مجموعه

قوانین موضوعه و مسائل مصوبه

دوره دهم قانونگذاری

۲۲ خرداد ۱۳۱۴ تا ۲۲ خرداد ۱۳۱۶

تاریخ چاپ دوم امرداد ماه ۱۳۳۷

مقدمه

چون نسخ چاپی قوانین دوره دهم بپایان رسیده بود مبادرت بچاپ مجدد آن گرفته شد بنا براین مجموعــه دوره مزبوره را عیناً و بدون اینکه اصلاحات و نسخ ونقض بعدی هر یك از آنها در دورههای بعد در نظر گرفته شده باشد چاپ و تقدیم خواستاران میشود .

فقط نکاتی که درموقع چاپ قوانین دوره نهم مراعات میشده کماکان با اصلاح مختصری کــه در چاپ اول این مجموعه مراعات گردیده برای اطــلاع خوانندگان یادآور میشود .

اوّل

مجموعه مصوبات دوره دهم قانونگذاری بر هفت قسمت بشرح زیر تقسیم شده است :

قسمت اول - قوانین (مصوباتی که جنبه عمومی داشته وعامه مشمول مقررات آن میباشند منجمله قوانین قضائی مصوب کمیسیون قوانین عدلیه)

قسمت دوم ـ امتیازات .

قسمت سوم ـ عهد نامه ها ومقاوله نامه ها (عهدنامههائی که بادول بیگانه منعقد شده ویا اینکه بین سایر دول منعقد و دولت شاهنشاهی نیز در آن شرکت نموده است) .

قسمت چهارم ـ کنترانها (اجازه استخدام مستخدمین بیگانه)

قسمت پنجم ـ مصوبات مالی (بودجه ها ـ اعتبارات)

قسمت ششم ـ تصمیمات متفرقه .

قسمت هفتم ـ نظامنامه های کمیسیونهای مجلس (نظامنامه هائی که بموجب اختیارات حاصله از قوانین مربوطه بتصویب کمیسیونهای پارلمانی رسیده‌است)

دوم

قسمتی که در این مجموعه نیز رعایت شده است نسخ و تغییر و اصلاحاتی است که بعد از تصویب قانون در طی دوره دهم و یا در دورهٔ یازدهم (تا موقع چاپ این مجموعه) در همان قوانین بعمل آمده‌است ـ اصلاحات مزبور را درجای خود یادآور و خوانندگان بماده اصلاحیه راهنمائی شده‌اند ـ آن قسمت از قوانین منسوخه برای اینکه جالب نظر باشد با حروف ریز چاپ و زیر صفحه تاریخ نسخ آن یادآوری شده است.

برای سهولت مراجعه و پیدا کردن محل هر قانونی در هر قسمت و در فهرست خاص آن قسمت این نکته درنظر گرفته شده است که قوانین راجعه بیك موضوع (مثلا یا قوانین قضائی قوانین مالی) یا بیك وزارتخانه (قوانین مربوطه بوزارت داخله یاوزارت معارف) اگرچه ازحیث تاریخ تصویب مقدم ومؤخرباشد پشت سرهم چاپ گردد مخصوصاً این نکته درقسمت اعتبارات رعایت شده است که بودجه کل هرسال در ابتداء و اصلاحات و اضافاتی که بموجب قوانین مخصوص درهریك ازمواد بودجه شده است پشت سر آن چاپ و حتی اصلاحات مختلف راجع به بودجه هر وزارتخانه و همچنین اعتبارات مربوطه بآن وزارتخانه یابنگاه در یك محل گنجانیده شده است.

سوم

نظر بلزوم استحضار خوانندگان این مجموعه از نظامنامه هائی که بموجب قوانین خاصی بوسیله کمیسیون های مجلس تصویب شده قسمتی جداگانه مخصوص باین نوع نظامنامه ها باین مجموعه پیوست شده است.

چهارم

درقسمت تصمیمات متفرقه آنجا که مربوط باظهار اعتماد بکابینه های دولت میباشد تا کنون بچاپ تصمیم اعتماد اکتفا میشده است و از ذکر نام آقایان وزراء و معاونین خود داری میشده اینك نظر بلزوم استحضار خوانندگان از اسامی اعضاء کابینه درزیر صفحه هریك ازاین تصمیمات نام کلیه آقایان وزرائی که معرفی‌شده‌اند و نام معاونین آنها بترتیب تاریخ معرفی درج و چاپ شده است .

پنجم

فهرستی که برای‌این مجموعه درنظرگرفته شده بدوقسمت تقسیم گردیده است

الف ـ فهرست تقسیمی ـ به ترتیب تقسیمات هفت گانه مصوبات وآن‌بردو قسمت است .

۱ ـ فهرست‌کلی ـ که درابتدای این مجموعه گذارده شده و محل هر یك از قسمتهای هفت گانه بطور کلی معین میکنند .

۲ ـ فهرست جزئی ـ که برای هرقسمت علیحده تنظیم شده وشامل فهرست کلیه قوانین مندرجه در آن قسمت میباشد . این فهرست در متن کتاب در ابتدای قسمتهای مربوطه قرار داده شده است .

ب ـ فهرست تاریخی ـ که در آخر کتاب قرارداده شده وکلیه مصوبات دوره دهم قانونگذاری بترتیب تاریخ تصویب درآن ذکر گردیده است .

اداره مطبوعات واطلاعات مجلس شورای ملی

امرداد ماه ۱۳۳۷

فهرست

قوانین موضوعه و مصوبات

دوره دهم قانون گذاری

(فهرست تقسیمی)

فهرست مصوبات دوره دهم قانونگزاری

فهرست

قسمت اول - قوانین

قسمت اول - قوانین

قسمت اول - قوانین

قسمت اول - قوانین

قسمت اول - قوانین

قسمت اول

قوانین

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه

مصوب ۲۷ خرداد ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس ازآزمایش آنها درعمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای‌ملی پیشنهاد نماید لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح وپس از شور اول طبع وتوزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خودرا درموضوع لایحه درظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند وشور دوم بعداز انقضاء هشت روز بعمل آید .

این قانون که مشتمل بریك ماده‌است‌درجلسه بیست‌وهفتم خردادماه یکهزارو سیصد وچهارده شمسی بتصویب مجلس‌شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن اسفندری

قانون

اجازه اجراي لوايح قانوني پيشنهادي وزارت عدليه پس ازتصويب كميسيون قوانين عدليه

مصوب ۷ دیماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ وزیر عدلیه مجازاست لوایح قانونی را که بمجلس شورایملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها درعمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره راتکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید . لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس ازشور اول طبع وتوزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خودرا در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع بکمیسیون بدهند وشور دوم بعدازانقضاء هشت‌روز بعمل آید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه هفتم دیماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه اجراي لوايح پيشنهادی وزارت عدليه پس از تصويب كميسيون قوانين عدليه

مصوب ۹ تیرماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی راکه بمجلس‌شورایملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم

شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهادنماید ـ لوایح مزبوره درکمیسیون مطرح وپس ازشوراول طبع وتوزیع خواهد شد تانمایندگان نظریات خودرا درموضوع لایحه درظرف هشت روز ازتاریخ توزیع بکمیسیون بدهند وشور دوم بعداز انقضاء هشت روز بعمل آید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه نهم تیرماه یکهزاروسیصدوپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه

مصوب ۷ آبانماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهادمینماید پس ازتصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده وپس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را کــه ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید . لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خودرادرموضوع لایحه‌درظرف هشت روزازتاریخ توزیع بکمیسیون بدهند وشور دوم بعداز انقضاء هشت روز بعمل آید .

این قانون که مشتمل بریك ماده‌است درجلسه هفتم آبان‌ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه

مصوب ۲۹ فروردین ماه ۱۳۱٦

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلیّ قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها درعمل نواقصی را که ضمن جریان ممکن است معلوم شود درفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهادنماید لوایح مزبور در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خودرا درموضوع لایحه درظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند وشور دوم بعداز انقضاء هشت روز بعمل آید .

اینقانون که‌مشتمل بریك ماده‌است درجلسه بیست‌ونهم‌فروردین‌ماه یکهزارو سیصدوشانزده بتصویب‌مجلس‌شورایملی‌رسید. رئیس‌مجلس‌شورایملی-حسن‌اسفندیاری

قانون مدنی

کتاب دهم

درحجر وقیمومت

مصوب اول و۱۳ مهرماه و۸ آبان ماه ۱۳۱٤ ❀

فصل اول - در کلیات

ماده۱۲۰۷ -اشخاص‌ذیل‌محجوروازتصرف‌دراموال‌وحقوق‌مالی‌خودممنوع هستند:

❀ درسه قسمت از ماده ۱۲۰۷ الی ۱۲۵٦ در تاریخ اول مهر ماه واز ماده ۱۲۵۷ الی ماده ۱۲۸۳ درتاریخ ۱۳مهرماه وازماده ۱۲۸٤الی ماده ۱۳۳۵درتاریخ ۸ آبان‌ماه ۱۳۱٤ درهمین مجموعه تصویب شده است .

۱ - صغار .

۲ - اشخاص غیر رشید.

۳ - مجانین .

ماده ۱۲۰۸ - غیر رشید کسی است که تصرفات او در اموال و حقوق مالی خود عقلائی نباشد .

ماده ۱۲۰۹ - هر کس که دارای هیجده سال تمام نباشد در حکم غیر رشید است . معذلك درصورتیکه بعداز پانزده سال تمام رشدکسی که درمحکمه ثابت شود از تحت قیمومت خارج میشود .

ماده ۱۲۱۰ - هیچ کسی را نمیتوان بعد از رسیدن به هیجده سال تمام بعنوان جنون یا عدم رشد محجور نمود مگر آنکه عدم رشد یا جنون او ثابت شده باشد .

ماده ۱۲۱۱ - جنون بهر درجه که باشد موجب حجر است .

ماده ۱۲۱۲ - اعمال و اقوال صغیر تا حدی که مربوط باموال وحقوق مالی او باشد باطل و بلااثر است معذلك صغیر ممیز میتواند تملك بلاعوض کند. مثل‌قبول هبه و صلح بلاعوض و حیازت مباحات .

ماده ۱۲۱۳ - مجنون دائمی مطلقاً ومجنون ادواری در حال جنون نمیتواند هیچ تصرفی دراموال و حقوق مالی خود بنماید ولو با اجازه ولی یا قیم خود لیکن اعمال حقوقی که مجنون ادواری در حال افاقه مینماید نافذ است مشروط بر آنکه افاقه او مسلم باشد .

ماده ۱۲۱۴ - معاملات و تصرفات غیر رشید در اموال خود نافذ نیست مگر با اجازه ولی یا قیم او اعم از اینکه این اجازه قبلا داده شده باشد یا بعد از انجام عمل .

معذلك تملکات بلا عوض از هر قبیل که باشد بدون اجازه هم نافذ است .

ماده ۱۲۱۵ ـ هر گاه کسی مالی را بتصرف صغیر غیر ممیز و یا مجنون بدهد صغیر یا مجنون مسئول ناقص یا تلف شدن آن مال نخواهد بود .

ماده ۱۲۱٦ ـ هرگاه صغیر یا مجنون یا غیررشید باعث ضرر غیرشودضامن‌است.

ماده ۱۲۱۷ ـ اداره اموال صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید بعهده ولی یـا قیم آنان است بطوریکه در باب سوم از کتاب هشتم ومواد بعد مقرراست .

فصل دوم ـ در موارد نصب قیم و ترتیب آن

ماده ۱۲۱۸ ـ برای اشخاص ذیل نصب قیم میشود :

۱ ـ برای صغاریکه ولی خاص ندارند .

۲ ـ برای مجانین و اشخاص غیر رشید که مجنون یـا عـدم رشد آنها متصل بزمان صغر آنها بوده و ولی خاص نداشته باشند .

۳ ـ برای مجانین واشخاص غیر رشید که جنون یا عدم رشد آنها متصل‌بزمان صغر آنها نباشد .

ماده ۱۲۱۹ ـ هریك از ابوین مکلف است در مواردیکه بموجب ماده‌قبل باید برای اولاد آنهـا قیم معین شود مراتب را بمدعی‌العموم بدایت حوزهٔ اقـامت خود یا بنماینـده او اطلاع داده از او تقاضا نمایند که اقدام لازم برای نصب قیم بعمل آورد .

ماده ۱۲۲۰ ـ در صورت نبودن هیچیك از ابوین یا عدم اطلاع آنهـا انجام تکلیف مقرر در مادهٔ قبل بعهدهٔ اقربائی است که با شخص محتاج بقیم‌دریکجازندگی مینمایند .

ماده ۱۲۲۱ ـ اگرکسیکه بموجب ماده ۱۲۱۸ باید برای‌او‌نصب قیم‌شود زن

یا شوهر داشته باشد زوج یا زوجه نیز مکلف بانجام تکلیف مقرر در ماده ۱۲۱۹ خواهند بود .

ماده ۱۲۲۲ ـ در هر موردی که مدعی‌العموم بنحوی از انحاء بوجود شخصی که مطابق ماده۱۲۱۸ باید برای او نصب قیم شود مسبوق گردیدباید بمحکمهٔ شرع رجوع و اشخاصی را که برای قیمومت مناسب میداند بمحکمه مزبور معرفی کند.

محکمه شرع از میان اشخاص مزبور یك یا چند نفررا بسمت قیم‌معین‌وحکم نصب او را صادر میکند و نیز محکمه مزبور میتواند علاوه برقیم یك یا چندنفررا بعنوان ناظر معین نماید . دراین صورت محکمه باید حدود اختیارات ناظر رامعین کند . اگرمحکمه شرع اشخاصی را که معرفی شده‌اند معتمد ندید معرفی اشخاص دیگری را از پارکه خواهد خواست .

ماده ۱۲۲۳ ـ در مورد مجانین مدعی‌العموم بایـد قبلاً رجوع بخبره کرده نظریات خبره را بمحکه ابتدائی ارسال دارد .

درصورت اثبات جنون مدعی‌العموم بمحکمه شرع رجوع میکندتا نصب قیم شود درمورد اشخاص غیررشید نیزمدعی‌العموم مکلف است که قبلاً بوسیله‌مطلعین اطلاعات کافیه در بـاب سفاهت او بدست آورده درصورتیکه سفاهت را مسلم دیـد در محکمه بدایت اقامه دعوی نماید و پس از صدور حکم عدم رشد برای نصب قیم بمحکمه شرع رجوع نماید .

ماده ۱۲۲۴ ـ حفظ و نظارت دراموال صغار ومجانین واشخاص غیررشیدمادام که برای آنها قیم معین نشده بعهـده مدعی‌العموم خواهد بود طرز حفظ و نظارت مدعی‌العموم بموجب نظامنامه وزارت عدلیه معین خواهد شد .

ماده ۱۲۲۵ ـ همین که حکم جنون یا عدم رشد یکنفر صادر وبتوسط محکمه

شرع برای او قیم معین گردید مدعی‌العموم میتواند حجر آنرا اعلان نماید انتشار حجر هر کسی که نظر بوضعیت دارائی او ممکن است طرف معاملات بـالنسبه عمدهٔ واقع گردد الزامی است.

ماده ۱۲۲۶ ـ اسامی اشخاصی که بعد از کبرورشدبعلّت جنون یاسفه‌محجور میگردند باید دردفتر مخصوص ثبت شود. مراجعه بدفتر مزبور برای عموم آزاداست.

ماده ۱۲۲۷ ـ فقط کسی را محاکم و ادارات و دفاتر اسناد رسمی بقیمومت خواهند شناخت که نصب‌او مطابق‌قانون توسط محکمه شرع‌یا ازطرف‌محضری‌بعمل آمده باشد که قانوناً قائمقام محکمه شرع محسوب میشود.

ماده ۱۲۲۸ ـ درخارج‌ایران‌مأمورین‌قونسولی ایران حق‌دارندنسبت‌بایرانیان که باید مطابق ماده ۱۲۱۸ برای‌آنها قیم نصب شود ودرحوزه مأموریت ساکن یـا مقیم هستند موقتاً نصب قیم کنند و بـاید تـا ده روز پس از نصب قیم مدارك عمل خود را بوسیله وزارت امور خارجه بوزارت عـدلیه بفرستند نصب قیم مزبور وقتی قطعی میگردد که محکمه شرع طهران تصمیم مأمور قونسولی را تنفیذ کند.

ماده ۱۲۲۹ ـ وظایف و اختیاراتی که بموجب قوانین و نظامات مربوطه در مورد دخالت مدعیان عمومی در امور صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید مقرراست در خارج ایران بعهده مأمورین قونسولی خواهد بود.

ماده ۱۲۳۰ ـ اگر درعهود و قراردادهای منعقده بین دولت ایران و دولتی که مأمورقونسولی‌مأموریت خودرا درمملکت آن‌دولت اجرامیکنند ترتیبی‌برخلاف مقررات دو ماده فوق اتخاذ شده باشد مأمورین مذکور مفاد آن دو ماده را تاحدی که با مقررات عهدنامه یا قرارداد مخالف نباشد اجرا خواهند کرد.

ماده ۱۲۳۱ ـ اشخاص ذیل نباید بسمت قیمومت معین شوند:

۱ ـ کسانیکه خود تحت ولایت یا قیمومت هستند.

۲ ـ کسانیکه بعلت ارتکاب جنایت یا یکی از جنحه‌های ذیل بموجب حکم قطعی محکوم شده باشند.

سرقت ـ خیانت در امانت ـ کلاهبرداری ـ اختلاس ـ هتك ناموس یا منافیات عفت ـ جنحه نسبت باطفال ـ ورشکستگی به‌تقصیر.

۳ ـ کسانی که حکم ورشکستگی آنها صادر وهنوز عمل ورشکستگی آنها تصفیه نشده است.

٤ ـ کسانیکه معروف بفساد اخلاق باشند.

۵ ـ کسیکه خود یا اقرباء طبقه اول او دعوائی بر محجور داشته باشد.

ماده ۱۲۳۲ ـ باداشتن صلاحیت برای‌قیمومت اقرباء محجور مقدم برسایرین خواهند بود.

ماده ۱۲۳۳ ـ زن نمیتواند بدون رضایت شوهر خود سمت قیمومت را قبول کند.

ماده ۱۲۳۴ ـ درصورتیکه محکمه‌بیش ازیکنفر را برای قیمومت معین کند میتواند وظایف آنها را تفکیك نماید.

فصل سوم ـ در اختیارات و وظایف و مسئولیت قیم و حدود آن

نظارت مدعی‌العموم در امور صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید.

ماده ۱۲۳۵ ـ مواظبت شخص مولی علیه و نمایندگی قانونی او را در کلیه امور مربوطه باموال و حقوق مالی او باقیم است.

ماده ۱۲۳۶ ـ قیم مکلف است قبل ازمداخله در امور مالی‌مولی علیه صورت جامعی ازکلیه دارائی اوتهیه کرده یك‌نسخه ازآن‌را بامضاء خود برای مدعی‌العموم بدایت که مولی علیه درحوزه آن سکونت دارد بفرستد ومدعی‌العموم یانماینده او

باید نسبت بمیزان دارائی مولی علیه تحقیقات لازمه بعمل آورد .

ماده ۱۲۳۷ ـ مدعی العموم یا نمایندهٔ اوباید بعداز ملاحظه صورت دارائی مولی علیه مبلغی‌را که ممکن‌است مخارج‌سالیانه مولی علیه بالغ بر آن گردد ومبلغی را که برای اداره کردن دارائی مزبور ممکن‌است لازم شود معین نماید قیم نمیتواند بیش از مبالغ مزبور خرج کند مگر با تصویب مدعی‌العموم .

ماده ۱۲۳۸ ـ قیمی که تقصیر در حفظ مال مولی‌علیه بنماید مسئول ضررو خسارتی است که ازنقصان یا تلف آن مال حاصل شده اگرچه نقصان یا تلف مستند به تفریط یا تعدی قیم نباشد .

ماده ۱۲۳۹ ـ هرگاه معلوم‌شودکه قیم‌عامداً مالی‌را که متعلق بمولی‌علیه‌بوده جزو صورت دارائی او قید نکرده و یا باعث شده است که آن مال درصورت مزبور قید نشود مسئول هر ضرر و خسارتی خواهد بود که ازاین حیث ممکن است بمولی علیه وارد شود بعلاوه درصورتیکه عمل مزبور از روی سوء نیت بوده قیم معزول خواهد شد .

ماده ۱۲۴۰ ـ قیم نمیتواند بسمت قیمومت ازطرف مولی‌علیه با خود معامله کند اعم ازاینکه مال مولی علیه را بخود منتقل کند یا مال خودرا باو انتقال‌دهد .

ماده ۱۲۴۱ ـ قیم نمیتواند اموال غیرمنقول مولی علیه را بفروشد و یا رهن گذارد یا معاملهٔ کند که درنتیجه‌آن خود مدیون مولی علیه شود مگر با ازلحاظ غبطه‌مولی‌علیه وتصویب‌مدعی‌العموم. درصورت‌اخیرشرط حتمی تصویب مدعی‌العموم ملائت قیم می‌باشد و نیز نمیتواند برای مولی علیه بدون ضرورت و احتیاج قرض کند مگر با تصویب مدعی‌العموم .

ماده ۱۲۴۲ ـ قیم نمیتواند دعوی مربوطه بمولی علیه را بصلح خاتمه دهد مگر با تصویب مدعی‌العموم .

ماده ۱۲۴۳ ـ در صورت وجود موجبات موجه مدعی العموم میتواند از محکمه ابتدائی تقاضا کند که از قیم تضميناتی راجع باداره اموال مولی‌علیه بخواهد.

تعیین نوع تضمین بنظر محکمه‌است هر گاه قیم برای دادن تضمین حاضر نشد ازقیمومت عزل میشود.

ماده ۱۲۴۴ ـ قیم باید لااقل سالی یك مرتبه حساب تصدی خودرا بمدعی العموم یا نماینده او بدهد و هر گاه در ظرف یکماه از تاریخ مطالبه مدعی العموم حساب ندهد بتقاضای مدعی العموم معزول میشود.

ماده ۱۲۴۵ ـ قیم باید حساب زمان تصدی خودرا پس از کبر و رشد یارفع حجر بمولی‌علیه سابق خود بدهد هرگاه قیمومت او قبل از رفع حجر خاتمه یابد حساب زمان تصدی باید بقیم بعدی داده شود.

ماده ۱۲۴۶ ـ قیم میتواند برای انجام امرقیمومت‌مطالبه اجرت کند میزان اجرت مزبور با رعایت کار قیم و مقدار اشتغالی که از امر قیمومت برای او حاصل میشود و محلی که قیم درآنجا اقامت دارد و میزان عایدی مولی علیه تعیین می گردد.

ماده ۱۲۴۷ ـ مدعی العموم میتواند اعمال نظارت در امور مولی علیه را کلاً یا بعضاً باشخاص موثق یا هیئت یا موسسهٔ واگذار نماید. شخص یاهیئت یا مؤسسهٔ که برای اعمال نظارت تعیین شده در صورت تقصیر یا خیانت مسئول ضرر و خسارت وارده به‌مولی علیه خواهند بود.

فصل چهارم ـ در موارد عزل قیم

ماده ۱۲۴۸ ـ درموارد ذیل قیم معزول میشود:

۱ ـ اگرمعلوم شود که قیم‌فاقد صفت امانت بوده‌ویااین صفت‌ازاوسلب شود

۲ ـ اگر قیم مرتکب جنایت و یا مرتکب یکی از جنحه های ذیل شده و بموجب حکم قطعی محکوم گردد :

سرقت ـ خیانت در امانت ـ کلاهبرداری ـ اختلاس ـ هتك ناموس ـ منافیات عفت ـ جنحه نسبت باطفال ـ ورشکستگی بتقصیر یا تقلب .

۳ ـ اگر قیم بعلتی غیر از علل فوق محکوم بحبس شود و بدینجهت نتواند امور مالی مولی علیه را اداره کند .

٤ ـ اگر ورشکسته اعلان شود .

٥ ـ اگر عدم لیاقت یا توانائی قیم در اداره اموال مولی علیه معلوم شود .

٦ ـ درمورد مواد ۱۲۳۹ و ۱۲٤۳و ۱۲٤٤ با تقاضای مدعی‌العموم .

ماده ۱۲۴۹ ـ اگر قیم مجنون یا فاقد رشد گردد منعزل میشود .

ماده ۱۲۵۰ ـ هر گاه قیم در امور مربوطه باموال مولی علیه یا جنحه یا جنایت نسبت بشخص او مورد تعقیب مدعی العموم واقع شود محکمه بتقاضای مدعی‌العموم موقتاً قیم دیگری برای اداره اموال مولی علیه معین خواهد کرد .

ماده ۱۲۵۱ ـ هر گاه زن بی‌شوهری ولو مادر مولی‌علیه که بسمت قیمومت معین شده‌است اختیار شوهر کند بایـد مراتب را در ظرف یك ماه از تاریخ انعقاد نکاح بمدعی‌العموم بدایت حوزه اقامت خود یا نماینده او اطلاع دهد در اینصورت مدعی العموم یا نماینده او میتواند با رعایت وضعیت جدید آن زن تقاضای تعیین قیم جدید و یاضم ناظر کند .

ماده ۱۲۵۲ ـ در مـورد ماده قبل اگـر قیـم ازدواج خود را در مدت مقرر بمدعی‌العموم یا نماینده او اطلاع ندهد مدعی‌العموم میتواند تقاضای عزل اورا بکند .

فصل پنجم ـ درخروج ازتحت قیمومت

ماده ۱۲۵۳ ـ پس اززوال سببی که موجب تعیین قیم شده قیمومت مرتفع می‌شود .

ماده ۱۲۵۴ ـ خروج از تحت قیمومت را ممکن است خود مولی علیه یا هر شخص ذینفع دیگری تقاضا نماید تقاضانامه ممکن است مستقیماً یا توسط مدعی‌العموم حوزه که مولی‌علیه درآنجا سکونت دارد یا نماینده او بمحکمه ابتدائی همان حوزه داده شود .

ماده ۱۲۵۵ ـ در مورد ماده قبل مدعی‌العموم یا نماینده او مکلف است قبلا نسبت برفع علت تحقیقات لازمه بعمل آورده مطابق نتیجه حاصله از تحقیقات در محکمه اظهار عقیده نماید .

در مورد کسانی که حجر آنها مطابق ماده ۱۲۲۵ اعلان میشود رفع حجرنیز باید اعلان گردد .

ماده ۱۲۵۶ ـ رفع حجر هر محجور باید در دفتر مذکور درماده ۱۲۲۶ و در مقابل اسم آن محجور قید شود .

جلد سوم

در ادله اثبات دعوي

ماده ۱۲۵۷ ـ هر کس مدعی حقی باشد باید آنرا اثبات کند ومدعی ـ علیه هر گاه در مقام دفاع مدعی امری شود که محتاج بدلیل باشد اثبات امربرعهدهٔ او است .

ماده ۱۲۵۸ ـ دلائل اثبات دعوی ار قرار ذیل است :

۱ ـ اقرار .

۲ ـ اسناد کتبی .

۳ ـ شهادت .

٤ ـ امارات .

٥ ـ قسم .

کتاب اول ـ در اقرار

باب اول ـ درشرایط اقرار

ماده ۱۲۵۹ ـ اقرار عبارت از اخبار بحقی است برای غیر برضرر خود .

ماده ۱۲٦۰ ـ اقرار واقع میشود بهر لفظی که دلالت بر آن نماید .

ماده ۱۲٦۱ ـ اشاره شخص لال که صریحاً حاکی از اقرار باشد صحیح‌است.

ماده ۱۲٦۲ ـ اقرار کننده باید بالغ و عاقل و قاصد و مختار باشد بنا بر این اقرار صغیر ومجنون درحال دیوانگی وغیر قاصد ومکره مؤثر نیست .

ماده ۱۲٦۳ ـ اقرار سفیه در امور مالی مؤثر نیست .

ماده ۱۲٦٤ ـ اقرار مفلس و ورشکسته نسبت باموال خود برضرر دیان‌نافذ نیست .

ماده ۱۲٦٥ ـ اقرار مدعی افلاس و ورشکستگی در امور راجعه باموال‌خود بملاحظه حفظ حقوق دیگران‌منشاء اثرنمیشود تا افلاس یا عدم افلاس‌اومعین‌گردد .

ماده ۱۲٦٦ ـ در مقرله اهلیت شرط نیست لیکن برحسب قانون‌باید بتواند دارای‌آنچه که به نفع او اقرار شده است بشود .

ماده ۱۲٦۷ ـ اقرار به نفع متوفی درباره ورثه او مؤثر خواهد بود .

ماده ۱۲٦۸ ـ اقرار معلق مؤثر نیست .

ماده ۱۲٦۹ ـ اقرار بامریکه عقلا یا عادتاً ممکن نباشد و یا بر حسب قانون

صحیح نیست اثری ندارد .

ماده ۱۲۷۰ ـ اقرار برای حمل در صورتی مؤثر است که زنده متولد شود.

ماده ۱۲۷۱ ـ مقر له اگر بکلی مجهول باشد اقرار اثری نداردواگر فی الجمله معلوم باشد مثل اقرار برای یکی از دونفر معین صحیح است .

ماده ۱۲۷۲ ـ در صحت اقرار تصدیق مقر له شرط نیست لیکن اگر مفاد اقرار را تکذیب کند اقرار مزبور در حق او اثری نخواهد داشت .

ماده ۱۲۷۳ ـ اقرار به نسب در صورتی صحیح است که اولاً تحقق نسب برحسب عادت و قانون ممکن باشد ثانیاً کسیکه به نسب اواقرار شده تصدیق کندمگر در مورد صغیری که اقرار برفرزندی او شده بشرط آنکه منازعی دربین نباشد .

ماده ۱۲۷۴ ـ اختلاف مقر ومقر له در سبب اقرار مانع صحت اقرار نیست .

باب دوم ـ در آثار اقرار

ماده ۱۲۷۵ ـ هر کس اقراربحقی برای غیر کندملزم بهاقرارخودخواهدبود.

ماده ۱۲۷۶ ـ اگر کذب اقرار نزد حاکم ثابت شود آن اقرار اثری نخواهد داشت .

ماده ۱۲۷۷ ـ انکار بعداز اقرار مسموع نیست لیکن اگر مقر ادعا کند که اقرار وفا سد یا مبنی براشتباه یاغلط بوده شنیده میشود وهمچنین است درصورتیکه برای اقرار خود عذری ذکر کند کهقابل قبول باشد مثل اینکه بگوید اقراربگرفتن وجه در مقابل سند یا حواله بوده که وصول نشده لیکن دعاوی مذکورهمادامی که اثبات نشده مضر باقرار نیست .

ماده ۱۲۷۸ ـ اقرار هر کس فقط نسبت بخودآن شخص وقائممقام او نافذاست ودر حق دیگری نافذ نیست مگر در موردیکه قانون آنرا ملزم قرار داده باشد .

ماده ۱۲۷۹ – اقرار شفاهی واقع در خارج از محکمه را در صورتی میتوان بشهادت شهود اثبات کرد که اصل دعوی بشهادت شهود قابل اثبات باشد و یا ادله وقرائنی بروقوع اقرار موجود باشد .

ماده ۱۲۸۰ – اقرار کتبی در حکم اقرار شفاهی است .

ماده ۱۲۸۱ – قید دین در دفتر تجار بمنزله اقرار کتبی است .

ماده ۱۲۸۲ – اگر موضوع اقرار در محکمه مقید بقید یا وصفی باشد مقرله نمیتواند آنرا تجزیه کرده از قسمتی از آن که بنفع اوست برضرر مقر استفاده نماید واز جزء دیگر آن صرف نظر کند .

ماده ۱۲۸۳ – اگر اقرار دارای دو جزء مختلف الاثر باشد که ارتباط تامی با یکدیگر داشته باشند مثل اینکه مدعی علیه اقرار باخذ وجه از مدعی نموده و مدعی رد شود مطابق ماده ۱۱۳۴ اقدام خواهد شد .

کتاب دوم ازجلد سوم – در اسناد

ماده ۱۲۸۴ – سند عبارت است از هر نوشته که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد باشد .

ماده ۱۲۸۵ – شهادت نامه سند محسوب نمیشود و فقط اعتبار شهادت را خواهد داشت .

ماده ۱۲۸۶ – سند بردو نوع است رسمی و عادی .

ماده ۱۲۸۷ – اسنادی که در اداره ثبت اسناد واملاک و یا دفاتر اسناد رسمی یا در نزد سایر مأمورین رسمی درحدود صلاحیت آنها وبرطبق مقررات قانونی تنظیم شده باشند رسمی است .

ماده ۱۲۸۸ – مفاد سند درصورتی معتبر است که مخالف قوانین نباشد .

ماده ۱۲۸۹ – غیر از اسناد مذکوره در ماده ۱۲۸۷ سایر اسناد عادی است .

ماده ۱۲۹۰ ـ اسناد رسمی درباره طرفین و وراث وقائمقام آنان معتبر است واعتبار آنها نسبت باشخاص ثالث درصورتی است که قانون تصریح کرده باشد .

ماده ۱۲۹۱ ـ اسناد عادی در دو مورد اعتبار اسناد رسمی را داشته در باره طرفین ووراث وقائمقام آنان معتبر است .

۱ ـ اگر طرفی که سند برعلیه او اقامه شده است صدور آنرا از منتسب‌الیه تصدیق نماید .

۲ ـ هر گاه درمحکمه ثابت شود که سند مزبور را طرفی که آنرا تکذیب یا تردید کرده فی‌الواقع امضاء یامهر کرده است .

ماده ۱۲۹۲ ـ درمقابل اسناد رسمی یا اسنادی که اعتبار اسناد رسمی‌را دارد انکار وتردید مسموع نیست وطرف میتواند ادعای جعلیت باسناد مزبور کند یاثابت نماید که اسناد مزبور بجهتی ازجهات قانونی ازاعتبار افتاده است .

ماده ۱۲۹۳ ـ هر گاه سند بوسیله یکی از مأمورین رسمی تنظیم اسنادتهیه شده لیکن مأمورصلاحیت تنظیم آن‌سندرا نداشته ویارعایت ترتیبات مقرره قانونی را در تنظیم سند نکرده باشد سند مزبوردرصورتیکه دارای امضاء یامهر طرف باشد عادی است .

ماده ۱۲۹۴ ـ عدم رعایت مقررات راجعه بحق تمبر که باسناد تعلق میگیرد سندرا ازرسمیت خارج نمیکند .

ماده ۱۲۹۵ ـ محاکم ایران باسناد تنظیم شده در کشورهای خارجه همان اعتباری‌را خواهند داد که آن اسناد مطابق قوانین کشوری که در آنجا تنظیم شده دارا میباشد مشروط براینکه :

اولاً ـ اسناد مزبوره به علتی ازعلل قانونی ازاعتبار نیفتاده باشد .

ثانیاً ـ مفادآنهامخالف‌باقوانین‌مربوطه بنظم‌عمومی یااخلاق حسنه‌ایران‌نباشد

ثالثاً ـ کشوری کـه اسناد درآنجا تنظیم شده بموجب قوانین خود یا عهود اسناد تنظیم شده درایران را نیز معتبر بشناسد.

رابعاً ـ نماینده سیاسی یاقونسولی ایران در کشوری که سند در آنجا تنظیم شده یانماینده سیاسی ویاقونسولی کشور مزبور درایران تصدیق کرده باشد که سند موافق قوانین محل تنظیم یافته است .

ماده ۱۲۹۶ ـ هر گاه موافقت اسناد مزبور درماده قبل باقوانین محل تنظیم خود بتوسط نماینده سیاسی یاقونسولی خارجه درایران تصدیق شده باشد قبول‌شدن سند درمحاکم ایران متوقف‌براین است که وزارت امور خارجه ویادر خارج طهران حکام ایالات وولایات امضاء نماینده خارجه را تصدیق کرده باشند .

ماده ۱۲۹۷ ـ دفاتر تجارتی درموارد دعوای‌تاجری برتاجر دیگر درصورتی کـه دعوی از محاسبات ومطالبات تجارتی حاصل شده باشد دلیل محسوب میشود مشروط براینکه دفاتر مزبوره مطابق قانون تجارت تنظیم شده باشد .

ماده ۱۲۹۸ ـ دفتر تاجر درمقابل غیر تاجر سندیت ندارد فقط ممکن است جزء قرائن و امارات قبول شود لیکن اگر کسی بدفتر تاجر استناد کرد نمی‌تواند تفکیك کرده آنچه‌را که برنفع اوست قبول وآنچه که برضرر او است رد کندمگر آنکه بی اعتباری آنچه‌را که برضرر اوست ثابت کند .

ماده ۱۲۹۹ ـ دفتر تجارتی درموارد مفصله ذیل دلیل محسوب نمیشود :

۱ ـ در صورتیکه مدلل شود اوراق جدیدی بدفتر داخل کرده‌اند یـا دفتر تراشیدگی دارد .

۲ ـ وقتی کـه دردفتر بی ترتیبی و اغتشاشی کشف شود کـه بر نفع صاحب دفتر باشد .

۳ ـ وقتی که بی‌اعتباری‌دفتر سابقاً بجهتی‌ازجهات‌درمحکمه مدلل شده‌باشد.

ماده ۱۳۰۰ ـ درمواردی که دفتر تجارتی برنفع صاحب آن دلیل نیست بر ضرر اوسندیت دارد .

ماده ۱۳۰۱ ـ امضائی کـه درروی نوشته یاسندی باشد برضرر امضاء کننده دلیل است .

ماده ۱۳۰۲ ـ هرگاه درذیل یاحاشیه یاظهر سندی که دردست ابرازکننده بوده مندرجاتی باشد کـه حکایت ازبی اعتباری یا از اعتبار افتادن تمام یاقسمتی از مفاد سند نماید مندرجات مزبوره معتبرمحسوب است اگرچه تاریخ وامضاء نداشته ویا بوسیلهٔ خط کشیدن ویانحو دیگر باطل شده باشد .

ماده ۱۳۰۳ ـ درصورتیکه بطلان مندرجات مذکوره درمـاده قبل ممضی به امضاء طرف بوده ویاطرف بطلان آن‌را قبول کند ویا آنکه بطلان آن در محکمه ثابت شود مندرجات مزبوره بلااثر خواهد بود .

ماده ۱۳۰۴ ـ هرگاه امضای تعهدی‌درخود تعهدنامه‌نشده ودرنوشته علیحده شده باشد آن تعهدنامه برعلیه امضاء کننده دلیل است درصورتیکه درنوشته مصرح باشدکه بکدام تعهد یا معامله مربوط است .

ماده ۱۳۰۵ ـ دراسناد رسمی تاریخ تنظیم معتبر است حتی برعلیه اشخاص ثالث ولی دراسناد عادی تاریخ فقط درباره اشخاصی که شرکت درتنظیم آنها داشته وورثهٔ آنان وکسی که بنفع او وصیت شده معتبر است .

کتاب سوم - در شهادت

باب اول ـ درموارد شهادت

ماده ۱۳۰۶ ـ جز درمواردی که قانون استثناء کرده است هیچیك از عقود وایقاعات وتعهدات راکه موضوع آن عیناً یا قیمتاً بیش‌از پانصد ریال باشد نمیتوان

فقط بوسیله شهادت شفاهی یا کتبی اثبات کرد ولی این حکم مانع از این نیست که محاکم برای مزید اطلاع و کشف حقیقت باظهارات شهود رسیدگی کنند .

ماده ۱۳۰۷ ـ درمورد عقود وایقاعات وتعهدات مذکوره در ماده فوق کسی هم که مدعی است به تعهد خود عمل کرده یابه نحوی ازانحاء قانونی بری شده‌است نمیتواند ادعای خودرا فقط بوسیله شهادت ثابت کند .

ماده ۱۳۰۸ ـ دعوی سقوط حق‌ازقبیل پرداخت دین ـ اقاله ـ فسخ ـ ابراء وامثال آنها درمقابل سند رسمی یاسندی که اعتبار آن در محکمه محرز شده ولو آنکه موضوع سند کمتر از پانصد ریال باشد بشهادت قابل اثبات نیست .

ماده ۱۳۰۹ ـ درمقابل سند رسمی یاسندی که اعتبار آن در محکمه محرز شده دعوی که مخالف بامفاد یامندرجات آن باشد بشهادت اثبات نمیگردد .

ماده ۱۳۱۰ ـ اگر موضوع دعوی عقد یا ایقاع و یا تعهدی بیش از پانصد ریال باشد نمیتوان آن‌را فقط بوسیله شهود اثبات کرداگرچه مدعی دعوی خودرا به پانصد ریال تقلیل داده یااز مازاد آن صرف نظر کند .

ماده ۱۳۱۱ ـ قیمت پانصد ریال در زمان عقد یا ایقاع و یا تعهد مناط است نه موقع مطالبه ولی‌نسبت به‌آنچه که قبل‌ازاجرای این قانون واقع‌شده مناط قیمت روز مطالبه است .

ماده ۱۳۱۲ ـ احکام مذکور در فوق درموارد ذیل جاری نخواهد بود :

۱ ـ درمواردی که اقامه شاهد برای تقویت یا تکمیل دلیل باشد مثل اینکه دلیلی بر اصل دعوی موجود بوده ولی مقدار یامبلغ مجهول باشد و شهادت برتعیین مقدار یامبلغ اقامه گردد .

۲ ـ درمواردی کـه بواسطه حادثهٔ گرفتن سند ممکن نیست از قبیل حریق و سیل و زلزلــه و غرق کشتی که کسی مال خود را بدیگری سپرده و تحصیل سند

برای صاحب مال در آن موقع ممکن نیست .

۳ ـ نسبت بکلیّه تعهداتی که عادتاً تحصیل سند معمول نمیباشد مثل اموالیکه اشخاص در مهمانخانه‌ها وقهوه‌خانه‌ها و کاروانسرا ها و نمایشگاه ها می‌سازند و مثل حق‌الزحمه اطباء وقابله همچنین انجام تعهداتی که برای آن عادتاً تحصیل سندمعمول نیست مثل کارهائیکه به مقاطعه و نحو آن تعهد شده اگرچه اصل تعهد بموجب سند باشد .

٤ ـ در صورتیکه سند بواسطه حوادث غیر منتظره مفقود یا تلف شده‌باشد.

٥ ـ درموارد ضمان قهری وامور دیگری که داخل درعقود وایقاعات‌نباشد.

ماده ۱۳۱۳ ـ شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نمیشود :

۱ ـ محکومین بمجازات جنائی .

۲ ـ محکومین‌بامر جنحه که محکمه درحکم خودآنها را ازحق‌شهادت‌دادن درمحاکم محروم کرده باشد .

۳ ـ اشخاص ولگرد و کسانی که تکدی را شغل خود قرار دهند .

٤ ـ اشخاص معروف بفساد اخلاق

٥ ـ کسی که نفع شخصی در دعوی داشته باشد .

٦ ـ شهادت دیوانه درحال دیوانگی .

ماده ۱۳۱۴ ـ شهادت اطفالی را که‌بسن پانزده سال‌تمام نرسیده‌اند فقط‌ممکن است برای مزید اطلاع استعمال نمود مگر در مواردی که قانون شهادت این قبیل اطفال را معتبرشناخته باشد .

باب دوم ـ در شرائط شهادت

ماده ۱۳۱۵ ـ شهادت باید از روی قطع و یقین باشد نه بطور شك وتردید.

ماده ۱۳۱٦ ـ شهادت باید مطابق با دعوی باشد ولی اگر در لفظ مخالف و

درمعنی موافق یا کمتر از ادعا باشد ضرری ندارد .

ماده ۱۳۱۷ ـ شهادت‌شهود بایدمفاداً متحدباشد بنابراین اگرشهود باختلاف شهادت دهند قابل اثر نخواهد بود مگر در صورتیکه از مفـاد اظهارات آنها قدر متیقنی بدست آید .

ماده ۱۳۱۸ ـ اختلاف شهود در خصوصیـات امر اگر موجب اختلاف در موضوع شهادت نباشد اشکالی ندارد .

ماده ۱۳۱۹ ـ درصورتیکه شاهد از شهادت خود رجوع کند یا معلوم شود برخلاف واقع شهادت داده‌است بشهادت او ترتیب‌اثر داده نمیشود .

ماده ۱۳۲۰ ـ شهادت برشهادت درصورتی مسموع است که شاهد اصل‌وفات یافته یا بواسطه مانع دیگری مثل بیماری و سفر و حبس وغیره نتواند حاضرشود .

کتاب چهارم ـ در امارات

ماده ۱۳۲۱ ـ اماره عبارت از اوضاع و احوالی است که بحکم قانون یا در نظر قاضی دلیل برامری شناخته میشود .

ماده ۱۳۲۲ ـ امارات قانونی اماراتی است که قانون آنرا دلیل برامری قرار داده مثل امارات مذکوره دراین قانون از قبیل مواد ۳۵ و ۱۰۹ و ۱۱۰۰ و ۱۱۵۸ و ۱۱۵۹ وغیرآنها و سایر امارات مصرحه در قوانین دیگر .

ماده ۱۳۲۳ ـ امارات قانونی در کلیه دعاوی اگرچه از دعـاوی باشد که بشهادت شهود قابل‌اثبات‌نیست معتبراست مگرآنکه دلیل‌برخلاف‌آن موجودباشد.

ماده ۱۳۲۴ ـ اماراتی که بنظر قاضی واگذار شده عبارت است از اوضاع و احوالی در خصوص مورد و در صورتی قابـل استناد است که دعوی بشهادت شهود قابل اثبات باشد یا ادله دیگری را تکمیل کند .

کتاب پنجم ـ در قسم

ماده ۱۳۲۵ ـ در دعاوی که بشهادت شهود قابل اثبات است مدعی میتواند حکم بدعوی خود را که مورد انکار مدعی علیه است منوط بقسم او نماید .

ماده ۱۳۲۶ ـ در موارد ماده فوق مدعی‌علیه نیز میتواند درصورتیکه‌مدعی سقوط دین یا تعهد یا نحو آن باشد حکم بدعوی را منوط بقسم مدعی کند .

ماده ۱۳۲۷ ـ مدعی یا مدعی علیه در مورد دوماده قبل در صورتی میتواند تقاضای قسم ازطرف دیگر نماید که عمل یاموضوع دعوی منتسب بشخص آن‌طرف باشد . بنا براین در دعاوی بر صغیر و مجنون نمیتوان قسم را برولی یا وصی یا قیم متوجه کرد مگر نسبت باعمال صادره از شخص آنهاآنهم مادامی که‌بولایت‌یاوصایت یا قیمومت باقی هستندوهمچنین‌استدر کلیه مواردی که امرمنتسب بیك طرف‌باشد.

ماده ۱۳۲۸ ـ کسی که قسم متوجه او شده است در صورتیکه نتواند بطلان دعوی طرف را اثبات کند یا باید قسم یاد نماید یا قسم را بطرف دیگر رد کند و اگر نه قسم یاد کند و نه آنرا بطرف دیگر رد نماید نسبت بادعائی که‌تقاضای قسم برای آن شده است محکوم میگردد .

ماده ۱۳۲۹ ـ قسم‌بکسی‌متوجه میگردد که اگراقرار کنداقرارش‌نافذباشد.

ماده ۱۳۳۰ ـ تقاضای قسم قابل توکیل است ووکیل دردعوی میتواندطرف را قسم دهد لیکن قسم یاد کردن قابل توکیل نیست و وکیل نمیتواند بجای‌موکل قسم یاد کند .

ماده ۱۳۳۱ ـ قسم قاطع‌دعوی است وهیچگونه اظهاری که منافی‌باقسم‌باشد از طرف پذیرفته نخواهد شد .

ماده ۱۳۳۲ ـ قسم فقط نسبت باشخاصی که طرف دعوی بوده اند و قائمقام آنها مؤثر است .

ماده ۱۳۳۳ ـ در دعوی بر متوفی در صورتی که اصل حق ثابت شده و بقاءِ آن در نظر حاکم ثابت نباشد حاکم میتواند از مدعی بخواهد که بر بقاء حق خود قسم یاد کند.

در این مورد کسی که ازاومطالبه قسم شده‌است نمیتواند قسم را به‌مدعی‌علیه رد کند.

حکم این ماده درموردیکه مدرك دعوی سند رسمی است جاری نخواهدبود.

ماده ۱۳۳٤ ـ در مورد ماده ۱۲۸۳ کسی که اقرار کرده است میتواند نسبت بآنچه که مورد ادعای او است از طرف مقابل تقاضای قسم کند مگر اینکه مدرك دعوی مدعی سند رسمی یا سندی باشد که اعتبار آن در محکمه محرز شده است.

ماده ۱۳۳۵ ـ در دعاوی ذیل قسم مورد ندارد:

۱ ـ دعاوی که یك‌طرف آن‌اشخاص حقوقی‌مثل‌ادارات‌دولت‌وشرکتهاهستند.

۲ ـ دعاوی راجع به ضرر و زیان ناشی از جرم وخسارت ناشی از محاکمه.

۳ ـ دعاوی تصرف عدوانی.

٤ ـ دعوی مزاحمت در صورتی که منتهی بـاختلاف در حقی کـه موجب مزاحمت شده است نباشد.

۵ ـ دعوی راجع باصل امتیازاتی که ازطرف دولت داده بشود.

٦ ـ دعاوی راجعه بعلائم صنعتی واسم و علائم تجارتی وحق التصنیف و حق اختراع وامثال اینها.

این قانون که مشتمل بریکصدو بیست‌ونه ماده است درجلسات اول‌وسیزدهم مهرماه وهشتم آبان ماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون وکالت

مصوب ۲۰ شهریورماه ۱۳۱۴

فصل اول ـ وکیل وشرایط وکالت

ماده ۱ ـ وکالت در عدلیه دارای درجات ذیل است :

۱ ـ وکالت در محاکم صلح وبدایت واستیناف وتمیز .

۲ ـ وکالت در محاکم صلح وبدایت واستیناف .

۳ ـ وکالت در محاکم صلح وبدایت .

٤ ـ وکالت درمحاکم صلح و نزد محققین ثبت .

۵ ـ وکالت در صلح نواحی ونزد مأمورین صلح .

تبصره ـ وزارت عدلیه می‌تواند وکالت وکلای درجه ۲ و ۳ و ٤ و ۵ را محدود به حوزه معین نماید .

ماده ۲ ـ اشخاصی که واجد معلومات کافی برای وکالت باشند ولی شغل آنها وکالت در عدلیه نباشد اگر بخواهند برای اقربای نسبی یاسببی خود تادرجه دوم ازطبقه سوم وکالت بنمایند ممکن است بآنها در سال سه نوبت جواز وکالت اتفاقی داده شود .

ماده ۳ ـ باشخاص ذیل اجازه وکالت داده میشود :

۱ ـ بکسانیکه واجد شرایط مندرجه در ماده ۱۵ قانون استخدام قضات هستند .

۲ ـ باشخاصیکه لااقل ۳ سال متوالی یامتناوب خدمت قضائی کرده اند .

۳ ـ باشخاصی که از دانشکده های حقوق داخله یا خارجه دارای شهادت نامه لیسانس یا دکترا هستند .

٤ ـ بفارغ التحصیلهای مدارس علوم سیاسی داخله یاخارجه .

۵ ـ بکسانیکه قبل از اجرای این قانون شغل آنها وکالت ودارای جواز رسمی بوده‌اند .

٦ ـ بفارغ التحصیلهای کلاس قضائی .

۷ ـ نمایندگان مجلس شورای ملی که تااین تاریخ ده‌مرتبه در کمیسیون قوانین عدلیه عضویت داشته اند .

۸ ـ باشخاصیکه مطابق پروگرام مخصوص امتحان داده وپذیرفته شوند .

ماده ۴ ـ اشخاصی که بموجب حکم محکمه انتظامی ممنوع الوکاله شده اند هرگاه موجب حکم صرفاً فقد معلومات بوده میتوانند از مورد ۸ ماده قبل استفاده نمایند هرگاه

اینقانون بموجب قانون وکالت مصوب ۲۵ بهمن ماه ۱۳۱۵ در مجلس نسخ شده است .

ممنوعیت فقط از جهات اخلاقی بوده پس از پنجسال از تاریخ صدور حکم میتوانند اعاده حیثیت نمایند مشروط باینکه در مدت مزبور اعمال منافی اخلاقی از آنها مشاهده نشده باشد و هرگاه ممنوعیت از هر دوجهت بوده در صورت گذشتن پنج سال نیز می توانند از مورد ۸ ماده قبل استفاده نمایند.

ماده ۵ - باشخاص ذیل اجازهٔ وکالت داده نمیشود:

۱ - اتباع خارجه.

۲ - قضات ومستخدمین دولتی وبلدی ومملکتی درحین اشتغال بخدمت.

۳ - کسانیکه سن آنها کمتر از ۲۵ سال است.

٤ - محکومین بانفصال ابد از خدمات دولتی.

٥ - اشخاصیکه مرتکب اعمالی شوند که منافی باشئون وکالت است.

٦ - اشخاص مشهور بفساد اخلاق ومتجاهر باستعمال مسکر وافیون واعمال منافی‌عفت.

۷ - اشخاصیکه تحت ولایت یاقیمومت هستند.

۸ - محکومین بجنایت مطلقا و محکومین بجنحه که بموجب قانون مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی یا از شغل وکالت باشند و یا اینکه محکمه محکومیت مزبور را در حکم خود قید کرده باشد.

۹ - کسانیکه باتهام ارتکاب جنایت یاجنحه‌ای که بموجب قانون مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی است تحت محاکمه هستند.

ماده ٦ - وزارت عدلیه میتواند باشخاص ذیل بدواً اجازه وکالت درجه اول بدهد.

۱ - باشخاصیکه سابقاً صلاحیت آنانرا محکمه انتظامی برای وکالت در تمام مراحل قضائی تصدیق نموده باشد ومحکومیت انتظامی ازدرجه ۳ ببالا نداشته باشند.

۲ - باشخاصیکه در تاریخ اجرای اینقانون لااقل ۲ سال سابقه شغل وکالت داشته‌ومحکومیت انتظامی از درجه سه ببالا نداشته باشند ومحکمه عالی انتظامی صلاحیت آنهارا برای وکالت درتمام مراحل تصدیق نماید.

۳ - باشخاصیکه پنجسال‌متوالی یامتناوب خدمت قضائی کرده اند در صورتیکه سلب‌صلاحیت قضائی از آنها نشده باشد ومحکومیت انتظامی از درجه ۳ ببالا نداشته باشند - در اینمورد انتظار خدمت جزء خدمت محسوب نمیشود.

٤ - باشخاصیکه از دانشکده حقوق داخله یاخارجه دارای شهادت نامه لیسانس یا دکترا هستند و۲ سال قضاوت یاوکالت کرده اند.

٥ - بکسانی که قبل از اجرای این قانون هشت سال سابقهٔ شغل وکالت دارند و یا اینکه مجموع اشتغال ایشان در خدمت قضائی و وکالت هشت سال باشد و محکومیت انتظامی

از درجه سه ببالا نداشته – و در حین اجرای این قانون هم اجازه وکالت در تمام مراحل داشته باشند.

۶ – به فارغ التحصیل های مدرسه علوم سیاسی داخله با داشتن سه سال سابقهٔ شغل قضاوت یا وکالت.

۷ – نمایندگان مجلس شورای ملی که تا این تاریخ ده مرتبه در کمیسیون قوانین عدلیه عضویت داشته‌اند.

ماده ۷ – باشخاص ذیل ممکن است بدواً اجازه وکالت درجه دوم یا سوم داده شود:

۱ – باشخاصی که سه سال متوالی یا متناوب خدمت قضائی کرده و سلب صلاحیت قضائی از آنها نشده باشد.

۲ – باشخاصی که از دانشکده‌های حقوق داخله یا خارجه دارای شهادتنامه لیسانس هستند و یکسال قضاوت یا وکالت کرده باشند.

۳ – فارغ‌التحصیلهای کلاس قضائی که دو سال سابقه وکالت یا قضاوت داشته باشند.

٤ – اشخاصی که قبل از اجراء این قانون سه‌سال سابقه شغل وکالت داشته ومحکومیت‌انتظامی از درجه ۳ ببالا نداشته باشند.

ماده ۸ – اشخاصی که قبل از اجراء این قانون اجازه نامه وکالت نداشته و بخواهند آن را تحصیل نمایند در صورت دارا بودن شرایط مقرره در این قانون باید با موافقت اداره وکالت و احصائیه وزارت عدلیه نزد یکی ازوکلاء درجه اول یا درجه دوم لا اقل مدت یك سال عمل بنمایند – عمل مزبور دوره‌آزمایش نامیده میشود وجزء مدت مقرره درماده (۲۰) این‌قانون محسوب نمیشود ترتیب وکالت وکیل را در دوره آزمایش وزارت عدلیه معین مینماید.

تبصره – وزارت عدلیه میتواند اشخاصی را که مشمول مورد دوم ماده ۳ و مورد ۳ و ٤ و ٦ و ۷ ماده ٦ این قانون هستند از دوره آزمایش معاف بدارد.

ماده ۹ – اشخاصی که میخواهند اجازه وکالت تحصیل نمایند باید باداره وکالت و احصائیه تقاضانامه بدهند ترتیب تقاضانامه را وزارت عدلیه تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۰ – اداره وکالت و احصائیه در ظرف دو ماه از تاریخ تقاضانامه باید عقیده خود را در رد یا قبول تقاضا و در صورت قبول درجه که برای تقاضا کننده در نظر گرفته بمشارالیه یا اقامتگاه قانونی‌او ابلاغ نماید درصورتیکه تقاضاکننده تسلیم بعقیده اداره مزبور باشد – اجازه‌نامه در حدود مقررات این قانون صادر میشود.

نسبت به تقاضای وکالت اتفاقی اداره وکالت و احصائیه باید باسرع اوقات تکلیف رد یا قبول تقاضا را معین نماید.

ماده ۱۱ – اشخاصی که بتصمیم و تشخیص اداره وکالت و احصائیه تسلیم نیستند میتوانند

تا یکماه پس از ابلاغ نظریه اداره مزبور بمحکمه انتظامی رجوع و تقاضای رسیدگی نمایند ـ عرضحال مزبور در مرکز مستقیماً بدفتر محکمه و در ولایات بدفتر یکی از محاکم محل اقامت شاکی تقدیم میشود و دفتر آن محکمه مکلف است در ظرف سه روز بمحکمه انتظامی ارسال دارد .

ماده ۱۲ ـ محکمه انتظامی نسبت بجهات اختلاف رسیدگی کرده و با در نظر گرفتن سوابق اخلاقی او رأی مقتضی صادر و باداره وکالت و شاکی ابلاغ مینماید ـ رأی مزبور غیر قابل تجدید نظر است .

ماده ۱۳ ـ وکلاء عدلیه باید مطابق نظامنامه وزارت عدلیه قسم یاد نمایند .

ماده ۱۴ ـ اجازه وکالت باید همه ساله مطابق تعرفه ذیل تمبر شود :

برای اجازه نامه وکالت درجه اول	۴۰۰ ریال
» » » دوم	۲۰۰ »
» » » سوم	۱۵۰ »
» » » چهارم	۱۰۰ »
» » » پنجم	۵۰ »
برای اجازه نامه وکالت اتفاقی هردفعه	۱۰ »

ماده ۱۵ ـ پس از انجام مقررات فوق اسم وکیل درمجله رسمی درج ودر لوحه مخصوص ثبت ودر اطاق محاکم نصب میشود .

فصل دوم ـ تشکیلات وکلاء

ماده ۱۶ ـ وزارت عدلیه در هرمحلی که مقتضی بداند کانون وکلاء (مجمع وکلاء) تشکیل خواهد داد .

ماده ۱۷ ـ کانون وکلاء مؤسسه ایست ملی ودارای شخصیت حقوقی از حیث نظامات تابع وزارت عدلیه واز نظر عواید ومخارج مستقل میباشد .

ماده ۱۸ ـ وظایف کانون بقرار ذیل است :

۱ ـ نظارت در اعمال وکلاء وتهیه موجبات ترقی علمی واخلاقی آنها .

۲ ـ معاضدت قضائی (تعیین وکیل برای اشخاص معسر یابی‌بضاعت) .

۳ ـ راهنمائی وتعلیمات باشخاصی که در عدلیه یااداره ثبت‌مراجعه دارند واز قوانین‌بی‌اطلاع هستند .

ماده ۱۹ ـ کانون هر محل بوسیله هیئت مدیره اداره خواهد شد ـ هیئت مدیره مرکب است از رئیس و ۵ الی ۱۲ نفر عضو که از بین وکلاء برای مدت دوسال مطابق نظامنامه انتخاب میشوند .

اعضاء هیئت مدیره باید حتی الامکان از وکلاء درجه اول و یا درجه دوم باشند و در غیبت رئیس وظایف مربوطه را نایب رئیس انجام خواهد داد وانتخاب او از وظایف رئیس است .

ماده ۲۰ - رئیس کانون هرمحل را وزارت عدلیه از بین وکلاء محل یامستخدمین قضائی یا اداری تعیین مینماید .

ماده ۲۱ - دفاتر واوراق راجعه بوکالت باید مطابق نمونه‌ای که کانون مرکز تعیین‌مینماید تهیه شود عواید حاصله ازکانون هرمحل بمصرف خود آن‌کانون خواهد رسید .

ماده ۲۲ - وکلاء عدلیه‌مکلفند همه ساله در سه‌دعوای حقوقی بعنوان معاضدت قبول‌وکالت نمایند وچنانچه موکل محکوم له واقع شود حق الوکالـه قانونی از آنچه وصول شود باو پرداخته خواهد شد - خمس حق‌الوکاله متعلق بکانون است .

ماده ۲۳ - کسانی کـه قدرت تأدیه حق الوکاله ندارند می توانند از کانون تقاضای معاضدت نمایند - مشروط باینکـه دعوی با اساس و راجع بشخص تقاضا کننده باشد طرز تقاضا و سایر شرایـط لازمـه برای معـاضدت قضائی را وزارت عـدلیه بموجب نظامنـامه معـین خواهد نمود .

فصل سوم - حقوق ووظایف

ماده ۲۴ - وکلاء مکلفند نظامـاتی را کـه وزارت عـدلیه برای آنهـا معین مینماید متابعت کنند .

ماده ۲۵ - بااحراز شرایط ذیل وکیل میتواند بدرجه وکالت بالاترنائل گردد .

۱ - اشغال بوکالت لااقل در مدت دوسال دردرجه که برای اوتعیین گردیده .

۲ - حسن انجام وظیفه در محاکم مربوطه وحسن انجام معاضدتهائیکه باو رجوع شده .

۳ - ترقی علمی وعملی در امر وکالت .

تبصره - محکومیت انتظـامی از درجه ۳ ببالا یکسال برمدت مقرره در مورد یك این‌ماده میافزاید .

ماده ۲۶ - وکلاء مکلفند در موقع محاکمه حاضر شوند مگر اینکه عذر موجهی از قبیل فوت یکی از اقرباء نسبی یـا سببی تادرجه دوم از طبقه سوم ویا ابتلاء بمرضی کـه مانع از حرکت ویا اینکه حرکت جهت او مضر تشخیص شود وهمچنین در مواقعی که موانع طبیعی ازقبیل سیل و زلزله وغیره مانع از حرکت او باشد .

در صورتیکه عدم حضور وکیل برای جلوگیری ازفوت حقی ازموکل بوده تخلف مزبور منشاء اثر انتظامی نخواهد بود .

اطلاع وکیل بمحکمه درباب عذریکه برای عدم حضور او پیدا شده معتبر است مگر آنکه خلافش ثابت شود .

ماده ۲۷ ـ در صورتیکه وکیل در دو یاچند محکمه احضار شده وجمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدم بدارد و در سایر محاکم در محکمه که وقت آن زود تر ابلاغ شده حاضر شود در این صورت وکیل مکلف است نسخه ثانی اخطار اول یاتصدیق دفتر را بلایحه که برای اعتذار بمحکمه بعدی میفرستد ضمیمه نماید و الا غائب محسوب خواهد شد.

ماده ۲۸ ـ وکلائی که حق وکالت در توکیل دارند نمیتوانند بهیچ عذری از حضور در جلسه مقرر معذور گردند واگر در یك ساعت درمحکمه دعوت شده باشند باید بیکی ازدومحکمه که نسبت بدعوی مطروح در آنجا وکالت در توکیل دارند وکیل بفرستند و در دیگری خود حاضر شوند.

ماده ۲۹ ـ وکیل باید اسراریکه بواسطه وکالت ازطرف موکل مطلع شده وهمچنین اسرار مربوطه بحیثیات وشرافت واعتبارات موکل را حفظ نماید.

ماده ۳۰ ـ وکلاء باید وکالت انتخابی حقوقی و جزائی را که در حدود قوانین و نظامات بآنها ارجاع میشود قبول نمایند.

تبصره ـ مقصود از وکالت انتخابی وکالتی است که ار طرف محکمه در موارد جزائی واز طرف کانون در امور حقوقی بآنها ارجاع میشود.

ماده ۳۱ ـ وکلاء باید باموکل خود قرارداد حق الوکاله تنظیم ومبادله نمایند ونسخه ثانی قرار داد را بضمیمه وکالتنامه بدفتر محکمه تسلیم دارند قرار داد حق الوکاله و فهرست اسنادی که موکل بوکیل میسپارد وهم چنین قبوض وجوهی که وکیل دریافت میدارد مطابق نمونه‌ایست که‌از طرف وزارت عدلیه معین خواهد شد.

ماده ۳۲ ـ قرارداد حق الوکاله که بموجب نظامنامه وزارت عدلیه معین میشود باید بترتیب تصاعد نسبت بمدعی به ونسبت بمراحل محاکمه بدایت واستیناف وتمیز معین شود.

میزان خسارتی که محکوم له میتواند از محکوم علیه مطالبه نماید وهم چنین میزان مخارج مسافرتهائی که وکلاء عدلیه برای امور وکالتی مینمایند نیز مطابق تعرفه ایست که وزارت عدلیه تنظیم مینماید.

ماده ۳۳ ـ دریافت هروجه یامالی از موکل یاگرفتن سند رسمی یاغیر رسمی از او علاوه بر میزان مقرره بعنوان حق الوکاله و علاوه بر مخارج لازمه بهر اسم وهر عنوان که باشد ولو بعنوان وجه التزام ونذر ممنوع است ومرتکب به مجازات انتظامی از درجه ۵ ببالا محکوم میشود وچنین سند والتزام در محاکمه و ادارات ثبت منشأ ترتیب اثر نخواهد بود در صورتیکه وکیل این عمل را بطور حیله انجام دهد مثل اینکه پول یا مال یاسندی در ظاهر بعنوان دیگر و در باطن راجع به عمل وکالت باشد ویادر ظاهر باسم شخص دیگر و در باطن برای خود بگیرد کلاهبردار محسوب ومورد تعقیب جزائی واقع خواهد شد.

ماده ۳۴ – مخارج لازمه مذکور در ماده قبل عبارت است از مخارج عدلیه و خرج مسافرت وخرج تحقیقات ومعاینه محلی وحق‌الزحمه مصدقین و خبره و حق‌الحکمیه وخرج تلگراف ومراسلات وطبع اعلانات .

ماده ۳۵ – در صورتیکه وکیل بخواهد از وکالت استعفاء نماید باید قبلا طوری بموکل و محکمه اطلاع دهد که موکل بتواند وکیل دیگری در موقع برای خود معین و به محکمه معرفی کند .

ماده ۳٦ – وکلاء نباید بعد از استعفاء از وکالت یا معزول شدن از طرف موکل و یا انقضاء وکالت بجهتی از جهات وکالت طرف مقابل یا اشخاص ثالث را در آن موضوع بر علیه موکل سابق خود یا قائم مقام قانونی او قبول نمایند و محاکم وکالت او را در این موارد نباید بپذیرند .

ماده ۳۷ – وکلاء نباید بطور مستقیم یا غیرمستقیم برای رد قاضی یاحکم یا وکیل مدافع طرف یا بمنظور تطویل محاکمه بوسیله خدعه‌آمیز متوسل شوند .

درصورت تخلف بمجازات انتظامی از درجه ٤ ببالا محکوم خواهند شد .

ماده ۳۸ – وکیل حق ندارد دعاوی را بطور مصانعه یا درظاهر باسم دیگری و درباطن باسم خود انتقال بگیردواین قبیل دعاوی درمحکمه پذیرفته نخواهد شد ومتخلف بمجازات انتظامی از درجه ٤ ببالا محکوم خواهد شد .

ماده ۳۹ – وکلا نمیتوانند نسبت بموضوعی که قبلا بواسطه سمت قضائی یاحکمیت درآن اظهار عقیده کتبی نموده اند قبول وکالت نمایند .

ماده ۴۰ – درصورتیکه‌خیانت وکیل بموکل ثابت شود ازقبیل‌آنکه وکیل باطرف موکل ساخته و بالنتیجه حق موکل را تضییع نماید بمحرومیت ابدی ازشغل وکالت محکوم خواهد شد و موکل میتواند خسارات وارده برخود را از او مطالبه نماید .

ماده ۴۱ – وکلا باید دارای دفتر منظم بوده و مراسلات و مکاتباتیکه راجع بامر وکالت است ثبت و ضبط نمایند .

طرز تنظیم ونگاهداری آنرا اداره وکالت معین خواهد نمود وحفظ دفتر وته چك قبوض‌تا دهسال پس از تاریخ ختم آن اجباری است .

ماده ۴۲ – وکلا باید پس‌ازابلاغ حکم ویا قراروبا اخطاریکه مستلزم انجام امر یادادن خرجی از طرف موکل است باسرع اوقات بموکل یا متصدی امور او کتباً اطلاع دهند بطوریکه تفویت حقی از او نشود ،

ماده ۴۳ – وکلا باید اثرقانونی‌عدم پیشرفت دعوی موکل را درامریکه نسبت بآن قبول وکالت مینمایند اعم از امور حقوقی وجزائی مخصوصاً رر اقامه دعوی جزائی ودعاوی جعل واعسار بموکل خاطر نشان نمایند .

فصل چهارم ـ در تعقیب و مجازات انتظامی وکلا

ماده ۴۴ ـ مرجع تحقیق و رسیدگی مقدماتی نسبت بشکایات واصله از وکلا و تخلفات آنان اداره وکالت و احصائیه است وطرز تحقیق و رسیدگی مقدماتی و محاکمه انتظامی آنان در محکمه عالی انتظامی موافق نظامنامه ایست که وزارت عدلیه تنظیم خواهد نمود .

ماده ۴۵ ـ وزیر عدلیه میتواند پس از آنکه بوسیله اداره وکالت یا بوسیله کانون وکلا و یا بوسائل دیگر ازسوء اعمال و رفتار و تخلفات وکیلی مطلع شد امر بتعقیب انتظامی او بدهد و درمواردیکه اشتغال وکیل مزبور بوکالت تا تعیین تکلیف قطعی اومنافی باحیثیت وکلا ویا موجب ضرر برخلاف حقی برای اشخاص باشد او را ازشغل وکالت معلق دارد .

ماده ۴۶ ـ محکمه انتظامی مکلف است پس از وصول اولین ادعانامه انتظامی یا بتقاضای وزیر عدلیه علاوه بررسیدگی انتظامی ازجهت تخلف بصلاحیت اخلاقی ولیاقت علمی وعملی وکیل مورد تعقیب نیز رسیدگی نماید جز درمورد وکلائی که دارای مدارك علمی هستند که دراینصورت رسیدگی بلیاقت علمی آنها لازم نیست .

ماده ۴۷ ـ استرداد شکایت ازوکیل و استعفای مشتکیعنه از شغل وکالت مانع تعقیب و رسیدگی انتظامی نیست .

ماده ۴۸ ـ درصورتیکه حضوروکیل برای رسیدگیمقدماتیانتظامی ویا محاکمه انتظامی لازم و احضار شده و بدون عذر موجه حاضر نگردیده است وزارت عدلیه میتواند او را موقتاً تا خاتمه رسیدگی از وکالت معلق نماید .

ماده ۴۹ ـ مجازاتهای انتظامی بقرار ذیل است :

۱ ـ توبیخ شفاهی ـ ۲ ـ توبیخ کتبی با درج در دوسیه ـ ۳ ـ توبیخ با درج در مجله رسمی ـ ٤ ـ ممنوعیت موقت از سه ماه الی یك سال ـ ٥ ـ تنزل درجه ـ ٦ ـ محرومیت دائم از شغل وکالت .

ماده ۵۰ ـ وزیر عدلیه میتواند در مواردیکه رفتار و اخلاق وکیلی منافی حیثیت عدلیه یاحسن جریان امور قضائی باشد او را از وکالت درحوزه قضائی معینی منع نماید .

ماده ۵۱ ـ مرورزمان نسبت به تعقیب انتظامی وکلا درسال از تاریخ وقوع امرمستوجب تعقیب است و درصورتیکه وکیل تعقیب شده باشد دو سال از تاریخ آخرین اقدام انتظامی است .

ماده ۵۲ ـ وزارت عدلیه میتواند تا سه ماه پس از اجراء این قانون امر به ضبط کلیه دوسیه های شکوائیه و تخلفات وکلاء عدلیه که هنوز بمحکمه انتظامی نرفته بدهد مشروط باینکه وکیل مورد تعقیب مدعی خصوصی نداشته و اگر دارد استرضای خاطر او را مشتکی عنه فراهم نموده باشد .

فصل پنجم - مقررات مختلفه

ماده ۵۳ - درصورت فوت وکیل مدعی‌العموم بدایت و در نقاطی که پارکه نیست امین یا مأمور صلح بتقاضای اشخاص اسناد و اوراق راجعه بآنها را که نزد وکیل بوده با حضور متصدی امور متوفی اخذ و بصاحبانش رد نموده و صورت مجلسی در این باب تنظیم و امضاء مینماید ورسید اوراق را گرفته بمتصدی امور متوفی میدهد.

ماده ۵۴ - وزیرعدلیه میتواند ازبین وکلای درجه اول یادرجه دوم اشخاصی‌را برای‌خدمت قضائی یا اداری استخدام نماید طرز تشخیص لیاقت و تعیین رتبه آنها مطابق نظامنامهٔ خواهد بود که بتصویب هیئت دولت برسد.

ماده ۵۵ - این قانون که مشتمل برپنجاه وپنج ماده است از ۱۵ مهرماه ۱۳۱۴ قابل اجرا بوده وفصل دوم قانون اصول تشکیلات عدلیه وماده ٦ قانون ۱۱ خرداد ۱۳۰۸ وعبارت (یاتحصیل جواز وکالت) مذکور در ماده اول قانون مصوب اول مرداد ۱۳۰۹ نسخ میشود.

این قانون که مشتمل برپنجاه و پنج ماده است در جلسه بیستم شهریور ماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون وکالت

مصوب ۲۵ بهمن ماه ۱۳۱۵

فصل اول

وکیل و شرایط وکالت

ماده۱ ـ وکالت درعدلیه دارای درجات ذیل است:

۱ ـ وکالت درمحاکم صلح و بدایت و استیناف و تمیز

۲ ـ وکالت در محاکم صلح و بدایت و استیناف

۳ ـ وکالت در محاکم صلح و بدایت

تبصره ۱ ـ وزارت‌عدلیه میتواند وکالت وکلای درجه۲ و۳را محدود بحوزه معین نماید.

تبصره ۲ ـ وزارت‌عدلیه میتواند برحسب ضرورت واحتیاج ازداوطلبان‌شغل

وکالت که معلوماتشان کافی برای درجات سه گانه نیست مطابق نظامنامه مخصوص امتحان نموده اجازه وکالت در محاکم صلح یا محقق ثبت یا نزد مأمورین صلح در حوزه‌های معین بدهد ـ اگرداوطلب مزبوردرحین اجراء این قانون مشغول وکالت بوده و صلاحیت او برای درجات سه گانه فوق تصدیق نشده است از امتحان معاف خواهد بود این اشخاص کارگشا نامیده میشوند .

ماده۲ ـ اشخاصی که واجد معلومات کافی برای وکالت باشند ولی شغل آنها وکالت در عدلیه نباشد اگر بخواهند برای اقربای سببی یا نسبی خود تا درجه دوم ازطبقه سوم وکالت بنمایند ممکن است بآنها در سال سه نوبت جواز وکالت اتفاقی داده شود .

ماده ۳ ـ وزارت عدلیه می‌تواند بدواً باشخاص ذیل اجازه وکالت درجه اول بدهد :

۱ ـ باشخاصیکه سابقاً صلاحیت آنها را محکمه انتظامی برای وکالت درتمام مراحل‌قضائی تصدیق نموده‌باشد ومحکومیت انتظامی ازدرجه۳ ببالا نداشته باشند .

۲ـ باشخاصیکه لااقل‌دارای رتبه پنج قضائی‌بوده وپنج سال متوالی یامتناوب سابقه خدمات قضائی داشته باشند ـ یاباشخاصی که شاغل خدمات قضائی درطبقه دوم مقامات قضائی گردیده ومدت‌پنج‌سال متوالی یامتناوب‌اشتغال بخدمات‌مزبوره داشته و درهرصورت سلب صلاحیت قضائی از آنها نشده باشد .

۳ ـ باشخاصی که از دانشکده های حقوق و سیاسی داخله یا خارجه دارای دانشنامه لیسانس یا دکترا هستند و یکسال قضاوت یا دو سال وکالت کرده‌اند .

٤ ـ بکسانیکه قبل از اجرای این قانون نه سال سابقه شغل وکالت دارند یا اینکه مجموع اشتغال ایشان درشغل‌قضائی ووکالت نه‌سال باشد ومحکومیت انتظامی

از درجه سه ببالا نداشته ودرحین اجرای این قانون هم اجازه وکالت درتمام مراحل داشته باشند .

ماده ۴ ـ وزارت عـدلیه می‌تواند بدواً باشخاص ذیل اجـازه وکالت درجه دوم بدهد :

۱ـ اشخاصی که سه‌سال متناوب یا متوالی اشتغال بخدمات قضائی‌داشته وسلب صلاحیت قضائی از آنها نشده باشد .

۲ ـ باشخاصی که از دانشکده های حقوق و سیاسی داخله یـا خارجه دارای دانشنامه لیسانس یا دکترا هستند .

۳ ـ باشخاصی که قبل‌ازاجراء این‌قانون شش سال سابقه شغل‌وکالت دارند ویا اینکه مجموع اشتغال آنها بخدمات‌قضائی ووکالت شش‌سال بوده ومحکومیت انتظامی از درجه سه ببالا نداشته و در حین اجراء این قانون اجازه وکالت داشته باشند .

ماده ۵ ـ وزارت عدلیه میتواند بـدواً باشخاص ذیل اجازه وکالت درجه سوم بدهد :

۱ ـ فارغ‌التحصیل هـای کلاس قضائی که یکسال سابقه وکالت یا قضاوت داشته باشند .

۲ ـ اشخاصی که قبل از اجراء این قانون سه سال سابقه شغل وکالت داشته و محکومیت انتظامی از درجه سه ببالا نداشته باشند .

۳ ـ بفارغ‌التحصیلهای کلاس قضائی با یك سال آزمایش یا کسانیکه برنامه کلاس قضائی را در مواقعی که وزارت عدلیه معین مینماید امتحان بدهند بـا یك سال آزمایش .

ماده ٦ ـ اشخاصی که بموجب حکم محکمه انتظامی ممنوع‌الوکاله شده اند هرگاه موجب حکم صرفاً فقد معلومـات بوده میتوانند از مقررات تبصره ۲ ماده ۱

استفاده نمایند ـ هر گاه ممنوعیت آنها فقط از جهات اخلاقی بوده پس از پنج سال از تاریخ صدور حکم میتوانند اعاده‌حیثیت نمایند مشروط براینکه در مدت‌مزبور اعمال منافی اخلاقی‌از آنها مشاهده نشده باشد ـ هر گاه ممنوعیت آنها از هردوجهت بوده درصورت گذشتن پنجسال نیزمیتوانند ازمورد تبصره۲ ماده یك‌استفاده‌نمایند.

ماده۷ ـ باشخاص ذیل اجازه شغل وکالت داده نمیشود :

۱ ـ اتباع خارجه .

۲ ـ قضات ومستخدمین‌دولتی‌وبلدی ومملکتی‌درحین‌اشتغال بخدمت‌باستثناءِ استادان دانشکده حقوق که اشتغال بتدریس یکی از شعب حقوقی دارند درصورت اجازه‌وزارت معارف .

۳ ـ کسانیکه سن آنها کمتر از **۲۵** سال است .

٤ ـ محکومین بانفصال ابد از خدمات دولتی .

۵ ـ اشخاصی که مرتکب اعمالی شوند که منافی باشئون وکالت است .

٦ ـ اشخاص مشهور بفساد اخلاق وتجاهر باستعمال مسکر وافیون و اعمال منافی عفت .

۷ ـ اشخاصیکه تحت ولایت یا قیمومت هستند .

۸ ـ محکومین بجنایت مطلقا ومحکومین بجنحه که بموجب قانون‌مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی یا از شغل وکالت باشد ویا اینکه محکمه محرومیت مزبور را در حکم خود قید کرده باشد .

۹ ـ کسانیکه باتهام‌ارتکاب‌جنایت‌یاجنحه که‌بموجب قانون‌مستلزم‌محرومیت ازحقوق اجتماعی است تحت محاکمه هستند .

۱۰ ـ اشخاصیکه بامر وزیر عدلیه طبق ماده ٤۷ این قانون از شغل وکالت معلق هستند .

۱۱ ـ اشخاصیکه طبق حکم محکمه از وکالت محروم شده‌اند .

۱۲ ـ وکلائی که وجه پروانه وکالت را در موعد مقرر نپردازند .

۱۳ ـ وکلائی که در ظرف مدتی که وزارت عدلیه برای اجرای ماده یك این قانون در هر حوزه قضائی تعیین مینماید درخواست پروانه وکالت ننمایند .

ماده۸ ـ اشخاصی که‌قبل از اجرای این‌قانون پروانه‌وکالت نداشته‌وبخواهند آنرا تحصیل نمایند در صورت دارا بودن شرایط مقرره در اینقانون باید لااقل‌مدت یك سال در کانون وکلا عمل بنمایند . عمل مزبور دوره آزمایش نامیده میشود .

ترتیب وکالت وکلا را در دوره‌آزمایش وطرز مداخلهٔ آنها را درمحاکمات و تمریناتی که طی دورهٔ آزمایش بایستی در امور قضائی انجام دهند وزارتعدلیه بموجب نظامنامه معین مینماید .

برای وکالت در دوره آزمایش پروانه مخصوص مقرر است و مراحلی را که طبق این قانون در دوره آزمایش اجازه داده میشود وکالت بنمایند در آن قید میگردد .

درمورد اشخاصیکه دارای دانشنامهٔ لیسانس یا دکترا از دانشکده‌های‌داخله یا خارجه هستند دوره آزمایش فقط برای پروانه وکالت درجه اول لازمست ولی با داشتن سوابق خدمات قضائی یا اداری در وزارت عدلیه وزیر عدلیه میتواند آنها را نیز از دوره آزمایش معاف کند .

تبصره ۱ ـ وزارت عدلیه میتواند اشخاصی را که مشمول مورد ۲ و ۳ ماده۳ این قانون هستند از دوره آزمایش معاف بدارد .

تبصره ۲ ـ درصورتیکه وکیل در دوره آزمایش‌طبق نظامنامه از طرف یکی از وکلا در محاکمات دخالت نماید مسئولیت اعمال او متوجه وکیلی‌است که

اورا تعیین نموده و هرگاه از طرف معاضدت قضائی کار باو احاله شود بایستی تحت هدایت و نظارت معاضدت قضائی انجام وظیفه نماید .

ماده ۹ ـ اجازه وکالت درجات ۱ و ۲ و ۳ که مطابق قانون ۲۰ شهریور ۱۳۱٤ تا تصویب این قانون تصدیق شده درصورت تسلیم تقاضا کننده باعتبار خود باقی است .

ماده ۱۰ ـ اشخاصیکه میخواهند اجازه وکالت تحصیل نمایند باید بدفتر بازرسی وتشکیلات وکلای عدلیه تقاضانامه بدهند . ترتیب تقاضانامه را وزارتعدلیه تعیین خواهد نمود .

ماده ۱۱ ـ دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه در ظرف دوماهاز تاریخ تقاضانامه باید عقیده خود را در رد یا قبول تقاضا درصورت قبول درجهٔ که برای تقاضا کننده درنظرگرفته بمشارالیه یا اقامتگاه قانونی او ابلاغ نماید ـ درصورتیکه تقاضا کننده تسلیم بعقیده اداره مزبوره باشد پروانه وکالت در حدود مقررات این قانون صادر میشود .

نسبت بتقاضای وکالت اتفاقی دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه هرچه زودتر تکلیف رد یا قبول تقاضا را تعیین میکنند .

ماده ۱۲ ـ اشخاصیکه بتصمیم و تشخیص دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه تسلیم نیستندمیتوانندتا یکماهپس ازابلاغ نظریه دفترمزبوربمحکمهانتظامی رجوع و تقاضای رسیدگی نمایند عرضحال مزبور درمرکزمستقیماً بدفتر محکمه انتظامی و در ولایات بدفتر یکی از محاکم محل اقامت شاکی تقدیم میشودودفتر آن محکمه مکلف است در ظرف سه روز بمحکمه انتظامی ارسال دارد تا تکلیف اختلاف در محکمه انتظامی تعیین نشده است رأی دفتر مزبور موقتاً معتبر است .

ماده ۱۳ ـ محکمه انتظامی نسبت بجهة اختلاف رسیدگی کرده وبا در نظر

گرفتن سوابق اخلاقی او رأی مقتضی صادر و بدفتر بـازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه و شاکی ابلاغ مینماید. رأی مزبور قطعی است.

ماده ۱۴ ـ وکلای عدلیه باید مطابق نظامنامه وزارت عدلیه قسم یادنمایند.

ماده ۱۵ ـ پروانه وکالت باید همه ساله مطابق تعرفه ذیل تمبر شود.

برای پروانه وکالت درجه اول ـ ۴۰۰ ریال

« « « دوم ۲۰۰ ریال

« « « سوم ۱۵۰ «

« « کارگشایان بتفاوت نقاط از ۵۰ تا ۱۰۰ ریال

« « وکالت اتفاقی هر دفعه ده ریال

ماده ۱۶ ـ پس از انجام مقررات فوق اسم وکیل در مجله رسمی درج و در لوحه مخصوص ثبت ودر اطاق محکمه نصب میشود.

فصل دوم

تشکیلات وکلاء

ماده ۱۷ ـ وزارت عدلیه در هر محلّی که مقتضی بداند کانون وکلا تشکیل خواهد داد.

ماده ۱۸ ـ کانون وکلا مؤسسه‌ایست دارای شخصیت حقوقی ازحیث‌نظامات تابع وزارت عدلیه و از نظر عوائد و مخارج مستقل میباشد.

ماده ۱۹ ـ وظایف کانون بقرار ذیل است:

۱ ـ نظارت در اعمال وکلا و تهیه موجبات ترقی علمی و اخلاقی آنها.

۲ ـ معاضدت قضائی (تعیین وکیل برای اشخاص معسر یا بی بضاعت)مطابق نظامنامه وزارت عدلیه.

۳ ـ راهنمائی و تعلیمات باشخاصی که درعدلیه یا ادارهٔ ثبت مراجعه دارند و از قوانین بی‌اطلاع هستند.

۴ ـ سرپرستی وکلای مبتدی وتنظیم دوره آزمایش آنها.

ماده ۲۰ ـ کانون هرمحل بوسیله هیئت مدیره اداره خواهد شد.

هیئت مدیره مرکب‌است از پنج الی دوازده نفر عضو که وزیر عدلیه از بین وکلا انتخاب میکنند.

اعضاء هیئت مدیره باید حتی‌الامکان از وکلاءِ درجه اول یا دوم باشند

ماده ۲۱ ـ انتخاب هیئت‌عامله کانون باوزارت عدلیه‌است ـ رئیس کانون‌ممکن است ازمستخدمین قضائی یا اداری وزارت عدلیه انتخاب شود.

ماده ۲۲ ـ دفتر و اوراق راجعه بوکالت باید مطابق نمونهٔ که کانون مرکز تعیین مینماید تهیه‌شود ـ درآمد کانون هرمحل‌بمصرف خودآن کانون‌خواهدرسید.

ماده ۲۳ ـ وکلای‌عدلیه‌مکلفند همه‌ساله درسه‌دعوای‌حقوقی بعنوان‌معاضدت قبول وکالت نمایند وچنانکه موکل محکوم‌له واقع شود حق‌الوکالهٔ قانونی‌ازآنچه که وصول شود باو پرداخته خواهدشد ـ پنج‌یك‌آن متعلق بکانون است.

ماده ۲۴ ـ کسانی که‌قدرت‌تادیه حق‌الوکاله‌ندارندمیتوانند از کانون‌تقاضای معاضدت نمایند مشروط‌براینکه دعوی بااساس وراجع بشخص تقاضا کننده باشد ـ طرز تقاضاوسایرشرایط لازمه برای معاضدت‌قضائی‌را وزارت‌عدلیه بموجب‌نظامنامه معین خواهد نمود.

فصل سوم ـ حقوق ووظایف

ماده ۲۵ ـ وکلامکلفند نظاماتی‌را که وزارت عدلیه برای‌آنها معین‌مینماید متابعت نمایند.

ماده ۳۶ ـ بااحراز شرایط ذیل وکیل‌میتواند بدرجهٔ وکالت بالاتر نائل گردد:

۱ ـ اشتغال بوکالت لااقل دو سال در درجه سوم وسه سال در درجه دوم .

۲ ـ حسن انجام وظیفه در محاکم مربوطه و حسن انجام معاضدتهائیکه باو رجوع شده .

۳ ـ ترقی علمی و عملی درامر وکالت .

ترتیب ترفیع وکلا را وزارت عدلیه برطبق نظامنامه تعیین خواهد نمود .

تبصره ـ محکومیت انتظامی از درجهٔ ۳ ببالا یکسال برمدت مقرره درمورد یك اینماده میافزاید .

ماده ۳۷ ـ وکلا مکلفند در موقع محاکمه حاضر شوند مگر اینکه عذر موجهی ازقبیل فوت یکی از اقرباء نسبی یا سببی تادرجهٔ دوم ازطبقه سوم ویاابتلا بمرضی که مانع ازحرکت ویااینکه حرکت جهت اومضر تشخیص شود وهمچنین در مواقعی کــه حوادث قهری از قبیل سیل و زلزله و غیره مانع از حرکت آنها باشد داشته باشند .

اطلاع وکیل بمحکمه درباب عذری که برای عدم حضور او پیدا شده معتبر است مگر آنکه خلافش ثابت شود در اینصورت وکیل بمجازات انتظامی درجه ٤ محکوم خواهد شد .

ماده ۲۸ ـ درصورتی کــه وکیل در دو یا چند محکمه احضار شده و جمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدم بدارد و در سایر محاکم در محکمه که وقت آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود دراینصورت وکیل مکلف است نسخه ثانی اخطار اول یا تصدیق دفتر را بلایحه که برای اعتذار بمحکمه بعدی میفرستد ضمیمه نماید والا غائب محسوب خواهد شد .

ماده ۲۹ - از وکلائی کـه حق وکالت در توکیل دارند هیچ عذری برای عدم حضور درجلسه مقرر پذیرفته نمیشود .

هرگاه وکیلی در یکساعت در دو محکمه دعوت شده‌باشد باید بیکی از دو محکمه که نسبت بدعوی مطروح درآنجا وکالت درتوکیل دارد وکیل بفرستد و دردیگری خود حاضر شود .

ماده ۳۰ - وکیل باید اسراری که بواسطه وکالت ازطرف موکل مطلع‌شده و همچنین اسرار مربوطه به‌حیثیات و شرافت و اعتبارات موکل را حفظ نماید .

ماده ۳۱ - وکلاء بایدوکالت انتخابی‌حقوقی و جزائی‌را که درحدودقوانین و نظامات بآنها ارجاع میشود قبول نماید .

تبصره - مقصود ازوکالت انتخابی وکالتی‌است که از طرف محکمه درموارد جزائی و ازطرف کانون در امور حقوقی بآنها ارجاع میشود .

ماده ۳۲ - وکلاء باید با موکـل خود قرارداد حق‌الوکاله تنظیم و مبادله نمایند و نسخهٔ ثانی قرارداد را بضمیمه وکالت‌نامه بدفتر محکمه تسلیم دارند قرار دادحق‌الوکاله وفهرست‌اسنادی که‌موکل بوکیل‌میسپارد وهمچنین قبوض وجوهی که وکیل دریافت میدارد مطـابق نمونه‌ایست کـه از طرف وزارت عدلیه معین خواهد شد .

ماده ۳۳ - قراردادحق‌الوکاله که‌بموجب نظامنامه وزارت‌عدلیه معین‌میشود باید بترتیب تصاعد نسبت به مدعی به ونسبت به مراحل محاکمه بدایت و استیناف و تمیز معین شود .

میزان‌خسارتی‌که محکوم‌له میتواندازمحکوم‌علیه مطالبه‌نمایدهمچنین‌میزان مخارج مسافرتهائی که‌وکلای عدلیه برای‌اموروکالتی مینماید نیز مطابق تعرفه‌ایست

که وزارت عدلیه تنظیم مینماید .

ماده ۳۴ – دریافت هر وجه یا مالی ازموکل یا گرفتن سند رسمی یا غیر رسمی از او علاوه بر میزان مقرره بعنوان حق‌الوکاله و علاوه بر مخارج لازمه بهر اسم و هر عنوان که باشد ولو بعنوان وجه التزام ونذر ممنوع است و مرتکب بمجازات انتظامی ازدرجه پنج ببالامحکوم میشود و چنین سند و التزام درمحاکم وادارات ثبت منشأ ترتیب اثر نخواهد بود – درصورتی که وکیل این‌عمل را بطور حیله انجام دهد مثل اینکه پول یا مال یا سندی درظاهر بعنوان دیگر و درباطن راجع بعمل وکالت باشد و یا درظاهر باسم شخص دیگر و درباطن برای خود بگیرد کلاهبردار محسوب و مورد تعقیب جزائی واقع خواهد شد .

ماده ۳۵ – مخارج لازمه مذکور در ماده قبل عبارت است از مخارج عدلیه و خرج‌مسافرت‌وخرج‌تحقیقات‌ومعاینه‌محلی‌وحق‌الزحمه‌مصدقین‌وخبره‌وحق‌الحکمیه و خرج تلگراف و پست وطبع اعلانات .

ماده ۳٦ – درصورتیکه‌وکیل‌بخواهدازوکالت‌استعفاء نماید باید قبلا طوری بموکل ومحکمه اطلاع‌دهد که موکل بتواند وکیل دیگری درموقع برای خود معین و بمحکمه معرفی کند .

ماده ۳۷ – وکلا نباید بعدازاستعفاء ازوکالت یا معزول شدن ازطرف‌موکل یا انقضاء وکالت بجهتی از جهات وکالت طرف مقابل یا اشخاص ثالث را در آن موضوع برعلیه موکل سابق خود یاقائم‌مقام قانونی او قبول نمایند ومحاکم وکالت اورا نباید دراین موارد بپذیرند .

ماده ۳۸ – وکلا نباید بطور مستقیم یا غیر مستقیم برای رد قاضی یا حکم یاوکیل مدافع طرف یابمنظورتطویل‌محاکمه بوسیله خدعه‌آمیزی متوسل‌شوند.
درصورت تخلف بمجازات انتظامی از درجه ٤ ببالا محکوم خواهند شد .

ماده ۳۹ ـ وکیل حق ندارد دعاوی‌را بطور مصانعه یا درظاهر باسم دیگری و در باطن باسم خود انتقال بگیرد و این‌قبیل دعاوی درمحکمه پذیرفته نخواهدشد ومتخلف بمجازات انتظامی از درجه ٤ ببالا محکوم خواهد شد .

ماده ۴۰ ـ وکلاء نمیتوانند نسبت بموضوعی که قبلا بواسطهٔ سمت‌قضائی یا حکمیت درآن اظهار عقیده کتبی نموده‌اند قبول وکالت نمایند .

ماده ۴۱ ـ درصورتیکه خیانت وکیل‌نسبت بموکل ثابت شود ازقبیل آنکه وکیل با طرف موکل ساخته و بالنتیجه حق موکل را تضییع نماید بمحرومیت ابدی از شغل وکالت محکوم خواهد شد و موکل میتواند خسارات وارده برخودرا از او مطالبه نماید .

ماده ۴۲ ـ وکلا باید درمذاکرات شفاهی درمحکمه و لوایح کتبی احترام و نزاکت را نسبت بمحاکم و تمام مقامات اداری و نسبت بوکلاء و اصحاب دعوی مرعی دارند درصورت تخلف بمجازات‌انتظامی از درجه ٤ ببالا محکوم خواهندشد مگراینکه عمل‌مشمول یکی ازعناوین‌جزائی باشد که دراینصورت لااقل‌بحداکثر مجازات مقرره در قانون محکوم خواهند شد .

ماده ۴۳ ـ وکلاء باید داری‌دفتر منظم‌بوده ومراسلات ومکاتباتی که راجع بامر وکالت است ثبت و ضبط نمایند ـ طرز تنظیم و نگاهداری آنرا دفتر بازرسی و تشکیلات وکلا معین خواهد نمود و حفظ دفتر وته‌چك قبوض تاده سال پس از تاریخ ختم آن اجباری است .

ماده ۴۴ ـ وکلاء باید پس از ابلاغ حکم یا قرار و یا اخطاری که مستلزم انجام امریا دادن خرجی ازطرف موکل‌است باسرع اوقات بموکل یا متصدی امور او کتباً اطلاع دهد بطوری که تفویت حقی از او نشود .

ماده ۴۵ ـ وکلاء باید اثرقانونی عدم پیشرفت دعوی موکل را درامری که

نسبت بـآن قبول وکالت مینماید اعم از امور حقوقی و جزائی مخصوصاً در اقـامه دعوی جزائی و دعاوی جعل و اعسار قبل از تنظیم قرارداد حق الـوکالـه بموکل خاطر نشان نمایند .

فصل چهارم - در تعقیب ومجازات انتظامي وکـلا

ماده ۴٦ ـ مرجع تحقیق ورسیدگی مقدماتی نسبت بشکایاتواصله ازوکلا وتخلفات آنان دفتر بازرسی وتشکیلات وکلاء عدلیه است و محاکمه انتظامی آنان در محکمهای بعمل میآید مرکب از سه نفر عضو که وزیر عدلیه از بین مـأمورین قضائی یا اداری عدلیه یا وکلاء ویا بطور مختلط تعیین میکند .

طرز تحقیقورسیدگی مقدماتی وتجدید نظرومواعد محاکمه انتظامیوکلاء را وزارتعدلیه بموجب نظامنامه تعیین خواهد نمود ـ پارکه انتظامی وکـلاء دفتر بازرسی و تشکیلات وکلاء عدلیه است .

ماده ۴۷ ـ وزیر عدلیه میتواند پسازآنکه بوسیلهدفتر بازرسیوتشکیلات وکلاء عدلیه یا بوسیله کانونوکلاء ویابوسایل دیگر ازسوء اعمال ورفتار وتخلفات وکیلی مطلع شدامر به تعقیب انتظامی او بدهد ودرموردی که اشتغالوکیلمزبور بوکالت تا تعیین تکلیف قطعی او منافی با حیثیت وکلاء و یا موجب ضرربرخلاف حقی برای اشخاص باشد او را ازشغل وکالت معلق دارد .

ماده ۴۸ ـ محکمه انتظامی وکلاء مکلف است پس از وصول اولین ادعانامه انتظامی یا بتقاضای وزیرعدلیه علاوه بررسیدگی انتظامی ازجهت تخلف بصلاحیت اخلاقی ولیاقت علمی و عملی وکیل مورد تعقیب نیز رسیدگی نماید جز در مورد وکلائی کهدارای مدارك علمییا پروانه درجۀ اولهستند که دراین صورترسیدگی به لیاقت علمی آنها لازم نیست .

ماده ۴۹ ـ استرداد شکایت از وکیل و استعفای مشتکی عنه از شغل وکالت مانع از تعقیب و رسیدگی انتظامی نیست لیکن استرداد شکایت موجب تخفیف مجازات است.

ماده ۵۰ ـ درصورتی که حضور وکیل برای رسیدگی مقدماتی انتظامی و یا محاکمه انتظامی لازم و احضار شده و بدون عذر موجه حاضر نگردیده یا درموعد مناسبی که برای او معین شده جواب کتبی استیضاح را ندهد وزارت عدلیه میتواند او را موقتاً تاخاتمه رسیدگی از وکالت معلق نماید.

ماده ۵۱ ـ مجازاتهای انتظامی بقرار ذیل است:

۱ ـ توبیخ شفاهی ۲ ـ توبیخ کتبی با درج در پرونده ۳ ـ توبیخ با درج در مجله رسمی ٤ـ ممنوعیت موقت از سه ماه الی دوسال ٥ ـتنزل درجه ٦ ـ محرومیت دائم از شغل وکالت.

وزیر عدلیه میتواند در صورت احراز سوء اعمال و رفتار یا تخلفات وکیلی یکی از مجازاتهای انتظامی تا درجه٤ را در بارهٔ او مستقلاً اعمال نماید ورأی وزیر در این موضوع قابل شکایت نیست ـ در صورتیکه حکم مجازات از طرف محکمه صادر شود تا درجه۳ نسبت بمحکوم علیه قطعی است.

ماده ۵۲ ـ محکمه تجدیدنظر تشکیل میشود از یکنفر ازاعضاء محکمهبدوی که بحکم قرعه انتخاب میشود ودونفر ازمستخدمین قضائی که همه ساله بطور ثابت از طرف وزارت عدلیه معین میشود.

ماده ۵۳ ـ وزیر عدلیه میتواند در صورتیکه رفتار وکیلی موجب اختلال مهمی درجریان امور قضائی حوزه معینی باشد او را مادام که موجبات اختلال باقی است از اشتغال بامر وکالت درآن حوزه ممنوع نماید.

ماده ۵۴ ـ مرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی وکلاء دو سال از تاریخ وقوع امر مستوجب تعقیب است در صورتیکه وکیلی تعقیب شده باشد دو سال از تاریخ

آخرین اقدام انتظامی است .

ماده ۵۵ - وکلای معلق واشخاص ممنوع الوکاله وبطورکلی هرشخصی که دارای پروانه وکالت نباشد ازهرگونه تظاهر ومداخله در عمل وکالت ممنوع است اعم از اینکه عناوین تدلیس ازقبیل مشاور حقوقی وغیره اختیار کنند یا اینکه بوسیله شرکت وسایر عقود یاعضویت در مؤسسات خودرا اصیل دردعوی قلمداد نماید متخلف ازیك الی شش ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

فصل پنجم - مقررات مختلفه

ماده ٥٦ - در صورت فوت وحجر وکیل مدعی العموم بدایت و در نقاطی که پارکه نیست امین یامأمور صلح بتقاضای اشخاص اسناد واوراق راجعه بآنها را که نزد وکیل بوده باحضورمتصدی امورمتوفی ودر صورت استنکاف ورثه یامتصدی امور متوفی از تسلیم اوراق واسناد مدعی العموم یاقائم مقام او باحضور نماینده محکمه بدایت یاصلح اسناد را اخذوبصاحبش رد مینمایدوصورت مجلسی درهردوباب تنظیم وامضاء مینماید ورسید اوراق را گرفته به متصدی امور متوفی میدهد .

ماده ۵۷ - هرگاه محاکم ومدعیان عمومی در اجراء مواد این قانون بی نظمی یامسامحه مشاهده کرده یامتوجه شوند وکیلی ازعهده انجام وظیفهٔ وکالتی برنمی آید وهمچنین هرگاه ازسوء اخلاق واعمال وکیلی مطلع گردند مکلفند بدون تأخیرمراتب را به وزیر عدلیه گزارش دهند - در صورت تخلف به مجازات انتظامی تادرجه چهار محکوم خواهند شد .

ماده ۵۸ - فصل دوم قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیرماه ۱۳۰۷ و ماده ٦ قانون ۱۱ خرداد ۱۳۰۸ وقانون مصوبه اول مرداد ۱۳۰۹ وقانون وکالت مصوب ۲۰ شهریور ماه ۱۳۱٤ نسخ میشود .

این قانون که مشتمل برپنجاه و هشت ماده است در جلسه بیست و پنجم بهمن

ماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

راجع به تعیین قیم اتفاقی

مصوب ۲٦ اردیبهشت ماه ۱۳۱٦

ماده واحده ـ در مواردی که تعقیب جرم موقوف به شکایت متضرر از جرم است اگر متضرر از جرم صغیر باشد و ولی یاقیم ندارد مدعی‌العموم مکلف‌است‌موافق قانون برای صغیر قیم معین کند وهر گاه تعیین قیم موجب فوت وقت یاتوجه ضررو زیان نسبت به صغیر باشد تاتعیین قیم مدعی العموم موقتاً کسی را بعنوان قیم‌اتفاقی تعیین مینمایدودر مواقع‌ضرورت قبل از تعیین قیم اقدامات فوری را که برای‌حفظ آثار ودلائل جرم وتعقیب آن لازم است دستور میدهد ولی ادامه تعقیب‌منوط‌است باینکه قیم مصلحت صغیررا در تعقیب امر تشخیص کند وشکایت نماید .

در مواردیکه صغیر ولی یاقیم دارد وولی یاقیم او شخصاً مرتکب عمل شده و یامداخله در جرم داشته وموافق قانون مدنی قیم اتفاقی هنوز معین نشده است نیز بهمین ترتیب عمل خواهد شدواگر قیم اتفاقی تعیین‌شده وظیفه اقدام‌برعهدهٔ‌اواست.

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسه بیست‌و ششم اردی‌بهشت ماه یکهزارو سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای‌ملی

مرتضی بیات ـ دکترطاهری

قانون

اصلاح مواد ۱و۳ قانون ازدواج

مصوب (۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۱۶ کمیسیون قوانین عدلیه)

ماده واحده - مواد ۱ و ۳ قانون ازدواج مصوب ۲۳ مرداد ۱۳۱۰ بطریق ذیل اصلاح میشود :

ماده۱ ـ درنقاطی که وزارت عدلیه معین واعلام مینماید هرازدواج و طلاق ورجوع باید دریکی ازدفاتری که مطابق نظامنامه های وزارت عدلیه تنظیم میشود واقع و به ثبت برسد .

در نقاط مزبور هرمردی که در غیر از دفاتر رسمی ازدواج و طلاق مبادرت بازدواج وطلاق ورجوع نماید بهیك تاششماه حبس تأدیبی محکوم میشود - وهمچنین مجازات درباره عاقدیمقرراست که دراین‌نقاط بدون داشتن دفاتررسمی اقدام باجراءِ صیغه ازدواج یا طلاق یا ثبت رجوع نماید .

ماده۳ ـ هر کس برخلاف مقررات ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی با کسیکه هنوز بسن قانونی برای ازدواج نرسیده است مزاوجت کند به شش ماه الی دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهدشد ودرصورتیکه دختربسن‌سیزده سال تمام نرسیده باشدلااقل بدوالیسه سال حبس‌تأدیبی‌محکوم میشود ودرهردومورد ممکن‌است علاوه برمجازات حبس بجزای نقدی از دوهزار ریال الی بیست هزار ریال محکوم گردد .

واگردراثرازدواج برخلاف مقررات فوق مواقعه منتهی بنقص یکی ازاعضاءِ یا مرض دائم زن گردد مجازات زوج از پنج الی ده سال حبس با اعمال شاقه است .

واگر منتهی بفوت زن شود مجازات زوج حبس دائم با اعمال شاقه است .

عاقد و خواستگار و سایر اشخاصیکه شرکت در جرم داشته اند نیز بهمان

مجازات یا بمجازاتیکه برای معاون جرم مقرر است محکوم میشوند .

محاکمه این اشخاص را وزارت عدلیه میتواند بمحاکم مخصوصی که اصول تشکیلات و ترتیب رسیدگی آن بموجب نظامنامه معین میشود رجوع نماید ودر صورت عدم تشکیل محکمه مخصوص رسیدگی درمحاکم عمومی بعمل خواهد آمد.

چون بموجب قانون ۲۹ فروردین ماه ۱۳۱۶ وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجراء گذارده و پس از آزمایش آنها درعمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید . علیهذا (قانون اصلاح مواد ۱ و ۳ قانون ازدواج) مشتمل بر یك ماده که در تاریخ بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزاروسیصد وشانزده بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس‌شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

دفتر اسناد رسمی

مصوب ۱۵ خرداد ماه ۱۳۱۶

فصل اول ـ درصلاحیت سردفتران

ماده۱ ـ برای تنظیم وثبت اسنادرسمی وزارت عدلیه درحوزه های ثبتی بقدر کفایت دفتر اسناد رسمی تأسیس خواهد نمود .

ماده۲ ـ دفتراسناد رسمی بمدیرت ومسئولیت یکنفرصاحب دفتر که از این ببعد سر دفتر نامیده میشود اداره میگردد .

ماده۳ ـ سردفتر بموجب حکم وزیرعدلیه منصوب ووابسته عدلیه محسوب میشود و اداره کل ثبت اسناد و امـلاك طبق حکم مزبور برای او پروانه صـادر خواهد نمود .

ماده۴ ـ دفترخانه ها ازنظر صلاحیت بسه درجه تقسیم میشوند :

۱ـ دفترخانهدرجه اول که بوسیله یك سردفتر درجه اول‌ویك یاچنددفتریار اداره میشود واجازه تنظیم وثبت همه گونه اسناد ومعاملات را داراست .

۲ ـ دفترخانه درجه دوم که بوسیله یك سر دفتر درجه دوم اداره میشود و اجازه تنظیم و ثبت اسناد ومعاملات بهر مبلغی را دارا بوده و میتواند یك دفتریـار داشته باشد .

۳ـ دفترخانه درجه سوم که بوسیله یك‌سردفتردرجه سوم اداره میشودواجازه تنظیم وثبت اسناد تا پنجهزار ریـال را دارد .

تبصره ۱ ـ ثبت وتنظیم اسنادکلیه معاملاتی که باید دردفتراملاك ثبت شود در دفترخانه درجه دوم و سوم منوط باجازه مخصوص وزارت عدلیه خواهد بود .

تبصره ۲ ـ وزارت عدلیه میتواند درنقاطی که فقط دفتر اسناد رسمی درجه سوم تشکیل شده است نصاب معاملات را زیاد و کم کند بشرط آنکه ازده هزارریال بیشتر و ازدوهزا ریال کمتر نباشد .

ماده ۵ - متصدیان دفترخانه ها بچهار طبقه تقسیم میشوند .

۱ ـ سر دفتر درجه اول

۲ ـ سر دفتر درجه دوم

۳ ـ دفتریار درجه اول ـ سردفتر درجه سوم

٤ ـ دفتریار درجه دوم

ماده ٦ - اشخاص ذیل نمیتوانند بسردفتری و دفتریاری انتخاب شوند :

۱ ـ اتباع بیگانه

۲ ـ کسانیکه تحت قیمومت یا ولایت باشند .

۳ ـ محکومین بانفصال ابد ازخدمات دولتی یاوزارت عدلیه .

٤ ـ محکومین بجنایات مطلقاً و اشخاصی که بواسطه ارتکاب جنایت تحت محاکمه هستند .

٥ ـ محکومین به جنحه که مطابق قانون مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی است .

٦ ـ اشخاص مشهور بفساد اخلاق ویا معتاد بافیون .

۷ ـ اشخاصیکه بحکم محکمه انتظامی مقرر درماده ۳٦ ازشغل سردفتری یا دفتریاری موقتاً یا بطور دائم محروم شده اند .

ماده۷ ـ مشاغل ذیل منافی سردفتری ودفتریاری است :

۱ ـ استخدام دولتی وشهرداری درحین اشتغال بخدمت .

۲ ـ نمایندگی مجلس شورای ملی .

۳ ـ وکالت درعدلیه .

٤ ـ اشتغال بهرنوع کسب وتجارت وهرنوع دلالی .

٥ ـ عضویت درهیئت مدیره شرکتها ی تجارتیومؤسسات استقراضی وبیمه .

ماده۸ ـ اشخاص ذیل ممکن است بدواً بسردفتری درجه اول انتخاب شوند :

۱ ـ کسانی که دارای دانشنامه لیسانس در علم حقوق هستند باداشتن سه سال سابقه تصدی بدفتر اسناد رسمی یا وکالت عدلیه یا دوسال سابقه قضاوت .

۲ ـ کسانی که دارای دانشنامه لیسانس ازدانشکده معقول ومنقول درقسمت منقول هستند با داشتنچهار سال سابقه تصدی بدفتر اسناد رسمی یا وکالتعدلیه یا

سه سال سابقه قضاوت.

۳ ـ اشخاصی که از مراجع مسلم دارای تصدیق اجتهاد میباشند با چهار سال سابقه تصدی بدفتر اسناد رسمی یاسه سال سابقه قضاوت.

٤ ـ اشخاصیکه لااقل پنج سال متوالی یا هشت سال متناوب خدمت قضائی کرده‌اند اعم ازمنتظرین‌خدمت یا متقاعدین مشروط باینکه سلب صلاحیت قضائی از آنها نشده باشد.

۵ ـ اشخاصیکه هشت سال‌متوالی‌سابقه تصدی اسنادرسمی‌داشته‌ومحکومیت انتظامی ازدرجه سه ببالا نداشته باشند.

٦ ـ اشخاصی که پروانه درجه اول وکالت عدلیه را دارا میباشند.

۷ ـ کسانیکه صلاحیت آنها برای سردفتری درجه اول تا یك سال ازتاریخ اجرای این قانون ازطرف وزیرعدلیه تشخیص شود.

ماده ۹ ـ اشخاص ذیل ممکن‌است بدواً بسردفتری‌درجه دوم انتخاب شوند:

۱ ـ کسانی که دارای دانشنامه ازدرجهٔ لیسانس به بالا درعلم حقوق هستند یا دارای دانشنامه لیسانس ازدانشکدهٔ علوم معقول ومنقول درقسمت منقول هستند یا از مراجع مسلم دارای تصدیق اجتهاد میباشند و قبل از اجرای این قانون سابقه تصدی بدفتر اسناد رسمی داشته اند.

۲ ـ اشخاصیکه سه سال‌متوالی یاچهارسال‌متناوب خدمت قضائی کرده باشند وسلب صلاحیت قضائی ازآنها نشده باشد.

۳ ـ کسانیکه درحین‌اجراءِ این‌قانون‌لااقل چهارسال سابقه تصدی دفتراسناد رسمی یا مجموعاً چهارسال سابقه تصدی دفتر اسناد رسمی یا قضاوت یاوکالت درجه دوم داشته باشندمشروط براینکه صلاحیت قضاوت یاوکالت‌ازآنها سلب نشده‌باشد.

٤ ـ اشخاصی که دارای دانشنامه لیسانس در علم حقوق یا از دانشکدهٔ علوم معقول و منقول درقسمت منقول و یا دارای تصدیق اجتهاد از مراجع مسلم باشند با یکسال آزمایش مطابق نظامنامه وزارتعدلیه .

ماده ۱۰ ـ اشخاص ذیل ممکن است بسمت دفتریاری درجه اول وسردفتری درجه سوم انتخاب شوند :

۱ ـ اشخاصی که دارای دانشنامه لیسانس در علم حقوق یا در قسمت منقول هستند یا اجازه اجتهاد دارند .

۲ ـ اشخاصی که قبل از اجراءِ این قانون متصدی دفتراسناد رسمی بوده‌اند.

۳ ـ اشخاصی که ازتاریخ اجراءِ اینقانون تا دو سال ازعهده امتحان مخصوص وزارت عدلیه برآیند.

ماده ۱۱ ـ کسانی ممکن است بدفتریاری درجه دوم انتخاب شوند که از آموزشگاه قضائی یا آموزشگاه ثبت تصدیق داشته باشند .

تبصره ـ وزارت عدلیه میتواند مادامی که عده کافی واجدین‌شرایط این‌ماده نباشند دفتریاران درجه دوم را از کسانیکه سه سال اول دبیرستان را طی کرده اند انتخاب نماید.

ماده ۱۲ ـ وزارت عدلیه میتواند مادام که عده‌کافی سردفتران درجه اول و دوم نباشند سردفتران درجه دوم را به کفالت درجه اول وسردفتران درجه سوم را به کفالت درجه دوم انتخاب نماید .

ماده ۱۳ ـ برای تطبیق وضع اشخاص که قبل‌ازاجراءِ این قانون تصدی‌دفتر اسناد رسمی داشته اند با این قانون وزارت عدلیه در هرمحل مدتی را تعیین و اعلام خواهد نمود تا اشخاص مزبور در این مدت تقاضا نامه بدهند و پس از انقضاءِ مدت دیگرتقاضا نامه از آنها پذیرفته نخواهدشد ـ تقاضا نامه مزبورباید مطابق نظامنامه

وزارت عدلیه تنظیم و برئیس ثبت محل اقامت تقاضا کننده تسلیم شود .

ماده ۱۴ ـ رئیس ثبت محل مکلف است درظرف یکماه عین تقاضا نامه را با اظهارنظر درسوابق تقاضا کننده بضمیمه مستندات تسلیم شده باداره کل ثبت بفرستد .

ماده ۱۵ ـ اداره کل ثبت باید درظرف یکماه عقیده خود را در رد یا قبول تقاضا و درصورت قبول درجهٔ را که برای تقاضا کننده تشخیص میدهد بوسیله ثبت محل بدفترخانه یامحل اقامت او ابلاغ نماید .

ماده ۱۶ ـ هرگاه تقاضا کننده تسلیم به تشخیص مذکور باشد مراتب به وزارت عدلیه گزارش میشود که پس ازصدورحکم پروانه صادرگردد ودر صورتیکه تسلیم بآن نباشد یا تقاضای او مردود شده باشد میتواند درظرف مدت ده روز پس از ابلاغ ورقه تشخیصیه به کمیسیونی که اعضای آن‌را وزارت عدلیه تعیین خواهد نمود اعتراض کند این اعتراض درمرکزمستقیماً بکمیسیون و درولایات باداره ثبت‌محل داده میشود و اداره مزبور مکلف است عرضحال را بفاصله سه روز به کمیسیون ارسال دارد .

ماده ۱۷ ـ کمیسیون بجهات اختلاف رسیدگی‌نموده رأی مقتضی‌خواهدداد رأی مزبور قابل تجدید نظر نیست وتا صدور رأی کمیسیون تشخیص اداره کل‌ثبت موقتاً مجری است .

ماده ۱۸ ـ سردفتران ودفتریاران قبل از اشتغال باید سوگند یاد نمایند .

ماده ۱۹ ـ هرسردفتری قبل‌از گرفتن پروانه باید ضامن معتبربدهد :

ترتیب گرفتن ضامن و شرایط ضمانت نامه واستفاده از آن ومیزان ضمانت بر طبق نظامنامه وزارت عدلیه خواهد بود .

ماده ۲۰ ـ با احراز شرایط ذیل سردفتر و دفتریار ممکن‌است ازدرجه پائین

بدرجهٔ بالاتر ارتقاءِ یابند :

۱ ـ توقف دررتبه چهار وسه لااقل دوسال و در رتبه دو لااقل سه سال .

۲ ـ حسن انجام وظیفه و کمك هائی که در ماده (۳٤) این قانون مقرراست .

۳ ـ ترقی علمی وعملی .

٤ ـ نداشتن محکومیت انتظامی ازدرجه سه ببالا .

تبصره ـ برای ارتقاءِ اشخاصی که مشمول شق ۱ ازماده ۱۰ میباشند یکسال توقف در رتبه سه کافی است .

ماده ۲۱ ـ کمیسیون ترفیع مطابق نظامنامه وزارت عدلیه تشکیل میشود .

فصل دوم ـ در تشکیلات دفترخانه و کانون سردفتران

ماده ۲۲ ـ دفترخانه محلی‌است که سردفتر برای انجام‌کار ووظایف دفتری خود تعیین وباداره ثبت محل واداره ثبت اسناد مرکزاطلاع میدهد ـ سایرشرایط دفترخانه و اوقات کار طبق نظامنامه وزارت عدلیه خواهد بود .

ماده ۲۳ ـ دفترخانه باید دارای دفاتر ذیل باشد :

۱ ـ دفتر ثبت اسنادکه سرب شده واسناددرآن ثبت میشود ودرهر دفترخانه دو نسخه است .

۲ ـ دفترنماینده متضمن اسامی متعاملین و نوع معامله وسایر خصائص آنها.

۳ ـ دفترعایدات که برای ثبت حق التحریر و مخارخ دفتری و شماره قبض مقرر است .

٤ ـ دفتر گردش تمبر .

٥ ـ دفترثبت مکاتبات دفترخانه و تقاضانامه اجرائی و اوراق صادره .

ماده ۲۴ ـ دفتریار کسی است که سمت معاونت دفتر خانه را داراست و بر حسب پیشنهاد سردفتر و تصویب وزارت عدلیه انتخاب میشود وظایف دفتر یاران بموجب نظامنامه وزارت عدلیه معین خواهد شد .

ماده ۲۵ ـ سردفتران و دفترياران در مقابل اشخاص ذينفع مسئول تخلفاتی هستند که درانجام وظایف خود مرتکب‌میشوند واگر از تخلف آنها ضرری متوجه آن اشخاص بشود باید از عهده برآیند .

دعاوی مربوط بخسارات ناشیه از تخلفات سردفتران ودفترياران تابع قوانین اصول محاکمات حقوقی‌است وازحیث‌مرور زمان نیز تابع مرور زمان‌دعاوی‌حقوقی است .

ماده ۲۶ ـ سردفتران مسئول اعمال دفتر یـاران خود نیز هستند مگر در مواردیکه سردفتر بمرخصی رفته‌ویا غیبت او بر اثر مرضی که مانع از انجام وظیفه است باشد این‌ماده رافع‌مسئولیت شخصی‌دفتریاران درحدود اعمال آنها نخواهدبود.

ماده ۲۷ ـ یکنفر سردفتر نمیتواند درآن واحد متصدی دو دفترخانه باشد .

ماده ۲۸ ـ وزارت عدلیه درنقاطی که مقتضی بداند کانون سردفتران‌تشکیل خواهد داد ـ کانون مزبوردارای شخصیت حقوقی واز حیث عوائد ومخارج مستقل واز نظر نظامات تابع وزارت عدلیه است .

ماده ۲۹ ـ وظایف کانون سردفتران بقرار ذیل‌است :

۱ ـ تهیه دفتریاران برای‌سردفتری‌وفراهم کردن‌موجبات ترقی علمی‌وعملی سردفتران درجه دوم و سوم .

۲ ـ راهنمائی و کمك باشخاص بی بضاعت برای تنظیم و ثبت اسناد آنها .

ماده ۳۰ ـ کانون سر دفتران بوسیلهٔ هیئت مدیره مرکب از سه الی پنج نفر سردفتر درجه اول کـه بانتخاب وزیـر عدلیه منصوب میشوند اداره میشود مگـر

آنکه در محل باندازهٔ کافی سردفتر درجهٔاول نباشد که در این صورت ازسر دفتران درجه دوم برای تکمیل انتخاب میشوند .

ماده ۳۱ ـ دوره تصدی اعضاء هیئت مدیره دوسال است .

ماده ۳۲ ـ عایدات کانون هر محل بمصرف کانون آن محل خواهد رسید .

ماده ۳۳ ـ کسانیکه قدرت تأدیه حق التحریر دفترخانه را ندارند میتوانند از کانون تقاضای کمك نمایند ـ ترتیب تقاضا و انجام آنرا وزارت عـدلیه بموجب نظامنامه تعیین خواهد نمود .

ماده ۳۴ ـ سردفتران مکلفندهمه سالهلااقل پنج سند بدون گرفتن حق التحریر برای اشخاصی که از طرف کانون معرفی میشوند تنظیم وثبت نمایند .

ماده ۳۵ ـ وزارت عدلیه میتواند بسر دفتران درجه اول اجازه دهد کهاوراق اجرائیه خود را مستقیماً بدوائر اجرا بفرستند .

فصل سوم ـ در تعقیب ومجازات انتظامي سردفتران ودفتریاران

ماده ۳۶ ـ مرجع بازرسی و رسیدگی مقدماتی نسبت به تخلفات و شکایات واصله از سردفتران ودفتریاران اداره امور ثبت اسناد است و محاکمه انتظامی آنان در محکمه بعمل میآید مرکب ازسه نفرعضو که از بین مستخدمین قضائی یا اداری ویا از سردفتران درجه اول و یا بطور مختلط ازطرف وزیر عدلیه همه ساله برای این منظور انتخاب میشوند ـ طرزرسیدگی مقدماتی ومحاکمه انتظامی وتشکیل محکمه بدوی وتجدید نظر بموجب نظامنامه تعیین خواهد شد .

ماده ۳۷ ـ در اولین شکایتی که از سردفتر یا دفتریاری برسد وشکایت مزبور در مرحله رسیدگی مقدماتی وارد دانسته شود و همچنین در صورت تقاضای وزیر عدلیه محکمه انتظامی سردفتران مکلف است علاوه بر رسیدگی از جهت تخلف به

قابلیت وصلاحیت علمی وعملی مشتکی عنه نیز رسیدگی نماید مگر درموردی که مشتکی عنه دارای مدرك علمی رسمی باشد که دراینصورت رسیدگی بهصلاحیت علمی او جائز نیست .

ماده ۳۸ ــ در صورتیکه مشتکی عنه جواب کتبی را در موعد مقرر ندهدو در صورتیکه حضور مشتکی عنه برای رسیدگی مقدماتی یا محاکمه انتظامی لازم گردد وپس ازاخطار بدون عذر موجه حاضر نشود بامر وزیر عدلیه تاخاتمهمحاکمه انتظامی معلق خواهد شد .

ماده ۳۹ ــ هر گاه تاخاتمه محاکمه انتظامی تصدی سر دفتر یا دفتریارمنافی شئونسردفتری ویاحیثیات عدلیه محسوب گرددوزیرعدلیه میتواند تاخاتمهرسیدگی انتظامی آنان را معلق بدارد .

ماده ۴۰ ــ جلب رضایت شاکی واستعفاء مشتکی عنه مانع ازتعقیبانتظامی نیست ولی جلب رضایت شاکی موجب تخفیف مجازات میشود .

ماده ۴۱ ــ در صورتیکه سردفتر یا دفتریار معلق یا منفصل شود باید در ظرف بیست و چهار ساعت پس از ابلاغ حکم تعلیق یا انفصال کلیه دفاتر و اسناد و اوراق مربوطه بدفتر خانه وهمچنین پروانه هائیکه برای او صادر شده بشخص یا اشخاصیکه از طرف اداره ثبت تعیین شده اند تحویل دهد والا به ششماه الی یکسال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده ۴۲ ــ مجازاتهای انتظامی بقرار ذیل است :

۱ ــ توبیخ شفاهی .

۲ ــ توبیخ بادرج درمجله رسمی .

۳ ــ جزای نقدی از پنجاه الی هزار ریال .

٤ ــ انفصال موقت از سه ماه الی یکسال .

۵ ـ تنزل درجه .

۶ ـ انفصال دائم .

ماده ۴۳ ـ وزیر عدلیه میتواند در مواردیکه رفتارواخلاق سر دفتر و یا دفتریاری منافی باحسن‌جریان‌امور دفترخانه باشدبدون مراجعه بمحکمه انتظامی تا مجازات درجه ۴ درباره او اجراء کند واین مجازات قطعی است .

ماده ۴۴ ـ مرور زمان نسبت بـه تعقیب انتظامی و تخلفات سر دفتران و دفتریاران دو سال از تاریخ وقـوع امر مستوجب تعقیب یا از آخـرین تعقیب انتظامی است .

ماده ۴۵ ـ وزیر عدلیه می‌تواند تا شش ماه پس از اجراء این قانون امر به بایگانی شدن کلیه پرونده‌های شکوائیه یا تخلف صاحبان دفاتر رسمی که‌قبل از اجراء این‌قانون تنظیم گردیده اند بدهد مشروط براینکه استرضای خاطرشاکی را فراهم کند .

فصل چهارم ـ مقررات مختلفه

ماده ۴۶ ـ حکام محاکم عدلیه مکلفند درهر مورد که رأی بربی‌اعتباری‌سند رسمی میدهند مراتب را بوسیله ثبت محل بثبت کل اطلاع دهند .

ماده ۴۷ ـ سردفتران ودفتریاران مکلفند نظاماتی را که وزارت عدلیه برای آنها مقرر میدارد متابعت نمایند .

ماده ۴۸ ـ سر دفتران ودفتریاران می‌توانند سالی یك ماه مرخصی بگیرند.

ماده ۴۹ ـ سر دفتر یا دفتریار نمی‌تواند اسنادی را که مربوط بخود یـا کسانی که تحت ولایت یا وصایت یا قیمومت آنـها هستند و یا بـا آنها قـرابت نسبی یا سببی تا درجـه چهارم از طبقه سوم دارند و یا در خدمت آنها هستند ثبت نمایند .

در صورتی که در محل اقامت سردفتر یا دفتریار دفترخانه دیگری نباشدبا حضور امین صلح یا نماینده پار که سند در همان دفترخانه تنظیم و ثبت خواهدشد.

ماده ۵۰ ـ در مواقعی که سر دفتر در مرخصی باشد و یا بواسطهٔ مرض و امثال آن از انجام وظیفه معذور است دفتر یار عهده دار دفتر خانه خواهد بود .

ماده ۵۱ ـ سر دفتران و دفتر یاران و بطور کلی تمام کار کنان دفترخانه باید اسرار ارباب رجوع و متعاملین را که بر اثرتنظیم یا ثبت ازآن اطلاع‌حاصل کرده اند مکتوم دارند .

ماده ۵۲ ـ سر دفتران و دفتر یاران حق ندارند از تنظیم و ثبت سندی امتناع نمایند مگر آنکه مفاد سند و یا ثبت آن مخالف با قوانین و اخلاق حسنه باشد که در این صورت باید کتباً به تقاضا کننده علل امتناع را فوراً اطلاع دهند .

ماده ۵۳ ـ حق‌التحریر دفترخانه و سایرمخارج دفتری نباید از تعرفه‌ای که وزارت عدلیه تنظیم مینماید تجاوز کند و اخذ هر وجهی بدون صدور قبض رسمی یا اضافه بر تعرفه وهمچنین قبول هرگونه‌شیئی ازمتعاملین‌ممنوع ومستلزم محرومیت از شغل خواهد بود .

ماده ۵۴ ـ در صورتیکه سر دفتر کناره گیری از کار نماید باید در ظرف بیست و چهار ساعت از تاریخ کناره گیری باداره ثبت محل اطلاع دهد و در مدتی که اداره‌ثبت تعیین مینمایدکلیه دفاتر و اسناد و اوراق مربوطه بدفترخانه و همچنین پروانه هائی که برای او صادر شده بـه شخص یا اشخاصی که اداره مزبور معین نموده تحویل بدهد و الا بمجازات مندرج در ماده ۴۱ محکوم خواهد شد .

ماده ۵۵ ـ در صورت فوت سر دفتر رئیس ثبت محل با حضور مدعی العموم و در نقاطی که پارکه بدایت نباشد با حضور امین و یا مأمور صلح مکلف است دفاتر و اسناد و اوراق مربوطه متوفی را مهر و موم نموده و اداره ثبت مربوطه را مطلع دارد و بدستور رئیس ثبت برای رد اوراق بصاحبان آنها تاتعیین جانشین اقدام نماید.

ماده ۵۶ ـ وزارت عدلیه در هر دفتری که مقتضی بداند می تواند از از تعیین نمایندهمذکور درماده۸۱ قانون ثبت اسناد واملاك مطابق نظامنامهمخصوص صرفنظر نماید.

ماده ۵۷ ـ سهمیه مندرج در مادهٔ ۸۹ قانون ثبت اسناد و املاك مطابق تعرفه که از طرف وزارت عدلیهٔ معین می شود بین سر دفتر و دفتر یار تقسیم میگردد.

ماده ۵۸ ـ اجرای اسناد رسمی بدستور مدیر ثبت مطابق نظامنامه وزارت عدلیه بعمل خواهد آمد.

ماده ۵۹ ـ رسیدگی بشکایت مربوط باجراء اسناد رسمی بترتیب ذیل بعمل میآید:

الف ـ در صورتی که شکایت مربوط به دستور اجراء سند باشد رسیدگی به شکایت با هیئتی مرکب از حاکم بدایت و مدعیالعموم بدایت و مدیر ثبت محلی است که در آن محل دستور اجراء داده شده و هرگاه دستور اجراء بتوسط مدیر ثبتی داده شده که محل او در مقر محکمه بدایت نیست هیئت با عضویت مدیر ثبت مأمور در مقر محکمه بدایتی که دستور اجراء ثبت در حوزهٔ آن محکمه صادر شده است تشکیل میشود.

ب ـ در صورتیکه شکایت مربوط بطرز عملواقدامات اجرائی باشدرسیدگی

بشکایت با حاکم بدایت محلی است که اقدامات اجرائی در آن حوزه بعمل میآید.

ماده ۶۰ – در مورد قسمت اول از ماده ۵۹ هر گاه هیئت مذکور تشخیص دهند که مدلول سند مخالف قانون مدنی است و یا دستور اجراء مطابق با مفاد سند رسمی نبوده یا تعهدی که امر باجراء آن شده است متوقف بر مقدمه یاشرطی است که حصول مقدمه یا شرط مورد اختلاف واقع‌شده و حل آن منوط برسیدگی قضائی است دستور اجراء را ابطال میکنند لکن درمورد اول ذینفع میتواند بمحکمه‌صالحه مراجعه نماید ودر مورد دوم مدیر ثبت دستورمجدد مطابق با مفاد سند رسمی‌صادر میکنند و در مورد سوم جریان اجرائی ثبت بکلی موقوف مانده و اجراء حکمی که در نتیجه مراجعه ذینفع صادر میشود بامحکمه است.

ماده ۶۱ – در مورد قسمت دوم از ماده ۵۹ پس از اظهار نظر حاکم بدایت جریان اجرائی موافق نظر حاکم مزبور تعقیب یا تکمیل یا الغاء خواهد شد.

ماده ۶۲ – تصمیم هیئت و تصمیم حاکم بدایت در مورد دو ماده فوق قابل شکایت نبوده وازموجبات ردحاکم مطابق قانون‌اصول محاکمات حقوقی‌نخواهدبود.

ماده ۶۳ – رسیدگی هیئت وحاکم بدایت درجلسه اداری و موافق‌نظامنامه وزارتعدلیه بعمل خواهد آمد.

ماده ۶۴ – مادامی که ازطرف هیئت‌یا حاکم بدایت درموارد ماده ۵۹ نسبت بشکایت شاکی تصمیمی اتخاذ نشده شکایت بهیچوجه مانع جریان اجرائی نیست.

ماده ۶۵ – قانون اصلاح مواد ۹۶ و ۹۷ و ۹۸ قانون ثبت اسناد مصوب اسفند ۱۳۱۴ نسخ میشود.

این قانون که مشتمل برشصت و پنج ماده است درجلسه پانزدهم خرداد ماه یکهزارو سیصدو شانزده بتصویب مجلّس شورای ملی رسید.

نواب ریاست مجلس شورای ملی – مرتضی بیات – دکتر طاهری

قانون

راجع بترجمه اظهارات واسناد در محاکم ودفاتر رسمی

مصوب ۲۰ خرداد ماه ۱۳۱٦

ماده۱ ـ هرگاه یکی ازطرفین دعوی یا شهود واهل‌خبره درمحاکم‌وادارات و طرفین معامله یا شهود در دفاتر اسناد رسمی زبان فارسی را ندانند اظهارات آنها توسط مترجم رسمی ترجمه خواهد شد .

تبصره ـ در نقاطی که از طرف وزارتعدلیه مترجمین رسمی برای هر یك از زبانهای غیر فارسی تعیین‌نشده باشد محاکم وادارات‌ثبت ودفاتر اسناد رسمی‌مترجمی که طرف اعتماد باشد برای ترجمه تعیین مینمایند .

مادهٔ۲ ـ ترجمه اسناد ذیل باید از طرف مترجمین رسمی یا مأمورین سیاسی‌و قونسولی تصدیق شده باشد .

الف ـ اسنادیکه در یکی از کشورهای بیگانه یا در ایران بیکی از زبانهای غیر فارسی تنظیم شده ودریکی از محاکم وادارات ایران مورد استفاده باشد .

ب ـ اسنادی کـه در ایران تنظیم شده و ترجمه آن بمنظور استفاده در یکی از کشورهای بیگانه مورد حاجت باشد .

مادهٔ۳ ـ ترتیب تعیین مترجمین رسمی و تصدیـق امضای آنها و میزان حق‌الزحمه مترجمین و خرج تصدیق ترجمه مطابق نظامنامهٔ که از طرف وزارت‌عدلیه تنظیم میشود خواهد بود .

اینقانون که مشتمل برسه ماده است در جلسه بیستم خرداد ماه یکهزار و سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای ملی - مرتضی بیات - دکتر طاهری

قانون بیمه

مصوب ۷ اردیبهشت ماه ۱۳۱٦

معاملات بیمه

ماده۱ ـ بیمه عقدی است که بموجب آن یك طرف تعهد میکند در ازاءِ پرداخت وجه یـا وجوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد.

متعهد را بیمه گر طرف تعهـد را بیمه‌گذار وجهی را که بیمه‌گذار به بیمه‌گر میپردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه میشود موضوع بیمه نامند.

ماده۲ ـ عقد بیمه و شرایط آن باید بموجب سند کتبی باشد و سند مزبور موسوم به بیمه‌نامه خواهد بود.

ماده۳ ـ در بیمه نامه باید امور ذیل بطور صریح قید شود:

۱ ـ تاریخ انعقاد قرارداد.

۲ ـ اسم بیمه گر و بیمه گذار.

۳ ـ موضوع بیمه

٤ ـ حادثه یا خطری که عقد بیمه بمناسبت آن بعمل آمده است.

٥ ـ ابتداء و انتهای بیمه.

٦ ـ حق بیمه.

۷ ـ میزان تعهد بیمه گر درصورت وقوع حادثه.

ماده۴ ـ موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم ازعین یامنفعت یا هرحق مالی یا هر نوع مسئولیت حقوقی مشروط براینکه بیمه گذار نسبت ببقاء آنچه بیمه میدهد ذی نفع باشد وهمچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که ازوقوع آن بیمه

گذار متضرر میگردد .

ماده۵ ــ بیمه گذار ممکن است اصیل باشد یا بیکی از عناوین قانونی نمایندگی صاحب مال یا شخص ذینفع را داشته یا مسئولیت حفظ آن را از طرف صاحب مال داشته باشد .

ماده٦ ــ هر کس بیمه میدهد بیمه متعلق بخود اوست مگر آنکه در بیمه‌نامه تصریح شده باشد که مربوط بدیگری است لیکن در بیمه حمل و نقل ممکن است بیمه‌نامه بدون ذکر اسم (بنام حامل) تنظیم شود .

ماده۷ ــ طلبکار میتواند مالی را که درنزد او وثیقه یا رهن است بیمه دهد در اینصورت هر گاه حادثه‌ای نسبت‌بمال مزبوررخ دهد ازخساراتی که بیمه گرباید بپردازد تا میزان آنچه را که بیمه گذار در تاریخ وقوع حادثه طلبکار است بشخص او و بقیه بصاحب مال تعلق خواهد گرفت .

ماده۸ ــ درصورتیکه مالی بیمه شده باشد در مدتیکه بیمه باقیست نمیتوان همان مال را بنفع همان شخص و از همان خطر مجدداً بیمه نمود .

ماده۹ ــ درصورتیکه مالی بکمتر ازقیمت بیمه شده باشد نسبت ببقیه‌قیمت میتوان آنرا بیمه نمود در اینصورت هریك از بیمه گران بنسبت مبلغی ازمال که بیمه کرده است مسئول خواهد بود .

ماده ۱۰ ــ درصورتیکه مالی بکمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه گر فقط بتناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسئول خسارت خواهد بود .

فسخ و بطلان

ماده ۱۱ ــ چنانچه بیمه گذار یا نماینده او با قصد تقلب مالی را اضافه بر

قیمت عادله در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشدعقد بیمه باطل و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نیست .

ماده ۱۲ ـ هر گاه بیمه گذار عمداً از اظهار مطالبی خودداری کند یا عمداً اظهارات کاذبه بنماید و مطالب اظهار نشده یا اظهارات کاذبه طوری باشد موضوع خطر را تغییر داده یا از اهمیت آن در نظر بیمه گر بکاهد عقد بیمه باطل خواهد بود حتی اگر مراتب مذکوره تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد . در اینصورت نه فقط وجوهی که بیمه گذار پرداخته است قابل استرداد نیست بلکه بیمه گرحق دارد اقساط بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیزاز بیمه - گذار مطالبه کند .

ماده ۱۳ ـ اگر خودداری از اظهار مطالبی یا اظهارات خلاف واقع از روی عمد نباشد عقد بیمه باطل نمیشود دراین صورت هر گاه مطلب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع قبل از وقوع حادثه معلوم شود بیمه گر حق دارد یا اضافه حق بیمه‌را از بیمه گذار در صورت رضایت او دریافت داشته قرارداد را ابقاء کند و یا قرارداد بیمه را فسخ کند - درصورت فسخ بیمه گر باید مراتب را بموجب اظهارنامه یا نامه سفارشی دو قبضه به بیمه گذار اطلاع دهد اثر فسخ ده روز پس از ابلاغ مراتب به بیمه گذار شروع میشود و بیمه گر باید اضافه حق بیمه دریافتی تا تاریخ فسخ رابه بیمه گذار مسترد دارد .

درصورتیکه مطلب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع بعد از وقوع حادثه معلوم شود خسارت به نسبت وجه بیمه پرداختی و وجهی که بایستی درصورت‌اظهار خطر بطور کامل و واقع پرداخته شده باشد تقلیل خواهد یافت .

ماده ۱۴ ـ بیمه گر مسئول خسارات ناشیه از تقصیر بیمه گذار یا نمایندگان او نخواهد بود .

ماده ۱۵ ـ بیمه گذار باید برای جلوگیری از خسارت مراقبتی را که عادتاً هر کس از مال خود مینماید نسبت بموضوع بیمه نیز بنماید ودرصورت نزدیک شدن حادثه یا وقوع آن اقداماتیرا که برای جلوگیری ازسرایت و توسعه خسارت لازم است بعمل آورد . اولین زمان امکان و منتهی در ظرف پنج روز از تاریخ اطلاع خود از وقوع حادثه بیمه گررا مطلع سازد والابیمه گرمسئول نخواهد بود مگر آنکه بیمه گذار ثابت کند که بواسطهٔ حوادثی که خارج ازاختیار او بوده است اطلاع به بیمه گر در مدت مقرر برای او مقدور نبوده است .

مخارجی که بیمه گذار برای جلوگیری از توسعه خسارت مینماید برفرض که منتج به نتیجه نشود بعهده بیمه گر خواهد بود ولی هر گاه بین طرفین در موضوع لزوم مخارج مزبوره یا تناسب آن با موضوع بیمه اختلافی ایجاد شود حل اختلاف بحکم یا محکمه رجوع میشود .

ماده ۱۶ ـ هر گاه بیمه گذار در نتیجه عمل خود خطری را که بمناسبت آن بیمه منعقد شده است تشدید کند یایکی از کیفیات یاوضعیت موضوع بیمه رابطوری تغییر دهد که اگر وضعیت مزبور قبل از قرارداد موجود بود بیمه گر حاضر برای انعقاد قرارداد یا شرایط مذکوره در قراردادنمیگشت بایدبیمه گررا بلافاصله از آن مستحضر کند ـ اگر تشدید خطر یـا تغییر وضعیت موضوع بیمـه در نتیجه عمل بیمه گذار نباشد مشارالیه باید مراتب را در ظرف ده روز ازتاریخ اطلاع خود رسماً به بیمه گر اعلام کند .

در هر دو مورد مذکور در فوق بیمه گر حق دارد اضافه حق بیمه را معین نموده به بیمه گذارپیشنهاد کند ودرصورتیکه بیمه گذارحاضر برای قبولی وپرداخت آن نشود قرارداد را فسخ کند و اگرتشدید خطر درنتیجه عمل خودبیمه گذارباشد خسارات وارده را نیز از مجرای محاکم عمومی از او مطالبه کند و در صورتیکه

بیمه گر پس از اطلاع تشدید خطر بنحوی از انحاء رضایت به بقاء عقد قرارداد داده باشد مثل آنکه اقساطی از وجه بیمه را پس از اطلاع از مراتب از بیمه گذار قبول کرده یاخسارت بعد ازوقوع حادثه باوپرداخته باشد دیگر نمیتواند بمراتب مذکوره استناد کند ـ وصول اقساط حق بیمه بعد ازاطلاع ازتشدید خطر یاپرداخت خسارت پس‌از وقوع حادثه و نحو آن دلیل بر رضایت بیمه گر به بقاءِ قرارداد میباشد .

ماده ۱۷ ـ درصورت فوت بیمه گذار یا انتقال موضوع بیمه بدیگری اگر ورثه یا منتقل الیه کلیه تعهداتی را که بموجب قرارداد بعهده بیمه گذار بوده است درمقابل بیمه گر اجراءِ کند عقدبیمه به نفع ورثه یامنتقل الیه باعتبارخود باقی میماند معهذا هریك ازبیمه گر یاورثه یا منتقل الیه حق فسخ آن را نیزخواهند داشت .

بیمه گرحق دارد درظرف سه‌ماه ازتاریخی که منتقل‌الیه قطعی موضوع بیمه تقاضای تبدیل بیمه نامه را بنام خود مینماید عقد بیمه را فسخ کند

درصورت انتقال موضوع بیمه بدیگری ناقل مسئول کلیه اقساط عقب افتاده وجه بیمه در مقابل بیمه گر خواهد بود . لیکن از تاریخی که انتقال را به بیمه گر بموجب نامه شفارشی یا اظهارنامه اطلاع میدهد نسبت باقساطی که از تاریخ اطلاع ببعد باید پرداخته شود مسئول نخواهد بود .

اگر ورثه یا منتقل‌الیه متعدد باشند هریك از آنها نسبت بتمام وجه بیمه در مقابل بیمه‌گر مسئول خواهد بود .

ماده ۱۸ ـ هرگاه معلوم شود خطری که برای آن بیمه بعمل آمده قبل از عقد قرارداد واقع شده بوده است قرارداد بیمه باطل وبی‌اثرخواهد بود دراین‌صورت اگر بیمه گر وجهی از بیمه گذار گرفته باشد عشر از مبلغ مزبور را بعنوان‌مخارج کسر وبقیه را باید به بیمه گذار مسترد دارد .

مسئولیت بیمه گر

ماده ۱۹ ـ مسئولیت بیمه گر عبارت است از تفاوت قیمت مال بیمه شده

بلافاصله قبل از وقوع حادثه با قیمت باقی مانده آن بلافاصله بعد از حادثه خسارت حاصله به پول نقد پرداخته خواهد شد مگر اینکه حق تعمیر و یاعوض برای بیمه‌گر درسند بیمه پیش بینی شده باشد در این صورت بیمه گر ملزم است موضوع بیمه را درمدتی که عرفاً کمتر از آن نمیشود تعمیر کرده یا عوض را تهیه و تحویل نماید.

درهرصورت حداکثر مسئولیت بیمه‌گر ازمبلغ بیمه شده تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۲۰ – بیمه گرمسئول خساراتی که ازعیب ذاتی مال ایجاد میشود نیست مگر آنکه دربیمه نامه شرط خلافی شده باشد.

ماده ۲۱ – خسارات وارده ازحریق که بیمه گرمسئول آن است عبارت است از:

۱ – خسارت وارده بموضوع بیمه ازحریق اگر چه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد.

۲ – هرخسارت یا تنزل قیمت وارده باموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش بکار برده شده است.

۳ – تلف شدن یا معیوب شدن مال درموقع نجات دادن آن ازحریق.

۴ – خسارت وارده باموال بیمه شده درنتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بناءِ برای جلوگیری ازسرایت یا توسعه حریق.

ماده ۲۲ – دربیمه های ذیل خسارت باینطریق حساب میشود:

۱ – دربیمه حمل و نقل قیمت مال درمقصد.

۲ – دربیمه منافعی که متوقف برامری‌است منافعی که درصورت پیشرفت امر عاید بیمه گذار میشد.

۳ – دربیمه محصول زراعتی قیمت آن درسرخرمن و موقع برداشت محصول برای تعیین میزان واقعی خسارت مخارج و حق الزحمه که در صورت عدم وقوع

حادثه بمال تعلق میگرفت‌ازاصل قیمت کسرخواهد شد ودرهرصورت‌میزان‌خسارت از قیمت معیّنه دربیمه نامه تجاوز نخواهد کرد .

ماده ۲۳ ــ دربیمه عمریا نقص یا شکستن‌عضوی ازاعضاء بدن مبلغ‌پرداختی بعداز مرگ یانقصان عضو باید بطور قطع درموقع عقد بیمه بین‌طرفین معیّن‌شود.

بیمه عمر یا بیمه نقصان یا شکستن عضو شخص دیگری در صورتی که آن شخص قبلاً رضایت خود را کتباً نداده باشد باطل است .

هر گاه بیمه گذار اهلیت قانونی‌نداشته باشد رضایت ولی یا قیم او شرط است.

اگر بیمه راجع بعمر یا نقص یا شکستن عضو بدن جماعتی بطور کلی باشد میزان خسارت عبارت از مبلغی خواهد بود که مطابق تعرفه قبلاً بین طرفین‌معین میشود .

ماده ۲۴ ــ وجه بیمه‌عمر که بایدبعدازفوت‌پرداخته شود بورثهٔ قانونی‌متوفی پرداخته میشود مگراینکه در موقع عقد بیمه یا بعدازآن درسند بیمه قیددیگری شده باشد که در اینصورت وجه بیمه متعلق بکسی خواهد بود که در سند بیمه اسم برده شده است .

ماده ۲۵ ــ بیمه گذار حق دارد ذی نفع در سند بیمه عمر خود را تغییر دهد مگر آنکه آن را به دیگری انتقال داده و بیمه نامه را هم به منتقل الیه تسلیم کرده باشد .

ماده ۲۶ ــ در تمام مدت اعتبار قرارداد بیمه عمر بیمه گذار حق دارد وجه معینه در بیمه نامه را به دیگری منتقل نماید انتقال مزبور باید بامضاء انتقال‌دهنده وبیمه گر برسد .

ماده ۲۷ ــ اثرات قانونی انتقال وجه بیمه عمر از تاریخ فوت بیمه شده شروع میشود ولی اگر بیمه گذار از بابت آن وجهی دریافت کرده یا نسبت بآن

با بیمه گر معامله نموده باشد در کمال اعتبار خواهد بود .

ماده ۲۸ ـ بیمه گر مسئول خسارات ناشیه ازجنگ وشورش نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن دربیمه‌نامه شرط شده باشد .

ماده ۲۹ ـ درمورد بیمه مال‌منقول درصورت وقوع حادثه وپرداخت خسارت به بیمه گذار بیمه گر از هر گونه مسئولیت در مقابل ثالث بری میشود .

ماده ۳۰ ـ بیمه‌گر درحدودی که خسارات وارده را قبول یا پرداخت میکند در مقابل اشخاصی که مسئول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه گذار خواهد بود واگر بیمه گذار اقدامی کند که‌منافی با عقدمزبور باشد درمقابل بیمه‌گر مسئول شناخته میشود .

ماده ۳۱ ـ درصورت توقف یا افلاس بیمه گر بیمه گذار حق فسخ قرارداد را خواهد داشت .

ماده ۳۲ ـ درصورت ورشکستگی بیمه گربیمه گذاران نسبت بسایرطلبکاران حق تقدم دارند وبین معاملات مختلف بیمه در درجه اول حق تقدم با معاملات بیمه عمر است .

ماده ۳۳ ـ بیمه گرنسبت بحق بیمه درمقابل‌هر گونه‌طلبکاری برمال‌بیمه‌شده حق تقدم دارد حتی اگر طلب سایرین بموجب سند رسمی باشد .

ماده ۳۴ ـ اگر دریك‌قرارداد بیمه موضوعات‌مختلفه بیمه‌شده باشد درصورت اثبات تقلب از طرف بیمه گذار نسبت بیکی از آن موضوعات بطلان نسبت بسایر موضوعات نیز سرایت کرده تمام قرارداد باطل خواهد بود .

موضوعات مختلفه که در یك بیمه نامه ذکر میشود در حکم یك قرار داد محسوب است .

ماده ۳۵ ـ طرفین میتوانند در قرارداد های بیمه هر شرط دیگری بنمایند

لیکن موعد مذکوره درماده۱۶ را نمیتوانند تقلیل دهند ولی ممکن است موعدرا برضایت یکدیگر تمدید کنند .

این قانون شامل قراردادهای گذشته بیمه نیز خواهد بود .

ماده ۳۶ ـ مرور زمان دعاوی‌ناشی ازبیمه دو سال است وابتدای آن‌ازتاریخ وقوع حادثه منشأ دعوی خواهد بود لکن دعاوی که قبل‌از اجرای این قانون در محاکم طرح شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود .

این قانون که مشتمل برسی و شش ماده است در جلسه هفتم اردی بهشت ماه یکهزارو سیصد شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

اصلاح مواد ۹۶-۹۷-۹۸ قانون ثبت اسناد واملاک

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده واحده ـ مواد ۹۶ ـ ۹۷ ـ ۹۸ قانون ثبت اسناد و املاک مصوب اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ وبجای آن مواد ذیل تصویب میشود :

ماده ۹۶ ـ اجراء اسناد رسمی‌بدستور مدیر ثبت‌مطابق نظامنامه وزارت‌عدلیه بعمل خواهد آمد .

ماده ۹۷ ـ باختلافات‌مربوطه بمدلول اسناد رسمی که‌درنتیجه اقدام باجرای آنها تولید میشود وهمچنین بشکایات مربوط بطرز عمل واقدامات اجرائی اداره ثبت اسناد هیئتی‌مرکب ازرئیس‌ومدعی‌العموم محکمه بدایت ومدیرثبت محل‌رسیدگی خواهد نمود .

هرگاه دستور اجرا بتوسط مدیر ثبتی داده شده است که محل مأموریت او در مقر محکمه بدایت نیست هیئت با عضویت مدیر ثبت مأمور در مقر محکمه بدایتی که اجراء ثبت در حوزه آن جریان یافته تشکیل میشود .

در موردی که اجراء مدلول اسناد رسمی از حوزه ثبتی بحوزه دیگر احاله شده باشد نسبت باختلافات مربوطه بمدلول اسناد رسمی هیئت مزبوره از مدیر ثبتی که دستور اجرا را صادر کرده و رئیس و مدعی العموم محکمه همان محل تشکیل خواهد شد و نسبت بشکایات مربوطه بطرز عمل و اقدامات اجرائی هیئت مزبوره از مدیر ثبت و رئیس و مدعی العموم محلی که اقدامات اجرائی در آن حوزه بعمل میآید تشکیل میشود .

ماده ۹۸ ـ درصورتیکه هیئت مذکوره درماده فوق تشخیص دهند که مدلول سند مخالف قوانین مدنی است و یا دستور اجراءِ مطابق با مفاد سند رسمی نبوده یا تعهدی که امر باجراء آن شده است متوقف بر مقدمه یا شرطی است که حصول مقدمه یا شرط مورد اختلاف واقع شده و حل آن منوط برسیدگی قضائی است دستور اجرا را ابطال میکند این تصمیم هیئت قابل شکایت نیست لکن در مورد اول ذینفع میتواند بمحکمه صالحه مراجعه نماید و در مورد ثانی مدیر ثبت دستور مجدد مطابق با مفاد سند رسمی صادر میکند و در مورد سوم جریان اجرائی ثبت به کلی موقوف مانده و اجراء حکمی که در نتیجه مراجعه ذینفع بمحکمه صادر میشود با محکمه است .

درصورتیکه شکایت مربوط بطرز عمل و اقدامات اجرائی باشد جریان اجرا موافق نظر هیئت مزبور حسب المورد تعقیب یا تکمیل یا الغاء خواهد شد و این تصمیم نیز قابل شکایت نخواهد بود .

نظریات اعضاء هیئت در این موارد از موجبات رد حاکم مطابق قانون

اصول محاکمات حقوقی محسوب نخواهد بود .

رسیدگی هیئت مزبوره درجلسه اداری بعمل میآید وترتیب آن درنظامنامه وزارت عدلیه معین خواهد شد .

چون بموجب قانون ۷ دیماه ۱۳۱٤ (وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی‌را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا «قانون اصلاح مواد ۹۶ـ۹۷ـ۹۸قانون ثبت اسنادواملاك »که مشتمل بریك ماده است ودرتاریخ دوازدهم اسفند ماه‌یکهزار سیصد وچهارده بتصویب کمیسیون قوانین‌عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

اصول محاکمات حقوقی وتجاری

مصوب ۲۸ دیماه ۱۳۱٤

قسمت اول

اصول محاکمه درمحاکم

باب اول

در کلیات

ماده۱ ـ رسیدگی بکلیه دعاوی حقوقی وتجاری راجع بمحاکم عدلیه است مگر درمواردی که قانون صراحتاً استثناء کرده باشد .

ماده۲ ـ هیچ محکمه نمیتواند بدعوائی رسیدگی کند مگر اینکه شخص یا

اشخاص ذی نفع رسیدگی بدعوی رامطابق مقررات قانون تقاضا نموده باشند .

ماده۳ ـ محاکم عدلیه مکلفند بدعاوی موافق قوانین رسیدگی کرده حکم دهند یافصل نمایند ودرصورتیکه قوانین موضوعه کشوری کامل یاصریح نبوده ویامتناقض باشد یا اصلا قانونی درقضیه مطروحه وجود نداشته باشد محاکم عدلیه باید موافق روح ومفاد قوانین موضوعه وعرف وعادت مسلم قضیه را قطع وفصل نماید .

ماده۴ ـ اگر حاکم محکمه بعذر اینکه قوانین موضوعه کشوری کامل یا صریح نیست ویا متناقض است ویا اصلاقانونی وجود ندارد ازرسیدگی وفصل دعوی امتناع کند مستنکف از احقاق حق محسوب خواهد شد .

ماده۵ ـ رسیدگی ماهیتی بهردعوائی دو درجه (بدوی واستینافی) خواهد بود مگر درمواردیکه قانون استثناء کرده باشد .

ماده۶ ـ بماهیت هیچ دعوائی نمیتوان در درجه استینافی رسیدگی نمود مادام که در درجه بدوی در آن باب حکمی صادر نشده است مگر مواردی که در قانون استثناء شده باشد .

ماده۷ ـ هیچ مقام رسمی وهیچ اداره دولتی نمیتواند حکم محکمه عدلیه‌را تغییر دهد و یا از اجراء آن جلوگیری کند مگر خود محکمه که حکم داده و یا محکمه بالاتر آنهم درمواردیکه قانون معین میکند .

باب دوم

درصلاحیت محاکم

فصل اول ـ درصلاحیت ذاتی محاکم

مبحث اول

درصلاحیت ذاتی محاکم ابتدائی ومحاکم صلح

ماده۸ ـ رسیدگی بدوی بدعاوی حقوقی و تجاری راجع بمحاکم ابتدائی

ومحاکم صلح است جز درمواردی که قانون مرجع دیگری معین کرده باشد .

ماده۹ – رسیدگی استینافی باحکام وقرارهای قابل استیناف محاکم صلحیه راجع بمحاکم ابتدائی است .

مبحث دوم – درصلاحیت ذاتی محاکم استیناف

ماده ۱۰ – رسیدگی استینافی باحکام وقرارهای قابل استیناف محاکم ابتدائی واحکام و قرار های قابل استیناف محاکم صلح محدود درموردیکه محاکم مزبوره بدعاوی راجعه بمحاکم بدایت رسیدگی مینمایند راجع بمحاکم استیناف است .

مبحث سوم – درصلاحیت ذاتی محاکم شرع

ماده ۱۱ – امور ذیل راجع به محاکم شرع است :

۱ – رسیدگی بدعاوی راجعه باصل زوجیت وفسخ وطلاق .

۲ – اجرای طلاق درمواردی که باید حاکم طلاق دهد .

۳ – نصب قیم .

٤ – حلف واحلاف درمواردیکه باید دعوی بقسم قطع وفصل شود وبترتیبی که مطابق نظامنامه وزارت عدلیه معین میشود .

فصل دوم – درصلاحیت نسبی محاکم

مبحث اول – درصلاحیت نسبی محاکم صلح ناحیه

ماده ۱۲ – رسیدگی بدعاوی ذیل راجع بمحاکم صلح ناحیه است :

۱– هردعوائی که مدعی به‌آن بیش ازدویست ریال نباشد ازتجاری وحقوقی باستثنای دعاوی راجعه بعین املاک‌وحقوق ارتفاقی نسبت بآنها .

۲ –کلیه دعاوی راجعه بحقوق مالی که مدعی به‌آن بیش ازیکهزارریال نباشد

اعم از منقول و غیر منقول و اعم از تجارتی وحقوقی مشروط براینکه درمقر صلح ناحیه نه‌صلح محدود باشد ونه‌محکمه ابتدائی.

۳ ـ دعوی تصرف عدوانی و مزاحمت در حدود فقرات ۱و۲ و با رعایت سایر مقررات مربوط باین دعاوی.

٤ ـ هر دعوائی و تا هر میزانی که باشد درصورت تراضی طرفین.

۵ ـ تقاضای اصلاح نسبت بهردعوائی و تا هر میزانی که باشد.

مبحث دوم ـ در صلاحیت نسبی محاکم صلح محدود

ماده ۱۳ ـ امور راجع بمحاکم صلح محدود از قرار ذیل است:

۱ ـ دعاوی راجع‌باعیان ازمنقول و غیرمنقول و دیون و منافع درصورتیکه مدعی بهبیش از پنجهزار ریال نباشد.

۲ ـ دعاوی راجعه بضرر وخسارت درصورتیکه مدعی به بیش ازپنجهزار ریال نباشد اگرچه ضرر وخسارت ناشی از جرم باشد.

۳ ـ مطالبه تخلیه ید از اعیان مرهونه ومتأخره و امثال آن مگر درصورتی که مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سندمستند بانتقال ازمدعی نماید که دراینصورت‌محکمه صلح‌وقتی صلاحیت خواهد داشت که قیمت عین بیش از پنجهزار ریال نباشد.

٤ ـ کلیه دعاوی راجعه بحقوق ارتفاقی از قبیل حق‌العبور و حق‌المجری و حق حفر چاه قنات درملك دیگری وامثال آن تا هرمیزانی که باشد وحقوق انتفاعی درصورتیکه قیمت آن زائد برنصاب محکمه صلح نباشد.

۵ ـ دعوی مزاحمت درعین منقول و غیر منقول تا هرمیزانی که باشد.

۶ ـ دعوای تصرف عدوانی در غیر منقول تا هرمیزانی که باشد مشروط بر اینکه از تاریخ سلب تصرف مدعی بیش از یکسال نگذشته‌باشد.

۷ ـ دعاوی راجع باشیائی که قیمت معین نداشته ولی‌دارای نوعی ازاعتبارو متعلق اغراض ومقاصدی است مثل اعیان اوراق و اسناد و امثال آن .

۸ ـ مطالبه وفای بشروط و عقود راجعه بمعاملات و قراردادها اعم ازاینکه در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده یا بناءِ متعاملین بر آن بوده ویا عادتاً و عرفاً معامله مبنی بر آن باشد مشروط بر اینکه مورد مطالبه قابل تقویم نباشدوالانصاب صلحیه معتبر خواهد بود .

۹ ـ تقاضای افراز در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد نصاب از حیث قیمت معتبر است .

۱۰ ـ تقاضای تأمین و حفظ دلائل و امارات .

۱۱ ـ تقاضای اصلاح بین طرفین در هر دعوائی و تا هر مقداری که مدعی به باشد .

۱۲ ـ رسیدگی بهر دعوائی تا هر میزانی که باشد در صورت‌تراضی طرفین.

۱۳ ـ تقاضای تصدیق انحصار وراثت .

ماده ۱۴ ـ اگر در مقر محکمه‌صلحیه محدودمحکمه ابتدائی‌نباشدمحکمه صلحیه بدعاوی ذیل نیز رسیدگی خواهد نمود :

۱ ـ دعاوی که مدعی به آن تا ده هزار ریال باشد .

۲ ـ نسبت باختلافات راجعه باسناد سجل احوال .

ماده ۱۵ ـ در هر جائی که صلح ناحیه نباشد محکمه صلح محدود بدعاوی راجعه به صلح ناحیه نیز رسیدگی خواهد کرد و دراینصورت احکام صادره‌درحدود صلاحیت صلح ناحیه غیر قابل استیناف و تمیز خواهد بود .

ماده ۱۶ ـ دعاوی ذیل بمحاکم صلح راجع‌نیست اگرچه مدعی‌به درحدود نصاب آن باشد :

۱ ـ دعاوی راجعه بدولت .

۲ ـ دعاوی راجعه باصل امتیازاتیکه از طرف دولت داده میشود .

۳ ـ دعاوی راجعه بعلائم صنعتی و اسم و علائم تجارتی و حق‌التصنیف‌وحق اختراع و کلیه حقوق غیر مالی مثل تولیت و نسب و وصایت .

ماده ۱۷ ـ تقاضای تأمین دلائل و امارات‌از محکمه صلحی میشود که‌دلائل و امارات مورد تقاضا در حوزه آن واقع است .

ماده ۱۸ ـ دعوی‌مزاحمت وتصرف عدوانی درصلحیه اقامه‌میشود که‌موضوع دعوی در حوزه آن واقع است .

دعوی مزاحمت عبارت است از دعوائی که بموجب آن متصرف مال یا حتی تقاضای جلو گیری از مزاحمت کسی‌مینماید که‌نسبت بتصرفات او مزاحم است بدون اینکه مال را از تصرف متصرف خارج کرده باشد .

دعوی تصرف عدوانی عبارت است از دعوی متصرف سابق که دیگری بدون رضایت او مالی را از تصرف او خارج کرده و متصرف سابق اعاده تصرف خود را نسبت بآن مال تقاضا مینماید .

مبحث سوم ـ در صلاحیت نسبي محاکم ابتدائی

ماده ۱۹ ـ بجز آنچه که مطابق دو مبحث فوق داخل در صلاحیت نسبی محاکم صلح است محاکم ابتدائی بکلیه دعاوی حقوقی و تجاری بطریقی که در مبحث چهارم مقرر است رسیدگی مینماید .

ماده ۲۰ ـ رسیدگی‌استینافی باحکام وقرارهای محاکم صلح محدودواحکام و قرارهای محاکم صلح ناحیه که قابل‌استیناف است در محکمه‌ابتدائی‌بعمل‌میآید که محاکم صلح مزبور در حوزه آن واقعند مگر در مواردی که مطابق ماده ۱۰ راجع بمحاکم استیناف است .

ماده ۲۱ ـ در نقاطی که محکمه صلحیه نیست محاکم ابتدائی بدعاوی نیز رسیدگی مینمایند که داخل درصلاحیت محاکم صلح است دراینصورت حکم محاکم مزبور که مدعی به آن بیش از دویست ریال نباشد قطعی و غیر قابل استیناف است و مرجع استینافی قرارها و احکامی که قابل استیناف است نزدیکترین محکمه ابتدائی خواهد بود مگر آنکه وزارت عدلیه محکمه ابتدائی دیگری رامعین نماید

ماده ۲۲ ـ مرجع رسیدگی بدعاوی مربوط به اسناد سجل احوال اتباع ایران که در خارج مملکت بوسیلهٔ مأمورین مربوطه صادر شده باشد محکمه بدایت طهران است .

مبحث چهارم ـ در مقررات مشترکه راجعه بصلاحیت نسبی محاکم ابتدائی و محاکم صلح

ماده ۲۳ ـ دعاوی راجعهٔ به محاکمی که بدایتاً رسیدگی می نمایند باید در همان محکمه اقامه شود که مدعی علیه درحوزه آن اقامتگاه دارد و اگر مدعی‌علیه در ایران اقامتگاه نداشته درصورتیکه درایران محل سکونت موقتی داشته باشد در محکمه همان محل باید اقامه گردد و هر گاه در ایران نه اقامتگاه و نه محل سکونت موقتی داشته ولی در ایران مال غیر منقول دارد دعوی در محکمه‌ای اقامه میشود که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است .

و هر گاه مال غیر منقول هم نداشته باشد مدعی میتواند درمحکمه محل اقامت خود اقامه دعوی کند .

ماده ۲۴ ـ در دعاوی تجاری و همچنین در هر دعوای راجع باموال منقوله که از عقود وقرارداد ناشی شده باشد مدعی میتواند بمحکمه محلی وجوع کند که عقد یا قرارداد در آنجا واقع شده و یا تعهد درآنجا باید انجام شود .

ماده ۲۵ - دعاوی راجعه بغیر منقول اعم از دعوی مالکیت و سایر حقوق راجعه بآن درمحکمهٔاقامه میشود که مال غیرمنقول در حوزهآن واقع استاگرچه مدعی و مدعیعلیه هم درآن حوزه مقیم نباشند .

ماده ۲۶ - درصورتیکه مدعی به مال منقول وغیرمنقول باشدمدعی میتواند در محکمهٔ که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است و یا در محکمهمحل اقامت مدعی علیه اقامه دعوی کند بشرط آنکه دعوی در هردو قسمت ناشی از یك منشأ شده باشد .

ماده ۲۷ - هرگاه یك ادعا راجع به چند مدعی علیه باشد که درحوزههای محاکم مختلفه اقامت دارند و یا راجع بچند مال غیر منقول باشد که در حوزههای محاکم مختلفه واقع شدهاند مدعی میتواند بیکی از محاکم مزبور رجوع کند .

ماده ۲۸ - هر دعوی که در اثناءِ رسیدگی بدعوی دیگری از طرف مدعی یا مدعی علیه یا شخص ثالثی یا از طرف متداعیین اصلی بر ثالث اقامه شود ودعوی مزبور با دعوی اصلی ناشی از یك منشأ باشد و یا با دعوی اصلی ارتباط کاملداشته باشد در محکمهٔ اقامه میشود که دعوی اصلی در آنجا اقامه شده است مگر آنکه دعوی طاری از صلاحیت ذاتی محکمه خارج باشد دراین صورتاگررسیدگی به دعوی اصلی متوقف به رسیدگی بدعوی طاری باشد دعوی اصلی موقوف میماند تا دعوی طاری در محکمهٔ که صلاحیت رسیدگی به آن را دارد خاتمه پذیرد .

ماده ۲۹ - در مورد ماده فوق محکمه باید عرضحال راجع بدعوی طاریرا بمحکمه صلاحیتدار بفرستد و هرگاه مدعی دعوی مزبوررا در محکمه صالحه تا یکماهتعقیبنکندعرضحالنسبتبدعویطاریبلااثرومحکمهایکه مشغول رسیدگی بدعوی اصلی بوده رسیدگی وحکم خواهد داد هرگاه دعویاصلیدرمحکمه صلحیه بوده و دعوی طاری از حد نصاب صلحیه خارج باشد در اینصورت دعوی اصلی نیز

باید بمحکمه ابتدائی صلاحیت‌دار احاله شود مگر اینکه طرفین دعوی برسیدگی صلحیه تراضی نمایند.

ادعاء تهاتر و هرعنوانی که دفاع محسوب میشود محتاج بعرضحال جداگانه نیست.

ماده ۳۰ - هرگاه شخص ثالثی که جلب یا وارد محاکمه میشود بموجب اسناد کتبی و یا قرائن قویه ثابت نماید که دعوی فقط برای انصراف او ازمحکمهٔ که قانوناً مرجع رسیدگی‌است اقامه‌شده میتواند احاله دعوی‌را بمحکمه صلاحیت دار تقاضا نماید و دراین‌صورت محکمه حاکمه باید تقاضای اورا قبول کند.

ماده ۳۱ - دعاوی راجع بتر که متوفی درصورتی که دعوی مابین وراث باشد یا از طرف اشخاصی اقامه شود که خود را ذیحق در تمام یا قسمتی ازتر که میدانند اگرچه مدعی به دین‌باشد ویا راجع بوصایای متوفی‌مادام که تر که تقسیم نشده است و همچنین دعوی الغاء یا بطلان تقسیم درمحکمه محلی اقامه میشود که متوفی درآنجا اقامتگاه داشته اگرچه جزء تر که اموال غیر منقولی باشد که در حوزه محکمه مزبورواقع نمیباشد - درمورد دعوای بطلان‌تقسیم درصورتیکه‌تقسیم بتوسط محکمه‌ای غیر از محکمه محل اقامت متوفی واقع شده‌باشد دعوی مزبور در محکمه‌ای که تقسیم بتوسط آن بعمل آمده اقامه میشود.

ماده ۳۲ - دعوی توقف از اینکه از طرف خود تاجر یا از طرف طلبکارها یا از طرف مدعی العموم باشد باید در محکمهٔ که اقامتگاه تاجر متوقف درحوزه آن واقع‌است اقامه شود ودرصورتیکه تجارتخانه دارای شعب متعدده‌باشد ویکی‌از شعبات‌متوقف‌شود دعوی برخودتاجر ودرهمان محکمهٔمحلّ‌اقامت‌او اقامه خواهدشد.

هرگاه تاجرمتوقف درایران‌اقامتگاه نداشته‌باشد دعوی توقف درمحکمه‌ای

اقامه می‌شود که تجارتخانه شعبه یانماینده برای معاملات درحوزه آن دارد یاسابقاً داشته است .

ماده ۳۳ ـ دعوی راجعه بورشکستگی شرکتهای تجارتی که مرکز اصلی آن در ایران است باید درمرکز اصلی شرکت اقامه شود .

ماده ۳۴ ـ دعاوی مربوطه‌باصل شرکت ودعاوی‌شرکت برشرکاء واختلافات حاصله بین شرکاء وهمچنین دعاوی اشخاص خارج برشرکت مادام که شرکت باقی است ودرصورت انحلال تا وقتیکه تصفیه امور شرکت درجریان‌است درمرکز اصلی شرکت اقامه میشود .

ماده ۳۵ ـ در دعاوی ناشیه از تعهدات شرکت در مقابل اشخاص خارج اشخاص خارج میتوانند دعاوی خود را در محلی که تعهد در آن جا واقعشده یا محلی که مال التجاره باید تسلیم گردد یا جائیکه وجه باید پرداخته شود اقامه نمایند .

ماده ۳۶ ـ اگر شرکت دارای شعب متعدده در نواحی مختلفه باشد دعاوی ناشیه ازتعهدات هرشعبه یا اشخاص خارج بایددرمحکمه محلی که شعبه طرف‌معامله درآن واقع‌است اقامه شود مگر آنکه شعبه مزبور منحل‌شده باشد که دراینصورت دعاوی مزبور نیز درمرکز اصلی شرکت اقامه خواهد شد .

ماده ۳۷ ـ دعوی اعسار درصورتی که در حین رسیدگی باصل دعوی اظهار شود در محکمه‌ای اقامه می‌شود که رسیدگی باصل دعوی در آن مطرح است و در صورتیکه بعد از صدور حکم و قطعیت آن اقامه شود در محکمه‌ای رسیدگی میشود که حکم بدوی را صادر کرده است .

دعوی اعسار درمقابل اوراق اجرائیه‌ثبت اسناد درمحکمه محل اقامت مدعی

اعسار اقامه خواهد شد .

دعوی اعساراز مخارج محاکمه درمحکمه‌ای اقامه‌میشود که صلاحیت رسیدگی بدوی باصل دعوی را دارد .

ماده ۳۸ ــ دعوی خسارت چه از بابت تأخیر تأدیه و چه از بابت مخارج عدلیه و چه از بابت حق‌الوکاله وامثال آن درصورتیکه درضمن دعوی اصلی مطالبه شده باشد در محکمه‌ای رسیدگی میشود که دعوی اصلی در آن مطرح شده والا در محکمه‌ای رسیدگی میشود که دعوی درآن خاتمه یافته است .

نسبت بدعاوی که رسیدگی بآن ازخصائص محکمه شرع است دعوی خسارات مذکوره در محکمهٔ اقامه میشود که دعوی اصلی را ارجاع بشرع کرده دعوی خسارت راجع بمرحله تمیزی در محکمهٔ اقامه میشود که ازحکم آن محکمه تمیز خواسته شده ودرصورت نقض بمحکمه‌ای راجع است که دعوی بدانجا ارجاع شده و خاتمه یافته است

ماده ۳۹ ــ اختلافات مربوطه باجرای احکام که از اجمال یا ابهام راجعه بحکم یا محکوم به حادث شود در محکمه‌ای که اصل حکم را صادر کرده رسیدگی میشود

اختلافات ناشیه از اجرای احکام راجع بمحکمه‌ای است که حکم بتوسط آن محکمه اجرا میشود

ماده ۴۰ ــ باعتراض شخص ثالث که مدعی مالکیت مالی است که موضوع حکم نبوده ولی مورد عملیات اجرائی برای اجراء حکم واقع شده در محکمه‌ای رسیدگی میشود که ورقه اجرائیه را صادر کرده است .

ماده ۴۱ ــ در تمام دعاوی که رسیدگی بآن از صلاحیت محاکمی‌است که

بدایتاً رسیدگی مینمایند طرفین‌دعوی میتوانند تراضی کرده بمحکمه دیگری که درعرض محکمه صلاحیت‌دار باشد رجوع کنند .

تراضی طرفین‌باید بموجب سند رسمی یااظهار آن‌ها درنزد حاکم محکمه‌ای که میخواهند دعوی خودرا باو رجوع کنند بعمل‌آید درصورت اخیرحاکم اظهار آنها را در صورت جلسه قید و بمهر یا امضاء آنها میرساند اگر طرفین یا یکی از آنها بیسواد باشد مراتب درصورت جلسه قید میشود .

ماده ۴۲ ـ مرجع استینافی احکام استیناف صلح ناحیه در مواردی که قابل استیناف است نزدیکترین محکمه ابتدائی است مگرآنکه وزارت عدلیه برحسب مقتضیات محکمه دیگری را معین کند .

ماده ۴۳ ـ رسیدگی استینافی با حکام و قرار های صادره از محاکم ابتدائی در محکمه استینافی بعمل می‌آید که محاکم مزبوره در حوزه‌آن واقع میباشند .

باب دوم

در اختلافات راجعه بصلاحیت و طریقه حل آن

فصل اول ـ دراختلافات‌راجعه بصلاحیت

ماده ۴۴ ـ تشخیص صلاحیت یا عدم صلاحیت هرمحکمه نسبت بدعوی که بآن رجوع شده‌است بعهده خودآن محکمه است .

ماده ۴۵ ـ هر گاه درموضوع یك‌دعوی دو محکمه عدلیه یا محکمه عدلیه و محکمه غیر عدلیه‌هردو خودرا صالح بدانند یا هردو ازخود نفی صلاحیت‌نمایند اختلاف محقق‌میشودوهمچنین‌است اشتباهات حاصله ازاینکه قضیه مربوط بمحکمه عدلیه یا اداره دیگر دولتی است و هردو خود را صالح بدانند یا هردو از خود نفی

صلاحیت نمایند .

فصل دوم - درطریقه حل اختلافات

مبحث اول - درطریقه حل اختلاف بین محاکم عدلیه

ماده ۴۶ - اگر اختلاف بین محاکم عـدلیه راجع بصلاحیت آنها بوسیله استیناف یا تمیز ازقرارحل نشده باشد هریك ازمتداعیین که حل اختلاف رابخواهد باید عرضحال کتبی دردونسخه بمحکمهٔ که مطابق مواد ذیل باید حل اختلاف نماید تقدیم دارد .

محکمه باید بعرضحال مزبور درجلسه اداری رسیدگی نماید رسیدگی باصل دعوی تاصدور حکم راجعه بحل اختلاف توقیف خواهد شد .

ماده ۴۷ - هرگاه اختلاف بین دو محکمهٔ صلحیه باشد و هر دو صلحیه در حوزه یك محکمه ابتدائی باشند حـل اختلاف در همان محکمه ابتدائی بعمل میآید .

اگر طرفین اختلاف در حوزه یك محکمه ابتدائی نبوده ولی درحوزه یك محکمه استیناف باشند حل اختلاف بهمان محکمه استیناف رجـوع میشود و اگر طرفین اختلاف در حـوزه یك محکمه استیناف نباشند حل اختلاف با دیوان تمیز خواهد بود .

ماده ۴۸ - هرگـاه اختلاف بین محکمه صلح و محکمه ابتدائـی باشد حل اختلاف بمحکمه استیناف رجوع میشود که طرفین اختلاف در حـوزه آن واقعند واگر طرفین اختلاف در حوزه یك محکمه استیناف نباشند حل اختلاف با دیوان تمیز خواهد بود .

ماده ۴۹ - اگر اختلاف بین دو محکمه ابتدائی باشد کـه در حوزه یك

استیناف واقعند حل اختلاف راجع بهمان محکمه استیناف استواگر درحوزه یك محکمه استیناف نباشد حل اختلاف بادیوان تمیزاست .

ماده ۵۰ ـ اگراختلاف بین‌دومحکمه استیناف یامحکمه ابتدائی واستیناف باشد حل آن با دیوان تمیزخواهد بود .

ماده ۵۱ ـ اگراختلاف بین محکمه شرع ومحکمه صلحیه یا ابتدائی‌تولید شود حل اختلاف با محکمه استیناف است که هر دو درحوزه آن واقع است واگر اختلاف بین محکمه شرع ومحکمه استیناف واقع شود مرجع حل اختلاف دیوان تمیز است .

مبحث دوم ـ درطریقه حل اختلاف بین محاکم‌عدلیه ومحاکم غیرعدلیه یا ادارهٔ دولتی

ماده ۵۲ ـ اگردرموضوع یك دعوی بین محکمه عدلیه ومحکمه غیرعدلیه یا ادارهٔ دولتی اختلافـی در صلاحیت ایجاد شود یعنی هر دو خود را صالح بـرای رسیدگی دانسته یا هر دو از خود نفی صلاحیت کنند حل اختلاف در دیوان عالی تمیزمطابق مواد ذیل بعمل میآید .

ماده ۵۳ ـ اشخاص ذینفع یامدعی‌العموم محکمه عدلیه که طرف‌اختلافست مراتب را با ذکر دلائل بمدعی‌العموم دیوانعالی تمیز اعـلام میکنند و مدعی‌العموم دیوان عالی تمیز برای حل اختلاف برئیس اول دیوانعالی تمیز رجوع مینماید .

ماده ۵۴ ـ برای حل‌اختلاف درشعبه اولی دیوان تمیزمجلسی مرکب ازهفت نفر از رؤساء و مستشاران دیوان تمیز بانتخاب رئیس اول تشکیل و بمسئلـه مختلف فیها رسیدگی‌وحکم قطعی صادر مینماید .

ماده ۵۵ ـ در صورتیکه محکمه عدلیه و محکمه غیر عدلیه یا ادارهٔ دولتی

هر دو خود را صالح برای رسیدگی دانسته باشند مدعی‌العموم یا شخص ذینفع که مراتب را به مدعی‌العموم کل اعلام نموده است باید بهر دو محکمه طرف اختلاف نیز کتباً اطلاع دهد کــه برای حل اختلاف بدیوان تمیز رجوع کرده است ــ در این صورت رسیدگی بدعوی در هر دو محکمه تا صدور حکم دیوان تمیز توقیف می‌شود.

باب چهارم
در وکلای متداعیین

ماده ۵۶ در دعاویکه درمحاکم عدلیه رسیدگی میشود متداعیین میتوانند شخصاً یا بتوسط وکیل محاکمه کنند.

ماده ۵۷ ـ وکلای متداعیین باید دارای شرایطی باشند که بموجب قانون برای آنها مقرر است.

ماده ۵۸ ـ وکالت باید بموجب سند رسمی یا بتصدیق امین صلح یا حکومت یا شهربانی یا کلانتری یا کدخدای محل و یا یکی از ادارات رسمی که موکل در آنجا مستخدم است و یا یك یا چند نفر از معتمدین محلی باشد مگر آنکه امضاء موکل معروف نزد محکمه بوده وصدور آن ازموکل محل‌شبهه نباشد درصورتیکه وکالت در خــارج از ایران داده شده باشد بایــد بتصدیق یکی از مأمورین سیاسی یا قنسولی ایران رسیده باشد.

ماده ۵۹ ـ اگر وکالت در جلسه محاکمه داده شود باید مراتب در صورت جلسه قید و بامضاء موکل برسد.

ماده ۶۰ ـ وکالت درمحاکم شامل تمام اختیارات راجعه بامر محاکمه است جز آنچه‌را که موکل استثناءکرده لیکن درامورذیل اختیار وکیل باید دروکالتنامه

تصریح شود .

۱ ـ وکالت در استیناف .

۲ ـ وکالت در تمیز .

۳ ـ وکالت در محاکمه محکمه شرع .

٤ ـ وکالت در مصالحه و تعیین وکیل اصلاح .

۵ ـ وکالت در ادعاء جعلیت نسبت به سند طرف و استرداد سند .

٦ ـ وکالت در تعیین جاعل .

۷ ـ وکالت در ارجاع دعوی بحکمیت و تعیین حکم .

۸ ـ وکالت در توکیل .

۹ ـ وکالت در تعیین مصدق :

۱۰ ـ وکالت در اقرار (مقصود اقرار در ماهیت دعوی یا بامری است که کاملاً قاطع دعوی باشد .

۱۱ ـ وکالت در دعوی خسارت .

۱۲ ـ وکالت در استرداد دعوی .

۱۳ ـ وکالت در جلب شخص ثالث و دفاع از دعوی ثالث .

۱٤ ـ وکالت در دعوای متقابل و دفاع از دعوی مزبور .

ماده ٦۱ ـ وکیل در محاکمه حق تقاضای صدور ورقه اجرائیه و تعقیب عملیات اجرائی و اخذ محکوم به را درصورتی خواهد داشت که در وکالت تصریح شده باشد.

ماده ٦۲ ـ اگر موکل وکیل خودرا معزول کند باید هم بوکیل و هم بمحکمه اطلاع دهد عزل وکیل مانع از جریان محاکمه نخواهد بود اظهار شفاهی درعزل وکیل باید درصورت جلسه قید و بامضاء موکل برسد .

ماده ٦۳ ـ مادام که عزل وکیل باطلاع او نرسیده است اقدامات او درحدود

وکالت وهمچنین ابلاغیکه ازطرف محکمه بوکیل میشود مؤثردرحق موکل خواهد بود ولی همینکه اطلاع عزل وکیل بمحکمه رسید محکمه دیگر اورا درامورراجعه بمحاکمه وکیل نخواهد شناخت .

ماده ۶۴ ـ در صورتیکه وکیل استعفاء خود را کتباً بمحکمه اطلاع دهد محکمهبموکل اخطارمیکند کهشخصاً یابتوسط وکیلجدیدمحاکمهرا تعقیب نماید .

ماده ۶۵ ـ وکیلی که دروکالت نامه حق محاکمه در محکمه بالاترهم باوداده شده و مجاز برای محاکمه در محکمه بالاتر باشد و یا حق تعیین وکیل مجاز برای محاکمه در محکمه بالاتر داشته باشد هرگاه پس از صدور رأی و یا در موقع ابلاغ استعفاء کند واز رؤیت امتناع نماید مؤثر در امر ابلاغ نیست وابتداء مدت استیناف یا تمیزازروزابلاغ بوکیل محسوب است وهرگاه ازاین حیث خسارتی بموکل وارد شود وکیل مسئول خواهد بود .

درمورد این ماده عرضحال استینافی و یا تمیزی وکیل مستعفی قبول میشود و مدیر دفتر محکمه مکلف است بموکل کتباً اخطار نماید که وکیل خودرا معین و معرفی کند و اگر عرضحال ناقص باشد نقص آنرا رفع نماید .

ماده ۶۶ ـ ابلاغ حکم بوکیلی که حق محاکمه درمحکمه بالاتر ندارد ویا مجاز برای وکالت درمرحله بالاترنباشد ووکالت درتعیین وکیل مجاز هم نداشته باشد معتبر نخواهد بود .

ماده ۶۷ ـ درصورت فوت و یا درصورتیکه وکیل بجهتی ممنوعالوکاله شود رسیدگی بدعوی توقیف میشود تا وقتیکه موکل وکیل جدید معین کند یاطرف مقابل اخطار او را از محکمه بخواهد و هرگاه بعد از احضار طرف غایب در موعد مقررحاضرنشود و وکیل جدیدی معین نکند محکمه بخواهش طرف رسیدگیرا

مداومت میدهد اگر وکیل بعد از ابلاغ حکم وقبل ازانقضاء مدت استیناف یاتمیز فوت کند ویا ممنوع از وکالت شود ابتداء مدت اعتراض یا استیناف و تمیز ازتاریخ ابلاغ بموکل محسوب خواهد شد . همین حکم جاری است درموردیکه وکیل توقیف شود یا بواسطه قوه قهریه (فرس ماژور) قادر بانجام وظیفه وکالت نباشد .

باب پنجم
در ترتیب محاکمه
فصل اول
در عرضحال

ماده ٦٨ ـ شروع برسیدگی درمحاکم عدلیه محتاج بتقدیم عرضحال است .

ماده ٦٩ ـ عرضحال باید بزبان فارسی ودرروی اوراق چاپی مخصوصی نوشته شود مگر درنقاطیکه اوراق مزبور در دسترس عموم نباشد ـ درموارد فوری ممکن است عرضحال تلگرافی باشد .

در محاکم صلح ناحیه و همچنین نسبت بدعاوی که داخل در صلاحیت محاکم مزبوراست وبواسطه نبودن صلح‌ناحیه محکمه صلح‌محدودیامحاکم بدایت‌رسیدگی مینمایند ممکن است عرضحال شفاهی باشد .

ماده ۷۰ ـ درعرضحال باید نکات ذیل قید شود :

۱ ـ اسم واقامتگاه وسایر مشخصات مدعی ووکیل او در صورتیکه عرضحال را وکیل داده باشد .

۲ ـ اسم واقامتگاه وسایر مشخصات مدعی علیه .

۳ ـ تعیین مدعی به وقیمت آن مگرآنکه تعیین قیمت ممکن‌نبوده ویا مدعی به مالی نباشد .

۴ ـ تعهدات یا جهات دیگریکه بموجب آن مدعی خود را مستحق مطالبه میداند بطوریکه مقصود واضح وروشن باشد .

۵ ـ آنچه راکه مدعی ازمحکمه تقاضا دارد .

۶ ـ ذکرتمام ادله ووسایلی که مدعی برای اثبات ادعای خود دارد ازاسناد و نوشتجات واطلاع مطلعین وغیره .

ادله مثبته باید بترتیب وواضح نوشته شود واگردلیل‌شهادت شهوداست مدعی باید اسامی ومشخصات ومحل اقامت آنان رابطور صریح معین کند .

ضمائم عرضحال

ماده ۷۱ ـ مدعی باید سواد اسنادی راکه به آنها استناد کرده مصدق‌نموده ضمیمه عرضحال کند مقصود از سواد مصدق سوادی است که دفتر محکمه ای کـه عرضحال بآنجا داده میشود یا دفتریکی ازمحاکم دیگر یایکی از ادارات ثبت‌اسناد یا دفتراسنادرسمی ودرجائی که هیچیك ازآنها نباشد حاکم محل یا یکی ازادارات دولتی مطابقت آنرا با اصل تصدیق کرده باشد .

درصورتیکه سواد سند در خارجه تهیه شده باشد باید دردفتر یکی ازسفارت خانه‌ها یا قنسولگری های ایران مصدق شود .

هرگاه اسناد مفصل باشد مثل دفتر تجارتی یا اساسنامه شرکت و امثال آن قسمت‌هائی که مدرك ادعاء است خارج نویس‌شده ضمیمه عرضحال میگردد .

ماده ۷۲ ـ درصورتیکه اسنادبزبان فارسی نباشد باید علاوه برسواد‌سندترجمه آن نیزضمیمه عرضحال شده دارنده سند صحت ترجمه آنرا تصدیق کند واگر سواد سند مصدق نباشد باید مطابقت آنرا با اصل نیز تصدیق کند .

ماده ۷۳ ـ اگر عرضحال توسط وکیل داده شده باید وکالت‌نامه وکیل ودر

صورتیکه عرضحال را قیم داده باشد سواد مصدق قیم‌نامه وبطور کلی سواد سندیکه مثبت سمت عرضحال دهنده‌است نیز باید ضمیمه عرضحال شود .

ماده ۷۴ ـ عرضحال و کلیه اوراق ضمیمه بآن باید در دو نسخه و در صورت تعدد مدعی علیهم بعده مدعی علیهم بعلاوه یك نسخه باشد .

ماده ۷۵ ـ تاریخ تقدیم عرضحال باید شمسی و باتمام حروف نوشته شود و عرضحال دهنده ذیل آنرا امضاء کند و درصورت عجز از امضاء مهر یا اثر انگشت خودرا بگذارد و شخص دیگری مهر یا اثر انگشت اورا تصدیق کند .

ماده ۷۶ ـ دعاوی متعدده‌را که منشأ ومبنای آن‌مختلف‌است نمیتوان‌بموجب یك عرضحال اقامه نموده مگر آنکه دعاوی مزبوره طوری مربوط باشد که محکمه بتواند بتمام آنها در ضمن یك محاکمه رسیدگی کند .

ماده ۷۷ ـ عرضحال بدفتر محکمه صلاحیت‌دار داده میشود و در نقاطی که محکمه دارای شعب متعدد است بدفتر شعبه اولی .

ماده ۷۸ ـ مدیر دفتر محکمه بلافاصله پس از وصول عرضحال بایدآنرا ثبت کرده رسیدی مشتمل براسم مدعی و مدعی علیه و تاریخ تسلیم روز و ماه و سال با ذکر نمره ثبت بتقدیم کننده عرضحال بدهد و در روی کلیه اوراق عرضحال تاریخ تسلیم را قید کند تاریخ‌وصول عرضحال بدفتر تاریخ اقامه دعوی محسوب میشود .

ماده ۷۹ ـ هر گاه محکمه دارای یك‌یا چند شعبه‌باشد مدیر دفتر بایدفوراً عرضحال را بنظر رئیس اول برساند تارئیس مزبورآنرا بیکی **از**شعب ارجاع نماید.

موارد رد عرضحال

ماده ۸۰ ـ در موارد ذیل در ظرف دو روز از تاریخ وصول عرضحال مدیر

دفتر آنرا بنظر حاکم محکمه رسانده و بموجب قرار محکمه که منتهی در ظرف دو روز باید صادر شود عرضحال رد خواهد شد .

۱ ـ وقتیکه در عرضحال معین نشده باشد مدعی کیست .

۲ ـ وقتیکه محل اقامت مدعی بهیچوجه معلوم نباشد .

در موارد فوق محکمه قرارداد عرضحال را داده سواد این قرارداد راکه باید حاوی علت رد باشد مدیر دفتر در دفتر محکمه بدیوار الصاق میکند و در مدت ده روز سواد مزبور باید بدیوار محکمه باقی باشد .

موارد توقیف عرضحال

ماده ۸۱ ـ در موارد ذیل عرضحال قبول ولی برای اینکه بجریان افتدباید تکمیل شود .

۱ ـ درصورتیکه بعرضحال و ضمائم آن مطابق قانون تمبر الصاق نشده و یا در نقاطی که تمبر موجود نیست مخارج مزبور تأدیه نشده باشد .

۲ ـ وقتی که فقرات ۲ و ۳ و ٤ و ٥ و ٦ ماده ۷۰ و مقررات مواد ۷۱ و ۷۲ و ۷۳ و ۷٤ رعایت نشده باشد .

ماده ۸۲ ـ در موارد فوق مدیر دفتر محکمه درظرف دو روزنقائص عرضحال را بطور تفصیل بمدعی کتباً اطلاع داده و از روز ابلاغ پنجروز با رعایت مدت مسافت باو مهلت میدهد که نقائص را رفع کند و درصورتیکه درموعد رفع ننمود محکمه قرار رد عرضحال را میدهد ـ این قراربمدعی ابلاغ شده مشارالیه میتواند در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ ازآن استیناف بخواهد .

فصل دوم

در تقویم مدعی به

ماده ۸۳ - قیمت مدعی به از نقطه نظر صلاحیت و مخارج محاکمه مبلغی است که در عرضحال قید شود.

ماده ۸۴ - تقویم مدعی‌به بطریق ذیل بعمل میآید:

۱ - اگر مدعی‌به‌وجه باشد قیمت آن عبارت است از مبلغ معین درعرضحال.

۲ در دعاوی چند نفر مدعی که هریك يك‌قسمت از کل را مطالبه مینمایند قیمت مدعی‌به مساوی است با حاصل جمع تمام قسمت‌هائی که مطالبه میشود.

۳ - در دعاوی راجعه بمنافع و حقوقی که باید بمواعد معینه استیفاء و یا پرداخته شود قیمت مدعی‌به حاصل جمع تمام اقساط و منافعی است که مدعی به را ذیحق در مطالبه آن میداند.

در صورتیکه حق مزبور محدود بزمان معین نبوده یا مادام‌العمر باشد قیمت مدعی‌به مساوی است با حاصل جمع منافع ده ساله یا آنچه را که در ظرف ده سال باید استیفاء کند.

٤ - در دعاوی راجعه‌باموال غیر وجه وحقوق مالی قیمت مدعی‌به مبلغی‌است که مدعی در عرضحال معین کرده و مدعی علیه در اولین لایحه خود در محاکمات عادی و یا اولین جلسه در محاکمات اختصاری آنرا تکذیب نکرده است.

در مواردیکه تعیین قیمت مدعابه در ابتداء دعوی ممکن نیست قیمت مدعی به بیش از پنجهزار ریال محسوب است مگر آنکه اجمالا کمتر بودن قیمت معلوم باشد.

ماده ۸۵ - در مواردیکه مابین متداعیین در تعیین‌قیمت اموال یاحقوق‌مالی که موضوع ادعاء است اختلاف‌شود حد وسط قیمت‌هائی‌که متداعیین معین کرده‌اند مدعی‌به محسوب میشود یعنی قیمتی را که مدعی و مدعی‌علیه اظهار کرده‌اند جمع نموده حاصل‌جمع را تنصیف میکنند وهر گاه مورداختلاف مابین‌متداعیین‌زیادباشد

یا محکمه مطلع شود که قیمت واقعی با قیمت اظهار شده تفاوت فاحش دارد بتحقیقات محلی و استعلام عقیده اهل خبره قیمت واقعی معین میشود .

فصل سوم

در جریان عرضحال تا جلسه محاکمه

مبحث اول

در ابلاغ عرضحال

ماده ۸۶ ـ مدیر دفتر محکمه باید درظرف دوروز از تاریخ وصول عرضحال درصورتیکه عرضحال ناقص باشد از تاریخ رفع نقائص یك نسخه از آنرا بامنضمات در دوسیه مخصوص که برای دعوی ترتیب میدهد ضبط و نسخه دیگر را با ضمائم برای ابلاغ بمدعی‌علیه بمأمور ابلاغ تسلیم کند و در کلیه نسخ عرضحال شعبهٔ که بدعوی رسیدگی خواهد کرد اسم مأمور ابلاغ وتاریخ تسلیم عرضحال را بهمأمور قید نماید .

ماده ۸۷ ـ ابلاغ عرضحال و منضمات باید بتوسط مأمور ابلاغ بعمل آید و مأمور مزبور مکلف است آنرا در ظرف دو روز بشخص مدعی علیه ابلاغ کند و در صورت امتناع مدعی علیه از گرفتن اوراق امتناع او را به تصدیق دو نفر شاهد از اهل محل در ورقه ابلاغنامه قید و به دفتر محکمه عودت دهد .

ماده ۸۸ ـ هرگاه مأمور نتواند عرضحال را بشخص مدعی علیه برساندباید در محل اقامت او بیکی از اهل خانه یا کسان مشارالیه که در محل متصدی‌امور او هستند و یا بیکی از همسایگان در صورتیکه همسایه تعهد کند آن را بمدعی‌علیه برساند ابلاغ کند .

ماده ۸۹ ـ اگر اهل خانه یا کسان مدعی علیه نتوانند بواسطه بی‌سوادی یا

بجهت دیگری رسید بدهند مأمور ابلاغ عرضحال وضمائم آنرا با حضور دو نفر شاهد از اهل محل بآنها تسلیم کرده مراتب را در ورقه ابلاغنامه قید و بامضای شهود میرساند و درصورتیکه اشخاص مذکور از گرفتن اوراق استنکاف کنند امتناع آنان را بتصدیق شهود رسانیده اعلامیه خطاب بمدعی علیه متضمن مراتب مذکوره ودعوت مشارالیه در مراجعه بدفتر محکمه که بدعوی رسیدگی خواهد نمود ترتیب داده بدرب اقامتگاه او الصاق میکنند.

این قانون که مشتمل بر هشتاد و نه ماده است در جلسه ۲۸ دیماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح قسمتي از قانون اصول تشکیلات عدلیه و استخدام قضات

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

تشکیلات اداری وزارت عدلیه

ماده۱ - تشکیلات مرکزی وزارت عدلیه به سه اداره کل تقسیم میشود:

۱ - اداره کل امور قضائی.

۲ - اداره کل امور اداری.

۳ - اداره کل ثبت اسناد و املاك.

اداره کل امور قضائی

ماده۲ - اداره کل امور قضائی منقسم به سه قسمت میشود:

اول - اداره نظارت.

دوم ـ اداره حقوقی .

سوّم ـ اداره فنی .

ماده ۳ ـ اداره نظارت دارای سه قسمت است :

قسمت اول ـ رویه قضائی

قسمت دوم - بازرسی محاکم و پارکه‌ها (بازرسان وزارتی)

قسمت سوم ـ رسیدگی بشکایات از مأمورین قضائی (بازرسان قضائی)

تبصره ۱ ـ رئیس اداره‌نظارت درصورتیکه رتبه قضائی داشته‌باشد ممکن‌است سمت وکالت عمومی دیوانعالی تمیز ودرصورتیکه رتبهٔ او اداری باشد سمت معاونت اداری مدعی‌العموم دیوانعالی تمیز را داشته‌باشد .

تبصره ۲ ـ ترتیب روابط اداره‌نظارت باپارکه دیوان‌عالی تمیز ومحکمه‌عالی انتظامی‌وطرزرسیدگی‌بتخلفات قضات بموجب‌نظامنامهٔ وزارت‌عدلیه معین‌خواهدشد .

اداره حقوقي و فنی

ماده ۴ ـ اداره حقوقی مرکب از سه قسمت خواهد بود :

قسمت اول - امور بین‌المللی (استرداد تعاون قضائی بین‌المللی - قراردادهای قضائی و غیره) و جمع‌آوری قوانین خارجی .

قسمت دوم - مشاوره حقوقی - رسیدگی به‌تقاضا های عفو و تخفیف ـ اجراء مجازات‌ها .

قسمت سوم - دبیرخـانه کمیسیونهای تهیه قوانین (کمیسیون ثابت قوانین حقوقی - کمیسیون ثابت قوانین جزائی - کمیسیونهای اتفاقی .)

ادارهٔ فنی دارای سه قسمت خواهد بود :

قسمت اول ـ مطبوعات (مجله رسمی - نشریات حقوقی) .

قسمت دوم ـ ترجمه و کتابخانه ـ تنظیم امور مترجمین و سایر اهل خبره و مصدقین .

قسمت سوم ـ آمار امور قضائی وسجل جزائی .

ماده ۵ ـ اداره کل امور اداری مرکب از سه اداره خواهد بود :

۱ ـ اداره استخدام (کارگزینی) .

اداره کارگزینی دارای سه قسمت خواهد بود :

قسمت اول ـ تشکیلات (مراقبت درتکمیل تشکیلات اداری و قضائی مطابق بودجه ـ انتصاب ـ انتظار خدمت ـ مرخصی ـ تغییر و تبدیل مأمورین) :

قسمت دوم ـ داوطلبان خدمت (تهیه مستخدمین جدید قضائی و اداری ـ مأمورین احضار و اجراء و مستخدمین کنتراتی و مستخدمین جزء ـ اداره کردن امتحانات مختلفه) .

قسمت سوم ـ سوابق خدمت (ترفیع و تقاعد)

۲ ـ اداره بازرسی امور اداری ـ بازرسی دوائرمرکزی وزارت‌عدلیه وتشکیلات اداری محاکم و پارکه‌ها ـ محاکمات اداری (بازرسان اداری) .

۳ ـ اداره محاسبات .

ماده ٦ ـ وزیر عدلیه دارای سه دفتر اختصاصی بشرح ذیل خواهد بود :

۱ ـ دفتر کل وزارتی مشتمل بر :

الف ـ دارالانشاء .

ب ـ دفتر راکد .

ج ـ دفتر محرمانه .

۲ ـ دفتر بازرسی کل کشور .

۳ – دفتر کل بازرسی و تشکیلات و کلاء عدلیه.

ماده ۷ – طرز تشکیل ادارات و دوائر و شعب مختلفه برای تقسیم وظائف مذکور در مواد ۱ تا ۶ و ارتباط آنها با یکدیگر بموجب نظامنامهٔ خواهد بود که بتصویب هیئت وزراء میرسد (تشکیل ادارات جدید غیر از آنچه در مواد مزبور تصریح شده با تصویب هیئت وزراء ممکن‌است).

ماده ۸ – وزارت عدلیه میتواند در تشکیلات اداری خود از مستخدمین قضائی با حقوق رتبه قضائی آنها انتخاب نماید.

ماده ۹ – هرگاه رتبه متصدی یکی از مشاغل اداری وزارت عدلیه کمتر از رتبهٔ باشد که برای آن شغل معین شده نصف حقوق رتبه خودرا باضافه نصف حقوق رتبه مقامی که متصدی است اخذ خواهد کرد.

و هرگاه رتبه متصدی بالاتر از رتبهٔ باشد که معین‌شده درصورت بودن محل حقوق رتبه خودرا دریافت خواهدنمود.

ماده ۱۰ – در وزارت عدلیه شورای‌عالی تحت ریاست وزیر عدلیه از مدعی العموم کل دیوان‌عالی تمیز و مدیر کل امور قضائی و مدیر کل امور اداری ویکی از رؤساء یا مستشاران دیوان‌عالی تمیز بانتخاب وزیر عدلیه تشکیل میشود.

ماده ۱۱ – شورای‌عالی دارای وظائف ذیل است:

اولاً – شور و تبادل نظر راجع بمصالح اساسی تشکیلات قضائی.

ثانیاً – رسیدگی به تخلف مأمورین قضائی که متهم برفتار و اخلاق منافی باحیثیات قضائی یا تمرد از نظامات اداری و یا اعمال نظریات خصوصی در اتخاذ تصمیمات قضائی هستند.

ماده ۱۲ – طرح تخلفات قضائی در شورای عالی بموجب گذارش‌های اداری یا شکایات واصله و تصویب وزیر عدلیه بعمل میآید.

ماده ۱۳ ـ رسیدگی بتخلفات مأمورین قضائی غیر از آنچه درماده ۱۱ مذکور است درصلاحیت محکمه عالی انتظامی خواهد بود ـ درهر مورد نیز که شورایعالی از خود نفی صلاحیت نماید ویا وزیر عدلیه طرح تخلف را درشوری تصویب نکند محکمه عالی انتظامی رسیدگی خواهد کرد .

ماده ۱۴ ـ شورای‌عالی درصورت واردبودن تخلف بیکی از مجازاتهای مقرر در قانون استخدام قضات حکم خواهد داد . رأی شورای‌عالی قطعی است .

شورای عالی میتواند قبل از صدور حکم در مواردی که مقتضی بداند قرار تعلیق مستخدم تحت تعقیب را بدهد .

ماده ۱۵ ـ ماده اول قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیرماه ۱۳۰۷ حذف میشود و مواد ۱۸ ـ ۲۲ ـ ۲۵ ـ ۳۴ ـ ۳۷ ـ ۵۷ ـ ۶۱ ـ ۶۲ ـ قانون مزبور بطریق ذیل اصلاح میشود :

ماده ۱۸ ـ نصاب مدعی به از اول فروردین ۱۳۱۶ در محاکم صلحیه ده‌هزار ریال و درنقاطی که درمقر صلحیه محکمه ابتدائی تشکیل‌نشده نصاب صلحیه‌بیست هزار ریال است ـ دعاوی که قبل ازتاریخ مزبور اقامه‌شده یا میشود مشمول قانون سابق خواهند بود .

ماده ۲۲ ـ محکمه‌صلحیه ممکن‌است دارای شعب وعضو علی‌البدل‌باشد دراین صورت وزارت عدلیه میتواند با قتضای محل حوزه محکمه صلح را بین شعب آن تقسیم کند و یا بین شعب از حیث نصاب در حدود ماده ۱۸ و ۲۵ فرق بگذارد.

هر گاه محکمه صلح دارای شعب و عضو علی‌البدل نباشد در صورت غیبت یا مرض امین صلح یکی از اعضاء علی‌البدل نزدیکترین محکمه بدایت برحسب انتخاب وزیر عدلیه موقتاً وظایف اورا انجام خواهد داد .

تبصره ــ درنقاطی که محکمه ابتدائی درمقر محکمه صلح نباشد وزارت عدلیه مجاز است محاکمه در امور جنحه را به محکمه صلح واگذار نماید دراین صورت محکمه صلح ازحیث جریان محاکمه و صدور حکم تابع مقررات محکمه جنحه میباشد و وظیفه مدعی‌العموم را در این موارد عضو علی‌البدل و درصورت غیبت او مدیر دفتر انجام خواهد داد ــ مرجع استینافی احکام و قرارهای محاکم صلح دراین مورد محکمهٔ استیناف است .

ماده ۲۵ ــ نسبت بدعاوی منقول که مدعی به آن بیش از پانصد ریال نیست عرضحال ممکن است کتبی باشد یاشفاهی واحکام امین صلح تاحدود این مبلغ قطعی است .

اشخاصی که میخواهند درمحاکم‌صلح تامیزان ۵۰۰ ریال اقامه دعوی‌نمایند وازمقررات این ماده استفاده نمایند نمی توانند ادعای‌خود راکه ناشی ازیك مدرك است تجزیه کرده و برای هرقسمت عرضحال‌جداگانه بدهند مگراینکه درمحکمه مزبور از بقیه دعاوی‌خود صرف نظرنماید .

مواد ۲٦ و۲۷ و۲۸ و۲۹ و۳۰ حذف میشود .

ماده ۳٤ ــ درصورتیکه محکمه ابتدائی شعبه نداشته باشد ممکن است یك یا چند عضو علی‌البدل برای آن معین‌شود عده اعضاءِ علی‌البدل را وزیرعدلیه بارعایت مقتضیات محل و کمی وزیادی دعاوی معین مینماید .

رئیس هر محکمه بدایت نسبت بامنای صلح حوزه خود نظارت تامه خواهد داشت .

جمله اضافی‌بماده ۳۷ ــ رئیس‌هرمحکمه استیناف نسبت بمحاکم بدایت حوزه خود نظارت تامه خواهد داشت .

جمله اضافی بماده ۵۷ ــ کلیه ضابطین عدلیه حتی‌قضات تحقیق درتحت نظارت

وهدایت مدعی‌العموم استیناف انجام وظیفه مینمایند وهمچنین کلیه اشخاصیکه باید بموجب قانون یکی ازوظایف مربوطه به ضابطین عدلیه را انجام دهند ازاین حیث تحت نظارت مدعی‌العموم استیناف خواهند بود .

ماده ۶۱ ـ مدعی‌العموم هریك ازوکلاءِ عمومی ومعاونین را که صلاح بداند مأمور بامور هریك ازشعب محکمه که درنزد آن مأموریت دارد مینماید .

ماده ۶۲ ـ وکلاءِ عمومی و معاونین ازحیث اظهار عقیده و رأی تابع نظر مدعی‌العموم‌هستند ودرموقع‌حضوردرمحکمه بنام مدعی‌العموم بیان‌عقیده‌مینمایند.

ماده ۱۶ ـ وظایف مدعیان عمومی دو قسم است ـ قضائی و اداری .

وظایف قضائی‌مدعی‌العموم بموجب قوانین اصول‌محاکمات مقرراست ووظایف اداری مدعی‌العموم عبارت از امور ذیل میباشد :

حفظ حقوق‌صغار ومجانین وغائب مفقودالاثر وحفظ ترکه متوفی درصورت غیبت یا معلوم نبودن ورثه یا بعضی از آنها .

برای اجرای وظایف اداری مدعیان عمومی در پارکه ها شعبه مخصوص بنام دفتر امور محجورین و تحریر ترکه تشکیل میگردد که کارکنان آن ممکن است ازغیر مستخدمین دولت انتخاب شود طرز تشکیل و اداره امور دفتر مزبور و تأمین حق‌الزحمه کارکنان غیرمستخدم‌آن بموجب نظامنامه هیئت وزراءِ معین‌خواهد شد .

هرگاه مدعیان‌عمومی بخواهند درخارج ازمقر مأموریت‌خود وظایف اداری خود را بوسیلهٔ امناءِ صلح یا حکام یا یکی ازمأمورین شهرداری یا شهربانی انجام نمایند مأمورین‌مزبوره مکلف هستند دستور مدعی‌العموم را بموقع اجرا بگذارند .

ماده ۱۷ ـ ماده ۵۱ قانون تسریع محاکمات مصوب تیر **۱۳۰۹** بطریق ذیل اصلاح میشود :

هیئت تجدید نظر تشکیل میشود ازپنج نفر بترتیب ذیل :

دونفر از اعضاءِ محکمه انتظامی کــه بحکم قرعه انتخاب میشوند و سه نفر از رؤساءِ و اعضاءِ دیوان تمیز که همه ساله وزیر عدلیه قبلا برای این منظور معین میکند حکم این هیئت قطعی وتا پنج روز پس‌از وصول بوزارت عدلیه باید بموقع اجرا گذارده شود .

تبصره ۱ ــ درموقع تجدید نظر مدعی‌العموم تمیز شخصاً باید درهیئت تجدید نظر حاضر شود .

تبصره ۲ ــ محکومین بانفصال دائم از خدمت معلق میشوند تاوقتیکه حکم محکمه انتظامی بواسطه انقضاءِ موعد قطعی شده یاحکم هیئت تجدید نظرصادرشود .

ماده ۱۸ ــ مواد ۱ و۷ و تبصره ماده ۹ ومواد ۱۱ و ۱۲ و۴۳ قانون استخدام قضات بطریق ذیل اصلاح میشود :

ماده ۱ ــ الف از تاریخ تصویب این قانون شرایط ورود بخدمت قضائی بقرار ذیل است :

۱ ــ تابعیت ایران .

۲ ــ سن لااقل بیست و پنج سال .

۳ ــ داشتن دانشنامه لیسانس یا بالاتر ازدانشکده‌های حقوق وسیاسی داخله یا خارجه .

اشخاص ذیل نمیتوانند بمشاغل‌قضائی پذیرفته شوند :

کسانی که بواسطه ارتکاب جنحه یاجنایت محکوم شده یا باتهام جنحه یــا جنایت تحت تعقیب هستند .

کسانی که معروف بفساد عقیده یا اخلاق بوده و متجاهر بفسق هستند .

اشخاصی که معتاد باستعمال افیون هستند .

ب ـ وزارت عدلیه میتواند برحسب ضرورت و احتیاج اشخاص را که دارای دانشنامه لیسانس نیستند درنتیجه امتحان و مسابقه با اختیار قانونی بمشاغل قضائی بپذیرد.

کسانی که باین ترتیب دارای رتبه قضائی میشوند فقط میتوانند تا رتبه ۶ ارتقاءِ یابند و ترفیع آنها از رتبه ۶ ببالا منوط بآن است که مواد مربوط بهلیسانس حقوق را درهیئت امتحانیه وزارت عدلیه دفعتاً یا بدفعات امتحان بدهند.

ج ـ اشخاصیکه قبل از تصویب این قانون بخدمات قضائی پذیرفته شده و دارای دانشنامه لیسانس نیستند و رتبه آنها کمتر از رتبه ۷ قضائی است باید برای استحقاق ترفیع از رتبه ۵ ببالا امتحان مخصوص بدهند مواد وترتیب امتحان وموعد انعقاد مجالس امتحان بموجب نظامنامهٔ وزارت عدلیه معین خواهد شد ـ ترفیع این اشخاص تادعوت آنها بامتحان‌طبق سایرمقررات مربوطه به ترفیع مستخدمین‌قضائی جائزاست.

تبصره ـ اشخاصیکه دارای درجه لیسانس شده وخدمت نظام وظیفه را انجام داده ولی سن آنها به ۲۵ سال نرسیده ممکن است بخدمات قضائی پذیرفته و متصدی عضویت علی‌البدل صلح وبدایت یاوکالت عمومی بدایت شوند.

ماده ۷ ـ مقامات قضائی به هفت طبقه تقسیم میشود ـ ومقرری مقام‌هریك‌از این هفت طبقه در شهرها و قصبات کشور همه ساله در بودجه وزارت عدلیه بتناسب موقعیّت محل بترتیب ذیل منظور خواهد شد:

طبقه اول (مقرری رتبه۱ الی۴ قضائی) امناء صلح ـ اعضاء علی البدل صلحیه وبدایت ـ وکلاء عمومی بدایت درجه دوم ومستنطقین درجه دوم.

طبقه دوم (مقرری رتبه۵ تا۶قضائی) ـ مستنطقین درجه اول ـ و کلاءعمومی درجه اول ـ مدعیان‌عمومی درجه دوم ـ حکام بدایت درجه دوم ـ اعضاء علی البدل

استیناف ــ وکلاء عمومی و مستشاران استیناف درجه دوم .

طبقه سوم (مقرری رتبه ۷ قضائی) حکام بدایت درجه اول ــ مدعیان عمومی بدایت درجه اول ــ مستشاران استیناف درجه اول ــ وکلاء عمومی استیناف درجه اول ــ رؤساء شعب استیناف درجه دوم .

طبقه چهارم (مقرری رتبه ۸ قضائی) ـ رؤساء شعب استیناف درجه اول ـ رئیس کل ومدعی‌العموم استیناف درجه دوم . عضومعاون دیوانعالی تمیز ـ وکلای عمومی درجه دوم دیوانعالی تمیز

طبقه پنجم (مقرری رتبه۹ قضائی) ــ رئیس کل ومدعی‌العموم استیناف درجه اول ــ مستشاران دیوان عالی تمیز و وکلای عمومی درجه اول دیوانعالی تمیز.

طبقه ششم (مقرری رتبه ۱۰ قضائی) ــ رؤساء دوم دیوان عالی تمیز ــ معاون مدعی‌العموم تمیز .

طبقه هفتم ــ (مقرری رتبه ۱۱ قضائی) ــ رئیس و مدعی‌العموم دیوان عالی تمیز .

مقرری مقام رئیس کل محاکم صلح مرکز و رئیس کل بدایت ومدعی‌العموم بدایت طهران ممکن است یك الی دو رتبه بالاتر از حدی که در این ماده مقرر شده معین شود .

تطبیق مقام های قضائی محاکم اختصاصی و مفتشین قضائی با هریك از طبقات مذکور در این ماده بنظر وزیر عدلیه است .

تبصره ماده ۹ بطریق زیر اصلاح میشود :

بمستخدمینی که در خارج از محل اقامت دائمی خود مأموریت داده می‌شود مادام که در آن مأموریت هستند ممکن است تا خمس مقرری مقام کمك خرج

داده شود .

شرط یك ماده ۱۱ بطریق ذیل اصلاح میشود :

۱ ـ لااقل دو سال خدمت در رتبه مادون از رتبه ۱ الی ٤ و سه سال خدمت دررتبه‌مادون ازرتبه ٥ ببالا ومشغول بخدمت بودن درمدتی که لااقل‌دوثلث مدتهای مزبور باشد بارعایت قانون مصوب ۲۶ امرداد ماه ۱۳۱۰ راجع بتفسیراصل ۸۲ متمم قانون اساسی .

ماده۱۲ ـ کمیسیون مقدماتی ترفیع تحت‌ریاست وزیرعدلیه تشکیل میشود . کمیسیون مزبورمرکب خواهد بود ازمدعی‌العموم دیوان عالی تمیز ومدیر کل امور قضائی و مدیر کل امور اداری وزارت عدلیه وسه نفرازرؤساء ومستشاران دیوان تمیز بانتخاب وزیر عدلیه .

ماده ٤۳ ـ از فروردین ۱۳۱۶ هریك از مستخدمین قضائی که متصدی یکی ازمقامات طبقات هفت گانه میشود هرگاه رتبه او کمتر ازرتبهٔ باشد که بموجب ماده ۷ برای آن مقام مقرر شده تفاوت بین حقوق رتبه و حقوق مقـام را بعنوان تفاوت مقرری مقام دریافت خواهد داشت .

تبصره ـ تاتاریخ تصویب بودجه ۱۳۱۶ ماده ٤۳ قانون استخدام قضاة مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۰۶ بطور موقت قابل اجرا است .

ماده ۱۹ ـ وزارت عدلیه میتواند اشخاصی را کـه دارای دانشنامه لیسانس یا بالاترازدانشکده‌های حقوق وسیاسی داخله یاخارجه هستند وواجد شرایط مندرجه در ماده ۱ قانون استخدام قضات باشند در صورتیکه محل مأموریت آنها در مرکز باشد بارتبه سه قضائی واگرمحل مأموریت خارج ازمرکز باشد با رتبهٔ چهار قضائی استخدام کنند .

رتبهٔ چهار درباره اشخاصی که خارج از مرکز استخدام میشوند وقتی تثبیت

خواهد شد که لااقل دو سال در ولایات خدمت نماید و الا رتبه آنها همان سه قضائی خواهد بود .

ماده ۲۰ ـ وزیر عدلیه اختیار دارد از تاریخ اجراء این قانون تا ششماه در رتبه مستخدمینی که دارای دانشنامه لیسانس یابالاترازدانشکده‌های حقوق وسیاسی داخله یاخارجه‌هستند وقبل ازاجرای این‌قانون دارای‌رتبه قضائی‌شده‌اند تجدیدنظر نموده وبارعایت سابقه خدمت ولیاقت رتبهٔ راکه درخورآن هستند برای‌آنها تعیین کند رتبه مزبور رتبه قانونی آنها شناخته شده و از مقرری و سایر مزایای آن از تاریخ اعطاء بهره‌مند خواهندشد . لیکن تثبیت این رتبه موقوف باین‌است که لااقل سه سال از تاریخ اعطاء آن بعضویت وزارت عدلیه باقی بماند .

ماده ۲۱ ـ برای‌رفع احتیاجات فعلی‌عدلیه وزیرعدلیه میتواند کلاس قضائی تأسیس نموده داوطلبانی‌راکه ازعهده امتحانات آن برآیند بمشاغل قضائی منصوب نماید اشخاصی میتوانند وارد در کلاس قضائی شوند که یا در خدمات کشوری بوده و یا گواهی نامه دوره اول متوسطه را دارا باشند .

ماده ۲۲ ـ وزیرعدلیه میتواند همه‌ساله درموعد معینی مدیران دفاترمحاکم و پارکه ها و تقریرنویس ها و معاونین اداری پارکه و مدیران اجراء و نمایندگان ثبت را که لااقل دو سال تمام در یك یا بعضی از این مشاغل خدمت کرده‌اند برای گذراندن امتحاناتیکه بموجب نظامنامه معین خواهدشد دعوت نماید ودرصورتیکه از عهده امتحانات مزبوره برآیند بخدمت قضائی بپذیرد .

ماده ۲۳ ـ داوطلبان مذکور در دوماده قبل پس از گذراندن امتحانات اگر دارای رتبه باشند رتبه اداری آنها تبدیل برتبه قضائی میشود واگردرخدمت اداری استحقاق ترفیع حاصل کرده‌انددرتبدیل‌رتبه‌رعایت‌حق‌ترفیع آنهامیشودودرصورتیکه بدون رتبه باشند با رتبه یك قضائی پذیرفته خواهند شد .

ماده ۲۴ ـ کلیه اشخاصیکه بموجب ماده‌قبل بخدمت قضائی پذیرفته میشوند مشمول شق (ب) از ماده (۱) خواهند بود و ترفیع آنها علاوه برشرایط مذکوره در آن ماده منوط باین خواهد بود که به تقاضای وزارت عدلیه لااقل دوسال درولایات بخدمت قضائی اشتغال ورزند .

ماده ۲۵ ـ مستخدمین قضائی که دارای دانشنامه درجه لیسانس یا بالاتر از دانشکده های حقوق داخله یاخارجه هستند در کمیسیون مقدماتی ترفیع درحدود احتیاجات وزارت‌عدلیه نسبت بمستخدمین قضائی که قبل ازتصویب این‌قانون بدون داشتن دانشنامه لیسانس یا بالاتر وارد خدمت قضائی شده و امتحان مذکور در شق (ب) ماده یك را نداده‌اند حق تقدم حواهند داشت .

ماده ۲۶ ـ وزیرعدلیه‌میتواند ازتاریخ اجراء این‌قانون تایکسال مستخدمین اداری راکه دارای درجه لیسانس یا بالاتر هستند یا تحصیلات آنها در شورای عالی مذکور در ماده ۱۰ کافی برای خدمت قضائی شناخته شود با رتبه قضائی مساوی با رتبه‌آنها یا بایك رتبه بالاتر بخدمت قضائی قبول نماید و نیز کسانیرا که دارای رتبه نبوده وشورای عالی تحصیلات آنها را برای خدمات قضائی تصدیق نماید با رتبهٔ یك قضائی استخدام نماید .

ماده ۲۷ ـ شورای‌عالی مذکوره درماده۱۰ هرگاه درضمن رسیدگی به‌تخلف یکی از مستخدمین قضائی یا در مواردی که رسیدگی بصلاحیت مستخدم قضائی از طرف وزارت عدلیه بشورای‌عالی ارجاع شود تشخیص دهد که مستخدم مورد تعقیب مناسب باخدمت قضائی نیست میتواند رتبه او را تبدیل برتبه اداری نماید یا اینکه درصورت داشتن لااقل ۱۵ سال سابقه خدمت اعم از تصدی یـا انتظار خدمت حکم بتقاعد او بدهد .

دراینصورت مستخدم مزبور اجباراً متقاعد میشود هرچند که مطابق مقررات

قانون استخدام موقع تقاعداو نرسیده باشد. ترتیب تقاعداین قبیل مستخدمین مطابق قسمت اول ماده سوم قـانون اصلاح استخدام کشوری مصوب ۲۹ شهریور ۱۳۱۱ خواهد بود .

در موردی هم که تخلف مستخدم مورد تعقیب از نظر مقررات انتظامی مشمول مرور زمان شده باشد شورای عالی وزارت عدلیه از این اختیار خود می‌تواند استفاده کند - و نیز شورای عالی وزارت عدلیه می‌تواند باستناد احکام صادر از محکمه عالی انتظامی حکم به تبدیل رتبه قضائی باداری یا تقاعد اجباری مستخدمین قضائی بدهد .

چون بموجب قانون ۷ آبان ۱۳۱۵ (وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده وپس ازآزمایش آنهادرعمل نواقصی را که ضمن جریان ممکن است معلوم شودرفع وقوانین مزبوره راتکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون اصلاح قسمتی از قانون اصول تشکیلات عدلیه و استخدام قضات) مشتمل بر بیست و هشت ماده که در تاریخ ششم دی ماه یکهزار و سیصد پانزده بتصویب کمیسیون قوانین عـدلیه مجلس شورای ملی رسیده قـابل اجرا است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح ماده ۲۰۸ قانون اصلاح محاکمات جزائی و ماده ۵۷ قانون اصول تشکیلات عدلیه

مصوب ۹ اسفند ماه ۱۳۱۵

ماده اول - ماده ۲۰۸ قانون اصول محاکمات جزائی بطریق ذیل اصلاح

می‌شود :

ماده ۲۰۸ - محاکم صلحیه بکلیه خلاف‌ها و جنحه‌هائی که مجازات آن بیش از دو ماه حبس ویا یکهزار و دویست ریال جزای نقدی نباشد رسیدگی میکنند.

ماده‌دوم - جمله‌ذیل نیز به‌متمم ماده ۵۷ قانون‌اصول تشکیلات عدلیه مصوب ششم دیماه ۱۳۱۵ اضافه میشود

درمقر هر محکمه استیناف مدعی‌العموم استیناف میتواند با اجازه وزارت عدلیه وظایف وکلاء عمومی استیناف را بو کلاء عمومی بدایت محول نماید ترتیب روابط اداری‌پارکه‌های بدایت باپارکه استیناف هرحوزه استینافی وطرز تشکیل و ارتباط دفاتر آنها بایکدیگر بموجب نظامنامه وزارت عدلیه‌معین میشود .

این قانون که مشتمل بردو ماده است در جلسه نهم اسفندماه یکهزاروسیصد پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

مجازات متخلفین از تصمیمات متخذه در قضیه اختلاف ایطالیا و حبشه

مصوب ۷ دی ماه ۱۳۱٤

مادهٔ واحده - اشخاصیکه برخلاف تصویب‌نامه هیئت وزراء مورخه بیست و ششم‌آبان۱۳۱٤ نمره ۶۲۱۰ راجع به‌تصمیمات متخذه‌ازطرف کمیته تطبیق‌جامعه‌ملل درقضیه اختلاف بین دولتین ایطالیا و حبشه رفتار نمایند به‌یکماه الی یکسال حبس تادیبی ویا هزارریال الی بیست هزارریال غرامت ویا بهردو مجازات محکوم میشوند.

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه هفتم دیماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تفسیر ماده ۲۳۸ قانون مجازات عمومی

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده واحده - مقصود از توسل بوسائل تقلبی برای بردن مال غیر مذکور درماده ۲۳۸ قانون مجازات اعم ازاین است که حیله و تقلب را در خارج اعمال کنند و یا در ضمن جریان امر در ادارات ثبت یا سایر ادارات دولتی یا محاکم و نیز مقصود ازجمله (اگر شروع باینکار کرده ولی تمام نکرده باشد) اعم از این است که برفرض تمام کردن مالی را که مقصود داشته بدست می‌آورده یا بجهاتی نتیجه باو نمیرسیده است .

چون بموجب قانون ۷ دی ماه ۱۳۱٤ « وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده وپس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون تفسیر ماده ۲۳۸ قانون مجازات عمومی) که مشتمل بریك ماده است درتاریخ بیست وچهارم دیماه یکهزاروسیصدو چهارده بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس‌شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

رئیس مجلس‌شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

مجازات قاچاقچیان مسلح

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده اول - هر کس جنس یا نقودی را که صدور یا ورود آن ممنوع است

ویا جنسی را که در انحصار دولت است مسلحانـه قاچاق کنند و یا شرکت در قاچاق مزبور نماید مطابق ماده دوم مجازات خواهد شد .

ماده‌دوم ـ الف ـ کسانیکه در موقع قاچـاق حامل اسلحه بوده و با قوای دولتی مسلحانه مقاومت نمایند محکوم باعدام خواهند شد .

ب ـ کسانیکه در موقع قاچاق حـامل اسلحه بـوده ولی در موقع تعقیب مقاومت با قوای دولتی نکرده وتسلیم شوند محکمه دو درجـه مجازات آنهـا را تخفیف میدهد .

ج ـ کسانیکه با اشخاص مذکوره در قسمت الف شرکت و همراهی کنند درصورتیکه خود بدون اسلحه باشند به سه تا پانزده سال‌حبس باکاراجباری محکوم میشوند .

ماده‌سوم ـ محاکمه اشخاص مذکوره درمحاکم نظامی بعمل خواهد آمد .

تبصره ـ محاکمه اشخاص مذکوره در قسمت ج ماده دوم در صورتی داخل درصلاحیت محاکم نظامی‌خواهدبود که محاکمه مجرم اصلی‌ممکن بوده ودرمحکمه نظامی تحت محاکمه واقع شودودرغیر این صورت محاکمه آنان درمحاکم عمومی بعمل خواهد آمد .

چون بموجب قانون ۹ تیرماه ۱۳۱۵ وزیر عدلیه مجاز است لوایح قـانونی راکه بمجلس‌شورای‌ملی پیشنهادمینماید پس ازتصویب‌کمیسیون فعلی قوانین‌عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی راکه در ضمن جریان ممکن‌است معلوم شود رفع‌وقوانین مزبوره راتکمیل نموده ثانیاً برای‌تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید علیهذا (قانون مجازات قاچاقچیان مسلح) که مشتمل بر سه ماده و در تاریخ هیجدهم تیر ماه یکهزار و سیصد و پانـزده بتصویب

کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح ماده ۴۳ قانون مجازات مرتکبین قاچاق

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده واحده ـ ماده ۴۳ قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

ماده ۴۳ ـ وارد وخارج کردن اسلحه ناریه و مهمات جنگی وفشنك و مواد محترقه واسلحه شکاری واسلحه سردجنگی ممنوع است مگربا اجازه دولت ـ ساختن هرنوع اسلحه ناریه و مهمات جنگی وفشنگ واسلحه شکاری واسلحه سرد جنگی وموادمحترقه وباروت منوط باجازه قبلی وزارت جنگ است واشتغال بکسب اسلحه فروشی و تعمیراسلحه وفروش مهمات جنگی و مواد محترقه منوط باجازه شهربانی است جوازداشتن وحمل‌ونقل اسلحه ناریه ومهمات جنگی وفشنك واسلحه شکاری و موادمحترقه درداخل‌شهرها ازطرف شهربانی ودرخارج شهرها همچنین شهرهائیکه شهربانی درآنجا نباشد ازطرف اداره امنیه داده خواهد شد .

متخلفین ازمقررات فوق بسه ماه تاسه سال حبس تأدیبی یا بسیصد تا ده هزار ریال جزای نقدی ویا بهردومجازات محکوم میشوند .

چون بموجب قانون ۷ آبان ماه۱۳۱۵ (وزیرعدلیه مجازاست لوایح قانونی راکه بمجلس شورای‌ملی پیشنهادمینماید پس‌ازتصویب کمیسیون‌قوانین عدلیه‌بموقع اجرا گذارده وپس ازآزمایش آنها درعمل نواقصی راکه درضمن جریان ممکن است معلوم‌شود رفع وقوانین مزبوره راتکمیل‌نموده ثانیاً برای‌تصویب بمجلس‌شورایملی

پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون اصلاح ماده ٤۳ قانون مجازات مرتکبین قاچاق) مشتمل بر یك ماده که در تاریخ پنجم اسفند ماه یکهزار و سیصد و پانزده بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تفسیر قسمت دوم ماده ٤٥ قانون مجازات مرتکبین قاچاق

مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ قسمت دوم ازماده ٤٥قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ شامل مواردی نیزمیباشد که اشیاء ممنوع الورود را اشخاص در داخله کشور برای تجارت یا کسب وبا علم باینکه ممنوعاً واردشده نقل‌وانتقال نموده یا واسطه درآن امرشوند .

این قانون که مشتمل بریك ماده استدرجلسه بیست‌وهفتم اسفندماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسیده .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

راجع بوادار نمودن محبوسین غیر سیاسی بکار

مصوب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده اول ـ اشخاصیکه در نتیجه ارتکاب جرائم عادی (غیرسیاسی) محکوم بحبس‌شده یا بشوند ولااقل یك ثلث ازمدت حبس درباره آنان اجرا شده ممکن‌است نسبت ببقیه مدت حبس درمؤسسات فلاحتی یاصنعتی وادار بکار وتحت حفاظت قرار داده شوند بشرایط ذیل :

۱ـ رضایت محبوسین جزدرمورد محکومین بحبس باکاراجباری که درمورد

آنها رضایت شرط نیست .

۲ ـ درصورتیکه محبوس خطرناك بجامعه یعنی بجرم بالطبیعه یابالحرفه یا بالعاده تشخیص نشود .

ماده دوم ـ درصورتیکه محبوس بعد از انتقال بمؤسسات صنعتی یا فلاحتی مرتکب جنحه یا جنایتی بشود بمحبس اعاده و علاوه برمجازات جرمی که جدیداً مرتکب شده بقیه مدت مجازات جرم سابق ازتاریخی که مرتکب جرم جدید شده در باره او اجرا میشود .

ماده سوم ـ ترتیب رسیدگی بحال محبوس از جهت احراز شرایط مذکوره درماده اول نسبت بمحکومین محاکم عدلیه باهیئتی خواهد بود که اعضاء آن را وزارت عدلیه و اداره کل شهربانی و نسبت بمحکومین محاکم نظامی با هیئتی خواهد بود که اعضاءِ آن را وزارت جنگ و اداره کل شهربانی معین مینمایند .

ماده چهارم ـ در مؤسساتیکه محبوس مشغول کار میشود بایـد مؤسسه اجرت عمل محبوس را مثل سایرافراد بدهدکه صرف معیشت خود وکسانیکه تکفل معاش آنها برعهده محبوس است بشود ودرصورتیکه اجرت او زائد برمعیشت خود وکسانش باشد زائد برای محبوس درصندوق مؤسسه ضبط میشود که درموقع استخلاص باو مسترد شود .

ماده پنجم ـ ترتیب حفظ ومراقبت محبوسین بعدازانتقال بمؤسسات صنعتی وفلاحتی مطابق نظامنامه خواهد بود که وزارت جنگ و وزارت عدلیه واداره کل شهربانی معین مینماید .

ماده ششم ـ مخارج انتقال محبوس بمؤسسات مذکوره درصورت دارائی باخود محبوس است درصورتیکه ازخود دارائی نداشته باشد بعهده دولت است .

چون بموجب قانون ۷ دیماه ۱۳۱۴ (وزیرعدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس ازتصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع

اجرا گذارده پس از آزمایش آنها درعمل نواقصی را که درضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا قانون راجع بوادار نمودن محبوسین غیرسیاسی بکار که مشتمل بر شش ماده و در تاریخ دوازدهم اسفند ماه یکهزاروسیصد وچهارده بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

قانون

راجع بمحاکمه و مجازات مأمورین بخدمات عمومی

مصوب ٦ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵

ماده اول ــ مأمورین بخدمات عمومی ازحیث جرائم مذکور درفصل چهارم از باب دوم قانون مجازات عمومی و ازحیث صلاحیت دیوان جزای عمال دولت در حکم مأمورین دولتی خواهند بود .

ماددوم ــ محاکم اداری مأمورین بخدمات عمومی مطابق نظامنامه خواهد بود که بتصویب هیئت وزراءِ میرسد .

مادهسوم ــ مأمورین بخدمات عمومی کسانی هستند که در مؤسسات ذیل خدمت میکنند :

۱ ــ مؤسسات خیریه که برحسب ترتیب وقف یا وصیت تولیت آنها با پادشاه عصر است .

۲ ــ مؤسسات خیریه ومؤسسات عام‌المنفعه که دولت یاشهرداری اداره میکنند ویا تحت نظردولت اداره میشود .

۳ ـ مؤسسات انتفاعی دولت یا مؤسسات انتفاعی دیگر که تحت نظر دولت اداره میشود .

این قانون که مشتمل برسه ماده است در جلسه ششم اردیبهشت ماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق ومقررات قانونی

مصوب ۲۹ آذرماه ۱۳۱۵

ماده۱ ـ هر کس بدعوی اعتبارات ونفوذی درنزد یکی از مستخدمین دولتی یاشهرداری یا کشوری یامأمورین بخدمات عمومی وجه نقد یا فائده دیگری برای خود یاشخص ثالثی در ازاء اعمال نفوذ نزد مأمورین مزبوره از کسی تحصیل کند و یاوعده ویا تعهدی ازاو بگیرد علاوه بررد وجه یا مال مورد استفاده یاقیمت آن به حبس تأدیبی از ششماه تادوسال وبجزای نقدی از یکهزار ریال تاده هزار ریال محکوم خواهد شد .

هر گاه وجه نقد یافایده یاتعهد راباسم مأمورین مزبوره وبعنوان اینکه برای جلب موافقت آنها باید پرداخته شود گرفته باشد علاوه بررد وجه یا مال مورد استفاده یاقیمت آن بحبس تأدیبی از یکسال تاسه سال وبجزای نقدی از دوهزارریال الی پانزده هزارریال محکوم خواهدشد .

ماده۲ ـ هر کس از روابط خصوصی که با مأمورین یا مستخدمین مذکوره در ماده یك دارد سوء استفاده نموده ودر کار های اداری کـه نزد آنها است بنفع

یاضرر کسی برخلاف حق و مقررات قانونی اعمال نفوذ کند از یك ماه الی یکسال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده۳ ـ مستخدمین دولتی یا شهرداری یا کشوری یا مأمورین بخدمات عمومی که نفوذ اشخاص را در اقدامات یا تصمیمات اداری خود تأثیر دهند به محرومیت از شغل دولتی ازدو الی پنج سال محکوم میشوند و در صورتیکه اقدام یاتصمیم مزبور مستلزم تفویت حقی از اشخاص یا دولت باشد محکوم به انفصال ابد ازخدمات دولتی خواهندشد مگرآنکه این عمل مشمول‌قوانین‌دیگرجزائی باشد .

ماده۴ ـ هروکیل عدلیه که بدعوی داشتن اعتبار و نفوذ در نزد مأمورین قضائی یااداری یاحکم یا شهودواهل خبره وجه یامال یا فایده دیگری برای خود یا شخص ثالثی از موکل خود بعنوان اینکه باید بیکی از اشخاص مذکوره بپردازد یا مساعدت آنها را جلب کند تحصیل نماید یا وعده آنرا قبول کندعلاوه بررد وجه یا مال مورد استفاده یا قیمت آن بحبس تأدیبی از یکسال الی سه سال محکوم خواهد شد .

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه بیست و نهم آذرماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای‌ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

راجع بمتخلفین از اجرای تکالیف مقرره در قانون ثبت احوال

مصوب ۲ اسفند ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ کسانیکه تا تاریخ اجرای این‌قانون یکی از تکالیف‌مقرره‌در

مواد ۱ ـ ٤ ـ ٥ ـ ٦ قانون ثبت احوال مصوب ۲۰ امرداد ۱۳۰۷ را انجام نداده هر گاه تا آخر شهریور ۱۳۱٦ تکالیف مزبوره را انجام نمایند از تعقیب جزائی معاف خواهند بود هر چند حکم قطعی بر محکومیت آنها صادر شده باشد .

از تاریخ اول مهر ۱۳۱٦ متخلفین بر طبق ماده ۷ اصلاحی قانون ثبت احوال مصوب ۱۱ آذرماه ۱۳۱۰ مورد تعقیب جزائی قرار میگیرند .

هر گاه در ضمن تعقیب امر قبل از طرح دعوی در محکمه جزائی تکالیف مزبوره را انجام نمایند تعقیب موقوف خواهد شد .

و اگر تکالیف مذکوره را پس از طرح قضیه در محاکم جزائی قبل از صدور حکم قطعی انجام دهند محکمه میتواند آنها را از مجازات معاف نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه دوم اسفند ماه ۱۳۱٥ بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

افزایش سرمایه بانك ملی ایران

مصوب ۱۷ تیرماه ۱۳۱٤

ماده اول ـ سرمایه بانك ملی ایران بهسیصد میلیون ریال ترقی دادهمیشود که هفتادو پنج و یك سیم درصد آن بقرار ذیل محسوب وپرداخته خواهد شد .

الف ـ هشت میلیون ریال که سابقاً تأدیه شدهاست .

ب ـ دویست و شانزده میلیون و هشتصدو شش هزار و چهار صدو سیو پنج ریال و بیستو پنج دینار (۲۱٦۸۰٦٤۳٥/۲٥ ریال) از بابت قیمت پانزده میلیون

وهشتصدو هفتادو پنج هزارو سیصدو نودو پنج گرم وسی‌و نه‌صدم (۱۵۸۷۵۳۹۵/۳۹ گرم) طلای خالص دولت (موضوع قانون ۳۰ شهریور ۱۳۱۳) بشرح قانون ۲۲ اسفندماه ۱۳۱۰ .

ج ـ یك میلیون و یکصد و نود و سه هزارو پانصد و شصت و چهار ریال و هفتاد و پنج دینار ۱۱۹۳۵٦٤/۷۵ ریال‌از محل منافع‌خالص بانك ملی ازبدوتأسیس آن که در ظرف چند سال بدولت تعلق گرفته و بموجب ماده چهارم قانون مصوب ۱٤ اردیبهشت ۱۳۰٦ برای افزایش سرمایه تخصیص داده شده بود .

ماده دوم ـ مواد ۲ ـ ۳ ـ ٤ (باستثنای تبصره ماده ٤) و۹ ـ ۱۳ ـ ۱٤قانون اجازه تأسیس بانك ملی‌ایران مصوب ۱٤ اردیبهشت ۱۳۰٦ نسخ میشود .

ماده‌سوم ـ این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذاشته میشود .

این قانون که‌مشتمل برسه ماده‌است در جلسه‌هفدهم تیرماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس‌مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

راجع بفروش اجناس ممنوعه

مصوب ۱٦ شهریور ماه ۱۳۱٤

ماده اول ـ اداره کل تجارت میتواند فروش اجناسی را که مجاز بوده و بعداً ممنوع شده یا بشود وهمچنین اجناسی را که در انحصار دولت است و مقتضی بداند منحصر به مراکزی نماید که تحت نظارت و تفتیش دولت باشد . صورت این اجناس را اداره کل تجارت در هرمورد اعلان کرده وبه تجار دارنده آن اخطار

میکنند تا در مدت معین اجناس خود را به مراکز فروشی کــه تعیین میشود تسلیم نمایند .

ماده دوم ـ اجناسی که پس از مدت مقرر دراعلان تمرکز بمراکز معینه تسلیم نشود درنزد هر فروشنده کــه یافت شود قاچاق محسوب شده ضبط و متخلف برطبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق تعقیب‌خواهد شد .

ماده‌سوم ـ سایر مقررات مربوطه به تصویب هیئت وزراء خواهد رسید .

ماده چهارم ـ این‌قانون‌بلافاصله‌بعدازتصویب‌بموقع‌اجرا گذارده‌خواهدشد.

این‌قانون که مشتمل برچهارماده است درجلسه‌شانزدهم شهریور ماه‌یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

راجع بمعاملات اسعار خارجی

مصوب ۱۰ اسفندماه ۱۳۱۴

ماده۱ ـ خرید ـ فروش ـ واگذاری ـ هرنوع معامله دیگر مربوط باسعار خارجی وبیرون بردن اسعار ازایران ممنوع است مگر طبق این قانون و یا مقرراتی که مطابق ماده ۲ بتصویب هیئت وزراء رسیده باشد .

تبصره ـ نقود خارجی اعم ازفلزی یاکاغذی اسعار محسوب میشود .

ماده۲ ـ برای موازنه حساب اسعاری کشور ونظارت درکلیه امور ومعاملات اسعاری کمیسیونی باسم کمیسیون اسعار دروزارت مالیه تشکیل خواهد شدمرکب از نمایندگان وزارت مالیه ـ اداره کل تجارت و بانك ملی ایران خرید اسعار برای واردات وحوائج دیگر وهرنوع انتقال اسعار بخارجه منوط بجواز کمیسیون اسعار

خواهد بود .

کمیسیون فقط درحدودی جواز خواهد داد که بتوازن اسعاری کشور خللی وارد نیاید .

کمیسیون اسعارمیتواند تقاضای خرید اسعار برای واردات ازهر کشوررابیش ازحدی که اجناس ایران درآن کشور فروش رفته و اسعار بایران میآورد نپذیرد .

هر گونه مقرراتی کـه برای حفظ موازنه اسعاری کشور لازم باشد و کلیه نظامنامه‌های اجرائی این قانون‌را کمیسیون اسعارتهیه وبوسیله وزارت مالیه‌به‌هیئت وزراء پیشنهاد خواهد کرد .

ماده۳ ـ کلیه معاملات اسعاری باید منحصراً بوسیله بانکهائی بعمل آید که از طرف دولت اجازه‌این معاملات بآنهاداده شده باشد ـ شرایط اعطاء وبقاء این‌اجازه را هیئت وزراء معین خواهد کرد .

ماده۴ ـ نرخ خرید وفروش اسعار بتصویب هیئت وزراءِ خواهد رسید .

ماده۵ ـ کلیه صادر کنندگان مکلفند اسعار حاصله از صادرات بعد از این تاریخ‌را تاسه روز پس‌از دریافت‌ومنتهاسه ماه‌پس‌ازصدور ببانك های مجاز بفروشند .

در صورت لزوم مدت سه ماه فوق را هیئت دولت تقلیل یاتمدیدخواهد داد .

اسعاری را که از صادرات قبل ازاین قانون بعداً دریافت گردد باید تاسه‌روز پس از وصول ببانك هـای مجاز فروخته شود ـ موارد ذیـل از مقررات این ماده مستثنی است .

الف ـ صادرات بممالکی کـه با ایران قرارداد تجارتی مبنی براصول تعادل صادرات وواردات دارند .

ب ـ اجناسی که بموجب قرارداد مخصوص در مقابل فروش جنس بدولت یـا مؤسسات بلدی صادر میشود تامیزانی که در قرارداد معین شده .

ج ـ صادرات شرکت نفت انگلیس و ایران و شرکت شیلات .

ماده۶ ـ در مورد صـادرات و واردات کشورهائی که با ایران قرارداد تهاتر دارند مطابق مقررات قرارداد عمل خواهد شد .

ماده۷ ـ هر کس پس از تصویب این قانون اسعاری از غیر طریق صادرات بدست آورد مکلف است تـا سه روز پس از دریافت اسعار خود را ببانك های مجاز بفروشد .

مواردی که باید از این قاعده مستثنی شود ضمن نظامنامه‌های مصوب هیئت دولت معین خواهد شد .

ماده۸ ـ کسانی که قبل از تصویب این قانون تعهداتی باسعارخارجه کرده‌اند که پس از تاریخ‌این قانون‌باید انجام شودمکلفند تا آخرفروردین‌ماه ۱۳۱۵مدارك تعهد خود را بکمیسیون اسعار ارائه دهند ـ کمیسیون میتواند مقرر دارد که‌متعهد در موقع مقرر معادل قرض اسماری خود ریال در بانك ملی ودیعه گذارده و پس‌از صدور جواز خرید اسعار دین اسعاری خود را تأدیه کند . مدیونی که بترتیب فوق در بانك ملی ودیعه ریالی گذارد از لحاظ عدم پرداخت اسعار قابل تعقیب در محاکم نخواهد بود .

ماده۹ ـ متخلفین از مواد ۱ ـ ۳ ـ ٤ ـ ٥ ـ ٦ ـ ۷ و مقررات و نظامنامه های مذکور در ماده ۲ بمجازات‌های ذیل محکوم میشوند :

۱ ـ بحبس از یکسال تا سه سال .

ب ـ مجرم ـ شرکاء و معاونین بطور تضامنی بجـزای نقدی معادل دو برابر مبلغ موضوع عمل یا معامله ممنوع . این امرمانع از این نخواهد بود که اگر عمل یا معامله مشمول قوانین جزائی شدیدتر باشد علاوه بر جزای نقـدی فوق متخلف بمجازات مقرر درآن قوانین‌نیز محکوم گردد .

محاکمه‌در طهران درمحکمه که وزارت عدلیه‌برای رسیدگی‌بجرائم‌اسعاری اختصاص خواهد داد بعمل میآید ـ هفتاد درصد از جرائم مأخوذه بکاشفین تخلفات از این قانون پرداخته خواهد شد .

ماده ۱۰ ـ برای تسهیل تفتیش اسعار ـ در مورد اجناسی کـه دولت مقتضی بداند و اعلام نماید .

تجاری که شغل آنها صدور یا ورود آن اجناس است مکلفند شرکتهائی که منحصراً حق صدور یا ورود آن اجناس بآنها داده خواهد شد تشکیل بدهند .

ماده ۱۱ ـ این قانون بلافاصله پس‌از تصویب بموقع اجرا گذارده‌خواهدشد.

این قانون که مشتمل بر یازده ماده است در جلسه دهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح پارهٔ از مقررات قانون انحصار تجارت خارجی

مصوب ۱۷ آبانماه ۱۳۱۵

ماده واحده :

الف ـ کالای وارده بکشور از لحاظ حساب تعادل واردات و صادرات بـاید بمیزان قیمتی که تا ورود به گمرك ایران تمام شده است (قیمت سیف) تقویم‌شود .

ب ـ تصدیق صدور درمواردی‌هم که کالا بصورت انحصارصادر میگرددمعادل تمام قیمت کالای صادره باید داده شود .

تبصره ـ کالائی که از ابتدای فروردین ماه سال جاری بصورت انحصارصادر شده مشمول این قانون خواهد بود .

ج ـ پروانه ورود باید در حدود مقررات قانون انحصار تجارت خارجی معادل تمام مبلغ تصدیق صدوری که ضمیمه درخواست تسلیم میگردد داده شود .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه هفدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح قانون مالیات نفت و بنزین

مصوب ۲۴ مهر ماه ۱۳۱٤

ماده اول ـ از تاریخ اجرای این قانون مالیات بنزین و نفت لامپا و مواد مشابهی که بمصرف سوخت موتورهای احتراق داخلی میرسد بمیزان ذیل گرفته خواهد شد

از هر لیتر بنزین و نفت لامپا سی دینار از سایر مواد مشابهی که بمصرف سوخت موتورهای احتراق داخلی میرسد مانند نفت دیزل (دیزل اویل) نفت گاز (گازاویل) هر لیتر ده دینار .

ماده دوم ـ کلیه مواد نفتی موجود در دست تولیدکنندگان و واردکنندگان و نمایندگان آنان از تاریخ اجرای این قانون مشمول مالیات مقرر درفوق است اعم از اینکه نسبت بآنها معامله قبلی شده یا نشده باشد . معاملاتیکه جنس موضوع آن قبل از تاریخ اجرای این قانون تحویل نشده فقط در صورتی قابل اجرا است که خریدار مالیات آن را بموجب این قانون بفروشنده بپردازد .

تبصره ـ الف ـ معاملاتی که بین تولید کنندگان یا وارد کنندگان مواد نفتی و یا نمایندگان آنها و مصرف کنندگان قبل از تاریخ تصویب قانون مالیات نفت و بنزین مصوب ۱۵ آذر ۱۳۱۳ واقع شده ولی جنس آن تاموقع تصویب آن قانون تحویل

نگردیده مشمول مالیات بوده وفقط درصورتی باید قابل اجرا شناخته شود که خریدار مالیات مقرر در قانون مزبور را بفروشنده بپردازد اگرچه نسبت باین قبیل معاملات از محاکم حکم صادر باشد .

ب ــ تشخیص نمایندگان مذکوردراین ماده ودرقسمت الف این تبصره بموجب نظامنامه وزارت مالیه خواهد بود .

ماده سوم ــ این قانون از صبح پنجشنبه بیست و چهارم مهرماه ۱۳۱۴ اجرا می شود .

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه بیست و چهارم مهر ماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

قانون

متمم قانون مالیات بردرآمد و حق تمبر

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۱۵

ماده ۱ ــ کلیه بانکها و مؤسسات و شرکتها و اشخاصی که واسطه پرداخت درآمدهای مذکور دربند (د) ماده ۱۲ قانون مالیات بردرآمد وحق تمبر مصوب ۲۹ آبان ۱۳۱۲ هستند مکلفند حتی درمواردی که صاحبان آنها معترض هستند چهاردرصد آن را بابت مالیات بردرآمد کسر ومنتهی در ظرف یکماه بصندوق مالیه بپردازند .

ماده ۲ ــ بانکها و مؤسسات و شرکتها واشخاص مذکوردرماده قبل موظفند تامدت پانزده روز پس از تصویب این قانون بکسانی که ازاول ۱۳۰۹ تا تاریخ تصویب این قانون درآمدهای مذکوردر ماده قبل را پرداخته اند اخطار کنندمالیات متعلقه را از قرار چهاردرصد در ظرف سه ماه توسط آنها بوزارت مالیه بپردازند هر گاه

در مدت مقرر مشمولین مذکور مالیات خودرا نپردازند بانکها و مؤسسات و شرکتها کلیه اطلاعات لازمه را برای وصول مالیات بوزارت مالیه خواهند داد .

ماده۳ ـ متخلفین از مقرّرات این قـانون مشمول مواد ۲۳ و ۲٤ قانون ۲۹ آبان ۱۳۱۲ خواهند بود .

تبصره ـ متخلفین از ماده **۲** این قانون در صورتی مشمول جریمه‌های قانونی خواهند شد که درظرف سه‌ماه مذکوردرماده مزبور ترتیب تصفیه‌مالیات خودرا ندهند.

ماده۴ ـ این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذاشته خواهد شد .

این قانون که مشتمل برچهار ماده است در جلسه دوازدهم آبان‌ماه یکهزارو سیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون
تعرفهٔ گمرکی

مصوب ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵

ماده۱ ـ از وارادات و صادرات طبق تعرفه ضمیمه و تبصره های مذکوره در آن حقوق گمرکی براساس ریال نقره گرفته میشود .

حقوق گمرکی اجناسیکه مشمول هیچیك از مواد تعرفه‌نشوند صدی پانزده قیمت آن اجناس خواهد بود .

حقوق گمرکی سوای عوارض مختلفه از قبیل شانسلری ـ انبارداری حمالی سرب و غیره است .

ماده۲ ـ دولت مجـاز است نسبت بتمام یـا بعضی از اجناس وارده از کشور هائی که میزان حقوق گمرکی یا عوارض دیگر یا تشریفات گمرکی آن کشورها

صادرات ایران را دچار تضییقاتی مینماید حقوق گمرکی مندرج در تعرفه ضمیمه را تا حد مقتضی ترقی دهد ـ اضافه مزبور از طرف وزارت مالیه پیشنهاد وبلافاصله پس از تصویب هیئت دولت بموقع اجرا گذارده میشود . در مواردیکه اجناس وارده از کشورهای فوق‌الذکر طبق تعرفه معاف از حقوق گمرکی باشند حقوقی بمیزان مقتضی از طرف دولت مقرر خواهد شد .

ماده۳ ـ علاوه بر معافیت های منظور در تعرفه و قوانین مخصوص و قرارداد های بین دولت و سایر دول اشیاء ذیل از حقوق گمرکی معاف‌اند :

۱ ـ اشیاء متعلق باعلیحضرت همایون شاهنشاهی ودربارسلطنتی ووالاحضرت همایونی وهمچنین اشیاء متعلق بسلاطین ورؤساءِ کشورهای خارجه و ملتزمین رکاب در موقع ورود وخروج آنها .

۲ ـ اشیائی که سفرای کبار و وزراء مختار و شارژدافرها و مستشاران و نواب و آتاشه‌های کشوری و نظامی در سفارت‌خانه‌ها برای خود وارد و صادر میکنند بشرط معامله متقابله نسبت باشیاء مأمورین سیاسی ایران درآن کشورها .

۳ ـ اشیاء مخصوص استعمال شخصی ژنرال قنسولها وقنسولها وویس‌قنسولهای دارای کاریر که در مدت ۹ ماه اول اقامتشان وارد شود با رعایت معامله متقابله .

٤ ـ علائم کشوری ـ پرچمها ـ و اثاثیه و لوازم دفتری متعلق بشانسلری ژنرال قنسولگری و قنسولگری و ویس قنسولگری‌ها در موقع ورود یا صدور با رعایت معامله متقابله .

٥ ـ اشیاء مستعمل شخصی مسافرین که با وضعیّت اجتماعی آنها متناسب باشد در موقع ورود و خروج .

٦ ـ اثاثیه و لوازم خانه مستعمل اتباع ایران که لااقل دوسال درخارجه‌اقامت نموده و بایران معاودت مینمایند و در مورد مأمورین دولت بدون قید مدت اقامت

وهمچنین اثاثیه ولوازم خانه مستعمل اتباع خارجه که برای اقامت دائم بایران وارد میشوند.

۷ ـ آلات و افزار مستعمل کار و حرفه صنعتگران و کارگرانی که برای اقامت بایران وارد میشوند.

تبصره ـ معافیت‌های مندرج دربند ۵-۶-۷ این ماده شامل اشیاء ذیل نمیشود: هارمونیوم ـ پیانو ـ ارگ ـ سینماتوگراف ـ رادیو و کلیه وسائط نقلیه.

۸ ـ حیواناتی که برای تعلیف بخارجه فرستاده میشوند و یا برای تعلیف بایران وارد میشوند در موقع ورود و خروج.

۹ ـ اجناس و یا امتعه ساخت ایران که بعلت ممنوعیت یا عدم فروش و غیره بایران عودت داده میشوند.

۱۰ ـ اجناس و یا امتعه ساخت ایران یا خارجی که برای تکمیل ویا تعمیر و یا شرکت در نمایشگاهها بخارجه حمل و بایران عودت داده میشوند و همچنین اجناس خارجی که برای منظورهای فوق‌الذکر بایران وارد و مجدداً خارج میشوند.

هرگاه اجناس امتعه مزبور درموقع خروج یاورود بعلت تکمیل یا تعمیر اضافه قیمت ویا افزایش ویا کسروزن حاصل کرده باشند بهمان نسبت حقوق بآنها تعلق خواهد گرفت.

۱۱ ـ وسایل نقلیه حامل مسافرین عازم بخارجه که مجدداً بایران وارد میشوند همچنین وسایل نقلیه حامل مسافرین که بایران وارد ومجدداً خارج میشوند مشروط باینکه وجه‌الضمانه کافی سپرده شده باشد و مهلت از ۱۲ ماه تجاوز نکند.

لکومتیوها و کالسکه‌های راه‌آهن ووسایل نقلیه هوائی که بترتیب منظم دائمی درخطوط بین ایران و خارجه کارمیکنندو همچنین مقدارسوختی که جهة راه لازم باشد.

۱۲ ـ قطعات ناوهائیکه درسواحل ایران غرق ویا بخاك نشسته‌اند وهمچنین اسباب و لوازم ناوهای ایرانی که در سواحل خارجه غرق گردیده و یا بخاك نشسته و تا یکسال پس از وقوع قضیه بایران حمل میشوند.

۱۳ ـ نقره‌های وارده برای دولت بشکل شمش ـ قرص و خاك .

۱٤ ـ نمونه‌جات بی‌قیمت در حدود نظامنامه مصوب هیئت وزراء .

۱۵ ـ اجناس و وسایط نقلیه که بطور ترانزیت یا کابوتاژ بخاك ایران‌وارد و صادر میشوند در حدود نظامنامه مصوب هیئت دولت .

ماده۴ ـ اجناسی که حقوق گمرکی آن از روی وزن معین شده از روی وزن خالص مال‌التجاره بعلاوه لفافهائی که در حدود رسوم تجارت و نظامنامه‌هیئت وزراء باشد حقوق گمرکی خواهند پرداخت .

ماده۵ ـ دولت مجاز است بـا دول خارجه قـراردادهای گمرکی مخصوصی که حقوق مندرج در آن از میزان تعرفه ضمیمه کمتر نباشد منعقد نماید . اعتبار قراردادهای مزبور محدود بیکسال خواهد بود .

ماده٦ ـ دولت مجاز است حقوق گمرکی اجناسیکه ورودشان در تـاریخ تصویب اینقانون بموجب سهمیه‌های اقتصادی ممنوع است درصورتیکه بعداً مجاز گردد تا صد درصد ترقی دهد .

ماده۷ ـ نظامنامه اجرائی اینقانون و تعرفه ضمیمه بوسیله وزارت مالیه‌تهیه شده و بتصویب هیئت وزراء خواهد رسید .

ماده۸ ـ قانون مستثنیات گمرکی مصوب ۱ اسفند ۱۳۰۷ و قانونهای‌مربوطه بمعافیت لوازم دفع ملخ مصوب ٦ بهمن ۱۳۰۸ و ٤ شهریور ۱۳۰۹ ملغی است .

حقوق‌گمرکی تااول خرداد ماه طبق‌تعرفه‌های معمول قبل از بیستم اردیبهشت ماه ۱۳۱۵ محسوب و ازاول خرداد ماه ۱۳۱۵ اینقانون بموقع اجرا گذارده‌میشود .

این قانون که مشتمل بر هشت ماده و صورت ضمیمه است درجلسه‌سی‌و یکم اردی‌بهشت ماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل اول ـ حیوانات زنده ومواد حیوانی خام یا نیمه‌تهیه شده			
	قسمت اول ـ حیوانات زنده وطیور			
	الف ـ حیوانات زنده			
۱	اسب مادیان و کره‌اسب	عدد		۲۰
۲	الاغ و کره‌الاغ	»		۱۰
۳	شتر و کره‌شتر	»		۴۰
٤	قاطر	»		۲۰
٥	گاومیش نر و گاومیش ماده	»		۳۰
٦	گاونر و گاوماده و گوساله	»		۱۵
۷	بز نر ـ بزماده وبزغاله	»		معاف
۸	میش ـ قوچ وبرهٔ پشم سفید	»		»
۹	میش ـ قوچ وبرهٔ پشم‌الوان	»		»
۱۰	خوك نر خوك ماده وبچه‌خوك	»		۲۵
۱۱	سایرحیوانات زنده	ازروی قیمت		۲۰٪
۱۲	زنبورعسل			معاف
	تبصره ـ حیواناتیکه جهت اصلاح نژاد واردمیشوند با تصدیق ادارهٔ کل فلاحت از پرداخت حقوق ورودی معاف خواهند بود .			
	ب طیور زنده			
۱۳	طیوراهلی از قبیل کبوتر ـ مرغ ـ خروس ـ جوجه ـ قاز ـ مرغابی ـ بوقلمون وسایر طیورخوراکی	کیلو		۱
۱٤	سایرطیور	عدد		۳۰

چون اشتباهاتی در برخی از اقلام صورت تعرفهٔ گمرکی در موقع طبع و ماشین روی داده بود اقلام نامبرده درجلسهٔ ۹ تیرماه ۱۳۱٥ قرائت و اصلاح شد .

قسمت دوم ـ مواد حیوانی خام

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۵	پیه و روغن‌های حیوانی غیر خوراکی برای چرب کردن ماشین وسوخت وغیره باستثنای دهنیات دوائی	کیلو		۱
۱۶	استخوان ـ سم ـ شاخ حیوانات و دندانهای نهنگ جهت ساختن کرست وغیره	»	۵۰	—
۱۷	عاج طبیعی	»		۵
۱۸	پر طیور برای تشك ولحاف وغیره	»	۵۰	—
۱۹	پر طیور تجملی	»		۵۰
۲۰	تخم نوغان	»	۵۰	۸۶
۲۱	پیلهٔ ابریشم	»	۷۵	۱
۲۲	رودهٔ گوسفند	»	۵۰	۳
۲۳	روده بز	»	۷۵	۱
۲۴	روده‌های ضخیم	»		۱
۲۵	سریشم ماهی وسایرچسب‌های حیوانی	»	۱۵	—
۲۶	صدف خام وکارنکرده وکاسهٔ لاك‌پشت	»	۰۵	—
۲۷	مرواریدهای اصل	ازروی قیمت		۲۰٪
۲۸	مرواریدهای تربیت‌شده	گرم		۵
۲۹	موی خوك	کیلوگرم		۱
۳۰	کودهای حیوانی ازقبیل فضولات طیوروغیره			معاف
۳۱	پشم مرینوس سفید	کیلو	۷۵	
۳۲	پشم مرینوس رنگهای دیگر	»	۵۰	
۳۳	سایرپشم‌های نشسته وپاك‌نشده	»	۳۰	
۳۴	پشم پاك‌شده ورنگ نشده	»	۵۰	
۳۵	پشم رنگ شده	»	—	۱

نمره تعرفه	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۳۶	فضولات پشم	کیلو	۱۰	
۳۷	موی بز	»	۱۰	
۳۸	موی سایر حیوانات	»	۳۰	
۳۹	قرمزدانه	»		۳
۴۰	مرجان خام	»		۲
۴۱	اسفنج یا ابر طبیعی خام وتهیه شده	»		۲۷
۴۲	کرك خام	»		۱
۴۳	سایر مواد حیوانی خام غیرمذکور	»	۵۰	—
	فصل دوم نباتات ومواد نباتی خام یا نیمه تهیه شده			
	قسمت اول ـ چوب و چوب‌آلات			
۴۴	هیزم وچوب سوخت			معاف
۴۵	تیر ـ کندهٔ درخت ـ گرده ـ چندل ـ تخته والوار	صد کیلو		۹
۴۶	چوبهای فوفل ـ شمشاد ـ آبنوس ـ گردو ـ آکاژو ـ عود ـ صندل وسایرچوبهای صنعتی .	»		۲۴
۴۷	فضولات چوب از قبیل پوست درخت ـ خاك‌اره خورده‌ـ نجاری ـ الیاف درخت ـ الیاف چوبی که برای عدل‌بندی بمصرف می‌رسد وپوشال .	»	۵۰	۱
۴۸	جاروب متعارفی نباتی بدون دسته	»	۵۰	۱
۴۹	چوب‌پنبهٔ خام	یك کیلو	—	۱
۵۰	ذغال چوب ـ خاکه ذغال ـ تخته های ذغال ساخته شده از خاکه‌ذغال وذغال قالبی جهت سوخت .	صد کیلو		۳

نمرهٔ تعرفه	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت دوم ـ علوفه وبذور اصله ونهال نباتات			
	الف ـ قصیل وعلوفه			
۵۱	قصیل ـ علوفه ویونجهٔ تر یا خشك	صد کیلو	۵۰	—
	ب ـ بذور			
۵۲	تخم پنبهٔ امریکائی یا مصری			معاف
۵۳	سایر تخمهای پنبه			»
۵۴	تخم چغندر			»
۵۵	تخم کنف وتخم توتون وتنباکو			»
۵۶	تخم پیاز ـ سیر ـ کتان ورازك	صد کیلو		۱۰
۵۷	تخم کنجد وشاهدانه	»		۱۰
۵۸	تخم کرچك	»		۲۰
۵۹	تخم اسپرس ویونجه			معاف
۶۰	سایر تخم سبزیجات وتخمهای نباتی	کیلو	۵۰	۲
۶۱	نهال درخت وقلمه وپیوند ازهرقبیل			معاف
۶۲	پیاز گل ـ بوتهٔ گل ـ تخم گل ـ گل تازه و گلهای طبیعی خشك‌شده .	»		۱۰
۶۳	گیاه و نباتات برای ساختن مشروبات از قبیل رازك ـ جانتیانا ـ انیس ـ ابلاب وغیره	»	۵۰	۲
	تبصره ـ ورود بذور و نباتات و نهال مذکوره در این قسمت تابع نظامنامهٔ مخصوص خواهد بود .			
	قسمت سوم ـ مواد نسجی نباتی			
۶۴	پنبهٔ خام پاك‌نشده ـ قوزه وفضولات پنبه	»	۲۵	—
۶۵	پنبهٔ خام پاك‌شده	»	۶۰	
۶۶	ژوت ـ کنف ـ کتان وشاهدانهٔ خام	»	۶۰	

نمرهٔ ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٦٧	ترکه و نی برای بافندگی	صد کیلو	—	٦
٦٨	سایر مواد نسجی نباتی خام یا نیمه تهیه شده	کیلو		۱
	قسمت چهارم ـ دهنیات نباتی غیرماکول			
٦۹	روغن کنجد ـ روغن کتان و روغن بزرك	»	۵۰	۱
۷۰	سایر روغن‌های نباتی	»	۵۰	۲
	قسمت پنجم صمغها ـ و شیرهٔ نباتات			
۷۱	شیره و چونه تریاك			ممنوع
۷۲	کنجیده	»		۱
۷۳	آنقوزهٔ شیرین	»	۵۰	
۷٤	آنقوزهٔ تلخ	»	۱۵	
۷۵	صمغ عربی	»	—	٤
۷٦	کتیرا	»	۵۰	—
۷۷	زدو ـ انگم ـ انزروت ـ وشق ـ باریجه ـ اشتك ـ مستکی و قندرون	»	۱۰	—
۷۸	سریش	»	۰۵	—
۷۹	سقز ـ قطران ـ تربانتین و قیرهای نباتی	»	۱۰	—
۸۰	چرس ـ بنگ ـ حشیش و امثال آن			ممنوع
۸۱	سندروس و سایر اقسام صمغ و شیره نباتات	»	۲۵	—
	قسمت ششم ـ مواد رنگی نباتی			
	حنا ـ رنگ ـ وسمه ـ برگ نیل ـ بقم و روناس			
۸۲	**الف** ـ سائیده شده	»	۱۰	—
۸۳	**ب** ـ نسائیده	»	۵۰	—
۸٤	سایر رنگهای نباتی	»	۳۰	—
۸۵	کبراکو	»	۷۵	—

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۸۶	مازوچ ـ قلقاف ـ سیچك [کلوان و زشکه]	کیلو	—	۱
۸۷	پوست انار ـ پوست گردو ـ سایر پوستهای نباتی مخصوص دباغی و رنگرزی	»	۵۰	—
۸۸	سماق ـ حلیله زرد یا سیاه ـ جفت : پوست درخت بلوط و پوست درخت کاج	»	—	۱
۸۹	سایر مواد و فضولات غیرمذکور نباتی	»	—	۵
	فصل سوم ـ معدنیات و مواد معدنی تصفیه نشده و دهنیات معدنی			
	قسمت اول ـ خاك و گل			
۹۰	۱ ـ خاك و گل‌نسوز و گل بوته و خاك و گل چینی	صد کیلو		۱۵
۹۱	۲ ـ سایر اقسام خاك و گل	»		۲
	قسمت دوم ـ سنگها			
	الف ـ سنگهای متعارفی			—
۹۲	۱ ـ سنگهای متعارفی نتراشیده از هرقبیل برای ساختمان	»	۹۵	
۹۳	۲ ـ سنگهای متعارفی اره شده صیقلی و حجاری شده و سنگهای سنگفرش و سنگ آسیاء ساده و یا با منضمات غیر قیمتی	»		۳
۹۴	۳ ـ سنگ لوح طبیعی یا مصنوعی	»		۲
۹۵	٤ ـ سنگ مرمر و سماق نتراشیده	»		۳
۹۶	۵ ـ سنگ مرمر وسماق صیقلی شده و سنگ چاپ	»		۳۰
۹۷	٦ ـ سنگ پا ـ سنگ چخماق و سنگ چاقو	»		۳۰
۹۸	۷ ـ سنگ محك و سنگ و ریگ سنباده	»		۳۰
۹۹	۸ ـ سنگ آهك و سنگ گچ	»		۱
۱۰۰	۹ ـ آهك و گچ	»	۵۰	۱

نمرهٔ ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۰۱	۱۰ ـ سنگ سیمان	صد کیلو		۱
۱۰۲	۱۱ ـ سیمان	»	٦۰	۲
۱۰۳	۱۲ ـ پنبهٔ نسوز و تلق خام	»		۱۰
۱۰۴	۱۳ ـ پنبه نسوز و تلق بشکل صفحه ورق و گرد ـ ساده یا رنگ شده	»		۵۰
۱۰۵	۱٤ ـ سایر تخته سنگهای متعارفی غیر مذکور	»		۱
	ب ـ سنگهای قیمتی تراشیده و نتراشیده			
۱۰٦	۱ ـ خاك فیروزه و فیروزه نتراشیده	کیلو	۲۵	۱
۱۰۷	۲ ـ فیروزه تراشیده	ازروی قیمت		۲۰٪
۱۰۸	۳ ـ سنگهای قیمتی از هرقبیل تراشیده یا نتراشیده	» »		۲۰٪
	قسمت سوم ـ ذغالهای معدنی			
۱۰۹	۱ ـ ذغال سنگ و ذغال سنگ نارس ـ (تورب) ازهرقبیل	صد کیلو		۲
۱۱۰	۲ ـ ذغال سنگ نیم سوز یا مکلس (کوك)	»		۱
۱۱۱	۳ ـ گرافیت	»		۳
۱۱۲	٤ ـ خاکستر و جوش ذغال سنگ			معاف
	قسمت چهارم ـ فلزات تصفیه نشده و سایر اقسام مواد معدنی			
۱۱۳	۱ ـ سنگ ـ خاك و شن محتوی فلزات غیرقیمتی	صد کیلو	۵۰	—
۱۱٤	۲ ـ سنگ خاك و شن محتوی فلزات قیمتی	ازروی قیمت		۱۵٪
۱۱۵	۳ ـ سنگ سرمه و زرنیخ	صد کیلو		۹۰
	٤ ـ گوگرد :			
۱۱٦	**الف** ـ تصفیه نشده	»		۱
۱۱۷	**ب** ـ تصفیه شده و گل گوگرد	»		۱۵
۱۱۸	۵ ـ شنجرف طبیعی	»		۱۸

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۱۹	۶ ـ گل سرخ ـ « اکسید دوفر » اخری ـ گل ارمنی گل ماشی و سایرخاکهای رنگی	صد کیلو		۱
۱۲۰	۷ ـ گل سرشوی ـ گل سفید و گل کبوه ـ وسایر اقسام گلهای سفید	»		۱
۱۲۱	۸ ـ سایر اقسام مواد معدنی غیرمذکور	»		۱۰
	قسمت پنجم ـ دهنیات معدنی			
	۱ ـ نفت تصفیه نشده یا نفت سیاه			
۱۲۲	**الف** ـ بدون ظرف (فرج)	»	۶۲	۲
۱۲۳	**ب** ـ در پیت یا چلیك و سایر ظروف	صد کیلو باظرف	۳۷	۴
	۲ ـ نفت تصفیه شده (نفت لامپا)			
۱۲۴	**الف** ـ بدون ظرف (فرج)	صد کیلو	۳۷	۴
۱۲۵	**ب** ـ درپیت یا چلیك وسایر ظروف	صدکیلو باظرف	۵۷	۶
	۳ ـ بنزین و گازلین و سایرجوهرهای نفت			
۱۲۶	**الف** ـ بدون ظرف (فرج)	صد کیلو		۳۵
۱۲۷	**ب** ـ درپیت و چلیك وسایر ظروف	صد کیلو باظرف		۳۵
	۴ ـ مازوت وسایر روغنهای سوخت			
۱۲۸	**الف** ـ بدون ظرف (فرح)	صد کیلو	۶۲	۲
۱۲۹	**ب** ـ درپیت و چلیك وسایر ظروف	صدکیلو باظرف	۳۷	۴
	۵ ـ روغن برای چرب کردن ماشین :			
۱۳۰	**الف** ـ روغن های روان از نوع موبیل اویل	» »		۲۰
۱۳۱	**ب** ـ روغنهای سنگین (گریس)	» »		۲۰
۱۳۲	۶ ـ قیر ـ قطران ـ اسفالت	» »	۵۰	۱۷
۱۳۳	۷ ـ وازلین و پارافین مایع یا منجمد غیر دوائی	» »	۵۰	۲۷
۱۳۴	۸ ـ نفتالین بطور گرد یا گلوله	صد کیلو		۳۰

شماره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۳۵	۹ ـ بنزول	صد کیلو باظرف		۲۰
۱۳۶	۱۰ ـ سایر فضولات نفت ازهرقبیل	» »		۱۴
۱۳۷	۱۱ ـ سایر دهنیات معدنی تصفیه شده یا تصفیه نشده	» »		۲۰
	فصل چهارم ـ ماکولات و مشروبات			
	قسمت اول ـ ماکولات نباتی			
	الف ـ غلات و مشتقات آن			
۱۳۸	۱ ـ گندم	صد کیلو	۷۰	۲۱
۱۳۹	۲ ـ آرد گندم ـ گندم مقشر ـ بلغور و گندم‌بوداده	»		۱۸
۱۴۰	۳ ـ جو	»	۷۰	۲۱
۱۴۱	۴ ـ جو دو سر	»	۷۰	۲۱
۱۴۲	۵ ـ آردجو ـ جومقشر ـ بلغورجو ـ جوبوداده مالت بوداده یا خورد شده	»		۱۸
۱۴۳	۶ ـ ارزن و ذرت وآرد آنها	»	۷۰	۲۱
۱۴۴	۷ ـ برنج	»		۲۶
۱۴۵	۸ ـ آرد برنج	»		۱۸
۱۴۶	۹ ـ شلتوك	»		۲۶
۱۴۷	۱۰ ـ سایر اقسام غلات وآردها وفضولات آنها	»	۷۰	۲۱
	ب ـ حبوبات			
۱۴۸	۱ ـ بنشن از قبیل ـ عدس ـ لوبیا ـ ماش ـ نخود ـ باقلا ـ لپه وامثال آن	کیلو	۳۰	—
۱۴۹	۲ ـ آرد بنشن‌های فوق	»	۳۰	—
۱۵۰	۳ ـ نخودچی وآرد آن	»	۳۰	—
۱۵۱	۴ ـ قهوه بو نداده	»		۴
۱۵۲	۵ ـ قهوه بو داده یا کوبیده یا سائیده یا مخلوط بکاسنی وعصاره قهوه	کیلو باظرف		۵

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۵۳	۶ - کاکائو حبه	کیلو	۲۵	۱
۱۵۴	۷ - کاکائو کوبیده با یا بدون قند	کیلو با ظرف		۶
۱۰۵	۸ - سایر حبوبات خوراکی بوداده یا بونداده	کیلو	۵۰	—
	ج - سبزیجات تازه وخشك			
۱۵۶	۱ - سیب زمینی - فلفل فرنگی تازة وبقولات سبز ازقبیل لوبیا - باقلا - نخود تازه - گوجه فرنگی - سیر - پیاز - بادنجان - کدو - خیار - ذرت تازه وامثال آن	کیلو	۱۰	—
۱۵۷	۲ - مارچوبه - اقسام‌تره - کلم - هویج - آرتیشو - کرفس و کنگر	»	۲۰	—
۱۵۸	۳ - چغندر و چغندر قند	»	۱۰	—
۱۵۹	٤ - قارچها	»	۲۰	—
۱۶۰	٥ - سبزیجات خشك ازهر قبیل	»	۳۰	—
۱۶۱	٦ - سبزی‌جات خشك یا تازه محفوظ در قوطی یا ظروف دیگر	کیلو با ظرف		٥
	د - میوه‌جات تازه			
۱۶۲	۱ - خربوزه و هندوانه	کیلو	۲٥	—
۱۶۳	۲ - توت فرنگی - تمشك - ذغال‌اخته - آلوبالو - آلوچه - زردآلو - شفتالو - به - آلو - قیصی - انار - سیب - گلابی - انجیر - انگور - هلو - خرمالو - آلوزرد - توت - گیلاس - گوجه وسایر اقسام میوه‌جات تازه	کیلو	۲٥	—
۱۶٤	۳ - خرمای تازه	»	۲٥	—
۱۶٥	٤ - انبه - موز و نارگیل تازه	»	۲٥	—
۱۶٦	٥ - زیتون	»	۲٥	—

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
١٦٧	٦ ـ اناناس ولوز	کیلو	٢٥	—
١٦٨	٧ ـ تمرهندی تازه	»	٢٥	—
١٦٩	٨ ـ مرکبات ازهرقبیل بانضمام پوست‌وخلال آنهاوبالنگ	»	٢٥	—
	هـ ـ میوجات خشك			
١٧٠	١ ـ میوه‌جات خشك از قبیل انجیر ـ آلوبالو ـ توت ـ قیصی ـ زرد آلو ـ برگه زرد آلو ـ هلو ـ سیب ـ گلابی به ـ کشمش ـ مویز ـ سنجد ـ گوجه ـ آلو وشفتالو	» »	٢٥	—
١٧١	٢ ـ بادام شیرین وتلخ باپوست	»	٢٥	—
١٧٢	٣ ـ مغز بادام شیرین وتلخ	»	٣٥	—
١٧٣	٤ ـ پسته با پوست	»	٢٥	—
١٧٤	٥ ـ مغز پسته	»	٣٥	—
١٧٥	٦ ـ بنه واهلوك	»	٢٥	—
١٧٦	٧ ـ فندق وشاه بلوط باپوست	»	٢٥	—
١٧٧	٨ ـ مغز فندق وشاه بلوط	»	٣٥	—
١٧٨	٩ ـ گردو باپوست	»	٢٥	—
١٧٩	١٠ ـ مغز گردو	»	٣٥	—
١٨٠	١١ ـ هسته زردآلو ـ آلو ـ قیصی ـ هلووسایر هسته‌های میوه‌جات	»	٢٥	—
١٨١	١٢ ـ مغز وآرد هسته‌های فوق‌الذکر	»	٣٥	—
١٨٢	١٣ ـ تخمهای ماکول ازقبیل تخم آفتاب گردان تخم ـ خربوزه ـ تخم کدو ـ تخم هندوانه انچوچك و امثال آن	»	٤٥	—
١٨٣	١٤ ـ خرمای خشك	»	٢٥	—
١٨٤	١٥ ـ نارگیل وانبه خشك	»	٢٥	—

نمره ترتيب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ريال
۱۸۵	۱٦ - آجيل	كيلو	۲۵	
۱۸٦	۱۷ ـ ساير اقسام ميوه‌جات خشك	«	۲۵	
	و ـ ادويه‌جات كوبيده ويا نكوبيده			
۱۸۷	۱ - فلفل	«		۲
۱۸۸	۲ - زردچوبه	«	۱۰	۲
۱۸۹	۳ - دارچين	«	۱۰	۲
۱۹۰	٤ - زنجبيل خشك	«	۵۰	۳
۱۹۱	۵ - خردل نساخته	«		۳
۱۹۲	٦ - خردل ساخته	كيلو باظرف		۱٤
۱۹۳	۷ - زيره سياه	كيلو		۱
۱۹٤	۸ - زيره سبز	«	۳۰	
۱۹۵	۹ - سياه دانه	«		۱
۱۹٦	۱۰ - زعفران	«		٦۰
۱۹۷	۱۱ - گل رنگ	«		۱
۱۹۸	۱۲ - تمر هندى خشك	«	۵۰	۱
۱۹۹	۱۳ - تمر گجرات	«		٤
۲۰۰	۱٤ - ريشه جوز	«	۲۰	۱
۲۰۱	۱۵ - دنبلان وقارچهاى خشك	«		۱۸
۲۰۲	۱٦ - گرد زرچوبه (كارى‌پودر)	كيلو باظرف		۱۲
۲۰۳	۱۷ - جوز بويا	كيلو		٦
۲۰٤	۱۸ - قولنجان	«		۱
۲۰۵	۱۹ - سولنجان	«		۱
۲۰٦	۲۰ - زرشك	«		۱
۲۰۷	۲۱ - ريشه كاسنى بوداده يانرم	«	۵۰	—

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۲۰۸	۲۲ ـ فلفل قرمز خشك	کیلو	٦۰	
۲۰۹	۲۳ ـ گلپر خشك	«	٦۰	
۲۱۰	۲٤ ـ لیموعمانی	«	٥۰	۲
۲۱۱	۲٥ ـ وانیل	«		۷۲
۲۱۲	۲٦ ـ هل	«		۱۱
۲۱۳	۲۷ ـ میخك	«		٥
۲۱٤	۲۸ ـ چای سفید	«		۱۰
۲۱٥	۲۹ ـ چای سبز	«	۲٥	٥
۲۱٦	۳۰ ـ چای سیاه وسایر اقسام چای	«	۲٥	٥
۲۱۷	۳۱ ـ سایر اقسام ادویه‌جات ازهر قبیل	«		۱٤
	ز ـ توتون . تریاك وسایر نباتات مخدره			
۲۱۸	۱ ـ تنباکو برگ	کیلو	۷۰	۱٥
۲۱۹	۲ ـ تنباکو کوبیده	«	٥۰	۱۷
۲۲۰	۳ ـ توتون چپق برگ	«	٥۰	۱۷
۲۲۱	٤ ـ توتون چپق بریده یا کوبیده	«		۲۱
۲۲۲	٥ ـ توتون سیگار برگ	«		۲۷
۲۲۳	٦ ـ توتون سیگار بریده یا خوردشده	«		۳٥
۲۲٤	۷ ـ سیگارت	«		۱۲٦
۲۲٥	۸ ـ سیگارهای برگی بزرگ وکوچك	«		۱۰۸
۲۲٦	۹ ـ انفیه	«		۲٥
۲۷	۱۰ ـ نسوار	«		۱۰
۲۲۸	۱۱ ـ سایر اقسام توتون وتنباکوی ساخته ونساخته	«		٥۰
۲۲۹	۱۲ ـ ناس ـ حشیش ـ بنگ ـ چرس وسایر نباتات مخدره	«		ممنوع

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	ح ـ مأکولات نباتی ساخته‌شده غیر از مشروبات			
۲۳۰	۱ ـ شیرهٔ چغندر و نیشکر و قند تصفیه‌نشده	کیلو	٦٥	
۲۳۱	۲ ـ قند حبه و کله	»	۲٥	۱
۲۳۲	۳ ـ شکر درشت وریز و شکرهای زرد	»	۲٥	۱
۲۳۳	٤ ـ نبات	»	۳٥	۱
۲۳٤	٥ ـ گلوکز تصفیه نشده وسایر اقسام قندهای نشاسته	»		۱
۲۳٥	٦ ـ شهدیکه در ضمن ساختن قند حاصل میشود [ملاس]	»		۱
۲۳٦	۷ ـ باقلوا ـ گز ـ پشمك ـ قندرون های معطر از قبیل قرص‌های آدامس و امثال آن ـ حلوا ـ نقل ـ آب نبات و سایر اقسام شیرینی جات از هرقبیل	کیلو باظرف		۸
۲۳۷	۸ ـ اقسام خوشابهای بدون الکل یا آنهائی که بیش از پنج در صد الکل خالص نداشته باشند	»		٤
۲۳۸	۹ ـ زنجبیل و آمله پرورده	»		۱۲
۲۳۹	۱۰ ـ کمپوت و مارمالاد ـ ژله [لرزانك] خمیر میوه جات	»		٥
۲٤۰	۱۱ ـ شکلات و شیرینی‌جات ساخته شده از کاکائو ـ نقل بادام ـ شکلات و نقلهای دارای مشروبات	»		۲۰
۲٤۱	۱۲ ـ نانهای شیرینی ـ کلوچه و بیسکوئیت	»		۱۰
۲٤۲	۱۳ ـ نان و بیسکوئیت‌های طبی	»		۳
۲٤۳	۱٤ ـ بیسکوئیت سك و بیسکوئیت دریائی	کیلو		۳
۲٤٤	۱٥ ـ نان متعارفی تازه یا خشك	»	۲۰	
۲٤٥	۱٦ ـ رشته‌های فرنگی و خمیرهای ماکول غیرمذکور	کیلو باظرف		۱
۲٤٦	۱۷ ـ مانیوك ـ تاپیوکا ـ آروروت ـ سگودانه و آرد سیب زمینی و نشاسته های ماکول و غیر ماکول ازهر قبیل	»		۱

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۲۴۷	۱۸ ـ رب گوجه فرنگی ـ رب انار و ربهای دیگر واقسام سس	کیلو باظرف		۱
۲۴۸	۱۹ ـ لواش میوه‌جات	کیلو		۱
۲۴۹	۲۰ ـ ترشیجات ازهرقبیل بانضمام میوه و سبزیجات شور	کیلو باظرف		٦
۲۵۰	۲۱ ـ روغن های نباتی ماکول از قبیل روغن زیتون ـ کنجد ـ کرچك ـ بادام زمینی و روغن بادام شیرین	« «		۲
۲۵۱	۲۲ ـ آرد های ترکیبی از قبیل آرد نستله ـ فسفاتین ـ فالیر گردموز [بانان] و سایر آردهای غذائی برای اطفال	« «		۲
۲۵۲	۲۳ ـ سایر ماکولات نباتی ساخته‌شده	« «		۱
	قسمت دوم ـ ماکولات حیوانی **الف ـ گوشتهای خوراکی و ماهیها**			
۲۵۳	۱ ـ گوشت ـ گوشت‌شکار ـ گوشت طیور تازه یامنجمد	« «	۷۰	
۲۵۴	۲ ـ گوشت خوك نمك‌سوز ـ خشك یا دودی	« «		۲
۲۵۵	۳ ـ سایر گوشتهای نمك‌سوز یا خشك یا دودی	« «		۲
۲۵۶	٤ ـ ماهیهای تازه یا منجمد شده	« «		معاف
۲۵۷	٥ ـ ماهیهای خشك نمك‌سوز یا دودی	« «	۱۵	
	ب ـ لبنیات			
۲۵۸	۱ ـ شیر وشیر استرلیزه و ماست تازه	« «	۱۰	
۲۵۹	۲ ـ شیر خشك کرده یا متراکم	« «		٥
۲۶۰	۳ ـ کره و روغن های تازه و نمك زده حیوانی طبیعی سرشیر تازه ـ خامه ـ سرشیرهای دسر محفوظ در قوطی یا سایر ظروف	« «		۱
۲۶۱	٤ ـ پنیر متعارفی نرم ـ کشك وقرقوروت	« «	۲۵	

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۲٦۲	٥ ـ پنیرهای غیر متعارفی ازقبیل رکفرد ـ گرویر ـ هلندی وپنیرهای محفوظ ازهرقبیل	کیلو باظرف		۳
۲٦۳	٦ ـ پیه وچربی خوك	« «		۲
۲٦٤	۷ ـ سایر پیه وچربی حیوانی خوراکی	« «		۲
۲٦٥	۸ ـ عسل تصفیه شده	« «		۳
۲٦٦	۹ ـ عسل تصفیه نشده	« «	٦٥	۲
۲٦۷	۱۰ ـ خاویار	« «		۹
۲٦۸	۱۱ ـ تخم مرغ وتخم سایر طیور اهلی وصیدی تازه	کیلو	۳۰	
۲٦۹	۱۲ ـ سایر ماکولات حیوانی خام	کیلو باظرف		۲
	ج ـ ماکولات حیوانی ساخته شده			
۲۷۰	۱ ـ گوشت های پخته یا تهیه شده محفوظ در کوزه یا قوطی وغیره	« «		٥
۲۷۱	۲ ـ سوسیس ـ سوسیسون و سایر گوشت های محفوظ در روده	« «		۲
۲۷۲	۳ ـ ماهیهای محفوظ در قوطی و کوزه وغیره ر گوشت محفوظ حیوانات قشردار	« «		٦
۲۷۳	٤ ـ روغن های خوراکی مصنوعی از قبیل مارگارین	« «		۲
۲۷٤	٥ ـ عصاره گوشت	« «		٥
۲۷٥	٦ ـ جگر غاز و جگر سایر حیوانات و طیور محفوظ در قوطی ساده یا مخلوط	« «		٥
۲۷٦	۷ ـ سفیده وزرده تخم مرغ منجمد یاخشك شده	« «		٥
۲۷۷	۸ ـ روغن ماهی خوراکی ودوائی	« «		۱
۲۷۸	۹ ـ سایر ماکولات حیوانی ساخته شده	« «		٥

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت سوم ـ ماکولات ترکیبی ومعدنی			
۲۷۹	۱ ـ نمك تصفیه نشده	صد کیلو		۳
۲۸۰	۲ ـ نمك تصفیه شده درظروفی که یك کیلو یاکمتروزن داشته باشد	کیلو با ظرف	۴۰	
۲۸۱	۳ ـ نمك تصفیه شده درسایرظروف	صد کیلو		۱۰
۲۸۲	٤ ـ سایرمواد معدنی خوراکی غیرمذکور	کیلو		۲
	قسمت چهارم ـ مشروبات والکل			
	الف ـ مشروبات الکلی و الکل			
۲۸۳	۱ ـ آب جو	کیلو با ظرف	۴۰	۲
۲۸٤	۲ ـ کواس ـ هیدرومل ـ شراب سیب و سایر مشروبات تخمیر شده غیرمذکور	» »	۱۰	۲
۲۸۵	۳ ـ شامپانی وسایر شرابهای کف دار	» »		۳۰
۲۸۶	٤ ـ شرابهای مشتهی و د‍ـر ازقبیل پرنو ـ مادر ـ شری مالاکا ـ و رموت وسایر شرابهای مشتهی	» »		۱۸
۲۸۷	۵ ـ شراب های طبی ازقبیل کینالاروش ـ قودرین شراب کنکینا و امثال آن	» »		۱۳
۲۸۸	٦ ـ سایر شراب ها از هرقبیل	» »	۲۰	۱۱
۲۸۹	۷ ـ کنیاك ـ فین شامپانی وبرندی	» »		۲۲
۲۹۰	۸ ـ لیکور ـ کوردیو ـ بندیکتن ـ شارتروز ـ و سایر لیکورها از هرقبیل	» »		۲٤
۲۹۱	۹ ـ اقسام عرق ـ ودکا ـ جین ـ کیرش ـ ویسکی ـ شیدام و سایرعرق های خوراکی	» »		۲۲
۲۹۲	۱۰ ـ رم	» »		۲۲
۲۹۳	۱۱ ـ میوه جات ـ شیره وشربت‌های میوه مخلوط به الکل	» »		۲۲
۲۹٤	۱۲ ـ الکل خالص از ۹۵ درجه ببالا	» »		۱٤

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۲۹۵	**۱۳** ـ الکل چوب « متیلیك »	کیلو با ظرف	۳۰	۱
۲۹۶	۱۴ ـ سایر الکلها « اتیلیك ـ امیلیك وغیره »	» »	۳۰	۱
	ب ـ مشروبات غیرالکلی			
۲۹۷	۱ ـ آبهای معدنی طبی و غیرطبی از هرقبیل	» »	۵۰	
۲۹۸	۲ ـ لیموناد ـ سینالکو ـ جنجیر بیر ـ سودا وسایرشربتها و آبهای گازدار	» »	۲۰	
۲۹۹	۳ ـ سرکه	» »		۱
۳۰۰	٤ ـ یخ و برف آب			معاف
۳۰۱	٥ ـ آب غوره	» »	۳۰	
۳۰۲	٦ ـ آب لیمو ـ آب نارنج ـ آب سایرمرکبات	» »		۱
۳۰۳	۷ ـ عرق نعنا ـ عرق کاسنی ـ عرق بید وسایرعرقهای غیر الکلی نظیرآنها	» »		۱
۳۰٤	۸ ـ شیره انگور ـ شیره خرما ـ شیره سایر میوه جات و سرکه شیره	» »	۲۰	
۳۰۵	۹ ـ آب انگور — خوشاب میوه جات و آب سایر میوه جات	» »	۳۰	
۳۰٦	**۱۰** ـ سایر اقسام شربت آلات	» »		۱
	تبصره ـ شیره ـ و آبهای میوه جاتی که بیش از پنج درصد الکل‌خالص داشته باشند جزو مشروبات الکلی محسوب میشوند			
	فصل پنجم ـ پوست ـ ملبوس پوستی واشیاء ساخته شده از پوست			
	الف — پوست خام طبیعی نمك سوز بدون هیچ نوع عملیات دباغی یا صباغی			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۳۰۷	۱ - پوست گوسفند - بره بزوبزغاله	کیلو	۵۰	
۳۰۸	۲ - پوست خوك وگراز	»	۵۰	
۳۰۹	۳ - پوست گاو - گوساله و گاومیش	»	۵۰	
۳۱۰	۴ - پوست شتر - الاغ - اسب - قاطر - فیل - کرگدن اسب آبی وامثال آنها	»	۵۰	
۳۱۱	سایر اقسام پوستهای خام نمك سوز	»	۵۰	
	ب - پوستهای خام حیوانات جهت مصرف لباس			
۳۱۲	۱ - پوست خام گوسفند و بز	»	۵۰	
۳۱۳	۲ - پوست خام و بزغاله	»	۵۰	
	۳ - پوست خام بره که طول آنها از گردن تا دم بیش از شصت سانتیمتر نباشد بشرح ذیل :			
۳۱۴	**الف** - پوستهای نوع پوست حاج‌طرخان یا شبیه بپوست شیرازی و پوستهای معروف به تاقر وقره گل	»		۱۳
۳۱۵	**ب** - پوستهای بقنه - لیسه - پوستهای شبیه به پوست خراسانی وسایر پوستهای بره غیرمذکور از هرقبیل	»	۶۰	۱
۳۱۶	۴ - پوست خام خز و سنجاب - سمور - دله - زردابه - قاقم - سگ آبی و روباه نقرهٔ	»		۲۰
۳۱۷	۵ - پوست خام روباه و شاه روباه - خرگوش و موش خرمائی	»		۷
۳۱۸	۶ - پوست خام شیر - پلنگ - ببر - کفتار - یوزپلنگ خرس - گربه - گربه وحشی - گرگ - سگ - سگ و شغال	»		۱
۳۱۹	۷ - پوست خام کرکودیل - بزمجه - سمندر - مار و سوسمار	»		۳
۳۲۰	۸ - پوست خام سایرحیوانات جهة مصرف لباس	»		۲۰

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	ج ـ پوستهای آماده و تهیهٔ شده حیوانات مخصوص لباس ندوخته و بدون اینکه در شکل آنها تغییر و تبدیل داده باشند			
۳۲۱	۱ ـ پوست گوسفند و بز	کیلو	۴۰	۲
۳۲۲	۲ ـ پوست بزغاله	»		۳
۳۲۳	۳ ـ پوست بره نوع پوست حاجی‌طرخان یا شبیه پوست شیرازی و پوستهای معروف به نافه وقره گل	»		۴۵
۳۲۴	۴ ـ پوست بره نوع بغله خراسانی وسایر انواع پوست بره	»		۶
۳۲۵	۵ ـ پوست خز ـ سنجاب ـ سمور ـ دله ـ زردابه ـ قاقم سگ آبی وروباه نقرهٔ	»		۶۰
۳۲۶	۶ ـ پوست روباه ـ شاه روباه ـ خرگوش وموش‌خرمائی	»		۳۰
۳۲۷	۷ ـ پوست شیر — پلنگ ـ ببر ـ خرس ـ کفتار — یوزپلنگ — گربه — گربه وحشی — گرگ ـ سگ وشغال	»		۳
۳۲۸	۸ ـ پوست سایر حیوانات جهة لباس از هرقبیل تهیه شده ولی ندوخته	»		۶۰
	تبصره ـ پوستهای مذکوره در قسمت ج در صورتیکه بیش از یك تکه و سر هم دوخته شده و یا دارای برش باشند حقوق فوق را بعلاوه پنج درصد خواهند پرداخت			
	د ـ البسه پوستی از قبیل پالتو ـ کت شلوار ـ شنل ـ دستکش ـ کلاه ـ کفش یقه ـ سردست وغیره وسایر اشیاء ساخته شده از پوست			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۳۲۹	۱ ـ ازپوست بره طرح پوست حاجی طرخان ـ شیرازی یا تاقر وقره گل	کیلو		۱۳۵
۳۳۰	۲ ـ ازسایر اقسام پوست بره	»		۱۵
۳۳۱	۳ ـ از پوست گوسفند و بز	»		۱۰
۳۳۲	٤ ـ از پوست بزغاله	»	۵۰	۱۲
۳۳۳	۵ ـ از پوست خز و سنجاب ـ سمور ـ دله ـ زردابه ـ قاقم ـ سگ آبی روباه نقرهٔ	»		۱۲۵
۳۳٤	٦ ـ البسه دوخته شده از پوست روباه ـ شاه روباه — خرگوش وموش خرمائی	»		۷۵
۳۳۵	۷ ـ البسه دوخته شده از پوست گربه ـ گربه وحشی — گرگ ـ سگ ـ شیر ـ پلنگ ـ ببر ـ کفتار ـ یوزپلنگ شغال و خرس	»		۲۵
۳۳٦	۸ ـ ازسایر اقسام پوستهای غیرمذکور	»		۱۲۵
	تبصره ۱ ـ اشیاء وملبوس ساخته شده ازپوستهای مذکور فوق عبارت از اشیائی است که اقلا ۷٤ درصدقیمت آنها مربوط به پوست باشد			
۳۳۷	**تبصره ۲** ـ فضولات و قطعات خورده پوست دم قیچی پنجاه درصد حقوق جنس خود را خواهد پرداخت ۹ ـ طیور و حیوانات کامل و یا قسمتی از آن که خشك شده یا ازکاه یا سایر مواد پرشده باشد برای دارالتجزیه موزه ـ یا زینت اطاق	»		۲۵
	فصل ششم ـ چرم و اشیاء ساخته شده ازچرم و ازسایر مواد حیوانی غیر مذکور : **قسمت اول ـ چرم**			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۳۳۸	۱ - خام گاو - گوساله - گاومیش - یك یا چند لا و خام اسب آبی - کرگدن وفیل	کیلو	۵۰	
۳۳۹	۲ - میشن وتیماج وسایرچرمهای دباغی‌شده بدون رنگ	»	۵۰	۳
۳٤۰	۳ - چرمهای گوسفند - بز - گاو [رنگ شده] از قبیل شورو - فرانسیس - خوم وچرمهای بلغاری	»	۲۵	۵
۳٤۱	٤ - چرمهای برقی ولا کی	»		٤۵
۳٤۲	۵ - چرمهای طلائی ونقرهٔ یا دارای تزئینات غیر قیمتی	»		۹
۳٤۳	٦ - پوستهای نازك شده وشفاف از قبیل پوست کاغذی و پوست طبل - تار وامثال آنها	»	۵۰	۳
۳٤٤	۷ - جیر چرمی	»		۵۲
۳٤۵	۸ - چرمهای قیراندود و یا آلوده بصمغ - فیبر — و چرمهای مصنوعی	»		۹
۳٤٦	۹ - فضولات وسایر چرمهای غیرمذکور	»	۵۰	۳
	قسمت دوم - اشیاء ساخته از چرم - مشمع - فیبر و چرمهای مصنوعی			
۳٤۷	۱ - تسمه جهت کارخانجات و ماشین آلات ازهرقبیل با یا بدون‌ملحقات فلزی یا دارای‌آستر پارچه وآنهائیکه‌دارای سیم فلزی هستند لوله - چرخ و سایرلوازم ماشین‌آلات	»		٦
۳٤۸	۲ - کمربند - زقره کلا - و تسمه جهت ساختن کمربند عصا و چوبهای چرمی ماهی گیری - شلاق از چرم یا پی حیوانات ساده یا با ملحقات غیر قیمتی	»		۱۱
۲٤۹	۲ - زین - دهنه - تنگ - زانوبند - وسایر لوازم زین و و برگ و سراجی و زین دوچرخه و موتورسیکلت ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۱۱
۳۵۰	٤ - چکمه - زنگار ساده یا آستردار	»		۱۱

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۵ - کفش - پوتین - کفش راحتی و کفشهای پوستی ساده یا با ملحقات غیر قیمتی یا بدون جلد که وزن هر زوج آن:			
۳۰۱	**الف** - بیش از ۱۲۰۰ گرم	کیلو	۵۰	٤
۳۰۲	**ب** - بیش از ٤۰۰ گرم تا ۱۲۰۰ گرم	»		۱۱
۳۰۳	**ج** - ٤۰۰ گرم و کمتر	»		۱۵
۳۰٤	٦ - بند کفش - کرست وامثال آن بایا بدون سرفلزی	»	۵۰	٤
	۷ - دستکش چرمی ساده یا ترکیب شده با سایر مواد :			
۳۰۵	**الف** - مخصوص ورزش بوکس - شمشیر بازی و جهت عملجات .	»		۲۵
۳۰٦	**ب** - سایر اقسام دستکشهای چرمی	»		۱۵۰
	۸ - صندوق - کیف وجلد :			
	الف - صندوق وصندوقچه			
۳۰۷	۱ - خالی	»		۵
۳۰۸	۲ - تکمیل شده و دارای لوازم آرایش - غذاخوری - جراحی - دوا - خیاطی ولوازم سفر (تروسو)	»		٤۰
	ب - جامه دان و کیفهای سفری - جای اسناد و کیفهای دستی زنانه ومردانه وامثال آنها			
۳۰۹	۱ - خالی .	»		۳٦
۳٦۰	۲ - تکمیل شده و دارای لوازم آرایش - مانیکور - غذاخوری - دوا - جراحی - خیاطی ولوازم سفر	»		۷۲
۳٦۱	ج - کیفهای بغلی جای پول - قوطی سیگار - جای کبریت جای کلید - جلد عینك - ساعت - قطب نما - یادداشت بغلی وامثال آنها .	»		۱۲

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۳۶۲	۸ ـ آلبوم خالی جای عکس‌جای تمبر و کارت‌پستال و امثال آنها ـ جلد کتاب ـ جلد تقویم ـ جلدهای دوربین عکاسی ـ میکروسکپ ـ اسلحه ـ آلات موسیقی و امثال آنها .	کیلو		۹
۳۶۳	۹ ـ البسهٔ غیرمذکورچرمی مشمعی ویا ازچرم مصنوعی‌از هرقبیل .	»		۲۵
	۱۰ ـ مبل ـ اثاثیه ولوازم خانه			
۳۶۴	**الف** ـ ساده	»		۲۰
۳۶۵	**ب** ـ مخلوط باسایرمواد	»		۵
۳۶۶	۱۱ ـ سایراشیاء چرمی غیر مذکورساده یا با ملحقات غیر قیمتی .	»		۱۵
	تبصره ـ قطعات چرمی ـ مشمعی و غیره که برای ساختن اشیاء از قبیل کفش ـ دستکش ـ بند شلوار ـ بند جوراب وغیره بکاربرده میشود صدی۷۵ حقوق آن اشیاء را خواهد پرداخت .			
	قسمت سوم ـ اشیاء ساخته‌شده ازسایر مواد حیوانی			
	الف ـ اشیاء ساخته شده از روده و پی حیوانات			
۳۶۷	۱ ـ نخ بخیه.	کیلو با ظرف		٤
۳۶۸	۲ ـ سایر زه‌ها ازقبیل زه تنیس ـ زه غربال ـ زه صندلی و اشیاء ساخته شده از روده و پی ساده یا با ملحقات غیر قیمتی .	کیلو		۲۸

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	ب ـ اشیاء ساخته شده از پر			
۳۶۹	۱ ـ از پرهای عادی	کیلو		۲۵
۳۷۰	۲ ـ از پرهای تجملی	«		۷۵
	ج ـ اشیاء ساخته شده از استخوان ـ شاخ سم حیوانات از عاج صدف و فلس			
۳۷۱	۱ ـ ساخته شده از استخوان ـ شاخ و سم ساده یا با ملحقات غیر قیمتی	«		۴۵
	۲ ـ اشیاء ساخته شده از جلدلاک‌پشت وسایر فلسهای حیوانی			
۳۷۲	**الف** ـ ساده	«	۵۰	۷
۳۷۳	**ب** ـ ترکیب شده باسایر مواد غیرقیمتی	«		۵۰
	۳ ـ اشیاء ساخته شده از عاج وصدف :			
۳۷۴	**الف** ـ تکمه صدفی ساده	«	۵۰	۷
۳۷۵	**ب** ـ تکمه عاجی و سایر اشیاء ساخته شده ازصدف وعاج ساده یا ترکیب شده باMواد غیرقیمتی	«		۷۵
۳۷۶	**ج** ـ تزئین شده بافلزات قیمتی	از روی قیمت		۲۵٫/.
	د ـ اشیاء ساخته شده ازمو			
۳۷۷	۱ ـ سیاه چادر ـ جوال ـ پادری ـ تورکاه ـ زنبیل و کیسه‌های دستی ـ پرده ـ جل‌ویالان	کیلو	۴۰	—
۳۷۸	۲ ـ جاروب ـ گرد گیر ـ مگس پران ـ لوله پاك کن ـ قلم موهای بزرك برای رنگ کاری وساختمان و درب با یا بدون دسته	«		۴
۳۷۹	۳ ـ الک ـ غربال ـ با یابدون کم	«	۵۰	۱
	۴ ـ ماهوت پاك کن لباس وسر ـ ماهوت پاك کن مدور			

شمارهٔ ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	برای سلمانی ـ فرچه ـ ناخن پاك كن ـ مسواك‌های زرگری:			
۳۸۰	**الف** ـ متعارفی	کیلو		۳۰
۳۸۱	**ب** ـ تجملی بدون ملحقات ازمواد قیمتی	«		۶۰
۳۸۲	۵ ـ مسواك دندان ساده یا باجلد غیرقیمتی	«		۲۵
۳۸۳	۶ ـ قلم موهای نقاشی دقیق دسته موهای صفحه یا کن و قلم موهای شیشه چسب که جداگانه وارد شوند	«		۴۵
۳۸۴	۷ ـ کلاه گیس ـ ریش و سبیل مصنوعی و رشته های موئی پشت کلاه خود ونقاب	«		۲۵۰
۳۸۵	۸ ـ سایر اشیاء ساخته شده ازمو غیر مذکور در تعرفه ساده یا ترکیب شده باسایر مواد غیرقیمتی	«		۱۲۵
۳۸۶	**هـ ـ اشیاء ساخته شده ازمرجان ساده و یا ترکیب شده باسایر مواد غیر قیمتی**	«		۶۰ ـ
۳۸۷	**و ـ اشیاء ساخته شده از سایر مواد حیوانی غیر مذکور ساده یاترکیب شده باسایر مواد**	ازروی قیمت		۱۵٪
	تبصره ۱ ـ مقصود از ذکر (ترکیب شده بامواد غیر قیمتی) کلیه ملحقات و منضمات از هر قبیل است سوای، فلزات وسنگهای قیمتی عاج وصدف			
	تبصره ۱ ـ برای تعیین حقوق ورودی اشیائیکه دارای ملحقات از فلزات و سنگهای قیمتی‌وعاج‌ـصدف‌ومروارید میباشند رجوع شود به‌بند ۳ ازقسمت اول فصل‌سیزدهم و تبصره (۱) ازقسمت اول فصل پانزدهم			

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل هفتم - موم - صابون - شمع - لاك و سایر اشیاء ساخته شدهٔ ازموم - پیه و سایر مواد دهنی (سوای دواجات)			
۳۸۸	۱ - موم حیوانی ونباتی - ساده یا مخلوط بشکل صفحه - ورق و مومهای مخصوص قالب دندانسازی ساده یا رنگ شده وچسب مخصوص پیوند نباتات وفضولات موم .	کیلو با ظرف	۷۵	۱
۳۸۹	۲ - موم‌معدنی(ازوکریت Ozokérite) خام‌یا تصفیه‌شده	«	۷۵	۱
	۳ - شمع مومی - پیهی - کافوری - گچی و فتیله های پیه‌اندود ازهر قبیل :			
۳۹۰	**الف** - ساده	کیلو با لفاف	۲۰	۱
۳۹۱	**ب** - رنگی - منقش ومزین	« «		۴
۳۹۲	٤ - واکس - روغن - خمیر های مومی یا دهنی مخصوص تمیز کردن و صیقلی کردن اشیاء از هر قبیل و روغنهای مخصوص گریم آرتیستها	کیلوبا ظرف	٤۰	۲
	٥ - صابون بشکل گرد - شمش - قالب - مایع وغیره :			
۳۹۳	**الف** - معمولی بدون عطر برای رخت‌شوئی	کیلو با لفاف	٦٥	—
۳۹٤	**ب** - صابون عطری	« «	۷٥	۳
۳۹٥	**ج** - صابونهای طبی و صابونهای ضد عفونی کردن	« «	٥۰	۲
۳۹٦	**د** - صابون لکه‌گیری	« «	٦٥	
۳۹۷	**هـ** - صابون دندان وریش با یا بدون ظرف	« «		۱۷
۳۹۸	**و** - سایر اقسام‌صابون	« «	٦٥	
۳۹۹	٦ - لاك	« «		۳
٤۰۰	۷ - گلیسیرین خالص یامخلوط	کیلو باظرف	٥۰	۱
٤۰۱	۸ - خمیرهای مخصوص نجاری وشیشه‌بری	« «	٥۰	۱

نمرهٔ تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۴۰۲	۹ ـ مجسمه های مومی از هرقبیل	کیلو		۱۵
۴۰۳	۱۰ ـ زیور آلات مروارید ـ گل ـ میوه جات ـ ماسك اسباب بازی و کلیه زیور آلات غیرمذکور مومی و پیهی و دهنی	»		۷۰
۴۰۴	۱۱ ـ سایر اشیاء ساخته شده ازموم ـ پیه یا سایر دهنیات از هرقبیل	»		۲۵
	فصل هشتم ـ نخ و منسوجات			
	قسمت اول ـ نخ ـ ریسمان و طناب			
۴۰۵	**۱** ـ نخ پنبه ساده یا مرسریزه یا مخلوط برای خیاطی			
	الف ـ بطور قرقره برای خورده فروشی	کیلو با لفاف		۲
	ب ـ عمامه ـ کلافه ـ تخته ـ گلوله ـ سیگارت وغیره برای خورده فروشی	» »		۴
۴۰۶	۲ ـ نخ پشم ـ مو ـ کرك ساده یا مخلوط باابریشم یا سایر الیاف برای خیاطی گل دوزی و کارهای دستی بطورقرقره عمامه ـ کلافه ـ تخته ـ گلوله ـ سیگارت وغیره برای خورده فروشی (کانوا)	» »		۶
۴۰۷	۳ ـ نخ ابریشم طبیعی برای خیاطی ـ بطورقرقره ـ کلافه عمامه ـ تخته ـ گلوله ـ سیگارت ـ و غیره برای خورده فروشی	» »		۴۰
۴۰۸	۴ ـ نخ ابریشم مصنوعی برای خیاطی بطور قرقره ـ عمامه ـ کلافه ـ تخته ـ گلوله ـ سیگارت و غیره برای خورده فروشی	» »		۱۷
	۵ ـ نخ پنبه بطور کلاف ساده بدون رنگ که ۵۰۰ گرم آن :			
۴۰۹	**الف** ـ از ۲۰۰۰۰ متر تجاوز نکنند	کیلو		۱
۴۱۰	**ب** ـ ۲۰۰۰۰ متر و از ۴۰۰۰۰ مترتجاوز نکنند	»	۴۰	۱
۴۱۱	**ج** ـ ۴۰۰۰۰ متر و از ۶۰۰۰۰ متر تجاوز نکنند	»	۸۰	۱

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۴۱۲	٥ - ۶۰۰۰۰ متر ببالا	کیلو		۳
۴۱۳	٦ - نخ پشم بطور کلاف ساده بدون رنگ	»		۹
	تبصره - نخهای پنبه و پشمی بطور کلاف که با رنگ ثابت رنگ شده باشند صدی پنج و درصورتیکه نخ های مذکور بارنگ غیرثابت رنگ شده باشند صدی‌ده علاوه برحقوق فوق خواهند پرداخت			
۴۱۴	۷ - نخ ابریشم طبیعی — نخ لاس و فضولات ابریشم بطور کلاف	«		۲۵
۴۱۵	۸ - نخ ابریشم مصنوعی بطور کلاف	«		۱۴
۴۱۶	۹ - نخ پنبه مخلوط به‌لاس ابریشم یا مخلوط بسایر الیاف بطور کلاف	«	۶۰	۲
۴۱۷	۱۰ - نخ پنبه مخلوط به پنبه نسوز و نخهای نسوز	«		۲
۴۱۸	۱۱ - نخهای علفی - کنف - زوت - کتان ونخ قند	«		۱
۴۱۹	۱۲ - گلابتونهای نقره یا طلائی اصل و نخ های پوشیده شده ازنقره یاطلای اصل	کیلوبا لفاف		۱۵
۴۲۰	۱۳ - گلابتونهای سفید و زرد بدل و نخهای پوشیده شده از فلزات غیرقیمتی .	«		۱۵
۴۲۱	۱٤ - سایر اقسام نخ	کیلو		۳
	تبصره - نخهائیکه مخلوط بسایر الیاف میباشد تابع تعرفه بندی نوع جنسی خواهد بود که قسمت اعظم آن نخ را تشکیل میدهد .			
۴۲۲	۱۵ - طناب پنبه - علفی (کمبار) پشمی - موئی و غیره	«	۶۰	—
۴۲۳	۱۶ - طناب و رشته های ابریشمی	«		۳۶
۴۲۴	۱۷ - نردبان طنابی- پابند - کمند - رشمه - عقال - پوزه‌بند وسایر رشته های نخی پشمی و علفی	«		۳

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه	
			د	ریال
٤۲٥	۱۸ ـ تورهای پنبه یا علفی برای ماهی گیری و بازی تنیس ـ تله ـ دام ـ ننو وامثال آنها	کیلو	٦٥	
	قسمت دوم ـ پارچه پنبه خالص			
٤۲٦	۱ ـ فرش پنبه ساده یا رنگ شده ثابت ویا غیرثابت دست باف یا ماشین باف	«		٥
	۲ـ پارچه پنبه ساده باف خام از جنس کرباس ـ متقال و ناشور که وزن هر مترمربع آن :			
٤۲۷	**الف** ـ بیش از ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤۲۸	**ب** ـ بیش‌از ٦۰ تا ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤ ۹	**ج** ـ ٦۰ گرم و کمتر	«	۷٥	۸
	۳ ـ پارچه‌های پنبه ساده‌باف سفید پوشیده ازنوع چلوار وململ وتنزیب و خاصه ململ که وزن هرمترمربع آن :			
٤۳۰	**الف** ـ بیش از ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤۳۱	**ب** ـ بیش از ٦۰ تا ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤۳۲	**ج** ـ ٦۰ گرم کمتر	«	۷٥	۸
	٤ ـ پارچه پنبه ساده باف رنگ شده بطورتوپ (چیتهای رنگی) وچاپ‌شده (چیتهای باسمه ویاپارچه‌های رنگ‌شده حتی براق شده بوسیله ماشین که وزن هرمتر مربع آن :			
٤۳۳	**الف** ـ بیش از ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤۳٤	**ب** ـ بیش از ٦۰ تا ۱٥۰ گرم	«	۱۰	۲
٤۳٥	**ج** ـ ٦۰ گرم و کمتر باشد	«	۷٥	۸
	٥ ـ پارچه پنبه بافته شده بانخ الوان که وزن هرمترمربع آن :			
٤۳٦	**الف** ـ بیش از ۱٥۰ گرم	«	٦٥	۲

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۴۳۷	**ب** ـ بیش از ۶۰ گرم تا ۱۵۰ گرم	کیلو	۶۵	۲
۴۳۸	**ج** ـ ۶۰ گرم و کمتر	»	۷۵	۸
	۶ ـ پارچه پنبه که درموقع بافتن نقش برجستگی یا اشکال مختلف بپارچه داده شده از قبیل پارچه های پنبه راه راه منقش ـ گلدار (پیکه ـ بازن ـ داماسه ـ برشه) برجسته (گوفره) وهرنوع پارچه های بافته شده با نخ مرسریزه که وزن هر مترمربع آن :			
۴۳۹	**الف** ـ از ۲۰۰ گرم بیشتر	»		۵
۴۴۰	**ب** ـ بیش از ۱۰۵ گرم تا ۲۰۰ گرم	»		۵
۴۴۱	**ج** ـ ۱۰۰ گرم و کمتر باشد	»	۷۵	۸
۴۴۲	۷ ـ پارچه های کرکی ـ پارچه‌های شبیه به‌جیر ـ پارچه‌های لائی‌پنبه پارچه‌های نمدی پنبه‌وکلیه پارچه‌های پنبه کرک‌دار	»		۴
۴۴۳	۸ ـ پارچه پنبهٔ اسفنجی برای حوله و قطیفه	»		۵
۴۴۴	۹ ـ پارچه پنبه کشباف	»		۵
	۱۰ ـ مخمل ـ مخمل کرك دار ـ مخملهای طرح پوست و مخملهای حاشیه جهت لباس سردست و یقه و غیره که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد :			
۴۴۵	**الف** ـ مخمل ساده	»		۱۰
۴۴۶	**ب** ـ مخمل گل برجسته ومنگنه شده	»		۱۲
	۱۱ ـ انواع تور و توری (تول ـ دانتل ـ کیپور ـ لز) وسایر تور و توری های پنبه که عرض آن ها بیش از ۱۰ سانتیمتر باشد :			
۴۴۷	**الف** ـ دست باف	ازروی قیمت		۲۵٪
	ب ـ ماشین باف :			
۴۴۱	۱۱ ـ جهت مبل و پرده و پشه بند	کیلو		۳۰
۴۴۸ مکرر	۱۲ ـ وال ـ گارس ـ موساین ـ تنزیب ـ وخاصه ململ وغیره	»	۷۵	۸

نمره تعرفه	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٤٤۹	۲ ـ سایر اقسام	کیلو		۹۰
	تبصره ۱ ـ پارچه پنبه قلابدوزی زردوزی — پولك دوزی و شب نما شده که درنتیجه کار اضافی نسبت به بافت اولیه درآن شده است حقوق مذکور فوق را بعلاوه ۳۵ درصد خواهند پرداخت .			
	تبصره ۲ ـ پارچه پنبه که بیش از صدی ۱۰ مواد غیر پنبه داشته باشند جزو پارچه های مخلوط محسوب میشوند وحقوق معینه ماده نسجی را که قسمت عمده آن پارچه را تشکیل میدهد خواهند پرداخت .			
	قسمت سوم پارچه های پشمی موئی و کرکی			
	الف ـ پارچه ـ پشمی ـ کرکی وموئی خالص :			
	۱ ـ فرش ـ قالی قالیچه حاشیه های قالی باف ـ گلیم ـ جاجیم و خرجین و امثال آن :			
٤۵۰	**الف** ـ ماشین باف	کیلو		۱۰
٤۵۱	**ب** ـ دست باف	»	۵۰	۷
٤۵۲	۲ ـ نمد پشمی و کرکی	»		٤
٤۵۳	۳ ـ پارچه لائی پشمی و کرکی	»		۱٤
	٤ ـ پارچه های کش باف پشمی یا کرکی خالص یامخلوط :			
٤۵٤	**الف** ـ جهت لباس رو	»		۱۱
٤۵۵	**ب** ـ جهت زیر پیراهن	»		٦
٤۵٦	۵ ـ مخمل ـ مخمل کرکی ـ ماهوت مخملی و مخملل های طرح پوست حاجی طرخان یا پوست سایر حیوانات ومخمل های حاشیه جهت لباس سردست و یقه وغیره که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد	»		۵٦

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	٦ ـ سایر اقسام پارچه های پشمی ـ موئی ـ کرکی که هر متر مربع آن :			
٤٥٧	**الف** ـ بیش از ٥٠٠ گرم وزن داشته باشد	کیلو		٢٦
٤٥٨	**ب** ـ بیش از ٣٠٠ گرم تا ٥٠٠ گرم وزن	»		٣٥
٤٥٩	ج ـ سیصد گرم و کمتر	»		٤٠
	تبصره ١ ـ پارچه‌هائیکه کمتر از ده درصد پشم داشته باشند جزو پارچه های پنبه خالص محسوب و آنهائیکه بیش از نود درصد پشم داشته باشند مانند پارچه های پشم خالص منظور میگردند .			
	تبصره ٢ ـ پارچه پشمی ـ کرکی ـ یا موئی قلابدوزی زردوزی ـ پولك دوزی ـ و شب نما شده که در نتیجه کار اضافی نسبت بیافت اولیه در آن شده است حقوق مذکور فوق را بعلاوه ٣ درصد خواهند پرداخت			
	ب ـ پارچه های پشمی ـ کرکی و مرئی مخلوط به پنبه			
	١ ـ فرش ـ قالی ـ قالیچه ـ حاشیه های قالی باف ـ گلیم جاجیم ـ خرجین و امثال آن :			
٤٦٠	**الف** ـ ماشین باف	»		١٢
٤٦١	**ب** ـ دست باف	»		٩
	٢ ـ مخمل ـ مخملهای کرکی و مخمل های طرح پوست حاجی طرخان یا سایر پوست حیوانات و مخملهای جهت حاشیه لباس سردست و یقه و غیره که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد :			
٤٦٢	**الف** ـ آنهائیکه ٧٠ درصد تا نود درصد پشم داشته باشند	»		٣٥
٤٦٣	**ب** ـ آنهائیکه ده درصد و کمتر از ٧٠ درصد پشم داشته باشند	»		٢٥

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۳ ـ سایر اقسام پارچه های پشم و نخ غیرمذکور :			
	الف ـ آنهائیکه ۷۰ در صد تا نود در صد پشم داشته باشند که وزن هرمترمربع آن ها :			
۴۶۴	۱ ـ بیش از ۳۰۰ گرم	کیلو		۲۰
۴۶۵	۲ ـ ۳۰۰ گرم و کمتر	»		۳۰
۴۶۶	**ب** ـ آنهائیکه ۱۰ درصد تا ۷۰ درصد پشم‌داشته باشند	»		۲۸
	تبصره ـ پارچه های فوق در صورتیکه قلابدوزی ـ زر دوزی ـ پولك‌دوزی وشب‌نما شده باشند که درنتیجه نسبت به‌بافت اولیه کار اضافی شده باشد حقوق مذکور فوق را بعلاوه ۳۵ درصد خواهند پرداخت .			
	قسمت چهارم ـ پارچه‌های ابریشم طبیعی وفضولات ولاس ابریشم			
	الف ـ پارچه‌های خالص :			
	۱ ـ فرش ـ قالی ـ قالیچه ـ حاشیهٔ قالی‌باف ـ گلیم ـ جاجیم خورجین وامثال آن :			
۴۶۷	**الف** ـ ماشین‌باف .	»		۵۰
۴۶۸	**ب** ـ دست باف	»		۵۰
۴۶۹	۲ ـ مخمل ـ مخمل کرکی ـ مخملهای‌طرح‌پوست‌حاجی‌طرخان یا پوست سایر حیوانات و مخملهای حاشیه جهت لباس سر دست و یقه و غیره که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد .	»		۵۰
۴۷۰	۳ ـ پارچه های الکی جهت ماشین‌آلات	»		۲۱
۴۷۱	٤ ـ پارچه های کش باف	»		٤۰
۴۷۲	۵ ـ انواع تور و توری (تول ـ دانتل ــ کیپور از و امثال آن) از ابریشم طبیعی خالص که عرض آن بیش از ۱۰ سانتیمتر باشد .	»		٤۰

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	٦ - سایر اقسام پارچه‌های ابریشم طبیعی و فضولات ولاس ابریشم که وزن هرمتر مربع آن :			
٤٧٣	الف - بیش از ٦٠ گرم	کیلو		١٠٠
٤٧٤	ب - بیش‌از ٢٠ گرم تا ٦٠ گرم	»		١٢٠
٤٧٥	ج - ٢٠ گرم و کمتر باشد	»		١٤٠
	ب - پارچه و مخمل های ابریشم طبیعی و لاس و فضولات ابریشم طبیعی مخلوط بسایر مواد سوای ابریشم مصنوعی:			
٤٧٦	١ - آنهائی که از ده تا ٣٠ درصد مواد خارجی داشته باشند.	»		٦٧
٤٧٧	٢ - آنهائیکه از ٣٠ در صد تا ٩٠ درصد مواد خارجی داشته باشند.	»		٣٤
٤٧٨	٣ - انواع تور و توری (تول - دانتل - کیپور - لز - وامثال آن) ازابریشم‌طبیعی‌لاس وفضولات ابریشم‌مخلوط بسایرمواد سوای ابریشم مصنوعی که عرض آن بیش ازده سانتیمتر باشد -	»		١٢٠
	تبصره ۱ - پارچه‌های ابریشمی طبیعی که کمتر از ١٠ درصد مواد خارجی داشته باشند جزو پارچه‌های ابریشمی خالص محسوب وآنهائیکه بیش از ٩٠ درصد مواد خارجی داشته باشند مانند پارچهٔ خالص آن مواد منظور میگردند.			
	تبصره ۲ - پارچه - مخمل - توری و سایر پارچه های ابریشم طبیعی خالص - یامخلوط که قلابدوزی - زردوزی - پولك‌دوزی - شب‌نما شده که در نتیجه نسبت به‌بافت اولیه کاراضافی درآن شده است حقوق مذکورفوق را بعلاوه ٣٥ درصد خواهند پرداخت.			

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت پنجم ـ پارچه های ابریشم مصنوعی			
	الف ـ پارچه‌های ابریشم مصنوعی خالص :			
۴۷۹	۱ ـ پارچه‌های کش‌باف	کیلو		۲۵
۴۸۰	۲ ـ مخمل‌های کرکی ـ مخملهای طرح پوست حاج طرخان یا سایر پوست حیوانات و مخملهای حاشیه جهت لباس سر دست و یقه وغیره که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد .	»		۵۰
۴۸۱	۳ ـ انواع تور و توری (تول ـ دانتل ـ کیپور ـ لز وامثال آن) که عرض آن بیش از ده سانتیمتر باشد .	»		۱۴۰
	۴ ـ سایر اقسام پارچه‌های ابریشم مصنوعی خالص که وزن هرمترمربع آن :			
۴۸۲	**الف** ـ بیش از ۶۰ گرم	»		۵۰
۴۸۳	**ب** ـ بیش از ۲۰ گرم تا ۶۰ گرم	»		۷۵
۴۸۴	**ج** ـ ۲۰ گرم و کمتر باشد	»		۱۰۰
	ب ـ پارچه ومخمل ـ تور ـ توری وحاشیه‌های بیش از ده سانتیمتر عرض از ابریشم مصنوعی مخلوط با ابریشم طبیعی :			
	۱ ـ آنهائیکه ازده درصد تا ۳۰ در صد ابریشم طبیعی دارند ووزن هرمترمربع آن :			
۴۸۵	**الف** ـ بیش ازشصت گرم	»		۵۰

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٤۸٦	**ب** ـ بیش از بیست گرم تا شصت گرم	کیلو		۹۳
٤۸۷	**ج** ـ بیست گرم و کمتر باشد	»		۱۲٤
	۲ ـ آنهائیکه از ۳۰ درصد تا ۹۰ در صد ابریشم طبیعی دارند ووزن هرمترمربع آن :			
٤۸۸	الف ـ بیش از ٦۰ گرم	»		۱۰۰
٤۸۹	ب ـ بیش از ۲۰ گرم تا ٦۰ گرم	»		۱۲۰
٤۹۰	ج ـ بیست گرم و کمتر باشد	»		۱٤۰
٤۹۱	**ج** ـ پارچه ـ مخمل ـ تور ـ توری ـ گارس ـ حاشیه‌بیش‌از ده سا نتیمتر عرض و سایر پارچه های ابریشم مصنوعی که ده درصد تا ۹۰ در صد پنبه یا سایر مواد مخلوط دارد .	»		٤۰
	تبصره ۱ ـ پارچه‌های ابریشم مصنوعی که کمتر از ده درصد مواد خارجی داشته باشند پارچهٔ ابریشم مصنوعی خالص و آنهائیکه بیش از ۹ در صد مواد خارجی داشته باشند پارچهٔ خالص آن مواد محسوب میشوند .			
	تبصره ۲ ـ پارچه‌های ابریشم مصنوعی خالص یا مخلوط گل‌دوزی ـ زردوزی ـ پولك‌دوزی و شب‌نما شده که در نتیجه نسبت به‌بافت اولیهٔ آن کار اضافی شده باشد حقوق معینه را بعلاوه ۳۵ درصد خواهد پرداخت			
	قسمت ششم ـ پارچه های کتانی ـ شاهدانه ـ کنف ـ ژوت ـ آلفا ـ رامی و سایر الیاف نباتی غیرمذکور .			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه ریال	تعرفه د
٤۹۲	۱ - تسمه و لوله‌های علفی خالص یا مخلوط بسایر مواد نسجی ساده یا با ملحقات فلزی مخصوص ماشین آلات	کیلو	۱	
٤۹۳	۲ - فرش - پادری ساده یا مخلوط بسایرمواد	»	۲	
٤۹٤	۳ - پارچه‌های ضخیم علفی جهت لفاف وروپوش و گونی بانضمام گونی‌های دوخته	»		۳٥
	٤ - سایر پارچه‌های بافته شده با الیاف نباتی خالص که وزن هرمترمربع آن :			
٤۹٥	**الف** - بیش از ۲۰۰ گرم	»	۲۱	
٤۹٦	**ب** - بیش از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم	»	۳٥	
٤۹۷	ج - یکصد گرمو کمتر باشد	»	٤۹	
٤۹۸	٥ - پارچه‌های علفی ازهرقبیل مخلوط بسایر مواد غیر از ابریشم که تحت بند یك و دوفقره (ب) از قسمت چهارم و فقرهٔ (ج) قسمت پنجم این فصل ذکر گردیده‌اند	»	٦	
	تبصره - پارچه‌های مذکوره تحت نمرهٔ ٤ و ٥ اینقسمت که قلابدوزی - زردوزی - پولك‌دوزی و شب‌نما شده که درنتیجه نسبت به‌بافت اولیهٔ آن‌کاراضافی شده است حقوق مذکوره را بعلاوه ۳٥ درصد خواهند پرداخت			
	قسمت هفتم پارچه‌های ممزوج ومخلوط بکائوچو - موم یا سایرمواد			
	۱ - پارچه‌های بافته‌شده با الیاف نسجی وکائوچوئی :			
٤۹۹	**الف** - مخصوص روپوش اتوموبیل ومال‌التجاره (ندوخته)	»	٤	۸۰
	ب - سایراقسام آن که وزن هرمترمربع آن :			
٥۰۰	۱ - بیش ازیکصدگرم	»	۳	

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۵۰۱	۲ ـ بیش از ۶۰ تا ۱۰۰ گرم	کیلو	۵۰	٤
۵۰۲	۳ ـ ۶۰ گرم و کمتر باشد	»		٦
۵۰۳	۲ ـ نوارهای بافته شده با الیاف نسجی و کائوچوئی اعم از ساده یا چین‌دار .	»		۸
	۳ ـ پارچه های مومـی و دهنی از قبیل مشمع (سوای مشمع دوائی) :			
۵۰٤	**الف** ـ برای باربندی ولفاف	»	۳۰	—
۵۰۵	**ب** ـ برای فروش و رو کش مال‌التجاره	»	۸۰	۱
۵۰٦	**ج** ـ برای رومیزی یا سایر مصارف خانگی ساده یارنگ شده یا منقش	»		۳
	تبصره ـ درصورتیکه پارچه متن‌مشمع از ابریشم‌طبیعی یا مصنوعی باشد حقوق فوق را بعلاوه ۲۵ در صد میپردازند			
۵۰۷	٤ ـ پارچه قیر اندود از هر قبیل جهت فروش ـ رو پوش مال‌التجاره ـ لفاف سقف و غیره	»	٤۰	—
۵۰۸	پارچه‌های آلوده بسایر صمغ‌ها یا دهنیات	»		۱
	قسمت هشتم ـ سایر پارچه های غیرمذکور بدون تشخیص موادیکه در آنها بکار رفته است			
۵۰۹	۱ ـ فرش و پرده های طرح پرده های فرانسه معروف به گبلن ـ پرده و فرشهای زردوزی شده	ازروی قیمت		۲۵٪
۵۱۰	۲ ـ فتیله چراغ ساده یا با ملحقات فلزی لاینفك آن	کیلو		۳
۵۱۱	۳ ـ بند کفش ـ بند کرست ـ سایربندهای شبیه بآنها با یا بدون سر بندهای فلزی	»		۹
۵۱۲	٤ ـ نوار ـ قیطان ـ سنبله و منگوله	»	۵۰	۱۲
۵۱۳	۵ ـ روبان ساده یامخملی دارای ده سانتیمتر عرض یا کمتر	»		٤۰

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۶ ـ حاشیه لباس ـ توری لبه (دانتل یاقلابدوزی) که ده سانتیمتر و کمتر عرض داشته باشند :			
۰۱٤	**الف** ـ بافته شده باماشین	کیلو		۵۰
۰۱۵	**ب** ـ بافته شده با دست	ازروی قیمت		۲۵٪
۰۱٦	۷ ـ اتیکت‌های‌پارچهٔ ـ نوارهای حروف‌دار وعدد دوخته شده جهت دوختن بلباس	کیلو		۱٦
	۸ ـ پارچه ونوارهای ترکیب شده با الیاف فلزی ازقبیل زری ـ بادله و امثال آن :			
۰۱۷	**الف** ـ با الیاف فلزی بدل	»		۵۰
۰۱۸	**ب** ـ با الیاف فلزی اصل	»		۲۵۰
	۹ ـ یراق ـ سردوشی ونوارهای‌بافته‌شده‌فلزی ده‌سانتیمتر عرض یا کمتر :			
۰۱۹	**الف** ـ بدل	»		٤۲
۰۲۰	**ب** ـ اصل	»		٤۲
	۱۰ ـ پارچه و نوارهای بافته شده باالیاف‌نسوز (اسبست)			
۰۲۱	**الف** ـ توری چراغ ازهر قبیل	»		٤۰
۰۲۲	**ب** ـ سایر پارچه و نوارهای نسوز	»	۵۰	۷
۰۲۳	۱۱ ـ پارچه‌های مخصوص نقشه‌برداری	»		۵
۰۲٤	۱۲ ـ پارچه سنباده	»	٦۰	۱
۰۲۵	۱۳ ـ قطعات‌پارچه واشیاء ساخته‌شده ازپارچه غیرمذکور ازهرقبیل که منحصراً برای مصارف صنعتی باشد	»		۳
۰۲٦	۱٤ ـ سایر منسوجات غیرمذکور ازهرقبیل	ازروی قیمت		۱۵٪
	تبصره ـ منسوجات بافته شده بطور توپ که دارای نقشه یا فاصله هائی باشد که بطور وضوح تشکیل فواره های اجناس ازقبیل‌پتو ـ دستمال ـ سرخشك‌کن ـ حوله ـ قطیفه وامثال آنهارا بدهند حقوق گمرکی اشیاء تهیه شده همان جنس را میپردازند			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل نهم ـ البسه و اشیاء دوخته			
	قسمت اول ـ البسه دوخته			
	الف ـ البسه زیر پوش از قبیل پیراهن ـ زیر شلواری ـ زیر پیراهنی ـ تنکه ـ پستان بند وامثال آنها :			
۵۲۷	۱ ـ از پارچه پنبه خالص	کیلو		۱۲
۵۲۸	۲ ـ از پارچه پشمی خالص	»		۳۰
۵۲۹	۳ ـ از پارچه پشم ونخ مخلوط	»		۲۴
۵۳۰	٤ ـ از پارچه ابریشم طبیعی	»		۹۰
۵۳۱	۵ ـ از پارچه ابریشم مصنوعی	»		٦۰
۵۳۲	٦ ـ از سایر الیاف نسجی مخلوط یا ساده	»		۳٦
	ب ـ البسه دوخته رواز قبیل کت ـ شلوار ـ جلیقه ـ پالتو شنل وسایر البسه روغیر مذکور :			
۵۳۳	۱ ـ از نمد	»		٦
۵۳٤	۲ ـ از پارچه پشمی خالص	»		٤۵
۵۳۵	۳ ـ از پارچه پشم ونخ مخلوط	»		۳۰
۵۳٦	٤ ـ از پارچه ابریشم طبیعی	»		۱۸۰
۵۳۷	۵ ـ از پارچه ابریشم مصنوعی	»		۱۲
۵۳۸	٦ ـ ازسایر الیاف نسجی ساده یا مخلوط	»		۷۲
	ج ـ سایر اقسام البسه			
۵۳۹	۱ ـ کلاه نمد	»		٦۰
۵٤۰	۲ ـ کلاه بلند و کلاه ابریشمی	»		۹۰
۵٤۱	۳ ـ کلاه موئی وحصیری ازهر قبیل	»		٤۵
۵٤۲	٤ ـ کلاه چوب پنبه و کلاه تابستانی	»		٦۰
۵٤۳	۵ ـ کلاههای معروف به‌بره ـ کاسکت ـ کپی ـ شب کلاه عرقچین ـ فینه ـ و کلاههای نرم بچه گانه	»		٤۵

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۵٤٤	٦ - آستر تهیه شده کلاه ازهرقبیل	کیلو		٤۵
۵٤۵	۷ - یقه - پیش سینه وسر دست آهار دار یا بی‌آهار	»		۵۰
۵٤٦	۸ - کراوات وپاپیون ازهر قبیل	»		۱۵۰
	۹ - کفش راحتی وسرپائی پارچه :			
۵٤۷	الف - ساده	»		۱۵
۵٤۸	ب - قلابدوزی‌شده یادارای تزئینات غیراز جواهرات‌اصل	»		٦۰
۵٤۹	۱۰ - بندشلوار - بند جوراب - شکم‌بند - کرست و کمر بند پارچهٔ	»		۷۲
۵۵۰	۱۱ - دستکشهای پارچه زنانه یا مردانه از هـر قبیل و دستکشهای پارچهٔرودستی‌ساده‌یالبه خزداریاقلابدوزی‌شده	»		۱۰۰
۵۵۱	۱۲ - دستکش پارچه برای ورزش	»		۳۵
۵۵۲	۱۳ - عرق گیر ازهر قبیل	»		٤۵
۵۵۳	۱٤ - گترهای مردانه و زنانهٔ پارچهٔ	»		۱۰۰
۵۵٤	۱۵ - مچ پیچ	»		۲
	۱٦ - جورابهای زنانه و بچه گانه و مردانه از هر قبیل ساده مشبك یاقلابدوزی شده :			
۵۵۵	الف - پنبهٔ	»		۲۵
۵۵٦	ب - پشمی- کرکی - موئی خالص یامخلوط	»		۵۰
۵۵۷	ج - ابریشمی طبیعی یا مصنوعی یامخلوط	»		۱۵۰
	۱۷ - شال گردن - رو سری و دستمال های جیبی ساده یا با حاشیه :			
۵۵۸	الف - پنبه یا کتانی	»		۲۵
۵۵۹	ب - پشمی یا مخلوط	»		۵۰
۵٦۰	ج - ابریشم طبیعی یا مصنوعی یا مخلوط	»		۷۵
۵٦۱	۱۸ - دستمال های صحی زنانه	»		۵
۵٦۲	۱۹ - سایر البسه غیر مذکور ازهر قبیل	ازروی قیمت		۳۵٪
۵٦۳	۲۰ - لباسهای مستعمل ازهر قبیل			ممنوع

شمارهٔ تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت دوم - سایر اشیاء دوخته و مهیا			
	۱ - پتو :			
٥٦٤	**الف** - پنبهٔ	کیلو	٥٠	۷
٥٦٥	**ب** - پشمی یا کرکی خالص یامخلوط	»		۱٥
	۲ - ملافه - روبالش - روپوش تختخواب - چادر شب - زین پیچ - لنگ - سر خشك کن - قابدستمال - جیرهای مصنوعی برای کفش وشیشه‌پاك کردن - سفره - رومیزی - پرده - پشت‌دری - حوله - قطیفهٔ بزرك و کوچك ودستمال های سرسفره ساده یا با حاشیه :			
٥٦٦	**الف** - ساخته‌شده ازپنبه یا کتان یا پارچه‌های اسفنجی	»	٥٠	۷
٥٦۷	**ب** - پشمی - کرکی یا مخلوط	»		۲٥
٥٦۸	ج - ابریشم طبیعی خالص یامخلوط	»		۱۰۰
٥٦۹	د - ابریشم مصنوعی خالص یا مخلوط	»	٥٠	٦۲
	۳ - روپوشهای دوخته برای مال‌التجاره یاکامیون ساده یا با حلقه وریسمان :			
٥۷۰	**الف** - ساده	»	۲٥	۱
٥۷۱	**ب** - ساخته‌شده از پارچه‌های آلوده بصمغ یاقیر یا مواد دهنی .	»		٥
	٤ - چادر - تجیروچترهای بزرگ باغی - رختخواب پیچ وکیسه‌های سفروسطل پارچه :			
٥۷۲	**الف** - ساده	»		۳
٥۷۳	**ب** - ساخته ازپارچه‌های قیراندود وآلوده بصمغ یامواد دهنی	»		٥
٥۷٤	٥ - پردهٔ پرچم	»		۲٥

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	٦ ـ چترهای بارانی وآفتابی ـ شلاق ـ عصا وبادزن :			
۵۷۵	**الف** ـ دارای روکش ابریشمی	کیلو		۳٦
۵۷٦	**ب** ـ سایر اقسام	»		۱۸
۵۷۷	۷ ـ گل ـ برگ ـ میوه و شاخهٔ مصنوعی برای لباس یا کلاه یا سایر تزئینات و قطعات منفصلهٔ غیر مذکور آنها	»		۱۲۰
۵۷۸	۸ ـ بند ساعت ـ دست بند ـ گردن‌بند ـ بند عینک ـ واکسیل‌بند و سایر اشیاء قیطان باف ساده یا قلابدوزی شده .	»		٦۰
	۹ ـ کیفهای دستی زنانه ـ کیف بغل ـ کیسهٔ پول ـ کیسهٔ توتون . جلدهای پارچهٔ عینك ـ کتاب ـ قوطی سیگار ـ فندك ـ ساعت ـ اسلحه ـ آلات موسیقی وامثال آن‌ساخته شده ازپارچه :			
۵۷۹	**الف** ـ پنبه و کتانی وپشمی ساده	»		۳۰
۵۸۰	**ب** ـ ابریشمی باقلابدوزی وزردوزی ودست‌دوزی‌شده از هرقبیل	»		۷۵
۵۸۱	۱۰ ـ موبند وتورهای سر	»		۱۷۵
۵۸۲	۱۱ ـ عروسکهای پارچهٔ ـ توپ و سایر اقسام بازیچهٔ پارچهٔ	»		٤۰
	۱۲ ـ توبره ـ کیسه وتایچه :			
۵۸۳	**الف** ـ پنبهٔ وموئی	»	۵۰	—
۵۸٤	**ب** ـ سایر اقسام	»	۵۰	—
۵۸۵	۱۳ ـ پشه‌بند	»		۱۵
۵۸٦	۱٤ ـ پالان ـ جهاز ـ جل وعرقگیر	»	۵۰	۲

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۱۵ ـ تشك ـ لحاف ـ متکا ـ بالش ـ مخده ـ تشکچه و سایر پارچه‌های دوختهٔ تو پر سوای قالی باف و گلیم باف :			
۵۸۷	**الف** ـ پنبهٔ یا کتانی ساده	کیلو	۵۰	۷
۵۸۸	**ب** ـ پشمی	»		۲۵
۵۸۹	**ج** ـ ابریشمی طبیعی خالص یا مخلوط	»		۱۰۰
۵۹۰	**د** ـ ابریشمی مصنوعی خالص یا مخلوط	»	۵۰	۶۲
	تبصره ـ حقوق مذکوره در مادهٔ (۱۵) فوق فقط راجع برو و آستر اشیاء فوق است و جنس محتوی آنها تابع حقوقی است که برای آن جنس در تعرفه ذکر گردیده .			
۵۹۱	۱۶ ـ ژنده‌های مخصوص پاك کردن ماشین آلات	»	۶۰	
۵۹۲	۱۷ ـ سایر اشیاء دوخته و مهیا غیر مذکور	ازروی قیمت		۲۵٪
	تبصره ـ اشیاء دوخته و ملبوس مذکوره در این فصل که دارای قلابدوزی ـ زردوزی ـ پولك دوزی ـ منجوق دوزی وسایر تزئینات ازاین‌قبیل باشند ۳۵ درصد علاوه‌بر حقوق معینه برای آن جنس را باید بپردازد مگر اینکه برای قلابدوزی ـ گلدوزی و زر دوزی آن شئ حقوق دیگری تعیین شده باشد			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل دهم اشیاء ساخته شده از چوب ـ نی و چوب پنبه			
	قسمت اول ـ اشیاء ساخته شده از چوب			
۵۹۳	۱ ـ دگل کشتی ـ مال بند وسائط نقلیه و سایر دیرك و تیرهای آماده شده	صد کیلو	۸۰	۴
۵۹۴	۲ ـ دسته‌های ضخیم ازقبیل دسته بیل وغیره بانضمام پارو	»	۴۰	۶
	۳ ـ تراورس های چوبی راه آهن ـ چوب برای فرش خیابان وآجرهای‌چوبی ساخته‌شده ازچوب یاازخاك اره:			
۵۹۵	**الف** ـ ساده	»	۵۰	۳
۵۹۶	**ب** ـ اندوده بقیر یا سایرمواد	»		۵
۵۹۷	۴ ـ صفحه و ورقه های چوبی چند لا مسطح یا منحنی و سایر چوبهای خمیده	»	۵۰	۳۷
۵۹۸	۵ ـ صفحه و ورقه‌های یك لا مسطح یا منحنی	»		۲۵
۵۹۹	۶ ـ چرخ و قرقره با یا بدون ملحقات فلزی	»	۵۰	۷
۶۰۰	۷ ـ صندوق مخصوص باربندی با یا بدون ملحقات فلزی	»	۴۰	۶
۶۰۱	۸ ـ قفس طیور و حیوانات با یا بدون ملحقات فلزی	»		۱۵
۶۰۲	۹ ـ خانه و ساختمانهای چوبی آلاچیق ـ پله ـ نردبان و طارمی	»	۶۰	۹
۶۰۳	۱۰ ـ درب و پنجره بدون شیشه و پرده های چوبی	»	۵۰	۳۷
۶۰۴	۱۱ ـ طشت ـ طشتك ـ لاوك ـ چلیك ـ بشکه ساده یا با ملحقات فلزی	»	۵۰	۲۲
	۱۲ ـ صندوق ـ میز ـ صندلی ـ تختخواب ـ گنجه ـ دولابچه وسایراقسام مبلهای‌چوبی بانضمام محفظه‌های پیانو وارگ			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	و چرخ خیاطی و ماشین تحریر و امثال آنها وسایر اشیاء غیرمذکور ساخته شده از چوب که وزن هرعدد آن بیش از ۲ کیلوگرم باشد:			
۶۰۵	**الف** ـ ساده	کیلو	۴۵	
۶۰۶	**ب** ـ تو پر یافنردار یا روکش دار از گونی یا پارچه‌های کم قیمت مشابه‌آن ومبل‌های دارای ملحقات فلزی وشیشه و سایر مواد	»	۵۰	۱
۶۰۷	**ج** ـ پوشیده شده از سایر اقسام پارچه یا چرم	»	۵۰	۲
۶۰۸	۱۳ ـ اسباب و ادوات ورزش و چوب بیلیارد از هر قبیل ساده ـ رنگ شده و مزین از چوبهای عادی یا ممتاز	»		۷
۶۰۹	۱۴ ـ قالب کفش و کلاه ـ پاشنه و تخت کفش ـ میخ چوبی کفاشی و کفشهای چوبی	»	۵۰	۴
۶۱۰	۱۵ ـ آلات و ادوات و لوازم کارخانه‌جات از قبیل دوك شانه ـ ماکو ـ ماسوره و غیره از هرنوع چوب با یا بدون ملحقات فلزی ساده یا رنگ شده یا منبت‌کاری شده	»	۷۵	—
۶۱۱	۱۶ ـ افزار دستی و ادوات فلاحتی	»	۶۰	—
۶۱۲	۱۷ ـ ظروف ـ قاشق ـ چنگال ـ جعبه وقوطی از هرقبیل دسته چاقو و کارد و سایر دسته‌های کوچك و سایر لوازم خانه غیرمذکورچوبی	»	۵۰	۷
۶۱۳	۱۸ ـ لوازم دفتر و تحریر از قبیل چوب قلم ـ کاغذ بر کاغذ گیر ـ خط کش ـ گونیا ـ تخته نقاشی و مرکب خشك کن	»		۶
	۱۹ ـ مدادچوبی‌ساده یابا مداد پاك کن‌و گیره غیرقیمتی:			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۶۱۴	**الف** ـ مغزسیاه	کیلو	۵۰	٤
۶۱۵	**ب** ـ رنگی و سایر اقسام مداد چوبی	»	۵۰	۷
۶۱۶	۲۰ ـ اعضای مصنوعی انسان و چوبهای زیر بغل مرضی با یا بدون ملحقات فلزی	»		۲
۶۱۷	۲۱ ـ تکمه با یا بدون ملحقات فلزی و میلهای دست‌بافی	»	۵۰	٤
۶۱۸	۲۲ ـ شانه ـ سنجاق و اقسام زیور آلات چوبی و مجسمه از هرقبیل چوب ـ ساده یا رنگ شده	»		[illegible]۰
۶۱۹	۲۳ ـ عصا ـ دسته عصا ـ دسته‌چتر وشلاق ـ سه‌پایه عکاسی با یا بدون ملحقات فلزی غیر قیمتی	»		٤۰
۶۲۰	۲٤ ـ چپق ـ سر چپق ـ چوب سیگار و چوب چپق	»		۷۵
۶۲۱	۲۵ ـ حروف و کلیشه طبع	»	۵۰	۳
۶۲۲	۲۶ ـ میز بیلیارد کامل ساده یا رنگ شده از هرقبیل	»	۲۵	۲
۶۲۳	۲۷ ـ سایر اشیاء غیرمذکور چوبی که وزن هر عدد آن دو کیلو گرم و کمتر باشد	»		۶
	تبصره ـ اشیاء مندرجه تحت نمرات ـ ٤ ـ ۸ ـ ۹ ـ ۱۰ ـ ۱۲ ـ ۱۷ ـ ۲۳ ـ ۲٤ ـ ۲۷ ـ این‌قسمت حقوق معینه را :			
	الف ـ در صورتیکه از چوبهای قیمتی ساخته شده باشند بعلاوه صد در صد			
	ب ـ منقش یا رنگ شده یا لاك زده باشد بعلاوه پنجاه در صد			
	ج ـ منبت و خاتم کاری شده یا دارای نقوش برجسته یا فرورفته باشد بعلاوه صد در صد باید بپردازند			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت دوم ـ اشیاء ساخته شده از چوب پنبه طبیعی یا فضولات چوپ پنبه و چوپ پنبه مصنوعی			
	۱ ـ در بطری و پولکهای چوب پنبه			
٦۲٤	**الف** ـ ساده	کیلو	۵۰	۱
٦۲۵	**ب** ـ با ملحقات فلزی غیرقیمتی یا سایرمواد	»		۳
٦۲٦	۲ ـ لوازم شنا و نجات از غرق	»		۳
	۳ ـ سایر اشیاء غیرمذکور ساخته شده ازچوب پنبه :			
٦۲۷	**الف** ـ ساده	»		۳
٦۲۸	**ب** ـ با ملحقات غیرقیمتی	»		٦
	قسمت‌سوم ـ اشیاء ساخته شده ازنی ـ خیزران وازسایر ترکه‌ها و ساقه ها و الیاف نباتی			
٦۲۹	۱ ـ حصیر ـ زنبیل ـ سبد ـ صندوق‌های حصیری یا ترکه جهت حمل بار و باربندی	صد کیلو		۸
	۲ ـ سایر اشیاء غیرمذکور			
٦۳۰	**الف** ـ ساده	کیلو	۵۰	٤
٦۳۱	**ب** ـ بامنضمات غیرقیمتی	»	۵۰	۱۲
	فصل‌یازدهم ـ کائوچو ـ سلولوئید ـ بیریت ـ گالالیت ـ ویسکوئید ـ سلوفان ـ سیلیت			
	قسمت اول ـ کائوچو و اشیاء ساخته شده از کائوچو :			
٦۳۲	۱ ـ کائوچو و بالاتای خام	»	۵۰	—
٦۳۳	۲ ـ محلول کائوچو خام و چسبهای کائو چو	کیلو باظرف	۵۰	٤

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٦٣٤	۳ ـ کائوچو به شکل ورق ـ صفحه ـ تخته و غیره بطور توپ یا بریده خالص یا مخلوط با سایر مواد ـ رشته یا نخ های کائوچوئی ساده یا پوشیده شده از نخ و ابریشم .	کیلو		۳
	٤ ـ تسمه‌های زرینی :			
٦٣٥	**الف** ـ برای مصارف صنعتی وماشین آلات	»	٥٠	۱
٦٣٦	**ب** ـ برای کمربند وبندشلوار و بند جوراب	»	٤٠	۲
٦٣٧	٥ ـ ورقه های کائوچو برای مصرف دندانسازی به انضمام قرص و خمیر کائوچو جوشانیده شده مخصوص دندانسازی و سایر اشیاء زرینی غیر مذکور مخصوص دندانسازی .	»		۲٦
	٦ ـ رزین وسائط نقلیه :			
٦٣٨	**الف** ـ لاستیك درشکه و رزینهای تو پر دوچرخه و سه چرخه .	»		٥
٦٣٩	**ب** ـ لاستیك‌های توپر بارکش	»		۲
٦٤٠	**ج** ـ لاستیك توئی وروئی اتومبیل بارکش ـ دو چرخه ـ موتوسیکلت و غیره	»		۱
	۷ ـ کفش و چکمه های لاستیکی تك پوش و کفش‌های لاستیکی مخصوص حمام و لب دریا :			
٦٤١	**الف** ـ تمام‌لاستیکی	»	٤٠	۲
٦٤٢	**ب** ـ مخلوط با سایر مواد مشروط بر اینکه قسمت اعظم آن از حیث قیمت لاستیك باشد	»	۲٥	٦
	۸ ـ گالش وچکمه ونیم‌چکمه که روی کفش‌پوشیده شود:			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٦٤٣	**الف** ـ تمام لاستیك یا بدون آستر	کیلو	۸۰	٤
٦٤٤	**ب** ـ دارای لبه‌های خزی وپوستی وغیره	»		۹
٦٤٥	۹ ـ پاشنه و کف کفش ونعل اسب لاستیکی	»	٦۰	۳
٦٤٦	۱۰ ـ سر بطری ـ توپی ـ سوپاپ و حلقه های لاستیکی جهت سربطری ـ مداد پاك کن و مرکب‌پاك کن ساده یا دارای ملحقات فلزی غیر قیمتی ـ چوبی ـ چرمی ـ بلوری وغیره	»	٥۰	٤
	۱۱ ـ لوله های لاستیکی خالص یا ساخته شده از پارچهٔ کائوچوئی یا روکش‌دار ازهرقبیل :			
٦٤٧	**الف** ـ بقطر بیش ازسی سانتیمتر	»	٥۰	٤
٦٤٨	**ب** ـ بقطرسی سانتیمترو کمتر	»		٦
٦٤٩	۱۲ ـ کیسهٔ یخ وآب گرم ـ اسباب مخصوص تنقیه ـ پوآر ـ لگن برای مصرف شست وشو ـ شیردوش ـ قطره‌چکان ـ سرپستانك ـ کاپوت ـ پستانکهای بازیچهٔ اطفال ساده یا با ضمائم فلزی غیرقیمتی ـ سلولوئیدی ـ استخوانی شیشهٔ و سایرمواد	»	٥۰	٤
٦٥۰	۱۳ ـ توپهای لاستیکی فوتبال ـ تنیس و سایر بازیها ـ توپهای لاستیکی متعارفی ـ بادکنك ـ عروسك ـ اشکال حیوانات وطیور وغیره و سایر اسبابهای لاستیکی بازی و بازیچه	»		٤۲
٦٥۱	۱٤ ـ اشیاء لاستیکی طبی از قبیل میلهای لاستیکی ـ استاتیسکپ ـ سر انگشتی ـ قیف ـ پیش‌بند های لاستیکی جهت اطباء و مریضخانه ـ دستکشهای لاستیکی تمام یا			

نمرهٔ ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	بدون انگشت ـ تشك وبالش ـ آبدزدك(سرنگك) وسایر اشیاء غیر مذکور برای مصارف طبی ساده یا ضمائم فلزی غیرقیمتی ـ سلولوئیدی ـ استخوانی ـ شیشهٔ و سایر مواد	کیلو		۱۲
٦٥۲	۱۵ ـ لوازم آرایش ازقبیل تیغ پاك کن ـ سینی ـ ظرف جای صابون ـ حلقه‌های لاستیکی مخصوص پودرزنی ـ ابر و کیسه و تسمه‌های لاستیکی زبر برای حمام ـ پوارهای ساده یادوبل برای‌سرعطرپاش ـ زیر گیلاس‌های‌لاستیکی و سایر اشیاء لاستیکی برای آرایش ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۳۰
٦٥۳	۱٦ ـ فرش و پادریهای لاستیکی برای آستانهٔ درب ـ درشکه واتومبیل ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۳
	۱۷ ـ البسهٔ لاستیکی از قبیل تنکه ـ پیش بند ـ کلاه ـ لباس بارانی وغیره :			
٦٥٤	**الف** ـ تمام لاستیکی	»		۱۰
٦٥٥	**ب** ـ ساخته‌شده ازپارچه‌های ممزوج بکائوچو	»		۲٤
٦٥٦	۱۸ ـ حروف و ارقام و مهرهای لاستیکی ساده یا دارای دسته‌های چوبی استخوانی وغیره سوای فلزات قیمتی	»		۲۰
٦٥۷	۱۹ ـ اشیاء لاستیکی مستعمل از هرقبیل که مصرف آن شیٔ را نداشته باشد	»		۳
	۲۰ ـ سایراشیاء ساخته شدهٔ ازکائوچو ازهرقبیل :			
٦٥۸	**الف** ـ ساده	»		۱۰
٦٥۹	**ب** ـ مخلوط یا ترکیب‌شده با سایرمواد	»		۱٦

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت دوم ـ سلولوئید ـ ببرید ـ گالالیت ویسکوئید ـ سولوفان ـ سیلیت وامثال آنها :			
۶۶۰	۱ ـ خام بشکل صفحه ـ ورق ـ میله ـ تخته و لولهٔ ساده یا صیقلی‌شده ویا رنگین ـ رشته ـ تسمه ـ نوارهای‌فیلم بدون دوا وفضولات آنها	کیلو		۱۲
	۲ ـ فیلم :			
۶۶۱	**الف** ـ جهت عکاسی	»		۹
	ب ـ جهت سینما وسینمای اطفال :			
۶۶۲	۱ ـ فیلم بی‌عکس	»		۹
	۲ ـ فیلم عکس‌دار :			
۶۶۳	**الف** ـ ظاهرنشده	»		۱۰۰
۶۶۴	**ب** ـ ظاهرشده منفی ومثبت	»		۱۰۰
	تبصره ـ فیلم‌های سینما عکس‌برداشته‌شده و ظاهرشده حاضربرای نمایش ولوبطورموقت وارد شوند باید حقوق معینهٔ فوق را بپردازند			
	۳ ـ زیورآلات واسباب‌بازی ازهرقبیل :			
۶۶۵	**الف** ـ ساده	»		۷۰
۶۶۶	**ب** ـ با ملحقات وسایر مواد سوای فلزات قیمتی ـ عاج و صدف	»		۸۴
	٤ ـ سایراشیاء غیرمذکورساخته شده ازمواد فوق :			
۶۶۷	**الف** ـ ساده	»		۳۵
۶۶۸	**ب** ـ با ملحقات از سایر مواد سوای فلزات قیمتی عاج و صدف	»		۶۳

شمارهٔ تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه	
			د	ریال
	فصل دوازدهم ـ کاغذ ـ کتاب ومصنوعات کاغذی			
٦٦٩	۱ ـ کهنه و سایر مواد اولیه برای ساختن کاغذ و خمیر کاغذ	کیلو	۱۰	
٦٧۰	۲ ـ کاغذ طبع متعارفی جهت روزنامه و کتب ومجلات	»	۱۲	
٦٧۱	۳ ـ کاغذ تحریر بریده وبریده نشدهٔ خطدار یا بدون خط و کاغذ پستی	»	۳۰	
٦٧۲	٤ ـ پاکتهای متعارفی ویاکتهای آستر باسمهٔ	»		۱
	٥ ـ کاغذ ویاکتهای تجملی تحریردرجعبه یا محفظهٔ دیگر ـ کارت و مقواهای تجملی ـ پاکتهای آستردار غیر باسمهٔ ـ کاغذهای لبه‌توری ـ کاغذهای فیلیگران ـ کاغذها و کارت مخصوص سرسفره وکارت ویزیت :			
٦٧۳	**الف** ـ ساده	»	٥۰	۲
٦٧٤	**ب** ـ چاپشدهٔ گلدار ومزین	»		٤
	٦ ـ کاغذهای مبلی ودیواری و کاغذهای ابری برای جلد کتاب وسایر کاغذهای رنگی زرافشان وساغری :			
٦٧٥	**الف** ـ ساده	»		۱
٦٧٦	**ب** ـ گل برجسته وطلائی	»	٦۰	۱
	۷ ـ کاغذهای لفاف که هرمترمربع آن ازسی گرم تجاوز نکند :			
٦٧٧	**الف** ـ ساده	»	٦۰	
٦٧٨	**ب** ـ منقش باسمهٔ یا یکطرف براق	»		۱
	۸ ـ کاغذهای لفاف که هرمترمربع آن ازسی گرم تجاوز کند :			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۶۷۹	**الف** ـ ساده	کیلو	۴۰	
۶۸۰	**ب** ـ منقش باسمه یایك طرف براق	»	۸۰	
۶۸۱	۹ ـ کاغذ های اسفالت و قطران آلوده و کاغذ های چین‌دار برای لفاف	»	۲۰	
۶۸۲	۱۰ ـ کاغذ های چرب جهت لفاف و کاغذ های شفاف جهت پشت شیشه	»	۴۰	
۶۸۳	۱۱ ـ اوراق‌مطبوعه و کاغذهای کهنه طبع‌شده برای‌لفاف	»	۱۰	
۶۸۴	۱۲ ـ کاغذ خشك‌کن و کاغذ صافی	»	۴۰	
۶۸۵	۱۳ ـ کاغذ کاربن	»		۲
۶۸۶	۱۴ـ کاغذ سیگار بطور بند یاورق	»	۸۰	
۶۸۷	۱۵ ـ کاغذ سیگار حلقوی (بوبین)	»	۲۰	۱
۶۸۸	۱۶ ـ کاغذ سیگار دفترچه	»		۶
۶۸۹	۱۷ ـ گیلز سیگار	هزار عدد		۱
۶۹۰	۱۸ ـ کاغذ مشتوك سیگار	کیلو	۱۶	
۶۹۱	۱۹ ـ کاغذهای عکاسی و کارت پستال های عکاسی حساس	»		۶
۶۹۲	۲۰ ـ کاغذ نقشه کشی حساس	»	۵۰	۱
۶۹۳	۲۱ ـ کاغذ های نقشه کشی و گراور معمولی غیر حساس شفاف خط دار یا بی‌خط	»	۲۰	۱
۶۹۴	۲۲ ـ کاغذ سمباده و سایر کاغذ های شبیه به آن برای صیقلی کردن یا خراشیدن اشیاء	»	۶۰	
۶۹۵	۲۳ ـ کاغذ های نازك برای سواد برداشتن (سولفوره)	»		۲
۶۹۶	۲۴ ـ کاغذ های منگنه شده یابدون منگنه تومار یا دسته شده مخصوص مستراح	»	•	۴
۶۹۷	۲۵ ـ فانوس و کلاه کاغذی و کنفی و سرپانتن و امثال آن	»	۵۰	۷
۶۹۸	۲۶ ـ عکس بر گردان	»		۱۷
۶۹۹	۲۷ ـ کاغذمگس و کاغذهای آلوده بدوا ـ چربی ـ گلیسیرین و موم و سایر مواد برای احتیاجات خانه داری یا صنعتی	»	۷۰	

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۰۰	۲۸ ـ اوراق و دفترهای نوشته شده ومستعمل			معاف
	۲۹ ـ مقوای متعارفی لوله یا ورق که هر متر مربع آن بیش‌ازسیصد گرم وزن داشته باشد :			
۷۰۱	**الف** ـ منقش وچاپ شده	کیلو	۳۰	
۷۰۲	**ب** ـ سایر اقسام	»	۱۵	
	۳۰ ـ مقوای متعارفی لوله یا ورق که هتر مربع آن سیصد گرم و کمتروزن داشته باشد :			
۷۰۳	**الف** ـ منقش وچاپ شده	»	۵۰	
۷۰۴	**ب** ـ سایر اقسام	»	۳۰	
۷۰۵	۳۱ ـ مقوای تجملی ازقبیل مقوای های شبیه به چرم یا عاج ومقواهای لب طلائی	»		۲
۷۰۶	۳۲ ـ مقوا های قیر اندود برای سقف	»	۸۰	
۷۰۷	۳۳ ـ دفتر های محاسبه خط دار یا بی‌خط	»		٤
۷۰۸	۳٤ ـ دفترچه برای مدارس	»		۳
۷۰۹	۳۵ ـ کتابچه های یاد داشت جیبی باجلد ومداد یا بدون آنها	»		٦
۷۱۰	۳٦ ـ دسته‌کاغذ های مخصوص یادداشت و دسته‌کاغذ های مخصوص تحریرساده یاطبع شده و اوراق چاپ شده جهت دفترهای تجارتی صورت حسات و سایر اوراق تجارتی اوراق بیمه و لاطاری و اسهام واستقراضی	»		۳
۷۱۱	۳۷ ـ آلبوم کاغذی ساده یا منقش	»		٦
	۳۸ ـ کتب بزبانهای خارجه :			
۷۱۲	**الف** ـ بی جلد			معاف
۷۱۳	**ب** ـ با جلد مقوائی			»

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
٧١٤	ج - مجلد بسایر جلد ها	کیلو	٥٠	١
	٣٩ - کتب فارسی :			
٧١٥	**الف** - بی جلد			معاف
٧١٦	**ب** - باجلد مقوائی			معاف
٧١٧	**ج** - مجلد بسایر جلد ها	»	٥٠	١
٧١٨	٤٠ - روزنامه ومجلات			معاف
٧١٩	٤١ - مجله های مخصوص خیاطخانه ها و الگوهای خیاطی کاغذی	»	٥٠	٤
٧٢٠	٤٢ - کارت پستال وعکس‌های باسمه — عکس واعلان (رکلام) سینما	»		١٢
٧٢١	٤٣ - کارت پستالهای تفریحی و بازی دارای تزیینات و زوائد وکارت پستالهای طاقچه وبرجسته	»		٥٠
٧٢٢	٤٤ - نقشه جغرافیا اطلس - نوتهای موسیقی و نقشه های علمی یا طبی ازهرقبیل			معاف
٧٢٣	٤٥ - کره جغرافیا بایا بدون پایه	»		٥
٧٢٤	٤٦ - اتیکت بایا بدون چسب	»		٦
٧٢٥	٤٧ - اعلانهای(رکلام‌های) تجارتی کاغذی ومقوائی وکاتالك	»	٥٠	
٧٢٦	٤٨ - تقویم	»		٣
٧٢٧	٤٩ - اسکناس - تمبر باطل نشده	»		١٨
٧٢٨	٥٠ - دسته چکهای تجارتی بانکی و غیره	»	٥٠	٤
٧٢٩	٥١ - اوراق بازی گنجفه	دسته		٢
٧٣٠	٥٢ - آباژور - بادزنهای کاغذی - گردگیر - یقه و سر دست کاغذی - قاب عکس - ژتون - تکمه و ظروف کاغذی	کیلو		٢٥
٧٣١	٥٣ - کیسه کاغذی جهت حمل اجناس و حفظ میوه جات	»	٣٠	

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۳۲	٥٤ ـ قوطی ـ جعبه و لوله های کاغذی یا مقوائی ازهرقبیل بدون ملحقات از سایر اجناس	کیلو		٥
۷۳۳	٥٥ ـ گلهای مصنوعی کاغذی	»		۲٥
۷۳٤	٥٦ ـ کارتن ـ شومیز وجلدهای فنردارساده یا چاپ شده	»		٥
۷۳٥	٥۷ ـ سایر اقسام کاغذ و اشیاء کاغذی غیر مذکور با یا بدون چاپ	»		٦
	فصل سیزدهم ـ اشیاء ساخته شده ازسنگ خاك ـ گل و چینی آلات			
	قسمت اول ـ اشیاء ساخته شده از سنگ			
	۱ ـ اشیاء ساخته شده ازسنگهای متعارفی طبیعی ومصنوعی سوای آنچه که در قسمت (ب) فصل سوم مذکور است			
	الف ـ ساده بدون حجاری و بدون لعاب و نقش که وزن هرعدد آن :			
۷۳٦	۱ ـ بیش از ده کیلوگرم	»	۲٥	
۷۳۷	۲ ـ ده کیلوگرم و کمتر باشد	»	٥۰	
	ب ـ لعابدار ـ منقش ـ حجاری شده با یا بدون منضمات چوبی یا فلزی غیرقیمتی که وزن هر عدد آن :			
۷۳۸	۱ ـ بیش از ده کیلوگرم	»		۲
۷۳۹	۲ ـ ده کیلوگرم و کمتر باشد	»		٤
	تبصره ـ اشیاء مذکوره فوق درصورتیکه ازسنگ مرمر یا سنگ سماق طبیعی یا مصنوعی و یا سایر احجار ممتاز شبیه آنها ساخته شده باشند ده برابرحقوق معینه فوق را باید بپردازد .			
۷٤۰	اشیاء ساخته شده از لوح سنگ ساده	»	۱٥	

شماره تعرفه	نوع مال‌الاجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۴۱	۳ ـ اشیاء ساخته‌شده ازسنگ قیمتی ویا مزین	ازروی قیمت		۳۵٪
۷۴۲	٤ ـ اشیاء غیرمذکورساخته‌شده ازپنبهٔ نسوز وتلق ساده یا مخلوط	کیلو		۷
۷۴۳	۵ ـ اشیاء ساخته‌شده ازسمنت و اسفالت از قبیل تنبوشه ـ لوله ـ سیفون ـ پایه ـ تیر ـ ستون و امثال آنها مسلح یا غیرمسلح	صد کیلو		۱۵
	٦ ـ اشیاء ساخته شده ازگچ ساده یا ترکیب‌شده :			
۷٤٤	**الف** ـ قالبهای صنعتی وعلمی ازهرقبیل	»	۵۰	۱
۷٤۵	**ب** ـ سایراشیاء ساخته ازگچ ساده یاترکیب‌شده	»		۵
	قسمت دوم ـ اشیاء ساخته شده ازگل سوای چینی آلات			
۷٤٦	۱ ـ خشت و سایر اشیاء ساخته شده ازگل نپخته از هر قبیل	»	۷۰	
	۲ ـ آجروسفالهای متعارفی پخته بدون لعاب :			
۷٤۷	**الف** ـ ازگل معمولی	»		۵
۷٤۸	**ب** ـ ازگل نسوزوگل چینی	»		۲۸
۷٤۹	۳ ـ آجروسفالهای پختهٔ لعابداروکاشی ازهرقبیل	»		٦۰
۷۵۰	٤ ـ بوته ـ قعرانبیق ـ کوره و قطعات منفصلهٔ آنها ساده یا با ترکیبات گرافیتی ـ پاتیل ـ صافی ـ انبار ـ مخزن‌شیر ـ لوله ـ ماربیچ ـ کبسول گلوله ـ استوانه و سایر اشیاء گلی یا ساخته شده از گل‌نسوز جهت صنایع ساده یا با لعاب	»		۳۰
	۵ ـ لوله ـ فواره ـ تنبوشه ـ مبال ـ حمام ـ روشوئی ـ رختشوئی ـ تنوروامثال آنها :			
۷۵۱	**الف** ـ ساده	کیلو	٤۰	۲

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۵۲	**ب** - با لعاب ومزین	کیلو		٤
	٦ - ظروف لوازم خانه - لوازم تدخین و سایر اشیاء غیر مذکور :			
۷۵۳	**الف** - ساده	»	۸۰	۱
۷۵٤	**ب** - لعابدار - منقش - مزین یارنگ شده	»	۲۰	٤
	قسمت سوم - چینی آلات			
۷۵۵	۱ - آجر - سفال - تخته - صفحه	»	۹۰	
۷۵٦	۲ - صافی (فیلتر)	»	۵۰	۱
۷۵۷	۳ - لوازم برق ازقبیل کلید - صفحه - مقره - سرپیچ- جای وزنه - زیر کلیدی وامثال آنها ازهرقبیل	»	۵۰	٤
۷۵۸	٤ - زیورآلات - تکمه و گل مصنوعی	»		٤۰
۷۵۹	۵ - چینی آلات کارسور - رو کینگام - ساکس - و سایر چینی آلات قیمتی وامثال آن از روی قیمت چهل درصد ولی درهرحال این حقوق نباید از کیلوئی سی ریال کمتر باشد			
۷٦۰	٦ - مبلهای ساخته‌شده ازچینی ازهرقبیل شمعدان- گلدان- اسباب سر بخاری - کوزه قلیان - دستگاه جای سیگار و کبریت - چراغ و پایه‌های آنها و مجسمه	کیلو		۱۲
۷٦۱	۷ - دندان مصنوعی و ناخن مصنوعی حیوانات از هرقبیل	»		٤۵
	۸ - سایر اشیاء و ظروف چینی غیر مذکوره :			
۷٦۲	**الف** - بدون منضمات فلزی و چوبی وشیشهٔ	»		۱
۷٦۳	**ب** - با منضمات چوبی - شیشهٔ و فلز غیرقیمتی یاسایرمواد	»		۲
	تبصره - در صورتیکه منضمات اشیاء مذکوره فوق از حیث قیمت بیش از قیمت چینی باشد حقـوق مربوطه بآن منضمات را میپردازد			
۷٦٤	۹ - اشیاء ساخته شده از سایر مـواد سنگی غیر مذکور	»	۵۰	۷

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل چهاردهم ـ شیشه و اشیاء شیشه و بلورآلات و دوربین آلات و عینک و ادوات ذره بینی			
	قسمت اول ـ شیشه‌آلات و بلورآلات			
	۱ ـ شیشه جام ساده بدون رنگ و بدون یخ که قطر آن :			
۷۶۵	**الف** ـ از پنج میلیمتر تجاوز نکند	کیلو	۴۰	—
۷۶۶	**ب** ـ بیش از پنج میلیمتر باشد	»		۱
۷۶۷	۲ ـ شیشه جام رنگین ـ منقش ـ مات ـ کنده شده یامنقش در خود شیشه موج دار و سایر اقسام شیشه های رنگ شده	»		۲
۷۶۸	۳ ـ جام آئینهٔ جیوه نشده یخدار	»		۳
	تبصره ـ جامهای جیوه شده حقوق گمرگی فوق را بعلاوه بیست در صد خواهد پرداخت			
	۴ ـ آئینه های قابدار پایه دار آویز و غیره با قابهای متعارفی و آئینه های مسطح ـ مقعر ـ یا محدب که سطح آن :			
۷۶۹	**الف** ـ بیش ازسیصد سانتیمتر مربع		۵۰	۵
۷۷۰	**ب** ـ سیصد سانتیمتر مربع یا کمتر باشد	»		۷
۷۷۱	۵ ـ تخته های شیشه برای سنگ فرش و شیشه های مسطح ـ	»	۵۰	
۷۷۲	۶ ـ شیشه چندلا معروف به ترییلکس	»		۱
۷۷۳	۷ ـ پنبه های شیشه	»		۶
۷۷۴	۸ ـ پارچه و کلافهای بافته شده از شیشه	»		۱۸
۷۷۵	۹ ـ شیشه‌های ساعت و شیشه‌های ساعت شماته بدون دوره	»		۲۰

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۷۶	۱۰ ـ شیشه های حساس برای عکاسی	کیلو		٤
۷۷۷	۱۱ ـ شیشه‌های تراشیده یا نتراشیده برای عینك	»		۱۵
۷۷۸	۱۲ ـ خورده شیشه و ذرات شیشه مخصوص برق یا لعابدادن اشیاء	»		۱
۷۷۹	۱۳ ـ لوله چراغ ـ فانوس و چراغ بادی	»	۵۰	—
۷۸۰	۱٤ ـ کاسه لاله ـ حبابهای شیشه ساده یا فقط دارای دوره های فلزی غیر قابل تفکیك و نورافکنهای شیشه	»	۵۰	۱
۷۸۱	۱۵ ـ حبابهای شیشه دارای تزئینات وشرابه‌های منجوقی و غیره	»		۳
۷۸۲	۱٦ ـ مردنگی و سرپوشهای شیشه تجملی	»		۵
۷۸۳	۱۷ ـ چراغهای شیشه متعارفی و انبارهای شیشه آنها	»	۵۰	۲
۷۸٤	۱۸ ـ چراغهای بلور ـ چراغهای شیشه تجملی با زینت و انبارهای چراغ بلوری و چراغ عکاسی	»		۸
۷۸۵	۱۹ ـ جار ـ مشعل ـ چهلچراغ و آویزهای آنها	»		۸
۷۸٦	۲۰ ـ لامپ چراغ برق	»		۱۰
۷۸۷	۲۱ ـ کپ ـ قرابه سبد دار یا بدون‌سبد ـ شیشه معمولی از هرقبیل خالی یا مملو از موادیکه حقوق گمرکی به آنها تعلق نگیرد ساخته شده ازشیشه سفید یارنگین‌نازك یا ضخیم و شیشه های لیمونادی دارای گلوله های بلوری	»	٤۵	—
۷۸۸	۲۲ ـ بطری از هر قبیل	»	۲۰	—
۷۸۹	۲۳ ـ مقره های شیشه و استوانه های شیشه برای قوه برق	»	۵۰	—
۷۹۰	۲٤ ـ شیشه و ظروف شیشهٔ برای خانه یابساط دواخانه‌ها درب دار یا بی‌درب ساده یا رنگین و یا با اسم دواجات	»	٦۰	—

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۷۹۱	۲۵ ـ قمقمه های شیشه سفری با جلد یا بدون جلد (ترموس)	کیلو		۱۲
۷۹۲	۲۶ ـ شیشه سیفون یا سایر شیشه های مخصوص آبهای گازدار بایا بدون منضمات غیرقیمتی	»		٤
۷۹۳	۲۷ ـ شیشه و ظروف شیشه جای روغنهای آرایش «ماتیك و کرم» شیشه های جای عطر و ادکلن بایا بدون دربهای فلزی بلوری کائوچوئی و غیره و شیشه های عطری دارای میله های شیشه یا از مواد دیگر	»		۱
۷۹٤	۲۸ ـ استکان ـ گیلاس ـ لیوان ساده چای خوری و آبخوری	»	۲۰	—
	۲۹ ـ سایر اشیاء وظروف شیشه ظریف یا ضخیم غیر مذکور :			
۷۹۵	الف ـ ساده تمام شیشه	»		۱
۷۹٦	ب ـ با ملحقات غیرقیمتی	»		۷
۷۹۷	ج ـ اشیاء ساخته شده از بلور تراش و شیشه های دارای نقوش ظریفه دستی با یا بدون ملحقات ساخته شده ازمواد غیرقیمتی	»		۳۵
۷۹۸	۳۰ ـ چشم مصنوعی انسان	»		۲٤
۷۹۹	۳۱ ـ چشم مصنوعی حیوانات و پرندگان	»		۹۰
	۳۲ ـ لوله ـ قمر انبیق ـ شیشه های دارای دو مجرا ـ ظروف تنقیه ـ بادکش ـ لوله های جای دوا ـ شیشه های قطره چکان ـ میله های شیشه ـ قیف ـ ظروف شیشه مدرج و سایر اشیاء بلوری یا شیشه برای مصارف طبی و تجزیه :			
۸۰۰	الف ـ ساده	»	۵۰	۱
۸۰۱	ب ـ بازوائد و ملحقات غیرقیمتی	»	۵۰	٤
	۳۳ ـ تکمه های شیشهٔ از هرقبیل :			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۸۰۲	**الف** ـ ساده و متعارفی	کیلو	۵۰	۱
۸۰۳	**ب** ـ باتزئینات غیرقیمتی	»		۱۵
۸۰۴	۳۴ ـ منجوقهای شیشهٔ ـ مهره ـ تسبیح شیشهٔ ـ گردن بند شیشهٔ ـ النگو ـ گوشواره و سایر زیور آلات شیشهٔ و اشیاء نظیر آنها ساده یا منقش سوار شده یا پیاده یانخ کشیده ـ میوه وگلهای شیشه برای کلاه ـ البسه و زینت اطاق	»		۵۰
	قسمت دوم ـ دوربین و دوربین آلات و ادوات ذره بینی از هرقبیل و عینك			
۸۰۵	۱ ـ دوربین های مهندسی ـ تلسکوپ ـ میکروسکوپ و کلیه اقسام دوربین و ذره بینهای علمی و طبی	ازروی قیمت		۵ درصد
۸۰۶	۲ ـ سایر اقسام دوربینها از قبیل دوربینهای عکاسی و فیلم برداری ـ دوربینهای سفری و تئاتر و دوربین های دریائی ـ دستگاههای جهان نما وکلیه اقسام ذره بین ها و عدسیهای دوربین از هرقبیل	»		۲۰ درصد
۸۰۷	۳ ـ دستگاه نمایش فیلمهای سینما و قطعات منفصله آنها سوای عدسی که جداگانه وارد شده مشمول نمره دومیشود	کیلو		۵۰
۸۰۸	٤ ـ دستگاه سینمای بچه گانه ـ دستگاه نمایش غیرمتحرك (چراغ ماژیك) و قطعات منفصله آنها سوای عدسی و چراغ که جداگانه وارد شود	»		۵۰
۸۰۹	۵ ـ دستگاه رتوشه عکس	»		۱۵
۸۱۰	٦ ـ عینك از هرقبیل سوای آنهائیکه دوره یا دسته آنها ازفلزات قیمتی است	»		۵۰
۸۱۱	۷ ـ سایر اشیاء شیشه و بلوری غیر مذکور درتعرفه	»		۲۵

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل پانزدهم ـ اشیاء ساخته شده از فلزات			
	قسمت اول اشیاء ساخته شده از فلزات قیمتی			
	۱ ـ فلزات قیمتی خالص بطور شمش — ورق — میله ـ قرص وغیره :			
۸۱۲	**الف** ـ نقره	کیلو		۱٤
۸۱۳	**ب** ـ طلا ـ طلای سفید ـ و سایر فلزات قیمتی			معاف
	۲ ـ سیم ـ گرد ـ ورقه های نازك ـ نقده ـ سرمه ـ ملیله :			
۸۱٤	**الف** ـ نقره	»		۳۰
۸۱۵	**ب** ـ طلا وطلای سفید و سایر فلزات قیمتی ـ کف طلای سفید (موس رویلاتین)	»		۹٦۰
	۳ ـ زیور آلات و اشیاء زرگری شده از قبیل زنجیر ـ بند ساعت ـ انگشتر ـ گردن بند ـ النگو ـ گوشواره جیقه ـ سنجاق کراوات ـ مدال ـ نشان ـ نیمتاج ـ آویز ـ تکمه ـ و سایر زیور آلات ساخته شده بدون جواهرات قیمتی :			
	الف ـ از نقره :			
۸۱٦	۱ ـ ساده یا منقش ولاك زده	»		۷۵۰
۸۱۷	۲ ـ مینا کاری شده	»		۱۲۵۰
۸۱۸	**ب** ـ از طلا ـ طلای سفید وسایر فلزات قیمتی ازهرقبیل	»		۱۳۵۰۰
	٤ ـ سایر اشیاء ساخته شده ازفلزات قیمتی ازهرقبیل :			
	الف ـ از نقره :			
۸۱۹	۱ ـ ساده یا منقش و کنده کاری شده ولاك زده	»		۵۰۰
۸۲۰	۲ ـ میناکاری شده ومطلا ومذهب	»		۱۰۰۰
۸۲۱	**ب** ـ از طلا ـ طلای سفید و سایر فلزات قیمتی ازهرقبیل	»		٦۲۵۰

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۰ ـ مسکوک :			
۸۲۲	**الف** ـ طلا			معاف
۸۲۳	**ب** ـ نقره رایج			معاف
	تبصره ۱ ـ اشیاء ساخته‌شده از هرجنسی که دارای ملحقاتی از فلزات قیمتی یا عاج ویا صدف باشند حقوق ورودی‌را از قرار صدی ۲۵ قیمت باید بپردازد مگر آنکه در تعرفه حقوق بیشتری برای آن شیٔ معین شده باشد			
	تبصره ۲ ـ طلای قراضه حکم طلای شمش را خواهد داشت			
	تبصره ۳ ـ مسکوک نقره غیررایج واشیاء قراضه ساخته شده از نقره حقوق معینه برای شمش نقـره را خواهد پرداخت			
	قسمت دوم ـ فلزات غیرقیمتی و اشیاء ساخته شده از آنها :			
	الف ـ آهن ـ فولاد ـ چدن و اشیاء ساخته شده از آنها :			
۸۲٤	۱ ـ آهن و چدن بشکل ورقه ـ صفحه ـ میله ـ تخته ـ ترکه ـ تنکه ـ کنده و غیره و آهن کهنه وقراضه	کیلو	٦	—
۸۲٥	۲ ـ فولاد بشکل‌ورق‌ـ صفحه ـ میله ـ تسمه ـ ترکه ـ تنکه کنده و غیره	»	۱۸	—
۸۲٦	۳ ـ ریل و بالشتك ریل	»	٦	—
۸۲۷	٤ ـ تراورس آهنی	»	۷٥	—
	٥ ـ سیم وکابل آهنی وفولادی ساده (سوای سیم‌آلات موسیقی) دارای قطر :			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۸۲۸	**الف** ـ بیش از $\frac{۱}{۲}$۱ میلیمتر	کیلو	۱۲	—
۸۲۹	**ب** ـ بیش از $\frac{۱}{۲}$ تا $\frac{۱}{۲}$۱ میلیمتر	»	۲٤	—
۸۳۰	**ج** ـ $\frac{۱}{۲}$ میلیمتر و کمتر	»	٤۸	—
۸۳۱	٦ ـ سیم خاردار	»	۱٥	—
	۷ ـ سیمهای عایق دار :			
۸۳۲	**الف** ـ دارای روپوش ابریشمی مصنوعی یاطبیعی	»		۳
۸۳۳	**ب** ـ دارای سایر اقسام روپوشها	»	٥۰	۱
۸۳٤	۸ ـ کابل رو کشدار از هرقبیل	»	۷۰	—
	۹ ـ زنجیر :			
۸۳٥	**الف** ـ زنجیر هائی که وزن هرمتر آن بیش از ۲ کیلو گرام باشد	»	۲۰	—
۸۳٦	**ب** ـ زنجیر معمولی جهت قلاده سگ ـ دوچرخه ـ اتومبیل و امثال آنها که وزن هرمتر آن از ٦۰ گرم تا ۲ کیلو گرم باشد	»	٤۰	—
۸۳۷	**ج** ـ زنجیرهای ظریف برای ساعت ـ کلید ـ عینك وسایر زنجیرهای متشابه که وزن هرمتر آنها کمتر از ٦۰ گرم باشد	»	٦۰	۱
۸۳۸	۱۰ ـ لوله و زانوی آهنی و چدنی	»	۱٥	
	۱۱ ـ فنر ـ [سوای فنرساعت] :			
۸۳۹	**الف** ـ فنرهای یك یا چندلا برای وسائط نقلیه وفنرهای ورق وتسمه که وزن هردانه آنها بیش ازیك کیلو گرم باشد	»	۲۰	—
۸٤۰	**ب** ـ فنرهای لولهٔ جهت مبل ـ دوچرخه وامثال آن که وزن هردانه آنها یك کیلوگرم و کمتر باشد	»	٦۰	—
۸٤۱	**ج** ـ سایر فنرها [سوای فنرساعت]	»	۲۰	۱
	۱۲ ـ چرخهای وسائط نقلیه و ماشین آلات که بطور			

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	جداگانه وارد شده باشند بدون رزبن‌تمام فلزی یا مخلوط بچوب که وزن هرعدد آنها :			
۸۴۲	**الف** ـ بیش از ۱۵ کیلوگرم	کیلو	۸۰	—
۸۴۳	**ب** ـ ۱۵ کیلوگرم و کمتر باشد	»		٤
۸٤٤	۱۳ ـ اشیاء ضخیم آهنی ـ چدنی و فولادی ازقبیل پاتیل چلیك ـ بشکه ـ پیت ـ مخزن آب و گاز ـ بوته ـ پایه ـ صفحه های‌کارشده وسوراخ شده ـ سوزن های دوراهی راه‌آهن علامات راه آهن ـ پایه های‌آهنی برای وصل طناب کشی قطعات منفصله فلزی ساختمان از قبیل برج سقف ـ ستون و غیره ـ آسانسور و قطعات مجزای آن ـ نرده بانهای آهنی‌قطعات منفصله ضخیم جهت کشتی و راه‌آهن (سوای قطعات منفصله تکمیل شده ماشین آلات) استوانه های مخصوص گاز های صنعتی ـ قپان ـ لوازم ورزش از قبیل اسکی ـ لوز ـ وزنه های ورزشی میل و غیره وسایر اشیاء ضخیم غیر مذکور ساده مشروط براینکه وزن هردانه از اشیاء فوق‌الذکر بیش ازده کیلوگرم باشد	»	۳۰	
	١٤ ـ میخ ـ پیچ ـ میخ پرچ ـ پیچ مهره ـ گل میخ و خارهای آهنی :			
۸٤٥	**الف** ـ پیچ ومهره	»	٦	—
۸٤٦	**ب** ـ میخ نعل اسب	»	۳۰	—
	ج ـ سایر میخ ها :			
۸٤۷	۱ ـ تا ۳۰ میلیمترطول	»	۱۸	—
۸٤۸	۲ ـ بلند تراز ۳۰ میلیمتر	»	۱۲	
۸٤۹	۱۵ ـ رادیاتور حرارت مرکزی وقطعات منفصله آن	»		۱
۸۵۰	۱٦ـ گاوصندوق های‌آهنی ساده یا روکش دار ازفلزات غیرقیمتی یا سایر مواد	»	۵۰	۱

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۱۷ ـ افزار دستی بایا بدون دسته ساده یا روکش دار از فلزات غیر قیمتی :			
	الف ـ اره :			
۸۰۱	۱ ـ اره های زرگری و ارهٔ های ظریف	کیلو		۳۰
۸۰۲	۲ ـ سایر اقسام آن .	»	٦۰	—
	ب ـ سرهان :			
	۱ ـ تا ده سانتیمترطول :			
۸۰۳	**الف** ـ ساده با یا دسته های متعارفی	»	۷۵	—
۸۰٤	**ب** ـ با داسته‌های تجملی	»		۱۵
۸۰۵	۲ ـ ده سانتیمترطول وبیشتر	»	٦۰	—
	ج ـ بیل ـ بیلچه ـ خاك انداز ـ کلنك ـ تبر ـ تیشه ـ شنکش سندان ـ پتك ـ قند شکن ـ چکش ـ قید ـ گیره ـ علف کش چنگك ـ داس ـ تبرزین ـ ماله ـ قیچی باغبانی ـ چمن چین و قیچی های صنعتگران ـ گاز انبر ـ انبر دست ـ قرقره دوك ماسوره نساجی ـ آچار ـ گونیا ـ تراز ـ شاقول قلم حجاری ـ مته ـ الماس شیشه بری ـ تیغه رنده و سایر افزار های غیر مذکور که وزن هر عدد آنها :			
۸۰٦	**الف** ـ بیش از ۳۰۰ گرم	»	٤۵	—
۸۰۷	**ب** ـ ۳۰۰ گرم یا کمتر باشد	»	۹۰	—
۸۰۸	۱۸ ـ نعل اسب — نعلچه — گل گیر های آهنی برای کفش پاك کردن	»		۲
	۱۹ ـ یراق دربومبل‌ساده یابالملحقات چوبی ـ کائوچوئی شیشهٔ ـ ویا سایر مواد ازقبیل دست گیره ـ اولا ـ شب بند کشوی‌قدی ـ کشوی مغزی ـ قفل ـ قفل مغزی ـ کاید و			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	حلقه کلید ـ چفت ـ کلون ـ رزه ـ کوبه ـ دسته ـ پاشنه درب قلاب جای لباس ـ شیر ـ سردوش ـ بستهای فلزی حلقه و یراق کیف دستی و جامه دان ـ قرقره های پایه مبل ـ با دنما ـ زنجیر کشوئی لباس ـ زنگ ـ زنگوله :			
۸۵۹	**الف** ـ ساده یا رنگ شده	کیلو	۲۵	۱
۸۶۰	**ب** ـ روکش دار از فلزات غیر قیمتی	»	۵۰	٤
	۲۰ ـ عصا ـ لوازم فلزی چتر ـ پره های دوچرخه پائی و میله های مشابه آنها ـ دسته شلاق و دسته سایر اشیاء :			
۸۶۱	**الف** ـ ساده یا رنگ شده	»	۵۰	۲
۸۶۲	**ب** ـ روکش دار ازفلزات غیرقیمتی	»		۵
	۲۱ ـ سوزن ـ میل ـ قلاب ساده ـ یا آب داده شده :			
۸۶۳	**الف** ـ سوزن خیاطی دست دوزی لحاف دوزی وجوال دوز	کیلو یا لفاف		٤
۸۶٤	**ب** ـ سوزن چرخ خیاطی ـ سوزن ماشین جوراب بافی و کش بافی و سایرماشین های بافندگی .	» »		۱۵
۸۶۵	**ج** ـ میل و قلابهای دست بافی — سوزن گرامافون و سایر اقسام سوزنهای غیر مذکور غیر از سوزن های طبی و جراحی	» »		۳
۸۶۶	**د** ـ قلاب وچنگال های ماهی گیری	» »		۵۰
۸۶۷	۲۲ ـ سنجاق ـ سنجاق قفلی ـ قزنقفلی ـ انگشتانه وسگك (غیرازقلاب های کمربند) ساده یا روکش‌دار از فلزات غیر قیمتی	» »		۳
	۲۳ ـ چاقو ـ کارد ـ پاکت باز کن ـ قلم تراش ـ تیغ دلاکی قیچی ـ قیچی های ته سیگار بر ـ شمشیر ـ خنجر ـ کارد های			

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه ریال	تعرفه د
	بزرگ ـ ساتور و تیغ های یدکی ساده یا باملحقات غیر قیمتی که وزن هرعدد آن :			
۸۶۸	**الف** ـ بیش از سی گرم	کیلو	۱۸	
۸۶۹	**ب** ـ سی گرم و کمتر باشد	»	۵٤	
۸۷۰	۲٤ ـ قاشق ـ ملاقه ـ کفگیر ـ چنگال ـ پیچ سر بطری و اسباب باز کردن سرقوطی‌های مربا وغیره ـ فندق شکن پاشنه کش ـ مهمیز ـ رکاب ـ هویزه و آبخوری و دهنه اسب ـ جعبه ـ قوطی ـ نمکدان ـ قالب کفش و کلاه ـ قالب های دندان سازی ـ قالب عینك ـ جلد فلزی ـ چراغ جیبی ـ تیغه و قرقره های سرسره بازی ـ ظروف خالی از هرقبیل ـ سماور ـ قهوه جوش ـ آفتابه لگن ـ شیرینی خوری ـ اسباب چای و قهوه ـ سرویس و گیلاس های مشروب ـ بستنی ـ میوه وآجیل خوری ـ سینی وظروف لوازم آرایش از قبیل فر مو ـ منقاش ـ لوازم ناخن گیری (بدون جعبه و کیف) ولوازم تدخین ازهرقبیل (غیر از فندك) ساده یا باملحقات غیر قیمتی	»	۸	
	۲۵ ـ تکمه :			
۸۷۱	**الف** ـ ساده ازقبیل تکمه ـ پولك شلوار ـ تکمه قابلمه ـ پولکهای تکمه سازی وتکمه کفش	»	۱	
۸۷۲	**ب** ـ سایر تکمه ها اعم از رنگ شده یاروکش دار یا مخلوط با سایر مواد ساده یا نگین دار	»	۱۰	
۸۷۳	۲٦ ـ ماشین مو زنی ـ ماشین خود تراش ـ ماشین تیغ تیز کن ساده یا دارای روکش از فلزات غیر قیمتی	»	۳۰	
۸۷٤	۲۷ ـ فندك و قطعات مجزای آن وسنگ فندك	»	۳۰	
	۲۸ ـ اتو ـ زیر اتو ـ قالب بستنی ـ و قالبهای شیرینی پزی ـ چرخ گوشت بری ـ چرخ رشته سازی ـ ظروف			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	و لوازم طبخ غیر مذکور - اسباب فشار میوه جات - دوغ و کره زنی - سطل - ترازو - قمقمه اسباب پیش بخاری - ماشین های گوشت بری بایا بدون ملحقات از سایر مواد :			
۸۷۵	**الف** - ساده	کیلو	۶۰	۱
۸۷۶	**ب** - لعاب‌دار و روکش‌دار از فلزات غیر قیمتی	»	۸۰	٤
	۲۹ - سرقلم :			
۸۷۷	**الف** - معمولی	کیلو باقوطی	۵۰	٤
۸۷۸	**ب** - طلائی	» »		۳۰
۸۷۹	۳۰ - گیرهٔ کاغذ - خط کش - گیره قلم و گیره مداد - تامین - مرکب‌خشك کن - دوات - پونز - قلم - زنگ اخبار زنگ سرمیز - ماشین منگنه تکمه - ماشین منگنه کردن کاغذ - ماشین نمره زنی - مهر - مداد تراش و جای کاغذ ویا کت ساده یا روکش‌دار از فلزات غیرقیمتی بایا بدون ملحقات غیر قیمتی	کیلو با لفاف		٦
۸۸۰	۳۱ - اسباب بازی فلزی ومکانو	کیلو		۳۰
۸۸۱	۳۲ - زیور آلات - قلاب و گل کمربند - گوشواره - دست بند - گردن بند - النگو - انگشتر - مدال - مدبر - حلقه - شانه - گیره کراوات و گلهای مصنوعی فلزی - سنجاق سر و گیرهٔ زلف ساده یا روکش‌دار ازفلزات غیر قیمتی بایا بدون ملحقات غیر قیمتی	کیلو با لفاف		٦۰
	۳۳ - چراغ آویز - جار - چهلچراغ - دیوار کوب - مشعل و سایر چراغهای تجملی :			
۸۸۲	**الف** - ساده تمام آهنی یا دارای روکش از فلزات غیر قیمتی و لعابی	کیلو		۵

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۸۸۳	**ب** ـ دارای منضمات فلزی ـ شیشه ـ بلوری ـ چینی ـ سنگی ـ چوبی یا سایر مواد غیرقیمتی	کیلو		۱۲
۸۸٤	۳٤ ـ چراغهای معمولی فلزی ـ پایه وانبارهای فلزی آنها ـ فانوس وفانوس بادی ساده یاروکش‌دار ازفلزات غیر قیمتی	»	۵۰	۱
۸۸۵	۳۵ ـ چراغهای تلمبهٔ ـ توری ـ زنبوری ـ دیوار کوب ـ رومیزی یا آویزی یك یاچند شاخه ـ چراغهای سلمانی ـ چراغهای الکلی ـ چراغهای نورافکن ـ چراغهای اتوموبیل و دوچرخه وامثال آن ساده یا روکش دار از فلزات غیر قیمتی	»		۳۰
۸۸٦	۳٦ ـ چراغهای لحیم گری وچراغها و فانوسهای مخصوص معادن و روکش دار از فلزات غیرقیمتی	»		۱
	تبصره ـ نور افکن و حباب چراغهای فوق درصورتیکه جداگانه وارد شوند تابع حقوقی‌است که برای جنس آنها در تعرفه تعیین شده است			
	۳۷ ـ بخاری ـ اجاق ـ منقل ـ کوره حرارت مرکزی و سایر اجاقها و کوره ها از هرقبیل ساده ـ لعابدار و یا با روکش از فلزات غیرقیمتی که وزن هریك از انها :			
۸۸۷	**الف** ـ بیش از سه کیلو	»	۵۰	۲
۸۸۸	**ب** ـ سه کیلو و کمتر	»	۵۰	۱۲
	۳۸ ـ مبل « سوای مبلهای سیمی» ازقبیل میز ـ کشو ـ صندلی ـ دولابچه ـ گنجه ـ صندوق و صندوقچه ـ میل پرده وقلابهای آن ـ گلدان ـ تختخواب ـتشك های فنری صندلی ومیزهای جراحی و دنداشسازی وطاقچه های آنها تارمی ـ درب ـ پنجره ـ حمام ـ روشوئی ـ مبال و			

نمره تعرفه	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	سیفون های آنها و سایر مبلهای فلزی غیر مذکور از هر قبیل			
۸۸۹	**الف** ـ ساده یا رنگ شده	کیلو	۵۰	٤
۸۹۰	**ب** ـ لعاب دار یا روکش دار و یا ترکیب شده از سایر مواد غیرقیمتی	»		۹
۸۹۱	۳۹ ـ پارچه سیمی ساده یا آلوده بصمغ یا سایر مواد	»	۵۰	—
۸۹۲	٤۰ ـ اشیاء غیرمذکور ساخته شده از سیم ازقبیل پرده ـ مبل ـ سبد ـ قفس ـ تله ـ ماهوت پاك کن ـ پادری ـ جای عکس رخت آویز ـ ظروف و لوازم طبخ ـ گهواره و زره تختواب ساده یاروکش دار ازفلزات غیرقیمتی با یابدون ملحقات غیرقیمتی	»		۵
	٤۱ ـ قطعات منفصله اقسام مختلف ماشین آلات ـ موتور وسائط نقلیه و سایر اشیاء غیر مذکور ساخته شده از آهن ـ چدن ـ فولاد ساده یا روکش دار از فلزات غیر قیمتی بایا بدون ملحقات غیر قیمتی که وزن هر عدد آن :			
۸۹۳	**الف** ـ بیش از یك کیلوگرم	»	۵۰	۲
۸۹٤	**ب** ـ یك کیلوگرم و کمتر باشد	»	۵۰	۷
۸۹٤ مکرر	٤۲ ـ فواصل وخطوط بین حروف طبع و گل و بوته و کلیشه	»		۱
۸۹۵	**ب ـ مس و ترکیبات مسی ازقبیل برنج ـ برنز ـ مفرغ:**			
	۱ ـ بشکل شمش ـ تخته ـ صفحه ـ ورق تسمه ـ کنده و غیره و قراضه های آنها	»	۷۰	—
۸۹٦	۲ ـ پولهای مسی و برنجی			ممنوع
۸۹۷	۳ ـ ورقهای نازك	»	۵۰	۱
۸۹۸	٤ ـ لوله و زانو	»	۵۰	۱

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۵ ـ سیم ومفتول «سوای سیم‌آلات موسیقی»			
	الف ـ ساده ـ رنگ‌شده ولعابدار :			
۸۹۹	۱ ـ بیش از $۱\frac{۱}{۲}$ میلیمتر قطر	کیلو		۱
۹۰۰	۲ ـ $\frac{۱}{۲}$ میلیمتر تا $۱\frac{۱}{۲}$ میلیمتر	»		۲
۹۰۱	۳ ـ نیم میلیمتر و کمتر	»		٤
۹۰۲	**ب** ـ دارای روپوش ابریشم مصنوعی یا طبیعی	»		۳
۹۰۳	**ج** ـ دارای سایر اقسام روپوش‌ها	»	۲۵	۲
۹۰٤	**د** ـ کابل ازهرقبیل	»	٤۰	—
۹۰۵	٦ ـ پارچه‌های نازك مخصوص الك ـ غربال وپنجره‌ساده یا روکش‌دار از فلزات غیر قیمتی با یا بدون ملحقات غیر قیمتی	»	۵۰	۷
۹۰٦	۷ ـ اشیاء ساخته شده از سیم ومفتول و پارچه‌های نازك ساده یا روکش‌دارازفلزات غیرقیمتی یا بدون ملحقات غیر قیمتی	»		۱۰
۹۰۷	۸ ـ میخ ـ پیچ ـ میخ‌پرچ ـ پیچ و مهره و گل‌میخ‌هائیکه تماماً یا قسمتی ازآن‌ها ازمس یا برنج ساخته شده	»	۵۰	۱
۹۰۸	۹ ـ سنجاق ـ سنجاق‌قفلی ـ قزن‌قفلی ـ انگشتانه ـ سگك وتکمه اعم ازساده یا روپوش‌دارازفلزات غیرقیمتی	»	۷۵	۳
۹۰۹	۱۰ ـ قطعات منفصلهٔ ماشین‌آلات و فواصل وخطوط بین حروف طبع و گل وبوته وکلیشهٔ ساده یا روکش‌دار	»	۸۰	۱
۹۱۰	۱۱ ـ یراق درب ومبل ازقبیل دستگیره ـ لولا ـ شب‌بند ـ کشوقدی ـ کشومغزی ـ قفل ـ قفل مغزی ـ کلید و حلقه کلید ـ چفت ـ کلون‌ورزه ـ کوبه ـ دسته ـ پاشنه‌درب ـ قلاب جای لباس ـ شیر ـ سردوش ـ بست‌های‌فلزی ـ حلقه و یراق			

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	کیف دستی و جامه‌دان ـ زنجیر ـ قرقره های پایهٔ مبل ـ بادنما ـ زنجیر کشوئی لباس ـ زنگ وزنگوله ـ افزارهای دستی ازهرقبیل ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	کیلو		۶
	۱۲ ـ تختخواب ـ میلهٔ پرده ـ چنگك پرده ـ اسباب سر بخاری ـ سماور ـ جاروچهلچراغ ـ پایه ـ چراغ و مجسمه ـ چراغ آویز ـ دیوار کوب ـ مشعل وسایر چراغهای تجملی :			
۹۱۱	**الف** ـ از برنز	»		۳۰
۹۱۲	**ب** ـ ازمس ـ برنج وسایرترکیبات مسی	»		۲۰
۹۱۳	۱۳ ـ زیورآلات بدل قلاب و گل کمر ـ گوشواره ـ دست بند ـ گردن بند ـ النگو ـ انگشتر ـ مدال ـ مدبر ـ حلقه ـ شانه ـ گیرهٔ کراوات و گلهای مصنوعی فلزی ـ سنجاق سر و گیرهٔ زلف ساده یاروکش‌دارازفلزات غیرقیمتی بایابدون ملحقات غیرقیمتی	کیلو با لفاف		۷۵
	۱۴ ـ سایراشیاء غیر مذکورساخته شده از مس ـ برنج و سایرترکیبات مسی ساده یا روکش‌دار ازفلزات غیرقیمتی بایا بدون ملحقات غیرقیمتی که وزن هرعدد آن :			
۹۱۴	**الف** ـ بیش ازسه کیلوگرم	کیلو		۶
۹۱۵	**ب** ـ سه کیلوگرم و کمتر	»		۹
	ج ـ نیکل ـ ورشو ـ مایشورواشیاء ساخته شده از آنها			
۹۱۶	۱ ـ بشکل صفحه ـ ورق ـ تخته ـ میله وسیم	صد کیلو		۹۰

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۹۱۷	۲ ـ لوله وزانو	کیلو		٤
۹۱۸	۳ ـ پول			ممنوع
۹۱۹	٤ ـ اشیاء ساخته‌شده ازورشواصل «طرح نربلین»	»		۱٤۰
۹۲۰	۵ ـ اشیاء ساخته‌شده ازنیکل و سایر ترکیبات نیکلی ساده یابا ملحقات غیرقیمتی	»		٤۰
	د ـ سرب واشیاء ساخته‌شدهٔ ازسرب			
۹۲۱	۱ ـ بشکل شمش ـ صفحه ـ ورق ـ تخته ـ میله وسیم	»	۸۰	—
۹۲۲	۲ ـ لوله‌های سربی	»	٤۰	۱
۹۲۳	۳ ـ لوله برکمانچ وسایرلوله‌های سربی وعایق دار	»	۷۵	—
۹۲٤	٤ ـ حروف وکلیشهٔ طبع وفواصل و خطوط بین حروف طبع وگل وبوتهٔ ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۱
۹۲۵	۵ ـ سایراشیاء غیر مذکور ساخته شده ازسرب ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۵۰
	هـ ـ روی واشیاء ساخته‌شده ازروی			
۹۲٦	۱ ـ بشکل شمش ـ ورق ـ تخته ـ صفحه ـ سیم وصفحه	»	۳۰	—
۹۲۷	۲ ـ لوله وزانو	»	٦۰	
۹۲۸	۳ ـ اشیاء ساخته شده از روی ساده یا با ملحقات غیر قیمتی	»	۷۵	۳
	و ـ قلع واشیاء ساخته‌شده ازقلع			
۹۲۹	۱ ـ بشکل شمش ـ ورق ـ تخته ـ صفحه ـ میله ـ سیم	»	۹۰	
۹۳۰	۲ ـ ورقه‌های نازك قلع جهت لفاف	»		۲
۹۳۱	۳ ـ لوله وزانوولوله جای دواجات وخمیرساده یا لعاب‌دار وچاپ‌شده	»	۵۰	۲
۹۳۲	٤ ـ اشیاء ساخته ازقلع ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	»		۹

نمره ترتیبی	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	ز . آلومینیوم واشیاء ساخته شدهٔ آلومینیوم			
۹۳۳	۱ ـ بشکل شمش ـ میله ـ صفحه ـ ورق ـ تنکه ـ تسمه ـ ترکه ـ سیم ـ گرد وبراده	کیلو	۹۰	
۹۳۴	۲ ـ لوله وزانو ـ پاتیل ـ بشکه ـ پیت ـ بوته ـ مخزن‌های بزرگ آب و گاز	«		۲
۹۳۵	۳ ـ قطعات منفصلهٔ غیرمذکورماشین‌آلات ووسائط‌نقلیه	«	۲۰	۱
۹۳۶	٤ ـ ظروف وسایراشیاء ساخته‌شده ازآلومینیوم ساده یابا ملحقات غیرقیمتی	«		۱۸
	ح . سایرفلزات وترکیبات فلزی غیر مذکور ازهرقبیل			
۹۳۷	۱ ـ جیوه	«		٦
	۲ ـ سایرفلزات غیرمذکور			
۹۳۸	**الف** ـ بشکل صفحه ـ ورق ـ سیم ـ گرد ـ لوله و براده	«		۲
۹۳۹	**ب** ـ اشیاء ساخته‌شده ازآنها ساده یا با ملحقات غیرقیمتی	«		۲۷
	۳ ـ سایرترکیبات فلزی غیرمذکور :			
۹٤۰	**الف** ـ بشکل صفحه ـ ورق ـ سیم ـ گرد ـ لوله وبراده	«		۳
۹٤۱	**ب** ـ اشیاء ساخته‌شده ازترکیبات فلزی غیرمذکورساده‌یا با ملحقات غیرقیمتی	«		۳٦
	ط . اشیائیکه باقوهٔ برق بکارمیافتد سوای آنچه که درتعرفه مذکور است ساده یا روکش‌دارازفلزات غیرقیمتی ویا با ملحقات غیرقیمتی			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۹٤۲	۱ ـ لوازم خانه و طبخ از قبیل اتو ـ جاروب ـ قهوه ـ جوش ـ بادزن ـ بخاری و غیره و لوازم طبی برقی ساده یابا روکش	کیلو		۱۵
۹٤۳	۲ ـ لوازم آرایش ـ فندك برقی و سایر لوازم برقی غیر مذکور ازهرقبیل	»		۳۳
	تبصره ۱ ـ مقصود از اشیاء ساخته شده از آهن‌مذکور در تعرفه اشیائیست که از آهن یا چدن ـ یا فولاد یا از ترکیبات آنها ساخته شده باشند مگر آنکه در تعرفه حقوق معینی برای یکی از این اقسام فلزات تعیین شده باشد			
	تبصره ۲ ـ منظور از اشیاء فلزی ساده مذکور دراین فصل اشیائی هستند که دارای لعاب یا رو کش فلزی نباشند مگر آنکه صریحاً خلاف آن در تعرفه قید شده باشد			
	تبصره ۳ ـ اشیاء ساخته شده از فلزات که دارای لعاب باشند صدی سی‌و در صورتیکه دارای ملحقات از فلزات غیر قیمتی باشند صدی هشتاد اضافه بر حقوق معینه برای ساده آن شیٔ را باید بپردازد			
	تبصره ٤ ـ مقصود از ملحقات غیرقیمتی هرگونه‌ملحقاتی است سوای سنگها و فلزات قیمتی ـ مروارید ـ عاج و صدف			
	تبصره ۵ ـ اشیاء ساخته شده از فلزات دارای روکش از نقره ۳ برابر و روکش از طلا ده برابر حقوق معینه برای ساده آن شیٔ را باید بپردازد مگر آنکه درتعرفه حقوق دیگری تعیین شده باشد			

شماره	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه ریال	تعرفه د
	فصل شانزدهم ـ ماشین آلات و دستگاه هائیکه بوسیله بخار ـ برق ـ حیوان ـ دست و غیره کار میکند			
	قسمت اول ـ ماشین آلات			
۹۴۴	۱ ـ دیگ بخار وماشین های مولد گاز	صد کیلو		۷۰
	۲ ـ غلطك ـ جاده کوب وجاده صاف کن :			
۹۴۵	**الف** ـ باموتور	کیلو		۳۵
۹۴۶	**ب** ـ بدون موتور	»		۱۸
	۳ ـ موتور ـ دینامو ـ الکتروموتور ـ کنور تیسور سایر دستگاه مربوط بموتور ها از هر قبیل که وزن دستگاه کامل آن جمعاً :			
۹۴۷	**الف** ـ کمتر ازیکصد کیلو	»	۱	
۹۴۸	**ب** ـ از یکصد تا پانصد کیلو	»		۹۰
۹۴۹	**ج** ـ بیش‌از پانصد تا یکهزار کیلو	»		۷۵
۹۵۰	**د** ـ بیش‌از یکهزار کیلو گرم باشد	»		۶۰
۹۵۱	٤ ـ ماشین خیاطی و کلاه دوزی ـ کفش دوزی ـ قلاب دوزی ـ جوراب بافی ـ کش بافی و قطعات منفصله آنها سوای سوزن	»	۱	۵۰
	۵ ـ ماشین تحریر ـ ماشین حساب ـ ماشین صندوق ـ ماشین کپیه برداری ـ صندوقهای خود کار جهت تمبر فروشی وبلیط فروشی وغیره و قطعات منفصله آنها کووزن هرعدد آن :			
۹۵۲	**الف** ـ از پانزده کیلو گرم کمتر	»	۷	۲۰
۹۵۳	**ب** ـ پانزده کیلو گرم وبیشتر باشد	»	٤	۲۰

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۹۵۴	۶ ـ ماشین های فلاحتی ازهر قبیل و تلمبه های فلاحتی و آلات انفجار فلاحتی و گاو آهنهای با موتور یا بدون موتور وقطعات منفصله آن ها			معاف
۹۵۵	۷ ـ ماشین آلات ودستگاه حفرچاه آرتزین			»
	تبصره ـ تشخیص فلاحتی بودن هر ماشین موکول به تصدیق اداره کل فلاحت وموافقت وزارتمالیه میباشد			
۹۵۶	۸ ـ سایر ماشین آلات ازهر قبیل که وزن هردستگاه‌جمعا			
۹۵۷	**الف** ـ کمتر ازیکصد کیلو گرم	کیلو	۶۰	
۹۵۸	**ب** ـ ازصد تا پانصد کیلو گرم	»	۵۰	
۹۵۹	**ج** ـ بیش‌از پانصد تاهزار کیلو گرم	»	۴۰	
	د ـ بیش‌از هزار کیلو گرم باشد	»	۳۰	
	قسمت‌دوم ـ ماشین های برقی ولوازم‌آن			
	الف ـ تلگراف و تلفن :			
۹۶۰	۱ ـ دستگاه تلگراف باسیم ـ بی سیم و قطعات منفصله آنها			»
۹۶۱	۲ ـ تلفن ـ تلویزیون با سیم و بی سیم و قطعات منفصله آن ها	»		۳
	۳ ـ رادیو کنسرت و قطعات منفصله‌آن :			
۹۶۲	**الف** ـ ساده	ازروی قیمت		۲۵٪
۹۶۳	**ب** ـ مبلی وفنوگرافی	»		۳۰٪
۹۶۴	**ج** ـ چراغهای جیوهٔ برای بی‌سیم وسینما	کیلو		۳۰۰
۹۶۵	**د** ـ سایر قطعات منفصله رادیو	»		۶۰
۹۶۶	۴ ـ آکومولاتور وقطعات منفصله آن	»		۲
	۵ ـ قوه :			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۹٦۷	**الف** ـ قوه خشك	کیلو		۲
۹٦۸	**ب** ـ قوه‌تر ازهر قبیل	»	۵۰	۱
۹٦۹	**ج** ـ قطعات منفصله آنها	»	۵۰	۱
۹۷۰	٦ ـ زغال برای قوه با ملحقات فلزی یا بدون ملحقات فلزی .	»		۳
	فصل‌هفدهم- اسلحه -ساعت - آلات و ادوات علمی وعتیقه‌جات‌وصنایع مستظرفه:			
	قسمت اول ـ اسلحه			
۹۷۱	۱ ـ تفنگ شکاری وقطعات منفصله آن	»		٤۸
۹۷۲	۲ ـ طپانچه ـ پیشتاو و قطعات منفصله آنها	»		۱۰۰
۹۷۳	۳ ـ تفنگهای بادی‌وتفریحی و قطعات منفصله آن‌هاسوای تفنگهای بازیچه	»		۱۸
۹۷٤	٤ ـ اسلحه جنگی ازهر قبیل وقطعات منفصله آنها			معاف
۹۷۵	۵ ـ پوسته فشنگ کاغذی یا فلزی	»		۱٦
	٦ ـ ساچمه گلوله وچهارپاره :			
۹۷٦	**الف** ـ سربی	»		٦
۹۷۷	**ب** ـ سایر	»		۱۰
	تبصره ـ ورود اسلحه ازهر قبیل موکول باجازه‌مخصوص دولت است			
	قسمت دوم ـ ساعت و آلات سنجش			
	الف ـ ساعتهای جیبی ومچی :			
	۱ ـ ازطلا وطلای سفید :			
۹۷۸	**الف** ـ مچی	عدد		۱۲۰
۹۷۹	**ب** ـ جیبی	»		۲۱۰

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۲ ـ سایر ساعتها :			
۹۸۰	**الف** ـ ساعتهائیکه قیمت آنها ۱۰۰ ریال و بیشتر باشد	عدد		۳۰
۹۸۱	**ب** ـ ساعتهائیکه قیمت آنها از ۱۰۰ ریال کمتر باشد	»		۸
	ب ـ قاب ساعت مچی و جیبی			
	۱ ـ از طلا و طلای سفید :			
۹۸۲	**الف** ـ مچی	»		۹۰
۹۸۳	**ب** ـ جیبی	»		۲۰۰
۹۸٤	۲ ـ نقره و مطلا	»		۷
۹۸۵	۳ ـ از سایر فلزات خالص یا مخلوط	»		۵
	ج ـ کارخانه ساعت وقطعات منفصله ساعت جیبی و مچی			
۹۸٦	۱ ـ سوار شده	»		۲۵
۹۸۷	۲ ـ سوار نشده و قطعات منفصله ساعت	کیلو		۲۵۰
	د ـ ساعتهای دیواری و شماته			
۹۸۸	۱ ـ ساعتهای دیواری شماته های دیواری یا رومیزی ساعتهای برقی ـ ساعتهای روبخاری و سایر ساعتهای مبلی از هرقبیل	»		۳۰
۹۸۹	۲ ـ کارخانه سوار شده ساعتهای دیواری و شماته	عدد		۲۵
۹۹۰	۳ ـ قطعات منفصله کارخانه ساعتهای مذکور در فوق	کیلو		۵۰
۹۹۱	ه ـ آلات سنجش که دارای کارخانه ساعتی هستند از قبیل کنتورهای جیبی و غیرجیبی ـ تاکسی‌متر تاکیلومتر ـ کنتور گاز و آب ـ کنتور برق ـ ولت متر ـ آمپر متر ـ ساعتهای روی اتومبیل مخصوص تعیین مسافت ساعتهای کشیك و ساعتهای راهنما برای وسائط نقلیه ـ بارومتر و سایر آلات سنجش غیرمذکور از هر قبیل ساده یا با جلد و جعبه	»		۲۵

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	تبصره ـ اشیائیکه روی آنها بطور فرعی ساعت نصب شده باشند از قبیل آئینه فندك ـ ماهوت پاك کن و غیره علاوه بر حقوق معینه برای آن جنس حقوق ساعت را نیز باید بپردازد.			
	قسمت سوم ـ آلات وادوات علمی وجراحی			
۹۹۲	۱ ـ آلات جراحی و شکسته بندی ساخته شده از فلزات غیر قیمتی ساده یا دارای جلد و جعبه با یا بدون روکش فلزی ساده یا با ملحقات غیر قیمتی و اعضاء مصنوعی غیر مذکور بدن انسان	کیلو		۱۰
	۲ ـ سوزنهای جراحی و طبی :			
۹۹۳	**الف**ـ جهت بخیه	کیلو با لفاف		۲۰
	بـ جهت تزریق :			
۹۹٤	۱ ـ از فلزات غیر قیمتی	« «		۱۰
۹۹۵	۲ ـ از فلزات قیمتی	« «		۲۰
۹۹٦	۳ ـ آلات طبی ازقبیل اسباب تعیین فشارخون ـ گوشیهای طبی ـ آئینه وچراغهای معاینه‌طبی ـ آلات‌ضدعفونی کردن (اتوکلاو) وسائل‌تربیت‌میکروب ـ اسکلت‌ها واستخوانهای بدن انسان طبیعی یا مصنوعی	« «		۱۰
۹۹۷	٤ ـ آلات نقشه‌برداری ـ مهندسی ـ جعبه‌پرکار ـ خط کش محاسبه و امثال آن از هرقبیل	کیلو		۲۰
۹۹۸	۵ ـ ترمو متر از هرقبیل و دیاپزان	«		۱۰
۹۹۹	٦ ـ ترازوهای حساس ساده یا با جلد و جعبه	«		۱۲
۱۰۰۰	۷ ـ سایر آلات و ادوات علمی و طبی از هرقبیل ساده یا با جلد و جعبه	«		۱۵

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	قسمت چهارم ـ عتیقه‌جات و صنایع مستظرفه			
۱۰۰۱	صنایع مستظرفه از هر قبیل دارای امضاء سازنده آن و کلکسیونهای تمبر ـ مسکوکات ـ نباتات ـ حیوانات وامثال آنها .	ازروی قیمت		۱۰ درصد
	تبصره ـ اشیاء مذکور فوق در صورتیکه برای موزه مدرسه ـ لابراتوار ومؤسسات عمومی واردشوند باتصدیق وزارت معارف و موافقت وزارت مالیه از پرداخت حقوق گمرکی معاف میشوند			
	فصل هیجدهم ـ آلات موسیقی			
	۱ ـ ارگ :			
۱۰۰۲	**الف** ـ لولهٔ	کیلو	۲۵	۱
۱۰۰۳	**ب** ـ پائی	»	۵۰	۲
۱۰۰۴	**ج** ـ دستی « قارمان ـ آکردئون ـ هارمونیکا و هارمونیوم »	»	۵۰	۱۲
	۲ ـ پیانو			
۱۰۰۵	**الف** ـ دنباله‌دار	عدد		۱۵۰۰
۱۰۰۶	**ب** ـ ساده	»		۹۰۰
۱۰۰۷	**ج** ـ دستگاه داخلی پیانو بدون محفظه	»		۳۰۰
	۳ ـ آلات موسیقی سیمی و زهی :			
۱۰۰۸	**الف** ـ ویلون ـ گیتار ـ سیتار ـ ماندولین و بنجو	عدد بامحفظه		۶۰
۱۰۰۹	**ب** ـ ویلن‌سل ـ کنترباس ـ لیر ـ چنگ و عود	» »		۱۲۰
۱۰۱۰	**ج** ـ تار ـ سه‌تار ـ کمانچه ـ سنتور ـ قانون ـ رباب و سایر آلات موسیقی سیمی و زهی غیرمذکور	» »		۶۰
۱۰۱۱	**د** ـ آرشه ـ چوب وموی آرشه	کیلو		۹۰

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	هـ ـ سیم و زه آلات موسیقی :			
۱۰۱۲	۱ ـ سیم‌های فلزی	کیلو		۱۸
۱۰۱۳	۲ ـ زه ـ زه‌هائیکه روی آن سیم کشیده شده باشد وپرده های آلات موسیقی	»		۹۰
	٤ ـ آلات موسیقی بادی :			
۱۰۱٤	الف ـ ساکسافون	عدد با محفظه		۱۵۰
۱۰۱۵	ب ـ قره‌نی و فلوت	» »		۹۰
۱۰۱٦	ج ـ ساز دهنی	کیلو با محفظه		۱۵
۱۰۱۷	د ـ سایر اقسام آلات موسیقی بادی وقطعات منفصله آنها	» » و با لفاف		۱۵
	۵ ـ آلات موسیقی مکانیکی ـ کوکی و فنری			
	الف ـ گرامافون :			
	۱ ـ گرامافون ـ فونو گراف و امثال آنها « سوای رادیوفنو :			
۱۰۱۸	الف ـ ساده	کیلو		۳٦
۱۰۱۹	ب ـ مبلی که ارتفاع آن از چهل سانتیمتر متجاوز باشد	»		۳٦
۱۰۲۰	۲ ـ صفحات گرامافون	عدد		٦
۱۰۲۱	۳ ـ دیافراکم	»		۳۰
۱۰۲۲	٤ ـ قطعات منفصله غیر مذکور گرامافون	کیلو		۳۰
	ب ـ سایر آلات موسیقی مکانیکی ـ کوکی وفنری :			
۱۰۲۳	۱ ـ بیش از ۵۰۰ گرم وزن	»		۲۵
۱۰۲٤	۲ ـ ۵۰۰ گرم و کمتر	»		۳۵
۱۰۲۵	٦ ـ طبل ـ دایره ـ نقاره ـ تنبور ـ دایره زنگی ـ تمبك و امثال آنها	»	۵۰	۷
۱۰۲٦	۷ ـ سایر اقسام آلات موسیقی غیر مذکور و قطعات منفصله آنها	»		۱۲

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فصل نوزدهم . وسائط نقلیه			
	قسمت اول . وسائط نقلیهٔ هوائی			
۱۰۲۷	۱ ـ هواپیما « هوائی ـ دریائی » زیبلن ـ بالون و امثال آن ـ دیریژابل	ازروی قیمت		۳ درصد
۱۰۲۸	۲ ـ چترنجات «پاراشوت» و سایر قطعات منفصلهٔ وسائط نقلیهٔ هوائی ازهرقبیل	« «		۳ «
	قسمت دوم . وسائط نقلیهٔ دریائی			
	۱ ـ کرجی وقایق کوچك و بزرك که بیست تن و کمتر ظرفیت داشته باشند :			
۱۰۲۹	**الف** ـ بدون موتور	« «		۳۰ «
۱۰۳۰	**ب** ـ باموتور	« «		٦ «
	تبصره ـ مقصود از کشتی و کرجی باموتورآنهائی هستند که موتورجزوساختمان آنها باشد			
۱۰۳۱	۲ ـ سایراقسام وسائط نقلیهٔ دریائی که بوسیلهٔ باد بخار یا موتورحرکت میکنند ازهرقبیل سوای ناووناوچه‌های جنگی	« «		٦ «
۱۰۳۲	۳ ـ اقسام مختلفهٔ ناووناوچه‌های جنگی			معاف
۱۰۳۳	٤ ـ قطعات منفصلهٔ که منحصراً برای وسائط نقلیهٔ دریائی بکارمیرود	« «		٦ درصد
	قسمت سوم			
	وسایط نقلیهٔ که روی خاك حرکت میکنند			
۱۰۳٤	۱ ـ دوچرخه ـ چهارچرخه ـ گاری وامثال آنها که بوسیلهٔ حیوانات یا با دست حرکت میکنند			ممنوع
۱۰۳۵	۲ ـ درشکه ـ کالسکه ـ دلیجان ـ کالسکه های سیرك ـ دوچرخه های اسبی و سایر اقسام آنها مخصوص حمل مسافر			«

تعرفه ریال	د	واحد	نوع مال التجاره	شماره تعرفه
			۳ ـ درشکه ـ کالسکه و اتومبیل های بچه گانه سواری صندلیهای متحرك و چرخدار جهت حمل اطفال یا مریضی که با دست حرکت میکنند	۱۰۳۶
۸		کیلو		
			٤ ـ دوچرخه وسه‌چرخه‌های مردانه‌وزنانه وبچگانه وآنهائی که دارای جعبه سبد یا صندوق برای حمل مسافر باشند سوارشده یا سوارنشده :	
۱	۵۰	»	الف ـ بدون موتور	۱۰۳۷
۱		»	ب ـ با موتور	۱۰۳۸
			۵ ـ شاسی اتومبیل وکامیون ازهرقبیل ساده وبدون اطاق که ظرفیت آنها :	
۲٦۰۰		عدد	الف ـ تا دوتن	۱۰۳۹
۲۸۰۰		»	ب ـ بیش ازدوتا چهارتن	۱۰٤۰
۳۲۰۰		»	ج ـ بیش ازچهارتن باشد	۱۰٤۱
			تبصره ـ درصورتیکه شاسی کامیونهای بارکش با اطاق ساخته شده بطور کامل وارد شوند حقوق فوق را بعلاوه ۵۰ درصد واگرفقط با اطاق راننده وارد شوند بعلاوه ۵ درصد باید بپردازند	
			٦ ـ اتومبیلهای سواری کامل که وزن هرعدد آن :	
۲۳۰۰		»	الف ـ ششصد کیلو وکمتر	۱۰٤۲
۳۲۰۰		»	ب ـ بیش از ٦۰۰ تا ۹۰۰ کیلو	۱۰٤۳
٤۵۰۰		»	ج ـ بیش از ۹۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلو	۱۰٤٤
٦۰۰۰		»	د ـ بیش از ۱۲۰۰ تا ۱٦۰۰ کیلو	۱۰٤۵
۱۰۰۰۰		»	هـ ـ بیش از ۱٦۰۰ کیلو باشد	۱۰٤٦
۳	۵۰	کیلو	۷ ـ دستگاههای کامل اتومبیل ـ اتوکار ـ اتومبیلهای مریضخانه ـ نعش کش ـ اتومبیل آشپزخانه ـ اتومبیل یخچال ـ اتومبیل سیرك وامثال آن	۱۰٤۷

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۰۴۸	۸ ـ دستگاههای کامل اتومبیل اطفائیه ـ آب‌پاش ـ چاه خالی کن ـ برف‌پاک کن ـ جاروب کن ـ اتو شنیل وامثال آنها	کیلو	۵۰	۲
۱۰۴۹	۹ ـ اطاقهای یدکی وسائط نقلیهٔ موتوردار مذکور فوق که جداگانه وارد شوند ازهرقبیل	»		۵
۱۰۵۰	۱۰ ـ اتومبیل‌های مسلح ـ اتومیترایوز ـ تانک و سایر اتومبیلهای جنگی			معاف
	قسمت چهارم . وسایط نقلیه که روی خط آهن حرکت میکنند			
	۱ ـ ترامواهای اسبی واطاقهای یدکی آنها :			
۱۰۵۱	**الف** ـ ساده	»	٦۰	۱
۱۰۵۲	**ب** ـ با اثاثیهٔ داخلی ازقبیل ـ نیمکت ـ صندلی ـ چراغ ـ پرده وغیره	»	۵۰	۲
	۲ ـ ترامواهای برقی ـ اطاق‌های مسافری سیم‌نقاله واطاق های یدکی آنها :			
۱۰۵۳	**الف** ـ ساده			معاف
۱۰۵۴	**ب** ـ با اثاثیهٔ داخلی از قبیل نیمکت ـ صندلی ـ چراغ ـ پرده وغیره			»
۱۰۵۵	۳ ـ اتودرزین ودکویل			»
۱۰۵٦	٤ ـ واگونهای بارکش راه آهن از هر قبیل ـ واگون انبار ـ واگون کارخانه ـ واگون جراثقال و واگونتهای دکویل			»
	۵ ـ واگونهای راه‌آهن بخاری وبرقی سواری برای‌حمل مسافر ـ پست واگونهای مریضخانه و واگونهای خوراک‌خوری وخواب :			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۰۵۷	**الف** - ساده			معاف
۱۰۵۸	**ب** - با اثاثیهٔ داخلی از قبیل نیمکت - صندلی - چراغ و پرده			»
	تبصره - لوازم واشیاءمربوط‌بواگن‌های خواب وخوراك خوری ازقبیل رختخواب - لوازم‌توالت - اسباب سر سفره ومطبخ وغیره حقوقیکه درتعرفه برای هریك ازآن اجناس تعیین شده باشد باید بپردازند			
	۶ - لکوموتیو و بارکش‌های مخصوص آن [تندر] - لکوموبیل - لکودیزل ولکو بنز :			
۱۰۵۹	**الف** - بخاری	کیلو	۶۰	
۱۰۶۰	**ب** - برقی وسایراقسام آن	»	۲۰	۱
۱۰۶۱	۷ - واگنهای مسلح جنگی			معاف
	تبصره - ورودکلیهٔ وسائط نقلیه مسلح از زمینی - هوائی ودریائی مذکوردراین فصل منوط باجازهٔ مخصوص دولت میباشد			
	فصل بیستم . مواد دباغی . رنگ . کود های شیمیائی . مواد محترقه . عطریات . مواد شیمیائی و دواجات			
	قسمت اول . مواد دباغی وصباغی ورنگ			
	الف - مواد دباغی وصباغی :			
۱۰۶۲	۱ - عصاره‌های دباغی ازقبیل عصاره کبراکووغیره	»	۶۰	
۱۰۶۳	۲ - سایرمواد شیمیائی که اختصاصاً مصرف دباغی دارند	»	۵۰	۱
	ب - ورنی :			

شماره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۰۶۴	لاك شیشه و گم لاك خشك	کیلو		۳
	۲ ـ کلوفون :			
۱۰۶۵	**الف** ـ جهت آلات موسیقی درقوطی های کوچك ساده یا با ملحقات غیر قیمتی	کیلو با لفاف		۱۰
۱۰۶۶	**ب** ـ درسایر ظروف	کیلو		۲
۱۰۶۷	۳ ـ لاك وورنی الکلی و غیر الکلی بطور مایع	کیلو با ظرف		۵
۱۰۶۸	٤ ـ لاك ناخن وسایر لاك های آرایش ولاکهای معطر	» »		۱۲۰
۱۰۶۹	**ج** ـ رنگهای روغنی از هرقبیل	» »		۵
	د ـ سایر اقسام رنگها			
۱۰۷۰	۱ ـ رنگهای البزرین خشك یا خمیر	» »		۸
۱۰۷۱	۲ ـ رنگهای انیلین وسایررنگهای مشتق ازقطران خشك یا خمیر بلودومتیلین وجوهر تحریرخشك	» »		۱۵
۱۰۷۲	۳ ـ رنگهای گوگردی	» »		۵
۱۰۷۳	٤ ـ رنگهای مخصوص واکس وشمع	» »		٤
۱۰۷٤	۵ ـ نیل طبیعی ومصنوعی خشك یاخمیر ـ سوای برگ نیل که جزو مواد نباتی منظور شده است	» »		۷
۱۰۷۵	٦ ـ نیل پرطاوسی خالص یامخلوط خشك یاخمیر	» »		٤
۱۰۷٦	۷ ـ بلودوپروس غیرقابل حل درآب	» »		۸
۱۰۷۷	۸ ـ لاجورد خالص یا مخلوط خشك یاخمیر	» »		۳
۱۰۷۸	۹ ـ سرنج مینیم (minium) سفیداب شیخ (سروز ceruse) اکسیددوزنك oxyde de zinc (سینکا sinka) لیتوپون litopon بلان سولفور دوزنك (blanc sulfure de zinc)	» »	۲۰	۱
۱۰۷۹	۱۰ ـ شنجرف (سینابر یا سولفور روژ دو مرکور (Cynabre ou sulfure rouge de mercure) سوای شنجرف طبیعی که جزو معدنیات منظور شده است	» »		۱۲

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۰۸۰	۱۱ ـ ترکیبات کرمی رنگ	کیلو با ظرف		۵
۱۰۸۱	۱۲ ـ اقسام دوده که بصورت مرکب درنیامده باشد	» »	۲۰	۱
۱۰۸۲	۱۳ ـ اکلیل خشك از هررنگ	» »		۷
۱۰۸۳	۱٤ ـ رنگهای میناکاری متبلور ـ مایع یا خمیر	» »		۲
۱۰۸٤	۱۵ ـ پیگمانها (pigments) وسایر رنگهای غیر مذکور ساده یا مخلوط با روغن یاورنی	» »		۲
۱۰۸۵	۱٦ ـ عصاره رنگهای نباتی	» »		٦
	ه ـ مرکب و رنگهای نقاشی			
۱۰۸٦	۱ ـ مرکب چاپ	» »		۲
۱۰۸۷	۳ ـ مرکب چین خشك یا مایع	» »		٤
۹۰۸۸	۳ ـ مرکب خشك	» »		٦
۱۰۸۹	٤ ـ مرکب و جوهرهای مخصوص تحریر بطور مایع	» »		۳
	۵ ـ رنگهای نقاشی :			
۱۰۹۰	**الف** ـ درجعبه (جعبه رنگ)	کیلو با جعبه یا قوطی		۱۲
۱۰۹۱	**ب** ـ بدون جعبه	کیلو با لفاف		٦
۱۰۹۲	٦ ـ روبان وپارچه های رنگی برای ماشین تحریرومحاسبه ساده یا باملحقات	» »		۳۰
۱۰۹۳	۷ ـ تامین آلوده برنگ	کیلو		٦
	قسمت دوم ـ کودهای شیمیائی			
۱۰۹٤	۱ ـ جهت گل‌کاری در بسته های ۵ کیلو یا کمتر	کیلو با ظرف	۳۰	
۱۰۹۵	۲ ـ درسایر ظروف	» »	۱۵	
	قسمت سوم ـ مواد محترقه			
۱۰۹٦	۱ ـ کبریت و چوبهای آلوده به گوگرد یا فوسفور			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	برای گیراندن آتش و فوه	کیلو با ظرف		۳
۱۰۹۷	۲ ـ شمعچه	» »		۱۵
	۳ ـ باروت :	» »		
۱۰۹۸	**الف** ـ سیاه	» »		۲۰
۱۰۹۹	**ب** ـ سفید	» »		۶۰
۱۱۰۰	٤ ـ فتیله باروتی	» »		۱۵
۱۱۰۱	٥ ـ آتشبازی ـ نوارهای کاغذی ـ گلوله های چوب پنبه قابل احتراق و چاشنی های کاغذی جهت طپانچه های بچه گانه	» »		۵۰
۱۱۰۲	٦ ـ دینامیت ـ موشکهای دینامیتی‌وسایرمواد محترقه غیر مذکور جهت انفجار معادن	» »	۷۰	—
۱۱۰۳	۷ ـ چاشنی تفنگ شکاری	» »		۷۰
۱۱۰٤	۸ ـ فشنگهای شکاری ـ فشنك كارابین و طپانچه های تفریحی	کیلو با لفاف		۲۸
۱۱۰٥	۹ ـ فشنگهای جنگی از هرقبیل			معاف
۱۱۰٦	۱۰ ـ بمب ـ نارنجك ـ گلوله وخمپاره وتربیل های دریائی و امثال آنها			»
۱۱۰۷	۱۱ ـ فشنگهای ضد حریق	» »	۵۰	۱
۱۱۰۸	۱۲ ـ سایر مواد محترقه غیرمذکور	از روی قیمت		۵۰ درصد
	تبصره ـ ورود مواد محترقه مذکورفوق سوای کبریت ـ شمعچه وفشنگ های ضد حریق موکول باجازه مخصوص دولت است			

نمره تعرفه	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه ـ ریال	تعرفه ـ د
	قسمت چهارم . عطریات ولوازم آرایش			
۱۱۰۹	۱ ـ ادکلن ـ شامپوان ـ لوسیون و سایرمایعات معطر غیر مذکوربرای شست وشو	کیلو با ظرف	۳۰	
	تبصره . مقصود از مایعات مذکور فوق آنهائیست که در هر لیتر آن بیش از سی گرم اسانس مخلوط نداشته باشد .			
	۲ ـ عطریات طبیعی یا مصنوعی مخلوط بالکل از هر قبیل :			
۱۱۱۰	**الف** ـ درظروف بیش ازنیم لیتر	کیلو باظرف	۴۰۰	
۱۱۱۱	**ب** ـ درظروف کوچك جهت خورده فروشی	» »	۶۴۰	
	۳ ـ اسانسهای طبیعی یا مصنوعی :			
۱۱۱۲	**الف** ـ آنهائیکه فقط مصرف دوائی دارند	از روی قیمت	۱۰ در صد	
۱۱۱۳	**ب** ـ اسانس های معطر ـ وانیلین و سایر اسانس ها از هرقبیل	ازروی قیمت بعلاوه کیلوئی با ظرف	۴۰ درصد ۱۵ ریال	
۱۱۱۴	۴ ـ پودرصورت ـ سرمه ـ سرخاب ـ رنگ مووابرووسایر اقسام پودرها سوای گرد دندان	کیلو با ظرف	۴	
۱۱۱۵	۵ ـ کرمهای معطر ـ ماتیك لب ـ بریانتین وسایر روغنهای جامد یا مایع معطر	»	۸۰	
۱۱۱۶	۶ ـ خمیر ـ گرد ـ پودر و آبهای مخصوص شست و شوی دندان	»	۳۲	
	قسمت پنجم . مواد شیمیائی ودوائی ساده یا ترکیب‌شده			
	الف اسیدها : (Acides) :			
۱۱۱۷	۱ ـ اسیدکلوریدریك (Chlorhydrique) آستیك (Acétique) آرسنیو(Arsénieux) بوریك(Borique)			

نمره ترتیب	نوع مال التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	فوسفوریك (Phosphorique) فورمیك (Formique) اوکزالیك (oxalique) لاکتیك (Lactique) فنیك یافنل (Phénique ou phénol) تمیك یا تیمل (Thémique ou thimol) کاربولیك (Carbolic)	کیلو با ظرف	۵۰	۱
۱۱۱۸	۲ ـ اسید نیتریك یاازوتیك (Nitrique ou azotique) سولفوریك (Sulfurique)	»		۵
۱۱۱۹	۳ ـ استیل سالیسیلیك یا آسپرین (Acétyle salicilique) بنزویك (Benzoique) تانیك (tannic)	»		۵
	ب ـ الکالوئید ها Alcaloïdes ـ گلوکوزید ها Glucosides			
۱۱۲۰	۱ ـ گنه گنه و املاح آن بطور گرد ـ قرص ـ کاشه و محلول	کیلو باظرف		۲۰
۱۱۲۱	۲ ـ کافئین Caféine تئو برومین خالص Théobromine	کیلو با لفاف		۵
۱۱۲۲	۳ ـ سانتونین Santonine کودئین و املاح آن Codéine مرفین و املاح آن Morphine	»		۳۵۰
۱۱۲۳	٤ ـ کوکائین و امتین واملاح آنها Cocaïne et emétine	»		۵۰۰
۱۱۲٤	۵ ـ آتروپین و املاح آن Atropine	»		۲۰۰
۱۱۲۵	٦ ـ استرکنین ـ نیکوتین و املاح آنها (Strychinine et Nicotine)	»		٦۰
	ج ـ موادشیمائی ودوائی ساده یاترکیب‌شده فلزی و شبه فلزی			

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۱ ـ آب اکسیژنه :			
۱۱۲۶	**الف** ـ معمولی ـ ۳ درصد خالص « ۱۲ درصد ازحجم »	کیلو با ظرف	۸۰	
۱۱۲۷	**ب** ـ آب اکسیژنه قوی و غلیظ « متجاوز از سی درصد خالص »	» »		۵
	۲ ـ املاح المینیوم			
۱۱۲۸	**الف** ـ استات دالمینیوم و زاج آلن (Acétate d'aluminium et alun)	» »		۱
۱۱۲۹	**ب** ـ سایر املاح آلومینیوم	» »		۳
	۳ ـ آمونیاك : Amoniaque :			
۱۱۳۰	**الف** ـ کلریدرات (نشادر) (Chlorhydrate)	» »	٤۰	
۱۱۳۱	**ب** ـ مایع کربنات (Carbonate) اکزالات (Oxalate) بنزوات (Benzoate)	» »		۱
۱۱۳۲	ج ـ آسنات (Acetate) برمور (Bromur) فسفات (Phosphate)	» »		۲
۱۱۳۳	**د** ـ یدور (Iodure)	» »		۱۲
۱۱۳٤	**هـ** ـ سایر املاح آمونیاك	» »		۵
۱۱۳۵	٤ ـ املاح انتیموان (Antimoin) و املاح قلع (Etain)	» »		۳
	۵ ـ املاح نقره :			
۱۱۳٦	**الف** ـ نیترات‌دارژان (سوای‌قلم) Nitrate d'argent	» »		۲۰
۱۱۳۷	**ب** ـ سایر املاح	» »		٤۰
۱۱۳۸	٦ ـ املاح نیکل	» »		۱
	۷ ـ املاح مس :			
۱۱۳۹	**الف** ـ کات کبود Sulfate de cuivre	کیلو	۵۰	

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۱٤۰	**ب** ـ سایر املاح مس :	کیلو		۱
	۸ ـ املاح آهن :			
۱۱٤۱	**الف** ـ سولفات دوفر [زاج سبز یا سیاه] (Sulfate de fer)	»	٤۰	
۱۱٤۲	**ب** ـ پر کلورور (Perchlorure) سولفور (Sulfure) و کاربنات (Carbonate de fer)	»		۱
۱۱٤۳	**ج** ـ فرردوئی (Fer reduit) فسفات (Phosphate)	کیلو با ظرف		۲
۱۱٤٤	**د** ـ ارسنیات (Arseniate) سیترات (Citrat) لاکتات (Lactate) اکزالات (Oxalate) و تارتارات Tartarate)	» »		۳
۱۱٤۵	**ه** ـ پپتونات (Peptonate)	» »		۵
۱۱٤٦	**و** ـ کاکودیلات (Cacodylate)	» »		۲۵
۱۱٤۷	**ز** ـ یدور دو فر (Iodure de fer) و سایر املاح آن	» »		۱۵
۱۱٤۸	۹ ـ املاح سرب و ترکیبات آن (Plomb)	کیلو		۱
	۱۰ ـ املاح زنگ (Zinc) :			
۱۱٤۹	**الف** ـ آستات (Acétate) و سولفات (Sulfate)	»		۱
۱۱۵۰	**ب** ـ پرمنگنات (Premangenate) و والریانات (Valerianate)	کیلو		۱۲
۱۱۵۱	ج ـ یدور (Iodure)	» »		۲۵
۱۱۵۲	**د** ـ سایر املاح زنگ	» »		٤
	۱۱ ـ آرسنیك : (Arsenic) :			
۱۱۵۳	**الف** ـ سولفور ارسنیك [زرنیخ] (Sulfure)	کیلو		۱
۱۱۵٤	**ب** ـ یدور (Iodure)	کیلو با ظرف		۲٦
۱۱۵۵	ج ـ سایر املاح ارسنیکی	» »		۳

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۱۲ - باریوم (Barium) :			
۱۱۵۶	**الف** - سولفات غیر معدنی (Sulfate)	کیلو		۱
۱۱۵۷	**ب** - یدور (Iodure)	کیلو با ظرف		۱۵
۱۱۵۸	ج - سایر املاح	»		۳
۱۱۵۹	۱۳ - بیسموت و املاح آن (Bismuth)	»		۷
	۱٤ - برم (Brome) :			
۱۱۶۰	**الف** - خالص			
۱۱۶۱	**ب** - ترکیبات غیر مذکور	»		۳
۱۱۶۲	۱۵ - کادمیوم (Cadmium)	»		۷
	۱۶ - کالسیوم (Calcium) :	»		۳
۱۱۶۳	**الف** - کاربنات (Carbonate) کلورور (Chlorure) کلورور دو شو Chlorure de chaux فسفات Phosphate کاربور دو کالسیوم	کیلو	۵۰	
۱۱۶٤	**ب** - سولفور (Sulfure) لاکتات (Lactate) و بی فسفات (Biphosphate)	»		۱
۱۱۶۵	ح - سایر املاح کالسیوم	کیلو با ظرف		۳
	۱۷ - املاح کبالت (Cobalt) :			
۱۱۶۶	**الف** - استات (Acétate) و کلرور (Chlorure) سولفات (Sulfate) و نیترات (Nitrate)	»		٤
۱۱۶۷	**ب** - سایر	»		۱۵
۱۱۶۸	۱۸ - املاح لیتیوم (Lithium)	»		۱۵
	۱۹ - ید و ترکیب آن (Iode) :			
۱۱۶۹	**الف** - ید خالص	»		۱۰
۱۱۷۰	**ب** - یدوفرم (Iodoforme)	»		۱۵

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۱۷۱	ج - سایر ترکیبات ید	کیلو با ظرف		۱۵
	۲۰ - املاح منیزیوم (Magnesium) :			
۱۱۷۲	الف - کاربنات (Carbonate) منیزی کلسینه (Calcinée) ومنیزی سولفات Sulfate	کیلو		۱
۱۱۷۳	ب - سیترات دومنیزی (Citrate de magnesium)	کیلو با ظرف		۲
۱۱۷٤	ج - هیپوفوسفیت (Hypaphosfite)	» »		۱۰
۱۱۷۵	د - سایر املاح منیزی	» »		۳
	۲۱ - املاح مانگانز (Manganese) :			
۱۱۷٦	الف - لاکتات (Lactate)	» »		۷
۱۱۷۷	ب - سایر املاح آن	کیلو		۱
	۲۲ - مرکورجیوه واملاح آن (Mercure) :			
۱۱۷۸	الف -سوبلمه Sublimé پرسیپیته بلان (Precpité Blane) کلورورکلمل Calomel اکسیدژن واکسیدروژ Oxyde jaune et rouge	کیلو باظرف		۵
۱۱۷۹	ب-بنزوآت Benzoate بیادور Biadoure سیانور Cyanure پروتویدور Protoiodure وسولفاسیانور Sulfacyanure	» »		۱۰
۱۱۸۰	ج - مرکوروکرم Mercurochrome	» »		٦۰
۱۱۸۱	د - سایر املاح جیوه	» »		۲۰
۱۱۸۲	۲۳ - فوسفوروترکیبات آن Phosphore	» »		۳
	۲٤ ـ املاح پتاس یا کالیوم : Potasse ou Kalium :			
۱۱۸۳	الف - نیترات nitrate وکلرات Cholorate	کیلو	۵۰	
۱۱۸٤	ب - بی کاربنات Bicarbonate اکزالات Oxalate			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	پرمنگنات Permangenate وسولفات خالص Sulfate	کیلو		۱
۱۱۸۵	ج - پتاس کستیك (Patasse caustique) آستات (Acétate) آرسنیات (Arséniate) برومور (Bromure) سولفیت و بی‌سولفیت (Sulfite et Bisulfite) کرومات (Chromate) سیترات (Citrate) سیانور (Cyanure) فروسیانور (Ferrocyanure)	کیلو با ظرف		۲
۱۱۸۶	د - یدور (Iodure)	» »		۵
۱۱۸۷	هـ - سایر ترکیبات پتاسی	» »		۱
	۲۵ - املاح سودیوم ویا ناتریم : (Sodium ou Natrium)			
۱۱۸۸	الف - بی کاربنات [جوش شیرین] (Bicarbonate de soude)	کیلو	۳۰	
۱۱۸۹	ب - بی کاربنات (Carbonate) نیترات (Nitrate) هیپوسولفیت (Hyposulfite) فسفات (Phosphate) سولفات (Sulfate) سولفیت و بی‌سولفیت (Sulfite et Bisulfite) سود کستیك (Soude Caustiqui)	»	۵۰	
۱۱۹۰	ج - آستات (Acétate) آرسنیات (Arséniate) بی‌برات (Biborate) یا بوراکس (Borax) بی فسفات (Biphosqhate) کلورور (Chlorure)	»		۱
۱۱۹۱	د - بنزوات (Benzoate) برومور (Bromure)			

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	سالیسیلات (Salicylate) تارتارات دوپوتاس و دوسود Tartarate de potasse et de Soude	کیلو با ظرف		۲
۱۱۹۲	هـ ـ یدور iodure متیل آرسنیات یا آرنال Methylarseniate ou arhenal	»		٦
۱۱۹۳	و ـ کاکودیلات Cacodylate	»		۲۵
۱۱۹٤	ز ـ سایر ترکیبات سودیوم Sodium	کیلو		۱
۱۱۹٥	۲٦ ـ املاح مرکب Sels ازقبیل نمك کالسباد مصنوعی Calsbad ویشی vichy و نمك میوه Sel de fruits	کیلو با ظرف		۱
۱۱۹٦	۲۷ ـ تلق بطور گرد غیرمعطر	»	٥۰	
۱۱۹۷	د ـ نباتات دوائی ازهرقبیل بشکل ـ گل ـ ریشه ـ ساقه ـ شاخه وغیره	کیلو	٥۰	۲
	هـ ـ مواد دوائی نباتی [سوای آنهائیکه مصرف عطر سازی دارند] :			
	۱ ـ بم‌ها Baumes :			
۱۱۹۸	الف ـ بم دوپرو Baume de Perou	کیلو با ظرف		۸
۱۱۹۹	ب ـ بم‌دوکانادا Canada » »	»		٥
۱۲۰۰	ج ـ بم دوتلووسایراقسام بم Baume de Tolu	»		۳
	۲ ـ گم رزین‌ها ـ سوك‌ها ورزین‌ها : Gommes resines et Sucs			
۱۲۰۱	الف رزین جالاپ Jalap	»		۱۰
۱۲۰۲	ب ـ کالبانوم وساکاپنوم وشیرخشت Calbanum,Sacapenum,et mannes en Larmes			٥

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۲۰۳	ج ـ گم بن‌ژوان Benjoins گم آمونیاك Amoniaque رزین دلهمی Resine D'elemi میر Myrrhe استیراکس Styrax گرد کاشو Poudre de cachou گرد کتیرا دواسازی Adragante en poudre impalpaple گم کینو Kino	کیلو با ظرف	۵۰	۱
	و . مواد دوائی حیوانی			
۱۲۰۴	۱ ـ چندبی دستر بطور گرد یا کیسه Castoréum en poudre et en poche	» »		۶۰
۱۲۰۵	۲ ـ کلسترین Cholestrine	» »		۵۰
۱۲۰۶	۳ ـ کراتین Keratine	» »		۲۵
۱۲۰۷	۴ ـ کان تارید Cantharide دیاستاس یا مالتین Diastasse ou Maltine پان کره آتین Pancreatine	» »		۸
۱۲۰۸	۵ ـ آلبومین Albumine پپتن طبیعی Peptone vrai	» »		۵
۱۲۰۹	۶ ـ بلان‌دوبالن Blanc de baleine پپسین Pepsine فیل دوبف Fiel de bauf ژلاتین بهر شکل ـ کل دو پواسون خالص Colle de poisson کازئین Caséine	» »		۲
۱۲۱۰	۷ ـ ذغال حیوانی charbon animal لاکتوز Lactose ولانولین Lanoline	» »	۵۰	
	ز . تنتورها . الکسیرها . الکتروئرها و عصاره های مایع غیراختصاصی Teintures, Elexires, Electuaires, et extraits fluides			
۱۲۱۱	۱ ـ تنتورمشک طبیعی Teinture de musc vrai	» »		۵۰
۱۲۱۲	۲ ـ تنتورجند بی‌دستر Teinture de Castoréum	» »	۵۰	۱۲

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۲۱۳	۳ - تنتور هیدراستیس - یدووانیل Teinture Hydrastis, Iode et Vanille	کیلو با ظرف	۵۰	۲
۱۲۱٤	٤ - سایر اقسام تنتورها	»	۵۰	۱
۱۲۱۵	٥ - الکسیرهای طبی Elexires	کیلو		۸
۱۲۱٦	٦ - الکتوئرهای طبی Electuaires	»		۸
	۷ - عصاره‌های مایع طبی :			
۱۲۱۷	**الف** - ابسنت Absinth آکنیت Aconite بلادون Belladone ـ بلدو Boldo کاسکارا Cascara کلا Kola کلشیك Colchique کندورانگو condurango دیژیتال ـ Digital ژانتین jentiane هاماملیس Hamamélis ـ ژوسکیام jusquiame نوامیك Noix Vomique پوست نارنج Ecorce d'orange ـ کاسیا Quassia ـ راتانیا Rathania ـ رگلیس Réglisse ـ سیل Scille والریان Valériane	کیلو با ظرف	۲۵	۱
۱۲۱۸	**ب** - بم دو تلو Baume de Tolu ـ پوست نارنج Ecorce d'orange یدور دو فر iodure de fer	»		۲
۱۲۱۹	**ج** - یودورتانیك سالسه پاره مرکب Iodure tannique et Salsepareille composé	»		۵
۱۲۲۰	**د** - سایر عصاره‌های غیرمذکور مایع	»		۳
	ح - عصاره های خشك و نرم :			
۱۲۲۱	۱ - آلوئس پوست نارنج Ecorce d'orange فرپومه Fer pommé	»		۲
۱۲۲۲	۲ - کنکینا Quinquina	»	۵۰	۳
۱۲۲۳	۳ - عصارهٔ مالت Malt	»	۵۰	۳
۱۲۲٤	٤ - هیدراستیس و اپیکا و شاهدانهٔ هندی Hydrasstis - Iqeca et chanvre indien	»		۲۵

شماره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
۱۲۲۵	۵ ـ عصاره تریاك	کیلو با ظرف		۲۰
	۶ ـ سایر عصاره‌ها :			
۱۲۲۶	**الف** ـ خشك	» »		۱۰
۱۲۲۷	**ب** ـ نرم	» »		٦
	ط ـ ترکیبات دوائی غیر مذکور			
	۱ ـ اتر Ether سوای آمپول :			
۱۲۲۸	**الف** ـ اتر سولفوریك معمولی	» »		۱
۱۲۲۹	**ب** ـ برای بیهوش کردن	» »		۸
۱۲۳۰	۲ ـ کلوروفرم chloroforme آنتی‌فبرین Antifébrine اورتروپین Urotropine (سوای اختصاصی) ترپین‌هیدراته Teropine Hydraté کلوروردتیل chlorured'étyle	» »		۲
۱۲۳۱	۳ ـ فناستین phénastine سالول salol اوره Urée پیریدین Piridine	» »		۳
۱۲۳۲	٤ ـ سالیپرین Saliprine میگرنین Migrainine هیپنون Hypnone رسورسین Resorcine	» »		٦
۱۲۳۳	۵ ـ پیرامیدن Piramidon تریونال Trional و ورونال Véronale	» »		۱۵
۱۲۳٤	٦ ـ پی‌پرازین Piperazine	» »		٤۰
۱۲۳۵	۷ ـ سولفونال Sulfonal آستوپیرین Acétopirine سالوفن Salophene آنتیپیرین Antipirine	» »		۱۰
۱۲۳٦	۸ ـ آدرنالین Adernaline	» »		۱۰۰۰
	۹ـ نفتول و مشتقات آن :			

نمره	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه ریال	تعرفه د
۱۲۳۷	**الف** ـ نفتول آ (A)	کیلو	۱	
۱۲۳۸	**ب** ـ نفتول ب (B)	»	۲	
۱۲۳۹	**ج** ـ بنزونفتول Benzonaphtol و سایر ترکیبات نفتول	کیلو با ظرف	۳	
۱۲۴۰	۱۰ ـ فنل و فتالئین و سایر ترکیبات فنی Phénol et phétaléïne	» »	۵	
۱۲۴۱	۱۱ ـ ساخارین و دولسین و محصولات ساخارین دار Saccharine-dulcine et produits saccharinée	» »	۴۵۰	
۱۲۴۲	۱۲ ـ قلم های دوائی از قبیل قلم سنگ جهنم Nitrate d'argent	کیلو با لفاف	۳	
۱۲۴۳	۱۳ ـ شیافها ـ اوول و شمع های طبی Supositoires ovules et bougies	» »	۳۰	
	۱۴ ـ حب و قرص‌های دوائی سوای ترکیبات گنه گنه :			
۱۲۴۴	**الف** ـ حب های بدون رو کش	کیلو با ظرف	۳۵	
۱۲۴۵	**ب** ـ حب‌های رو کش دار و قرصها	» »	۱۵	
۱۲۴۶	۱۵ ـ دواهای گرانوله Granulés غیر اختصاصی	» »	۴	
	۱۶ ـ پوماد و انگوان های طبی : Pommades et onguents			
۱۲۴۷	**الف** ـ جیوه ای Mercuriels	» »	۴	
۱۲۴۸	**ب** ـ سایر	» »	۵۰	
۱۲۴۹	۱۷ ـ پاستیل بول دوگم ـ پات دولیخن وپکتورالها Pastilles, Boule de gomme. Pâte de lichen et Pectorals)	» »	۳	
۱۲۵۰	۱۸ ـ سرم و واکسن از هرقبیل	از روی قیمت	۵٪	

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه د	تعرفه ریال
	۱۹ - آمپول‌ها :			
۱۲۰۱	**الف** - آنهائیکه فورمول ترکیب آنها معین شده باشد	از روی قیمت		۲۰٪
۱۲۰۲	**ب** - آنهائی که فورمول ترکیب آنها معین نشده باشد	» »		۳۰٪
	۲۰ - مشمع‌های دوائی و [آمپلاترها] Emplâtres :			
۱۲۰۳	**الف** - بطور ورق و تومار	کیلو با لفاف	۸۰	
۱۲۰۴	**ب** - باشکال دیگر	» »		۶
۱۲۰۵	۲۱ - پنبه هیدروفیل و پنبه‌های دوائی	» »	۵۰	۱
۱۲۰۶	۲۲ - کپسول خالی	» با ظرف		۱۵۰
۱۲۰۷	۲۳ - کاشه خالی	» »		۷۰
	۲۴ - سایر دواجات ومواد شیمیائی ساده و یا ترکیب‌شده غیر مذکور :			
	الف - اختصاصی :			
۱۲۰۸	۱ - آنهائیکه فورمول ترکیب آن معین شده باشد	از روی قیمت		۲۰٪
۱۲۰۹	۲ - آنهائیکه فورمول ترکیب آن معین نشده باشد	» »		۳۰٪
۱۲۶۰	**ب** - غیراختصاصی	» »		۱۰٪

تبصره ۱ - دواجات اختصاصی دواجاتی هستند که‌دارای اسم مخصوص یا اسم مخترع و یا سازنده معینی بوده و در تحت یکی از این اسامی بفروش رسیده و اسامی مذکور دردفتر ثبت علامات یکی ازممالك ثبت‌شده و دیگری حق تقلید آنرا تحت آن اسم نداشته باشد .

تبصره ۲ - ورود مرفین و کوکائین و مشتقات آنها - ساکارین - دولسین و مواد دارای ساخارین وکلیه دواجات و مواد مخدره موکول باجازه صحیه کل مملکتی است

نمره تعرفه	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه ـ د	تعرفه ـ ریال
۱	۱ ـ اشیاء صنعتی ـ اشیاء عتیقه ـ کلکسیون مستخرجه از حفریات و غیر آن که عتیقه بودن آنها را وزارت‌معارف تصدیق کرده باشد	از روی قیمت		۱۰ در سد
	تبصره ـ خروج اشیاء مذکور دراین‌ماده موکول باجازه وزارت معارف خواهد بود			
	۲ ـ پوست :			
	الف ـ پوست برای لباس که طول آنها از گردن تا دم شصت سانتیمتر و کمتر باشد :			
۲	۱ ـ پوستهای طرح پوست حاجی‌طرخان	عدد	۹۰	۳
۳	۲ ـ پوستهای طرح پوست شیراز	»	۶۰	۲
٤	۳ ـ پوستهای طرح پوست خراسان	»	۹۱	
٥	٤ ـ سایر انواع پوست بره	»	۲۰	
	ب ـ سایر اقسام پوست :			
٦	۱ ـ دارای پشم و مو	از روی قیمت		٥ در صد
۷	۲ ـ بدون پشم و مو			معاف
	۳ ـ حبوبات و مأکولات :			
۸	**الف** ـ برنج پاك کرده ـ جو مقشر و ارزن	صد کیلو	۳۵	۰
۹	**ب** ـ شلتوك (برنج پاك نکرده)	»	۹۰	۲
	تبصره ـ برنجهائیکه بیش از شصت‌درصد شلتوك داشته باشند حقوق صدوری شلتوك را باید بپردازند وآنهائیکه چهل در صد کمتر شلتوك مخلوط دارند حقوق صدوری برنج پاك کرده را خواهند پرداخت			
	ج ـ ماهی :			
۱۰	۱ ـ تازه ـ منجمد ـ نمك‌زده یا دودی	»	۷۰	۸
۱۱	۲ ـ محفوظ درقوطی ـ کوزه ـ بطری یا در سایرظروف	کیلو با ظرف	۳۵	۸
۱۲	۳ ـ خاویار	»	۷۰	۸

نمره ترتیب	نوع مال‌التجاره	واحد	تعرفه	
			د	ریال
	۴ - حیوانات زنده :			
۱۳	**الف** - گاو	عدد		۵۲
۱۴	**ب** - گوساله کمتر از یکسال	»		۱۳
۱۵	**ج** - گاومیش و گاومیش جوان	»		۷۸
	۵ - اغنام			
۱۶	۱ - میش پشم سفید	»	۸۰	۷
۱۷	۲ - میش پشم الوان	»	۶۰	۲
۱۸	۳ - قوچ پشم سفید	»	۵۰	۶
۱۹	۴ - قوچ پشم الوان	»	۳۰	۱
۲۰	۵ - بره پشم سفید	»	۸۵	۵
۲۱	۶ - بره پشم الوان	»	۶۵	
۲۲	۷ - بز ماده	»	۶۰	۲
۲۳	۸ - بز نر	»	۳۰	۱
۲۴	۹ - بزغاله	»	۶۵	
	۵ - صمغها :			
۲۵	انقوزه - کتیرا و سایر اقسام صمغها	از روی قیمت		۲ در صد
۲۶	۶ - فرش - جاجیم - گلیم - تنك - خورجین و سایر اشیاء قالی‌باف از این قبیل که بانخهای رنگ‌شده به‌الوان جوهری غیرثابت بافته شده باشند	»		۱۲ در صد
	تبصره - تعیین رنگهای ثابت طبق صورت و نظامنامه مخصوصی است که ازطرف اداره کل گمرك منتشر میشود			
۲۷	**سایر اقسام مال‌التجاره :**			معاف
	تبصره - خروج اسلحه و مهمات جنگی موکول باجازه دولت است			

قانون

اجازه ضرب مسکوکات مسی

مصوب ۸ تیرماه ۱۳۱۴

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهدکه معادل ۵۰۰۰۰۰۰ ریال مسکوك مسی به سکه های پنج دیناری وده دیناری وبیست و پنج دیناری وپنجاه دینار (دهشاهی) ضرب و بجریان گذارده سکه های مزبور ارزش همان سکه های پنج دیناری وده دیناری وبیست و پنج دیناری نیکل ونیم ریالی نقره را خواهند داشت - مخارج ضرب سکـه های مزبوره از محل اعتبار ضرابخانه تأدیه خواهد شد .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه هشتم تیرماه یکهزاروسیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

راجع به مسکوك خرد

مصوب ۹ اسفند ۱۳۱۵

ماده اول - ازتاریخ اجرای این قانون مسکوکات ذیل پول خرد محسوب شده ورواج قانونی خواهد داشت .

پنج دیناری که ارزش قانونی آن مساوی بایك بیستم ریال است .

ده دیناری که ارزش قانونی آن مساوی بایك دهم ریال است .

پنجاه دیناری که ارزش قانونی آن مساوی بانیم ریال است .

ماده‌دوم ـ ترکیب مسکوکات فوق عبارت خواهد بود از نود و یك و نیم درصد مس وهشت‌و نیم درصد آلومینیوم .

ماده‌سوم ـ تعداد ضرب هریك از اقسام سه‌گانه فوق طبق تصویبنامه هیئت وزرا تعیین خواهد شد .

ولی‌درهرحال‌مجموع‌مبلغ‌سه‌قسم‌پول‌خردنبایدازپنجاه‌میلیون‌ریال‌تجاوزکند

ماده چهارم ـ معادل صددرصد قیمت‌اسمی پول خردی که بجریان گذاشته میشود باید ذخیره طلا و نقره پس ازوضع مخارج ضرب نگاهداری شود .

ماده‌پنجم ـ حد ترخص وزن مسکوکات فوق و همچنین جزئیات مربوطه بقطر وضخامت ونقش آنها را هیئت وزراء تعیین خواهد نمود .

ماده‌ششم ـ کلیه مقررات‌راجع بمسکوك‌خرد که مخالف این‌قانون باشدملغی است معذلك مسکوکاتی که فعلا رواج دارد تاتاریخی که بموجب تصویبنامه هیئت وزراء تعیین خواهد شد رواج قانونی خواهد داشت . وپس‌از آن تدریجاً از جریان خارج میشود .

ماده‌هفتم ـ وزارت مالیه‌مأمور اجرای این قانون است .

این قانون که مشتمل برهفت‌ماده است‌درجلسه‌نهم اسفندماه یکهزاروسیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

راجع بنشر اسکناس

مصوب ۱۷ آبان‌ماه ۱۳۱۰

ماده واحده ـ بانك ملی ایران مجاز است تا یك بلیون و یکصد و هفتاد و

شش میلیون و صد و شصت و سه هزار و ششصد ریال (۱ ۱۷۶ ۱۶۳ ۶۰۰) ریال اسکناس در جریان داشته باشد مشروط براینکه همیشه معادل لااقل شصت درصد کل اسکناسهائی که درجریان است مسکوك وشمش طلا ونقره بطور ذخیره‌را کداسکناس نگاهدارد .

کلیه‌اسکناسهای‌درجریان‌تابع‌مقررات‌قانون۲۲اسفند۱۳۱۰راجع‌بنگاهداری ذخیره اسکناس ونظارت ذخیره مزبور وغیره خواهد بود .

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسه هفدهم آبان ماه یکهزار وسیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تمدید مدت معینه درماده سی‌ام قانون تذکره

مصوب ۲۰ شهریور ماه ۱۳۱٤

مادهٔ واحده ـ مجلس شورای ملی مدت معینه در ماده سی‌ام قانون تذکره مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۱۱ شمسی راجع بمعافیت مهاجرین سابق مناطق سرحدی‌را تا بیستم دیماه ۱۳۱۵ تمدید مینماید .

این قانون که مشتمل بریکماده است در جلسه بیستم شهریور ماه یکهزار و سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

الغاء ماده دوازده قانون تذکره

مصوب ۵ اسفند ۱۳۱۴

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی ماده ۱۲ قانون تذکره را که راجع بعدم صدور تذکره وویزا برای ایرانیان مقیم خارجه که مشمول نظام وظیفه می باشند ملغی مینماید .

این قانون که مشتمل بریکماده است در جلسه پنجم اسفندماه یکهزار و سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

کدخدائي

مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۱۴

ماده اول ـ کدخدای ده نماینده مالك ومسئول اجرای قوانین ونظامنامه هائی است که از طرف دولت باو مراجعه میشود .

ماده دوم ـ برای هرده یا قصبه یکنفر کدخدا معین میشود وممکن است برحسب اقتضاء چند مزرعه یاده برعهده یکنفر کدخدا محول شود .

ماده سوم ـ در خالصجات ازطرف مالیه محل ـ در موقوفات از طرف متولی یانماینده او ـ در املاك اربابی از طرف مالکین و در دهات خرده مالك اشخاصیکه اکثریت ملك را مالك هستند یکنفر که دارای شرایط مندرجه در ماده ٤ این قانون میباشد برای کدخدائی بحکومت یانایب الحکومه محل معرفی میشود که حکم انتصاب اورا صادر نمایند .

شرایط کدخدائی

ماده چهارم – ۱ - تبعیت ایران.

ب – عدم محکومیت بجنحه و جنایت.

ج – معروفیت بدرستکاری وامانت و لیاقت.

د – مقیم بودن در یکی ازدهات محل مأموریت خود وداشتن رعیتی دریکی از محال مأموریت خود.

ماده پنجم – محاکمه‌وانفصال کدخدا ازلحاظ تخلفات‌اداری‌بموجب‌نظامنامهٔ خواهد بود که بتصویب وزارتداخله رسیده باشد.

ماده‌ششم – کدخدایان‌دهات درمحل مأموریت‌خود موظف به‌اجرای قوانین و مقرراتی هستند که ازطرف حکومت بآنها ابلاغ میشود.

ماده هفتم – کدخدایان باید امور رعیتی وفلاحتی‌را مطابق دستورونظریات مالك تحت مراقبت قرار دهند و میتوانند دعاوی جزئی بین اهالی ده را که قیمت آن ازپنجاه‌ریال‌تجاوزنکند بکدخدامنشی حل‌وتسویه نمایند ومنازعات‌واختلافات حاصله بین اهالی را جلوگیری و در صورت وقوع حتی‌الامکان بصلح خاتمه دهند.

ماده هشتم – کدخدا مکلف‌است طبق‌ماده۲۳ قانون اصول‌محاکمات‌جزائی در جلوگیری از فرار متهم و از بین رفتن اثرات جرم اقدام نموده و نتیجه اقدامات را باسرع اوقات بنزدیکترین پست امنیه یا نایب‌الحکومه اطلاع دهد.

ماده نهم – مالکین دهات در موقع فوت یا تغییر کدخدا باید معرفی نامه کدخدای جدیدرا طبق‌مقررات ماده٤ این‌قانون‌بحکومت محل بفرستند حفظ‌اوراق و اسناد دولتی و انجام امور کدخدائی تا تعیین کدخدای جدید بعهده دو نفر از معتمدین محلی که مالك یا مالکین تعیین میکنند خواهد بود.

ماده دهم ـ از تاریخ اخطار حکومت محل بمالك یا مالکین تا پانزده روز اگر از تعیین و معرفی کدخدا تعلل نمایند حکومت محل کدخدا را طبق ماده۴ انتخاب خواهد نمود .

ماده یازدهم ـ هر گاه کدخدا از انتظامات امور زراعتی فرو گذارنماید به تقاضای مالك یا مالکین منعزل میشود .

ماده دوازدهم ـ قوانینی که با این قانون متناقض باشد ملغی خواهد بود .

این قانون که مشتمل بردوازده ماده است در جلسه بیستم آذرماه یکهزار و سیصد چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری .

قانون

راجع بمؤسسات حمل و نقل

مصوب ۷ دیماه ۱۳۱۴

ماده اول ـ افتتاح مؤسسات حمل ونقل و کارخانه تعمیر و گاراژهای عمومی موقوف بهواجد بودن شرایطی است که هیئت وزراء بموجب نظامنامه مخصوصی تعیین خواهد نمود .

ماده دوم ـ هریك از صاحبان مؤسسات حمل و نقل که پنج نوبت تخلف از مقررات نظامنامه مصوبه هیئت دولت بنمایدوبسبب تخلف مزبور پنج نوبت بمجازات خلافی محکوم شود بحکم محکمه ازیك الی سه سال ازشغل مزبور ممنوع خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه هفتم دیماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح ماده ۲ قانون نظام وظیفه

مصوب ۵ مهرماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ مدت خدمت تحت السلاح مقرره درفقره الف ماده دوم قانون نظام وظیفه نسبت بافراد نیروی دریائی به (۲۸) ماه مقرر میگردد .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه پنجم مهرماه یکهزاروسیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تنظیم نظامنامه برای طرز وصول عوارض شهرداری

مصوب ۱۱ امرداد ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که نظامنامه ای برای طرز وصول عوارض شهرداری و جرائم مستنکفین از پرداخت عوارض مزبور تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای پارلمانی داخله و عدلیه بـه موقع اجرا بگذارد .

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسه یازدهم امرداد ماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تنظیم مقرراتی برای ورود بذر وسایر قسمتهای نباتی از خارجه

مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ اداره کل فلاحت مجاز است بـا تصویب هیئت وزراء برای ورود بذر وسایر قسمتهای نباتی که برای کشت و ازدیاد از خارجه بایران وارد میشود شرایط و مقرراتی جهت تأمین صحت نباتات تنظیم نموده به موقع اجرا بگذارد.

این قانون کـه مشتمل بریك ماده است در جلسه بیست و پنجم شهریور ماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تشکیلات مؤسسه راه آهن دولتي ایران

مصوب ۱۲ امرداد ماه ۱۳۱۴

ماده اول ـ برای اداره کردن بهره برداری راه آهن دولتـی ایران اعـم از خطوط موجوده یاخطوطی کـه در آینده احداث شود مؤسسه بنام راه آهن دولتی ایران تشکیل میشود.

ماده دوم ـ مؤسسه راه آهن درلتی ایران که جزو تشکیلات وزارت طرق میباشد مرکب‌است از یك هیئت مدیره‌ویك هیئت نظارت ودارای قسمت هاوشعب اداری وفنی لازمه خواهد بود.

ماده‌سوم ـ الف ـ هیئت مدیره‌تشکیل میشودازمدیر کل راه‌آهن که سمت

ریاست را دارد وسرمهندس راه آهن که معاون‌فنی او میباشد ویك نفر عضومهندس ورئیس محاسبات راه آهن .

ب – هیئت نظارت تشکیل میشود از معاون وزارت طرق که سمت ریاست هیئت را دارا میباشد یك نفر نماینده از طرف وزارت مالیه یك نفر نماینده ازطرف دیوان محاسبات ودونفر مهندس‌از طرف وزارت طرق وظائف دوهیئت مزبور ومدیر کل راه آهن ومعاون فنی او بموجب نظامنامه معین خواهد گردید .

ماده چهارم – کلیه امور اداری و فنی مؤسسه راه آهن دولتی ایران اعم از مسائل مالی و استخدامی و مقررات و نظامات مربوطه به رشته های مختلفه بهره برداری به تناسب احتیاجات آن مؤسسه برطبق نظامنامه های مخصوص‌جریان خواهد یافت .

نظامنامه های لازمه را وزارت طرق به تصویب هیئت‌وزراء خواهد رسانید .

نظامنامه های مربوط به امور مالی باموافقت وزارت مالیه تهیه خواهد شد .

تبصره ۱ – باستثنای مواردیکه در نظامنامه مربوط معین میگردد نصب و انفصال و انتقال و تعیین حقوق و اضافه حقوق وترفیع کلیه مستخدمین راه آهن در حدود نظامنامه باختیار مدیر کل راه آهن خواهد بود .

تبصره ۲ – مستخدمین‌مشمول قانون استخدام کشوری که‌در خدمت‌مؤسسه راه آهن دولتی ایران خواهند بود تابع نظامنامه ها و مقررات مؤسسه مزبور بوده و هر گاه کسور تقاعد مقرر در قانون استخدام کشوری را بصندوق تقاعد بپردازند از مزایای قانون مزبور راجع به تقاعد و وظیفه و انتظار خدمت وترفیع رتبه نیز استفاده خواهند نمود .

تبصره ۳ – استخدام مستخدمین خارجی درراه آهن موکول بتصویب‌هیئت وزراء میباشد .

ماده پنجم ـ عایدات راه آهن عبارت است از :

۱ ـ وجوه حاصله ازاجرای تعرفه مصوب دولت .

۲ ـ وجوهی که ممکن است ازفروش یااجاره اشیاء واموال راه آهن ویاازجرائم مربوط به تنسیقات اداری وانتظامی حاصل گردد .

۳ ـ وجوهی که مطابق ماده واحده مصوب ۱۸ آبان ۱۳۱۲ با تصویب دولت پرداخته شود .

وجوه مذکوره‌فوق بوسیله مؤسسه راه‌آهن دولتی ایران جمع‌آوری‌ودریافت میگردد و در حساب مخصوصی در بانك ملی گذاشته می‌شود و مخارج موافق بودجه که بتصویب دولت میرسد مستقیماً از طرف مؤسسه بهمان حساب حواله‌و پرداخته خواهد شد .

ماده‌ششم ـ هیئت مدیره و هیئت نظارت هریك در حدود وظایف خود در ترتیب و تنظیم بودجهٔ سالیانه وجمع آوری عایدات ومصرف وجوه مکلف به‌مراقبت و نظارت مـی باشند وپس از رسیدگـی بمحاکمات عایدات ومخارج برای هر سال تا نیمه سال بعد صورت خلاصه از وضعیت مالـی مؤسسه بـا تصدیق هیئت نظارت از طرف مؤسسه راه‌آهن بدولت تقدیم‌میگردد ودر صورت مزبور پس ازتصویب دولت سند تفریغ بودجه ومفاصای حساب‌آن سال خواهد بود بضمیمه صورت‌مزبور صورت علیحده دیگری شامل احصائیه و وضعیت کلیه امـوال منقول وغیر منقول راه آهن باید تسلیم گردد .

ماده‌هفتم ـ از تاریخ اجرای این قانون نگاهداری و بکار انداختن کلیه اموال واثاثیه وابنیه ووسائل ناقله وساختمان های فنی و غیره متعلق بخطوط آهن و کشتی رانی دریاچه رضائیه باتشکیلات آن بمؤسسه راه آهن دولتی ایران‌محول می گردد .

مادهٔ هشتم ـ برای حفظ انتظامات و اجرای مقررات و تنسیقات اختصاصی راه آهن پلیس انتظامی مخصوصی تشکیل خواهد شد مخارج آن در بودجه راه آهن منظور میگردد تشکیلات و وظائف پلیس انتظامی بموجب نظامنامهٔ که بتصویب دولت میرسد معین خواهد گردید .

و در اجرای وظایف تابع دستور مؤسسه راه‌آهن خواهد بود .

مادهٔ نهم ـ این قانون ازتاریخ اول مهرماه ۱۳۱٤ بموقع‌اجرا گذاشته میشود و قوانینی که با هریك از مواد آن منافات داشته باشد در مورد مؤسسه راه آهن دولتی‌ایران مجری نخواهد بود.

این قانون که مشتمل بر نه‌ماده است در جلسه دوازدهم امردادماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

راجع بتقاعد ارتش شاهنشاهي

مصوب ۲٦ بهمن‌ماه ۱۳۱٤

فصل یکم

حقوق تقاعد برای مدت خدمت

مادهٔ اول ـ افسران‌نیروی بری‌ودریائی وهوائی واداری وامنیه ومستخدمین غیرنظامی همردیف وهمچنین استواران و گروهبانها وهمردیفان آنها میتوانند پس از اقلاً بیست سال خدمت متقاعد شده و حقوق تقاعد دریافت دارند .

مادهٔ دوم ـ چنانچه سن افسران و مستخدمین مصرحه در ماده یکم بعد از

بیست سال خدمت بحد اکثر سنی که در قانون ترفیعات برای درجات مختلفه تعیین گردیده نرسیده باشد شخصاً حق تقاضای تقاعد ندارند ولی وزارت جنگ میتواند هرموقع مقتضی بداند آنها را در ردیف متقاعدین منظور دارد .

مادهٔسوم ـ در صورتیکه تاریخ شروع بخدمت نظامی مستخدمین‌ارتش قبل ازسن نوزده سالگی باشد تاریخ احتساب حقوق تقاعدآنها فقط از روزی خواهدبود که وارد سن نوزده‌سالگی شده باشد .

ماده چهارم ـ مدت‌تحصیلات‌نظامی‌افسران‌اززمان‌دخول بآموزشگاه‌افسری (داخله یاخارجه) با رعایت مفاد ماده(۳) جزء مدت خدمت محسوب میشود.

ماده پنجم ـ مدتی که افسران وهم ردیفان درردیف منتظرین‌خدمت بوده‌اند به‌نسبت‌حقوق‌انتظار خدمتی که دریافت میدارند کسور تقاعد پرداخته ومدت انتظار خدمت آنها نیز فقط از حیث تقاعد درجزء مدت خدمت نصف محسوب میگردد.

ماده ششم ـ خدمت در ادارات کشوری اعم از افسران و هم ردیفان چه برای مدتی که قبل از دخول بارتش خدمت نموده‌اند وچه بعداً بادارات کشوری و هرنوع مؤسسات مأمور شده باشد جزو مدت خدمت محسوب میشود .

تبصره ـ تاریخ شروع بخدمت در ادارات کشوری و خاتمه آن باید متکی بتصدیق رسمی پرسنل یا احکام رسمی نمره‌دار یا فرامین و احکام وزارتخانه متبوعه باشد که درموقع خود رسمیت داشته و احتساب‌آن مدت ضمن سابقه خدمت‌افسران و هم ردیفان مشروط براین خواهد بود کــه کسور تقاعد پرداختی بصندرق تقاعد وزارتخانه مربوطه نقداً بصندوق تقاعد ارتش تحویل گردد .

ماده هفتم ـ منتقلین ازوزارتخانه‌های کشوری بارتش وهمچنین ازآرتش به وزارتخانه‌های کشوری نظر باینکه دروزارتخانه اخیرمتقاعد خواهندشد کسورتقاعد

آنها باید بصندوق وزارتخانه که در آنجا متقاعد خواهند شد انتقال داده شود .

ماده هشتم - ایام ذیل جزء مدت خدمت محسوب نمیگردد .

الف - خدمتی که در تقاعد بسر برده شده است وازحقوق تقاعد استفاده شده و مشمول خدمت نبوده است .

ب - ایامی که بموجب رأی محکمه در حبس بسر برده شده است .

ج - ایام مرخصی که قانوناً مستلزم عدم استیفای حقوق است .

د - مدتی را که بواسطه علل قانونی حقوق نگرفته و کسور تقاعد هم نداده است .

ماده نهم - میزان حقوق تقاعد افسران و همردیفان ودرجه‌داران (استواران و گروهبانان) که مدت خدمت مذکور در ماده یك این قانون را طی نموده‌اند به قرار ذیل مقرر میشود .

۱ - طبقه امراء یك هشتادم حد متوسط حقوق تمام رتبه که درسه سال اخیر اخیر دریافت داشته‌اند نسبت بمقیاس میزان حقوق تقاعدیکه برای هر درجه معین شده است ضرب در سنوات خدمت .

۲ - طبقهٔ افسران ارشد یك شصتم حد متوسط حقوق تمام رتبهٔ که‌در سه‌سال اخیر دریافت داشته‌اند نسبت بمقیاس میزان حقوق تقاعدیکه برای هر درجه معین شده است ضرب در سنوات خدمت .

۳ - افسران جزء - یك پنجاهم حد متوسط حقوق تمام رتبه که در سه سال اخیر دریافت داشته‌اند نسبت بمیزان حقوق تقاعدیکه برای هر درجه معین‌شده‌است ضرب در سنوات خدمت .

٤ - استواران و گروهبانان یك چهلم حد متوسط حقوق تمام رتبه که‌درسه

سال اخیر دریافت داشته‌اند ضرب در سنوات خدمت .

فصل دوم

وظیفه تقاعدی یا وظیفه موقتی مجروحین و معلولین

ماده دهم ـ افسران و استواران و گروهبانان وسرجوخه‌ها و نفرات‌قدیمی ارتش و امنیه و نیروی‌دریائی و هواپیمائی و هم‌ردیفان آنهابترتیب ذیل حق‌دریافت وظیفه تقاعدی یا وظیفه موقتی دارند .

اولاً ـ کسانیکه در جنگ یا در نتیجه خدمت مجروح شده باشند .

ثانیاً ـ کسانیکه در نتیجه مخاطرات جنگی یا صدمات و حوادث وارده در نتیجه خدمت معلول و موقتاً قادر بانجام وظیفه نباشند یا علت مزاجی آنها در تحت تأثیر همان عوامل شدت پیدا کرده باشد .

تبصره ـ ایام معالجهٔمجروحین ویامعلولین‌فوق تامدت ششماه از روزبرداشتن زخم یا وقوع علت‌جزء خدمت محسوب وهمان حقوق درجه خود را از بودجه‌ارتش دریافت خواهند نمود .

ماده یازدهم ـ اشخاصی که بآنها وظیفه تقاعدی علاقه میگیرد عبارت هستند از :

طبقه یکم ـ اشخاصی که‌جراحات وعلل مزاجی‌آنها در نتیجه‌تصادمات‌جنگی باعث نابینائی یا قطع یا فلج شدن یك یا چند عضو گردد .

طبقه دوم ـ اشخاصی که در نتیجه مصادمات جنگی یك عضو آنها قطع یا فلج گردد .

طبقه سوم ـ اشخاصی کـه جراحات یا علل مزاجی آنها در نتیجه مصادمات جنگی بموجب تصدیق شورای طبی نظامی قوه کار را بطور کلی ازآنها سلب نماید

و مطلقاً قادر بر تحصیل و تأمین معاش خود نباشند .

طبقهٔ چهارم ـ اشخاصی که جراحات و علل مزاجی آنها غیر ازموارد جنگی و در اثر حوادث غیر مترقبه در حین یا در اثر خدمت حاصل شده وبموجب تصدیق شورای طبی نظامی بکلی قوهٔ کار را از آنها سلب و قادر بر تحصیل و تأمین معاش خود نباشند .

ماده دوازدهم ـ چنانچه جراحات‌جنگی وغیرجنگی وهمچنین‌علل‌مزاجی غیر از موارد جنگی که در اثر حوادث غیر مترقبه درحین یا در اثر خدمت حاصل شده و مطابق تصدیق‌شورای طبی نظامی‌قابل علاج تشخیص‌داده شوددرحق‌مجروحین و معلولین مزبور با رعایت تبصره ماده ۱۰ وظیفه موقتی برقرار خواهد گردید .

ماده سیزدهم ـ وظیفه تقاعدی مجروحین و معلولین طبقه اول مندرجه در ماده ۱۱ مساوی است با چهار خمس تمام حقوق درجه بدون رعایت مدت خدمت .

ماده چهاردهم ـ وظیفه تقاعدی مجرومین و معلولین طبقه دوم مندرجه در ماده ۱۱ مساوی است با دو ثلث تمام حقوق درجه مربوطه بدون رعایت مدت خدمت .

ماده پانزدهم ـ وظیفه تقاعدی مجروحین و معلولین طبقه سوم مندرجه در ماده ۱۱ مساوی است با نصف تمام حقوق درجه مربوطه بدون رعایت مدت خدمت .

ماده شانزدهم ـ اگر مجروحین و معلولین‌طبقه چهارم مندرجه در ماده۱۱ بحد تقاعد نرسیده یعنی بیست سال خدمت نداشته باشند در صورتیکه‌سابقه خدمت آنها از ده سال تجاوز نماید دو ثلث حقوق تقاعدی که درخاتمه بیست سال خدمت بآنان‌تعلق میگرفته‌بعنوان وظیفه تقاعدی درباره‌آنهابرقرارخواهد گردیدوچنانچه سابقه خدمت‌آنان کمتر از ده سال باشد دو ثلث کلیه کسور تقاعدی که تاآن تاریخ

پرداخته‌اند نقداً و دفعتاً بآنان مسترد خواهد شد .

ماده هفدهم ـ وظیفه موقتی که بمجروحین ومعلولین مندرجه در ماده۱۲ علاقه میگیرد با رعایت تبصره ماده ۱۰ مساوی است بـا دو ثلث تمام حقوق درجـه مربوطه بدون رعایت مدت خدمت .

ماده هیجدهم ـ وظیفه موقتی حد اکثر برای مدت دو سال داده میشود و چنانچه معلول یا مجروح در مدت دو سال سلامتی حاصل ننمود وبخدمت‌رسمی‌خود معاودت ننماید و در خاتمه دوسال درنتیجه‌معاینه وامتحانات طبی‌مرض یاجراحات وارده رفع نشده باشد همان مبلغ وظیفه موقتی بوظیفه تقاعدی مبدل خواهد شد .

ماده نوزدهم ـ سربازها وسرجوخه‌های‌وظیفه که درجنگ‌یادرحین‌خدمت طوری معلول و مجروح شده باشند که قادر بر تحصیل و تأمین معاش خود نبـاشند ماهیانه مبلغ (٤٥) ریال بعنوان وظیفه تقاعدی دریافت خواهند نمود.

تبصره ـ وضعیت مزاجی این قبیل نفرات وظیفه را شورای طبی تشخیص خواهد داد .

فصل سوم ـ مستمری

ماده بیستم ـ مستمری عبارت ازشهریه است که در حق وراث اشخاص‌مفصله ذیل برقرار و ماهیانه پرداخت میشود :

الف ـ افسران و افراد وهم‌ردیفان‌آنها که درمیدان جنگ یا در حین انجام خدمت مقتول شده‌اند.

ب ـ افسران و افراد و هم‌ردیفان‌آنها که درنتیجه حوادث وصدمات جنگ یا امراض ساریه (از قبیل طاعون وبا وامثال آن) یا امراض محلی تلف شده و بواسطه قیودات خدمت تحت تأثیر آنها واقع بوده‌اند .

ج ـ افسران‌وافراد وهمردیفان آنها که درمیدان جنگ یاحین انجام خدمت درنتیجه جراحات وارده وفات یافته‌اند .

د ـ افسران و افراد وهمردیفان آنها که درحین استفاده ازحقوق تقاعدا کمال خدمت یاوظیفه تقاعدی یابا داشتن حق تقاعد (نظربسوابق خدمتشان) فوت نموده‌اند.

ماده بیست ویکم ـ وراثی‌که حق دریافت مستمری‌دارند بقرارذیل میباشند:

الف ـ عیال تا زمانی که شوهر جدید اختیار ننموده است .

ب ـ اولاد ذکور مادامی که بسن بیست سال تمام نرسیده باشد .

ج ـ اولاد اناث تا موقعی که شوهر اختیار نکرده‌اند .

د ـ پدر و مادر که در کفالت متوفی یا مقتول بوده اند .

هـ ـ برادر علیل یا کوچکی که در کفالت متوفی یا مقتول بوده در صورت اخیر مادامی که بسن بیست سال تمام نرسیده باشند .

و ـ خواهری که در کفالت مقتول یامتوفی بوده تا موقعی که شوهراختیار نکرده است .

تبصره ـ وراثت و کفالت باید بوسیله مقـامات قانونی و صلاحیت دار رسماً تصدیق شده باشد .

ماده بیست ودوم ـ مستمری‌مقرره درحق وراث فوق بطورتساوی بین آنان تقسیم خواهد گردید .

ماده بیست وسوم ـ نصف سهم مستمری هریك از وراث ذکوری کـه بسن معینه در بند ب و (هـ) ماده ۲۱ برسند یا وراث اناثی کـه شوهر اختیار نمایند یا هریك از وراث مذکوره فوق که در حین استفاده از مستمری فوت کنند بالسویه بین سایر وراث تقسیم میشود .

تبصره ـ وراث ذکوری که در اثر نابینائی و فلج و قطع شدن دست یا پا و جنون و امراض مزمنه و غیر قابل عــلاج قادر به کسب معاش نباشند مادام الحیات باخذ مستمری خود ذیحق خواهند بود .

ماده بیست وچهارم ـ میزان مستمری که بورثه اشخاص مذکور دربندالف و (ب) و(ج) ماده بیست تعلق‌میگیرد مساوی‌است با نصف‌تمام حقوق درجه متوفیان یا مقتولین .

ماده بیست وپنجم ـ میزان مستمری کــه بورثه اشخاص مذکور دربند (د) ماده‌بیست تعلق‌میگیرد مساوی‌است با نصف حقوق‌تقاعد یا وظیفه تقاعدی که‌شخص متوفی دریافت میداشته یا بر طبق مقررات فصل یکم و دوم استحقاق دریافت آن را داشته است .

ماده بیست و ششم ـ حق اخذ مستمری برای وراث مذکور از تاریخ روز بعد از فوت یا قتل شخص متوفی یا مقتول خواهد بود .

ماده بیست وهفتم ـ چنانچه اشخاص مذکور در مواد (۱۷) و(۱۸) درحین استفاده ازوظیفه موقتی فوت نمایند بوراث ذوالحقوق آنها مستمری معادل دو ثلث از وظیفه موقتی که دریافت میداشته است تعلق خواهد گرفت .

ماده بیست و هشتم ـ بوراث ذوی‌الحقوق اشخاصی که درمدت خدمت بعلل غیر مربوطه بخدمت فوت نمــایند و مقررات فصل یکم و دوم شامل‌حال‌آنها نباشد درصورتیکه مدت خدمت آنها پنجسال یا کمتر باشد مستمری ووجهی بوراث علاقه نخواهد گرفت وعلاوه‌بر پنجسال تادهسال یك‌ثلث کسور تقاعد اضافه بر پنجسال وچنانچه از دهسال بیشتر سابقه خدمت داشته باشند نصف کسور تقاعد از پنجسال ببعد که

بصندوق تقاعد پرداخته اند دفعتاً بالسویه پرداخته خواهد شد .

فصل چهارم - مقررات عمومی

ماده بیست و نهم ـ تاریخ برقراری حقوق تقاعد ـ وظیفه تقاعدی یاموقتی مستمری وهر گونه پرداخت وجهی از صندوق تقاعد آرتش با اسامی ذوی‌الحقوق وسن ومدت وماده قانونی که مشمول آن میشوند در حکم عمومی آرتشی درج میگردد .

ماده سی ام ـ اشخاص ذیل ازحق دریافت‌حقوق تقاعد محروم خواهند بود:

الف ـ اشخاصی که‌پس‌از محاکمه درمحکمه نظامی باخراج‌یا انفصال دائمی از خدمت آرتش ـ نیروی دریائی ـ هواپیمائی یا امنیه محکوم شوند .

ب ـ کسانیکه ترك تبعیت ایران را بنمایند .

تبصره ـ کسانیکه پس ازاخراج مجدداً بخدمت پذیرفته شوند مدت انفصال جزء خدمت محسوب نخواهد شد .

ماده سی‌ویکم ـ بجز در موارد استیفای دیون اداری و محرومیت ازحقوق اجتماعی توقیف حقوق تقاعد یا وظیفه تقاعدی در قبال محکومیت حقوقی یا دیون دیگر اکیداً ممنوع است .

تبصره ۱ ـ در صورتیکه صاحبان حقوق یا وظیفهٔ تقاعدی یا وظیفهٔ موقتی دینی بصندوق مربوطه داشته باشند و از عهدهٔ پرداخت آن دفعتاً واحـده برنیایند ودارائی وعایداتی‌غیر از حقوق تقاعد نداشته باشند تاحدود یك ربع حقوق‌مقرری آنها در مقابل دین مزبور محسوب ومستهلك خواهدگردید .

تبصره ۲ ـ در مورد محرومیت از حقوق اجتماعـی با عائله ذوی الحقوق

چنانچه فقیر و تأمین معاش نداشته باشند مانند وراث متوفیات معامله خواهد گردید.

ماده سی و دوم ـ هر گاه شخصی بدو یا چند علت حق دریافت حقوق تقاعد یا وظیفهٔ تقاعدی داشته باشد (مثلاً قدمت خدمت و علت مزاج) میزان حقوقی که بیشتر خواهد بود باو تعلق میگیرد .

ماده سی و سوم ـ هر گاه شخصی که دارای حقوق تقاعد یا وظیفه است مفقودالاثر بشود ومدت یك سال حقوق تقاعد یا وظیفه خود را مطالبه ننماید دوراث ذوی‌الحقوق او چنانچه مطابق این قانون مستمری بآنها تعلق گیرد حق دارند موقتاً مستمری قانونی خود را تقاضا نمایند چنانچه بعدها معلوم شود شخص مفقودالاثر فوت نموده و مستمری موقتی از تاریخ فوت بطور دائم برقرار میشود و در صورتیکه معلوم شود در حال حیات میباشد وضعیت حقوق او بحال اولیه اعاده میگردد .

ماده سی و چهارم ـ مستمری اشخاصی که یك سال مفقودالاثر شده ومطالبه مستمری خود را ننموده باشند ضبط خواهد گردید و درصورتیکه معلوم شود درحال حیات میباشند و قانوناً بدریافت آن ذیحق باشند وضعیت حقوق آنها بحال اولیه اعاده میگردد .

ماده سی و پنجم ـ بافسران وافراد وهمردیفان آنها که دارای حقوق تقاعد هستند چنانچه مجدداً از طرف آرتش ـ نیروی دریائی ـ هواپیمائی یا امنیه خدمت جدیدی محول گردد در تمام مدت تصدی ازحقوق مربوطه بآن استفاده مینمایند واز دریافت حقوق تقاعد محروم خواهند بود ولی مدت خدمت جدید این‌اشخاص نیز اضافه برسنین خدمت منظور وموجب تجدید نظر در تقاعد آنان خواهد بود .

تبصره ـ تاریخ اشتغال‌بخدمت جدید وهمچنین تاریخ خاتمه‌آن بایددرحکم

عمومی آرتشی درج گردد .

ماده سی و ششم - چنانچه اشخاص مذکوره درطی ماده سی و پنج ازمعلولین درجه یکم و دوم و دارای وظیفه تقاعدی باشند در تمام مدت تصدی خدمت جدید حق دارند علاوه بر حقوق آن خدمت از یك ثلث وظیفه حقوق تقاعدی مقرره خود استفاده نمایند .

ماده سی و هفتم - صاحبان حقوق تقاعد یاوظیفه تقاعدی میتوانند درادارات کشوری بخدمت پذیرفته شوند ولی در تمام مدت تصدی شغل جدید از دریافت حقوق یا وظیفه تقاعدی محروم خواهند بود ومدت خدمت درادارات کشوری جزو سنین خدمت نظامی منظور نشده و موجب تجدید نظر در حقوق تقاعد مقرره آنان نخواهد گردید .

ماده سی و هشتم - حقوق تقاعد - وظیفه تقاعدی یا موقتی - مستمریات و هر گونه حقی که مطابق این قانون بافسران و افراد و همردیفان وو راث آنها تعلق میگیرد ازصندوق تقاعد آرتش پرداخت میگردد .

ماده سی و نهم - وجوه ذیل بصندوق تقاعدآرتش تحویل میشود .

الف - کسور تقاعد که بشرح ذیل از حقوق کلیه افسران وافرادوهمردیفان آنها همه ماهه کسر میشود .

۱ - از حقوق افراد قدیمی و سرجوخه‌ها و گروهبانها و استواران وافسران جزء تا رتبه سروانی صدی پنج حقوق تمام رتبه .

۲ - از حقوق افسران ارشد صدی شش و نیم از حقوق تمام رتبه

۳ - از حقوق امراء صدی هشت از حقوق تمام رتبه

تبصره - به تعداد نفرات وظیفه ماهیانه نفری بیست و پنج دینار ازصندوق آرتش بصندوق تقاعد پرداخته میشود .

ب ـ در موقع ترفیع افسران و همردیفان و افراد تفاوت حقوق ماه‌اول آنان بدون استثناء بصندوق تقاعد تحویل میگردد .

ماده چهلم ـ وجوهی که ازبابت کسور تقاعد وغیره بصندوق تقاعدپرداخت میگردد بغیر از موارد مصرحه در این قانون بهیچ عنوان بصاحبان آنها مسترد نخواهد شد .

ماده‌چهل‌ویکم ـ طرز تقاضای تقاعد ـ وظیفه ومستمری و سایر وجوهی‌که مطابق این قانون باید پرداخته شود و تهیه مدارك لازمه و هم‌چنین ترتیب‌رسیدگی باین تقاضا بر طبق نظامنامه مخصوص خواهد بود .

ماده چهل و دوم ـ این قانون فقط شامل حال کسانی خواهد بود که‌بعداز تصویب و اجرای آن حقوق تقاعد ـ وظیفه ـ مستمری درحق آنان برقرار ویاسایر وجوهی که مطابق این قانون بایستی بآنان پرداخته شود .

ماده چهل‌و سوم ـ اشخاصیکه حقوق تقاعـد ـ وظیقه یا مستمری دریافت میدارند چنانچه تغییری در وضعیت آنها مطابق مقررات این قانون حاصل شود باید مراتب را کما هو حقه راپرت نمایند .

این قانون که مشتمل برچهل و سه ماده است درجلسه بیست وششم بهمن‌ماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

ترفیعات آرتش شاهنشاهي ایران

مصوب ۱۷ اسفند ماه ۱۳۱٤

فصل یکم

مقررات عمومي

ماده یکم

تصویب کلیه ترفیعات و عزل و نصب افسران و همردیفان آنها پس از سیر قانونی منوط باراده سنیه شاهانه خواهد بود .

ماده دوم

ترتیب درجات در آرتش ایران بقرار ذیل است :

۱ ـ سرباز یکم
۲ ـ سرجوخه
۳ ـ گروهبان سوم
٤ ـ گروهبان دوم
۵ ـ گروهبان یکم
٦ ـ استوار دوم
۷ ـ استوار یکم
۸ ـ ستوان سوم
۹ ـ ستوان دوم
۱۰ ـ ستوان یکم
۱۱ ـ سروان
۱۲ ـ سرگرد
۱۳ ـ سرهنگ دوم
۱٤ ـ سرهنگ
۱۵ ـ سرتیپ
۱٦ ـ سرلشکر
۱۷ ـ سپهبد

ماده سوم

نیل بمقام افسری در آرتش شاهنشاهی مطلقاً موکول بطی دورهٔ آموزشگاه تخصصی نظامی یا فنی صنف مربوطه در داخله یا خارجه خواهد بود .

ماده چهارم

افسرانی که آموزشگاه ستوانی را طی نموده و با رتبه ستوان سومی از آن آموزشگاه خارج میشوند فقط میتوانند تا رتبه سروانی ترفیع یابندوترفیع آنها از سروانی به سرگردی منوط به طی دانشکده افسری است و افسرانی که‌دانشکده افسری‌را طی نموده وبا رتبهٔ ستوان دومی ازآن خارج گردند فقط تارتبه‌سرهنگی ترفیع خواهند یافت و ترفیع آنها از سرهنگی به سرتیپی منوط به طی دانشگاه جنگ است غیر از مواردی که استثناءً ارادهٔ سنیه شاهانه تعلق گیرد .

تبصره ـ ارزش آموزشگاه های افسری وزارت جنگ سابق و دیویزیون سابق و ژاندارمری سابق مانند آموزشگاه ستوانی خواهد بود وافسرانی که‌فعلاًاز این طبقه دارای رتبه سرگردی و سرهنگ دومی هستند تا رتبهٔ سرهنگی ممکن است ترقی نمایند .

ماده پنجم

ترفیع درجات وقتی داده خواهد شد که محل‌آن در تشکیلات‌موجودباشد.

ماده ششم

ترفیع افسران غیر از موارد جنگی فقط در اول فروردین ماه هرسال عملی میگردد.

ماده هفتم

ترفیع افسران و همردیف افسران در حکم عمومی آرتشی درج میگردد .

تبصره ـ ترفیع‌افسران وهمردیف‌افسران ادارات ودوائرتابعه وزارت جنگ در حکم وزارت‌جنگ درج خواهد شد .

ماده هشتم

کلیهٔ امتیازات افسران و افراد در حکم عمومی آرتشی درج میگردد .

تبصره ـ امتیازات افسران وافراد ادارات ودوائرتابعه‌وزارت‌جنگ درحکم

وزارت جنگ درج خواهد شد .

ماده نهم

در موقع خروج شاگردان از دانشکده افسری و آموزشگاه ستوانی آرتش و همچنین برای اولین درجهٔ افسری فارغ التحصیلهای آموزشگاههای نظامی و فنی خارجه ودر موقع ترفیع ازسر گردی ببالا فرمان همایونی صادر خواهد شد .

ماده دهم

افسران و همردیفانیکه برای آنها پیشنهاد ترفیع رتبه میشود باید علاوه بر شرایط مقرره در این قانون درحین تقدیم پیشنهاد در یکی از دیوان حربها تحت تعقیب محاکماتی نباشند .

تبصره ـ تا موقعیکه قرار مجرمیت در باره اشخاص صادر نگردیده و جزوه امر برای تعقیب بدیوان حرب احاله نشده هیچگونه اتهام و سابقه مانع ترفیع آنها نخواهد بود و فقط افسران معلق که طبق مقررات جاریه مطابق قانون بحال تعلیق درآمده اند اعم از اینکه جرم آنها تثبیت شده باشد یا خیر در مدت تعلیق از حق ترفیع محروم خواهند بود .

فصل دوم

مدت درجات

ماده یازدهم

حد اقل مدت جهت ترفیع افسران از یك رتبه برتبه بالاتر در صورت ابراز لیاقت و واجد بودن شرایط لازمه بشرح ذیل خواهد بود :

از ستوان سومی بستوان دومی	دوسال
از ستوان دومی بستوان یکمی	دوسال
از ستوان یکمی بسروانی	چهار سال

از سروانی به سرگردی	چهار سال
از سرگردی بسرهنگ دومی	سه سال
از سرهنگ دومی بسرهنگی	دوسال

تبصره – برای فارغ التحصیلهای دانشکده افسری و آموزشگاه ستوانی آرتش که معمولا در مهرماه هرسال افسر شناخته میشوند حد اقل مدت جهت اولین ترفیع آنها یکسال و نیم خواهد بود .

ماده دوازدهم

اقل مدتیکه برای هردرجه معین شده درایام جنگ با خارجه منظور نبوده وفقط یك ربع آن شرط خواهد بودولی درصورت کثرت تلفات ممکن استازاین حد نیز تجاوز نماید و شرایط مقرره برطبق احکام جنگی خواهد بود .

فصل سوم

مقررات مربوط بترفیع افراد

ماده سیزدهم

ترفیع افراد بترتیب ذیل درحدود اختیارات فرماندهان قسمت های مستقل و رؤسای ادارات خواهد بود .

۱ – ترفیع تا رتبه گروهبان یکمی در حدود اختیارات لشکرها و ادارات و تیپ های مستقل .

۲ – ترفیع گروهبانهای یکم برتبهٔ استوار دومی واعطاء اضافه حقوق و ترفیع استوار یکمی مطلقا موکول بوصول پیشنهاد از طرف قسمتهای مربوطه و تصویب ستاد آرتش خواهد بود .

۳ – ترفیع گروهبانهای یکم برتبه استواردومی واعطاء اضامه حقوق و ترفیع

استوار یکمی در مورد متصدیان امور مالی قسمتها و در ادارات تابعه وزارتجنگ نیز موکول بوصول پیشنهاد از طرف قسمتها و ادارات تابعه و تصویب وزارتجنگ خواهد بود .

ماده چهاردهم

فقط افرادی میتوانند برتبه سرباز یکمی نائل شوند که اقلاششماه دریکی‌از قسمتهای صف خدمت کرده وابراز لیاقت نموده باشند .

ماده پانزدهم

فقط سرباز یکم هائی‌برتبهٔسرجوخگی‌نائل میشوند که دریکی ازقسمتهای صف اقلا ششماه خدمت کرده و ابراز لیاقت نموده باشند .

ماده شانزدهم

فقط اشخاص ذیل میتوانند بدرجه گروهبانی نائل شوند :

۱ ـ سرجوخه هائی که دورهٔ آموزشگاه گروهبانی را طی کرده باشند .

۲ ـ داوطلبانی که از عهدهٔ امتحان دخولی آموزشگاه گروهبانی بر آمده دوره آنرا بپایان رسانیده وامتحان خروجی آنرا داده باشند .

ماده هفدهم

حد اقل‌خدمت برای هر یك‌ازمراحل‌بین گروهبان سومی و گروهبان‌دومی و گروهبان یکمی ششماه خواهد بود .

ماده هیجدهم

فقط گروهبان یکم‌هائی‌میتوانند برتبه استواردومی‌نائل شوند که‌حتماًدوره آموزشگاه گروهبانی را دیده ولااقل‌یکسال بادرجه گروهبان یکمی‌خدمت‌وابراز لیاقت‌نموده باشند وضمناً گروهبانان‌ومحصلینی‌که دوره‌آموزشگاههای‌فنون‌مختلفه را طی نموده و از عهدهٔ امتحانات خروجی مطابق شرایط مقرره بـر آمده بـاشند میتوانند موقع خروج از آموزشگاه بدرجه استوار دومی نائل گردند بدیهی‌است

مزایای خروجی آموزشگاههای مزبور بایستی نسبت بآموزشگاه های گروهبانی مرجح بوده وچنانچه محصلینی از آموزشگاههای فنی‌فوق‌الذکر با رتبهٔ گروهبانی خارج شوند ترفیع آنان برتبه‌استوار دومی منوط بانقضاء موعد مقرره خواهد بود.

تبصره ـ گروهبانان‌یکمی که دورهٔ آموزشگاه گروهبانی‌را طی‌ننموده‌باشند ولی‌مطابقت معلومات‌ولیاقت آنها باگروهبانان‌آموزشگاه دیده‌مورد تصدیق‌فرمانده قسمت مربوطه واقع گردد درصورت داشتن‌دوسال خدمت متوالی دردرجه‌گروهبان یکمی میتوانند برتبهٔ استوار دوّمی نائل گردند.

ماده نوزدهم

حد اقل خدمت برای ترفیع از استوار دومی باستوار یکمی چهار سال ودر صورت ابراز لیاقت در هردوسال حق استفاده از پنجاه ریال اضافه حقوق تاحداکثر استوار یکمی خواهد داشت.

ماده بیستم

در ایام جنگ در داخله ویا باخارجه درجات سرجوخگی تااستواری عموماً انتخابی وبنا برشرایط مقرره در احکام جنگی خواهد بود.

ماده بیست‌و یکم

ترفیع افراد اداری و همردیفان آنها (از رتبهٔ سربازی تارتبهٔ استوار یکمی) از حیث‌مدت تابع مقررات مربوطه بافراد صف‌خواهد بود ولی طی آموزشگاههای گروهبانی جزء شرایط ترفیع آنها محسوب نخواهد گردید وارتقاء رتبهٔ آنها منوط بابراز لیاقت میباشد.

فصل چهارم

مقررات مخصوص برای نیل برتبهٔ ستوان سومی

ماده بیست‌و دوم

استواران و گروهبانانی که اقلا یکسال‌درصف خدمت نموده‌وازعهده امتحان

سه ساله متوسطه برآیند و ضمناً سن آنها از نوزده کمتر واز بیست و هفت سال متجاوز نباشد وهمچنین داوطلبانی که دارای تصدیق سه ساله متوسطه بوده سن آنها ازنوزده کمتر واز بیست و دوسال بیشتر نباشد پس از طی دورهٔ سه ساله آموزشگاه ستوانی آرتش ودادن امتحان خروجی برتبهٔ ستوان سومی مفتخر میگردند .

ماده بیست و سوم

استواران یکم اداری وهمردیفان آنها که اقلا سه سال در رتبهٔ استوار یکمی خدمت نموده باشند میتوانند در صورت لیاقت وداشتن محل برتبه ستوان سومی اداری یاهمردیف آن نائل گردند .

فصل پنجم

مقررات مخصوص بترفیع ستوان سومهای وظیفه واحتیاط

ماده بیست و چهارم

نفرات وظیفه که دارای تحصیلات کامل متوسطه و عالی باشند پس از یکماه خدمت در صف وششماه تحصیل در دانشکده افسری (احتیاط) وبرآمدن از عهدهٔ امتحان خروجی برتبهٔ ستوان سومی وظیفه نائل وبقیه مدت مقرره را که مطابق قانون برای فارغ التحصیلهای آموزشگاه هـای متوسطه من حیث المجموع هیجده ماه و برای فارغ التحصیلهای آموزشگاههای عـالیه من حیث المجموع یك سال تعیین گردیده ادامه خدمت خواهند داد .

ماده بیست و پنجم

ستوان سومهـای وظیفه در خـاتمه خـدمت مقرره در ردیف احتیاط منظور میشوند ودر صورت تمایل خود آنها ودادن تعهد خدمت دائمی ممکن است با همان درجه ستوان سومی افسر داوطلب شناخته شوند مشروط براینکه پس ازخاتمه خدمت وظیفه منتهی بفاصله یکسال وارد خدمت دائمی آرتش بشوند .

ماده بیست و ششم

ستوان سومهای وظیفه کـه مایل بادامه خدمت تحت السلاح بادرجه ستوان دومی بشوند پس از طی خدمت قانونی خود در صف ودادن امتحان نهائی سال اول دانشکده افسری باحفظ شغل تشکیلاتی در قسمت مربوطه و اخذ حقوق تمام رتبه ستوان سومی در کلاس دوم دانشکده افسری پذیرفته شده وپس از یکسال تحصیل ودادن امتحان خروجی بدرجه ستوان دومی مفتخر وافسر داوطلب شناخته‌میشوند ولی مخارج آموزشگاه آنهااز حیث غذا ولباس در مدت تحصیل از حقوق مشارالیهم کسر میگردد.

ماده بیست‌و هفتم

اطباودواسازان ودندانساز های وظیفه پس از ششماه خدمت اولیه درمؤسسات صحی آرتش و کسب اطلاعات لازمه نظامی بدرجه ستوان سومی وظیفه (طبیب ـ دواساز ـ دندانساز ـ) مفتخر و بشرح مـاده ۲۴ پس از طی مدت مقرر در ردیف احتیاط منظور میگردند.

تبصره ـ فارغ التحصیلان بیطار وظیفه بدانشکده افسری (احتیاط) وارد و در قسمت سوار آموزشگاه مزبور ششماه خدمت صف را انجام خواهند داد.

ماده بیست‌و هشتم

هریك از محصلین وظیفه دانشکده افسری (احتیاط) کـه ازعهده امتحانات خروجی برنیایند بادرجه استوار یکمی به قسمتهای مربوط اعزام میگردند.

فصل ششم

مقررات مخصوص برای نیل برتبه ستوان دومی

ماده بیست‌و نهم

فارغ التحصیلان دبیرستان نظام که شرایط ورودی بدانشکده‌افسری را حائز

بوده ودوره آن آموزشگاه را بپایان رسانیده و امتحان خروجی را داده باشند به رتبه ستوان دومی نائل میشوند.

ماده سی‌ام

اشخاصی که از خارج با داشتن تصدیق متوسطه و حائز بودن شرایط مقرره از عهده امتحان ورود بدانشکده افسری بر آمده دوره آن آموزشگاه را بپایان رسانیده وامتحانات خروجی را داده باشند برتبه ستوان دومی نائل میگردند.

ماده سی‌ویکم

اشخاصی که آموزشگاه های نظام یکی از ممالك خارجه را که مطابق قانون آن کشور باستوان دومی خارج میشوندبپایان رسانیده دارای تصدیق فارغ‌التحصیلی آن آموزشگاه باشندبرتبه ستوان دومی نائل میشوند وچنانچه اشخاص مزبورقبل از تحصیل سابقه خدمتی در آرتش شاهنشاهی ایران نداشته باشند برای‌مدت سه‌ماه بارتبه ستوان دومی واخذ حقوق تمام رتبه در دانشکده افسری استاژ خواهند دادو چنانچه این استاژ متضمن مخارجی باشد بعهده خود آن افسر خواهد بود.

ماده سی‌ودوم

محصلین دانشکده طب طهران که‌قبول خدمت نظامی مینمایند اشخاصیکه‌دو سال بخاتمه تحصیل آنها باقی است بااخذ حقوق استوار دومی ومحصلینی که‌یکسال بخاتمه تحصیلات آنها باقی است بااخذ حقوق استوار یکمی به تحصیلات خودادامه خواهند داد و پس از خاتمه تحصیلات و اخـذ دانشنامه برتبه ستوان دومی طبیب مفتخر میگردند.

محصلین فوق بطور عموم تعهد هشت سال خـدمت از تاریخ خاتمه تحصیل سپرده ضمناً در ساعات خارج از تحصیل در مؤسسات صحی آرتش خدمت وعملیات خواهند نمود.

ماده سی و سوم

محصلین فنی ومهندسین و معلمین علوم عالیه و اطباء وبیطاران ودواسازان و محصلین آموزشگاههای عالیه هواپیمائی و مکانیك و الکتریسیته خارجه و امثال آن که بموجب مدارك رسمی دارای تحصیلات دوره کامل متوسطه بوده وبرای تحصیل بخارجه اعزام میگردند در صورتیکه منظماً دروس آموزشگاه های مزبوررا پیروی نموده باشند (بجز سنوات تجدیدی که محسوب نمیشود) بعد از چهار سال از تاریخ شروع بتحصیل برتبه ستوان دومی بدون حقوق نائل واز خرج تحصیل وفوق العاده مأموریت طبق مقررات استفاده نموده پس از خاتمه تحصیلات آنها از تاریخ مراجعت بایران رتبه آنها تثبیت وحقوق رتبه خودرا دریافت خواهند نمود .

ماده سی وچهارم

محصلین دانشکده بیطاری در داخله کـه داوطلب خـدمت ارتش باشند ضمن تعهد هشت سال خدمت در آرتش شاهنشاهی کسانیکه یك سال بخاتمه تحصیل آنها باقی است همردیف استوار یکم وکسانیکه دوسال بخاتمه تحصیل آنها باقی است همردیف استوار دوم شناخته شده وبا دریافت حقوقات رتبه مربوطه بـه تحصیلات خود ادامه داده و بعد از اتمام دوره دانشکده بیطاری برتبه ستوان دومـی بیطار مفتخر میشوند .

ماده سی و پنجم

محصلین دانشکده دواسازی طهران که داوطلب خدمت آرتش باشند کسانیکه یك سال بخاتمه تحصیل آنها باقی است همردیف استوار یکم شناخته شده وبادریافت حقوقات رتبه مربوطه به تحصیلات خود ادامه خواهند داد .

محصلینی کـه دوسال بخاتمه تحصیل آنها باقی است همردیف استوار دوم شناخته شده وبا دریافت حقوقات رتبه مربوطه به تحصیلات خود ادامه خواهندداد

محصلین فوق بطورعموم تعهد هشت‌سال خدمت ازتاریخ خاتمه تحصیل سپرده ضمناً در ساعات خارج از تحصیل در مؤسسات صحی آرتش خدمت و عملیات خواهند نمود و پس از فراغت ازتحصیل و اخذ دانشنامه اشخاصی که با دارا بودن تحصیلات دورهٔ کامل متوسطه وارد دانشکده مزبور شده‌اند برتبهٔ ستوان دومی دواساز مفتخر میگردند و ترفیع آنها برتبهٔ ستوان یکمی و سروانی تابع مقررات مادهٔ (۴۱) و (۴۷) خواهد بود ولی اشخاصیکه با تحصیلات دورهٔ اول متوسطه وارد دانشکده دواسازی شده‌اند پس‌ازخروج ازآموزشگاه برتبهٔ ستوان دومی دواسازمفتخر وبقیه ترفیعات آنها تابع مقررات عمومی خواهد بود .

ماده سی و ششم

فارغ التحصیلان دانشکده افسری و آموزشگاه ستوانی که بر طبق شرایط مقرره تحصیلی ازعهدهٔ امتحانات خروجی برنیایند با یك درجه مادون ازآموزشگاه خارج و ترفیعات آنها بعداً تابع مقررات عمومی خواهد بود .

فصل هفتم

مقررات مخصوص برای نیل برتبه ستوان یکمي

ماده سی و هفتم

عطف بماده (۱۱) افسرانی که دوسال با درجه ستوان دومی خدمت نموده و حائز شرایط لازمه باشند با در نظر گرفتن مقررات مربوط باولین ترفیع فارغ ـ التحصیلان آموزشگاههای نظامی بدرجه ستوان یکمی مفتخر میگردند .

ماده سی و هشتم

محصلین فنی و مهندسین و معلمین علوم عالیه و اطباء و بیطاران ودواسازان و محصلین آموزشگاههای عالیه هواپیمائی و مکانیك و الکتریسیته و امثال آن درخارجه که مطابق ماده (۳۳) برتبه ستوان دومی بدون حقوق نائل شده‌اند در

صورتیکه منظماً دروس آموزشگاه‌های مزبور را پیروی نموده باشند (بجز سنوات تجدیدی که محسوب نمیشود) دو سال بعد از ارتقاء برتبه ستوان دومی برتبه ستوان یکمی بدون حقوق مفتخر و ازخرج تحصیل و فوق‌العاده مأموریت طبق مقررات استفاده نموده و پس از خاتمه تحصیلات از تاریخ مراجعت بایران رتبه آنها تثبیت و حقوق رتبه خودرا دریافت خواهند نمود .

ماده سی و نهم

عطف بماده (۳٤) فارغ‌التحصیلهای دانشکده بیطاری طهران که پس از اتمام دوره دانشکده‌برتبه ستوان دومی‌بیطار با حقوق نائل شده‌اند پس از یکسال خدمت در صنف مربوطه برتبه ستوان یکمی بیطار مفتخر میگردند .

ماده چهلم

عطف بماده (۳۳) محصلین دانشکده طب که پس از ختم تحصیلات سال پنجم دانشکده مزبور واخذ دانشنامه برتبه ستوان دومی طبیب مفتخر شده‌اند پس از یکسال خدمت برتبه ستوان یکمی طبیب مفتخر میگردند .

ماده چهل و یکم

عطف بماده (۳۵) فارغ التحصیلهای دانشکده دواسازی که با دارا بودن تحصیلات کامل متوسطه برتبه ستوان دومی نائل گردیده‌اند پس از دو سال خدمت برتبه ستوان یکمی دواساز مفتخر میشوند .

ماده چهل و دوم

فارغ‌التحصیلهای آموزشگاههای نظامی که داوطلب خدمت در نیروی‌هوائی میشوند و پس از اخذ دانشنامه دانشکده افسری برتبه ستوان دومی نائل شده اند بعد از طی دوره دانشکده دیده بانی و خلبانی یا مکانیك هوا پیمائی (که حداقل دوره هریك از آن‌دانشکده‌هایکسال‌باشد) واخذ دانشنامه‌تخصصی‌برتبه ستوان‌یکمی مفتخر میگردند .

تبصره ـ ماده فوق مربوط بافسران فارغ‌التحصیل آموزشگاههای نظامی است واشخاصیکه آموزشگاههای نظامی‌را طی ننموده باشند ازاین‌امتیار (ستوان‌یکمی) بی‌بهره و تابع مقررات عمومی خواهند بود.

فصل هشتم

مقررات مخصوص برای نیل برتبه سروانی

ماده چهل و سوم

عطف بماده (۱۱) افسرانی که چهار سال با رتبه ستوان یکمی خدمت نموده و حائز شرایط لازمه باشند بدرجه سروانی مفتخر میگردند.

ماده چهل و چهارم

محصلین فنی و مهندسین و معلمین علوم عالیه و اطباء و بیطاران و دواسازان و محصلین آموزشگاه های عالیه هواپیمائی و مکانیك و الکتریسیته و امثال آن در خارجه که مطابق مواد (۳۳) و (۳۸) شش سال بعد از شروع بتحصیل به رتبه ستوان یکمی بدون حقوق مفتخر شده باشند دو سال بعد از ارتقاء برتبه ستوان یکمی بدون حقوق برتبه سروانی مفتخر و از خرج تحصیل و فوق‌العاده مأموریت طبق مقررات استفاده نموده از تاریخ مراجعت بایران رتبه آنها تثبیت وحقوق رتبه خودرا دریافت خواهند نمود.

ماده چهل و پنجم

عطف بماده (۳۹) فارغ التحصیلهای دانشکده بیطاری طهران که بعد از یك سال خدمت با رتبه ستوان دومی بیطار برتبه ستوان یکمی بیطار مفتخر گردیده‌اند بعد از سه سال خدمت با رتبه ستوان یکمی بیطار برتبه سروانی بیطار مفتخر میگردند.

ماده چهل و ششم

عطف بماده (۴۰) ستوان یکم هـای طبیب فارغ التحصیل دانشکده طب

طهران پس از دو سال خدمت با درجهٔ ستوان یکمی به‌رتبه سروانی طبیب مفتخر خواهند گردید.

ماده چهل و هفتم

عطف بماده (٤١) ستوان یکم های دواساز فارغ‌التحصیل دانشکده دواسازی که با دارا بودن‌تحصیلات کامل متوسطه دوره دانشکده داروسازی را طی نموده‌اند پس از سه سال خدمت با رتبه ستوان یکمی برتبهٔ سروانی دواساز مفتخر خواهند گردید.

فصل نهم

مقررات مخصوص برای نیل برتبهٔ سر گردی و بالاتر

ماده چهل و هشتم

ارتقاء بدرجات سر گردی و بالاتر مشمول مقررات مواد (۳) و (٤) (۱۱) این قانون خواهد بود.

ماده چهل و نهم

حداکثر ترقی اطباء مجازی کـه فعلا در آرتش شاهنشاهی خدمت مینمـایند فقط تا رتبهٔ سروانی است و هیچ وقت نمیتوانند طبیب ارشد هنگ بشوند.

تبصره ـ اطباء مجازی که قبل از وضع مقررات فوق دارای رتبهٔ سر گردی ببالا بوده‌اند از این حیث مستثنی خواهند بود.

فصل دهم

قدمت خدمت

ماده پنجاهم

افسرانی که برحسب تقاضای‌شخصی یابعلل دیگری ازخدمت اخراج‌میشوند چنانچه مجدداً بخدمت پذیرفته شوند قدمت آنها در رتبهٔ کـه دارا خواهند بود از

روزی محسوب میشود کـه رسمیت آن درحکم عمومی آرتشی اعلام شده فقط در موقع تقاعد یابرقراری مستمری برای وراث سنوات خدمت آنها تاروز اخراج جزء سابقه خدمت محسوب خواهد شد .

تبصره ـ افسرانی که برحسب تقاضای شخصی از خدمت معاف گردیده اند چنانچه بعداً تقاضای دخول بخدمت نمایند در صورت صلاحیت بایك درجه مادون پذیرفته خواهند شد .

ماده پنجاه و یکم

تعیین قدمت خدمت از روی تاریخ درجه و در صورت تساوی تاریخ درجه بین دوافسر بامراجعه بدرجه ماقبل خواهد بود .

تبصره ـ چنانچه دو نفر افسر در درجه مـاقبل نیز از حیث قدمت مساوی باشند قدمت خدمت آنها بامراجعه بسایر درجات ماقبل تشخیص داده خواهد شد .

ماده پنجاه و دوم

شاگردان آموزشگاههای مختلفه نظامی و همچنین فارغ التحصیلهـای آموزشگاههای نظامی خارجه که دریك تاریخ از آموزشگاه خارج وبمقام افسری نائل میشوند در صورت واجـد بودن کلیهٔ شرایط و تساوی علل ترجیحی مطابق نمره ترتیب لیاقت کـه بموجب معدل نمرات امتحانات نهائی معین میشود در صنوف مختلفه از حیث ترفیع بریکدیگر تقدم خواهند داشت .

ماده پنجاه و سوم

تاریخ شروع بخدمت نظامی افسران و سایر مستخدمین نظامی از ابتداء سن نوزده‌سالگی رسمیت خواهد داشت وقبل ازسن مزبور مدت مربوطه از حیث ترفیع وتقاعد جزء قدمت خدمت آنها محسوب نخواهد شد .

ماده پنجاه و چهارم

مدت تحصیلات نظامی افسران از زمان دخول بآموزشگاه‌های نظامی داخله یا

خارجه بارعایت ماده فوق جزء مدت خدمت محسوب میشود .

ماده پنجاه‌و پنجم

کلیه مدت انتظار خدمت افسران و همردیفان از حیث ترفیع جزء سنین خدمت محسوب میشود .

ماده پنجاه‌و ششم

مدت اسارت در جنگ جزء قدمت خدمت منظور است .

ماده پنجاه‌و هفتم

مرخصی بیش از حد قانون جزء قدمت خدمت محسوب نخواهد شد .

ماده پنجاه‌و هشتم

مدت حبس های غیر انضباطی افسران که در اثر محکومیت های محاکماتی حاصل میشود و بطور مطلق حبسهائی که در حکم عمومی آرتشی درج میگردد جزء قدمت خدمت آنها محسوب نخواهد شد .

فصل یازدهم ـ تغییر صنف و ارشدیت

ماده پنجاه و نهم

صنوف اصلی ستوانان و سروانان پیاده و سوار ممکن است طبق تقاضای خود آنها و موافقت فرمانده قسمت مربوطه ضمن تعویض شغل تغییر پیدا کند ولی ارشدیت افسران مزبور در رتبهٔ که دارا هستند از روزی محسوب خواهد شد که تغییر صنف درحکم عمومی آرتشی تصریح میشود .

ماده شصتم

افسران ارشد وهمچنین افسران توپخانه و مهندس ونیروی هوائی ونیروی دریائی وفنی وطبیب وبیطار و دواساز وموزیك که آموزشگاه تخصصی طی نموده باشند نمیتوانند صنف‌خود را تغییر بدهند ولی افسران صنوف توپخانه ومهندس ونیروی هوائی ونیروی دریائی وفنی وموزیك کـه آموزشگاه تخصصی طی‌ننموده

و جزء یکی از صنوف منظور شده باشند در صورت تمایل خود آنها و موافقت قسمت مربوطه وپس‌از حصول اطمینان‌از اینکه در صنف جدید بیشتر مورداستفاده خواهند بود ممکن است تغییر صنف پیدا کنند .

ماده شصت و یکم

تبدیل از همردیف افسر بمقام افسر اداری یا منظور شدن آنها در ردیف افسران صنف مالی و مباشرتی و همچنین تبدیل از همردیف فنی بمقام افسر فنی ارشدیت درجه مربوطه را ازبین نخواهد برد .

ماده‌شصت‌و دوم

خدمات فوق العاده شایان (بطوریکه شایسته تمجید واعلام در احکام عمومی باشد) و زخم برداشتن در جنگ بر طبق احکام عمومی آرتشی ممکن است از یك الی یکصدو هشتاد روز برمدت قدمت بیفزاید .

ماده‌شصت‌و سوم

گروهبانان واستواران وافسرانی که بانمرات ۱ و ۲ و ۳ از آموزشگاههای مربوطه بیرون آمده باشند نسبت به همردیفان خود به ترتیب ذیل دارای ارشدیت خواهند بود :

گروهبانان	دوماه
استواران	چهارماه
افسران	ششماه

فصل دوازدهم

سن

ماده شصت و چهارم

احدی نمیتواند بدرجه مافوق نائل شود مگر آنکه میزان سن‌او اجازه

دهد که اقلا چهار سال در رتبه مافوق قبل از رسیدن بحد سن مقرره آن رتبه خدمت نماید .

ماده شصت و پنجم

حد اکثر سن در هردرجه بقرار ذیل است :

ستاد ـ پیاده ـ سوار ـ توپخانه ـ مهندسی ـ فنی ـ هواپیمائی ـ نیروی دریائی ـ زره‌پوش .

استواران و ستوانان ۱و۲و۳	٤٥
سروان	٤٨
سرگرد	٥٠
سرهنگ دوم	٥٣
سرهنگ	٥٥
سرتیپ	٦٠
سرلشکر	٦٣

صحیه ـ بیطاری ـ مالی ومباشرتی ـ اداری ـ موزیك همردیفان

استواران و ستوانان ۱و۲و۳	٤٨
سروان	٥٠
سرگرد	٥٤
سرهنگ دوم	٥٦
سرهنگ	٦٠
سرتیپ	٦٣
سرلشکر	٦٥

ماده شصت و ششم

اشخاص ذیل از حدود سن مذکور در ماده فوق مستثنی میباشند:

وزیر جنگ	رئیس ستاد آرتش
رئیس اداره تفتیش مالی آرتش	فرمانده سپاه ببالا
آجودان ژنرال یکم	رئیس اداره محاکمات

حداکثر سن اشخاص فوق شصت و هشت سال خواهد بود.

ماده شصت و هفتم

افسرانی که استثناءً دارای شغل رتبهٔ مافوق هستند تابع حدود سن آن رتبه خواهند بود.

ماده شصت و هشتم

افسران صفی که عهده‌دار مشاغل مالی و دفتری میشوند از حیث سن تابع مقررات صنف اصلی خواهند بود مگر در صورت تغییر صنف مطابق ماده ۵۹-۶۰-۶۱

فصل سیزدهم

نیروی دریائی

ماده شصت و نهم

عطف بماده (۲) اسامی درجات صنف دریائی بقرار ذیل است.

ناوی	(سرباز)
سرناوی	(سرجوخه)
مهناوی دو	(گروهبان دوم)
مهناوی یك	(گروهبان یکم)
ناو استوار دو	(استوار دوم)

ناو استوار	(استوار یکم)
ناوبان سه	(ستوان سوم)
ناوبان دو	(ستوان دوم)
ناوبان یك	(ستوان یکم)
ناو سروان	(سروان)
ناخدا سه	(سرگرد)
ناخدا دو	(سرهنگ دوم)
ناخدا یك	(سرهنگ)
دریادار	(سرتیپ)
دریابان	(سرلشگر)
دریاسالار	(سپهبد)

تبصره ـ اسامی درجات فوق منحصراً مربوط بـافسران دریائـی بوده ورتبهٔ افسران فنی نیروی دریائی مانند اطباء ومهندسین وافسران مالی واداری بااصطلاحات آرتش برّی نامیده خواهد شد .

ماده هفتادم

ترفیعات افسران و افراد نیروی دریائی از حیث شرائط و مدت تابع مقررات آرتش برّی مندرجه دراین قانون خواهد بود .

فصل چهاردهم

اداره امنیه

ماده هفتادو یکم

ترفیعات افسران وافراد امنیه ازحیث شرایط ومدت تابع مقررات آرتش برّی مندرجه در این قانون خواهد بود .

ماده هفتاد و دوم

شرایط ورود به آموزشگاه ستوانی ادارهٔ امنیه و مقررات نیل به رتبهٔ ستوان سومی برای فارغ التحصیلهای آموزشگاه مزبور تابع مقررات ماده (۲۲) خواهد بود.

ماده هفتاد و سوم

حد اکثر سن افسران و استواران اداره امنیه تابع مقررات مربوطه بقسمت دوم ماده (۶۵) راجع بافسران غیر صفی و اداری خواهد بود.

تبصره ـ حد اکثر سن رئیس اداره امنیه تابع مقررات ماده (۶۶) خواهد بود.

ماده هفتاد و چهارم

وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون است و از تاریخ دهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و پانزده بموقع اجرا گذارده میشود.

این قانون که مشتمل بر هفتاد و چهار ماده است در جلسهٔ هفدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

متمم قانون دانشسراها و دانشگاه

مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۴

مادهٔ اول ـ فارغ‌التحصیل‌های دوره متوسطه هنرستان موسیقی که مطابق برنامهٔ مخصوص تحصیل کرده باشند در زمره فارغ‌التحصیلهای دانش سراهای مقدماتی محسوب و مشمول مقررات مربوطه قانون تربیت معلم مصوب ۱۹

اسفند ۱۳۱۳ میباشند و وزارت معــارف قرار استخدام آنها را بر طبق نظامنامـه مخصوص خواهد داد .

تبصره ـ آموزگاران موسیقی و سرود که از محل اقامت اصلی خود بخارج اعزام می‌شوند مادام که در آن محل باقی هستند مطابق نظامنامه کــه در متن این قانون بدان اشاره شده ممکن است تا دو ثلث مقرری خودرا بعنوان مدد معاش اضافه دریافت دارند .

ماده‌دوم ـ درجــهٔ استادان کــه مانند دانشیاران آخرین حقوقشان مدرك تعیین درجه میباشد هر گاه از درجه تجاوز نموده ولی بدرجه بالاتر نرسیده باشد بر طبق درجه بالاتر تعیین خواهد شد و کسانیکه در موقع اجرای قانون مزبور کمتر از حقوق درجه یك گرفته‌اند درجـه آنها یك است و وزارتمعارف در موقع مقتضی با داشتن اعتبار کسر حقوق این اشخاص را ترمیم مینماید .

حقوق ماهیانه درجه یك استادی در سال‌های ۱۳۱٤و ۱۳۱۵ یکهزارویکصد ریال است و از آن ببعد همه ساله بر طبق قانون بودجه معین خواهد شد .

تبصره ـ مقصود از آخرین حقوقی کــه در ماده ۱۲ قــانون دانشسراهــا و ماده ۱٦ قانون تأسیس دانشگاه برای درجــه دبیران و دانشیاران و استادان مــأخذ قرار داده شده است مجموع کلیه حقوقی است که درآن تاریخ ازادارات ومؤسسات معارفی دریافت میکرده‌اند .

این قانون که مشتمل بر دو مــاده است در جلسه بیست و ششم اسفند مــاه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

مشمولیت مستخدمین جزء دربار سلطنتی

بمقررات فصل چهارم قانون استخدام کشوری

مصوب ۱۱ امرداد ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ مستخدمین جزء دربار سلطنتی بطور کلی مشمول مقررات فصل چهارم از قانون استخدام کشوری بوده و اداره تقاعد کشوری موظف است مدارك خدمت آنها را که در مواعد مقرر در ماده ۳ قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۷ و ماده ۵ قانون ۲۹ شهریور ماه ۱۳۱۱ تسلیم نشده تا ششماه پس از تصویب این قانون بپذیرد .

تبصره ۱ ـ مقررات فوق شامل مستخدمین یا ورثهٔ مستخدمینی خواهد بود که در تاریخ تصویب اینقانون در خدمت دربار نباشند .

تبصره ۲ ـ استفاده از حقوق تقاعد یا وظیفه برای این طبقه درصورتی است که کسور تقاعد را یك جا یا بطور استهلاك به صندوق تقاعد کشوری بپردازند .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه یازدهم امردادماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تفتیش صحی حیوانات

مصوب ۲۵ شهریور ۱۳۱۴

ماده اول ـ صاحبان و مباشرین و مستحفظین اغنام واحشام موظفند بمحض

بروز مرض مسری بین حیوانات خود مراتب را فوراً بمأمورین تفتیش صحی حیواتی محل خود و اگر نباشد بحکومت یا نظمیه یا امنیه همان محل اطلاع دهند.

تبصره ـ صورت امراض مسری و علامات آن از طرف اداره کل فلاحت بوسیله اعلان باطلاع عامه خواهد رسید.

ماده‌دوم ـ کلیه مستخدمین دولت بمحض اطلاع ازوجود یابروزمرض‌مسری حیوانی‌مکلفند فوراً به‌نزدیکترین مأمور تفتیش‌صحی حیوانی مراتب‌را اطلاع‌دهند.

ماده سوم ـ هر حیوانی که‌مبتلا یا مظنون‌بابتلای‌یکی‌ازامراض‌مسری‌باشد باید بدون تأخیر از سایر حیوانات جدا و در محل علیحده نگاهداری شود.

ذبح و باز کردن جسد حمل و نقل و فروش و استعمال گوشت وپوست‌وروده و پشم حیوان مبتلای بامراض مسری ممنوع است.

ماده‌چهارم ـ درموقع بروزمرض مسری حیوانی‌رئیس تفتیش صحی‌حیوانی حق دارد مقررات ذیل‌را درمنطقهٔ که‌موردتهدید مرض‌قرارگرفته‌بموقع‌اجرا گذارد جدا کردن حیوانات مریض ازسالم ممانعت ورود یاعبورحیوانات سالم‌به‌منطقهٔ آلوده.

تلقیح حیواناتی که مستعد قبول مرض میباشند.

کشتن و دفن کردن حیوانات مریض.

ضد عفونی کردن طویله‌ها ـ اصطبل ها ـ و کلیه اشیائی که ممکن است موجب انتقال مرض شوند.

ماده‌پنجم ـ تهیه دوا و مایه‌هائی که تلقیح آن اجباری است و مخارج‌ضد عفونی کردن مجاناً بعهده اداره کل فلاحت است.

ماده‌ششم ـ مستخدمین تفتیش صحی حیوانی اقلا سه ماه‌یکمرتبه‌ـطویله‌ها اماکن مخصوصه تربیت حیوانات ـ کارخانه‌های مخصوص تهیه محصولات حیوانی را معاینه میکنند.

ماده هفتم ـ ۱ـ بگوشت حیواناتی که در مسلخ سالم تشخیص داده شوند مهر مخصوص زده میشود مفتش صحی هرمسلخ موظف است گوشت های غیرسالم رامعدوم ویا بصورتی دربیاورد که استفاده از آن برای مصرف ارتزاقی مقدور نباشد .

۲ ـ اداره تفتیش صحی محصولات حیوانی موظف است مؤسسات و کارخانجاتی را که بـه تهیه مصنوعات و محصولات حیوانی اشتغال دارند همیشه تحت تفتیش صحی قرار دهد .

۳ ـ مؤسسات مذکور در فوق موظفند محصولات خودرا طبقه بندی صحیح نموده و بطوریکه اداره کل فلاحت دستور میدهد برای صادرات بـار بندی نمایند روی لفاف هر بسته از محصولات مزبور توسط مأمورین صحی حیوانی نمره گذاری ومهر خواهد شد .

٤ ـ اداره کل فلاحت بایـد برای هر عدل محصولی که بـه ترتیب فوق نمره گذاری و مهر شده باشد تصدیق نامه صحی مجانی مطابق نمونه که بموجب نظامنامه معین میشود صادر نماید .

ماده هشتم ـ متخلفین ازمقررات این قانون محکوم بحبس ازیك تاهشت روز ویا جزای نقدی از ده ریال تا پانصد ریال خواهد گردید .

تبصره ـ متخلفین از ماده یك این قانـون در حکم متخلفین از دستورات صحی محسوب وبمجازات خلافی محکوم خواهند شد .

ماده نهم ـ تاریخ اجرای این قانون را درهریك ازایالات وولایات اداره کل فلاحت تعیین واعلان خواهد نمود .

این قانون که مشتمل بر نـه ماده است در جلسه بیست و پنجم شهریور مـاه یکهزار وسیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه ضرب ده میلیون ریال مسکوک مس

مصوب ۱۳ مهرماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد معادل مبلغ ده میلیون ریال مسکوک مسی بقطعات پنجاه دیناری (ده شاهی) ضرب نماید قطعات مزبور دارای اعتبار قانونی بقیمت اسمی بوده ومعادل آن ذخیره طلاونقره در خزانه بانك نگاهداشته خواهدشد . مخارج ضرب سکه‌های مزبوره ازمحل اعتبارضرابخانه تأدیه خواهد شد .

بانك ملی ایران مکلف‌است سکه‌های فوق رادرحدوداحتیاج بجریان‌بگذارد .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه سیزدهم مهر ماه یکهرار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح ماده ۲۷ قانون گذرنامه

مصوب ۲۰ خرداد ماه ۱۳۱٦

ماده واحده ـ ماده ۲۷ قانون گذرنامه مصوب بیستم دیماه ۱۳۱۱ لغو ومادهٔ ذیل بجای آن تصویب میگردد :

مدلول مادهٔ ذیل از اول آذر ماه ۱۳۱٤ نسبت بکسانی کــه جریمه مقـرر را تاکنون نپرداخته‌اند قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۲۷ ـ هر ایرانی که درخارجه گذرنامه خودرا مطابق قانون تمدید یــا

تجدیدنکنند باید درصورت عدم تمدید برای هرسال ده ریال ودرصورت عدم تجدید درآخر سال پنجم از تاریخ صدور گذرنامه علاوه بر قیمت گذرنامه معادل یك برابر آن نیز بعنوان جریمه تأدیه نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه بیستم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ــ دکتر طاهری

راجع به عواید دفتری نمایندگیهای سیاسی دولت شاهنشاهی درخارجه

قانون

مصوب ۲۰ شهریور ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ــ وزارت امور خارجه مجاز است عواید دفتری (شانسلری) نمایندگی‌های سیاسی وقونسولی دولت شاهنشاهی را در خارجه مطابق نظامنامه و تعرفهٔ که بتصویب هیئت وزراء خواهد رسید وصول نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه بیستم شهریور ماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس‌شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

فهرست

قسمت دوم ـ امتیازات

قسمت دوم - امتیازات

قسمت دوم
امتیازات

قانون

اعطای امتیاز نفت قسمتی از شرق و شمال شرق به شرکت نفت آمریك و ایران

مصوب ۱۵ بهمن ۱۳۱۵

تعریفات

بعضی اصلاحات مستعمله دراین قرارداد قطع نظر از هر معنی دیگری که ممکن است در حال یا در آتیه در موارد دیگر داشته باشد در این قرارداد مطابق تعریفات ذیل معنی خواهد شد :

دولت

یعنی دولت شاهنشاهی ایران

شرکت

یعنی شرکت نفت آمریك و ایران (شرکت سهامی «دلاور» از ممالك متحده امریکا) و تمام شرکتهای تابعه آن .

شرکت نفت آمریك و ایران

یعنی شرکت نفت آمریك وایران یا هرشخص حقوقی دیگری که این امتیاز

با تصویب دولت ایران مطابق ماده ۲۵ بدو منتقل شود .

شرکت تابعه

یعنی شرکتی که (این شرکت) حق تعیین بیش از نصف مدیران آنرا مستقیماً یا بطور غیر مستقیم داشته و یا بطور مستقیم یا غیر مستقیم مالك مقداری از سهام آن باشد کــه با آن مقدار سهم بیش از پنجاه در صد حق رای در مجمع عمومی آن برای شرکت تضمین شده باشد .

حوزه امتیاز

یعنی مساحت مذکور در بند (د) ماده (۲) این قرارداد .

نفت

یعنی روغن نفت خام و گازهای طبیعی و قیرها (اسفالتها) و مومهای طبیعی و تمام محصولات دیگری که یا از مواد مذکوره حاصل میشود و یا بوسیله مخلوط کردن این مواد با مواد دیگری بدست میآید

عملیات شرکت در ایران

یعنی تمام عملیات صنعتی و تجاری و فنی که شرکت منحصراً برای اجرای این امتیاز انجام میدهد .

تاریخ تصویب

یعنی تاریخی که امتیاز بتصویب مجلس وصحه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی رسیده است .

لیره استرلینگ

یعنی واحد پول رایج انگلیسی. یك شلینگ یك بیستم یك لیره استرلینگ

ویك پنس یك دوازدهم یك شلینگ میباشد .

تن

یعنی تن متریك (یکهزار کیلو گرام)

سال (سال تقویمی) وماه

یعنی دوره هائی از زمان که مطابق تقویم گر گرین (مسیحی) سال و ماه گفته میشود .

ماده اول

دولت بر طبق مقررات این امتیاز در حوزه امتیاز برای تفتیش و تفحص و جستجو و گمانه زدن و استخراج نفت حق انحصاری بشرکت میدهد و بعلاوه در تمام خاك ایران حق غیر انحصاری حمل وتصفیه نفت وبعمل آوردن آن بهرطریقه‌ای که آنرا قابل تجارت کند وانبار کردن و فروختن نفت درایران و صادر کردن آن را بشرکت اعطاء مینماید .

ماده دوم

الف ـ در ظرف سه سال اول بعداز تاریخ تصویب شرکت در حدود مساحتی که در نقشه امضاء شده منضم باین قرارداد با رنگ تعیین شده است بطور غیر انحصاری حق تفتیش و تفحص و جستجو و گمانه زدن برای پیدا کردن نفت را دارد .

ب ـ منتهی تا آخر سال سوم بعد از تاریخ تصویب شرکت باید دو ولایت از ولایات شرق ویا شمال شرق واقع در حوزه‌ای که درنقشه مذکور دربند (الف) معین شده و حدود ولایات مربوطه در آن نقشه با رنگ مشخص گردیده انتخاب نماید .

شرکت وزارت مالیه را در تهران از انتخابی که نموده است کتباً مستحضر خواهد داشت .

ج - شرکت بایـد منتهی تا آخر سال پانزدهم بعداز تـاریخ تصویب در دو ولایت مذکور دربند (ب) یك یا چند قطعه زمین بهرمساحت ووسعتی کهمیخواهد انتخاب نماید .

مجموع مساحت قطعه یا قطعاتی که باین ترتیب انتخاب میشود نباید بیش از یکصد هزار میل مربع انگلیسی باشد ودرهر صورت مساحت مذکور نباید ازحدود دو ولایتی که شرکت انتخاب کرده تجاوز کند (هرمیل ساده مطابق است بایكهزار وششصد ونه متر) شرکت دولت را از قطعه ویا قطعاتی که بشرح فوق انتخاب کرده است کتباً مطلع خواهد نمود وبهر اطلاعنامه نقشه ها واطلاعات لازمه برای تشخیص وتحدید قطعه یا قطعات منتخبه باید ضمیمه شود .

د - بعداز انتخاب دو ولایت مذکور دربند (ب) وتا انتخاب یکصد هزارمیل مربع حوزه امتیاز عبارت از مجموع دو ولایتی است کـه انتخاب شده است و بعداز آنکه یك یا چند قطعه مذکور در بند (ج) انتخاب گردید حوزه امتیاز عبارت از مساحت قطعه یا قطعاتی خواهد بود که بنحو مذکور در فوق انتخاب شده و دولت نیز به ترتیبی که ذکرشد ازانتخاب آن اطلاع حاصل نموده‌است .

ماده سوم

منتهی تا ششماه بعد از تاریـخ تصویب - شرکت تفتیشات معرفت‌الارضی و ژئو فیزیك و جغرافیائی خود را برای انتخاب دو ولایت مـذکور در بند (ب)از مـاده (۲) و تعیین نقاطی کــه چاههای امتحانی در آن نقاط حفر شود شروع خواهد کرد .

تفتیشات مزبور بدون وقفه بیوجه تا انتخاب دو ولایت فوق‌الذکر و با صرف نظر کردن از امتیاز (بطوریکه در ماده ۲٤ این قرارداد ذکر شده) ادامه خواهد داشت .

ماده چهارم

الف ـ قبل ازانقضای هیجده ماه از تاریخ تصویب شرکت شروع خواهدکرد که لااقل یك دستگاه حفاری برای حفر چاههای امتحانی بکار بیندازد و قبل از انقضای پنجسال از تاریخ تصویب لااقل باید سه دستگاه حفاری بدون وقفه بیوجه دائماً مشغول کارباشد تا چاهها بعمقی که مناسب با تحصیل نفت باشد برسد .

ب ـ هریك ازچاههای امتحانی باید لااقل تا عمق یك هزارمتر (۱۰۰۰متر) حفر گردد مگراینکه درعمق کمتری به نفت قابل‌استفاده برسد (تشخیص‌اینموضوع بنظرشرکت است) ویا آنکه برزمین شناسان شرکت مسلم شود که نفت قابل‌استفاده درآن نقطه وجود ندارد .

ج ـ چنانچه مدلل شود نفت قابل تجارت‌ممکن است استخراج‌گردد باید عده دستگاههای حفاری لااقل بششدستگاه رسیده و عملیات بدون وقفه تعقیب شود تا آنکه ذخیره قابل ومهمی ازنفت تهیه ویا ازامتیاز صرفنظر گردد .

د ـ هرگاه شرکت طبق مقررات ماده (۳) و بندهای (الف ـ ب ـ ج) این ماده عمل ننماید دولت حق خواهد داشت بشرکت اخطار کند که مایل بفسخ این امتیاز میباشد و ششماه بعد از ابلاغ اخطاریه مزبور بشرکت این امتیار ملغی و کان لم یکن خواهد بود .

ه ـ شرکت هر سه ماه گزارشی راجع بکارهای مربوطه به حفر چاهها و عمق آنها و مقدار نفتی که از هرحفرتازه بدست آمده است بوزارت مالیه درتهران

خواهد داد . بهر گزارشی نقشه هائی ضمیمه خواهد شد که در آنها محل چاههائی که مشغول حفر آنها می‌باشند ویا چاههائی که درآن مدت متروك شده‌اند معین شده باشند .

و ـ شرکت تعهد مینماید در صورتیکه نفت بمقدار قابل تجارت درنتیجه حفریات خود درحوزه امتیاز پیدا نماید توسعه عملیات مزبور را با جدیت و حسن نیت بدون وقفه بیوجه ادامه دهد بنحویکه استفاده تجارتی از منابع نفت ممکن گردیده و چنانچه استعداد منابع مکتشفه در حوزه امتیاز اجازه دهد استخراج سالیانه را لااقل بشش ملیون تن برساند .

ماده پنجم

شرکت حق غیر انحصاری ساختن و دارا بودن لوله های نفت را داشته وابتدا و انتها وجای لوله‌های نفت وسایر مؤسسات وعملیات خودرا (با رعایت حقوقی که قبلابشرکت سهامی نفت انگلیس وایران بموجب قرارداد مورخ بیست ونهم آوریل ۱۹۳۳ داده شده) تعیین مینماید .

ماده ششم

۱ ـ وجوهی که بموجب مقررات این قرار داد (علاوه بر وجوه مذکور در سایر مواد) باید ازطرف شرکت بدولت تأدیه شود بشرح ذیل است :

الف ـ حق‌الامتیازسالیانه مبلغ‌چهارشلینگ برای هرتن نفتی‌که برای‌مصرف داخلی درایران بفروش میرسد ویا ازایران صادر بشود .

ب ـ پرداخت مبلغی‌معادل بیست درصد منافعی که بسهام عادی شرکت‌توزیع میشود پس از وضع پرداخت مبلغی معادل پنج درصدسرمایه‌ای که ازطرف شرکت

در ایران بکار افتاده و قبلا بسهام عادی شرکت توزیع گـردیده است خواه منافع توزیع شده بسهام عادی بعنوان سهم منافع یکی ازسنوات بوده ویا از وجوه ذخیره شرکت بعمل بیاید .

درهرحال مبلغ پنج درصدیکــه بسهام عادی بشرح فوق قبلا تقسیم می‌شود هیچوقت نباید از سیصد هزار (۳۰۰۰۰۰) لیره تجاوز نماید .

میزان قطعی سرمایه که از طرف شرکت درایران بکار افتاده در روز شروع بصدور تجارت نفتی که شرکت در ایران بدست آورده است از روی دفاتر محاسباتی شرکت معین میشود .

ج ـ مجموع مبالغی که برای هرسال مسیحی برحسب بندهای (الف‌وب) فوق از طرف شرکت تادیه میشود هیچوقت از حدود ذیل کمتر نخواهدبود .

(۱) پس از چهار سال و نه مــاه از تاریج تصویب تا پنج سال سالیــانه ۳۰۰ هزار لیره .

(۲) از نه سال ونه ماه از تاریخ تصویب سالیانه پانصد هزار لیره .

(۳) از سیزده سال ونه ماه پس از تاریخ تصویب تاآخر مدت امتیاز سالیـانه ششصد هزارلیره .

۲ ـ تادیه وجوه مذکور در این ماده بطریق ذیل بعمل خواهدآمد :

الف ـ مبلغ حداقل مذکور در بند (۱ج) این ماده هرسه‌ماه باقساط مساوی در سی ویکم مارس وسی‌ام ژون وسی‌ام سپتامبر و سی‌ویکم دسامبر هرسال واولین دفعه درربع آخر سال پنجم‌کامل بعد از تاریخ تصویب تادیه میشود .

ب ـ ۲۸ فوریه هرسال مبالغ حق‌الامتیاز سال قبل بابت هر تن نفت مذکور

در بند (۱ الف) بعد از وضع مبلغ حداقل که قبلا مطابق بند (۲ الف) اینماده تادیه گردیده است .

ج ــ مبالغ لازم التادیه بدولت برحسب بند (۱ـب) این ماده در موقع تقسیم منافع سهام عادی شرکت پرداخته خواهدشد .

۳ ــ در موقع انقضای این امتیاز وهمچنین در صورت ترك آن از طرف شرکت مطابق ماده ۲٤ شرکت مبلغ معادل بیست درصد (۲۰٪) از بابتهای ذیل‌را بدولت ایران تادیه خواهد کرد :

الف ــ از مجموع ذخائر شرکت در تاریخ انقضاء یا ترك امتیاز .

ب ــ از مبلغ موجودی شرکت درتاریخ انقضاء یا ترك امتیاز .

پرداخت وجوه لازم التادیه بدولت برحسب این بند یك ماه بعد از تاریخ تشکیل مجمع عمومی شرکت که بعداز انقضاء یا ترك امتیاز تشکیل میشود انجام خواهد گرفت .

٤ ــ دولت حق خواهد داشت که محاسبات مربوط به مقررات این ماده را که منتهی تا ۲۸ فوریه هر سال بابت سال گذشته فرستاده میشود تفتیش و رسیدگی نماید .

٥ ــ برای جلوگیری از امکان توجه ضرر بدولت در موقع تغییر قیمت پول انگلیس طرفین بشرح ذیل توافق حاصل نمودند :

الف ــ هرگاه موقعی قیمت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ (٦ لیره استرلینگ) در مقابل یك اونس تروی (Ounce troy) تجاوز نماید . برای هرپنی (Penny) که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یك اونس تروی (Ounce tray) درروز پرداخت قیمت طلا ترقی‌نماید . برکلیه مبالغ لازم التأدیه‌به

دولت ازطرف شرکت بموجب این قرارداد (باستثنای مبالغی که برحسب جزوهای ۱ ب) و ۳ الف و ب) این ماده باید بدولت برسد) بمیزان یك یکهزار و چهارصد و چهلم ($\frac{۱}{۱۴۴۰}$) مبالغ مزبوره افزوده خواهد گردید.

ب ـ هرگاه موقعی دولت تصور کرد باینکه دیگر طلا مبنای‌عمومی قیمتها و معاملات نیست و طریق تأدیه‌های مذکور در فوق تضمینی را که منظور طرفین است برای دولت فراهم نمینماید طرفین موافقت مینمایند که وضعیت تضمین‌مزبور را تغییر دهند و درصورت عدم حصول موافقت. قضیه مطابق ماده (۲۷) بحکمیت ارجاع خواهدشد و حکمیت در صورتیکه قائل‌بتغییر تضمین مذکور دربند (الف) مذکور در فوق بشود. شرایطیرا که باید جانشین تضمین مذکور گردد معین و تاریخ اجرای آنرا نیز معلوم خواهد نمود.

۶ ـ هرگاه در پرداخت مبالغ لازم التأدیه بدولت مطابق تاریخهای مقرر در اینقرارداد اتفاقاً از ناحیهٔ شرکت تأخیر بعمل آید. برای مدت تأخیر از قرار پنج درصد (۵٪) درسال فرع وجوه مزبوره را شرکت خواهد پرداخت.

ماده هفتم

شرکت میتواند سهام ممتازه ای با منافع شش درصد که حق اولویت در اخذ منافع داشته باشد به قیمت اسمی بفروشد. منافع شش در صد صاحبان سهام ممتازه مزبور قبل از اینکه هیچگونه وجهی بابت منافع بسهام عادی ویا بدولت داده شود پرداخته خواهد شد.

در موقع تصفیه امورویا موقع انحلال‌شرکت. سهام ممتازه حق خواهندداشت تمام قیمت اسمی خودرا بعلاوه منافعی که بابت گذشته طلبکارمیباشند قبل ازتقسیم منافع بسهام عادی ویا بدولت دریافت دارند.

شرکت حق خواهد داشت کــه میزان سهام ممتازه اشاعه یافته را با پرداخت قیمت کامل آنها و منافعی که در تاریخ باز خرید طلبکار هستند تقلیل دهد .

ماده هشتم

۱ ــ شرکت در مدت بیست و پنج سال اول عملیات خود در ایران ازهرگونه مالیات وعوارض بنفع دولت یا شهرداری‌ها که فعلاً معمول است و یا درآینده وضع شود معاف بوده و درعوض مبالغ ذیل را بدولت تادیه خواهد نمود .

الف ــ در مدت بیست و پنج سال اول این قرار داد از تاریــخ تصویب . در تاریخ بیست و هشتم فوریه هرسال مبلغ نه (۹) پنس بابت هر تن از شش‌ملیون تن (۶۰۰۰۰۰۰ تن) نفتی که بابت سال گذشته مسیحی مشمول حق‌الامتیاز مقرر در جزو (۱ الف) از ماده (۶) میگردد و شش پنس (۶ پنس) بابت هر تن نفت اضــافه بررقم شش میلیون تن (۶۰۰۰۰۰۰ تن) مذکور در فوق .

ب ــ شرکت تعهدمینماید‌مبالغی‌که برطبق‌بند مذکور درفوق تأدیه مینماید هیچوقت در مدت تاآخر سال دهــم از تاریخ تصویب کمتر از پنجــاه هزار لیره (۵۰۰۰۰ لیره) و بعد از تاریخ مزبور کمتر از هفتاد و پنج هزار لیره (۷۵۰۰۰-لیره) نباشد

اولین تأدیه از بابت پرداختی مذکور درفوق یك سال تمام بعد از ربع آخر سال پنجم ازتاریخ تصویب بعمل خواهدآمد .

۲ ــ قبل‌ازانقضای بیست‌وپنجمین‌سال ازتاریخ تصویب . طرفین نسبت بمیزان مبالغی که شرکت درازای‌معافیت کامل عملیات خود ازهرگونه مالیات بنفع دولت و شهرداری ها در بقیهٔ مدت امتیاز باید بپردازد توافق نظر حاصل خواهند نمود

ماده نهم

الف ـ هرزمین بایر متعلق بدولت کـه شرکت برای عملیات خود در ایران لازم بداند واز برای مقاصد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد مجاناً بشرکت واگذار خواهد شد . طریقه تحصیل اراضی مذکور بترتیب ذیل خواهد بود .

هروقت قطعه‌ای از اراضی مذکوره مورد احتیاج شرکت واقع میشود بایـد شرکت یك یاچندین نقشه‌ای کـه در روی آن زمین مورد احتیاج با رنگ‌آمیزی مشخص گردیده باشد بوزارت مالیه ارسال بدارد .

دولت در صورتیکه اعتراض نداشته بـاشد متعهد می‌شود که درظرف سه ماه ازتاریخ وصول تقاضای شرکت موافقت خودرا اظهار بدارد .

ب ـ اراضی دائرمتعلق بدولت را که‌شرکت احتیاج پیدا میکند بطریقی که در جزء قبل مذکور است ازدولت تقاضا خواهد کردودولت درظرف سه ماه‌موافقت خود را در مقابل تقاضای شرکت دایـر بفروش آن اراضی اشعار خواهـد داشت در صورتی که دولت اعتراضی واحتیاجی باراضی مزبوره نداشته باشد قیمت این اراضی را شرکت تأدیه خواهد کرد قیمت مزبوره بـاید عادلانه بـاشد و از قیمت متعارفی اراضی که از همان نوع بوده وهمان مصرف را داشته ودر همان حوزه واقع شده‌باشد نباید تجاوز نماید .

ج ـ در صورتیکه دولت در مقـابل تقاضا های پیش بینی شده در جزو های (الف وب) مذکور درفوق جوابی‌ندهدپس از انقضای‌دوماه از تاریخ وصول‌تقاضاهای مزبور شرکت تذکر نـامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد چنانچه بتذکر نـامه مزبور نیز در ظرف یکماه از تاریخ وصول جوابـی داده نشود سکوت دولت بمنزله تصویب تلقی خواهد گردید .

د ـ اراضی را کـه متعلق بدولت نیست و برای شرکت لازم باشد بـا توافق باصاحبان اراضی مزبور وباتوسط دولت شرکت تحصیل خواهد کرد درصورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت بصاحبان اراضی مزبور اجازه نخواهد داد که بیش‌از نرخ متعارفی اراضی متشابه مجاور مطالبه نمایندبرای تقویم اراضی مذکورمنظوری که شرکت ازمصرف آنها دارد مأخذ قرار داده نمیشود .

هـ ـ ابنیه تاریخی ومحلهائی که‌جنبهٔ تاریخی یاصنعتی دارند وهمچنین‌توابع آنها تادویست متر مسافت ازمقررات مذکوره مستثنی هستند .

و ـ شرکت حق غیر انحصاری خواهد داشت کـه فقط در حوزه امتیازی نه جای دیگر و از هرزمین بایر متعلق بدولت برای مصرف عملیات خود از هرنوع خاك وشن‌وسنگ آهك وسنگ‌گچ وسنگ‌ومصالح ساختمانی دیگر مجاناً استفاده نماید مسلم است کـه اگر استفاده از مواد مذکوره موجب ضرر شخص ثالثی باشد بایدشرکت جبران خسارات ذوی‌الحقوق را بنماید .

ماده دهم

عملیات شرکت درایران بطریق ذیل محدود میشود :

۱ ـ ساختمان هرخط آهن وهربندر موکول بحصول موافقت قبلی‌بین‌دولت وشرکت خواهد بود .

۲ ـ اگر شرکت مایل بداشتن سرویس تلفون وتلگراف وتلگراف بی‌سیم و هواپیمائی باشد باید قبلا موافقت دولت را دراین خصوص جلب کند .

اگر دولت‌برای‌دفاع‌ملی یادر موقع‌پیش‌آمدهای فوق العاده دیگری‌احتیاج بوسائط نقلیه و وسائل ارتباطیه شرکت پیـدا کـند . تعهد مینماید حتی الامکان کمتر موجب تضییق عملیات شرکت بشود . ونیز خساراتی‌را که‌ازاین‌حیث متوجه

شرکت میگردد بطور حقانیت جبران نماید .

ماده یازدهم

الف ـ شرکت مجاز است که بدون تحصیل پروانه مخصوصی آنچه را که منحصراً برای مصرف اعضاء و مستخدمین خود لازم دارد وارد نموده وحقوق گمرکی ومالیاتهای معمولی حین ورود را بپردازد .

شرکت تدابیر لازمه را اتخاذ خواهد نمود کـه اجناس وارده باشخاصی غیر مستخدمین خودش فروخته یاواگذار نگردد .

ب ـ شرکت بدون تحصیل پروانه مخصوصی حق خواهد داشت کـه لوازم ومصالح وآلات طبی و جراحی و ادویه‌ای‌راکه برای مریضخانه ها ومطب‌های خود در ایران لازم دارد وارد نماید و اشیاء و اجناس مذکوره در موقع ورود از تـأدیه حقوق گمرکی وهرنوع مالیات وعوارض بدولت وشهرداریها معاف خواهد بود .

ج ـ بدون تحصیل هیچگونه پروانه ای و بدون پرداخت هیچ نوع حقوق گمرکی ومالیات وعوارض بدولت و شهرداریها شرکت حق خواهد داشت آنچه را که منحصراً برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید .

د ـ صدور محصولات نفتی ازپرداخت حقوق گمرکی وهرنوع مالیات وعوارض بدولت وشهرداری ها معاف خواهد بود .

ماده دوازدهم

الف ـ شرکت ومستخدمینش ازحمایت قانونی دولت بهره‌مند خواهند بود.

ب ـ دولت در حدود قوانین ومقررات کشوری همه نوع تسهیلات ممکنه را برای عملیات شرکت مبذول خواهد داشت .

ج ـ هرگاه دولت در حوزه امتیازیه باشخاص دیگری امتیازاتی برای بکار

انداختن سایر معادن اعطاء کند باید وادار نماید که احتیاطات لازمه رابعمل آورند که عملیات آنها بمؤسسات وعملیات شرکت خسارتی وارد نسازد .

د ـ شرکت مکلف است منطقه‌ای را که برای ساختن خانه و دکاکین وسایر بناهای دیگرخطرناك است تعیین کند تادولت بتواند اهالی را مسبوق وازسکونت در آن محل منع نماید .

ماده سیزدهم

شرکت‌ملزم نخواهدشد که هیچ‌قسمتی ازوجوه خود ومخصوصاً درآمدحاصله از فروش صادرات خودرا بپول ایرانی تبدیل نماید .

مستخدمین خارجی شرکت مجاز خواهند بود که اسعاریرا کـه بابت حقوق خود دریافت میدارند صادر نمایند .

ماده چهاردهم

الف ـ شرکت راجع به عملیاتی کـه مطابق این قرارداد در ایران مینماید جمیع وسایل معمول ومناسب را برای تأمین صرفه جوئی واستفاده کامل از عملیات خود وبرای حفظ مخازن تحت الارضی نفت وبرای استفاده از امتیاز خود بطوریکـه مطابق آخرین ترقیات علمی وقت باشد بکار خواهد برد .

ب ـ هرگاه در حوزه امتیاز مواد معدنی غیر از نفت وبیشه ها و جنگلهای متعلق بدولت موجود باشد شرکت نمیتواند آنها را بکار انداخته واستفاده نماید و یا مانع عملیات واستفاده دیگران بشود (مشروط براینکه مقررات جزو(ج) ازماده (۱۲) رعایت بشود) .

ولی در صورتیکه مواد معدنی بیشه و جنگلهای مذکور برای تجسس و

استخراج نفت لازم باشد شر کت با پرداخت قیمت عادله بدولت حق استفاده از آنها را خواهد داشت .

ج ـ کلیه حفریاتیکه منجر بکشف نفت نگشته وآب ویا مواد قیمتی دیگر در آن پیدا میشود باید برای دولت حفظ شود و فوراً شر کت دولت را از کشفیات مزبور مطلع سازد و دولت هرچه زودتر ممکن باشد بشر کت تمایل خود را نسبت بتصرف حفریات مزبور اعلام خواهد داشت و درصورت تصرف آنها دولت مراقبت خواهد کرد که مانع عملیات شر کت نشود .

ماده پانزدهم

شر کت تعهدمینماید هرموقعی که نمایندهٔ دولت تقاضا کند درمدت مناسبی بخرج خود سوادهای صحیح از تمام طرحها و نقشه‌ها ورسمها و سایرمدارك واسناد راجع بوضعیت‌سطح الارضی و طبقات الارضی و حفر چاهها مربوط بحوزه امتیازیه که موجود دارد بوزارت مالیه بدهد

بعلاوه در تمام مدت امتیاز شر کت تمام اطلاعات مهم علمی و فنی را که از نتیجه عملیات خود در ایران بدست آورده بدولت ارسال خواهد داشت .

تمام اسناد و مدارك مزبوره را دولت بعنوان محرمانه تلقی خواهد نمود .

ماده شانزدهم

الف ـ دولت بمیل خود در هرموقع مناسبی حق خواهد داشت امر بتفتیش عملیات فنی‌شر کت درایران نموده وبرای‌اجرای این‌مقصود ازاهل خبره‌ومتخصصین فنی مأمورین بگمارد .

ب ـ شر کت‌تمام مدارك واسناد مربوط باطلاعات‌علمی وفنی وتمام مؤسسات ووسائل وآلات‌اندازه گرفتن‌استخراج نفت‌را دردسترس مأمورین خبره ومتخصصین

دولت خواهد گذارد و بعلاوه مأمورین مزبور در تمام ادارات شرکت در تمام خاك ایران حق تحصیل هرگونه اطلاعی را خواهند داشت .

ماده هفدهم

بعد از شروع بصادرات نفت بمقدار تجارتی دولت حق تعیین یکنفر نماینده را خواهد داشت ونماینده مزبور (ماموردولت شاهنشاهی) نامیده‌شده واختیارات ذیل را خواهد داشت :

۱ ـ اطلاعاتی را کــه در حدود حق صاحبان سهام شرکت است از شرکت تحصیل نماید .

۲ ـ در تمام جلسات هیئت مدیره و کمیته‌های آن و درتمام جلسات مجمع عمومی که‌برای مذاکره درمسائل راجع بروابط دولت و شرکت تشکیل شده باشد حضور بهمرساند .

۳ ـ کمیته‌ای را که شرکت بقصد توزیع اعتبار مذکور درماده ۱۸ و برای نظارت درتحصیل ایرانیان درآمریکا تشکیل‌میدهد بسمت رسمی و با حق رای‌قاطع ریاست نماید .

٤ ـ تقاضا نماید که جلسات مخصوص هیئت مدیره هر وقت کــه لازم بداند برای مذاکره در مسائلی که دولت پیشنهاد مینماید تشکیل گردد .

جلسات مزبوره درمدت سی روز بعد از وصول تقاضای کتبی بمنشی شرکت تشکیل خواهد شد .

شرکت بابت حقوق‌وسایرمخارج نماینده مزبورسالیانه دوهزارلیره‌استرلینگ بدولت خواهد پرداخت دولت کتباً شرکت را از تعیین نماینده مزبور و یا جانشین او مطلع خواهد ساخت .

ماده هیجدهم

۱ ـ طرفین تصدیق دارند وقبول مینمایندکه اصلی‌که مداراجرای اینقرارداد میباشد آنست که در منافع طرفین‌حفظ حداعلای منتج بودن وصرفه جوئی‌دراداره وعملیات شرکت در ایران ضرورت عالی دارد .

۲ ـ مسلم است که شرکت صنعتگران و مستخدمین فنی و تجاری خود را باندازه‌ای که اشخاص ذی صلاحیت وباتجربه در ایران یافت شود از اتباع ایران انتخاب خواهد کرد .

واین نیز مسلم است که مستخدمین غیر فنی شرکت منحصراً از اتباع ایران خواهندبود .

۳ ـ طرفین موافقت مینمایند دراینکه طرح عمومی مطالعه وتهیه‌نمایند که برطبق آن هرسال و مرتباً مستخدمین غیر ایرانی را تقلیل داده وبجای آنها بطور تصاعدی در کوتاه ترین مدت ممکن ازاتباع ایرانی بگمارند .

٤ ـ بعد از تاریخ شروع بصادرات نفت بمقدار تجارتی شرکت سالیانه مبلغ ده هزارلیره استرلینگ برای‌اینکه اتباع‌ایران درآمریکا علوم‌وفنون مربوط‌بصناعات نفت را فرا گیرند تخصیص‌خواهد داد . اعتبار مذکور بوسیله یك کمیته‌ایکه‌مطابق ماده ۱۷ تشکیل میشود بمصرف خواهد رسید .

ماده نوزدهم

شرکت تشکیلات و مخارج تأسیسات و تفتیش و اداره وسائل صحی و صحت عمومی را مطابق جدید ترین طریقه بهداشت معموله درایران در تمام اراضی وابنیه ومساکن اعضاء وعملیات خود که در حوزه امتیازیه‌کار میکنند بعهده میگیرد .

ماده بیستم

هروقت شرکت اسهام جدیدی در معرض فروش عمومی میگذارد باید دفاتر ثبت تقاضای اشتراك آنرا در همان موقع که در سایر نقاط شروع میشوددرتهران نیز برقرار نماید .

ماده بیست‌و یکم

بعد از شروع باستخراج نفت شرکت برای احتیاجات داخلی ایران وازآن جمله احتیاجات دولت بنزین (Motor Spirit) و نفت لامپ (Kerosene) و مازوت (fuel oil) که ازنفت ایران حاصل میشود براساس ذیل خواهد فروخت :

الف ـ در اول ژوئن هرسال کمپانی معدل قیمتهای (فوب) رومانی را راجع به بنزین و نفت لامپ و مازوت و معدل قیمتهای (فوب) خلیج مکزیك را راجع بهریك از مواد مذکوره نسبت بمدت دوازدهماه گذشته تاتاریخ ۳۰ آوریل معین خواهد کرد .

نازلترین معدل های مذکور اختیار و (اساس قیمتها) برای سالی که از اول ژوئن شروع میگردد قرار داده میشود .

قیمتهای اساسی بمنزله قیمت در تصفیه خانه تلقی میگردد .

ب ـ شرکت بنزین و نفت لامپ ومازوت را بترتیب ذیل خواهد فروخت :

۱ـ بدولت برای احتیاجات اختصاصی خودش ولی نه برای فروش بدیگران مطابق (قیمتهای اساسی) مذکور درجزو (الف) فوق باتخفیف بیست و پنج درصد (٪۲۵)

۲ ـ بسایر مصرف کنندگان مطابق همان (قیمتهای اساسی) با تخفیف ده درصد (٪۱۰).

ج - شرکت حق دارد که به قیمتهای اساسی مذکور در جزء (الف) مخارج واقعی حمل و نقل وتوزیع و فروش وهمچنین مالیات و عوارض موضوعه برمحصولات مزبوررا بیفزاید .

د - دولت‌صادر کردن‌محصولات‌نفتی‌را که‌مطابق‌مقررات فوق شرکت‌فروخته است قدغن خواهد کرد .

ماده بیست‌و دوم

۱ - **الف** - درمدت ده سال آخر امتیاز و یا در فاصله دوسال پس از اطلاع قبلی که راجع به ترك امتیاز مطابق ماده **۲٤** داده میشود شرکت جز بشرکتهای تابع خود حق فروش یا انتقال یك یا چندین قسمت از اموال غیر منقول خود را که در ایران است ندارد درمدت های مذکور نیز شرکت حق انتقال وخارج کردن هیچ قسمتی از اموال منقول خودرا ندارد مگر اینکه اشیاء مزبوره از حیز انتفاع افتاده باشد .

ب - در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قطعه از اراضی را که شرکت مجاناً از دولت تحصیل کرده است نمیتواند انتقال دهد وهمچنین هیچیك از اموال منقول خود را نیز باستثنای آنچه غیر مفید ویا اینکه دیگر مورد احتیاج عملیات شرکت در ایران نیست (جز در مورد بند (۲) از ماده (۲٤)) نمیتواند از ایران خارج نماید .

۲ - در خاتمه امتیاز خواه بواسطه انقضای عادی مدت ویا بهر نحو دیگری پیش آمد کرده باشد تمام دارائی شرکت در ایران بطور سالم و قابل استفاده بدون هیچ مخارج وقیودی متعلق بدولت ایران میگردد .

۳ - جمله (تمام دارائی) مشتمل است بر تمام اراضی و ابنیه و کارخانه‌ها

و ساختمانها و چاهها وسد های دریائی و راهها ولوله های حمل نفت وپل ها ورشته نقب های فاضل آب و وسائل توزیع آب وماشینها و مؤسسات وتجهیزات (از آن جمله آلات وادوات) از هر قبیل و تمام وسائط نقلیه (مثلاً از قبیل اتومبیل و آئروپلان) و تمام اجناس انبار شده‌وسایر اشیائی که شرکت در ایران برای‌اجرای این امتیاز از آن استفاده مینماید.

ماده بیست و سوم

طرفین متعاهدین اعلام میدارند که اجرای این قرارداد مبنی براصول متقابل حسن نیت وصداقت وتفسیر معقول ومتناسب این قرارداد باشد.

شرکت صریحاً تعهد مینماید که درهروقت ودر هرموقع حقوق و امتیازات ومنافع دولت را درنظر داشته واقدام بهیچ عملی ویاخود داری ازعملی کـه موجب زیان دولت باشد ننماید.

این امتیاز را دولت جز در مورد بند (د) از ماده (٤) لغو نخواهد کرد ومفاد مقررات آن در آتیه بوسیله هیچ قانون عمومی وخصوصی ویا هیچیك ازدستورات ونظامات اداری ویاعملیات مقامات اجرائیه قابل تغییر نخواهد بود.

ماده بیست و چهارم

۱ ـ شرکت حق خواهد داشت که در آخر هرسال مسیحی این امتیازراترك نماید مشروط بر اینکه درمدت هفت سال اول از تاریخ تصویب ششماه قبل و برای بقیه مدت امتیاز دوسال قبل دولت را کتباً ازنیت خود مطلع سازد.

۲ ـ اگر شرکت در مدت ۱۷ سال اول از تاریخ تصویب این امتیاز را ترك نماید مجـاز خواهد بود که اموال منقول خود را با معافیت ازکلیه حقوق گمرکیو سایر حقوق وعوارض صادر نماید ویا آنکـه به اختیار خود بهر خریداری کـه

بخواهد اموال مزبور را با پرداخت حقوق گمرکی وسایر حقوق و عوارض مربوطه وقت بفروش برساند .

۳ ـ اگر ترك امتیاز بعد از مدت هفده سال اول واقع شود . بعد از انقضای دوسال مهلت مذکور دربند (۱) این ماده کلیه دارائی شرکت درایران (بطوریکه در قسمت ۳ ماده ۲۲ تصریح شده) مجاناً و بدون هیچگونه قیدی بطور سالم و قابل استفاده ملك دولت‌خواهد شد وشرکت درآینده ازهرگونه تعهدی بری خواهد بود.

چنانچه نسبت به تعهدات طرفین مربوط به قبل ازانقضای مدت مذکوردر فوق اختلافاتی حاصل شود به طریق حکمیت مذکور در ماده (۲۷) فیصله خواهد یافت .

ماده بیست و پنجم

این امتیاز برای مدت شصت سال کـه ابتدای آن از تاریخ تصویب شروع میشود بشرکت اعطا میگردد قبل از تاریخ انقضای مدت این‌امتیاز نمیتواند خاتمه پیدا کند مگر در موارد ذیل :

اولاً ـ در موردی که شرکت برطبق ماده (۲٤) امتیاز را ترك نماید .

ثانیاً ـ درمورد بند (د) ازماده (٤) .

ثالثاً ـ اگر محکمه حکمیت‌براثر ابتکار تخلفی نسبت به اجرای مقررات‌این قرارداد ابطال آن را اعلام بدارد .

تخلف به معنی مذکور در فوق منحصر بموارد ذیل است :

الف ـ هرگاه مبلغی که برحسب رأی محکمه حکمیت باید بدولت پرداخته شود تایکماه بعد از تاریخ صدور رأی تأدیه نگردد .

ب ـ هرگاه تصمیم برانحلال اختیاری ویااجباری شرکت گرفته شود .

ج ـ هرگاه ثابت شود که شرکت بر خلاف مصالح عالی کشور عمل کرده است .

در مورد سایر تخلفات که نسبت بمقررات این قرارداد از هریك از طرفین ناشی شود محکمه حکمیت درجهٔ مسئولیت ها و اثرات مترتبه بر آن را تعیین خواهد نمود .

هر نوع انتقال این امتیاز مشروط بتصویب دولت است ولی در هر صورت شرکت متعهداست نگذارد اکثریت سهام آن بدست غیر آمریکائی و یا غیر ایرانی بیفتد .

هیئت مدیره شرکت باید همیشه آمریکائی و یا ایرانی باشد .

ماده بیست و ششم

هر تخلف یاغفلت وقصوری از طرف شرکت راجع باجرای تعهدات ومقررات وشرایط این قرارداد که ناشی ازفرس ماژور باشد بدولت حق نخواهد داد شرکت را تعقیب وآنرا متخلف ازاین قرارداد محسوب دارد .

اجرای هریك از مقررات این قرارداد که در اثر فرس ماژور بتأخیر افتد موجب این خواهد شد که مدتی مساوی مدت تأخیر بمدتیکه برای اجرای تعهد شرکت طبق این قرارداد لازمست اضافه شود بعلاوه هرگاه در مدت تأخیر خساراتی وارد شده وبرای ترمیم آن نیز مدتی لازم باشد مدت مزبور هم برمدت های فوق اضافه میگردد .

معهذا بین طرفین مقرر است که مدت مذکور در ماده (۲۵) این قرارداد بهیچوجه تمدید نخواهد شد مگر در صورتیکه استخراج و صادرات نفت شرکت برای لااقل شصت روز متوالی بعلت فرس ماژور که در داخله ایران رویداده متوقف شده باشد .

اختلافات حاصله بین دولت وشرکت نسبت بمورد فرس‌ماژور بطریق حکمیت مذکور در ماده (۲۷) فیصله خواهد یافت .

ماده بیست و هفتم

الف ـ هر قبیل از اختلافات حاصله بین طرفین و مخصوصاً اختلافات ناشی از تعبیر مدلول این امتیازنامه وحقوق ومسئولیت‌های مقرره در آن وهمچنین هر اختلاف نظر در مواردی که بموجب این امتیاز نامه محتاج بتوافق نظر طرفین است بطریق حکمیت قطع و فصل خواهد شد .

ب ـ طرفی که تقاضای حکمیت میکند باید تقاضای خود را بطرف دیگر کتباً ابلاغ نماید .

طرفین هریك یك حکم معین نموده و حکمین قبل ازشروع بحکمیت یك حکم ثالثی انتخاب خواهند کرد هر گاه حکمین نتوانند درظرف دو ماه نسبت بـه تعیین حکم ثالث توافق نظر حاصل نمایند حکم مزبور را بتقاضای یکی ازطرفین رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی تعیین خواهد نمود و چنانچه رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی از حیث ملیت و تابعیت مطابق جزو (ج) حائز شرایط لازمه برای تعیین حکم ثالث نباشد حکم ثالث بوسیله نـایب رئیس دیوان مزبور معین خواهد شد .

ج ـ حکم ثالث باید از ملت ایران و یا امریکا نباشد و بعلاوه ارتباط نزدیك نیز نه با ایران و نه با ممالك متحده امریکا از حیث تعلق بیکی ازمستملکات یاممالك تحت‌الحمایه و یا مستعمرات و ممالك تحت قیمومت و ممالکی که بوسیله یکی از مملکتین مذکور در فوق اداره و یا اشغال شده ویا مثل اینکه در خدمت یکی از ممالك مزبوره بوده و یا میباشد نداشته باشد .

د ـ اگر یکی از طرفین شصت روز بعد از وصول تقاضای حکمیت طرف مقابل حکم خود را معین نکرد و یا تعیین آنرا بطرف دیگر ابلاغ ننماید طرف مزبور حق خواهد داشت که از رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی (یا از نائب رئیس در موردیکه مطابق قسمت اخیر جزو (ب) پیش بینی گردیده) تقاضا نماید که یك حکم منفرد ذیصلاحیت‌مطابق مقررات مذکور درفوق تعیین کند و دراین صورت اختلاف فیمابین بوسیلهٔ حکم منفرد مزبور قطع و فصل خواهد گردید .

هـ ـ اصول محاکمات در حکمیت مطابق همان اصولی خواهد بود که در موقع حکمیت در دیوان داوری دائمی بین‌المللی معمول و مجری است .

وقت و محل حکمیت را برحسب مورد حکم ثالث یا حکم منفرد مذکوردر جزو (د) معین خواهد کرد .

و ـ رأی حکمیت مستند بر اصول قضائی مذکور در ماده (۳۸) اسناسنامه دیوان داوری دائمی بین‌المللی بوده و قابل تجدیدنظر نخواهد بود .

ز ـ مخارج حکمیت بنحویکه دررأی حکمیت معین میشود تأدیه خواهد گردید.

ماده بیست و هشتم

منتهی در ظرف شصت روز بعد از تاریخ تصویب شرکت باید اقامتگاه خود را در طهران معلوم و شخصی که سمت نمایندگی از طرف شرکت را خواهد داشت معین نماید .

ماده بیست و نهم

این قرارداد پس از تصویب مجلس و توشیح آن از طرف اعلیحضرت‌همایونی قابل اجرا میگردد .

این قرارداد در تاریخ سوم ژانویه ۱۹۳۷ منعقد گردید .

پرتکل

خطی که مساحت مذکور در بند (الف) از ماده (۲) قرارداد امضاء شده در تاریخ سوم ژانویه ۱۹۳۷ را تحدید مینماید و در روی نقشه منضم به قرارداد مزبور رسم گردیده است از نقاط ذیل عبور مینماید :

بندرشاه ـ کرد محله ـ دامغان ـ ریشم ـ جندق ـ اوردیب ـ حوض میان‌تك ـ به آباد ـ کاشیت ـ فهروج ـ ایرافشان تا سرحد .

این پرتکل جزء لا ینفك قرارداد مذکور در فوق میباشد .

تهران بتاریخ نهم ژانویه ۱۹۳۷ .

ضمیمه قرارداد نفت .

۹ ژانویه ۱۹۳۷ .

جناب آقای داور وزیر مالیه

با کمال افتخار توضیحات ذیل را راجـع بمورد (فرس ماژور) مذکور در ماده ۲۶ قرارداد راجع به امتیاز نفت که درتاریخ سوم ژانویه ۱۹۳۷ امضاء گردیده است میدهد .

شرکت مکلف است هرواقعه را که بنظرشرکت (فرس ماژور) باید حساب شود منتهی در مدت دو هفته از تاریخ وقوع بوزارت مالیه در تهران اطلاع دهد و دولت در مدت شصت روز از تاریخ دریافت اخطاریه مذکور شرکت را کتباً ازنظر خود راجع بواقعه مستحضر خواهد ساخت .

سکوت دولت در مدت مذکور بدین معنی تلقی خواهد شد کـه دولت نظر شرکت را راجع بـه فرس ماژور قبول نموده است . بالعکس هرگاه شرکت عمداً و یـا سهواً در مدت دو هفته مذکوره در فوق بدولت اخطـاری نکرد دولت ملزم

نخواهد بود واقعه را فرس ماژور تلقی نماید . موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میداریم

امضاء شارل کالمرهارت
فریدریك گاردنر کلاپ

۹ ژانویه ۱۹۳۷

آقایان شارل کارلمرهارت وفرید ریك گاردنر کلاپ

آقایان :

بنام دولت متبوعه خودوصول مراسله مورخ امروزشمارابشرح‌ذیل‌اطلاع‌داد:

(شرکت مکلف است هر واقعه را که بنظر شرکت فرس ماژور باید حساب شود منتهی در مدت دو هفته از تاریخ وقوع بوزارت مالیه در تهران اطلاع دهد و دولت در مدت شصت روز از تاریخ دریافت اخطاریه مذکور شرکت را کتباً از نظر خودراجع به واقعه مستحضر خواهد ساخت .

سکوت دولت در مدت مذکور بدین معنی تلقی خواهد شد که دولت نظر شرکت را راجع به فرس ماژور قبول نموده است . بالعکس هرگاه شرکت عمداً ویا سهواً درمدت دوهفته مذکوره درفوق بدولت اخطارینکرد دولت ملزم‌نخواهد بود واقعه را فرس ماژور تلقی نماید) .

وبنام دولت متبوعه خود موافقت با مندرجات آنرا اعلام میدارم .

با احترامات فائقه

وزیر مالیه ــ داور

این قانون که مشتمل بر بیست ونه ماده وپرتکل ومراسلات ضمیمه است در جلسه پانزدهم بهمن ماه یکهزارو سیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه ساختن و نگاهداري لوله حمل نفت بشرکت لوله نفت ایران

مصوب ۱۸ بهمن ماه ۱۳۱۵

تعریفات

بعضی اصطلاحات مستعمله دراین قرارداد قطع نظر از هر معنی دیگری که ممکن است درحال یا درآتیه درموارد دیگر داشته باشد دراین قرارداد مطابق تعریفات ذیل معنی خواهد شد .

دولت

یعنی دولت شاهنشاهی ایران

شرکت

یعنی شرکت لوله نفت ایران - از ممالك متحده امریکا و تمام شرکتهای تابعه آن

شرکت لوله نفت ایران

یعنی شرکت لوله نفت ایران یا هرشخص حقوقی دیگری که این امتیاز با تصویب دولت ایران مطابق ماده ۲۱ بدو منتقل شود .

شرکت تابعه

یعنی شرکتی که این «شرکت» حق تعیین بیش ازنصف مدیران آنرا مستقیماً یا بطور غیر مستقیم داشته ویا بطور مستقیم یا غیر مستقیم مالك مقداری از سهام آن باشد که با آن مقدار سهم بیش از پنجاه در صد حق رأی در مجمع عمومی آن برای شرکت تضمین شده باشد .

نفت

کلمه نفت مستعمله در اینقرارداد شامل کلیه نفتهای خام و تمام محصولات و مشتقات مایع آنها وهمچنین سایرموادسوختنی که درحال مایع ویا گاز بوده وقابل حمل با لوله باشد میگردد .

عملیات شرکت در ایران

یعنی تمام عملیات صنعتی و تجاری وفنی که شرکت منحصراً برای اجرای این امتیاز انجام میدهد .

تاریخ تصویب

یعنی تاریخی که امتیاز بتصویب مجلس وصحهٔ اعلیحضرت همایون شاهنشاهی رسیده است .

لیرهٔ استرلینگ

یعنی‌واحد پول رایج انگلیسی . یك شلینگ یك بیستم یك لیره استرلینگ ویك پنس یك دوازدهم یك شلینگ میباشد .

تن

یعنی تن متریك (یکهزار کیلو گرام)

سال – (سال تقویمی) وماه

یعنی دوره هائی از زمان که مطابق تقویم گرگرین (مسیحی) سال و ماه گفته میشود .

ماده اول

الف – دولت برای ساختن و نگاهداری لوله حمل نفت حق غیر انحصاری بشرکت میدهد .

لوله نفت بین نقاطیکه درهرقسمتی ازایران شرکت انتخاب مینماید با رعایت حقوقی که بشرکتهای دیگر اعطاء شده و یا خواهد شد امتداد خواهد یافت .

ب ـ لولهٔ اصلی نفط شامل یك یا چند خط لوله خواهد بود و میزان ظرفیت لوله ها را شرکت تعیین خواهد نمود .

شرکت حق غیرانحصاری خواهد داشت که تصفیه خانه ومؤسسات تلمبه ومحل ذخیره وسایرمؤسسات لازمه‌برای عملیات‌خود ساخته وبعلاوه بمنظورازدیاد استفاده ازلوله‌اصلی لوله‌های فرعی ایجاد ولوله اصلی‌مذکوررا بلوله‌های عمومی وخصوصی در ایران و در ممالك مجاور اتصال دهد .

ماده دوم

لوله هـای نفط شرکت میتوانند نفت حاصله در ایران و یا افغانستان را حمل نمایند .

ماده سوم

الف ـ نفتی را که لوله‌ها حمل مینمایند ممکن است متعلق بشرکتها ومؤسسات ذیل باشد :

۱ ـ نفت متعلق بخود شرکت

۲ ـ نفت متعلق بشرکت نفت آمریکا و ایران و یـا نفتی که در افغانستان استخراج شده باشد .

۳ ـ نفت متعلق بشرکتها و یا مؤسسات دیگر ایرانی یا خارجی که درایران حق استخراج نفت دارند و بعد از این آنها در این قرارداد بعبارت « عموم » نامیده میشوند .

ب ـ حمل نفت عموم تابع شرایط عمومی ذیل خواهد بود :

۱ ـ شرکت متعهد است که نفت متعلق بعمومرا تا میزان چهل درصد ظرفیت لوله های اصلی خود بدون هیچ تبعیضی ماهیانه حمل نماید .

۲ـ نفت متعلق بعموم برای حمل شدن باید درنقاطی که شرکت تعیین مینماید تحویل گردد . و نفت مزبور از حیث جنس و وزن مخصوص باید تقریباً نظیر نفتی باشد که شرکت معمولاً حمل مینماید . و الا شرکت حق خواهـد داشت از حمل آن امتناع نماید .

شرکت میتواند از مقدار نفتی کـه تحویل گرفته است مقدار آب و اجرام محتوی در آن را که برطبق امتحانات معمولی معین میشود موضوع نماید .

۳ـ نفتی‌را که استحصال‌کنندگان مختلف تحویل میدهند ممکن است درلوله‌ها ومخازن شرکت با یکدیگرمخلوط گردند و بنابراین صاحبان آنها حق مطالبه عین نفت تحویل شده را نداشته اما حق استرداد مخلوط معادلی را دارند .

٤ ـ شرکت مسئول ضایعات نفت که دراثروقایع خارج ازحدود اختیاروبدون تخلف خود شرکت حاصل شود نمیباشد .

۵ ـ شرکت وسایل مقتضی‌برای جلوگیری ازوقوع حریق درمؤسسات خود فراهم خواهد ساخت .

٦ ـ شرکت حق دارد قیمت حمل نفت را به مأخذ کلیه مخارج واقعی حمل و نقل بعلاوه مبلغی معادل پانزده درصد مخارج مزبور بعنوان فایده نماید .

مخارج واقعی حمل عبارت است از :

اول ـ مخارج واقعی بهره‌برداری ازلوله ها ومنضمات آن ازقبیل حقوق ومزد کارکنان و سوخت و قوه الکتریك و نگاهداری و تعمیرات و مال‌الاجاره و غیره . مطابق دفاتر محاسباتی سال گذشته شرکت .

دوم ـ مخارج عمومی و واقعی اداری شرکت .

سوم ـ مبلغی معادل ده در صد سرمایه که برای ساختن لوله های نفت صرف شده بعنوان استهلاك سرمایه .

چهارم ـ منفعتی معادل پنج درصد سرمایه‌ای که بمصرف رسیده است پس از وضع استهلاك .

۷ ـ شرکت درازاء عملیات‌دیگری که غیرازوظیفه حمل‌نفت‌ازقبیل جمع‌آوری نفت . انبار کردن . تصفیه کردن و بار گیری نمودن در کشتی و غیره انجام میدهد تعرفه های مناسبی معین خواهد نمود .

۸ ـ شرکت‌میتواند نظامنامه‌هائی راجع بترتیب حمل ونقل نفت وضع نماید مشروط براینکه نظامنامه های مزبور مخالف روح اینقرارداد نباشد .

ماده چهارم

شرکت متعهد است که نفت متعلق بدولت را تا میزان بیست در صد ظرفیت ماهیانه لوله های اصلی خود حمل نماید ودراین صورت از میزان چهل درصدی که شرکت برطبق‌مقررات ماده۳ متعهداست برای‌عموم حمل نماید بمقدارنفتی که برای دولت حمل مینماید کاسته خواهد شد .

در صورتی که نفت متعلق بعموم برای حمل موجود نباشد برحسب تقاضای دولت شرکت ملزم خواهد بود تا میزان چهل درصد ظرفیت ماهیانه لوله های اصلی خود نفت متعلق بدولت را حمل نماید .

ترتیب حمل نفت متعلق بدولت تابع مقررات ذیل خواهد بود :

الف ـ تابع مقررات مذکور در جزو های (۲ و ۳ و ٤ و ٥ و ۸) بند ب از ماده ۳ .

ب ـ تابع مقررات جزو (ب ٦) از ماده ۳ ولی فایده پانزده درصد (٪۱۵) مذکور بر مخارج واقعی علاوه نخواهد شد .

ج ـ تابع مقررات جزو (ب ۷) از ماده ۳ با تخفیفی معادل ده در صد تعرفه های معموله .

ماده پنجم

همینکه نتیجه مطلوبه از تفحصات درمناطقی که ایجاد لوله اصلی برای حمل نفت آن‌مناطق موردنظر میباشد حاصل گردید . شرکت‌شروع به‌مطالعه ونقشه‌برداری لوله اصلی نموده و پس از آن که محرز گردید که نفت بمقدار کافی قابل حمل در مناطق مذکور موجود ومخارج ساختمان لوله‌را نیز ایجاب میکند اقدام به ساختمان لوله اصلی خواهد نمود .

شرکت ساختمان مذکور را بدون وقفه بی وجه تا تکمیل خط اصلی ادامه میدهد هرگاه ثابت شود که شرکت تعهدات مذکور در فوق را انجام نداده است دولت حق خواهد داشت که با دادن یك اخطار نامه قبلی ششماهه . این امتیاز را فسخ نماید .

ماده ششم

شرکت حق دارد محلی را که برای نقاط انتهای لوله اصلی و راهها و سایر مؤسسات و عملیات خود مناسب بداند انتخاب نماید ولی قبل از شروع بساختمان هرقسمتی از لوله اصلی ویا سایرمؤسسات باید موافقت دولت را نسبت به نقشه‌های مربوطه جلب نماید .

ماده هفتم

عملیات شرکت در ایران بطریق ذیل محدود میشود :

۱ ـ ساختمان هرخط آهن وهربندر موکول بحصول موافقت قبلی بین دولت وشرکت خواهد بود .

۲ ـ اگر شرکت مایل بداشتن سرویس تلفن و تلگراف وتلگراف بیسیم و هواپیمائی باشد قبلا موافقت دولت را دراینخصوص جلب کند .

اگردولت برای دفاع ملی یادرموقع پیش آمد های فوق العاده دیگری احتیاج بوسائط نقلیه و وسایل ارتباطیه شرکت پیدا کند تعهد مینماید حتی الامکان کمتر موجب تضییق عملیات شرکت بشود ونیزخساراتی را که از این حیث متوجه شرکت میگردد بطور حقانیت جبران نماید .

ماده هشتم

الف ـ هرزمین بایر متعلق بدولت که شرکت برای عملیات خوددرایران لازم بداند و از برای مقاصد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد مجاناً بشرکت واگذار خواهد شد . طریقه تحصیل اراضی مذکوربترتیب ذیل خواهد بود :

هر وقت قطعه‌ای از اراضی مذکور مورد احتیاج شرکت واقع میشود باید شرکت یك یا چندین نقشه ای که در روی آن زمین مورد احتیاج با رنگ آمیزی مشخص گردیده باشد بوزارت مالیه ارسال بدارد .

دولت در صورتی که اعتراضی نداشته باشد متعهد میشود که در ظرف سه ماه از تاریخ وصول تقاضای شرکت موافقت خودرا اظهار بدارد .

ب ـ اراضی دائرمتعلق بدولت را که شرکت احتیاج پیدامیکند بطریقی که در جزء قبل مذکوراست از دولت تقاضاخواهد کرد ودولت درظرف سه ماه موافقت خودرا در مقابل تقاضای شرکت دائر بفروش آن اراضی اشعار خواهد داشت . در صورتیکه دولت اعتراضی و احتیاجی باراضی مزبور نداشته باشد قیمت این اراضی

راشرکت تأدیه خواهد کرد . قیمت مزبور باید عادلانه باشد وازقیمت متعارفی اراضی که ازهمان نوع بوده و همان مصرف را داشته و درهمان حوزه واقع شده باشد نباید تجاوز نماید .

ج ـ در صورتیکه دولت در مقابل تقاضا های پیش بینی شده در جزوهای (الف و ب) مذکور در فوق جوابی ندهد . پس از انقضای دو ماه از تاریخ وصول تقاضا های مزبور شرکت تذکرنامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد چنانچه به تذکرنامه مزبور نیز درظرف یك ماه ازتاریخ وصول جوابی داده نشودسکوت دولت بمنزله تصویب تلقی خواهد گردید .

د ـ اراضی راکه متعلق بدولت نیست وبرای شرکت لازم باشد با توافق با صاحبان اراضی مزبور وبا توسط دولت شرکت تحصیل خواهد کرد . درصورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت بصاحبان اراضی مزبور اجازه نخواهد داد که بیش از نرخ متعارفی اراضی متشابه مجاور مطالبه نمایند . برای تقویم اراضی مذکور منظوری که شرکت ازمصرف آنها دارد مأخذ قرارداده نمیشود .

ه ـ ابنیه تاریخی‌ومحلهائی که جنبهٔ تاریخی یاصنعتی دارند وهمچنین‌توابع آنها تا دویست مترمسافت ازمقررات مذکور مستثنی هستند .

و ـ شرکت حق غیرانحصاری خواهد داشت که ازهر زمین بایر متعلق به دولت برای مصرف عملیات خود از هرنوع خاك وشن وسنگ آهك و سنك گچ و سنگ ومصالح ساختمانی دیگر مجاناً استفاده نماید .

مسلم است که اگر استفاده ازمواد مذکوره موجب ضرر شخص ثالثی باشد باید شرکت جبران خسارات ذوی‌الحقوق را بنماید .

ماده نهم

۱ ـ شرکت درمدت سی‌سال اول عملیات خود درایران از هر گونه مالیات

بنفع دولت و شهرداری‌ها که فعلا معمول است و یا در آینده وضع شود معاف بوده و در عوض برای هر تن نفتی که جهة فروش در ایران ویاصادر کردن حمل مینماید سه پنس استرلینگ (۳ سپنس) بدولت تأدیه مینماید .

۲ ـ شرکت صورت محاسبه مربوط بمقدار نفتی را که در سال گذشته حمل نموده اول مارس هر سال در طهران بوزارت مالیه ارسال خواهد داشت و در همان تاریخ وجوه لازم‌التأدیه بدولت را نیز خواهد پرداخت .

دولت حق خواهد داشت محاسبات مذکور را تفتیش نماید .

۳ ـ برای جلوگیری از امکان توجه ضرر بدولت در موقع تغییر قیمت پول انگلیسی طرفین بشرح ذیل توافق حاصل نمودند :

الف ـ هـر گاه موقعی قیمت طـلا در لندن از شش لیره استرلینگ (۶ لیره استرلینگ) درمقابل یك اونس تروی (Ounce troy) تجاوز نماید برای هر پنی (Penny) که علاوه برشش لیره استرلینگ‌درمقابل‌یك اونس‌تروی(Ounce troy) در روز پرداخت قیمت طلا ترقی نمایـد بر کلیه مبالغ لازم‌التأدیه بدولت از طرف شرکت بموجب این قرارداد بمیزان یك یکهزار و چهارصد و چلهم $\frac{1}{1440}$ مبالغ مزبوره افزوده خواهد گردید .

ب ـ هر گاه موقعی دولت تصور کرد باینکه دیگر طلا مبنای عمومی‌قیمتها و معاملات نیست و طریق تأدیه‌های مذکور در فوق تضمینی را که منظور طرفین است برای دولت فراهم نمینماید طرفین موافقت مینمایند که وضعیت تضمین‌مزبور را تغییر دهند و در صورت عـدم حصول موافقت . قضیه مطابق مـاده ۲۴ بحکمیت ارجاع خواهد شد وحکمیت‌درصورتیکه قائل به تغییر تضمین مذکور دربند(الف) مذکور در فوق بشود شرائطی را باید جانشین تضمین مذکور گردد معین و تاریخ

اجرای آنرا نیز معلوم خواهد نمود .

۴ ـ هر گاه در پرداخت مبالغ لازم‌التأدیــه بدولت مطابق تاریخهای مقرر در این قرارداد اتفاقاً از ناحیه شرکت تـأخیر بعمل آید . برای مــدت تأخیر از قرار پنج درصد (۰/۵) در سال فرع وجوه مزبوره را شرکت خواهد پرداخت .

۵ ـ قبل از انقضای سال سی‌ام از تاریخ‌تصویب . طرفین نسبت بمیزان‌مبالغی که شرکت در ازای معافیت کامل عملیات خود از هر گونه مالیات بنفع دولت و شهرداری‌ها در بقیه مدت امتیاز باید سالیانه‌بپردازد توافق نظرحاصل‌خواهندنمود.

ماده دهم

الف ـ شرکت مجازاست که بدون تحصیل پروانه‌مخصوصی آنچه‌را که‌منحصراً برای مصرف اعضاءِ و مستخدمین خود لازم دارد وارد نمــوده و حقوق گمرکی و مالیاتهای معمولی حین ورود را بپردازد .

شرکت تدابیر لازمه را اتخاذ خواهد نمود کــه اجناس وارده بــاشخاصی غیر مستخدمین خودش فروخته و یا واگذار نگردد .

ب ـ شرکت بدون تحصیل پروانـه مخصوصی حق خواهد داشت که لوازم و مصالح و آلات طبی و جـراحی و ادویه‌ای را که مریضخانه‌ها و مطب های خود در ایران لازم دارد وارد نماید . و اشیاء و اجناس مذکوره در موقع ورود از تأدیه حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بــدولت و شهرداریها معــاف خواهد بود .

ج ـ بدون تحصیل هیچگونه پروانه‌ای و بــدون پرداخت هیچ نوع حقوق گمرکی و مالیات و عوارض بدولت و شهرداریها شرکت حق خواهد داشت آنچه را که منحصراً برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید .

د ـ صدور محصولات نفتی از پرداخت حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدولت و شهرداریها معاف خواهد بود .

ماده یازدهم

الف ـ شرکت و مستخدمینش از حمایت قانونی دولت بهره‌مند خواهند بود

ب ـ دولت در حدود قوانین و مقررات کشوری همه نوع تسهیلات ممکنه را برای عملیات شرکت مبذول خواهد داشت .

ج ـ هرگاه دولت در اراضی که خط لوله شرکت عبور می کند باشخاص دیگری امتیازاتی برای بکار انداختن معادن اعطاء کند باید وادار نماید که احتیاطات لازمه را بعمل آورند که عملیات آنها بمؤسسات و عملیات شرکت خسارتی وارد نسازد .

د ـ شرکت مکلف است منطقه‌ای را که برای ساختن خانه ودکاکین وسایر بناهای دیگر خطرناك است تعیین کند تا دولت بتواند اهالی را مسبوق وازسکونت در آن محل منع نماید .

ماده دوازدهم

شرکت ملزم نخواهد شد که هیچ قسمتی از وجوه خود و مخصوصاً درآمد حاصله ازعملیات خودرا به پول ایرانی تبدیل نماید مستخدمین خارجی شرکت مجاز خواهند بود که اسعاری را که بابت حقوق خود دریافت میدارند صادر نمایند .

ماده سیزدهم

شرکت تعهد مینماید هرموقعی که نماینده دولت تقاضا کند در مدت مناسبی بخرج خود سواد های صحیح از تمام طرحها و نقشه ها و رسمها و سایر مدارك و اسناد راجع به امتیاز را که موجود دارد بوزارت مالیه بدهد .

بعلاوه در تمام مدت امتیاز شرکت تمام اطلاعات مهم علمی وفنی‌را که از نتیجه عملیات خود در ایران بدست آورده بدولت ارسال خواهد داشت .
تمام اسناد و مدارك مزبوره را دولت بعنوان محرمانه تلقی خواهد نمود .

ماده چهاردهم

الف ـ دولت بمیل خود در هر موقع مناسبی حق خواهد داشت امر بـه تفتیش عملیات فنی شرکت در ایران نموده و برای اجرای این مقصود ازاهل خبره و متخصصین فنی مأمورینی بگمارد .

ب ـ شرکت تمام مدارك و اسناد مربوط بـه اطلاعـات علمی و فنی و تمام مؤسسات ووسایل وآلات اندازه گرفتن استخراج نفت را دردسترس مأمورین خبره و متخصصین دولت خواهد گذارد و بعلاوه مأمورین مزبور در تمام ادارات شرکت و در تمام خاك ایران حق تحصیل هرگونه اطلاعی را خواهند داشت .

ماده پانزدهم

۱ ـ طرفین تصدیق دارند و قبول مینمایند کـه اصلی که مدار اجرای این قرارداد میباشد آنست کـه در منافع طرفین حفظ حد اعلای منتج بودن و صرفه‌جوئی در اداره و عملیات شرکت در ایران ضرورت عالی دارد .

۲ ـ مسلم است که شرکت صنعتگران و مستخدمین فنی و تجاری خود را به اندازه‌ای که اشخاص ذی صلاحیت و با تجربه در ایران یافت شود از اتباع ایران انتخاب خواهد کرد و این نیز مسلم است که مستخدمین غیر فنی شرکت منحصراً از اتباع ایران خواهند بود .

۳ ـ طرفین موافقت مینمایند در اینـکه طرح عمومی مطالعه و تهیه نمایند کـه بر طبق آن هرسال ومرتباً مستخدمین غیر ایرانی را تقلیل داده و بجای آنها

بطور تصاعدی در کوتاه‌ترین مدت ممکن از اتباع ایرانی بگمارند .

ماده شانزدهم

شرکت تشکیلات و مخارج تأسیسات و تفتیش و اداره وسایل صحی و صحت عمومی را مطابق جدید ترین طریقه بهداشت معموله در ایران درتمام اراضی‌وابنیه ومساکن اعضاء وعملجات خود که در حوزه امتیازیه کار میکنند بعهده میگیرد .

ماده هفدهم

در هر موقعی در تمام مدت امتیاز علاوه بر لولهٔ اصلی خود برای حمل نفت مایع شرکت میتواند لوله بـا لوازم مربوطـه آن برای حمل انواع گاز بسازد و گازهای مزبور را میتواند صادر ویادر ایران بفروش برساند .

در صورتیکـه شرکت لوله گاز مذکور را بسازد تمام مقررات این قرارداد شامل آن خواهد بود جز اینکـه بجای مالیات حمل نفت مذکور در بند (۱) از ماده (۹) . شرکت یك مالیاتی معادل پنج درصد درآمد غیر خالص خود که‌ازفروش گازهای مزبور در داخل ویا خارج ایران حاصل شود بدولت خواهد پرداخت .

ماده هیجدهم

هروقت شرکت اسهام جدیدی در معرض فروش عمومی میگذارد باید دفاتر ثبت تقاضای اشتراك آنرا در همان موقع که در سایر نقاط شروع میشود در طهران نیز برقرار نماید .

ماده‌نوزدهم

الف ـ در مدت ده سال آخر امتیاز ویا در فاصله دوسال پس از اطلاع قبلی که راجع بترك امتیاز مطابق ماده (۲۰) داده میشود شرکت جز بشرکتهای تابع

خود حق فروش یا انتقال یك یاچندین قسمت از اموال غیر منقول خود راکه در ایران است ندارد . در مدت های مذکور نیز شرکت حق انتقال و خارج کردن هیچ قسمتی از اموال منقول خود را ندارد مگر آنکه اشیاء مزبوره از حیّز انتفاع افتاده باشد .

ب ـ در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قطعه از اراضی راکه شرکت مجاناً از دولت تحصیل کرده است نمیتواند انتقال دهد وهمچنین هیچیك از اموال منقول خود را نیز باستثنای آنچه غیر مفید و یا اینکه دیگر مورد احتیاج عملیات شرکت در ایران نیست (جز درمورد بند ۲ ازماده (۲۰)) نمیتواند از ایران خارج نماید .

۲ ـ درخاتمه امتیاز خواه بواسطه انقضای عادی مدت ویا بهر نحو دیگری پیش آمد کرده باشد تمام دارائی شرکت در ایران بطور سالم وقابل استفاده بدون هیچ مخارج وقیودی متعلق بدولت ایران میگردد .

۳ ـ جمله (تمام دارائی) مشتمل است بر تمام اراضی و ابنیه و کارخانه ها و ساختمانها و چاهها وسد های دریائی و راهها و لوله هـای حمل نفت و پل ها و رشته نقب های فاضل آب ووسائل توزیع آب وماشین ها ومؤسسات و تجهیزات (ازآن جمله آلات وادوات) از هرقبیل وتماموسایط نقلیه (مثلا ازجمله اتومبیل وآئروپلان وتمام اجناس انبار شده وسایر اشیائی که شرکت در ایران برای اجرای این‌امتیاز از آن استفاده مینماید .

ماده بیستم

۱ ـ شرکت حق خواهد داشت که درآخر هرسال مسیحی این امتیازرا ترك نماید مشروط بر اینکه درمدت هفت سال اول ازتاریخ تصویب . ششماه قبل وبرای

بقیه مدت امتیاز دوسال قبل دولت را کتباً از نیت خود مطلع سازد .

۲ ـ اگر شرکت در مدت هفده سال اول از تاریخ تصویب این امتیاز را ترك نماید مجاز خواهد بود که اموال منقول خود را بامعافیت از کلیه حقوق گمرکی و سایر حقوق‌وعوارض صادر نماید ویااینکه به اختیار خود بهر خریداری که‌بخواهد اموال مزبور را با پرداخت حقوق گمرکـی و سایر حقوق و عوارض مربوطه وقت بفروش برساند .

۳ ـ اگر ترك امتیاز بعد از مدت هفده سال اول واقع شود بعد از انقضای دو سال مهلت مذکور دربند (۱) این ماده کلیه دارائی شرکت در ایران (بطوریکـه در قسمت ۳ ماده (۱۹) تصریح شده) مجاناً وبدون هیچ گونه قیدی بطور سالم وقابل استفاده ملك دولت خواهد شد و شرکت در آینده از هر گونه تعهدی بـری خواهد بود . چنانچه نسبت به تعهدات طرفـین مربوط به قبل از انقضای مـدت مذکور در فوق اختلافاتی حاصل شود بطریق حکمیت مذکوره در ماده ۲۴ فیصله خواهد یافت .

ماده بیست‌ویکم

این امتیاز برای‌مدت شصت سال که‌ابتدای آن از تاریخ تصویب‌شروع‌میشود بشرکت اعطاء میگردد .

قبل از تاریخ انقضای مدت این امتیاز نمیتواند خاتمه پیدا کند مگـر در موارد ذیل :

اولاً ـ درموردیکه شرکت برطبق ماده (۲۰) امتیازرا ترك نماید .

ثانیاً ـ در موردیکه در ماده (۵) پیش‌بینی شده .

ثالثاً ـ اگر محکمه حکمیت براثر ارتکاب تخلفی نسبت باجرای‌مقررات این

قرار داد ابطال آن را اعلام بدارد تخلف به معنی مذکور در فوق منحصر بموارد ذیل است :

الف ـ هرگاه مبلغی که برحسب رأی محکمه حکمیت باید بدولت پرداخته شود تا یکماه بعد از تاریخ صدور رأی تأدیه نگردد .

ب ـ هرگاه تصمیم برانحلال اختیاری ویا اجباری شرکت گرفته شود .

ج ـ هرگاه ثابت شود شرکت بر خلاف مصالح عالی کشور عمل کرده است .

در مورد سایر تخلفات که نسبت بمقررات این قرارداد از هر یك طرفین ناشی شود محکمه حکمیت درجهٔ مسؤلیت ها واثرات مترتبه بر آن را تعیین خواهد نمود .

هرنوع انتقال این امتیاز مشروط بتصویب دولت است ولی در هر صورت شرکت متعهد است نگذارد اکثریت سهام آن بدست غیر آمریکائی و یا غیر ایرانی بیفتد .

هیئت مدیره شرکت باید همیشه آمریکائی ویاایرانی باشد .

ماده بیست و دوم

طرفین متعاهدین اعلام میدارند که اجرای اینقرارداد مبنی براصول متقابل حسن نیت وصداقت وتفسیر معقول ومتناسب اینقرارداد باشد .

شرکت صریحاً تعهد مینماید که در هروقت ودر هرموقع حقوق و امتیازات ومنافع دولت را در نظر داشته واقدام بهیچ عملی ویا خودداری از عملی که موجب زیان دولت باشد ننماید .

این امتیاز را دولت جز در مورد پیش بینی شده در ماده (۵) لغو نخواهد

کرد و مفاد مقررات آن درآتیه بوسیله هیچ قانون عمومی و خصوصی ویا هیچیك از دستورات و نظامات اداری ویا عملیات مقامات اجرائیه قابل تغییر نخواهد بود .

ماده بیست و سوم

هر تخلف یا غفلتی از طرف شرکت راجـع باجرای تعهدات و مقررات و شرایط این قرار داد در صورتیکـه ناشی از فرس ماژور باشد بدولت حق نخواهد داد که شرکت را تعقیب و آن را متخلف از این قرار داد محسوب دارد . اجرای هریك از مقررات این قرارداد که در اثر فرس ماژور بتاخیر افتد موجب این خواهد شد که مدتی مساوی مدت تأخیر بمدتی که برای اجرای تعهد شرکت طبق این قرار داد لازم است اضافه شود بعلاوه هر گـاه در مدت تأخیر خساراتی وارد شده و برای ترمیم آن نیز مدتی لازم باشد مدت مزبور هم برمدت‌های فوق اضافه میگردد .

معهذا بین طرفین مقرر است که مدت مذکور در ماده (۲۱) این قرار داد بهیچوجـه تمدید نخواهد شد مگر درصورتیکه صادرات نفت شرکت برای لااقل شصت روز متوالـی بعلت فرس ماژور که در داخلـه ایران روی داده متوقف شده باشد .

اختلافات‌حاصله بین‌دولت وشرکت‌نسبت بمورد فرس‌ماژور بطریق حکمیت مذکور درماده (۲٤) فیصله خواهد یافت .

ماده بیست و چهارم

الف ـ هرقبیل از اختلافات حاصله بین طرفین و مخصوصاً اختلافات ناشی از تعبیر مدلول این امتیاز نامه و حقوق و مسئولیت های مقرره درآن وهمچنین‌هر اختلاف نطر درمواردی که بموجب این امتیازنامه محتاج به‌توافق نظر طرفین‌است

بطریق حکمیت قطع و فصل خواهد شد .

ب ـ طرفی که تقاضای حکمیت میکند باید تقاضای خود را بطرف دیگر کتباً ابلاغ نماید. طرفین هر یك یك حکم معین نموده و حکمین قبل از شروع بحکمیت یك حکم ثالثی انتخاب خواهند کرد . هر گاه حکمین نتوانند در ظرف دوماه‌نسبت به‌تعیین حکم‌ثالث توافق‌نظر حاصل‌نمایندحکم مزبوررا بتقاضای یکی ازطرفین رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی تعیین خواهدنمود . چنانچه رئیس دیوان‌داوری دائمی بین‌المللی ازحیث ملیت وتابعیت مطابق جزو(ج) حائز شرایط لازمه برای تعیین‌حکم‌ثالث‌نباشد حکم ثالث بوسیله نایب رئیس دیوان مزبورمعین خواهد شد .

ج ـ حکم ثالث باید از ملت ایران ویا آمریکانباشد و بعلاوه ارتباط نزدیك نیز نه باایران ونه با ممالك متحده آمریکا از حیث تعلق بیکی از مستملکات یاممالك تحت‌الحمایه ویا مستعمرات وممالك‌تحت‌قیمومت وممالکی که بوسیله‌یکی‌از مملکتین مذکور در فوق اداره و یااشغال‌شده ویا مثل اینکه درخدمت یکی ازممالك مزبوره بوده ویا میباشد نداشته باشد .

د ـ اگر یکـــی از طرفین شصت روز بعد از وصول تقاضای حکمیت طرف مقابل حکم خود را معین نکرد و یا تعیین آن را بطرف دیگر ابلاغ ننماید طرف مزبور حق خواهد داشت که از رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی (یا از نایب رئیس در موردی کـه مطابق قسمت اخیـر جزو « ب » پیش بینی گردیده) تقاضانماید که یك حکم منفرد ذی‌صلاحیت مطابق‌مقررات مذکوره درفوق تعیین کند و در این صورت اختلاف فیمابین بوسیله حکم منفرد مزبور قطع و فصل خواهد گردید .

هـ ـ اصول محاکمات در حکمیت مطابق همان اصولی خواهد بود که درموقع حکمیت در دیوان داوری دائمی بین‌المللی معمول ومجری است .

وقت و محل حکمیت را برحسب مورد حکم ثالث یا حکم منفرد مذکوردر جزء (د) معین خواهد کرد .

و ـ رأی حکمیت‌مستندبراصول قضائی‌مذکور در ماده (۳۸) اساسنامه‌دیوان داوری دائمی بین‌المللی بوده وقابل تجدید نظر نخواهد بود .

ز ـ مخارج حکمیت بنحوی که در رأی حکمیت معین میشود تأدیه خواهد گردید .

ماده بیست و پنجم

منتهی در ظرف شصت روز بعد از تاریخ تصویب شرکت باید اقامتگاه خود را در طهران معلوم و شخصی که سمت نمایندگی از طرف شرکت‌را خواهد داشت معین نماید .

ماده بیست وششم

این قرار داد پس از تصویب مجلس و توشیح آن از طرف اعلیحضرت‌همایونی قابل اجراءِ میگردد .

این قرارداد در تاریخ سوم ژانویه ۱۹۳۷ منعقد گردید .

☆☆☆

مراسلات ضمیمه قرار داد لوله نفت .

۹ ژانویه ۱۹۳۷

جناب آقاي داور وزیر مالیه

با کمال افتخار توضیحات ذیلرا راجع بمورد (فرس ماژور) مذکور در ماده

۲۳ قرارداد راجع بامتیاز لوله نفت که رر تاریخ سوم ژانویه ۱۹۳۷ امضاء گردیده است میدهد .

شرکت مکلف است هرواقعه را که بنظرشرکت فرس ماژور باید حساب‌شود منتهی در مدت دوهفته از تاریخ وقوع بوزارتمالیه در طهران اطلاع دهد و دولت در مدت شصت روز از تاریخ دریافت اخطاریه مذکور شرکت را کتباً از نظر خود راجع بواقعه مستحضر خواهد ساخت .

سکوت دولت در مدت مذکور بدین معنی تلقی خواهد شد که دولت نظر شرکت را راجع بـه فرس ماژور قبول نموده است . بالعکس هر گاه شرکت عمداً ویاسهواً درمدت دوهفته مذکوره درفوق‌بدولت اخطاری نکرد دولت ملزم نخواهد بود واقعه را فرس ماژور تلقی نماید .

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میداریم .

امضاء شارل کالمرهارت
فردریك گاردنر کلاپ

***

۹ ژانویه ۱۹۳۷

آقایان شال کالمرهارت وفریدریك گاردنر کلاپ

آقایان :

بنام‌دولت متبوعه خودوصول‌مراسله‌مورخ‌امروزشما را بشرح‌ذیل‌اطلاع‌داده:

« شرکت مکلف است هرواقعه را که بنظر شرکت فرس ماژور باید حساب شود منتهی درمدت دوهفته ازتاریخ وقوع بوزارت مالیه‌درطهران اطلاع‌دهدودولت در مدت شصت روز از تـاریخ دریافت اخطاریه مذکور شـرکت را کتباً از نظر

خود راجع بواقعه مستحضر خواهد ساخت .

سکوت دولت درمدت مذکوربدینمعنی تلقی‌خواهدشد که دولت نظرشرکت را راجع بفرس‌ماژور قبول نموده‌است . بالعکس هرگاه شرکت عمداً ویاسهواً درمدت دو هفته مذکوره در فوق بدولت اخطاری نکرد دولت ملزم نخواهد بود واقعه را فرس‌ماژور تلقی نماید .

و بنام دولت متبوعه خود موافقت با مندرجات آنرا اعلام میدارم .

با احترامات فائقه وزیر مالیه ــ داور

این قانون که مشتمل بربیست و شش ماده و مراسلات ضمیمه است در جلسه هیجدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

فهرست

قسمت سوم - قراردادها و مقاوله نامه‌ها

قسمت سوم - قراردادها و مقاوله نامه ها

قسمت سوم
قراردادها و مقاوله نامها

قانون

تصویب رأي حكميت دولت تركيه راجع بتحديد حدود ايران و افغانستان

مصوب ۱۳ مهرماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی رأی حکمیت دولت ترکیه را راجع بتحدید حدود ایران و افغانستان که مشتمل بر هفت فصل میباشد و در تاریخ ۲۴ فروردین ۱۳۱۴ مطابق پانزدهم مه ۱۹۳۵ میلادی صادر شده وضمیمه این ماده‌واحده میباشد تصویب وبدولت اجازه اجرای آنرا میدهد .

این قانون که مشتمل بر یك ماده ومتن رأی حکمیت و ضمائم آن است در جلسه سیزدهم مهرماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

متن رأي حكميت دولت تركيه راجع بتحديد حدود ايران و افغانستان و ضمايم آن

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

اعلیحضرت پادشاه افغانستان

نظر بمیل صمیمی که متقابلا برای رفع اختلاف نسبت بموسی آباد و تعیین

خط سرحدی درقسمتهای تحدید نشده بین مملکتین ایران وافغانستان دارند ومایلند که بدین‌وسیله حسن موافقت وروابط برادرانه ودوستانه بین را تحکیم نمایندبرای اجرای این مقصود اختیار داران خودرا بترتیب ذیل معین نمودند .

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب میرزا محمد تقی‌خان اسفندیاری سفیر کبیر

اعلیحضرت پادشاه افغانستان جناب فیض محمدخان وزیر امورخارجه .

اختیار داران مزبور پس از مبادله اعتبار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافته درمواد ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول ـ برای رفع اختلاف بین‌دولتین راجع بموسی آباد وهمچنین‌تعیین خط سرحدی در قسمتی از حدود طرفین که تا حال تحدید حدود ونصب علائم نگردیده دولتین حکمیت دولت جمهوری ترکیه را قبول و موافقت نمودند که بعد از امضای این قرار داد بلافاصله از دولت مشارالیها تقاضا نمایند که اقدام به حکمیت نمایند حکم یا حکمهائی که دولت ترکیه معین مینماید پس از اجرای تحقیقات لازمه بهرطوری که حکمیت نمایند طرفین حکم حکمیت راقطعی‌دانسته عملی نمایند .

ماده دوم ـ دولتین متقبل شدند هر موقعی که دولت جمهوری ترکیه به طرفین تشکیل کمیسیون حکمیت را اعلام نمود درظرف مدتی که دولت مشارالیها مقرردارندنمایندگان خودرابرای همکاری با حکم یا حکمهای دولت ترکیه تعیین‌و اعزام دارند وتخلف و تأخیر را جایز نشمارند وهر گاه یکی ازطرفین درموقع‌معین از تعیین و اعزام نماینده خود خودداری کند و یا اینکه نمایندهٔ که تعیین شده در اقدام بوظیفه خود تعلل ومسامحه نمایدسایر نمایندگان ذیحق باشند که بوظیفه خود قیام نمایند وهرحکم ورأی که نماینده دولت ترکیه دررفع اختلاف نسبت بموسی

آباد و تعیین خط سرحد در قسمتهای تحدید نشده مذکور درمادهٔ اول بدهد طرفین مورد قبول قرارداده از آن تخلف و تجاوز ننمایند و بر طبق آن سرحد دولتین را تشخیص و نصب علائم کنند.

ماده سوم ـ دولتین تعهد نمودند کـه مخارج نماینده یا نمایندگان دولت ترکیه وسایرمخارجیکه برای تحدید حدود ازقبیل نصب علائم درقسمتهای تحدید نشده ومرمت علائم موجوده درقسمتی که درسال ۱۸۹۱میلادی توسط ژنرال‌ماکلین تحدید شده وغیره تعلق بگیرد بالسویه پرداخت نمایند.

ماده چهارم ـ این‌مقاوله‌نامه بزبان‌فارسی‌دردونسخه تحریرشدواختیارداران طرفین که باین امر کاملاً مجاز میباشند این مقاوله نامه را امضاء و بمهر خود مختوم نمودند.

درکابل بتاریخ ۱۶ اسفندماه ۱۳۱۲ شمسی مطابق ۱۷ حوت ۱۳۱۲سفیر کبیر شاهنشاهی محمد تقی اسفندیاری فیض محمد وزیر امورخارجه.

سواد مراسله وزارتخارجه افغانستان

مورخهٔ ۱۷ اوت ۱۳۱۲

نمره ۵۲۱۸

آقای سفیر کبیر

توقیراً در تعقیب مذاکرات شفاهی خاطر شریف را قـرین استحضار میدارد دولت پادشاهی متبوع دوستدار موافقت نمودند که هیئت‌های اعزامی طرفین پس‌از رفـع اختلاف نسبت به موسی آباد فوراً نقشهٔ تحدیـد حدود ژنرال ماکلین را در قسمت های هشتادانـ با وضعیت حـدود تطبیق و بنصب و مرمت علائم اقـدام نموده ونقاطی راکه هریك ازطرفین برخلاف تحدید حدود ژنرال ماکلین تخطی

واشغال نموده باشند تخلیه و بطرف مقابل تحویل دهند و اگر فرضاً بین نمایندگان طرفین در تطبیق نقشه با وضعیت زمین موافقت حاصل نشد حکم و یا حکم های دولت جمهوری ترکیه رفع اختلاف نمایند موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه‌را تجدید مینماید . فیض محمد وزیرامورخارجه

عالیقدر جلالتمآب آقای محمد تقی خان اسفندیاری سفیر کبیر دولت علیه ایران بدربار کابل

☆☆☆

سواد مراسله که بوزیر امورخارجه دولت افغانستان نوشته شده است

مورخه ۱۶ اسفند ۱۳۱۲

نمره ۲۴۴۸

آقای وزیر

احتراماً در جواب مراسله جناب مستطاب عالی مورخـه ۱۷ حوت ۱۳۱۲ نمره ۵۲۱۸ مشعر بر اینکه هیئت های اعزامی طرفین پس از رفع اختلاف نسبت بموسی آباد فوراً نقشهٔ تحدید حدود ژنرال ماکلین را درقسمت‌های دیگر هشتادان با وضعیت حدود تطبیق و بنصب و مرمت علائم اقدام نموده و نقاطی را که هر یك از طرفین بر خلاف تحدید حدود ژنرال ماکلین تخطی و اشغال نموده باشند تخلیه و بطرف مقابل تحویل دهند و اگر فرضاً بین نمایندگان طرفین در تطبیق نقشه با وضعیت زمین موافقت حاصل نشد حکم یا حکم های دولت جمهوری ترکیه رفع اختلاف نمایند زحمت افزامی‌شود که دولت متبوعه دوستدار بهمینطور که فوقاً نوشته شده موافقت دارند سفیرکبیرشاهنشاهی ـ محمد تقی اسفندیاری

جناب مستطاب آقای فیض محمدخان وزیرامورخارجه دولت علیه افغانستان

⁂

سواد مراسله وزارت خارجه افغانستان
مورخه ۱۷ حوت ۱۳۱۲
نمره ۵۲۱۹

آقای سفیر کبیر

احتراماً در تکمیل و تتمیم قرارداد تعیین خط سرحدی بین دولتین ایران و افغانستان ودرتعقیب مراسله نمره ۵۲۱۸ مورخه۱۷ حوت ۱۳۱۲ زحمت‌افزا میشود دولت پادشاهی متبوع دوستدار تصمیم گرفته‌اند که هیئت اعزامی طرفین در معیت حکم ویاحکم‌هائیکه دولت جمهوری ترکیه تعیین مینماید درتاریخ اول برج میزان ۱۳۱۳ درحدود هشتادان حاضرشده وبرطبق مدلول ماده اول قرارداد ومراسله نمره ۵۲۱۸ بدواً برفع اختلاف درقسمت موسی آباد و بعد از آن بتطبیق نقشه ماکلین در قسمتهای هشتادان با وضعیت حدود و نصب و مرمت علائم اقدام و بتحدید حدود قسمتهای تحدید نشده‌اقدام نمایندعلیهذا متمنی‌است نظریات دولت شاهنشاهی‌ایران را معلوم فرمائید تا درصورت موافقت بهمین‌ترتیب عمل بشود موقع‌را مغتنم شمرده احترامات فائقه‌را تجدید مینماید . فیض محمد ــ وزیر امور خارجه

عالیقدر جلالتمآب آقای محمد تقیخان اسفندیاری سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران مقیم در کابل

⁂

سواد مراسله بوزیر امور خارجه افغانستان
مورخه ۱۶ اسفند ۱۳۱۲
نمره ۲۴۴۹

آقای وزیر

با کمال احترام درجواب مراسله نمره ۵۲۱۸ مورخه ۱۷ حوت ۱۳۱۲ راجع

بتصمیم دولت پادشاهی افغانستان درحضور هیئتهای اعزامی درمعیت حکم یاحکم‌های دولت جمهوری ترکیه در تاریخ اول مهر ماه ۱۳۱۳ در حدود هشتادان برای اجرای مدلول ماده اول قرارداد تعیین خط سرحدی زحمت‌افزا میشود که دولت شاهنشاهی متبوع دوستدار با این تصمیم دولت پادشاهی افغانستان کاملاً موافق و حتی عقیده دارند که میبایست مراقبتهای تامه بعمل آید که هیئت های اعزامی در موعد مقرر درحدود هشتادان‌حاضرشوند که دراسرع‌اوقات شروع باجرای‌مواد قرارداد بنمایند موقع را غنیمت شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

محل امضاء محمدتقی اسفندیاری

۲ـ اطلاعات عمومی راجع بسرحد

ضمیمه ـ نقشه نمره ۱

۱ ـ سرحد بین ایران وافغانستان از۳۵٫۳۷ تا ۲۹٫۵۰ درجه ازشمال بجنوب تقریباً بطول ۸۱۵ کیلومتر امتداد یـافته است ـ یکقسمت از آن که تقریباً ۱٦۵ کیلومتراست درشمال چهل وپنجسال قبل ازطرف ژنرال انگلیسی‌موسوم به‌ماکلین وبعد یك قسمت دیگر آن که بیش از۲۷۵ کیلومتر درانتهای جنوبی طرف سیستان واقع است بتوسط کلنل ماکماهون انگلیسی تحدید گردید .

سرحدیکه از طرف ماکلین تحدید گردیده بعلامت نمره ۳۹ واقعه در درجه ۳٤/۲۰ و سرحدی که بتوسط کلنل ماکماهون درسیاه کوه واقعه در درجه ۳۱/۳۰ تحدید گردیده عمل میشود .

قسمتی که تقریباً ۳۷۵ کیلومتر میشود و در بین این دو منطقه واقع است تحدید نگردیده وراجع بتعیین و تحدید قسمت مزبورمیباشد که بما مأموریت داده شده است .

۲ ـ وضعیت جغرافیائی منطقه سرحدی از شمال بجنوب بقرار ذیل است :

سرحد مشترك بین روسیه شوروی و ایران از ذوالفقار شروع گردیده و از دشت اسلام قلعه و هشتادان، عبور کرده و در طرف جنوب دره هریرود را تعقیب مینماید. دشت اسلام قلعه بوسیله هریرود و دشت هشتادان بوسیله چندین رشته قنات که ساختمان آنها قدیمی بوده و بواسطه چاهها آب بآنها میرسد مشروب میشوند منطقه مزبوره دارای قراء و اراضی مزروعه بوده وعده عشایر چادرنشین در آنجا خیلی زیاد نیست بعد یکرشته کوههای کوچکی از مشرق بمغرب امتداد پیدا کرده و در میان آنها دره ها و مناطق غیرمسکونه وجود دارد.

بین قراء ایرانی وقراء افغانی یك منطقه لم‌یزرع که مساحت آن قریب یکصد کیلومتر میشود در طرف جنوب واقع است در آنجا دریاچه شورموسوم به نمکسار که در جنوب آن یك جلگه وسیع و دریاچه موسوم به دغ پتر کان واقع بوده ودر دنبالهٔ آن یك جلگه دیگر پهناور کم ارتفاعی وجود دارد.

از این دشت آخرین سلسله کوهها دارای پست و بلندی که جزو کوههای هندوکش میباشد نمایان بوده و بطرف جنوب غربی امتداد پیدا میکند محل مزبور یك فرورفتگی بین سلسله طویل کوههای انتهای غربی ایران و کوههای افغانستان تشکیل میدهد.

اختلاف بزرگ موجوده بین وضعیت اختصاصی و کوههای هر یك ازدوطرف کاملاً در جلگه آشکار است بعد دشت لم یزرع که ایرانی ها دشت ناامید و افغانها دغ نمدی مینامند در طرف جنوب در یك مساحت بیش از هشتاد کیلومتر امتداد یافته ودرانتهای جنوبی آن محل یك دریاچه موسوم به دغ‌تندی وجود داشته ودر بهار آبهائی که از کوه‌های همجوارجاری میشود درمحل مزبورجمع میگردد دریاچه مزبور در فصل تابستان خشك میشود و بعد اراضی مختصر ارتفاعی پیدا کرده و کوه های پست و بلندی که ازهم دورهستند مشاهده میشوند دره‌ها بطرف جنوب امتداد

پیدا کرده وبدریاچه هامون که در مشرق بوسیله دشت لم یزرع ودر مغرب بوسیلهٔ کوههای مرتفع احاطه شده است منتهی میگردد .

در قسمت‌های مسطح این منطقه‌وسیعه ارتفاع متوسط زمین ازدریا ٧٠٠متر بوده در صورتیکه ارتفاع پاره ازکوهها از ١٥٠٠ متر متجاوز میباشد .

٣ ــ جز سه مزرعه که در یزدان موجود است در این منطقه وسیعه هیچ‌محل مسکون ومزروعی مشاهده نمیشود ولی‌چندچاه وچشمه‌آب شیرین وشورباعمق‌های مختلفه درآنجا موجود میباشد .

این منطقه بواسطه گرمای فوق‌العاده در تابستان غیر قابل سکونت می باشد عشایری که در فصل تابستان در کوه هــای واقعه درمشرق منطقهٔ مزبــوره زیست می نمایند زمستان را در آنجا بسر می‌برند ونظر باینکه یك قسمت مهم سال را در آنجا می گذرانند منطقهٔ مزبور را مثل‌منزل خود تصور می کنند . عشایــر مزبور چادر های خود را در آنجا زده وشتران و رمه هــای خود را در نزدیکی چاههــا نگاه می دارند نظر باینکه بهار در آنجا زود شروع می شود عشایر همین که بره‌هایشان توانستند این مسافت‌های طولانی‌را سیر نمایند مجدداً بکوه هــا میروند در زمستان چادرهای سیاه دراطراف هرچاهی‌شکل قریه‌را بخود میگیرددرصورتی که در تابستان فقط قبرهائی از این قراء مهاجر باقی مانده و در بین‌آنهاماروعقرب حرکت میکنند .

آهوهای زیبا که‌در زمستان درآنجا خیلی‌زیاد است در تابستان‌ازآنجاخارج میشوند ولی منطقه مزبور که صحرا نامیده میشود درواقع اینطور نیست زیرا گیاه درشتی‌درآنجا میروید که غذای شترها و گوسفندان عشایربوده ویکنوع‌درختهای کوچکی درآنجا بعمل میآید که آنرا ساکساول می‌نامندوبمصرف‌سوخت‌می‌رسد.

در پاره ایام زمستان یك باد شمال خیلی شدیدی ذرآنجا وزیده و ازیکهفته

الی یکماه لاینقطع ادامه پیدا میکند .

در یزدان که در وسط منطقه مزبوره واقع است علائم تمدن قدیم خراسان مشاهده میشود . در عهد قدیم چندین قنات که بچاه ها اتصال داشته و برای آوردن آب از مشرق بمغرب اختصاص داشت در آنجا وجود داشته ومناطق واقعه در مشرق دغ پترکان مزروع بوده اند . فعلا سه مزرعه موسوم به یزدان و نظرخان و کبوده درآنجا وجود دارد و فقط سه رشته از قنوات قدیمه را دائر کرده اند . مزرعه‌های مزبوره را هر گاه کلیهٔ قنوات تعمیر شودمیتوان توسعه داد ودرآنجا ایرانی چادرنشین دیده نمیشود زیرا دهقانان ایرانی زارع میباشند .

٤ ـ تعداد اهالی این منطقه نامعلوم بوده و فقط عشایر مختلفه کـه اسامـی آنها معروف است در آنجا وجود داشته و اهمیت آنها از تعـداد چـادر هایشـان معلوم میشود .

محل‌هائی که هر یك از عشـایر در زمستان اشغال می کنند در نقشهٔ نمره ۲ تعیین شده است .

۳ ـ اجمال تاریخي راجع بمنطقهٔ سرحدی

۱ـ ممالك ایران وافغان‌در ایام قدیم گاهی بطورمتحد و گاهی بطورجدا گانه زندگانی کرده ودارای یکزبان‌رسمی مشترك میباشند .

سرحدات فعلی از انفکاك مناطقی که در تاریخ معروف بخراسان در شمال و بلوچ درجنوب بود ایجاد گردیده ایرانی‌ها مدعی هستند مناطق سرحدی که هنوز تحدید نشده است جزو متعلقات ایالات شرقی ایران محسوب میشود در صورتیکه افغانها مدعی میباشند که مناطق مزبور جزو ایالت هرات است .

برای اینکه خاتمه باین اختلاف داده شود انگلستان که آن ایام حامی دولت

افغانستان بود در تاریخ ۱۸۹۰ ژنرال ماکلین را مأمور تحدید سرحد هشتادان نمود و بطوریکه قبلا گفته شد سرحدی که بوسیلهٔ ماکلین تعیین گردیده مملکتین آنرا قبول کرده اند بعلامت سرحدی نمرهٔ ۳۹ منتهی میشود .

۲ ـ افغانها راجع بمنطقه که در جنوب خط ماکلین واقع است ادعا می‌نمایند که چون سرحدی که ازطرف ژنرال ماکلین تحدید گردیده فقط شامل دشت هشتادان بوده وامیر عبدالرحمن خان که آن ایام حکومت میکرد رضایت خود را فقط برای این قسمت داده است وحال آنکه تحدید سرحد در طرف جنوب هشتادان تعقیب شده و با این تحدیدافغانستان موافقت ننموده وباین جهت چشمه غشلوشی واطراف آن واقعه در مغرب قسمت مزبور فعلا در دست افغانها میباشد .

در مراسلهٔ که وزارت امور خارجهٔ انگلیس در تاریخ ۱۹۳۳/۷/۷ بوزیر ایران نوشته (ضمیمهٔ الف ـ ٦) اشعار گردیده است که چون نقشهٔ کـه از طرف ماکلین تهیه گردیده بود پیدا نشده لهذا نقشه را می‌فرستند که عـلائم سرحدی را که بعداً گذارده شده است نشان میدهد . در توصیف علامت نمرهٔ ۳۹ که در ورقهٔ مشخصات علائم ماکلین داده شده تصریح گردیده است که علامت مزبور در انتهای کوههای گدایانه نصب شده است واز طرف دیگر دراول همان ورقه مشخصات اشعار شده است که کوههای مزبور در جنوت هشتادان را تحدید نموده وپائین‌تر سرحد هشتادان در کوه گدایانه شروع میشود . ممکن است اختلافی بین نقشهٔ که پیدانشده ونقشه دوم که در دست است موجود باشد در صورتیکه امیر عبدالرحمن خان خط ماکلین را کاملا بموجب مراسله خود که ضمیمهٔ باین راپرت است (ضمیمهٔالف ـ ٥) قبول کرده است با وجود اینکه اسم هشتادان در خاتمه مراسله مذکور گردیده ولی این تذکار طوری نیست که ثابت بکنند که قبولی فقط شامل صحرای هشتادان

است بعلاوه هیچ اعتراضی ازطرف افغانستان راجع باین نکته بعمل نیامده و بموجب مادهٔ ۳ مقاوله نامه که با ایران بسته شده با قبول علائمی که از طرف ماکلین گذارده شده بود دولت افغانستان علامت نمره ۳۹ را که جزء علائم مذکوره است قبول نموده و این موضوع اختلاف را مرتفع میسازد باین جهة علامت نمرهٔ ۳۹ را بمثابه انتهای خط ماکلین قبول نموده و چشمه غشلوشی و اطراف آن را متعلق بایران شناختیم .

۳ ـ ادعای ایرانیها راجع بقسمت شمال خط ماکلین .

کمیسیون تحدید حدود ایران مدعی است که خط ماکلین باید ازعلامت سرحدی نمره ۱ تا علامت نمره ۳۹ منظور گردد و سرحد در منطقه واقعه در شمال علامت نمرهٔ ۱ تعیین نگردیده است و بالنتیجه کوتاهترین خطی که ازعلامت سرحدی نمره ۱ درمسیر هریرود امتداد پیدا میکند باید سرحد را تشکیل داده و در این صورت اسلام قلعه بایران تعلق بگیرد صحیح است که مطابق نقشه ماکلین علامت نمره ۱ درشمالی‌ترین منطقه سرحد ایران و افغانستان واقع نبوده و این علامت در اطراف اسلام قلعه ونزدیك دربند خرابه واقع بوده و در شمال آن هیچ علامتی موجود نیست ولی متن یادداشت ژنرال ماکلین متضمن تصریحاتی راجع باین موضوع میباشد درصفحه دوم یادداشت مراتب ذیل مندرج است :

(. . . در اراضی کافر قلعه واقعه بین هریرود و کال کله متعلق بافغانستان) .

ودر خاتمه همان یادداشت برای تعیین امتداد خط سرحدی مراتب ذیل مندرج است :

(. . . . وبعد خط کال کله تاهریرود امتداد میبابد) .

ژنرال ماکلین رود کال کله را مثل سرحد در شمال علامت نمره ۱ ـ نشان داده وتعلق اراضی کافر قلعه (اسلام قلعه) بافغانستان اعلام داشته است از طرف دیگر

اراضی مزبوره ازچندین سال باینطرف در تصرف افغانها بوده و در آنجا یك پست سرحدی دارند پست ایرانی در مغرب کال کله برقرار شده است . باین دلائل دعوی کمیسیون ایرانی موجه شناخته نشدولی مجرای رود کال کله در این قسمت در یك طول ۶ کیلو متری پرشده وازبین رفته است . در نقشه ماکلین این قسمت بوسیله نقطه‌هائی نشان داده شده واسم رود در آن جا تعیین گردیده است .

بموجب این نقشه باید قبول کرد که ژنرال ماکلین شعبه غربی رود را سرحد قرار داده است ولی مجرای رود مدت نیم قرن باندازه پر شده بود که ممکن نیست آنرا در محل پیدا نمود و مجرای مزبور در محلی که راه هرات بمشهد بآن تلاقی می کنند مجدداً ظاهر گردیده و تاهرات امتداد پیدا میکند و بطوریکه در نقشه نمره ۳ ضمیمه نشان داده شده است مجرای رود بلافاصله در شمال در بند خرابه منقسم میگردد ایرانی‌ها میخواستند شرقی‌ترین شعبه و افغانها غربی ترین شعبه‌را بعنوان سرحد قبول نمایند نظر باینکه همواره شعب مذکوره پر شده وجای آنها عوض میشود هیچیك از آنها را نمیتوان سرحد قرار دادیك خط مستقیم بین محلی که رود منشعب میشود ومحلی که راه با رود تلاقی پیدا کرده ودر آنجا رودمزبور مجدداً شروع میشود بهترین سرحد خواهد بود وباید سه علامت در دوانتها ودروسط این خط بطوریکه در نقشه بوسیله (C-B-A) نشان داده شده است نصب نموده و بعد در ملتقای رود از کال کله تـا هریرود یك علامت دارای حروف (H) گذارده وبین علامت مذکور وعلامت (C) و در کنار رود کال کله یك علامت دیگردارای حرف (D) نصب نمود تا اینکه سرحد در محل بطور آشکار نشان داده شود .

چون ژنرال ماکلین نقطه منتهی الیه سرحد را در هریرود تعیین و همچنین پروتکل سرحدی روسیه وافغان نشان میدهد که سرحدروسیه کمی بالاتردرشمال در حوالی ذوالفقار شروع میشودلهذا هریرودواقعه بین این دو نقطه بایدسرحدرا تشکیل

دهد نظر باینکه هریرود یك رود بزرگی است سرحد باید خط وسط‌المیاه آنرا تعقیب نماید.

٤ ـ تعیین خط سرحدی که هنوز تحدید نگردیده است

۱ ـ توصیف منطقه واقعه در انتهای خط ماکلین

خط ماکلین با وجود اینکه در چندین جا منحنی می‌باشد خطی است که بالمجموع از شمال بجنوب امتداد یافته و افغانستان در شرق وایران در غرب آن واقع میباشد.

منطقهٔ واقع در شمال یك خطی که ازعلامت سرحدی نمرهٔ ۳۹ بطرف مغرب امتداد یافته و منتهی‌الیه خط ماکلین میباشد باید تماماً بایران تعلق بگیرد منطقه متنازع فیه در جنوب خط مزبور واقع است.

کوههای شمتیغ جزو منطقه میباشد که در خط ماکلین تعیین نشده است.

نظر باینکه چاه سرخ در اول منطقه متنازع‌فیه واقع است متعلق بافغانستان می‌باشد.

توضیحاتی که راجع بعلامت نمره ۳۹ داده شده و در آخر ورقه مشخصات سرحدی ضمیمه یادداشت ماکلین مندرج است (ضمیمهٔ الف ـ ۳) بقرار ذیل است:

این علامت خط ارتباطیه بین چاه سرخ و تیرگشت را حفظ مینماید خط مزبورازوسط دره که بوسیله کاتارخ سرخ وپیش آمدگی علامت ۳۹ تشکیل میشود عبور مینماید.

بالنتیجه علامت ۳۹ طوری واقع شده که خط سرحدی راهی را که از چاه سرخ به تیرگشت میرود قطع نمی‌کند خود این کیفیت که لازم دانسته‌اند

راهی که از چاه سرخ شروع گردیده و به تیر گشت می‌رسد حفظ کنند معلوم می‌نماید که این نقطه متعلق بافغانستان است و اگر این طور نبود علامت ۳۹ در قلعه یال خر که مرتفع ترین نقطه است قرار می گرفت و هیچ ذکری از راه چاه سرخ ـ تیر گشت نمی‌شد. با در نظر گرفتن این مراتب لازم می‌شود که بعد از علامت ۳۹ خط سرحدی را طوری منحرف ساخت که چاه سرخ در خاك افغانستان بماند.

ایرانی ها در یادداشت خود مدعی هستند که موسی آباد بآنها متعلق است بجهت اینکه محل مزبور در شمال غربی چاه سرخ انتها نقطه خط ماکلین (ضمیمه ث ـ ۱) واقع می‌باشد در صورتیکه نقطه انتهای خط ماکلین چاه سرخ نبوده و علامت ۳۹ می باشد که تقریباً در سه کیلومتری شمال غربی نصب گردیده است.

موسی آباد درست در ۲۲ کیلومتری غربی همان علامت سرحدی واقع است.

ایرانی ها سرحدی را تقاضا نموده‌اند که از مشرق دریاچه (نمکسار) گذشته و بعد از چاه سرخ رباط ترك را هم شامل باشد معذلك بطوریکه در فوق گفته شد نظر باینکه چاه‌سرخ درخاك افغانستان میماند ممکن نشد ترتیب اثری بتقاضای ایرانیها داده شود.

افغان ها مدعی شدند که باید سرحد طوری تعیین گردد که دارای خط منحنی که از شمال به مغرب موسی آباد در امتداد شمال غربی ادامه پیدا نماید بوده و بعد از علامت نمره ۳۹ چشمه غشه لوشی و کلیه دره سر گردان در خاك آنها بماند.

با وجود اینکه از سالهای متمادی عشایر افغانی عادت دارند به غشه لوشی و اطراف آن بیایند ولی نظر باینکه موضوع بطوری که در فوق ذکر شد راجع بسرحدی است که تعیین و قبول گردیده است تقاضای افغانستان غیر قابل قبول شمرده شد.

۲ - تعیین سرحد بعد از علامت نمره ۳۹ و اختلاف راجع بموسی آباد

ریختن شالوده تعیین خط سرحدی بعد از علامت نمره ۳۹ که نقطه انتهای جنوبی خط ماکلین را تشکیل می‌دهد و جستجو نقاط مشخصه برای تعیین سرحد مزبور اینجانب را فوق‌العاده مشغول کرده بود.

کیفیت و اهمیت اختلاف راجع بموسی آباد همین‌قدر که امتداد خط سرحدی تعیین گردید بطور روشن ظاهر خواهد شد. من هیچ سند قراردادی برای اینکه بتوان قسمت غیرمشخص سرحد را بالمجموع تعیین نماید پیدا نکردم حتی نقشه صحیحی دردست نبود بنابراین مجبور شدم پاره اطلاعاتی بدست بیاورم که بموجب آنها بتوان خط سرحدی را تعیین نمود برای نیل باین مقصود بدواً شروع به‌مطالعه اسناد دیگری که طرفین داده بودند نموده وپارهٔ اظهاراتی که درمواقع مختلفه یکی ازطرفین کرده وممکن بود درنفع استدلال‌طرف دیگر تعبیر گردد همچنین اعترافهای مثبته طرفین را مورد توجه قرار داده و وقتیکه استدلالاتی که طرفین درمذاکرات و مباحثات خود کرده بودند بنظر اینجانب غیرمکفی آمد مجبور شدم برای آنکه اظهار عقیده راجع به واگذاری اراضی متنازع فیه بطرفین نمایم مراجعه باطلاعات نژادی و تاریخی همچنین اطلاعات جغرافیائی و توپوگرافی بکنم.

با درذهن داشتن این اطلاعات راجع بعلامت نمره ۳۹ فکر کرده و می‌خواهم دو نکته ذیل را که ناشی از اظهارات قبل من میباشد مجدداً خاطرنشان نمایم.

نکته اول ـ نظر بوضعیتی که کلیه سرحد از شمال تا علامت نمره ۳۹ دارا میباشد اراضی که در شمال یك خطی میماند کـه از علامت نمره ۳۹ بطرف مغرب امتداد میبابد باید بالطبع و بموجب قرارداد ماکلین به ایران تعلق بگیرد .

نکته دوم ـ ونیز توضیح دادم که بموجب توصیف راجع بعلامت نمره۳۹ راه چاه سرخ ـ تیرگشت همچنین خود چاه سرخ باید در نتیجه قرارداد متقابله ماکلین افغانستان باقی بماند .

نقطه سوم اتکا ـ این نقطه را در تعیین نقطهٔ سرحدی که از طرف شمال بدریاچه (نمکسار) منتهی میشود پیدا کردم دریاچهٔ (نمکسار) از مدتها باینطرف مورداستفاده طرفین بوده ومأمورین آنها مالیات اخذ کرده ونمك آن بمعرض فروش گذارده میشود در یادداشتی که از طرف کمیسیون ایرانی بما داده شده و سواد آن از طرف سفارت ایران بوزارت امور خارجه ترکیه ابلاغ گردید منجمله اشعار شده است :

ماده۳ ـ راجع بمعدن نمك واقعه در جنوب خوش آب و موسی‌آباد دولت ایران به‌احتیاجات‌افغانها به نمك اعتراف داشته ونمی‌خواهد مشکلاتی برای استفادهٔ آنها از نمك تولید نماید و برای این مقصود حتی قبول خواهد کرد که از خط استاتوکو تجاوزشود معذلك‌نظرحکم محترم‌را باین موضوع‌جلب مینماید که ایرانیها نیز احتیاج بنمك‌این محل دارند ازطرف دیگرمساحتی که روی‌نقشه بعنوان معدن نمك نشان داده شده تماماً دارای معدن نمك نبوده و قسمتی از آن باطلاق و فاقد نمك است بنابراین لازم است سرحد را دراین نقطه طوری تعیین کرد که یکقسمت نمك بافغانستان تعلق بگیرد .

دولت قبول میکنند که سر حد از میان دریاچهٔ نمك عبور کرده وطرفین از آن استفاده نمایند. از تحقیقاتی که در این نقاط بعمل آمد واضحاً معلوم گردید که طرفین احتیاج دارند بمقدار مختلف تحصیل نمك از این دریاچـه شور نمایند در کنار شمال دریاچه (نمکسار) دو تپه وجود دارد که در روی نقشه نشـان داده شده است یکی از آن دو تپه واقع در مشرق موسوم است بسیاه کدوی افغـان و دیگری واقعه در طرف مغرب کـه موسوم است بسیاه کدوی ایـران. از تحقیقاتی که باتفاق کمیسیون های طـرفین در محل و در قـراء اطراف بعمل آوردم برای من اطمینان حاصل شد که تپه های فوق‌الذکر حقیقتاً دارای همان اسامی میباشند.

در یاد داشتی که از طرف وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۱۵ حوت ۱۳۰۳ بـه سفارت افغانستان فرستاده شده و جزو اسنـادی است که از طرف کمیسیون افغانستان تسلیم گردیده است سیاه کدو متعلق بافغانستان ذکرشده‌است (ضمیمه‌ها).

این مدارك بمن ثابت نمود که سرحد لزوماً باید با عبور از بین سیاه کدوی ایران و سیاه کدوی افغانستان و دریاچه (نمکسار) اتصـال پیدا کند این تحدید بـا کیفیت و اوضاعی کـه از سالهـا باین طرف موجود است مطابق بوده وبطوری کـه تجربه نشان می‌دهد احتیاجات مملکتین را از نمك تأمین مینماید بدین طریق دو تپه سیاه کدو بعنوان سومین نقطهٔ اتـکاء بـرای تحدید سرحدی انتخاب گردید.

نقطهٔ چهارم ـ من خواستم خطی را که باید سرحد را با شروع از علامت نمره ۳۹ تعقیب نموده و بـه تپه هـای سیاه کدو اتصال پیدا نمـاید تصریح نمایم.

معادن نمکی که مورد استفاده ایران است در مغرب دریاچه و معادن مورد استفاده افغانها در کنارهای شمالی‌وشرقی دریاچه واقع میباشد و این خط‌جدیدنباید ضرری به استخراج نمك وارد آورد .

در موقع تحقیقاتی که در منطقه واقعه در شمال دریاچه (نمکسار) بعمل آورده ام راجع به روابط روزانه طرفین بین چاه فاضل و موسی آباد همچنین دائر به پلیس و تفتیش سرحد اطلاعاتی تحصیل کردم . عشایر و گله های افغانی که میخواهند از رود سر گردان که از جنوب خوش آب جاری است عبور کرده و بطرف شمال بروند از طرف پست سرحدی ایرانی در خوشابه ممانعت گردیده و توقیف میشوند ولی به عشایر و گله هائی که بدون عبور از رود حرکت مینمایند مزاحم نمیشوند بدینطریق پست سرحدی مزبور عملا اراضی را بطور عادی تحدید مینماید بطوریکه اهالی مملکتین میتوانند آزادانه ازدریاچه دوز (نمکسار) استفاده نمایند . باین ترتیب یکنقطهٔ اتکائی در نتیجه اینکه سرحد از رود سر گردان در مشرق چاه فاضل عبور میکند بدست میآید .

نقطهٔ پنجم – این نقطه باید بین علامت نمره **۳۹** وچاه فاضل‌قرار گیردهر گاه کیفیت و شکل طبیعی و موقعیت کوه‌های شمتیغ در نظر گرفته شود لازم میآید سرحد را در خط قله و دامنه های شمالی کوه های مزبور برقرار نموده و من هیچ سندی راجع باین موضوع که جنبهٔ قراردادی داشته باشد پیدا نکردم در مراسلات سیاسی متبادله دولت ایران از تجاوز افغانها بموسی آباد شکوه نموده و نسبت‌باین اوضاع شکایت کرده بود . جزراجع بموسی آباد ازهیچ مناقشه که مبادله مراسلات سیاسی را درمورد اراضی واقعه بین علامت‌نمرهٔ **۳۹** وچاه فاضل موجب گردیده‌باشد اطلاعی پیدا نکردم .

دامنه‌های‌شمالی کوههای‌شمتیغ همچنین دامنه‌های‌جنوبی آن ازایام‌خیلی‌قدیم

محل سکونت عشایر افغان درفصل زمستان بوده‌است عشایر مزبوره همه ساله زمستان را در آنجا میگذرانند . اقامت عشایر مزبور در آنجا از قبرستان‌هائی که در نقاط مختلفه وجود دارد معلوم‌است عشایر درفصل‌زمستان بآنجا آمده ودراطراف‌چشمه‌ها سکنی‌میکنند عشایرمزبوره درپارهٔ نقاط چاههائی‌نیزحفر کرده‌اند صحت‌توضیحاتی را که در یادداشت تتمیمی (ضمیمه ۲) کـه از طرف کمیسیون افغانستان تقدیم گردیده است و راجع بچشمه و چاههای مزبوره بود در محل ملاحظه نمودیم هیچ مدرکی راجع باقامت‌ایرانیها دراین‌منطقه واستفاده‌آنها از آنجا وجودندارد بنابراین قهراً باید معترف شد که این نقطه متعلق بافغانها است راجع بتحدید سرحد بعداز علامت ۳۹ اصول ذیل اتخاذ گردید

قسمت شمالی خطی که از علامت نمره ۳۹ بطرف مغرب امتداد پیدا کرده است باید بایران‌واگذار گردیده ودامنه‌های‌شمالی کوههای‌شمتیغ که محل‌سکونت افغانها است بافغانستان واگذار شده و رود سر گردان که درمقابل چاه فاضل جاری میشود در امتداد سرحد باقی مانده و خط سرحدی بدریاچه اتصال داده شده و آنرا از بین دو سیاه کدو عبور دهد :

هر گـاه بحل اختلاف راجع بموسی آباد موفق شویم ممکن خواهد بود خط سرحدی را که از علامت ۳۹ به دریاچه نمکسار امتداد پیدا میکند بطـور قطعی تعیین نمائیم .

۳ ـ موضوع موسی آباد

محل موسوم به موسی‌آباد مرکب است از یك چشمه و سه‌کلبه محقر گلی دربزرگترین این‌سه‌کلبه قراولان‌افغانی‌سکنی‌میکنند دوکلبه‌دیگررا یکنفرافغانی مورد استفاده قرار داده است آب موسی آباد از چشمه که آب آن از چاههائیکه

بیکدیگر اتصال پیدا کرده‌اند حاصل میشود مجرای چاههای مزبور از شمال شروع گردیده و در طول تقریباً یك کیلومتر بطریق فنی بنائی و ساخته شده است

کلبه‌های محقر گلی دارای قیمت و اهمیت نمیباشند آبست که اهمیت وقیمت به اراضی واقعه در اطراف موسی آباد میدهد

علاوه برچشمه‌ای که شرح آنرا دادم در جنوب شرقی موسی آباد چشمه‌های دیگری بطور متفرق وجود دارد .

چشمه‌های مذکور درحدود اماکن زمستانی عشایر افغانی واقع شده‌اند عملاً موسی آباد تحت اشغال افغانها بوده ولی ایران از لحاظ حقوقی هیچوقت این اشغال را نشناخته و همواره برعلیه آن اعتراض کرده است

بموجب اسنادی که از طرف دولت افغانستان برای رد اعتراضات دولت ایران نسبت باشغال موسی آباد (ضمیمه ۲ ـ ب) بما داده شد دولت انگلستان کراراً برقرار ماندن استاتو کو را در موسی آباد تقاضا کرده است ازاین اسناد مستفاد میشود که هیچ جنبه قطعی و متکی باساس حقوقی راجع باشغال موسی آباد ازطرف افغانها در آن ایام داده نشده‌است فقط اشغال عملی ازطرف افغانها نمیتواند درمقابل اعتراضات ایرانیها حق مالکیت حقوقی و قراردادی بافغانها بدهد .

چشمهٔ موسی آباد و مستحفظین سرحدی در خطی که از علامت نمره ۳۹ به طرف مغرب امتداد یافته قرار گرفته است . آبی که سبب آبادی این محل گردیده در اراضی جاری میشود که بلاتردید متعلق بایران است .

بنا بر دلائل مزبوره تصمیم گرفتم منطقهٔ موسی آباد را بدو قسمت تقسیم کرده و خاکی را کـه چشمه در آن واقع است و اراضی کـه از چشمه مزبور مشروب می‌شود با دو بنای گلی بایران واگذار نموده و محـل سکونت زمستانی

عشایر را واقعه در روبرو جنوب و همچنین قبرستان و چشمه‌های آنقسمت را بـه افغانستان واگذار بکنم .

طرفین متعاهدین برطبق این تصمیم حکمیت میتوانند این واگذاری‌رابدون اشکال ومصارف متقابله انجام‌دهند مسلم است که‌املاك خصوصی‌تابع مقررات‌عمومی قوانین میباشد مزایای سیاسی واداری تصفیه اختلاف موسی‌آباد که از سی‌سال‌باین طرف لاینحل مانده بود بی‌شمار است .

٤ ـ تحدید قطعی سرحد بین علامت سرحدي نمره ۳۹ و دریاچه‌نمکسار

در فوق اظهار کردم که چطور برای من ممکن گردید مأخذ هائی را که برای تعیین سرحد بکار میخورد پیدا نمایم بااستفاده از این‌مأخذ و بادرنظر گرفتن راه حلی که برای اختلاف موسی آباد پیدا گردید من قطعاً سرحد را روی نقشهٔ ترسیم نمودم در ترسیم این خط سرحدی بنظر من صحیح نیامد که بحد زیادی‌رود سرگردان را مأخذ قرار دهم زیرا رود مزبور درقسمت اول خود به طور محسوسی بطرف شمال غربی جریان داشته و بواسطهٔ عرض مجری خود برای سرحد مناسب نیست . برای تسهیل امور پستهای سرحدی طرفین که برقرار خواهد شد ناچار خط سرحدی را از تپه‌هائی که در اراضی‌آشکار است انتخاب نمودم .

خط سرحدی که بطور قطعی از علامت سرحدی نمره ۳۹ تا دو سیاه کدو تعیین گردیده و همچنین محل علامت‌هائی که دراین خط گذارده خواهد شدبقرار ذیل میباشد :

(نقشه‌نمرهٔ ۳)

علامت نمره ٤۰ روی تپه کوچك واقعه در ۳ کیلو متر ونیمی مغرب‌علامت نمره ۳۹ .

علامت نمـره ٤١ روی تپه اتـا محمـد درچهـار کیلو متر و نیمی علامت فوق‌الذکر .

علامت نمره٤٢ روی‌تپه (انس سرت) در چهار کیلومتر ونیمی مغرب‌علامت فوق‌الذکر .

علامت نمره ٤٣ روی تپه واقعه تقریباً در پنج کیلو متری مغرب علامت فوق‌الذکر .

علامت ٤٤ روی تپه واقعه تقریباً در چهار کیلومتری مغرب علامت فوق در دامنه غربی دره سر گردان ودر مشرق چشمه سید و (نقشه نمرهٔ ٤) .

علامت نمره ٤٥ در ١٠٠٠ متری مغرب علامت فوق و در ١٥٠ متری شمال قبرستان افغانی .

علامت نمره ٤٦ در٤٠٠ متری‌جنوب غربی‌علامت فوق ونزدیك‌زاویه‌آخرین دیوار باغ موسی آباد .

علامت نمره ٤٧ در ١٢٠٠ متری جنوب غربی علامت ٤٦ و در دامنه واقعـه در مغرب چشمه نوری .

بعداز علامت نمرهٔ ٤٧ سرحد بطرف جنوب (نقشهٔ نمره ٣) بـاعبور از یك طول تقریباً دو کیلو متری از خط کوچك مقسم المیاه امتداد یافته و بجنوب رود سر گردان سرازیر میشود .

علامت ٤٨ روی قلعه واقعه در ساحل شمـالی رود مزبور ساخته خواهدشد از آنجا سرحد در طرف جنوب غربی رود سر گردان را در یك طول ٤ کیلومتری تاتپه کوچك قره داش تپه در دره تعقیب کرده و علامت نمره ٤٩ در آنجا گذارده خواهد شد .

از آنجا سرحد رود سر گردان را عبور و بخط قله قسمت غربی کوه شمتیغ زنگلاب رسیده و درآنجا بفاصله دو کیلومتر و نیم دورتر علامت نمره ۵۰ در قله (نار یا بیزوری) قرارداده شده و علامت نمره ۵۱ درچهار کیلومترو نیمی درجنوب علامت قبل روی شت تپه قرار داده خواهد شد (درست است که افغانها مالکیت تپه چاه فاضل‌را مطالبه میکنند ولی‌این تپه بعلاوه‌اینکه درمغرب رودسر گردان واقع است تنها تپۀاست که دشت‌سار گون متعلق‌بایران‌را حفظ وحراست میکند بنابراین آنرا بایران واگذار کرده و بهمان‌دلیل درآنجا سرحد را ازمشرق رودسر گردان گذرانده‌ام.

بعد از علامت نمره ۵۱ سرحد مجدداً برود سر گردان سرازیر شده و تقریباً درطول ده کیلومتری آن را تعقیب نموده و بنقطه انشعاب دو بستراین رودخانه که یکی کهنه و دیگری تازه است متصل میشود و در آنجا علامت نمره ۵۲ قرارداده خواهد شد.

ازآنجا خط سرحدی تقریباً در یك طول ده کیلو متری مجرای کهنه رود سر گردان را تعقیب نموده و سیاه‌کدوی افغانستان‌را بافغانستان‌و سیاه کدوی ایران را بایران گذاشته وبدریاچۀ نمکسار منتهی گردیده ودرآنجا درساحل علامت نمره ۵۳ قرار داده خواهد شد از این نقطه سرحد درجنوب از دریاچه گذشته ودرمغرب بساحل دریاچه کال یارك میرسد.

۵ ـ سرحد در جنوب دریاچه نمکسار

کال‌یارك نوبی‌ترین زاویه دریاچه‌نمك‌را تشکیل میدهد این‌محل قریه‌نبوده ومحل قشلاقی عشایر زیاد افغانی است تعلق محل مزبور بافغانها ناشی از اسناد دیگر نیز میباشد بنا براین خط سرحدی ازعلامت نمره ۵۴ که درساحل دریاچه درشش

کیلومتری شمال غربی محل مزبور قرارداده خواهد شد شروع خواهد گردید .

نقشهٔ نمره ۵

یك راهی بین ایران و افغانستان درقسمت جنوبی دریاچه نمك امتداد یافته و از کال حوض عبور میکند لازماست دولتین در این‌راه پست‌های سرحدی برقرار نمایند بهترین محل بالطبع طرفین کال حوض خواهدبود پست ایرانی‌ممکن‌است در دامنه غربی کال حوض و پست افغانستان در دامنه مقابل قرار داده شود .

کال حوض قریه نبوده و یك محل غیر مسکونی دارای دوآب انبار آجری که ساختمان آنها قدیمی است میباشد فاصلهٔ بین آنها ۵۰ متر است پاره قسمتهای آب‌انبارهای مزبور خراب و متروك گردیده‌است ولی میتوان‌آنها را تعمیر نموده و برای پست‌های‌سرحدی مورداستفاده قرارداد باین دلیل بایدآب‌انبار واقعه درمغرب را بایران و آب‌انبار مشرق را بافغانستان واگذار نمود .

علامت نمره ۵۵ دریك فاصله متساوی بین این دو آب‌انبار قرارداده خواهد شد ازاین نقطه خط سرحدی تقریباً دریك فاصله ۸ کیلومتری به‌طرف جنوب‌رفته و بمنتهی نقطه هاشم تپه رسیده وعلامت نمره ۵۶ در قلهٔ تپهٔ مزبور قرارداده خواهد شد علامت نمره ۵۷ روی طلعت تپه واقعه در ۷ کیلو متری جنوب‌شرقی علامت فوق‌الذکر قرار داده خواهدشد این نقطه انتهای منطقه دریاچه دغ‌پترکان میباشد و عشایر چادر نشین افغانی در نواحی مغرب محل مزبور که مرتع آنها میباشد باوجود حضور ایرانی‌ها که یزدان را واقعه در ساحـل شرقی دریاچه در تصرف دارند بطور متفرق ساکن هستند . خط سر حدی در این منطقه مو کـول بسر نوشت محل یزدان است اگر نقاط یزدان و کبوده از طرف ایرانی‌ها اشغال نشده‌بودممکن بود سرحد را ازطلعت تپه درمسیر عمومی جنوب با قطع دغ‌پترکان قرارداد . ولی اگر قبول بکنیم که این‌ناحیه متعلق بایران است لزوماً باید خطوط

ارتباطیه برای این نقطه قائل بشویم .

۵ - موقعیت یزدان

محل یزدان که فعلاً مرکب است از یك مزرعه و چند خانوار سکنه و یك پست ژاندارمری و یك دفتر گمرکی در دست ایرانی ها است و کبوده واقعه در ۱۲ کیلومتری جنوب یزدان که دارای یك مزرعه و چند خانوار سکنه است نیز تحت اشغال ایرانی ها است . بین این دومحل مزرعه نظرخان متعلق بیك نفر افغانی واقع میباشد در اطراف محل‌های مزبورنقاطی وجود دارد که عشایرافغانی درایام زمستان از آن استفاده میکنند دولت افغانستان مدعی است که این اراضی باو متعلق بوده و جزو منطقه‌ایست که تا حال تحدید نگردیده و ایرانی ها از عدم انتظامی که در ایام انقلاب در افغانستان حکم فرما بود استفاده کرده و در آن جا مستقر شده‌اند و در این صورت اشغال اراضی مذکوره از طرف ایرانی ها نمی‌تواند عنوان مالکیت قانونی داشته باشد . ایرانی ها اوراقی ارائه کردند که مشعر برحق مالکیت آنها در ایام خیلی قدیم نسبت بمناطق مزبورمیباشد افغانها هم بنوبهٔ خود اسناد مخالف اسناد ایرانی‌ها ارائه دادند مطالعه کلیه اسناد مزبوره واضحاً نشان داد که موضوع درواقع راجع باوراق مالکیت خیلی قدیمی است که از طرف اشخاص متفرقه صادر گردیده است بنابراین ممکن نبود اسناد مزبور را بمثابه اسناد رسمی مثبته که بتواند وضعیت جغرافیائی خط سرحدی‌را عوض نماید فرض‌نمود . افغان‌ها هیچوقت‌اعتراضی نسبت باشغال این منطقه از طرف ایرانی ها ننموده‌اند تصرف این اراضی از طرف ایرانی ها بعلل و جهات مبنی برضرورت واحتیاج بوده که کاملاً شبیه بعلل و جهاتی است که افغان ها را وادارنمود که درمنطقه شمال دریاچه نمك مستقر شوند . بافقدان مدارك مثبته وضعیت حاضره را باید بالطبع برای تصمیمی که راجع بخط سرحدی اتخاذ خواهد شد مدرك قرارداد .

بنابراین بدلائل محل‌های یزدان و کبوده بایران واگذار گردیده و مزرعه نظرخان واقعه بین این دو نقطه که مالك تبعهٔ افغان آن هیچوقت تابع اوامر پست ایرانی نبوده است بافغانستان واگذار میشود .

بنابراین راه یزدان که با عبور از چشمهٔ پترکان و چاه توم بداخل ایران میگذرد همچنین راه کبوده که آن نیز از میان خوشابه (معصوم آباد) وملکی داخل خاك ایران میشود باید بایران تعلق بگیرد بنابمراتب فوق خط سرحدی باید بعد از طلعت تپه بسمت جنوب شرقی امتداد یافته و بقله واقعه در نه کیلومتری که در آنجا علامت ٥٨ قرارداده خواهد شد منتهی گردد . خط سرحدی در امتداد جنوب شرقی تا نقطه موسوم بکوچك قره واقعه در پنج کیلومتری ساحل دریاچه که در آنجا علامت سرحدی ٥٩ گذارده خواهد شد ادامه پیدا خواهد کرد در صورتیکه علامت نمره ٦٠ باید در همان امتداد و با قطع نقطهٔ شمالی دریاچه روی تپه واقعه درجنوب مصب کاچ رود قرار داده شود .

بدین ترتیب چشمهٔ پترکان وچاه توم درخاك ایران باقی مانده وچشمهٔ هما کوه و چاه محمد درخاك افغانستان باقی خواهد ماند و سرحد امتداد شرقی را دریك فاصله ده کیلومتری تعقیب نموده و علامت نمره ٦١ در چهار کیلومتری در شمال گمرك خانه یزدان (نقشه نمره ٦) و علامت نمره ٦٢ در نقطه واقعه در ٥ر٤ کیلومتری شمال شرقی گمرکخانه فوق‌الذکرودر ١٠٠متری مشرق ابتدای مجرای آب که بطرف یزدان میرود و تقریباً در پنج کیلومتری جنوب شرقی علامت نمره ٦١ قرار داده خواهد شد .

علائم نمره ٦٣ و ٦٤ و ٦٥ بقرار ذیل قرار داده خواهد شد .

اولی در ٢/٥ کیلومتری جنوب غربی علامت ٦٢ در کنار شمالی نهر حوض

و دومی تقریباً دو کیلومتر و نیمی مغرب علامت فوق‌الذکر و در کنار جنوبی نهر مذکوره و سومی تقریباً در دو کیلومتری غربی علامت ۶۳ در کنار شمالی مجرای نهر فوق‌الذکر بستر نهر حوض سرحد بین علامت ۶۳ و ۶۵ قرار داده شده و بعد سرحد رو به جنوب غربی رفته تا مجرای آب موسوم به شوراب در یك مساحت پنج کیلومتری با گذاشتن مزرعه نظرخان درافغانستان ادامه پیدا کرده وعلامت سرحدی نمره ۶۶ در کنار شمالی شوراب قرار داده شده است .

بعد سرحد مسیر جنوب شرقی را گرفته وبعلامت نمره۶۷ که درقله‌شور واقعه تقریباً دردو کیلومتری جنوب شورآب قرار داده شده منتهی میگردد و ازآنجا در یك مساحت پنج کیلومتری در مسیر کوه کبوده بطرف جنوب رفته و مزرعه و قله کبوده را در خاك ایران میگذارد .

علامت نمره۶۸ در کنارشمالی رود غلوکه که ازشمال کوه کبوده عبورمیکند قرار داده خواهد شد . باواگذاری راهی که از کبوده به خوشابه (معصوم‌آباد) میرود همچنین چشمه و کوه مازنگی بایران سرحد درمسیرجنوب غربی ودامنه‌های شمالی و غربی کوه کبوده وقدری دورتر امتداد پیدا میکند بطوریکه راهی راکه ازدامنه های مزبوره بطرف شوراب خواهد رفت برای افغانستان می گذارد برای تأمین این ترتیب علامت نمره ۶۹ دریك محل مسطح در مغرب کوههای کبوده (نقشه نمره ۵) قرار داده خواهد شد .

بعدخط سرحدی دریك مسافت ۱۲ کیلومتری بسمت جنوب غربی رفته وتپه واقعه در شمال غربی کوه نمك منتهی میشود در آنجا علامت نمرهٔ ۷۰ گذارده شده و ازآنجا درامتداد جنوب غربی بالای تپه ها را سیر کرده و بدهنه شوراب واقعه در یك‌مساحت تقریباً ۱۵ کیلومترمنتهی میگردد . علامت نمره ۷۱ روی تپه واقعه در

شمال گردنه مزبور گذارده خواهد شد. چشمه شوراب در افغانستان مانده و چاه تك و معصوم آباد (خوشابه) در خاك ایران باقی خواهد ماند. سرحد باز با امتداد بطرف جنوب غربی از چشمه هوراب گردنه را قطع نموده و خط مقسم‌المیاه را تعقیب کرده بطرف قله گوری کوه بالا رفته و در آنجا علامت نمره ۷۲ گذارده خواهد شد.

۶ - سرحد در منطقه لم یزرع

سرحد در امتداد جنوب بعد از گوریکو سیر کرده و ملکی در ایران و کاریزك شهاب را در افغانستان گذاشته و بنقطه غربی دو کوه سیاه دوقولو که انتهای قسمت کوههای افغانستان را تشکیل میدهد منتهی میگردد علامت نمره ۷۳ در ۵۰۰ متری غربی نقطه مذکور قرار داده شده است نقطه موسوم به گولورد در ایران میماند.

بعد سرحد تقریباً دشت ناامید را ازوسط قطع کرده ودر امتداد جنوب‌شرقی ادامه پیدا نموده و علامت نمره ۷٤ تقریباً در یك مسافت تقریباً ۳۵ کیلومتری علامت سرحدی نمره ۷۳ و تقریباً در ۱۵ کیلومتری غربی چاه مزار قرار داده شده است.

سرحد باتعقیب همان امتداد دریك مسافت تقریباً ۲۵ کیلومتری چاه مزاررا درافغانستان گذاشته واز ۵۰۰ متری مغرب چاه سنگر عبور کرده و علامت نمره ۷۵ در این نقطه قرار داده شده است.

نقطه‌موسوم بسرخ‌تیغ درخاك ایران‌میماند باوجود اینکه‌افغانستان حاکمیت ایران را دراینمحل قبول ندارد وضعیت جغرافیائی آن دردامنه کوهها و درراههای ایرانی چنین تحدیدی را ایجاب میکند.

سرحد در یك مسافت ۱۵ کیلومتری در همان امتداد ادامه پیدا کرده

و به نقطهٔ واقعـه در کنار درین دره رسیده و در آنجـا علامت نمره ۷۶ قرار داده خواهد شد.

علامت نمره ۷۷ در یك نقطه تقریبـاً دوازده کیلومتری جنوب شرقی علامت ۷۶ و در چهار کیلومتری غربی تپه سنگلاخ واقعه در انتهای شمـالی کوههای هفتاد گر و عـلامت ۷۸ تقریباً در ۷ کیلومتری علامت فوق در راهی که از چاه دمدم و چاه سگك میرود و در ۵ کیلومتری غربی در چاه سگك برقرار خواهد شد.

نظر باینکه دعوی افغانها راجع بمالکیت چاه سگك بی اساس شمرده شد محل مزبور بایران واگذار گردیده و چاه دمدم درخاك افغانستان باقی میماندبعدخط سرحدی تقریباً در یك مسافت ۱۵ کیلومتری بطرف جنوب امتداد پیدا کرده ودر خط مستقیم تا علامت نمره ۷۹ که روی تپه‌واقعه‌درمدخل گردنه‌غورغوری‌قرارداده خواهد شد و در کنار جنوبی مجرای آبی که از این دهنه خـارج میشود ادامه پیدا میکند و دهانه غور غوری در خاك ایران میماند.

۷ - سرحد در منطقهٔ کوهستانی

لزوم دخول در منطقه کوهستانی در حالی که خط سرحدی درمنطقه‌لم‌یزرع در امتداد جنوبی سیر میکند ناشی از این است که باید بسیاه کوه کـه انتهای خط ما کماهون است برسد نگاهداشتن خط ما کماهون برطبق مقررات مقاوله‌نامه لازم میباشد با اینکه خط ما کماهون در جنوب و خط ماکلین درشمال بایستی اتصال‌پیدا نمایند برعکس در نتیجه اینکه اولی از دریاچه هـامون شروع گردیده و بطرف مغرب میرود و دومی امتداد جنوب شرقی را از هشتادان تعقیب مینماید از هم جدا و دور میشوند و در این بـاب لازم باظهار عقیده راجع بیك وضعیتی که علل آن

مربوط بایام قدیمی است نمیباشد وضعیت جغرافیائی در این منطقه نشان داده که کوه التای واقعه در نزدیکی قلعه خورماقا درجنوب دهنه غورغوری یکنقطه خیلی آشکاری برای تحدید حدود میباشد سیاه کوه نیز درجنوب کوه مزبور واقعشده است نظر باینکه این نواحی غیر مسکون میباشد خطی که از آنجا بطرف جنوب کشیده میشود سرحد را تشکیل داده و کوههای مرتفع که درمغرب این خط میماند ممکن است بایران تعلق داشته و قله‌های نسبتاً پست‌تر کوههای مزبور که درطرف دریاچه هامون سرازیر میشود بتصرف افغانستان درآید با وجود اینکه افغانها تمدید خط سرحدی را بعد از سیاه کوه بطرف شمال غربی با تعقیب خط قله تقاضا کرده بودند ولی مبادرت بآن ممکن نگردید زیرا دلیل موجهی برای این اقدام وجود نداشت و همانطوری که بعشایر افغانی در اطراف انتهای جنوبی خط ماکلین حق داده شد لازم است بهمان ترتیب با عشایر بلوچ و کرد ایرانی که در اطراف انتهای غربی خط ماکماهون ساکن میباشند رفتارشود . در صورتیکه عشایرایرانی صاحب جلگه‌هائی در اطراف سیاه کوه میباشند میتوان گفت که عشایر افغانی در آنجا وجود ندارند بنابر این خط سرحدی باید بعد از مدخل دهنه غور غوری در امتـداد سیاه کوه بسمت جنوب سیر نماید . علامت نمره ۸۰ درمرتفع ترین قلهٔ کوه آلتای قرارخواهد گرفت بعد خط سرحدی بکوه مرتفع دیگر واقعه در جنوب کوه اولـی رفته و از آنجا تخته سنگهای ساری قایارا که یك خط فاصل طبیعی مثل یك دیواری تشکیل میدهد تعقیب نموده و به تپهٔ فؤاد رسیده ودر آنجا علامت نمره ۸۱ قرارداده خواهد شد (نقشه نمره ۷) .

از آنجا خط سرحدی بالای اینجی گایارا تعقیب و بطرف مجرای آب اسپران سرازیر شده و علامت نمره ۸۲ روی قله وسطی که ٤ کیلومتر آنطرف واقع گردیده

است قرار داده شده و علامت نمره ۸۳ در قلـهٔ سپوری تپه که در ۳ کیلومتری جنوب علامت فوق‌الذکر واقع است گذارده خواهد شد . این سرحد کوه اسپرانرا بافغانها واگذار خواهد نمود که از آنجا سنگ آسیا استخراج مینمایند وچشمه‌آب شور اسپران که عشایر لازم دارند نیز بافغانها تعلق خواهد گرفت و صحرای‌اسپران که در مقابل کوه سرخ پر زوری امتّداد پیدا میکند بایرانیها تعلق‌میگیردبااینکه وجود یك کلبهٔ محقر و چند مزرعه نزدیك چشمه اسپران که اظهار میشود متعلق بیك نفر ایرانی است مورد مذاکره واقع گردید ایرانی مزبور پیدا نشده و از طرف دیگر این موضوع کافی نبود که وضعیت جغرافیـائی سرحد تغییر داده شود . از تحقیقاتیکه بعمل آمد معلوم شد که این محل بافغانها متعلق است . قله‌ای کـه روی آن علامت نمره ۸۳ باید قرار گیرد قله‌ایست که در مغرب راهی که از اسپران بطرف گل نی می رود واقع می باشد و راه مزبور متعلق به افغانستان است .

خط سرحدی در مسیر جنوبی در یك مساحت تقریباً ۷ کیلومتر ادامه‌پیدا کرده و منتهی به قله منفردی واقع شده موسوم بقله سردار کـه روی آن علامت نمره ۸٤ نصب خواهد گردید بعد سرحد با قطع پارهٔ مجاری آب و چندین تپه باز بطرف جنوب امتداد یافته و بطرف سیاه‌کوه رفته‌گل نی وچاه ماررادرافغانستان و شند بلوچ را در ایران خواهد گذاشت .

علامت‌های نمره ۸۵ (نقشهٔ نمره ٥) و نمره ۸٦ و نمره ۸۷ بقرار ذیل قرار خواهند گرفت .

علامت اولی در قله واقعـه در مغرب گل نی و دومی در نقطه مرتفعی که تقریباً در ۸ کیلومتری جنوبی علامت اول واقع است و سومی روی کوهی

که در جنوب علامت دوم واقع میباشد در آنجا سرحد بسیاه کوه اتصال پیدا میکند .

۸ - در نواحی غیر مسکونه مسافت بین علائم محض احترازاز مخارج طولانی تر قرار داده شد معذلك هرگاه طرفین لازم بدانند ممکن است علائم دیگری درخط مستقیم بین علائم قرار داده و آنها را بوسیله حروف تشخیص داد .

۹ - علائمی که دارای رقم تك میباشد ازطرف ایرانیها نصب گردیده و علائم دارای رقم جفت را افغانها نصب خواهند نمود .

۱۰ - نظر باینکه کمیسیون افغانی تعیین پستهای پاسبانی را درخطسرحدی جدید تقاضا نمود این موضوع در ضمیمه(ح) بعنوان توصیه اشعار گردید .

۱۱ - این تصمیم در شش نسخه تحریر یافته و بوزارت خارجه ترکیه تسلیم شد که بهریك از طرفین متعاهدین دو نسخه ابلاغ نماید .

حکم

سپهبد فخرالدین آلتای مفتش آرتش اول جمهوری ترکیه

لزوماً علاوه میشود که ضمائم اصل قرارداد که بزبان ترکی است ترجمه‌نشده

اجازه اجرای رأی حکمیت دولت ترکیه راجع به تحدید حدود ایران و افغانستان مشتمل بر هفت فصل بشرح فوق در جلسه ۱۳ مهر ماه ۱۳۱٤ داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تصویب عهدنامه اقامت و تجارت وبحرپیمائی منعقده بین دولت ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی

مصوب ۲۴ مهرماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی عهدنامه اقامت وتجارت وبحر پیمائی منعقده بین دولت شاهنشاهی ودولت اتحادجماهیر شوروی مشتمل برهیجده ماده ویك پرتکل اختتامیه وهشت فقره مراسلات متعاطیه ضمیمه آنرا که درتاریخ ٤ شهریورماه ۱۳۱٤ مطابق ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء شده تصویب مینماید .

این قـانون که مشتمل بر یك ماده و متن عهـدنامه ضمیمه است در جلسه بیست و چهارم مهـر مـاه یکهـزارو سیصد و چهـارده بتصویب مجـلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

عهدنامه اقامت وتجارت وبحرپیمائی بین ایران واتحاد جماهیر شوروي سوسیالیستی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف .

و کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر .

نظر باینکه مایلندشرائط مسافرت وتوقف واقامت اتباع ایران در اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی و اتباع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را در ایران تنظیم وهمچنین عملیات اقتصادی و روابط تجارتی بین دو کشور را تـوسعه دهند تصمیم بـانعقاد قرارداد اقامت و تجارت و بحر پیمائی نموده و برای این مقصود اختیارداران خود

را بشرح ذیل معین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاهی ایران .

جناب ب . کاظمی وزیر امور خارجه وجناب اعلم رئیس کل تجارت .

کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .

جناب ا . س چرنیخ‌سفیر فوق‌العاده ونماینده‌مختاراتحادجماهیر شوروی‌درایران

آقای شستاك نماینده تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران .

مشارالیها بعد از ارائه اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده۱ ـ اتباع هریك از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت بطور آزادانه وارد خاك طرف متعاهد دیگرشده در آنجا اقامت ومسافرت نموده واز آنجامراجعت کنند بشرط اینکه قوانین ونظامات جاریه‌آن کشور را رعایت نمایند و ازاین‌حیث در هیچ مورد رفتار نامساعدتر از رفتاری که حالاً یا مآلاً باتباع دولت کاملةالوداد میشود با آنها نخواهد شد .

مقررات این ماده نه بنظاماتی که در امر تذکره فعلا مجری و یا در آتیه مجری خواهد بود خلل میرساند و نه مانع ازاین حق طرفین متعاهدین است که در هر مورد مقرراتی برای تنظیم یا منع مهاجرت در خاك خود وضع‌نمایند مشروط‌بر اینکه نظامات و مقررات مزبوره نسبت باتباع کلیه کشورهای دیگر مجری باشد و نیز مقررات این ماده مانع حق هیچیك از طرفین متعاهدین نخواهد بود که‌نسبت بافراد اتباع طرف دیگر برای منع اقامت و یا توقف آنها در خاك خود خواه بموجب تصمیم قضائی و خواه از لحاظ حفظ امنیت داخلی و یا خارجی کشور اقدامات بنمایند .

ماده۲ ـ اتباع هریك از طرفین متعاهدین در مدت توقف در خاك طرف

متعاهد دیگر چه در موقع صلح و چه در موقع جنگ از هر گونه خدمت اجباری یا نظامی و یا کشوری معاف خواهند بود ولیکن درموقع بروز بلیات طبیعی میتوان آنها را بکار واداشت ـ اتباع مزبور از هر قسم مالیات نقدی یا جنسی که بجای خدمت اجباری نظامی و یا کشوری وضع شده باشد و نیز از تحمیل هر قسم قرضه اجباری معاف خواهند بود.

بطور کلی راجع بهر نوع تعهداتی که هریك از طرفین متعاهدین به اتباع خارجه مقیمین خاك خود تحمیل مینمایند ومعافیت‌هائی که از آن بابت منظور میدارند اتباع طرف متعاهد دیگر وضعیتی نامساعدتر از وضعیت فعلی و یا آتی اتباع دولت کاملة الوداد نخواهند داشت.

ماده ۳ ـ اتباع هـر یك از طرفین متعاهدین در خاك طرف دیگـر از حیث تحصیل وتملك هر گونه اموال وتصرف در آنها و رعایت حقوق مربوطهٔ بآن وهمچنین در مورد سلب مالکیت و مصادره اموال اداری کلیهٔ حقوق اتباع دولت کاملة الوداد خواهند بود.

ماده ۴ ـ اتباع هریك ازطرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر بشرط رعایت قوانین ونظامات کشور حق دارند متساویاً مثل اهالی آن کشور بهر تجارت و صنعت و حرفه که بطور عموم قانوناً مجاز بوده و برای کلیهٔ اتباع خارجی ممنوع نباشد اشتغال ورزند. از این لحاظ مشارالیهم وضعیتی دون وضعیت اتباع دولت کاملة الوداد نخواهند داشت.

ماده ۴ ـ اتباع هریك از طرفین متعاهدین که در خاك طرف متعاهد دیگر اقامت داشته باشند تابع قضاوت کشور متوقف فیها خواهند بود ـ اتباع هر یك از طرفین متعاهدین متساویاً مثل اتباع داخله حق دارند آزادانه کلیهٔ محاکم از هر درجه

برای احقاق ودفاع حقوق خود مراجعه نمایند . ودرهیچ مورد از این حیث وضعیتی نامساعدتر از وضعیت اتباع دولت کاملةالوداد نخواهند داشت . اتباع هریك از طرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر میتوانند درموقعی که بمحاکم کشورمتوقف فیها برای دفاع حقوق خود مراجعه مینمایند بنظریه خودوکیل امور وهمچنین وکیل مرافعه از بین اشخاصی که برای اشتغال باین مشاغل پذیرفته میشوند با متابعت از قوانین ونظامات کشور تعیین نمایند .

اتباع مزبور از حیث معافیت از وجه‌الضمانه قبلی برای مخارج محاکمه و تسهیلاتی که باشخاص بی‌بضاعت اعطاء میشود وضعیتی نا مساعدتر از وضعیت اتباع داخله واتباع دولت کاملةالوداد نخواهند داشت .

ماده٦ ـ اختراعات وعلائم صنعتی وتجارتی ومسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی متعلق باتباع یکی از طرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر برطبق قوانین ونظامات جاریه داخلی آن کشور در تحت حمایت گرفته خواهند شد .

اتباع هریك از طرفین متعاهدین درخاك طرف متعاهددیگر راجع باختراعات وعلائم صنعتی وتجارتی ومسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی و همچنین حمایت در مقابل رقابت مکارانه از همان حقوق بهره مند خواهند شد که اتباع داخله و اتباع دولت کاملةالوداد فعلا بهره‌مند بوده و یا در آتیه بهره‌مند خواهند بود .

ماده۷ ـ طرفین متعاهدین موافقت میکنند که در اسرع اوقات ممکنه قراردادهائی راجع باحوال شخصیه وحمایت مالکیت صنعتی ومبارزه راجع بقاچاق وحکمیت در امور حقوقی وتعاون قضائی بین دو کشور منعقد نمایند .

ماده۸ ـ ۱ - برای هرنوع شرکتهای تجارتی وسایرمؤسسات اقتصادی دارای تابعیت ایرانی که برطبق قوانین ایران در ایران تشکیل شده باشند منجمله برای شرکت

ها و مؤسساتی که با شرکت سرمایه دولتی تأسیس گردیده باشد وجود حقوقی و اهلیت و حق ترافع در محاکم در خاك اتحاد جماهیر شوروی شناخته خواهد شد شرکتهای مزبوره مانعی نخواهند داشت که درخاك مزبور بعملیات خود اشتغال ورزند ولی البته حقوق آنها برای عقد معاملات و خود آن معاملات تابع قوانین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترتیب تشکیل و اساسنامه آنها تابع قوانین ایران میباشد با شرکتهای مزبوره در خاك اتحاد جماهیر شوروی از هرحیث مثل شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دولت کاملةالوداد رفتار خواهد شد.

۲ ـ برای شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دارای تابعیت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی که برطبق قوانین اتحاد جماهیر شوروی درآنجا تشکیل شده باشند منجمله برای شرکتها و مؤسساتیکه با شرکت سرمایهٔ دولتی تأسیس گردیده‌باشد وجود حقوقی‌واهلیت وحق ترافع درمحاکم درایران‌شناخته خواهدشد شرکتهای مزبوره مانعی نخواهند داشت که در خاك ایران بعملیات خود اشتغال ورزند ولی البته حقوق آنها برای عقد معاملات وخود آن معاملات تابع قوانین ایران و ترتیب تأسیس و اساسنامهٔ آنها تابع قوانین اتحاد جماهیر شوروی میباشد با شرکتهای مزبوره در خاك ایران از هر حیث مثل شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دولت کاملةالوداد رفتار خواهد شد.

۳ ـ مقررات مواد ۲ الی ٦ اینقرارداد متقابلةً شامل‌شرکتهای‌تجارتی وسایر مؤسسات اقتصادی طرفین متعاهدین که دربند ۱و۲ اینماده ذکر شده خواهد بود.

٤ ـ اتباع و شرکتهای تجارتی و مؤسسات اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی در ایران و اتباع وشرکتهای تجارتی و مؤسسات اقتصادی ایران در اتحاد جماهیر شوروی میتوانند با شرایط مقرره درنظامات‌جاریه گمرکی کشوردرنقاطیکه اشتغال

بعملیات تجارتی مینماید چنانچه آنجا ادارات گمرکی وجود داشته‌باشد انبارهائی برای خود داشته باشند که مال‌التجاره‌های خودرا آنجا بگذارند و تا موقع خروج مال‌التجاره‌های مزبور از انبار از عوارض گمرکی موقتاً معاف باشند.

۵ - مسلم است که هیچیك از مقررات این قرارداد نمی‌تواند شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی یکی از طرفین متعاهدین مذکور در بند ۱و۲ اینماده را مجاز نماید که مطالبه مزایای مخصوصی‌را بنمایند که طرف متعاهد دیگر بشرکتهائی اعطاء میکند که شرایط عملیاتشان درخاك وی بموجب امتیازنامه‌های مخصوص تنظیم گردیده یا خواهد گردید.

ماده ۹ - نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران که وظایف آن این است که نماینده و حافظ منافع اتحاد جماهیر شوروی نسبت بکلیه مسائل مربوطه به‌تجارت شوروی باایران‌باشد وتنظیم واجرای مبادلات‌تجارتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی و کمك به بسط روابط اقتصادی بین دو کشور بنماید براساس مقررات ذیل اجراء وظیفه خواهد نمود.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران که مقرش درطهران خواهد بود جزو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی درایران محسوب میشود.

چون نماینده تجارتی و دو نفر معاون او عضو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی محسوب‌میشوند بنابراین‌ازمصونیت شخصی ومزایای‌دیگری که بمأمورین سیاسی اعطاء میشود بهره‌مند خواهند بود. مقر نمایندگی تجارتی در تهران حق خارج‌المملکتی دارا خواهد بود ولیکن حق خارج‌المملکتی مانع اجرای مقررات ذیل نخواهد گردید:

اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی مسئولیت هرگونه معاملات تجارتی‌را که

در ایران بوسیله نمایندگی تجارتی انجام میبابد برعهده میگیرد- مسئولیت معاملاتیکه بوسیله مؤسسات دیگر اقتصادی دولت اتحاد جماهیر شوروی صورت میگیرد برعهده خود مؤسسات مزبوره میباشد.

هر اختلافی که راجع بمعاملات تجارتی که در ایران بوسیله نمایندگی تجارتی صورت میگیرد تولید شود از طرف محاکم ایران برطبق قوانین کشور تسویه خواهد گردید ولیکن نظر به تعهد مسئولیتی که فوقاً اتحاد جماهیر شوروی نسبت بمعاملات تجارتی نمایندگی تجارتی اعلام نموده است مقرر میشود که اقدامات تأمینی قضائی از قبیل تأمین مدعی به و اجراء موقت احکام محاکم و همچنین اقدامات اداری نسبت باموال نمایندگی بعمل نخواهد آمد.

تصمیمات قضائی کـه قانوناً قابل اجرا شده باشد نسبت باموال نمایندگی تجارتی در مواردیکه آن اموال مخصوص اجرا حقوق حاکمیت دولتی برطبق اصول عمومی حقوق بین المللی باشد و یا در مورد عملیات رسمی نمایندگی تجارتی چون نمایندگی مزبور جزو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی میباشد با قوه قهریه مجری نخواهد شد.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در صورت لزوم با موافقت اداره کل تجارت در نقاط مقتضیه شعبات خود را تأسیس مینماید.

ماده ۱۰ - طرفین متعاهدین مقررات قوانین و نظامات راجعه بانحصار تجارت خارجی را که در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجری و در ایران هم بر قرار گردیده است در نظر گرفته و در مقررات ذیل موافقت حاصل کردند.

۱ - دولت اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی موافقت میکنند که در مدت اعتبار این قرارداد اجناس ذیل را از دولت ایران خریداری نماید:

پنبه - پشم - پوست - کنف - برنج و خشکبار

دولت شاهنشاهی اقدامات لازمه خواهدنمود تا مقدار پنبه و پشم و پوستیکه باتحادجماهیر شوروی فروخته میشود همه‌ساله از ده تا پانزده درصد اضافه شود.

دولت شاهنشاهی ایران نیز موافقت میکند که در مدت اعتبار این قرار داد اجناس ذیل را از اتحاد جماهیر شوروی خریداری کند:

قند - کبریت - پارچه‌های نخی - سیمان - آهن آلات - ماشین آلات - وابزار فلاحتی-ماشین آلات صنعتی برای برنج‌پاك كنی و پنبه پاك كنی تأسیسات انبار غله (الواتر - آسیا - کارخانجات برق) و ماشین آلات فنی و صنعتی دیگر بترتیبی که میزان خرید های دولت ایران از دولت شوروی در مدت اعتبار این قرارداد معادل میزان خرید های دولت شوروی از دولت ایران بشود کنتراتهای راجعه بخرید و فروش های فوق‌الذکر که مشتمل بر تعیین کلیهٔ شرایط دیگر تجارتی و فنی خواهدبود هردفعه با موافقت بین نمایندگی اتحاد جماهیرشوروی و وزارت مالیه ایران منعقد خواهدشد.

۲ ـ قطع نظر از معاملات فوق الذکر این حق برای نمایندگی تجارتی و مؤسسات اقتصادی شوروی محفوظ میماند که در تمام مناقصه هائیکه ادارات دولتی ایران برای خرید ماشین آلات و مصالح ازخارجه اعلان میکنند در مبنای شرایط عمومی (منجمله شرط صدور یا معافیت از صدور) که درمناقصه‌ها برای شرکت کنندگان تعیین میشود شرکت بنمایند.

۳ ـ اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی مال‌التجاره های دیگر را در حدود سهمیه‌هائی که در فهرست سالیانه ذکر خواهد شد وارد ایران خواهد کرد و فهرست سالیانه با موافقت بین اداره کل تجارت و نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درایران براساس سهمیه‌های سالیانه که از طرف دولت ایران اعلان میشود تنظیم خواهد شد.

درحین امضای این قرارداد چنین فهرستی با موافقت بین مؤسسات سابق‌الذکر تهیه خواهد شد و همچنین در تمام مـدت اعتبار این قرار داد بهمین ترتیب در آخر هر سال اقتصادی ایران که در ۲۲ ژوئن شروع میشود فهرست مزبور تنظیم خواهد شد .

درموقع تهیه فهرست‌های فوق‌الذکر مؤسسات مذکوره درجملهٔ اول این بند لزوم حفظ صدی چند سهمیه شوروی را نسبت بواردات هر یك از مال‌التجاره های مذکور در فهرست در نظر خواهند گرفت بنحوی که میزان نسبی واردات شوروی جنس مزبور از آنچه در فهرست سال اول معین شده کمتر نباشد .

اتحادجماهیرشوروی‌اجتماعی‌میتواندموقع‌تنظیم‌فهرست‌سالیانه سهمیه شوروی اسامی کلیه‌اجناسی‌را که در سهمیه سال قبل شوروی نبوده وورودآنها درسنهٔ‌اقتصادی مربوطه مجاز باشد در فهرست مزبور داخل کند. مقادیر آن اجناس‌با جلب موافقت اداه کل تجارت تعیین میشود چنانچه در عرض سال اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی مایل باشد مقدار هر یك ازاقلام اجناس مذکور درفوق را اضافه نماید این اضافه‌باید با موافقت اداره کل تجارت انجام داده شود . بدیهی است اگرورود اجناسیکه‌سابقاً در فهرست سالیانـه شوروی داخل نبوده بموجب مقررات عمومی مشروط بشرایط خاصی باشد ورود آن اجناس از طرف شوروی هم تابع همان شرایط خاصه که بطور عمومی مقرر است خواهد بود .

مقرر است که هرگاه در عرض یکی ازسنوات اجرای این‌قرارداددولت‌ایران بوسیله توسعه سهمیه‌های خود مقدار ورود یکی از اجناس خارجه‌را بایران‌زیاد کند اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حصه از آن را که متناسب با سهمی باشد که از واردات جنس مزبور قبل از ازدیاد میزان آن باتحاد شوروی تعلق میگرفت‌دریافت خواهد داشت .

راجع بمال‌التجاره‌هائی که ورودشان فعلاً بایران ممنوع میباشد هر گاه بعدها بموجب سهمیه سالیانه اجازه ورود آنها داده شود طرفین متعاهدین موافقت دارند که حصهٔ از واردات مزبوره بتناسب سهمی که از واردات آن مال‌التجاره‌ها قبل از استقرار انحصار تجارت خارجی درایران باتحاد جماهیر شوروی تعلق میگرفت درتمام مدت اجرای اینقرارداد بدولت مشارالیها تعلق بگیرد.

۴ ــ طرفین متعاهدین موافقت‌میکنند که‌باستثنای محصولات طبیعی‌وصنعتی ایران که‌صدور آنها بطورعموم برای‌هر مملکت ثالثی ممنوع‌است صدورسایرمحصولات بتوسط مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط بر طبق قوانین جاریه بدون مشکلات و موانع انجام خواهد گرفت.

مقرر است که محصولات طبیعی وصنعتی ایران ممکن‌است هم‌بتوسط‌مؤسسات اقتصادی شوروی ومختلط وهم بتوسط تجارایرانی باتحاد جماهیرشوروی‌سوسیالیستی وارد بشود.

۵ - چون تجارت‌اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی باایران مبنی‌براصل‌تعادل واردات و صادرات است دولت ایران موافقت میکند کـه صدور جوازهای واردات را که از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط نسبت بمال‌التجاره‌های مندرجه در فهرست مذکوره در بند ۳ این ماده تقاضـا میشود موکول بارائه قبلی تصدیق صدور ننمایند.

دولت ایران بتوسط اداره کل تجارت صـدور بلامانع جوازهای درخواستی نمایندگی تجارتی را بابت فهرست مذکور دربند ۳ این‌ماده که بمنزله جوازعمومی محسوب میشود تأمین خواهد کرد.

۶ ــ محـاسبه واردات اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی از روی اجـازه‌های

صادره حاکی از حق وارد کردن جنس یعنی جوازهای ورود بعمل نیامده و ازروی مقایسه و تطبیق واردات واقعی اجناس از اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی بـه ایران با صادرات واقعی اجناس ایران به اتحاد جماهیر شوروی بعمل میاید .

چون واردات شوروی بایران بقیمت سیف و فرانکو سرحـد فروخته و صادرات شوروی از ایران به قیمت فوب و فرانکو سرحد خریده می شود تقویم واردات شوروی بایران از بنادر بحر خزر و سرحدات مشترکه خاکی ایران و شوروی بقیمت سیف بنادر ایران و یا فرانکو سرحد و تقویم اجناس ایران‌ازبنادرو سرحدات مزبوره‌بقیمت فوب‌بنادرایران یافرانکو سرحد بعمل میاید تقویم واردات و صادرات شوروی از سایر سرحدات مطابق مقررات عمومی خواهد بود . درصورت بروز اختلاف راجع بتقویم اجناس وارده بایران و یا صادره از ایران اختلافات در کمیسیونی کـه در طهران از نمایندگان اداره کل تجارت و اداره کل گمرکات ونمایندگی‌تجارتی‌شوروی تشکیل‌میگردد رسیدگی وحل خواهد شد . حل‌اختلاف از روی اسناد تجارتی و حمل و نقلی و اسناد و مدارك دیگری که طرفین ابراز مینمایند بعمل خواهدآمد البته اختلاف درتقویم مانع نخواهد بود که اجناس‌وارده و صادره از گمرك مرخص شود .

تقویم اجناسی که‌بموجب کنتراتهای‌منعقده‌بین‌نمایندگی‌تجارتی‌ووزارت‌مالیه از اتحاد جماهیر شوروی بایران و از ایران باتحاد جماهیرشوروی صادر میشودازروی قیمتهای معین در کنتراتهای مربوطه بعمل خواهد آمد ولی محاسبه راجع بتعادل صادرات و واردات این اجناس بر اساس مبلغی خواهـد بود کـه هرطرفی از طرف دیگر واقعاً دریافت داشته است .

مقرراست که‌مال‌التجاره‌های‌شوروی که تجارایرانی بایران واردمیکنندجزو

میزان مال‌التجاره شوروی که در فهرست سالیانه معین گردیده‌است بوده‌ودرتعادل تجارت مملکتی محسوب خواهد شد .

اجناس ایرانی هم که بتوسط تجار ایرانی برطبق قوانین جاریه‌انحصارتجارت خارجی در اتحاد جماهیر شوروی وارد اتحاد جماهیر شوروی بشود در حساب تعادل واردات و صادرات طرفین منظور خواهد شد .

برای حساب واردات و صادرات در عرض تمام سال و نیز برای نگاهداشتن حساب مقدماتی واردات و صادرات سه ماهه کمیسیون متساوی الاعضاء دائمی در طهران از نمایندگان اداره کل تجارت و نمایندگی تجارتی تشکیل میگردد هرگاه در موقع حساب تعادل واردات و صادرات تفاوتی بین صادرات و واردات سه ماهه مشاهده شود تفاوت مزبور در شش ماهه بعد جبران خواهد شد . این ترتیب محاسبه مربوط به معاملاتی که بین وزارت مالیه و نمایندگی تجارتی بموجب کنترات های مذکور در بند اول این ماده بعمل میاید نبوده و محاسبه تعادل صادر و وارد آن اجناس در آخر سال اقتصادی ایران بعمل خواهد آمد .

لکن در موقع محاسبه بیلان واردات و صادرات بابت کنترات های مزبور در آخر هر سال اقتصادی اجناسی که از حیث پرداخت قیمت باقساط فروخته شده در صورتیکه اقساط پرداختی بابت اجناس مزبور بسال اقتصادی آتیه بیافتد در جزو محاسبه وارد نخواهند شد اجناس مزبور در حساب بیلان واردات و صادرات سالی محسوب خواهند شد که مواعد اقساط پرداختی بابت آنها به آن سال بیافتد .

۷ ـ طرفین موافقت دارند مصالح تأسیسات و اشیاء لازمه که برای‌احتیاجات

موسسات اقتصادی شوروی یا مختلط لازم است در صورتیکه مصالح و اشیاء مزبوره دارای خصوصیاتی باشند کـه در ایران بدست نمیاید بعد از آنکه برطبق قانون انحصار تجارت خارجـی وارد ایران شدند در جزو تعـادل واردات و صادرات مذکـور در بند (٥) این ماده محسوب نخواهـد گردیـد بعبارة اخری اشیاء مزبور درجزو فهرست سابق الذکر محسوب نگردیده درازای آنها صادرات لازم نخواهد بود.

۸ ـ نظربانیکه تجارت‌اتحادجماهیرشوروی باایران برطبق اصل‌تعادل واردات و صادرات‌صورت میگیرد دولت ایران موافقت میکند که محدودیت‌های اسعاری را درصورتیکه‌هچو محدودیت‌هائی‌درمدت اجرای‌اینقرارداد وضع‌شود شامل‌موسسات اقتصادی یا مختلط قرار ندهد.

درمورد فرش‌موسسات‌اقتصادی فوق‌الذکرفقط درحدودبیست درصدازمجموع صادرات فرشهای ایرانی ازاین معافیت استفاده خواهند کرد.

۹ ـ دولت ایران قبول میکند که در مدت اجراءِ اینقرار داد واردات نفط و مشتقات آنرا از اتحاد جماهیرشوروی بمقداری که در فهرست مذکوره در بند ۳ این عهدنامه معین شده تأمین نماید.

دولت ایران موافقت مینماید که در تمام مدت اعتبار این‌قرارداد حق داشتن تلمبه‌های بنزین وانبارهای نفط وسایر موسسات راجع بتجارت مواد نفطی‌را مطابق مقررات قوانین ایران تأمین نماید.

ماده ۱۱ ـ طرفین متعاهدین موافقت دارند که‌متقابلتاً درخاك خود باتجارت و مال‌التجاره و موسسات اقتصادی و اتباع طرف متعاهد دیگر معامله نامساعدتری ازآنچه نسبت بتجارت و مال التجاره و موسسات اقتصادی و اتباع هر کشور ثالثی بعمل میآید ننمایند.

طرفین موافقت دارند که مبادله مال‌التجاره بین خودشان‌را جز از محدودیتها و ممنوعیت‌های قانونی ویا مقرره بین خودشان با هیچ قسم محدودیت وممنوعیتهائی که متوجه واردات و صادراتشان باشد محدود نسازند .

هریك از طرفین متعاهدین معامله دولت کاملة‌الوداد را نسبت بطرف متعاهد دیگر مرعی خواهـد داشت در مورد خرید و فروش وارد کردن و صادر کردن و اجزاءِ مراسم گمرکی راجع بسپردن مال‌التجاره‌ها درانبـار و مخازن و بر گرداندن مال‌التجاره وارده و استرداد حقوق و عوارض گمرکی که درموقع ورود مال‌التجاره اخذ میشود همچنین راجع بحمل مال‌التجاره از کشتی بکشتی دیگر وکلیه عملیاتی از این قبیل کـه در موقع ورود و صدور ترانزیت بمال التجاره واقع میشود و نیز طرفین معامله دولت کاملة‌الوداد را راجع بحق‌الضمانه وعوارض که از این عملیـات مختلفه ناشی میشود درباره یکدیگر منظور خواهند نمود .

ماده ۱۲ ـ طرفین متعاهدین موافقت دارند که معامله دولت کاملة‌الوداد را راجع بحمل مسافرین و باروبنه ومال‌التجاره بوسیله راه آهن و بطور عموم از راه خشکی وآب یا هوا متقابلتاً بیگدیگر اعطاءِ نمایند .

هریك از طرفین متعاهدین خواه در مورد تعرفه و عوارض حمل ونقل وکلیه عوارض دیگر مربوطه به حمل و نقل و خواه راجع بـه (نظم و ترتیب و سرعت) حمل ازکلیه راههای مذکوره بدون‌اینکه بمعامله دولت کاملة‌الوداد مذکـوره جمله اول این ماده خلل وارد آید مساعد ترین معامله راکه نسبت باتباع و یا بیکی از موسسات اقتصادی خود میکند با طرف متعاهد دیگر خواهد نمود.

ماده ۱۳ ـ ۱ ـ نظربمنافع تجارتی ایران و بموافقت ماده ۲۰ عهدنامه مورخ ۲۸ فروردین ۱۹۲۱ و برای تصریح مدلول‌آن اتحادجماهیرشوروی حـق ترانزیت

آزاد را از خاك خود برای محصولات طبیعی وصنعتی ایران بمقصد هر کشور ثالثی ارسال شودمیدهد ونیزدولت ایران حق ترانزیت آزاد از خاك خود برای محصولات طبیعی و صنعتی اتحاد جماهیر شوروی برای هر کشور ثالثی که صادر شده باشد منظور میدارد.

۲ ـ اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بشرکت‌های تجارتی و تجار ایران حق‌صدور آزاد را بهرمقصدی که باشد برای محصولات طبیعی که ازایران بخاك او وارد گردیده وبفروش نرسیده اعطاء میکند.

محصولات متعلقه به‌تجارو شرکت‌های تجارتی ایرانی که بخاك‌شوروی وارد شده‌وحقوق گمرکی‌پرداخته‌اند درموقع‌خروج ازمنطقه گمرك اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی حقوقی که از آنها گرفته شده رد میشود بشرطاینکه معلوم کنند که اجناسی که صادر میکنند همان‌است که وارد کرده‌اند همین‌حقوق نیز از طرف‌دولت ایران بموسسات واردات اتحادجماهیرشوروی اجتماعی که تجارت‌دارندداده میشود.

۳ ـ اتحاد جماهیرشوروی‌ترانزیت‌آزادرا ازخاك خود بایران برای‌محصولات طبیعی‌یاصنعتی‌مذکوره ذیل‌اعطاءمیکند درصورتیکه‌مبداءآن‌محصولات‌کشورهائی باشد که بااتحادجماهیرشوروی عهدنامه یامقاوله‌نامه تجارتی یاقرارداد تجارتی‌منعقد ساخته‌باشند.

الف ـ ماشین وابزار ومصالح‌برای کارخانجات‌همچنین برای موسسات‌فلاحتی و ماشین و ابزار ومصالح برای ساختمان و نگهداری خانه‌ها و ابنیه وماشین وابزار و ملزومات و مصالح برای اصلاح و استفاده از طرق و وسایط نقلیه از هر قبیل که برای احتیاجات موسسات عام‌المنفعه باشد.

ب ـ دوا از هرقبیل واسباب جراحی و اعضای مصنوعی بدن.

ت - کاغذ و اوراق مطبوعه.

ث - تخم نوغان.

ج - چای.

چ - آلات وادوات روشنائی و گرم کردن.

ح - دوچرخه و موتوسیکلت و اتومبیل و کامیون و متفرعات و قطعات مجزای آنها.

۴ - هر نوع سفارشات غیر تجارتی دولت ایران در کشورهائی که بااتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد تجارتی داشته باشند باستثنای اسلحه و مهمات جنگی حق ترانزیت آزاد درخاك جماهیر شوروی خواهند داشت.

اتحادجماهیر شوروی منتهای موافقت را نسبت بهر قبیل سفارشهای دولت ایران که برای تجارت نبوده و در کشورهائی که بااتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یامقاوله نامه یا قرارداد تجارتی نداشته باشند بعمل آمده باشد مبذول داشته و تسهیلات لازمه خواهد نمود - اسلحه و مهمات جنگی از این مقررات مستثنی میباشد.

۵ - مقررات این ماده بهیچوجه به ترانزیت کلی پستال‌ها ازخاك اتحادجماهیر شوروی بایران که ترتیبات آن بموجب قرارداد مخصوص مورخ دوم اوت ۱۹۲۹ تنظیم گردیده لطمه وارد نمیآورد و قرارداد مزبور باعتبار خود باقی خواهد ماند.

۶ - ایران نیز ترانزیت آزاد از خاك خود باتحاد جماهیر شوروی اجتماعی را نسبت بمحصولات طبیعی وصنعتی کشورهائیکه باایران قرارداد یا مقاوله نامه تجارتی دارند باستثنای اسلحه و مهمات جنگی اعطاء میکند.

۷ - مقرراست که درمورد شرایط اجراء ترانزیت که در فوق بآن اشاره شده هریك ازطرفین متعاهدین معامله دولت کاملةالوداد را بطرف متعاهد دیگر اعطاء خواهد کرد.

ماده ۱۴ ـ طرفین متعاهدین برطبق اصولی که درعهدنامه مورخه بیست و ششم فوریه ۱۹۲۱ بین جمهوری متحده سوسیالیستی شوروی روسیه وایران اعلان گردیده است موافقت دارند که درتمام بحرخزر کشتی‌هاجز کشتی‌های متعلق بایران یاباتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی یا متعلق باتباع و مؤسسات تجارتی وحمل ونقل کشوری یکی ازطرفین متعاهدین که باپرچم اتحاد جماهیرشوروی یاپرچم ایران سیرمینمایند نمیتوانند وجود داشته باشند .

ونیز موافقت حاصل شده است که هریك ازطرفین متعاهدین درمستخدمین کشتی‌ها فقط از اتباع خود انتخاب نمایند .

ماده ۱۵ ـ ۱ ـ نسبت بکشتی های تجارتی که با پرچم یکی از طرفین متعاهدین دربحرخزرسیرمینمایند دربنادرطرف متعاهد دیگرچه درحین ورودوچه درمدت توقف وچه درموقع خروج ازهرحیث مثل کشتی‌های خودآن کشور رفتار میشود .

۲ ـ از کشتی‌های مزبوره غیراز آنچه قانوناً برای کشتی‌های کشوری وضع گردیده است آنهم باهمان شرایط و با همان معافیت ها عوارض بندری دیگری اخذ نخواهد گردید درموارد اخذ عوارض فوق اشیاء مذکور ذیل مال‌التجاره واردوصادر منظور ومحسوب نخواهد شد .

الف ـ اسباب شخصی مسافرین که جزومحمولات کشتی نباشد مقصودازاسباب شخصی علاوه بربسته‌های کوچك دستی کلیه اشیائی میباشد که بموجب قبض بعنوان اسباب شخصی حمل میشود .

ب ـ سوخت وآذوقه برای مستخدمین ومسافرین کشتی واشیاء ولوازم‌برای کشتی بمقدارلازم برای‌تمام مدت‌سیرمگرآینکه اشیاء مزبوررا از کشتی‌خارج کنند که دربندر بماند .

ت ـ محمولاتیکه درنتیجه صدمه وارده بکشتی و یا در مواقع توقف اتفاقی در بندر از کشتی خارج شده و مجدداً برای اینکه به بندر مقصد حمل گردد بکشتی گذارده شوند .

ث ـ محمولاتی که از کشتی بکشتی دیگر نقل میشود تا اینکه حمل آنها در دریا ادامه داده شود .

ج ـ محمولاتی که در کشتی‌هائی حمل میشود که ظرفیت آنها کمترازسه تن ونیم است میباشد .

۳ ـ کاپوتاژ فقط به‌کشتی های داخلی اختصاص دارد ولی معهذا موافقت حاصل شده است کـه هریك از طرفین متعاهدین بکشتی هائی که تحت پرچم طرف متعاهد دیگر سیر مینماید حق کاپوتاژ برای حمل و نقل مسافر و بار دربحر خزر بدهند .

٤ ـ بـا وجود مقررات فوق‌الـذکر هریك از طرفین متعاهدین صید مـاهی را در آبهای ساحلی خود تاحد ده میل بحری به سفاین خود اختصاص داده‌واین حق‌را برای خود محفوظ میدارد که واردات ماهی های صید شده ازطرف کار-کنان کشتی‌هـائی کـه درتحت پرچم اوسیر مینمایند ازمزایای خاصی بهره‌مند سازند .

٥ ـ کشتیهائیکه در دریا های غیرازبحرخزر درتحت پرچم یکی از طرفین متعاهدین سیرمینمایند درآبهای ساحلی ودربنادرطرف متعاهد دیگر نسبت بشرایط کشتی‌رانی ازهمان‌حقوق ومزایائی که دراینموردبکشتیهای دولت کاملة‌الوداد اعطاء میگردد بهره‌مند میشوند .

ماده ١٦ ـ طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که راجع باقدامات صحی که بایـد نسبت بکشتیهای هریك ازطرفین در بنادر متعاهد دیـگر در بحرخزر بعمل

آید مقررات قرارداد صحی بین المللی که در پاریس در ۲۶ ژوئن ۱۹۲۶ امضاء شده با رعایت قیودی که هریك از دولتین در موقع امضاء قرارداد مزبور نموده اند مجری گردد.

ماده ۱۷ ـ تصدیق نامه‌های ظرفیت کشتی که از طرف مقامات صالحه دولتین متعاهدین بکشتیهای تحت پرچم ایران و جماهیر شوروی که در بحر خزر ایاب و ذهاب میکنند داده میشود و از طرف هریك از دولتین متعاهدین بدولت متعاهد دیگر اعلام میگردد و در بنادر دولتین رسمیت خواهد داشت و کشتیهائی که دارای تصدیق نامه‌های مزبوره هستند در ثانی در بنادر طرف متعاهد دیگر مورد تفتیش واقع نخواهند شد و نیز در بنادر طرفین متعاهدین در بحر خزر تصدیق نامه هائی که راجع بقابلیت سیر کشتی رانی ومیزان نشست کشتی در آب وسایر اسناد فنی کشتی رانی دیگر که از طرف مقامات صالحه مذکوره فوق بکشتی داده میشود متقابلةً برسمیت شناخته خواهد شد.

ماده ۱۸ ـ این عهدنامه از طرف مقامات مقننه طرفین متعاهدین تصدیق و مبادله اسناد مصدق آن درمسکو صورت خواهد گرفت.

این عهدنامه برای مدت سه سال منعقد میگردد. ابتدای آن ۲۳ ژوئن ۱۹۳۵ واول تیر ۱۳۱٤ است هرگاه قصد یکی از طرفین این باشد که در آخر این مدت سه سال باعتبار عهد نامه خاتمه داده شود در آخر سال دوم قصد خود را بطرف دیگر کتباً اعلام خواهد داشت. والا عهد نامه بخودی خود تمدید پیدا خواهد کرد تا وقتیکه یکی ازطرفین قصد خودرا دایر برفسخ آن بطرف دیگر کتباً اخطار نماید ودر این صورت یکسال بعد از تاریخ اخطار عهدنامه خاتمه پیدا خواهد کرد.

علیهذا نمایندگان مذکوره درفوق این عهد نامه را امضاء وبمهر خود ممهور نمودند.

در طهران بتاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ در دو نسخه بزبان فرانسه سمت انجام پذیرفت .

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامه‌اقامت وتجارت وبحر پیمائی بین مملکتین‌خود امضاء کنندگان در مقررات اضافی ذیل که جزء لایتجزای عهد نامه مذکور خواهد بود موافقت حاصل کردند .

راجع بماده (۴) :

۱ ـ طرفین متعاهدین مزایای‌ناشیه از یك انحصار دولتی ویایك انحصاری‌را که از طرف دولت ولو اینکه باتباع یکی ازطرفین متعاهدین‌داده شده باشدبرطبق ماده ٤ عهدنامه اقامت وتجارت که امروز بامضاء رسیده است مطالبه ننماید .

۲ ـ اتباع واشخاص حقوقی یکی از طرفین متعاهدین که از دولت یا از مقامات دولتی طرف متعاهد دیگر تحصیل امتیازی بنمایند حق نداشته باشند راجع بمقرراتی که در امتیاز نامه پیش بینی شده است بیش از آنچه در امتیازنامه قید گردیده است بعنوان معامله دولت کاملة الوداد مذکوره درعهد نامه توقعاتی بنمایند .

راجع بماده ۸ ـ مقرر است که‌چون بموجب قوانین جاریه مؤسسات‌تجارتی میتوانند از بین همکاران خود نمایندگانی برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند مؤسسات اقتصادی شوروی نیز با اشکالاتی در این موضوع مواجه نخواهند شد .

راجع بماده ۹ ـ هرگاه ایران نمایندگی تجارتی در اتحاد جماهیرشوروی دائر نماید نمایندگی مزبور از همان حقوق ومزایائی بهره‌مند خواهد شد که در

ایران به نمایندگـی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی اعطاء شده یا درآتیه اعطاء خواهد شد.

حقوق نمایندگی مزبور در مورد اشتغال بمبادلات تجارتی مملکتین بواسطهٔ برقراری انحصار تجارت خارجی در ایران با حقوق نمایندگی تجارتی شوروی در ایران یکسان خواهد بود در صورتیکـه معاملات ناشیه از حقوق مزبور بموجب امر دولت ایران وبحساب او صورت بگیرد.

راجع بماده ۱۰ ـ مقرر است کـه چون در اتحاد جماهیر شوروی انحصار تجارت خارجی برقرار است ومال التجاره هائی که از خارج وارد می شوند فقط از طرف مؤسسات دولتی که حق خرید مال التجاره از طرف دولت به آنها اعطاء شده است خریداری میشود بنا براین تجار ایرانی که بامؤسسات اقتصادی شورویمعامله مینمایند باید قبل از وارد کردن مال التجاره بخاك شوروی راجع به شرایط امر معامله جداگانه بامؤسسات مربوطه اقتصادیشوروی که حق معامله باایران رادارند قرارهای لازم را بگذارند.

راجع بماده ۱۰ و ۱۱ ـ موافقت حاصل است که مقصود از مؤسسات‌مختلط مذکوره در این عهدنامه شرکتهای ذیل میباشد:

ایران سویت خلو پوك ـ ایران سویت نفط ـ ایران سویت ترانس ـ روس ـ ایران ـ بانك شرکت کویرخوریان وایران‌ریبا مواد عهدنامه راجعه بعملیات‌تجارتی فقط بشرکت‌هائیکه مبادرت بصادرات یاواردات مینمایند شامل میگردد.

شرکت های ایران سویت خلوپوك ـ ایران سویت نفط ـ ایران سویت ترانس و روس ایران بانك این حق را برای خود محفوظ میدارند کـه بعملیات خود خاتمه داده ومبادرت بتسویهٔ کارهای خود نمایند یااینکه کاملا جنبه مؤسسه

شوروی بودن را بخود بدهند در این صورت‌اخیر شرکتهای مزبوره از مزایائیکه بموجب عهدنامه بمؤسسات اقتصادی شوروی اعطاء میگردد بهره‌مند خواهند بود .

راجع بماده ۱۲ ـ مدلول بند دوم ماده ۱۲ بمال‌التجاره هائیکـه تجار ایرانی وارد میکنند درعرض راه یعنی ازسرحد تامقصد وهمچنین مال‌التجاره‌هائیکه بطور ترانزیت‌از اتحاد جماهیر شوروی عبور مینمایند شامل میگردد .

راجع بماده۱۳

۱ ـ بین‌طرفین معهود است که‌آزادی ترانزیت‌مذکور درماده ۱۳را نمیتوان شامل مال التجاره هائی نمود که ورودآنها متقابلةً بخاك طرفین متعاهدین بموجب قوانین ونظامات مملکتی ممنوع است .

آزادی‌ترانزیت در خاك‌جماهیر شوروی‌شامل سنطونین وسمن کنترا(درمنه) نیز نمیباشد .

۲ ـ طرفین متعاهدین اظهار موافقت میکنند که در موقعی که یکی ازآنها مایل باشد کـه بطور ترانزیت آزاد اسلحه و مهمات خودرا که مبداءآن مملکت ثالثی میباشد از خاك طرف متعاهد دیگر حمل نمایند طرف متعاهد مزبور تقاضای راجع باین موضوع را بانهایت درجه مساعدت تلقی نموده و تسهیلات ممکنه را در اینباب معمول بدارد .

۳ ـ وارد کردن تریاك ومشتقات آن بخاك اتحاد جماهیر شوروی وهمچنین صادر کردن آنها از خاك شوروی بایران ممنوع میباشد ونظر باینکـه عده از ممالك وارد کردن تریاك را بخاك خود جز نسبت بمقداری از تریاك و مشتقات آن کـه جواز ورودی مخصوصی برای آن اعطاء شده باشد منع میکنند دولت‌جماهیرشوروی ترانزیت تریاك ومشتقات‌آن راکه‌از ایران بمقصد چنین ممالکی حمل‌میشوداجازه خواهد داد مشروط‌باینکه اتحاد جماهیرشوروی ازحمل‌آنهامطلع بوده واجازه‌نامه

ورود در طهران بمؤسسهٔ مربوطه شوروی ارائه گردد.

بدیهی است از رد وقبول ممالك مقصد نسبت بمحصولات تریاك و مشتقات آن که ازخاك دولت شوروی بطور ترانزیت حمل میشود مسئولیتی برعهدهٔ جماهیرشوروی ومؤسسات آن وارد نخواهد بود.

راجع بماده ۱۴ ـ اتباع ممالك ثالثی که تبعه یکی ازطرفین متعاهدین شده باشند وهمچنین اتباع دولت سابق روسیه که تابعیت شوروی را تحصیل ننموده باشند جزو اتباعی که در ماده ۱۵ ذکر شده است محسوب نمیشوند.

رأجع بماده ۱۵

۱ ـ مقررات بند ٤ ماده (۱۵) بهیچوجه بمقررات قرارداد راجع باستفاده از شیلات سواحل جنوبی بحر خزر که در اول اکتبر ۱۹۲۷ بین طـرفین متعاهدین امضاء شده وهمچنین طبعاً بعملیات ایران زیبا لطمه وارد نمی‌آورد.

۲ ـ طرفین متعاهدین متعهد میشوند بر طبق رسومات بین‌المللی و قوانین و نظامات محلی راجع باین قسمت هیچگونه موانعی برای توقف کارکنان سفائن یکی از طرفین در ساحل بنادر طرف دیگر چه در موقع توقف کشتی ها در بنادر وچه درلنگرگاهها ایجاد ننمایند وهمچنین ازانجام اقدامات سفائن راجع به‌تحصیل ملزّومات وآذوقه لازمه برای کارکنان کشتی ومسافرین مانع نشوند.

این پروتکل درطهران بتاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ دردو نسخه بزبان فرانسه تحریر یافت

مراسلات متعاطیه

۱

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر باستحضار آن جناب میرساند که دولت ایران رضایت میدهد که

بشرط معامله متقابله ترتیب ذیل را راجع بحمایت علائم تجارت مجری دارد :

۱ ـ اشخاص حقوقی و طبیعی هریك از طرفین که دارای مؤسسات صنعتی و تجارتی باشند در خاك طرف متعاهد دیگر از عین حمایتی که اتباع و شرکتهای طرف مذکور نسبت بعلائم تجارت خود استفاده میکنند بهره‌مند خواهند بود مشروط براینکه قوانین و نظامات مربوطه آن مملکت را نیز رعایت نمایند .

۲ ـ طرفین متقابلاً متعهد میشوند در مملکت خود در آتیه اسم تجارتی را که نزد آنها بعنوان اسم نوع معینی از اجناس مصطلح شده باشد برسمیت نشناخته به ثبت نرسانند .

طرفین متقابلا یکدیگر را راجع بترتیب تصدیق امضاء اسنادی که به‌ادارات ثبت علائم تجارتی داده میشود با معافیت ازتصدیق قونسولگری‌ها مطلع مینمایند.

مفاد این مراسله شامل کلیهٔ مؤسسات‌صنعتی و تجارتی خواهد بود اعم از اینکه مؤسسات مزبوره متعلق بتشکیلات دولتی یا ملی و یا باشخاص باشد . با تقدیم احترامات فائقه

ب . کاظمی

جناب آقای ا . س . چرنیخ سفیر کبیر جماهیر شوروی طهران

٭٭٭

۲

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ شما را راجع به رضایت دولت ایران به اجراء حمایت علائم تجارتی بـه شرط معامله متقابله بشرح ذیل اشعار میدارد :

۱ ـ اشخاص حقوقی و طبیعی هر یك از طرفین که دارای مؤسسات صنعتی

و تجارتی باشند درخاك طرف متعاهد دیگر از عین حمایتی که اتباع و شرکت های طرف مذکور نسبت بعلائم تجارتی خوداستفاده میکنند بهره‌مند خواهندبود مشروط براینکه قوانین و نظامات مربوطه آن مملکت را نیز رعایت نمایند.

۲ – طرفین متقابلاً متعهد میشوند در مملکت خود در آتیه اسم تجارتی را که نزد آنها بعنوان اسم نوع معینی از اجناس مصطلح شده باشد برسمیت نشاخته به ثبت نرسانند.

طرفین متقابلاً یکدیگررا راجع به‌ترتیب تصدیق امضاء اسنادی که به‌ادارات ثبت علائم تجارتی داده می‌شود با معافیت ازتصدیق قونسولگری ها مطلع مینماید.

مفاد این مراسله شامل کلیهٔ مؤسسات صنعتی وتجارتی خواهدبود اعم ازاینکه مؤسسات مزبوره متعلق بتشکیلات دولتی یا ملی و یا باشخاص باشد.

از مضمون مراسله فوق اتخاذ سند نموده و توقیراً باستحضار شما میرساند که دولت متبوع دوستدار نیز رضایت میدهد که راجع بحمایت علائم تجارتی مقررات فوق‌الذکر را مجری نماید.

با تقدیم احترامات فائقه

ا. س. چرنیخ

جناب آقای ب. کاظمی وزیر امور خارجه

طهران

☆☆☆

۳

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

بنا بامر دولت خود با کمال توقیر باطلاع خاطر محترم میرساند که اتحاد جماهیر شوروی کلیه‌حقوق‌خودرانسبت بسفاین‌جنگی‌وتجارتی‌متعلقه بدولت‌سابق‌امپراطوری

روسیه و همچنین نسبت بکشتی هائی که برطبق احکام مربوطه به ملی کردن (Décrets de nationalisation) کشتی های تجارتی که مال دولت شده‌اند و بدون رضایت دولت اتحاد جماهیر شوروی کشتی های مزبور را بخارجه برده و در آنجا فروخته و یا بنحوی از انحاء از مالکیت مقامات دولتی شوروی خود را خارج کرده باشند محفوظ میدارد .

با تقدیم احترامات فائقه

ا . چرنیخ

جناب آقای ب . کاظمی وزیر امور خاوجه

***

٤

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر کبیر

با کمال احترام خاطر آن جناب‌را مستحضر میسازم که دولت متبوعه دوستدار از مفاد اعلامیه مندرجه در یادداشت مورخه امروز آن جناب راجع بحقی که دولت اتحادجماهیرشوروی نسبت‌بسفاین جنگی و تجارتی که بدولت‌سابق امپراطوری روسیه متعلق بوده‌اندهمچنین‌نسبت‌بسفاینی که برطبق‌احکام مربوطه بملی کردن کشتی‌های تجارتی مال دولت شده‌اند محفوظ میدارد اطلاع حاصل نمود .

با تقدیم احترامات فائقه

ب . کاظمی

جناب آقای ا . چرنیخ سفیر کبیر اتحاد جماهیرشوروی

***

٥

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر کبیر

راجع‌بگرفتن‌مالیات ازنمایندگی تجارتی‌اتحاد جماهیرشوروی درایران‌موافقت

شد که ازمعاملات صادراتی ووارداتی نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیرشوروی درایران (باستثنای اجناس ترانزیتی واجناسی که پس ازورود بایران ممکن است مجدداً ازایران خارج بشوند) بطورمقاطعه مالیات اخذ میشود باین ترتیب که میزان معاملات صادراتی نمایندگی تجارتی ازروی سیف بنادرایران یاتحویل سرحدمعین خواهدشد ومیزان معاملات وارداتی ازروی ارقام فوب بنادرایران یاتحویل سرحد معین خواهد گشت .

مبلغی که بایدمالیات از آن گرفته شودمعادل ۸٪ معاملات فوق الذکر نمایندگی تجارتی خواهد بود .

ازمبلغ مقطوعی که فوقاً ذکرشدبرطبق قوانین ایران راجع بمالیات برعایدات مالیات گرفته شده وهیچگونه مالیات مستقیم دیگری ازمعاملات نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران گرفته نمیشود .

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران همه ساله کتباً وزارت مالیه ایران را از معاملات سالیانه خود ازحیث واردات وصادرات در تجارت باایران مطلع کرده و بدون مراجعه بدفاتر و اسناد نمایندگی تجارتی از روی این حساب مالیات پرداخته خواهد شد . با تقدیم احترامات فائقه . . . . . . ب . کاظمی

جناب آقای . . . . سفیرکبیر شوروی طهران

طهران بتاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵

☆☆☆

۶

آقای وزیر

باکمال توقیروصول مراسلهٔ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ آن جناب راکه بمضمون ذیل است :

« راجع بگرفتن مالیات از نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران

موافقت شد که ازمعاملات صادراتی ووارداتی نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیرشوروی درایران (باستثنای اجناس ترانزیتی واجناسیکه پس ازورود بایران ممکنست مجدداً ازایران خارج بشوند) بطورمقاطعه مالیات اخذمیشود باین‌ترتیب که میزان معاملات صادراتی نمایندگی تجارتی ازروی‌سیف بنادرایران یاتحویل‌سرحد معین خواهد شد و میزان‌معاملات وارداتی‌ازروی‌ارقام‌فوب‌بنادرایران‌یاتحویل‌سرحدمعین‌خواهدگشت.

مبلغی که‌بایدمالیات ازآن گرفته‌شودمعادل۸./ معاملات‌فوق‌الذکر نمایندگی تجارتی خواهد بود.

ازمبلغ مقطوعی که‌فوقاً ذکرشده‌برطبق قوانین‌ایران راجع‌بمالیات‌برعایدات مالیات گرفته‌شده وهیچگونه مالیات مستقیم دیگری ازمعاملات نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران گرفته نمیشود.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران همه ساله کتباً وزارت مالیه ایران را ازمعاملات سالیانه خود ازحیث واردات وصادرات درتجارت با ایران مطلع کرده و بدون مراجعه بدفاتر و اسناد نمایندگی تجارتی از روی این حساب مالیات پرداخته خواهد شد» باطلاع عالی میرساند

از مضمون مراسله فوق اتخاذ سند مینماید ا. چرنیخ

☆☆☆

۷

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

با کمال توقیر مراتب ذیل را باستحضار جنابعالی میرساند

نظر باینکه بحر خزر که دولتین آنرا یك دریای ایرانی وشوروی محسوب میدارند برای طرفین اهمیت خاصی دارد لذا مقرر است که دولتین اقدامات لازمه

بعمل آورند تا اتباع ممالك ثالثی که در بنادر دریای مزبور در خدمت آنهامیباشند توقف خود را در این بنادر مصروف بمقاصدی ننمایند کـه از حدود مشاغل محولـه بآنها تجاوز نماید .

باتقدیم . . .

۱ . چرنیخ

جناب آقـای ب . کاظمی وزیر امور خارجه طهران

☆☆☆

۸

طهران بتاریخ ۲۷ اوت **۱۹۳۵**

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول مراسلهٔ مورخه ۲۷ اوت **۱۹۳۵** آن جناب‌را که‌مضمون آن بقرار ذیل است باطلاع خاطر محترم میرساند .

نظر باینکه بحر خزر که دولتین آن را یك دریای ایرانی وشوروی محسوب میدارند برای طرفین اهمیت خاصی دارد لذا مقرر است که دولتین اقدامات لازمـه بعمل آورند تا اتباع ممالك ثالثی کـه در بنادر دریای مزبور درخدمت آنهامیباشند توقف خود را در این بنادر مصروف بمقاصدی ننمایند که از حدود مشاغل محوله به آنها تجاوز نماید .

از مضمون مراسلهٔ فوق اتخاذ سند مینماید .

با تقدیم .... ب . کاظمی

جناب آقای ا . س . چرنیخ سفیر کبیر ..... ، طهران

فهرست مال‌التجاره های شوروی که مطابق ماده (١٠) قرار داد اقامت و تجارت و بحر پیمائی منعقد (٤ شهریور ١٣١٤ مطابق ٢٧ اوت ١٩٣٥) در مدت سال اقتصادی ٣١٤ - ٣١٥ بایران وارد میشود

شماره سهمیه	نوع	مبلغ کل کنتنژان در سال اقتصادی ٣١٤ - ٣١٥ بریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی: مقدار سهمیه شوروی به ریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی: پور سانتاژ شوروی
١	آبهای معدنی	٣٢٦٠٠٠	١٥٠٠٠٠	٤٧
٢	قطعات یدکی اتومبیل	٢١٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠	٥
٣	اتومبیل‌های سیاحی و کامیون	٥٥٠٠٠٠٠٠	٥٠٠٠٠٠٠	١٠
٨	بند شلوار وغیره	١١٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	١٠
٩	بنزین	٣٠٠٠٠٠٠	٣٠٠٠٠٠٠	١٠٠
١١	پارچه‌های پشم خالص	٢٥٥٠٠٠٠٠	٥٠٠٠٠٠	٢
١٤	تلفون ورادیوواشیاء یدکی آنها	١٢٥٠٠٠٠	٢٥٠٠٠٠	٢٠
١٨	چراغ واشیاء یدکی	٢٦٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	٤
٢١	مکرر (ب) چوب آلات	٧٠٠٠٠٠	٥٠٠٠٠٠	٧٢
٢٣	چینی آلات	٤٢٠٠٠٠٠	٣٠٠٠٠٠٠	٧٢
٢٤	کلیشه وحروف چاپ	٣٩٠٠٠٠	٢٥٠٠٠٠	٦٥
٢٥	خرازی ولوازم خانه	١٠٥٠٠٠٠٠	٥٠٠٠٠٠	٥
٢٦	دواجات	١٥٧٠٠٠٠٠	١٣٠٠٠٠٠	٩
٢٨	لاستیك داخلی وخارجی	٣٩٢٠٠٠٠٠	٧٠٠٠٠٠	٢
٢٩	رنگهای خشك	٣٧٧٠٠٠٠	٢٥٠٠٠٠	٧
٣٠	رنگهای روغنی وورنیهای مایع بدون الکل	١١٣٠٠٠٠	٢٥٥٠٠٠	٢٣
٣٤	رزین‌ها (سقزا) وغیره	٧٠٠٠٠٠	٥٠٠٠٠٠	٧٢
٣٦	لوازم سینماتوگرافی وعکاسی	٢٦٨٠٠٠٠	٣٠٠٠٠٠	١٢
٣٩	شیشه آلات	١١٢٠٠٠٠٠	٧٠٠٠٠٠٠	٦٣
٤٣	قطران وسایر مشتقات ازنفط	١٥٥٠٠٠٠	١٥٥٠٠٠٠	١٠٠
٤٧	رزین آلات (کائوچو)	١٧٠٠٠٠	٢٠٠٠٠٠	١٢

شمارهٔ سهمیه	نوع	مبلغ کل کنتنژان در سال اقتصادی ۳۱۵ - ۳۱۴ به ریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی — مقدار سهمیه شوروی بریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی — پورسانتاژ شوروی
۴۸	کاغذ چاپ	۱۸۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	۱۷
۴۹	کاغذ نقاشی ومقوا وغیره	۸۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	۶
۵۲	کتاب وسایرمطبوعات	۲۸۲۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	۱
۵۴	کلاه اروپائی	۶۵۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۲۴
۵۵	گالش	۳۱۶۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۸۰
۵۷	گریس وروغن اتومبیل وسایرروغنهای نباتی	۷۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۳۶
۵۸	گیاه - تخم پنبه	۳۹۵۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۳۸
۶۰	لوازم آرایش	۲۸۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	۹
۶۱	لوازم الکتریك	۸۷۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱۲
۶۲	لوازم تحریر	۳۴۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۶
۶۳	مازوت	۶۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۱۰۰
۶۳مکرر	مازوج وسایرمستخرجات مربوط بدباغی	۳۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۳۴
۶۴	ماشین آلات وابزاروآلات	۹۸۳۶۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	۵
۶۵	مشمع	۱۰۵۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰	۳۴
۶۶	مواد شیمیائی	۹۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	۶
۷۰	نخ خیاطی	۷۵۸۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	۶۰
۷۱	نفط سفید (کروزین)	۷۵۰۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰۰	۱۰۰
۷۲	نفط سیاه (پترول)	۶۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۱۰۰
۷۶	یراق ولولاء	۱۲۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	۲۵

اجازهٔ مبادلهٔ عهد نامهٔ اقامت وتجارت وبحرپیمائی منعقده بین‌دولت ایران ودولت اتحادجماهیرشوروی مشتمل بر هیجده ماده ویك پرتکل اختتامیه وهشت فقره مراسلات متعاطیه ضمیمهٔ آن بشرح فوق درجلسهٔ ۲۴ مهرماه ۱۳۱۴ داده شده است . رئیس مجلس‌شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تصویب قراردادهاي مبارزه با ملخ و دفع آفات نباتی و صحی بیطاري منعقده بین دولت ایران و اتحاد جماهیر شوروي

مصوب ۲٤ مهر ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی قرارداد مبارزه با ملخ درنواحی سرحدی مشتمل بر هشت ماده و قرارداد دفع آفات و مبارزه با امراض نباتی مشتمل بر پنج ماده و دو مراسلهٔ متعاطیه و یك پروتکل وقرارداد صحی بیطاری مشتمل بربیست‌و چهار ماده و دو پروتکل ودو نمونه ضمیمه آن را کـه در تاریخ چهارم شهریور ماه ۱۳۱٤ مطابق ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء شده تصویب مینماید .

این قانون که مشتمل بر یك مـاده و متن سه فقره قرارداد ضمیمه است در جلسهٔ بیست و چهارم مهر ماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قرارداد

مبارزه با ملخ در نواحي سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستي

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد مبارزه با ملخ در نواحی سرحدی اختیار داران خود را بقرار ذیل تعیین نمودند :

از طرف دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای باقر کاظمی وزیر امور خارجه

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای ا . س . چرنیخ سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران .

اختیار داران فوق‌الذکر پس‌از ارائه متقابله اختیارنامه‌های خود که مطابق قاعده و ترتیب بود درمراتب ذیل موافقت نمودند .

ماده۱ ـ طرفین متعاهدین موافقت میکنند که در نواحی سرحدی خود که در حدود ۱۵۰ کیلو متر در طـرفین سرحد اتـرك و ۱۰۰ کیلو متر در طرفین سـایر سرحدات واقع است اقدامات راجع بهمبارزه برعلیه ملخ‌مراکشی را بعمل آورند .

ماده۲ ـ طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که مقصود از اقدامات مبارزه برعلیه ملـخ مراکشی عملیات معمولی برای مبارزه با این آفت فلاحتی میباشد از قبیل خود عملیات انهدامیه ـ مراقبت در طیران ملخ ـ تفتیش و ثبت محل های تخم گذاری ملخ که هر یك در موقع خود بعمل خواهد آمد ـ عملیات ثبت مزبور منوط به تفتیشاتی خواهد بودبرای اینکه مؤثرترین مبارزه با ملخ بعمل آیدطرفین موافقت میکنند که عملیات انهدامیه را از موقع خارج شدن پور ملخ از تخم شروع و کلیه اقدامات ممکنه برای انهدام آنها قبل از اینکه قادر به پرواز باشند بعمل آید .

تاریخ اجرای عملیات فوق‌الذکر همه ساله بتوسط کمیسیونی که در ماده ۶ اینقرارداد پیش‌بینی شده است معین خواهد شد .

ماده۳ ـ طرفین متعاهدین موافقت میکنند که درانهدام ملخ کاملترین‌طرق علمی معموله را (طرق شیمیائی ودرصورت لزوم طرق مکانیکی) مجری بدارند .

طرفین در مبارزه با ملخ بالدار فقط اقدامات شیمیائی را معمول میدارند .

ماده۴ ـ دولتین موافقت‌میکنند که درصورت بروز ملخ‌دریائی درخاك آنها اقدامات ممکنه را برای مراقبت در جریان نمو وحرکت ملخ مزبور ومبارزه باآن بعمل آورند ضمناً طرفین موافقت میکنند که در صورت بروز ملخ دریائی یکدیگر را از اقدامات متخذه برای مبارزه با آن مطلع سازند .

ماده۵ ـ هریك ازطرفین موافقت میکنند که درصورت مراجعه‌طرف‌دیگر سموم‌ات ومصالح‌وسایر لوازم دیگری که‌برای مبارزه برعلیه‌ملخ‌لازم است‌بآن‌تسلیم نمایند فهرست مصالح ومقدار ومواعد و شرایط واگذاری سمومات وسایر لوازمات با موافقت طرفین معین میگردد .

ماده۶ ـ برای تنظیم وتطبیق نقشه‌های مبارزه با ملخ و تعیین تاریخ اجرای عملیات پیش‌بینی شده در ماده ۲ وطرق مذکوره در ماده ۳ و همچنین برای‌حصول اطلاع از اجرای عملیات‌مزبور و نتایج آن وبرای مشورت در سایر مسائل مربوطه باین اقدامات کمیسیونی مرکب از نمایندگان طرفین متعاهدین تشکیل خواهد شد .

پیشنهادات این کمیسیون درصورت‌تصویب‌مقامات مربوطه‌بموقع‌اجرا گذارده میشود . تاریخ ومحل تشکیل کمیسیون با توافق نظرطرفین تعیین ولااقل دومرتبه جلسه در سال خواهد شد .

ماده۷ ـ طرفین متعاهدین موافقت میکنند که در دوره عملیات از ۲۲مارس الی ٢٤ ژویه هر سال هر پانزده روز یکمرتبه یکدیگر را راجع بخارج شدن ملخ مراکشی ازتخم و جریان مبارزه با آن وسایر اطلاعات لازمه‌نسبت بنواحی‌مذکوره در ماده (۱) تلگرافاً مطلع سازند .

ماده۸ ـ اینقرارداد بتصویب مقامات تقنینیه طرفین متعاهدین رسیده‌و نسخ

مصدق آن در مسکو مبادله خواهد شد. قرارداد مزبور برای مدت سه سال از تاریخ تصویب منعقد میشود.

هر گاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد باین قرار داد در انقضای مدت فوق‌الذکر خاتمه بدهد باید نیت خود را کتباً در آخر سال دوم بطرف دیگر اعلام دارد در صورت عدم مبادرت باین اقدام اعتبار این قرارداد بخودی خود ادامه پیدا خواهد نمود.

این قرارداد تا وقتیکه یکی از طرفین متعاهدین یکسال قبل فسخ آنرا اعلام ندارد معتبر خواهد بود.

اختیارداران فوق‌الذکر در تأیید مراتب فوق اینقرارداد را امضاء و با امهار خود ممهور ساختند.

اینقرارداد در طهران بدو نسخه بزبان فرانسه تدوین گردید.

قرارداد

دفع آفات ومبارزه با امراض نباتي بین دولت شاهنشاهي ایران ودولت اتحاد جماهیر شوروي سوسیالیستي

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد دفع آفات ومبارزه باامراض نباتی اختیار داران خودرا بقرار ذیل تعیین نمودند:

دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای باقر کاظمی وزیر امور خارجه.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای ا س. چرنیخ سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران.

اختیار داران فوق‌الذکر پس از ارائه متقابله اختیارنامه های خود که مطابق

قاعده وترتیب بود درمراتب ذیل موافقت نمودند .

ماده ۱

طرفین متعاهدین متقابلا همدیگر را از بروز آفات وامراض خطرناك نباتی با ذکر مناطق انتشار آفات وامراض خاصه درمناطق متصله بسرحد در حدود ٥٠ کیلو متر از سرحد مطلع مینمایند .

آفات مزبور بشرح ذیل میباشد :

کرم سرخ پنبه .

سرطان سیب زمینی .

سرطان مرکبات .

آفت گندم .

فهرست اسامی آفات وامراض نباتات فلاحتی که مقرراست طرفین متعهدشوند متقابلا به همدیگر اطلاع بدهند ممکن است بعدها بموافقت نظر طرفین تغییر یابد.

ماده ۲

طرفین موافقت نمودند که محمولات نباتی الاصل از قبیل پیاز ـ بذر ـ قلمه ریشه ـ ساقه که برای ازدیادبحدود طرف متعاهد دیگر حمل میشود ونیز کلیهٔ محصولات گندم و سیب زمینی ومرکبات باید دارای تصدیق از ادارات مربوطه دولتی دائر به نداشتن امراض ساریه و آفات مذکوره در ماده ۱ این قرارداد بوده باشند .

واما راجع بالیاف پنبه ادارات مربوطه تصدیقی مبنی براینکه از ناحیه فاقد کرم سرخ پنبه بیرون آمده اند خواهند داد .

هر کدام از طرفین درخاك خود تفتیش تصدیقاتی را که برای محمولات نباتی الاصل فوق الذکر صادر شده و بخاك طرف دیگر حمل می شود معمول و مجری میدارد .

ماده ۳

طرفین متعاهدین قبول میکنند که متقابلاً یکدیگررا راجع بکلیه قوانین و مقررات مربوطه بقرنطین نباتات را که ورود محمولات نباتی الاصل را تحدیدو تنظیم نموده و برای آنها معاینه قرنطینی مقرر میدارند وهمچنین راجع بفهرست محمولات نباتی الاصل که باید درخاك هریك ازطرفین متعاهدین مورد معاینه قرنطینی واقع بشود مطلع سازند .

ماده ۴

۱ ـ طرفین متعاهدین موافقت مینمایند هر کدام درخاك خود مقرراتی وضع نمایند که سفارشات تخم پنبه ازممالك خارجه فقط با اجازات مقامات مربوطه دولتی باشد مقامات دولتی مزبور دفاتری برای ثبت حساب اجازه‌هائی که صادر مینمایند نگاه میدارند تا اینکه اطلاعات مربوطه باشخاص و مؤسساتی که سفارش بـذور را داده‌اند ومحلی که بذور از آنجا صادر میشود ومقدار آن و همچنین محلی که قصد کشت آنرا دارند همواره تحت اختیار داشته باشد .

۲ ـ طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که هر کـدام در خاك خود مقرراتی وضع نمایند که آشغالهای حاصله درنتیجهٔ پاك کردن پنبه نواحی آلوده بآفات پنبه مذکوره درماده ۱ بطورالزامی در کارخانجات پنبه پاك کنی سوزانده شود .

ماده ۵

این قرارداد بتصویب مقامات تقنینیه طرفین متعاهدین خواهد رسید ومبادله نسخ مصدق آن درمسکو بعمل خواهدآمد .

قرارداد مزبور برای مدت سه سال از تاریخ تصویب منعقد میشود وهر گاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد پس از انقضاء مدت مزبور از این قرار داد صرف نظر نماید باید قصد خود را کتباً در آخرسال دوم بطرف دیگر اطلاع بـدهد والا

قرارداد باهمان ترتیب سابق تمدید شده محسوب خواهد شد و بنابراین برای بعدهم مادام که یکی ازطرفین متعاهدین انصراف خودرا کتباً بایك سال اخطار قبلی اعلام نکرده دارای اعتبار خواهد بود اختیار داران فوق‌الذکر در تأیید مراتب فوق این قرارداد را امضاء وبا امهار خود ممهور ساختند .

درشهر طهران در دونسخه بزبان فرانسه تدوین یافت .

آقای وزیر .

برطبق ماده ٤ قرارداد بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ودولت ایران راجع بمبارزه برعلیه امراض و آفات نباتی که در۲۷اوت **۱۹۳۵** امضاء گردیده است افتخاردارم باطلاع شمابرسانم که مقررات ذیل فعلادراتحادجماهیرشوروی‌سوسیالیستی مجری میباشد .

۱ ـ راجع بمنع ورود سیب زمینی ـ پیاز ـ قلمه و سبزیجات بدون اجازه مخصوص درهرمورد .

۲ ـ راجع بمنع ورود خربوزه و گرمك بخاك جمهوری‌شوروی سوسیالیستی ترکمنستان وناحیه استالین گراد شوروی .

۳ ـ راجع بمنع‌ورودبخاك شوروی تخم‌پنبه ـ وسایرنباتات‌الیافی بدون‌اجازه مخصوص کمیساریای شوروی فلاحت درهرمورد .

٤ ـ راجع بتعیین پستها وتواریخ ورود الیاف پنبه والیاف وسایر نباتات‌الیافی بشرح ذیل :

طریق پهلوی بادکوبه و طریق کودان عشق‌آباد در تمام سال با دود دادن در عشق آباد وبادکوبه طریق ارتق جلفا وشاه تختی ازاول نوامبر تا اول آوریل‌بدون دود دادن .

۵ ـ راجع به تعیین پستهائی که از آنجا کلیه آلات مربوطه بازدیاد نباتات وارد خواهند شد.

کودان بیات حاج (ناحیه غزل اترك وباد کوبه)

احترامات فائقه .... امضاء چرنیخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر کبیر

افتخار دارم که وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ جناب عالی را که راجع به نظامات مربوطه بورود نباتات بخاك جماهیر شوروی سوسیالیستی است اشعار داشته و چنانچه مقرراتی نظیر مقررات مذکور در ایران وضع و بموقع اجراء گذارده شد باطلاع جناب عالی برسانم. احترامات فائقه

کاظمی

قرارداد صحی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد صحی بیطاری اختیار داران خودرا بقرار ذیل معین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای باقر کاظمی وزیر امورخارجه

از طرف دولت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی جناب آقای ا. س. چرنیخ سفیر کبیر شوروی در ایران.

اختیار داران فوق الذکر پس از ارائه متقابله اختیار نامه‌های خود که مطابق قاعده وترتیب بود درمراتب ذیل موافقت نمودند:

مقررات عمومی

ماده۱ ـ دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی محض تشیید روابط اقتصادی وتجارتی و جلو گیری از سرایت امراض ساری حیوانی ازیك مملکت بمملکت دیگر ونیز برای اینکه استفاده از مراتع تحت‌نظم و ترتیب آورده شود بموجب این قرار داد تعهد مینمایند هر کدام از دولتین متقابلا در خاك خود کلیه اقداماتی را که جهة مبارزه با امراض ساری حیوانی وایجاد نظارت صحی بیطاری نسبت باغنام و احشام و مواد خام حیوانی که از یك مملکت بمملکت دیگر عبور داده میشود لازم است بعمل آورند .

ماده۲ ـ سوق اغنام واحشام وحمل محصولات حیوانی از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و برعکس ازنقاط سرحدی مخصوصی که پست های قرنطینه و نظارت بیطاری تأسیس خواهد شد مجاز میباشد نقاط مذکور با توافق نظر طرفین تعیین خواهدشد .

ماده۳ ـ درصورتیکه درنقاط سرحدی در میان حیواناتی که بخارج سرحد سوق داده میشود امراض ساری بروز یابد و یا مواد خام حیوانی غیر سالم از نقطهٔ نظر صحی بیطاری کشف گردد برای این قبیل حیوانات و مواد خام حیوانی اجازه سوق وعبور ازسرحد داده نمیشود .

ماده۴ ـ تصدیقات صحی بیطاری که از طرف مؤسسات بیطاری سرحدی دولتی مربوطه ایران واتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی صادرمیگردد متقابلاً برای طرفین معتبر شناخته میشود .

ماده۵ ـ مؤسسات بیطاری ایران و ادارات مربوطه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی متقابلاً نمونهٔ امضا ها و مهر های ادارات و مأمورین بیطاری خودرا

که حق دادن تصدیقات مذکوره درماده (٤) را خواهند داشت بیکدیگر میدهند.

ماده٦ ـ منطقهٔ سرحدی که تابع نظارت بیطاری مخصوص میباشد عبارت از منطقه‌ایست که در مسافت **١٥** کیلومتر هردو طرف خط سرحدی طرفین متعاهدین واقع است هر گاه در نزدیکترین نواحی قرب سرحد امراض ساریه در احشام بروز کند نظارت بیطاری طرفین متعاهدین بقید فوریت یکدیگررا بتوسط ادارات سرحدی از قضیه مطلع خواهند ساخت.

ماده٧ ـ اغنام و احشامیکه بمراتع سوق داده میشود بایــد بر طبق اظهاریه کتبی صاحب آن یا رئیس گلّه که با اطلاعات تصدیق بیطاری موافقت داشته باشد هفت روز قبل از سوق در دوائر محلی ثبت و مورد معاینه بیطاری واقع شده باشد.

تصدیق بیطاری بر طبق مدل نمره (١) منضمه بــاین قرارداد از طرف دکتر بیطار دولتی داده‌خواهد شدوفقط ممکن است پس ازمعاینه‌بیطاری‌منتهی‌تاسه‌روزقبل از سوق اغنام و احشام صادر بشود و این اطلاعات راجع به نتیجه معاینه در اظهاریه صاحب اغنام و احشام قید میگردد ـ تصدیق بیطاری برای مدت ایامیکه‌جهة رسید احشام بسرحد لازم است با توجه باین نکته کــه احشام روزی ١٠ ـ ١٢ کیلومتر راه طی میکنند معتبر خواهد بود. تعداد روزهای مربوطه از طرف دکتر بیطاردر تصدیق قید میگردد درصورت گذشتن مدت مزبوره تصدیق فقط ممکن است بعد ازمعاینهٔ جدید احشام از طرف دکتربیطار با قیدنتیجهٔ معاینه مربوطه‌درتصدیق تمدید یابد.

ماده٨ ـ درصورت تغییر تعداد اغنام و احشامی که بچراگاه میرود صاحبان اغنام و احشام یا رئیس گله مکلف است مراتب را باطلاع مأمورین محلی کــه فوراً بدکتر بیطار سرحدی اطلاع خواهند داد برسانند تا دکتر بیطار بتواند در محل

علل تغییر تعداد اغنام و احشام را معین و نتیجه معاینه را در تصدیق قید نماید .

ماده۹ ـ هرگاه در موقع عبور از سرحد عده حیوانات غیر از عده مذکوره در تصدیق باشد تمام گله قبل از عبور از سرحد درقرنطینه گذارده خواهد شد .

ماده ۱۰ ـ در نقاط سرحدی که معمولا سوق اغنام و احشام بمراتع بعمل میآید پست‌های صحی بیطاری باتوافق نظر طرفین تأسیس خواهد شد .

ماده ۱۱ ـ کلیه حیوانات در موقع عبورازسرحد ازروی مندرجات‌تصدیقات بیطاری متفقاً از طرف دکترهای بیطار ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورد رسیدگی و معاینه قرارداده خواهند شد .

ماده ۱۲ ـ در موقع توقف اغنام و احشام یك طرف در مراتع طرف دیگر طرفین متعاهدین تقبل مینمایند کـه بوسیله مؤسسات بیطاری خودمواظبت‌هـای بیطاری لازمه را درباره احشامی که در خاك آنها میباشند بعمل آورند .

ماده ۱۳ ـ در موقع مراجعت اغنام از مراتع کلیه مقررات صحی بیطاری با همان شرایطی که در موقع سوق بمراتع ییلاقی بعمل میاید در سرحد نیز عمل خواهد شد .

ماده ۱۴ ـ احشامی که مورد استفاده صنعتی بوده و یا برای ذبح میباشنددر موقع عبور از سرحد باید تصدیق بیطاری مملکت مبدء را که بر طبق مدل‌نمره ۲ منضمه باین قرارداد صادر شده‌باشد داشته باشد بدون ارائه تصدیق مزبوراجازه‌عبور از سرحد داده نخواهد شد .

باحشام شاخ‌دار درشت که اجازه عبورازسرحد داده میشود باید درمحل مبدء داغی بگوش آنها زده شود .

ماده ۱۵ ـ درصورت بروز مرض طاعون گاوی در منطقهٔ کـه شعاع آن از

پست بیطاری قرنطینی سرحدی چهل کیلومتر باشد عبور احشام درشت از پست مزبور در مدت ۶۰ روز از تاریخ اعلام رسمی خاتمه یافتن مرض ساری حیوانی ممنوع خواهد بود.

اما راجع باحشام کوچك سوق آنها فقط از نقاط آلوده ممنوع میگردد.

ماده ۱۶ ـ راجع بسوق گله های احشام شاخ دار درشت و کوچك و خوك وشتر واسب وسایر حیوانات دارای یك سم صاحبان آن یا گله‌بان ها مکلف هستند قبلا مراتب را بدکتر بیطار پست بیطاری صحی قرنطینی اظهار نمایند.

ماده ۱۷ ـ هرگاه تصدیق حیواناتی که باید ازسرحد سوق داده شود بطوری که لازم است مرتب نباشد و یا دکتر بیطار درحیوانات مزبور علائمی از امراض ساری کشف نماید کلیه حیوانات مزبور قبل از عبور از سرحد قرنطین گذارده میشوند.

ماده ۱۸ ـ بگوش احشام شاخدار درشت که بقرنطینه گذاشته شده‌اند مجدداً پس از اختتام دوره قرنطینه داغی گذارد می‌شود.

ماده ۱۹ ـ حمل محصولات حیوانی خام از راه خشکی فقط از نقاط معینه قرنطینی اجازه داده میشود مشروط براینکه صاحب محصولات مزبور تصدیق مطابق مدل نمره (۲) منضمه باینقرارداد را ارائه بدهد.

ماده ۲۰ ـ برای مواد خام حیوانی فقط در صورت رعایت شرایط در باربندی آنها اجازه عبور از سرحد داده میشود. پیه آب کرده در بشکه ها ویا صندوق یالاوك ها روده کم نمك در بشکه ها ولاوك‌ها روده خشك نمك زده و آماده درصندوق یا سبد یا بشکه وپشم وموی خوك و استخوان و شاخ وسم در کیسه ویابشکه عبور چرم احشام شاخ دار درشت فقط بشرطی مجاز خواهد بود که کاملا خشك شده باشد.

ماده ۲۱ برای مواد خام حیوانی که درموقع معاینه بیطاری دارای باربندی مطابق مقررات ماده فوق‌الذکر بوده و بمهر نظارت صحی بیطاری ممهور شده باشد اجازه عبور داده میشود.

ماده ۲۲ ـ مؤسسات بیطاری ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت میکنند همدیگررا متقابلا ازمسائل مربوطه بجریان وتوسعه امراض ساری حیوانی در خاك خود و همچنین از اقداماتی که برای جلوگیری ازامراض مزبوره بعمل‌آورده‌اند مطلع نمایند بدین‌مناسبت طرفین همه ماهه اطلاعاتی راجع بجریان امراض حیوانی‌ونیز راپرت‌های سالیانه واطلاعات دیگری که حاکی ازبیان‌وضعیت بیطاری وصحی طرفین متعاهدین باشد مبادله میکنند.

تبصره ـ هریك ازطرفین باید یکدیگر را متقابلا از بروز طاعون گاوی و ذات الریه ساری احشام‌شاخدار درشت در مناطق‌سرحدی خود بشعاع ٤٠ کیلومتر تلگرافاً مطلع سازند.

ماده ۲۳ ـ نظارت بیطاری طرفین متعاهدین از اطلاعاتی که راجع به بروز و سرایت امراض ساریه حیوانی در نواحی واقعه در نزدیکی سرحد و نیز راجع باخفاءِ امراض ساری حیوانی از طرف اهالی حاصل مینمایند همدیگر را مطلع خواهند ساخت.

ماده ۲۴ ـ این قرار داد بتصویب مقامات مقننه طرفین متعاهدین خواهد رسید و مبادله نسخ مصدق آن در مسکو بعمل خواهد آمد ـ قرارداد مزبور برای مدت سه‌سال ازتاریخ تصویب منعقدمیشود وهرگاه یکی از طرفین‌متعاهدین بخواهد پس انقضاءِ مدت مزبور از این قرارداد صرف نظر نماید باید قصد خود راکتباً در آخر سال دوم بطرف دیگر اطلاع بدهد والا قرارداد با همان ترتیبات

سابق تمدید شده محسوب خواهد شد وبنا براین بعد هم مادام کـه یکی ازطرفین متعاهدین انصراف خود را کتباً با یکسال اخطار قبل از اعلان نکرده دارای اعتبار خواهد بود .

اختیار داران فوق الذکر در تأیید مراتب فوق اینقرارداد را امضاء وبا امهار خود ممهور ساختند .

درشهر طهران دردونسخه بزبان فرانسه تدوین یافت .

پروتکل

در موقع امضاءقرارداد صحی‌بیطاری‌بین دولت‌شاهنشاهی ایران واتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی طرفین متعاهدین موافقت کرده اند که مدل تصدیقنامه کـه برای‌مواد خام حیوانی بایدصادر شود بطور متمم تنظیم شده وبوسیله‌طرفین‌درموقع مبادله نسخ مصدق قرارداد مزبور امضاء خواهد شد .

ضمیمه ماده ۷ قراردادصحی بیطاری

مدل نمره (۱)

تصدیق بیطاری نمره . . . . .

۱ ــ تاریخ . . . ماه . . . . . سال . . . .

۲ ــ محل صدور تصدیق بیطاری . . . . .

۳ ــ صادر کننده . . . . . اسم . . . نام خانوادگی . . .

اسم مؤسسه . . . . .

٤ ــ آدرس صادر کننده . . . . . .

٥ ــ نوع وقسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت - گوسفند - بز - اسب-الاغ قاطر وغیره) ...

٦ ــ تعداد اغنام واحشام . . . (بتمام حروف)

٧ ـ علائم . . . .

٨ ـ از چه محلی حیوانات می‌آیند . . . .

٩ ـ نقطه سرحدیکه برای چراگاه عبور میکنند . . . .

١٠ ـ محل ونقطهٔ که عازم آن میباشند . . . .

١١ ـ اطلاعات متفرقه . . . . . .

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق مینماید که حیوانات مذکور در فوق سالم و از محل سالم و فاقد از امراض ساریه حیوانات می آیند و همچنین در محلی که از آنجا آمده‌در محلهائی که‌تاوصول‌بسرحد عبور کرده اندطاعون گاوی و آبله و سایر امراض ساریه مربوطه بحیوانات که موضوع این تصدیق میباشد در مدت ٦٠ روز اخیر وجود نداشته است

محل امضاء دکتر بیطاری   محل مهر

ضمیمه ماده ١۴ قرارداد صحی بیطاری

مدل نمره (٢)

تصدیق بیطاری نمره . . . .

١ ـ تاریخ . . . . ماه . . . . سال . . . .

٢ ـ محل صدور تصدیق بیطاری . . . . . .

٣ ـ صادر کننده اسم . . . . نام خانوادگی . . . . . .

اسم مؤسسه . . . .

٤ ـ آدرس صادر کننده . . . .

٥ ـ نوع وقسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بز ـ اسب ـ الاغ قاطر وغیره) . . . .

٦ ـ تعداد اغنام واحشام . . . . (بتمام حروف)

۷ ـ علائم . . . .

۸ ـ ازچه محلی حیوانات میآیند . . . .

۹ ـ نقطه سرحدی که عبور خواهند کرد . . . .

۱۰ ـ محل و نقطهٔ که عازم آن میباشند . . . .

۱۱ ـ اطلاعات متفرقه . . . .

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق مینماید که حیوانات مذکوره درفوق سالم بوده و از محلی که میآیند طاعون گاوی و ذات‌الریه حیوانات درشت شاخ‌دار در مدت ۶۰ روز اخیر و همچنین وجود آبله و تب برفکی و سایر امراض مسریه مخصوص حیوانات که موضوع این تصدیق است در مدت ۳۰ روز اخیر اطلاع داده نشده است .

محل امضاء دکتر بیطار دولتی — محل مهر

اجازه مبادله سه فقره قرار دادهای مبارزه با ملخ و دفع آفات نباتی و صحی بیطاری منعقده بین دولت ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی بشرح فوق درجلسه بیست وچهارم مهرماه یکهزار وسیصد وچهارده داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تصویب قرارداد مربوط بتصفیه محاسبه ایران و آلمان منعقده بین دولت شاهنشاهی ودولت آلمان

مصوب ۱۵ شهریورماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی قرار داد مربوط به تصفیه محاسبه ایران

و آلمان را که مشتمل بر بیست ماده وچهار فقره مراسلات ضمیمه که درتاریخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵ مطابق ۱۷ آبان ۱۳۱٤ بین دولت شاهنشاهی ودولت آلمان منعقدشده است تصویب مینماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده ومتن قرارداد و ضمائم آن است در جلسه پانزدهم شهریورماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسیده است .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قرارداد مربوط به تصفیه محاسبه بین ایران و آلمان

مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

ماده۱ ـ پرداختهای بین آلمان وایران طبق قواعـد وترتیبات مقرره ذیل خواهد بودمگر اینکه دولتین آلمان وایران طرز دیگری را برای پرداخت‌تجویز نمایند .

ماده۲ ـ پرداختهای تجارتی یا ازطریق تهاتربین صندوق تهاترآلمان وبانك ملی ایران ویا از راه حسابهای تهاتر خصوصی تصفیه خواهد گردید .

ماده۳ ـ الف ـ پرداختهای در آلمان بدوطریق ذیل میسر خواهد بود :

۱ ـ بوسیله تحویل رایشمارك بحساب تهاتر عمومی که بنام بانك ملی ایران در صندوق تهاتر آلمان باز میشود .

۲ ـ بوسیلهٔ تحویل رایش مارك بیك حساب تهاتر خصوصی (حساب مخصوص خارجیها برای پرداخت درآلمان) .

ب ـ پرداختهای درایران نیز بدوطریق ذیل میسرخواهد گردید :

۱ ـ بوسیلهٔ تحویل ریال دروجه بانك ملی ایران بحساب فروشندگان .

۲ ـ بوسیلهٔ پرداخت بحساب تهاترخصوصی مفتوح شده درایران .

اساس این پرداختها قیمتی است که درقراردادهای معاملات مربوط منظور است و درصورت معاملات امانی مأخذ قیمت فروش دست اول خواهد بود .

ماده ۴ ـ تبدیل پول غیر از ریال برایش مارك براساس آخرین اطلاع حاصله مظنه متوسط رسمی ثبت شده در برلن خواهد بود تبدیل رایش مارك بریال و ریال برایش مارك طبق مظنهٔ که با توافق نظر صندوق تهاتر آلمان وبانك ملی ایران معین خواهد شد بعمل میآید .

ماده ۵ ـ پرداختهائیکه وارد کنندگان اجناس ایران بآلمانی طبق قسمت الف ۱ ماده ۳ مینمایند وهمچنین پرداختهائیکه وارد کنندگان اجناس آلمانی بایران طبق قسمت ب ۱ ماده ۳ مینمایند مبرا کننده دین است .

ماده ۶ ـ مال التجاره ایرانی بمفهوم قرارداد حاضر اجناسی است که بالتمام در ایران تحصیل شده ویابرای تکمیل آن درایران عملیاتی شده است که از لحاظ اقتصادی قابل قبول و در کیفیت آن تغییر عمده داده باشد .

مال التجاره آلمانی بمفهوم قرارداد حاضر اجناسی است که بالتمام در آلمان تحصیل شده و یا برای تکمیل آن درآلمان عملیاتی شده است که از لحاظ اقتصادی قابل قبول و در کیفیت آن تغییر عمده داده باشد .

ماده ۷ ـ دارائی موجوده دریك حساب تهاتر خصوصی (حساب مخصوص خارجیها برای پرداخت در آلمان) در آلمان را نمیتوان بحساب خصوصی (حساب مخصوص خارجیها برای پرداخت درآلمان) دیگری درآلمان و یا بحساب تهاتر عمومی بدون تصویب صندوق تهاتر آلمان و بانك ملی ایران منتقل نمود .

و همچنین دارائی موجوده در یك حساب تهاتر خصوصی باز شده در یکی از بانکهای ایران را نمیتوان بدون تصویب صندوق تهاتر آلمان وبانك ملی ایران بحساب تهاتر خصوصی دیگر و یا بحساب تهاتر عمومی انتقال داد .

ماده۸ ـ برحسب تقاضای تجارتخانه های ذیعلاقه وبا تصویب صندوق تهاتر آلمان و بانك ملی ایران وجوه جمع شده درحساب تهاتر عمومی ویا تهاتر خصوصی را ممکن است بوسیلهٔ نقل وانتقال بین‌الاثنین ازحساب باز شده در یك مملکت بحساب متشابه باز شده در مملکت دیگر پا به پا نمود .

ماده۹ ـ دولت آلمان بدون‌هیچگونه حصروتحدیدی‌اجازه میدهد که قیمت هرنوع مال‌التجاره آلمانی اعم ازساخته ویا نیم ساخته وهمچنین ذغال سنگ آلمانی بوسیلهٔ تهاتر بین صندوق تهاترآلمان و بانك ملی ایران پرداخته شود .

بعلاوه دولت آلمان بدون هیچگونه حصر و تحدیدی اجازه میدهد که برای پرداختهای فوق ازوجوه حاصله ازحسابهای تهاترخصوصی بازشده درآلمان (حساب مخصوص خارجیها برای پرداخت در آلمان) استفاده شود .

دولت ایران بدون هیچگونه حصر وتحدیدی اجازه میدهد که قیمت هرنوع مال‌التجاره ایرانی بوسیله تهاتر بین بانك ملی ایران و صندوق تهاتر آلمان پرداخته شود بعلاوه دولت ایران بدون هیچگونه حصر و تحدیدی اجازه میدهد که برای اینگونه پرداختها از وجوه حاصله از حسابهای تهاتر خصوصی باز شده در یکی از بانکهای تأسیس شده در ایران استفاده شود .

ماده ۱۰ ـ طرفین‌متعاهدین‌قبول‌میکنند که‌حسابهای تهاترخصوصی وحساب تهاترعمومی‌را مشمول یك نوع معامله نموده ودرهیچ مورد مزایای اختصاصی برای یك یا دیگری از آن حسابها قائل نشوند .

بدیهی است که وارد کنندگان میتوانند از موجودی خود درحسابهای تهاتر خصوصی که در هر یك از دو مملکت بنام آنها بـاز شده باشد برای پرداخت قیمت مال‌التجاره آزادانه استفاده نمایند .

ماده ۱۱ ـ کلیه مخارج فرعی مربوط بتحویل مال‌التجاره آلمان در ایران و مال‌التجاره ایران در آلمان ممکن است بهمان طریقیکه نسبت بخود مال‌التجاره عمل میشود پرداخت گردد .

ماده ۱۲ ـ صندوق تهاتر آلمان و بانك ملی ایران مخارج دلالی و مخارج مسافرت هـای مربوطه به امور تجارتی را نسبت بسایر پرداخت هـا مقدم خواهند داشت .

ماده ۱۳ ـ پرداختهای مربوطه بخرید های دولتی و بلدی و سایر مؤسسات عمومی نیزطبق مقررات این قرارداد معمول خواهند گردید مگراینکه ترتیب دیگری در قراردادهای مربوطه پیش‌بینی شده باشد .

ماده ۱۴ ـ طریق پرداخت مذکور فوق فقط درمورد مال‌التجاره‌های آلمانی و ایرانی که علی‌التحقیق پس از گذشتن از گمرك وارد ایران یا آلمان شده باشد معمول خواهد گردید .

نسبت بمال‌التجاره‌هائیکه موضوع تجارت ترانزیتی ازطریق یکی ازدومملکت واقع میشوند بالاخص مال‌التجاره هائیکه در یك بندر آزادی بطور امانت موجود باشد طریق فعلی نسبت بپرداختهای مربوطه آن باقی خواهد بود .

معذلك دولتین این حق را برای خود محفوظ میدارند که در موارد مخصوص پرداختهای مربوطه بمال‌التجاره های ترانزیتی را طبق مادهٔ ۳ قبول نمایند .

ماده ۱۵ ـ برای اینکه مال‌التجاره های غیر آلمانی و غیر ایرانی از مقررات این قرارداد راجع به پرداخت استفاده ننمایند پرداختهائیکه بموجب ماده ۳ مقرر است فقط درمورد مال‌التجاره‌هائی قبول میگردد که مبدء ایرانی یاآلمانی بودن آن طبق نظامات جاریه مملکت وارد کننده باثبات برسد . برای این مقصود ممکن است تصدیق مبدء مطالبه شود .

ماده ۱۶ ـ اگر مال‌التجاره آلمانی یا ایرانی مستقیماً از مملکت مبدء به‌ایران و یا آلمان وارد نشود مقررات این قرارداد هنگامی مشمول آنها میگردد که از ممالک دیگر فقط بطور ترانزیت عبور و یا در آن ممالک تحت نظر گمرک بوده است .

ماده ۱۷ ـ باجناس ایرانی که به‌آلمان صادرمیشود تصدیق صدورتعلق‌نخواهد گرفت در مقابل اعطای جواز ورود مال‌التجاره های آلمانی بایران تصدیق صدور مطالبه نمیشود .

ماده ۱۸ ـ پانزده روز پس از تقاضای یکی از طرفین طریق عمومی جاریه مربوط به تصدیق صدور و جواز ورود که نسبت بسایر ممالک در ایران معمول است بین دومملکت برقرارخواهد گردید تقاضای مزبورلااقل پس ازسه ماه ازتاریخ عملی شدن این قرارداد ممکن است بعمل آید .

ماده ۱۹ ـ پرداختهای غیرتجارتی‌بین آلمان وایران‌ازطریق‌تهاتربین صندوق تهاتر آلمان و بانک ملی ایران انجام خواهد گرفت .

ماده ۲۰ ـ این قرارداد بتصویب خواهد رسید وهشت روزبعد ازمبادله اسناد تصویب بموقع اجراء گذارده میشود لکن ازتاریخ پانزدهم نوامبر **۱۹۳۵** قبلاً طبق آن عمل میشود .

این قرارداد بقوت خود باقی خواهد بود تا موقعیکه یکی از طرفین تمایل خود را نسبت بخاتمه دادن آن ابراز کند در این صورت قرارداد سه ماه بعد از اول ماهیکه تقاضای فسخ آن اعلام شده خاتمه خواهد یافت اعلام مربوط به این موضوع زود تر از شش ماه پس از عملی شدن این قرارداد نباید داده شود . پس از فسخ قرارداد نسبت به مال‌التجاره هائیکه قبل از خاتمه آن حمل شده باشند میتوان طبق مقررات این قرارداد عمل نمود اقساط معاملات اعتباری که بین

تجارتخانه‌های صادرکنندهٔ ایرانی و آلمانی مورد موافقت واقع شده وموعد پرداخت آنها اکثراً تا ششماه بعداز تاریخ اختتام قراردادباشد ممکن است براساس اینقرارداد تصفیه شود .

مبالغی که در خاتمهٔ قرارداد در حساب های تهاتر خصوصی و تهاتر عمومی موجود باشد ممکن است بطریقی که در این قرار داد پیش بینی شده مورد استفاده واقع شود .

قرارداد حاضر دردو نسخه بزبانهای آلمانی وایرانی وفرانسه تحریر وامضاء شد درصورت اختلاف نظر نسبت بمندرجات این سه متن متن فرانسه معتبرخواهد بود .

برلن سی‌ام اکتبر

امضاء محمود بدر فن بولوولتات

مراسلهٔ نمرهٔ ۳

مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

جناب آقای بدر معاون وزارت مالیه

محترماً بآنجناب تأیید مینماید که در موقع امضای قرارداد مربوط بتصفیهٔ محاسبهٔ بین ایران و آلمان موافقت شد که مقررات قرارداد مزبور شامل سفارشاتی که تا تاریخ امضای قرارداد مستقیماً از طرف دولت ایران یا یکی از مقامات‌رسمی ایران یا توسط تجارتخانه‌ایکه مأموریت این امر را از طرف دولت ایران دارا بوده است بتجارتخانه‌های آلمانی داده شده نخواهد گردید .

آقای معاون وزارت مالیه احترامات فائقه مرا قبول فرمائید .

امضاء ولتات

مراسلهٔ نمرهٔ ٣ الف
مورخ سی‌ام اکتبر ١٩٣٥

آقای دکتر ولتات مدیر کل

محترماً وصول مراسلهٔ مورخ سی‌ام اکتبر ١٩٣٥ شما را که به قرار ذیل است « در موقع امضای قرارداد مربوط به تصفیهٔ محاسبهٔ بین ایـران و آلمان موافقت شد که مقررات قرار داد مزبور شامل سفارشاتیکه تا تاریخ امضای قرارداد مستقیماً از طرف دولت ایران یا یکی از مقامات رسمی ایران یا توسط تجارتخانه‌ایکه مأموریت این امر را از طرف دولت ایران دارا بوده است به تجارتخانه‌های آلمانی داده شده نخواهند گردید » اشعار و بنام دولت ایران بـا مندرجات آن اظهار موافقت مینماید .

آقای مدیر کل احترامات فائقه اینجانب را قبول فرمائید امضاء محمود بدر

مراسلهٔ نمرهٔ ٤
مورخ سی‌ام اکتبر ١٩٣٥

جناب آقای بدر معاون وزارت مالیه

محترماً بآنجناب تأیید مینماید که تصدیق مبدء که بموجب مـادهٔ ١٥ قرارداد مربوط بتصفیهٔ محاسبهٔ بین ایران و آلمان مورخ امروز باید ارائه شود دارای تصدیق قنسولی نخواهد بود .

آقای معاون وزارت مالیه احترامات فائقه مرا قبول فرمائید

امضاء ولتات

مراسلهٔ نمرهٔ ۴ الف

مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

آقای دکتر ولتات مدیر کل

محترماً وصول مراسله مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵ شمارا که بقرار ذیل است:
(تصدیق مبدء که بموجب مادهٔ پانزده قرارداد مربوط بتصفیهٔ محاسبه بین ایران و آلمان مورخ امروز باید ارائه شود دارای تصدیق قنسولی نخواهد بود).
اشعار و بنام دولت ایران بامندرجات آن اظهار موافقت مینماید.

آقای مدیر کل احترامات فائقه اینجانب را قبول فرمائید

امضاءِ محمود بدر

مراسلهٔ نمره ۵

مورخه سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

جناب آقای بدر معاون وزارت مالیه

محترماً بآن جناب تأیید مینماید که در موقع امضای قرارداد مربوط بتصفیه محاسبه بین ایران و آلمان مورخ امروز و پروتکل ضمیمه آن موافقت گردید که تجارتخانه‌های ایرانی دائره در آلمان که قبل‌ازعقد قرارداد مزبور در حدود مقررات قانونی جاری آلمان مخارج حمل و نقل دریائی خود را بمؤسسات کشتی‌رانی آلمانی برایش مارك میپرداختند میتوانند در آتیه نیز مخارج مزبور را کمافی‌السابق برایش مارك بمؤسسات مزبور بپردازند. همین ترتیب نسبت به کلیه تجارتخانه‌های ایرانی که در آتیه نیز در آلمان دائر گردند معمول خواهد گردید.

آقای معاون وزارت مالیه احترامات مرا قبول فرمائید.

امضاء ولتات

آقای دکتر ولتات مدیر کل

مراسله نمره ۵ ـ الف

مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

محترماً وصول مراسله مورخ سی ام اکتبر ۱۹۳۵ شما را که بقرار ذیل است :

(در موقع امضای قرارداد مربوط به تصفیه محاسبه بین‌ایران و آلمان مورخ امروز و پروتکل ضمیمه‌آن موافقت گردیدکه تجارتخانه‌های ایرانی دایر درآلمان که قبل از عقد قرارداد مزبور درحدود مقررات قانونی جاری‌آلمان مخارج حمل‌و نقل دریائی خودرا بمؤسسات کشتی‌رانی آلمانی به رایش‌مارك میپرداختندمیتوانند در آتیه نیز مخارج مزبور را کماقی‌السابق به رایش مارك بمؤسسات مزبور بپردازند همین ترتیب نسبت بکلیه تجارتخانه‌های ایرانی که در آتیه نیز درآلمان دائر گردند معمول خواهد گردید) .

اشعار وبنام دولت ایران بامندرجات آن اظهار موافقت مینماید .

آقای مدیر کل احترامات فائقه این‌جانب را قبول فرمائید .

امضاء محمود بدر

مراسله نمره ٦

برلن مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

جناب آقای بدر معاون وزارت مالیه

محترماً بآن جناب تأیید مینمایم که درموقع امضای قرار داد مربوط بتصفیه محاسبه بین‌آلمان وایران مورخ امروز موافقت حاصل شد که پرداخت های فوری مربوط به بدهی هائی که به مفهوم ماده ۱۱ قرار داد عنوان مخارج فرعی دارند

ممکن است ازمحل وجوه حاصله ازفروش مال‌التجاره بدون اجازه قبلی صندوق تهاتر آلمان وبانك ملی ایران بعمل آید .

بدیهی است صاحبان حساب مزبور مکلفند هرموقع که ازطرف صندوق تهاتر آلمان و یا بانك ملی ایران تقاضا شود صورت های مشروح این نوع پرداختها را تسلیم نمایند .

آقای معاون وزارت مالیه احترامات فائقه مرا قبول فرمائید .

امضاء ولتات

مراسله نمره ۶ الف

برلن مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵

آقای دکتر ولتات مدیر کل

محترماً وصول مراسله شما مورخ سی‌ام اکتبر ۱۹۳۵ راکه بقرارذیل است : (محترماً بآن جناب تأیید مینمایم که درموقع امضای‌قراردادمربوط بتصفیه محاسبه بین آلمان و ایران مورخ امروز موافقت حاصل شد که پرداختهای فوری مربوط به بدهی هائی که به مفهوم ماده ۱۱ قرارداد عنوان مخارج فرعی دارند ممکن است از محل‌وجوه حاصله ازفروش مال‌التجاره بدون اجازه قبلی صندوق تهاتر آلمان وبانك ملی ایران بعمل‌آید بدیهی‌است صاحبان حساب مزبور مکلفند هرموقع که ازطرف صندوق تهاتر آلمان و یا بانك ملی ایـران تقاضا شود صورتهای مشروح ایـن نوع پرداختها را تسلیم نمایند) .

اشعار وبنام دولت ایران با مندرجات آن اظهار موافقت مینماید .

آقای مدیر کل خواهشمندم احترامات فائقه اینجانب را قبول فرمائید .

امضاء محمود بدر

قـرارداد مربرط بتصفیه محاسبه ایران و آلمان و چهار فقره مراسله ضمیمه

آن بشرح فوق درجلسه **۱۵** شهریورماه یکهزار وسیصد و پانزده **تصویب** شده است

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

تصویب قراردادمودت و حکمیت منعقده بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت جمهوري اطریش

مصوب ۱۵ خردادماه ۱۳۱۶

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی قرارداد مودت و حکمیت بین دولت شاهنشاهی‌ایران ودولت جمهوری اطریش مشتمل برپنج ماده ویك‌پروتکل‌اختتامیه را که درتاریخ ۲۳ سپتامبر ۱۹۳٦ بامضاء رسیده تصویب مینماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده ومتن قرارداد مودت وحکمیت و پروتکل اختتامیه آنست درجلسه پانزدهم خرداد ماه یکهزار وسیصد وشانزده بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس‌شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

عهدنامه مودت وحکمیت بین دولت شاهنشاهي ایران ودولت جمهوری اطریش

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

رئیس جمهوری اطریش

نظربا ینکه مایلند روابط مودت قدیمی را بین دو کشورتحکیم نمایندتصمیم به انعقاد عهدنامه مودت و حکمیت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را بقرار ذیل تعیین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای خلیل فهیمی سفیر کبیر در آنکارا

رئیس جمهوری اطریش

جناب آقای شارل بولکبرگر وزیر مختار ونماینده فوق‌العاده درآنکارا .

مشارالیهما بعد ازمبادله اختیار نامه‌های خود که در کمال صحت واعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده۱ ـ بین دولتین ایران و اطریش و اتباع آنها صلح خلل ناپذیرودوستی صمیمانه و دائم برقرار خواهد بود .

ماده۲ ـ دولتین متعاهدتین موافقت دارند که روابط سیاسی وقونسولی خودرا بر طبق اصول عمومی بین‌المللی ادامه‌دهند ونیز موافقت دارند که نمایندگان سیاسی و قونسولی هر یك از طرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از معامله که بموجب حقوق‌عمومی بین‌المللی مقرر وبهیچوجه مادون‌رفتار معموله نسبت‌بنمایندگان‌سیاسی‌وقونسولی‌دولت کاملةالوداد نخواهدبود دبهره‌مندشوند.

ماده۳ ـ دولتین متعاهدتین موافقت دارند روابط قونسولی‌وتجارتی‌وگمرکی و بحرپیمائی بین دو کشور و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاك یکدیگر بموجب قراردادهائی بر طبق اصول و معمول حقوق بین‌المللی‌و بر روی اساس مساوات و معامله متقابله کامل تنظیم نمایند .

ماده۴ ـ دولتین متعاهدتین موافقت دارند کلیهٔ اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجرا یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قراردادهائیکه منعقد شده یادرآتیه منعقد گردد و منجمله راجع‌بهمین‌عهدنامه‌بظهور میرسد وبطریق دوستانه‌ازمجرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود بحکمیت رجوع نمایند این ترتیب در صورت لزوم برای تشخیص اینکه‌آیا اختلاف مربوط بتفسیر یا راجع باجرای‌عهود

و قرارداد های نامبرده میباشد نیز عمل خواهد گردید - حکم محکمه حکمیت الزام آور است برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا بتقاضای یکی از دولتین متعاهدتین و بترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت . هر یك از دولتین متعاهدتین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه حکم خودرا که ممکن است ازاتباع کشور ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود .

چنانچه دولتین در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه راجع بمدتی که در ظرف آن حکمین میبایستی حکم خودرا صادر کنند موافقت حاصل ننمایند و یا نتوانند به تسویه اختلاف در ظرف مدتی که برای آنها معین گردیده نایل شوند دولتین یکنفر از اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود .

چنانچه دولتین در ظرف مدت دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع بانتخاب او موافقت حاصل ننمایند دولتین نامبرده مشترکا یا درصورتیکه درظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی ازطرف آنها بعمل نیاید هریك از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان دائمی داوری بین‌المللی لاهه تقاضا خواهد نمود حکم ثالث را از بین اتباع دولت ثالثی انتخاب نماید . با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالك ثالثی کـه رئیس دیوان دائمی داوری بین‌المللی باید حکم ثالث را منحصراً از آنها انتخاب نماید بمشارالیه تسلیم گردد .

طرفین میتوانند راجع بشخص حکم ثالث قبلا برای مدت معینی قراری بین خود بدهند طرز عملی که حکمین باید اتخاذ نمایند اگر بوسیله قرار مخصوصی بین دولتین معین نشده و در مدتی که از موقع تعیین حکم ها تجاوز نکند منعقد نشده باشد بوسیله خود حکمین تعیین خواهد گردید .

هر گاه تعیین یکنفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدتین راجع به طرز عملی که بعداز تعیین حکم مزبور باید تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان رامعین

نموده اختلاف را تسویه خواهند کرد کلیه تصمیمات محکمه باکثریت آراء اتخاذ خواهد گردید .

ماده۵ ـ این عهدنامه بتصویب رسیده و مبادله نسخ مصوبه آن در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد عهدنامه مزبوررا بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

بنابراین نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضاء و به مهر خود رسانده‌اند .

در دو نسخه در آنکارا بتاریخ ۲۳ سپتامبر ۱۹۳۶ نگاشته شد .

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامه مودت وحکمیت منعقده‌امروز بین ایران‌واطریش اختیار داران امضاءِ کننده اظهار ذیل را که جزءِ لایتجزای عهدنامه میباشدنمودند.

دولتین متعاهدتین این حق را برای خود محفوظ میدارند که مقررات‌ماده۴ عهدنامه مودت وحکمیت را ده‌سال بعد ازتاریخ مبادله نسخ مصوبه آن‌موردتجدید نظر قرار بدهند آنکارا بیست و سوم سپتامبر ۱۹۳۶

قرارداد مودت و حکمیت بین دولتین ایران و اطریش و پروتکل اختتامیه آن بشرح فوق در جلسه پانزدهم خردادماه یکهزاروسیصدوشانزده تصویب‌شده‌است.

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

اجازهٔ الحاق دولت شاهنشاهي بموافقتنامه مربوط بعلائم دریائی

مصوب ۲۰ خرداد ماه ۱۳۱۶

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی تصویب مینماید که دولت شاهنشاهی

بموافقت‌نامه راجع به متحدالشکل کردن طرز علامت گذاری دریائی مورخه ۱۳ مه ۱۹۳۶ که مشتمل بر یازده ماده است ملحق شود .

این قانون که مشتمل بریك‌ماده است درجلسه بیستم خردادماه‌یکهزاروسیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید نواب ریاست مجلس شورای ملی مرتضی بیات - دکتر طاهری

قانون

تصویب ده فقره قرارداد وعهدنامه‌ها وموافقت نامه‌های منعقده بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه

مصوب ۱۵ خرداد ماه ۱۳۱۶

ماده واحده - مجلس شورای ملی پنج فقره قرارداد و دو عهدنامه‌وسه‌فقره موافقت نامه مشروحه ذیل :

۱ - قرارداد اقامت مشتمل بر نه ماده

۲ - قرارداد راجع به امنیت منطقه سرحدی و تسویه حوادث‌واختلافاتی که در منطقه مزبور بظهور میرسد مشتمل بر ۲۹ ماده و یك پروتکل

۳ - قرارداد تعاون قضائی در مسائل حقوقی وتجاری مشتمل بر ۱۸ ماده .

۴ - عهد نامه استرداد مقصرین و تعاون قضائی در امور جزائی مشتمل بر ۲۰ ماده .

۵ - موافقت نامه برای تنظیم طرز عمل اداره گمرکات ایران و ترکیه که در سرحد دائر خواهد شد مشتمل بر ده ماده .

۶ - موافقت نامه مخصوصی راجع بدائر نمودن پاره خطوط تلگرافی وتلفونی بین دولتین مشتمل بر ۶ ماده .

۷ ـ عهدنامه تجارت ودریانوردی مشتمل برهفت ماده ویك پروتکل

مورخه ۱٤ مارس ۱۹۳٦ اسفندماه ۱۳۱۵

۸ ـ قرارداد هواپیمائی مشتمل بر۲۷ ماده

۹ ـ موافقت نامه مربوطه به‌تسهیل وازدیاد ترانزیت وحمل ونقل مال‌التجاره ومسافر ازطریق طرابوزان ـ تبریز ـ طهران وبالعکس مشتمل بر۸ماده

۱۰ ـ قرارداد دامپزشکی مشتمل بر۱٦ ماده ودو نمونه

مورخه ۲۰ آوریل ۱۹۳۷ مطابق ۳۱ فروردین ۱۳۱٦ بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت جمهوری ترکیه را تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بریك ماده وده‌فقره قراردادها وعهد نامه ها وموافقت نامه ها وپروتکل‌های ضمیمه‌آن است درجلسهٔ پانزدهم خرداد ماه‌یکهزاروسیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

نواب ریاست‌مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکترطاهری

قرارداد اقامت بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت‌جمهوری‌ترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

وحضرت رئیس جمهور ترکیه از طرف دیگر

نظر باینکه مایلندشرایط اقامت‌اتباع ایران را در ترکیه واتباع‌ترکیه‌رادر ایران تنظیم نمایند تصمیم بانعقاد قراردادی در این باب نموده واختیار داران‌خودرا بقرارذیل معین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه

حضرت رئیس جمهور ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق نماینده در مجلس کبیر ترکیه ونماینده سابق دائم ترکیه درجامعه‌ملل وجناب آقای کمال کپر ولو وزیرمختار مشارالیهم بعداز مبادله اختیار نامه های خود که در کمال صحت‌واعتباربوددر مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده۱ ـ اتباع‌هریك ازطرفین‌متعاهدین‌در خاك طرف متعاهددیگرپذیرفته شده ونسبت بخود آنها واموالشان برطبق حقوق عمومی بین‌المللی رفتار خواهدشد اتباع مزبوره‌از حمایت دائم قوانین ومصادر امورمملکتی نسبت بخود واموال‌وحقوق ومنافعشان بهره‌مند خواهند گردید مشارالیهم حق خواهند داشت برطبق قوانین و نظامات جاریه مملکتی درآنجا اقامت وتوقف نموده وبآنجا داخل واز آن‌خارج شده وآزادانه درآن مسافرت نمایند .

طرفین‌متعاهدین‌در تمام این‌موارد معامله‌دولت کاملةالوداد را برای‌یکدیگر تضمین مینمایندولی هریك‌ازطرفین متعاهدین‌هرگونه آزادی‌را برای‌خوددرمورد پذیرفتن مهاجرین محفوظ میدارد

ماده۲ ـ هریك‌ازطرفین‌متعاهدین‌بوسیلهٔ‌تصمیمات‌متخذه حق‌اخراج‌انفرادی اتباع طرف دیگر را خواه درنتیجهٔ‌حکم محکمه خواه برطبق قوانین‌ونظامات‌پلیس وهمچنین ازلحاظ امنیت داخلی ویاخارجی مملکت که خود یگانه حاکم قضیه‌است برای خویش‌محفوظ میدارد

اخراج به ترتیباتی که مطابق اصول بهداشت و انسانیت باشد صورت خواهد گرفت .

مصارف اعزام اشخاص تبعید شده تاسرحد یا تابندر خروجی طرفی که حکم

تبعید را صادر میکند برعهده طرف مزبور خواهد بود

هرگاه اشخاص تبعید شده قادر بپرداخت مصارف مزبور باشند شخصاً ازعهدهٔ آن برخواهند آمد

ماده۳ – اتباع هریك از طرفین متعاهدین درخاك طرف متعاهد دیگر راجع به حق استملاك وتحصیل وانتقال واجاره کلیه اموال منقوله وغیر منقوله وهرگونه تصرفات مالکانه در آنها بامتابعت ازقوانین ونظامات مملکتی ازمعامله دولت کاملة الوداد بهره‌مند خواهند شد

اتباع مزبوره رانمیتوان درموارد مذکوره درفقره فوق بتأدیه مالیاتها وعوارض یاتحمیلات دیگری زیادتر یاغیراز آنچه باتباع داخلی تعلق گرفته ویاخواهد گرفت ملزم نمود .

ونیز اتباع مزبوره بامتابعت ازقوانین ونظامات مملکتی مجاز خواهند بود که آزادانه اموال خودرا بخارج ببرند ودر این مورد بهیچ‌قسم تحدید وحقوق‌دیگری زیادتر یاغیر از آنچه در موارد متشابه باتباع مملکت کاملة الوداد تحمیل شده و یا ازآن بابت باید بپردازند ملزم نخواهند بود .

ماده۴ – اتباع هریك ازطرفین متعاهدین درخاك طرف متعاهد دیگر بهمان شرایطی که برای اتباع داخله مقرر است حق خواهند داشت بهمه گونه صنعت و تجارت وهرقسم حرفه وشغل باستثناء آنچه موافق قوانین ونظامات محلی فقط باتباع داخلی تخصیص داده شده ویا داده خواهد شد ویااینکه مشمول انحصار دولتی و یا امتیاز اعطائی ازطرف دولت بوده ویاخواهد بود اشتغال ورزند .

ماده۵ – اتباع هریك از طرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر برای شخص واموال خود و همچنین برای اشتغال بهر گونه تجارت وصنعت وشغل

وحرفه هیچ مالیات وعوارضی یاتحمیلات دیگری از هر قبیل که باشد زیادتر یاغیر از آنچه اتباع داخله میپردازند نخواهند پرداخت .

مقررات این قرارداد مانع از اخذ عوارض مربوطه بتوقف خارجی‌ها ومراسم ثبت اسم در صورتیکـه مورد پیدا کند نمیشود . دراین مورد مطابق معامله دولت كاملة الوداد رفتار خواهدشد .

ماده۶ _ اتباع هریك‌ازطرفین متعاهدین درخاك طرف متعاهددیگر درموقع صلح وجنگ‌بهیچگونه خدمت‌نظامی‌مستحفظی ویا چریك ملی‌وهم‌چنین‌بهیچگونه مالیات وتحمیل وتعهد اعم از نقد وجنس که بجای خدمت نظامی شخصی‌وضع شده باشد ملزم نخواهند شد .

اتباع وشرکت های‌طرفین متعاهدین‌را چه درموقع صلح وچه درموقع‌جنگ نمیتوان بمصادرات وبیگاری والزامات مالی دیگری جز درهمان حدودوشرایطیکه برای اتباع داخلی مقرراست ملزم نمود استرداد امـوال ولـدی الاقتضـاء جبران خسارت بر طبق قوانین محلی صورت میگیرد . اتباع هریك ازطـرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر ازکلیه قرضه های اجباری معـاف خواهند بود .

درصورت بروز آفت طبیعی میتوان‌اتبـاع یکی ازطرفین متعاهدین‌رادرخاك طرف متعاهد دیگر بکار واداشت ازاتباع وشرکت های‌یکی از طرفین متعـاهدین در خـاك طرف متعاهد دیگرنمیتوان سلب مالکیت کرده و یا آن ها را حتی بطور موقت از استفاده از دارائی خودمحروم نمود مگر برای یك امر عام‌المنفعه‌بموجب مقررات قانون ویا پرداخت یك غرامت عادلانه برطبق اصولی کـه قوانین مملکتی مقرر داشته‌است .

ماده۷ _ اتباع و شرکت هـای هریك از طرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر بدون هیچ تضمینات و تحدیدات یـا عوارضی جز آنچه باتباع داخله

تحمیل میشود برای اقامه دعوا ودفاع ازحقوق خود آزادانه بمحاکم دسترس‌داشته و مثل اتباع داخله در تمام دعاوی از آزادی انتخاب وکلای مـدافع و (آووئه) (Avoué) و عمال از بین اشخاصی که برای اشتغال باین حرف بـرطبق قوانین کشور مزبور مجاز میباشند بهره‌مند خواهند بود.

اتباع هر یك ازطرفین متعاهدین در خاك طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از ارفاق قضائی ومعافیت ازحق‌الضمانه قضائی بهره‌مند خواهندبود.

ماده۸ ـ هرشرکت تجارتی که شامل شرکت های صنعتی ومالی وبیمه وحمل ونقل نیز میباشد و مرکز اصلی آن درخاك یکی ازطرفین متعاهدین بوده و بطور منظم بر طبق قوانین طرف مزبور در آن جا وجود داشته و قانوناً بتابعیت آن شناخته شده بـاشد هویت حقوقی شان در خـاك طرف متعاهد دیگر نیز شناخته خواهد شد.

شرکت‌های مزبور میتوانند درخاك طرف متعاهد دیگر مستقرشده ودرآنجا شعبات وشرکتهای فرعی (Filiales) یا نمایندگی های خودرا با متابعت از قوانین و نظاماتی که فعلاً مجری بوده و یا در آتیه مجرا خواهد شد بعد از تحصیل اجازه دولت درصورتیکه اجازه مزبـور بموجب قوانین و نظامات داخلی ضروری بـاشد تأسیس نمایند.

عملیات شرکت‌های مزبور تاحدودی که درخاك طرف متعاهد دیگر صورت میگیرد تابع قوانین ونظامات طرف متعاهد مزبورخواهدبود. ازحیث حمایت قانونی و قضائی شرکتهای مزبور در کشوری که مستقر شده‌انـد از همان رفتاری که نسبت بشرکتهای ملی میشود بهره‌مند خواهند بود.

شرکتهای هر یك از طرفین متعاهدیـن همچنین شعبات و دوائر تـابعه یا نمایندگی های آنها درخاك طرف متعاهد دیگر از حیث حقوق و عوارض ومالیاتها

به تحمیل مالی زیاد تر یا غیر از آنچه به شرکتهای ملـی از همان قبیل تحمیل میشود ملزم نخواهند بود .

ولی از حیث مالیات هائی که از روی سرمایه حساب میشود و مالیات بر در آمد و مالیات بر ارقام معاملات و مالیات بر سود هر یك از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارد که بشرکتهای طرف متعاهد دیگر بر طبق کیفیت مالیات ها و بـه قسمتی از سرمایه ها که در خاك آن بکار انـداخته شده و به عـایداتی که در آنجا حاصل میشود و به اموالی که در آنجا دارند و بمعاملاتی که در آنجامیکنند مالیات ببندد .

از طرف دیگر شرکتهای هریك ازطرفین متعاهدین با متابعت از قوانین و نظامات کشور میتوانند در خاك طرف متعاهد دیگر هر گونه اموال منقول و غـیر منقول که برای کارهای شرکت لازم باشد تحصیل نمایند ولی شرکتهائیکه مقصود از تأسیس آنها صرفاً تحصیل اموال غیر منقول میباشد از این حق نمیتوانندداستفاده کنند بـدیهی است نمیتوان باستناد مقررات این قرار داد مزایای خاصی را کـه طرفین بشرکت هائی‌اعطاء نموده اندکه شرایط عملیاتشان‌بموجب امتیازات‌مخصوصی تنظیم گردیده است تقاضا نمود .

ازطرف دیگر شرکتهای یکی ازطرفین متعاهدین که شرایط عملیاتشان در خاك طرف دیگربموجب امتیازات مخصوصی تنظیم گردیده است حق نخواهندداشت در مورد مسائلی که در امتیازنامه پیش‌بینی گردیده مزایائی را کـه بموجب عهود وقراردادهای جاریه اعطاء میشودویا ازترتیب معامله دولت کاملةالودادناشی‌میگردد دعوی نمایند .

ماده۹ ـ این قرار داد تصویب ومراتب بوسیله یادداشتی بطرف متعاهددیگر ابلاغ خواهد گردید .

قرارداد مزبور پانزده روزبعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده شده وبرای مدت سه سال معتبر خواهد بود.

بعداز انقضاء مدت مزبورقرارداد تا وقتی که یکی ازطرفین آنرا فسخ نکرده است باعتبار خود باقی خواهد ماند وفسخ قرارداد فقط ششماه بعد ازتاریخ اعلام آن مؤثر خواهد شد.

مبادله اسناد مصوبه دراسرع اوقات ممکنه درآنکارا بعمل خواهدآمد.

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نمودند.

در دونسخه بزبان فرانسه درطهران نگاشته شد.

چهاردهم مارس ۱۹۳۷

***

قرارداد راجع بامنیت منطقه سرحدی وتصفیه حوادث واختلافاتي که درمنطقهٔ مزبوره بظهور میرسد بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت جمهوري ترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران ازیك طرف.

و

حضرت رئیس جمهوری ترکیه ازطرف دیگر

نظربا ینکه مایلند امنیت منطقهٔ سرحدی را حفظ نموده ورسیدگی و تسویهٔ حوادث واختلافاتیرا که درمنطقهٔ سرحدی بظهور میرسد تسهیل و تسریع نمایند تصمیم بعقد یك قرارداد جدیدی بجای قرارداد ۹ آوریل ۱۹۲۹ گرفته‌ونمایندگان مختار خود را بقرار ذیل تعیین نمودند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران .

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه .

حضرت رئیس جمهوری ترکیه .

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیرسابق نماینده درمجلس کبیرترکیه‌ونماینده سابق دائم ترکیه در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار

نمایندگان مختار مزبور بعد از مبادله اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت نمودند :

ماده۱ ـ طرفین متعاهدین موافقت دارند حوادث واختلافات سرحدی را که درماده۲ ذکرشده ودریك منطقهٔ پنجاه کیلومتری ازطرفین خط سرحدی دو کشور رخ بدهد بوسیله مصادر امور سرحدی مذکوره در ماده چهار مورد رسیدگی قرار داده و برطبق مقررات اینقرارداد تسویه نمایند .

هرگاه اختلافات وحوادثی قبل ازاجرای اینقرارداد پیش‌آمده‌باشد ازمجرای سیاسی حل خواهد گردید .

ماده۲ ـ مقصود از کلمات « حوادث و اختلافات » اتفاقات ذیل میباشد :

الف ـ عبور غیرقانونی یك یا چند نفر از سرحد اعم از اینکه دارای اسلحه بوده یا نبوده بطور انفرادی بوده یا بهیئت اجتماع باشند .

ب ـ عبور غیرعمدی پاسبانان سرحدی از سرحد اعم از اینکه دارای اسلحه باشند یا نباشد .

ت ـ عبور اشخاص متفرقه و مأمورین دولتی منطقهٔ سرحدی بدون تحصیل اجازه لازم ازسرحد مشروط بر اینکه عبور مزبور بطور اتفاقی وبدون‌مقصود سوئی صورت گرفته باشد .

ث ـ عبور از سرحد بقصد ارتکاب یکی از عملیات ذیل ازقبیل راهزنی ـ غارت ـ دست برد ـ سرقت و قاچاق .

ج ـ کمك و مساعدت برای عبور غیرقانونی ازسرحد وتحریك سکنه اراضی یکی از طرفین متعاهدین برای مهاجرت بخاك طرف متعاهد دیگر .

ح ـ تغییر محل علائم سرحدی یاخراب کردن آنها وساختمانهای دیگر واقعه در مجاورت بلا فصل سرحد که شامل مؤسسات ورودخانه‌ای ومجاری آبیاری وهمچنین خط تالوك آبهای سرحدی نیز میباشد .

خ ـ انتقال غیر قانونی اموال متعلق بدولت وبمؤسسات عمومی ویا باتباع یکی ازطرفین بخاك طرف متعاهد دیگر .

د ـ عبور اتفاقی دواب و گله ازسرحد یا ربودن وبردن آنها بآنطرف سرحد.

ذ ـ تیراندازی به پستها وپاسبانان یا باشخاص همچنین بعلائم سرحدی واقعه درخاك طرف متعاهد دیگر .

ر ـ قتل و جرح همچنین کلیه اعمال تعرض آمیزی که ازطرف اشخاصی که در خاك یکی ازطرفین متعاهدین سکنی دارند در بارهٔ پاسبانان سرحدی واشخاص مقیم خاك طرف متعاهد دیگر بعمل میاید .

ز ـ تهیه وسعی ویا اقدام برای اختلال انتظام وامنیت ومنطقه سرحدی ویا زیان رسانیدن بمنافع طرف دیگر .

س ـ تخطی سرحد از راه هوائی .

ماده۳ ـ مصادر امور سرحدی مذکوره در ماده ٤ بشرط اجازه قبلی مقامات صلاحیت‌دار مرکزی طرفین متعاهدین می‌توانند هر گونه حوادث واختلافات واقعه در منطقه سرحدی را که‌درعین تشابه بحوادث واختلافات مذکوره درماده ۲ صریحاً در ماده مزبور پیش‌بینی نشده باشد تسویه نمایند .

ماده۴ ـ حوادث و اختلافات مذکوره در این قرار داد از طرف مصادر امور سرحدی طرفین مورد رسیدگی قرار گرفته وتصفیه خواهند شد .

مصادر امور مزبور بقرار ذیل هستند :

از طرف کشور شاهنشاهی ایران .

در درجه اول معاونین کلانتر مرز .

در درجه دوم . کلانتران مرز .

از طرف جمهوری ترکیه .

در درجه اول ـ قائم مقامها .

در درجه دوم . ولات .

طرفین متعاهدین موافقت دارند که بر طبق مقررات ماده شش اسامی مصادر امور سرحدی خود را در مدت پانزده روز از تاریخ اجرای این قرارداد از طریق سیاسی بیکدیگر اطلاع‌دهند وهمچنین هر تغییری که بعداً در مصادر امورسرحدی بعمل آید از طریق سیاسی بطرف دیگر اعلام خواهد شد .

ماده۵ ـ وظایف و صلاحیت مصادر امور سرحدی در فقرات ذیل تصریح گردیده است :

الف ـ هر یك از حوادث واختلافات مذکور در ماده ۲ بدواً از طرف مصادر امور درجه اول هریك ازطرفین متعاهدین رسیدگی وتسویه خواهد شد .

مسائلی که نسبت به آنها مصادر امور مزبور نتوانند در دو جلسه موافقت حاصل نمایند برای رسیدگی و تسویه بمصادر امور مربوطه سرحدی در درجه‌دوم ارجاع خواهد شد .

ب ـ مصادر امور سرحدی درجه اول‌مرتباً هردوماه یك‌مرتبه جلسه‌خواهند

داشت وجلسه فوق‌العاده آن‌ها بفوریت بر حسب تقاضای یکی از طرفین متعاهدین که باید در مراسله خود علت انعقاد جلسه را ذکر بکنند صورت خواهد گرفت، در صورت اخیر مصادر امور طرفی که دعوت شده اند در اسرع اوقات ممکنه در جلسه حاضر خواهندشد هرگاه مانعی‌پیش بیایدمصادرامورمزبور موظفند مقامات‌مربوطه طرف دیگر را از آن مستحضر سازند.

ت ـ مصادر امور درجه دوم سالی دومرتبه اجلاس خواهند داشت ودرصورت لزوم بفوریت تشکیل جلسه خواهند نمود.

تاریخ ومحل هر جلسه با موافقت‌نظر طرفین لااقل یکماه قبل‌از انعقادجلسه تعیین خواهد گردید.

ث ـ مقامات سرحدی برای‌تعیین‌غرامات ناشیه ازحوادث واختلافات‌مذکوره در این قرارداد نیز صلاحیت دارند.

ج ـ مصادر امور مزبوره صورت مجلس‌هائی در دونسخه بزبان فارسی‌وترکی تنظیم کرده وامضاء خواهند نمود و عللی که موجب انعقاد جلسه گردیده همچنین تصمیمات متخذه در جلسات در صورت مجلس هـا قید خواهد گـردید، صورت مجلس هـای مزبور بین آنها مبادله گردیده و مأمور سلف به جانشین خود تسلیم خواهد نمود.

چ ـ جلسات متناوباً درخاك یکی‌ازطرفین متعاهدین صورت خواهد گرفت.

ماده۶ ـ در ظرف پانزده روز پس از اجرای این قرار داد طرفین متعاهدین صورت اسامی مصادر امور سرحدی ومقر دائمی آن ها. حوزه فعالیت. محل‌های ملاقات و دروازه های سرحدی و نقاطی که تسلیم اشخاص واسترداد اموال و مبادله همه گونـه مراسلات پستی صورت میگیرد از مجرای سیاسی بیکدیگـر ابـلاغ خواهند نمود.

نقاط عبور از خط سرحدی بوسیله کمیسیون عالی سرحدی با موافقت نظر مشترك معین خواهد شد. طرفین متعاهدین میتوانند در ظرف مدت اجرای این قرار داد باموافقت نظر یکدیگر وازمجرای سیاسی مندرجات صورتهای مذکوره‌در فوق وهچنین نقاط عبور سرحدی را تغییر بدهند.

ماده۷ – برای تسهیل اجرای مقررات این قرارداد و تأمین حفظ روابط حسن همجواری در سرحدات مشترکه طرفین متعاهدین موافقت حاصل نمودند که کمیسیون عالی سرحدی که دارای اعضاءِ متساوی از طرفین باشد تشکیل بدهند، کمیسیون مزبور که جلسات آن متناوباً درخاك یکی ازطرفین صورت‌خواهدگرفت سعی خواهد کرد کلیه حوادث واختلافاتی‌را که بوسیله مصادرامور مربوطه‌سرحدی مذکوره در ماده ٤ حل نشده باشد تسویه نماید.

کمیسیون مزبور تدابیری راکه مقتضی بداند برای تأمین انتظام و امنیت سرحدی بین دو کشور با بهترین شرایط ممکنه اتخاذ کرده وبرای تصویب بدولتین مربوطه پیشنهاد خواهد نمود.

انعقاد کمیسیون عالی سرحدی وتعیین محل وتاریخ آن با موافقت طرفین‌از مجرای سیاسی صورت خواهد گرفت اولین اجلاس کمیسیون عالی سرحدی منتهی‌تا شش ماه پس از اجرای این قرارداد بعمل خواهد آمد.

ماده۸ – مصادر امورسرحدی طرفین حق عبور از سرحد برای رفتن بمحل ملاقات جهت تسویه حوادث و اختلافات و همچنین برای رسیدگی باموری که با وظایف آنها مرتبط است دارند.

منشی‌ها ومستشارها و مترجمین ودرصورت لزوم خبره‌ها میتوانند‌درجلسات وملاقات‌های مصادر امور سرحدی حضور بهمرسانند.

عبور از سرحد باعتبار اوراق شخصی آنها که از طرف مصادر امور سرحدی هریك از طرفین متعاهدین ویزا میشود صورت خواهد گرفت، اوراق مزبوره فقط برای عبور از سرحد جهت شرکت در جلسات معینه دارای اعتبار است، در موارد فوری که لزوم جلسات فوق‌العاده درنتیجه تقاضای یکی از طرفین متعاهدین ایجاب میشود به تقاضانامه مزبور باید اوراقی مشعر بر پروانه عبور از سرحد ضمیمه شود.

بدیهی است که اوراق مزبوره به پست سرحدی طرف دیگر که بموقع‌از آن اطلاع خواهد یافت تسلیم خواهد شد.

ماده۹ ـ مصادر امور سرحدی هریك از طرفین متعاهدین حق دارند بالباس رسمی و اسلحه که دارا هستند در جلسات و ملاقاتها حضور بهمرسانند.

ماده ۱۰ ـ مصادر امور هر یك از طرفین متعاهدین مذکور در ماده ٤ همچنین مستشارها و خبره های مقرر در ماده ۸ را وقتیکه برای اجرای مقررات این قرارداد در خاك طرف متعاهد دیگر هستند نمیتوان مورد بازرسی شخصی‌قرار داده و یاآنها را توقیف حقوقی نمود مگر درمواردیکه درنتیجه ارتکاب جرم‌حقوق عمومی در مدت اقامت در خاك طرف متعاهد دیگر حکم بازرسی یا حبس ازطرف مقامات قضائی صادر شده باشد.

ماده ۱۱ ـ برای تسهیل تسویه حوادث و اختلافات مذکور دراین قرارداد مصادرامور سرحدی طرفین متعاهدین‌چنانچه متفقاً لازم بدانند میتوانند بتحقیقات مشترکه در منطقه سرحدی در حدود دو کیلومتر ازطرفین خط سرحد مبادرت نمایند.

بازجوئی‌مشترك‌واستنطاقهای‌راجع بیك‌حادثه‌یااختلافی‌که‌درمنطقه سرحدی مذکور دربند فوق واقع شده باشد با حضورمصادرامور سرحدی طرف‌دیگربوسیله

مقامات محلی سرحدی بعمل خواهد آمد .

نتایج تحقیقات اجمالا درصورت مجلس نوشته خواهد شد .

بخسارت دیدگان و شهود همچنین خبره‌هـای هر یك از طرفین ممکن است فقط یك دفعه بوسیله طرف متعاهد دیگر اجازه داده شود که در تحقیقات مشترك حضور داشته باشد پروانه‌هائی که بآنها داده می‌شود ازطرف مصادر امورسرحدی طرف دیگر ویزا خواهد شد ولی در موقع عبور از سرحد نباید دارای هیچگونه اسلحه باشند مشارالیهم میتوانند برای حوائج شخصی‌خود آذوقه و توتون که وزن آن ها از قرار هر نفری ٥ کیلو گرام تجاوز نکند همراه داشته‌باشند لوازم سفر آنها با معافیت از حقوق گمرکی و عوارض دیگر از سرحـد گذشته ولی تابع معاینـه گمرکی خواهد بود .

ماده ۱۲ ـ هر یك از طرفین متعاهدین بکسانیکه برای اجرای مقررات این قرارداد بخاك آن میروند مساعدت لازم بـالاخص در قسمت راجع بـوسائل نقلیه و منزل و وسائل ارتباط با مقامات کشور خود خواهد نمود .

ماده ۱۳ ـ مصادر امورسرحدی هریك ازطرفین متعاهدین باید تدابیرلازمه برای جلوگیری از تهیه عملیاتی از قبیل چپاول ودزدی ودستبرد وقاچاق وراهزنی که جهت ارتکاب در خاك طرف دیگر بوسیله یك یا چند شخص مسلح یا غیرمسلح فراهم میشود اتخاذ نموده و مصادر امور سرحدی‌طرف‌دیگررا از آن‌مستحضرسازند

ماده ۱۴ ـ مصادر امور سرحدی هریك از طرفین متعاهدین شکار را دریك منطقه دو کیلومتری از هر طرف سرحد همچنین تیراندازی را درآنطرف منطقهٔ مزبور بسمت اراضی طرف دیگر قدغن خواهند نمود باستثنای شکار حیوانات‌درنده که در منطقه دوکیلومتری فوق‌الذکر مجاز خواهد بود مشروط بر اینکه بمصادر امور سرحدی مربوطه طرف دیگر بموقع از آن اطلاع داده شده باشد .

در صورت تخلف مأمورین صلاحیت‌دار سرحدهر طرف متعاهدصورتمجلسی تنظیم کرده و مراتب و کیفیات امر را در آن ذکر نموده و رونوشت آن را بمصادر امور سرحدی طرف دیگر ابلاغ خواهند نمود مأمورین مزبوره دنباله امر را نیز بمصادر امور سرحدی فوق‌الذکر اطلاع خواهند داد.

ماده ١٥ ـ طرفین متعاهدین متقبل میشوند اشخاصی را که معروف بارتکاب یا بتحریك یا تهییج عملیات نامبرده در فقرات ث. ج. ح. خ. ذ. ر. ز. ماده ٢ باشند هرگاه تقصیر آنها کاملا ثابت شود از منطقه سرحدی بداخله کشور اعزام دارند.

ماده ١٦ ـ هرگاه جنایتی در حدود جنایات مقرره در قرارداد استرداد مجرمین منعقده بین طرفین متعاهدین در منطقه سرحدی یکی از طرفین اتفاق‌افتد و مرتکب و یا مرتکبین آن در خاك کشور همسایه پناهنده بشود مصادرامورکشور مزبور بر طبق تقاضای مصادرامور سرحدی طرف دیگر تدابیر فوری‌برای‌دستگیری احتیاطی مرتکبین یا مرتکب اتخاذ خواهند نمود.

هرگاه مقصرین تبعه دولتی باشند که جنایت در آنجا اتفاق افتاده است تقاضای استرداد مقصرین بوسیله مصادر امور سرحدی دولت مذکور بمصادر امور سرحدی دولت دیگر ابلاغ خواهد شد و استرداد برطبق قواعد و ترتیباتی که کمیسیون عالی سرحدی معین خواهد کرد صورت خواهد گرفت هرگاه مقصرین تبعه دولتی باشند که بآنجا پناهنده شده‌اند در آنجا مورد تعقیب واقع و بوسیله مقامات قضائی‌محلی‌محاکمه خواهند شدو حکم صادر بوسیله مصادر امورسرحدی آنطرف بمصادر امور سرحدی طرف دیگر ابلاغ خواهدگردید.

هر یك از طرفین متعاهدیق تعهد مینمایند که مقررات جمله‌های اول و دوم

این ماده را درباره امنیه‌های طرف دیگر نیز اعمال نمایند .

ماده ۱۷ ـ هر یك ازطرفین متعاهدین متقبل میشود عشایری که‌خاك‌طرف متعاهد دیگر را ترك نموده و بمنطقه سرحدی طرف دیگر آمده و درآنجا اقامت نموده‌اند آنها را خلع سلاح کرده و از منطقه مذکور بداخله کشور اعزام دارد تا مانع از عودت آنها بخاکی که‌ترك کرده‌اند بشود . طرفین متعاهدین موافقت‌دارند که مهاجرت سکنه منطقه سرحدی بخاك یکی ازآنها ازطرفین تحریص و تحریك نشده و مساعدتی در این باب بعمل نیاید ـ در صورت لزوم پذیرفتن مهاجرین فوراً آنها از منطقه سرحدی بداخله کشور اعزام خواهند شد .

ماده ۱۸ ـ مصادر امور سرحدی هریك از طرفین متعاهدین تدابیر احتیاطی بوسیلهٔ مؤسسات صلاحیت‌دار کشور خود برای جلوگیری ازشیوع امراض مسریه انسانی و حیوانی و نباتی در خاك طرف دیگر بر طبق قواعد جاریه در کشور خود همچنین برطبق قراردادهای بین‌المللی که باآنها شرکت‌نموده‌اند اتخاذخواهندنمود

ماده ۱۹ ـ هرگاه ثابت شود که یك شخص مسلح یا غیر مسلح سهواً بـه منطقه دوکیلومتری از هرطرف خط سرحد عبور نموده مقامـات محلی سرحد اقدامات لازمه را برای تسلیم او بمصادر امور مربوطه سرحـدی طرف دیگر بعمل خواهند آورد .

ماده ۲۰ ـ اموالی که میتوان‌بطور قطع متعلق بدولت دانست از قبیل‌اسلحه و ملزومات آرتشی و اسب و غیره از خاك یکی از طرفین متعاهـدین بخاك طرف متعاهد دیگر انتقال داده شده باشد فوراً مسترد خواهند گردید .

حیوانات اهلی و گله ها همچنین اموالی که بطوراتفاقی ویادرنتیجه عملیاتی مثل دزدی و چپاول و دستبرد و عملیات غیر قانونی دیگر درخاك یکی از طرفین

متعاهدین پیدا میشود بعد از تشخیص آنهـا از طرف مصادر امور سرحـدی عیناً بمصادر امور سرحدی طرف دیگر تسلیم خواهند شد تـا این که به صاحبانشان داده شود در موقع استرداد حیوانات و اموال مذکور هیچ عوارضی اخذ نخواهد شد .

بهر تقاضای استرداد در مدتی کـه اکثراً از یك ماه تجاوز نکند ترتیب اثر داده خواهدشد .

هر گاه کیفیات ایجاب نماید مدت مزبور یکماه دیگر تمدید خواهد شد

هر گاه‌ممکن نباشد تمام‌ویاقسمتی ازاموال‌مزبور را عیناً مسترد داشت‌صاحبان آنها میتوانند از نزدیکترین مقامات قضائی طرف دیگر جبران آنرا تقاضا نمایند

در این موارد و همچنین در مواردی کـه سکنه منطقه سرحدی یکی از طرفین متعاهدین بخواهند برای دعاوی و اختلافات جزئی شخصی کـه بین آنها وسکنه منطقه سرحدی طرف دیگر پیش میآید بمقامات قضائی آن طرف مراجعه نمایندمصادر امور سرحدی‌طرفین‌حق دارند باتباع کشورخود پروانهٔ‌برای‌یکمرتبه که مدت اعتبارآن پنج روز باشدبدهند درپروانه مزبور تصریح خواهدشدکه‌دارندهٔ آن از کدام پست سرحدی ونزد چه شخصی عازم میباشد .

پروانه مزبور ازطرف مصادر امور سرحدی دیگر ویزا خواهد شد

هر گاه اشخاصی کـه مورد دزدی وچپاول واقع شده اند بواسطهٔ علل موجه شخصاً نتوانند بـآنجا بروند نماینده آنها بجای آنها در خاك طرف دیگر قبول خواهد شد .

اشخاصیکه مورد دزدی و چپاول واقع شده‌اند وشهود وخبره ها میتوانند در تحت شرایط مذکور درفقره ۳ ماده۱۱ بخاك طرف بروند .

ماده ۲۱ ـ مسلم است که در صورت احتمال وجود امراض مسریه حیوانی استرداد حیوانات که در مواد فوق پیش بینی گردیده تحت قیود نظامات راجعه بنظارت صحی حیوانات که دردو کشور جاری میباشد صورت خواهد گرفت .

ماده ۲۲ ـ راجع بمسائل خسارات ناشیه از حوادث یااختلافات نامبرده در فقرات ح . خ ماده ۲ این‌قرارداد که‌متضمن‌هیچگونه مداخله از طرف‌مقامات‌قضائی نباشد مصادر امور سرحدی طرفین متعاهدین برسیدگی و تخمین خسارات وارده همچنین بتعیین اشخاصی که خسارت دیده‌اند وطرف مخاصم‌آن ها اکتفا کرده وتمام این کیفیات‌درصورت مجلسی که ازطرف‌آن‌ها تنظیم میشود ذکروبدول‌متبوعشان ابلاغ میگردد تاازطریق سیاسی‌حل وتسویه گردد .

ماده ۲۳ ـ هرگاه یکی از طرفین متعاهدین در جریان عملیات‌آرتش که‌در منطقه سرحدی آن برعلیه دستجات وعناصر آشوب‌طلب صورت میگیرد بستن یك قسمت ازسرحد را تقاضا نماید طرز بسته شدن آن دریك صورت‌مجلس که بامضای مقامات مربوطه آرتشی طرفین متعاهدین میرسد تعیین خواهدگردید

هرگاه طرفی که‌دستجات فوق الذکر را تعقیب میکند در جریان‌آن‌ازطرف متعاهد دیگر اجرای پاره‌ای تدابیر را برعلیه دستجات و عناصر مزبور تقاضا نماید طرف مزبورفوراً آنچه را که لازم‌میداند برای تعیین واجرای تدابیر مزبورتاخاتمه عملیات نامبرده‌بعمل خواهدآورد

ماده ۲۴ ـ هرگاه دستجات وعناصر آشوب طلب باوجود کلیه‌تدابیری که برعلیه‌آنها اتخاذگردیده موفق بعبورازسرحد بشوند طرفی که آنهارا‌تعقیب‌میکند فوراً طرف‌متعاهد دیگررا مطلع ساخته وضمناً رد فراری هارا درصورت‌وجودمعین خواهد کرد .

صورت مجلسی بامضای طرفین دائر به رد فراری‌ها تنظیم خواهد گردید.

طرفی که بدین‌طریق اطلاع پیدا میکند موظف‌است دستجات و عناصر مزبور را در خاك خود تعقیب و بعملیات آنها خاتمه داده و مرتباً طرف دیگر را ازجریان امر مستحضر دارد

ماده ٢٥ ـ همینکه عملیات مذکور در ماده ٢٣ خاتمه یافت صورت مجلسی بزبان فارسی و ترکی بموافقت نظر طرفین تنظیم یافته و ترتیب تشریك مساعی و اجرای تدابیری را که در این باب طرفین متعاهدین اتخاذ نموده‌اند تعیین خواهند نمود درصورت اختلاف‌نظر هریك ازطرفین متعاهدین میتواند در ذیل صورت‌مجلس نام برده عقاید خود را در این باب بزبان خود بنویسند .

ماده ٢٦ ـ سفاین هوائی هریك از طرفین متعاهدین که قبلا مجاز بپرواز از فرازخاك طرف‌دیگر شده‌باشند موظف‌هستند ازسرحد مطابق شرایطیکه کمیسیون عالی سرحدی مذکور در ماده ٧ تعیین خواهد کرد پرواز کنند .

ماده ٢٧ ـ هرگاه سفینهٔ هوائی یکی از طرفین متعاهدین درضمن پرواز در ناحیهٔ مجاور منطقهٔ سرحدی طرف دیگر بواسطهٔ حوادثی از قبیل کارنکردن موتور و بروز مه و طوفان شدید و غیره مجبور شود در خاك طرف متعاهد دیگر فرود آید این فرودآمدن باید در یك مساحت متوازی ده کیلو متری عرض هر طرف سرحد صورت بگیرد سفاین هوائی که بدین ترتیب فرود میآیند مورد بازرسی قرار گرفته و کارکنان آنها استنطاق خواهند شد بعد ازاجرای مراسم مزبوره بآنها اجازه داده خواهد شد فوراً بدون مراسم دیگری پرواز نمایند .

همین‌ترتیبات برای پرش ازطیارات بوسیلهٔ چترنجات که بشرایط مذکورفوق صورت بگیرد رعایت میشود .

ماده ٢٨ ـ تصمیماتی که متفقاً برطبق‌مقررات این‌قرارداد بوسیلهٔ مصادرامور سرحدی همچنین بوسیلهٔ کمیسیون عالی سرحدی اتخاذ میشود قطعی خواهد بود.

ماده ۲۹ - این قرارداد بتصویب رسیده و مراتب بوسیلهٔ یادداشتی بطرف متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید.

قرارداد مزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده شده و برای مدت پنجسال معتبر خواهد بود.

بعد از انقضاء مدت مزبور قرارداد تاوقتیکه یکی ازطرفین آنرا فسخ نکرده است باعتبار خود باقی خواهد ماند و فسخ قرارداد فقط ششماه بعد از تاریخ اعلام آن مؤثر واقع خواهد شد.

مبادلهٔ اسناد مصوب در اسرع اوقات ممکنه در آنکارا بعمل خواهد آمد.

بنابراین اختیارداران طرفین اینقرارداد را امضاء نمودند.

در دو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد ۱۴ مارس ۱۹۳۷

پروتکل امضاء

در موقع امضای قرارداد راجع بامنیت منطقهٔ سرحدی و تسویهٔ حوادث و اختلافاتی که در منطقهٔ مزبور بظهور میرسد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه نمایندگان مختارطرفین مقتضی‌دانستند تصریح نمایند که صلاحیت و وظائف مصادر امور سرحدی دو دولت مذکور در این قرارداد درهیچ موقع بخط سرحدی و همچنین بحدود اراضی و مجاری میاه بسط پیدا نخواهد کرد.

این‌پروتکل جزء لایتجزای‌قرارداد نامبرده است که بتاریخ امروز امضاء شده و باهمین قرارداد بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

طهران ۱۴ مارس ۱۹۳۷

☆☆☆

قرارداد تعاون قضائی در مسائل حقوقی و تجارتی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

حضرت رئیس جمهوری ترکیه

نظر باینکه مایلند مسائل راجع به حمایت قضائی و تعاون متقابل قضائی در مسائل حقوقی و تجارتی را تنظیم نمایند تصمیم بانعقاد یك قرار دادی در این باب نموده و نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل تعیین نمودند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه و جناب آقای دکتر احمد متین دفتری وزیر عدلیه

حضرت رئیس جمهوری ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق. نماینده در مجلس کبیر ترکیه و نماینده سابق دائم ترکیه در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار

نمایندگان مختار مزبور بعد از مبادله اعتبارنامه‌های خود که درکمال صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند:

فصل اول

حمایت قضائی

ماده ۱ ـ اتباع هر یك از طرفین متعاهدین درخاك طرف متعاهد دیگر نسبت به حمایت قانونی وقضائی شخص و دارائی خود ازهمان معامله بهره‌مند خواهند

گردید که برای اتباع داخله مقرر است.

۲ ـ برای این مقصود اتباع مزبور آزادانه به محاکم دسترس داشته ومیتوانند مثل اتباع داخله با همان شرایط و مراسم اقامه دعوی نمایند.

ماده۲ ـ ۱ ـ بهیچ عنوان نمیتوان اتباع یکی از دو کشور متعاهد را که اقامتگاهشان در یکی‌ازاین دو کشور است مجبور نمود که یا از حیث خارجی بودن آنها و یا از حیث اینکه در کشور اقامتگاه و یا محل توقف ندارند ضامن ویا ودیعه دهند اعم از اینکه آنها مدعی باشند و یا شخص ثالث.

۲ ـ همین قاعده بوجوهی که از مدعی‌ها و اشخاص ثالث برای تضمین مصارف قضائی مطالبه میشود شامل میگردد.

ماده۳ ـ ۱ ـ قرار اجرای احکام صادره درخاك یکی‌از دو کشور متعاهد دائر به پرداخت مصارف و مخارج محاکمه برعلیه مدعی یا شخص ثالث که از دادن ضامن و یا ودیعه گذاشتن و یا پرداخت معاف میباشند از طرف مقامات صلاحیت‌دار دولت دیگر مجاناً صادر خواهد شد.

۲ ـ تقاضا ممکن است از مجرای سیاسی و یا مستقیماً بوسیله طرف ذینفع از مقامات صلاحیت‌دار دولت دیگر بعمل آید.

ماده۴ ـ احکام راجع به‌مخارج ومصارف مذکور درماده۳ بدون اصغاء طرفین واجب‌الاجرا میباشد ولی این ترتیب مانع نخواهد بود از اینکه بعداً طرف محکوم برطبق قوانین کشوری که اجرای‌حکم درآنجا تعقیب میشود شکایت‌نماید. مقامات صلاحیت دار قضائی برای صدور قرار اجرای حکم فقط بملاحظه این نکته اکتفا خواهند کرد که آیا برطبق قوانین کشوریکه حکم محکومیت در آنجا صادر شده است حکم قطعی شده یا خیر.

بتقاضا نامه باید اوراق ذیل ضمیمه گردد :

الف ـ رأی محکمه باترجمه آن که بزبان کشور مورد تقاضا یابزبان فرانسه بعمل آمده وصحت آن ازطرف مأمورسیاسی یاقونسولی دولت تقاضا کننده یابوسیله مترجم رسمی تصدیق شده باشد .

ب ـ اعلامیه صادر ازمقام‌صالح دولت تقاضا کننده مشعر به قطعی‌بودن‌حکم صلاحیت مقام مزبور ازطرف وزارت عدلیه کشور مزبور تصدیق خواهد شد اعلامیه وتصدیق نامه مزبور باید برطبق مقررات فوق‌الذکر ترجمه شود .

مقام صلاحیت دار برای صدور قرار اجرای حکم بشرط اینکه طرف نیز در همان موقع آنرا تقاضا نماید میزان مصارف ترجمه و تصدیق نامبرده دراین ماده را تعیین خواهد نمود .

مصارف مزبور مثل مصارف ومخارج محاکمه تلقی خواهد شد .

ماده٥ ـ اتباع هریك از دو دولت متعاهد در خاك کشور متعاهد دیگر از مزایای ارفاق قضائی مجانی مانند اتباع داخله بهره‌مند خواهندگردید .

ماده٦ ـ هرگاه‌تقاضا کننده در کشوری که‌ارفاق‌قضائی مجانی راتقاضامیکند ساکن نبوده ودر کشور متبوع خود سکنی داشته باشد میتواند تصدیق نامه راجع بوضع معاش خود تحصیل‌نماید این تصدیق نامه ازطرف مقامات صالحه‌کشورمتبوعه تقاضا کننده صادر ومجاناً ازطرف مأمور سیاسی یاقونسولی کشوریکه در آنجاباید سند مزبور ارائه گردد تصدیق میشود .

هرگاه تقاضا کننده در خاك کشور ثالثی مقیم باشد تصدیق نامه صادره از طرف نماینده سیاسی یاقونسولی صلاحیت‌دار کشور متبوع تقاضا کننده کافی‌است

ماده٧ ـ مقامی که‌صالح برای‌اتخاذ تصمیم نسبت‌بتقاضای ارفاق قضائی‌میباشد در حدود وظائف خود حق بازرسی تصدیق نامه‌ها و اطلاعاتی را که بآن داده شده

استدارابوده‌وبرای‌اینکه‌بقدر کافی‌ازقضا یامستحضر باشدمیتواند‌اطلاعات‌اضافی‌بخواهد

ماده۸ ـ طرفی که مشمول استفاده از مزایای ارفاق قضائی مجانی ازطرف‌مقام صلاحیت‌دار یکی‌ازدو کشورمتعاهدمیگردد ازمزایای‌مزبور در کلیه اقدامات‌مربوط بهمان موضوع نیز که برطبق مقررات این قرارداد در پیشگاه مقامات قضائی کشور دیگر صورت خواهد گرفت بهره‌مند خواهدشد .

فصل دوم

تعاون متقابل مقامات قضائی

ماده۹ ـ ۱ ـ در مسائل‌حقوقی وتجارتی ابلاغ اوراق صادره ازطرف مقامات یکی ازدو کشور متعاهد خطاب باشخاص مقیم خاك کشور دیگر از مجرای سیاسی صورت خواهد گرفت .

تقاضا نامه بایدمقامیرا که سند از ناحیه‌آن صادر گردیده واسم وسمت‌طرفین وآدرس مخاطب ونوع سند موضوع بحث را معین کرده وبزبان کشور مورد تقاضا و یابزبان‌فرانسه‌تنظیم گردد ترجمه‌مصدق‌سندی که‌ابلاغ‌میشود بایدضمیمه‌تقاضانامه‌باشد

۲ ـ مقامی که تقاضا بآن ارسال میشود سندی مبنی‌برابلاغ آن‌یادائر بتعیین علت عدم ابلاغ آن بنماینده سیاسی خواهد فرستاد .

ماده ۱۰ ـ ۱ ـ ابلاغ بوسیله مقام صلاحیت‌دار کشور مورد تقاضا بترتیبی که درقوانین کشور مزبور مقرراست صورت میگیرد .

۲ ـ مدرك ابلاغ خواه بوسیله رسید مورخ و ممضی از طرف مخاطب و خواه بوسیله تصدیقنامه‌صادر ازمقامات کشورمورد تقاضا مشعر بروقوع امروتاریخ‌وشکل ابلاغ صورت میگیرد .

ماده ۱۱ ـ ۱ ـ در مسائل حقوقی وتجارتی مقام قضائی یکی‌از دوکشور

متعاهد میتواند برطبق قوانین‌خود بمقام صلاحیت‌دارکشور متعاهد دیگر رجوع نموده وازآن تقاضا کند که در حوزه خود اقدام به‌تحقیقی ویاسایر اقدامات قضائی بنماید .

۲ ـ نیابت قضائی ازمجرای سیاسی ابلاغ خواهد گردید .

به نیابت قضائی مزبور باید ترجمهٔ بزبان کشور مورد تقاضا ویا بزبان فرانسه ضمیمه گردیده و صحت ترجمه ازطرف نماینده سیاسی و یا قونسولی دولت تقاضا کننده یابوسیله مترجم رسمی کشور تقاضا کننده یامورد تقاضا تصدیق شده باشد .

۳ ـ مقامیکه نیابت قضائی به آن ارسال شده سندی مشعر براجرا ویا مشعر برامری که مانع اجرا شده برای نماینده سیاسی ارسال خواهد داشت .

در صورت‌عدم‌صلاحیت ذاتی‌مقام‌مزبورراساً نیابت‌قضائی را به‌مقام‌صلاحیت‌دار ابلاغ نموده ونماینده سیاسی را ازآن مطلع خواهد ساخت .

ماده ۱۲ ـ ۱ ـ مقام قضائی که نیابت قضائی به‌آن محول میشود باید همان وسائل قانونی را بکاربرد که درمورد اجرای یك نیابت قضائی صادره ازمقامات‌کشور خود اتخاذ مینماید .

درصورتیکه‌موضوع راجع به حضورشخص متداعیین باشد اتخاذوسائل‌مزبور اجباری نیست .

۲ ـ راجع باصول محاکمه که درموقع اجرای نیابت‌قضائی باید معمول گردد مقام قضائی کشور مورد تقاضا قوانین کشور خودرا اجرا خواهد نمود .

۳ ـ مقام تقاضا کننده هر گاه درخواست کرده باشد از تاریخ ومحل اجرای نیابت قضائی مطلع خواهد گردید تاطرف ذیعلاقه بتواند درآنجاحضور بهمرسانند

ماده ۱۳ ـ کلیه اشکالات حاصله از ابلاغ اوراق که از طرف نماینده سیاسی

تقاضا میشود ویا اجرای یك نیابت قضائی که بوسیله نماینده مزبور رسیده است از مجرای سیاسی تصفیه خواهد گردید .

ماده ۱۴ ـ هر گاه کشوری که باید ابلاغ اوراق ویا اجرای نیابت قضائی در خاك آن صورت گیرد اجرای مراتب فوق را منافی حق حاکمیت ویا امنیت و یا انتظامات عمومی خود بداند میتواند از قبول آن امتناع کند و همچنین است در صورتیکه رسمیت سند مربوط به نیابت قضائی ثابت نبوده ویادرخاك کشور مورد تقاضا اجرای آن خارج از حدود وظائف مقامات قضائی باشد .

ماده ۱۵ ـ ۱ ـ اجرای ابلاغات و نیابت های قضائی بدون تأدیه هر گونه مصارف وعوارض ازهرقبیل که باشد بعمل خواهدآمد .

۲ ـ لیکن کشور مورد تقاضا حق خواهد داشت تأدیه حق الزحمه را که به شهود و یا به خبره پرداخته و مصارفی را که از مداخله محررین رسمی و یا مستخدمین قضائی و یا لزوم جلب شهود ایجاب کرده است از دولت تقاضا کننده مطالبه کند.

ماده ۱۶ ـ هریك از دو کشور متعاهد حق دارد ابلاغ اوراق را بوسیله مأمورین سیاسی یاقونسولی خود مستقیماً ولی بدون اعمال قوه جبریه باتباع خود که درخاك کشور متعاهد دیگر هستند بعمل‌آورد .

ماده ۱۷ ـ هریك ازطرفین متعاهدین متن قوانین جاریه در کشور خود ودر صورت لزوم هر گونه اطلاعات قضائی دیگر را که از طرف مقامات قضائی طرف مقابل از مجرای سیاسی تقاضا میشود بطرف مزبور خواهد داد .

ماده ۱۸ ـ این قرارداد تصویب و مراتب بوسیله یادداشتی بطرف متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید .

قرارداد مزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده شده و برای مدت سه سال معتبر خواهد بود.

بعد از انقضاء مدت مزبور قرارداد تا وقتیکه یکی از طرفین آنرا فسخ نکرده است باعتبار خود باقی خواهد ماند و فسخ قرارداد فقط شش ماه بعد از تاریخ اعلام آن مؤثر خواهد شد.

مبادله اسناد مصوبه در اسرع اوقات ممکنه در آنکارا بعمل خواهد آمد.

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نمودند. بتاریخ ۱۴ مارس ۱۹۳۷ در دو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد.

عهدنامه استرداد مقصرین و تعاون قضائی در امور جزائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه

چون اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یکطرف ورئیس جمهوری ترکیه ازطرف دیگر پی بردند باینکه دربعضی موارد معین اشخاصی را که برای جنحه و جنایات مشروحه ذیل محکوم ویا تعقیب شده‌اند متقابلا بهمدیگر رد نمایند مصمم گشتندکه یك عهدنامه استرداد مقصرین و تعاون قضائی در امور جزائی منعقد سازند و برای این مقصود نمایندگان مختار خود را بطریق ذیل معین نمودند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه و جناب آقای دکتر احمد متین دفتری وزیر عدلیه.

حضرت رئیس جمهور ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیرسابق. نماینده مجلس کبیر ترکیه‌ونماینده

سابق دائم تر کیه در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار

نمایندگان مزبور پس از مبادله اختیار نامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود نسبت بمقررات ذیل موافقت حاصل کردند.

فصل اول ـ استرداد مقصرین

ماده۱ ـ طرفین متعاهدین متعهد میشوند که طبق مقررات این عهدنامه بر حسب تقاضا کلیه اشخاصی را بجز اتباع خود که از طرف مقامات قضائی یکی از طرفین بعنوان مرتکب و یا معاون جرم تعقیب و یا محکوم شده‌اند و درخاك طرف دیگر یافت میگردند بهمدیگر تسلیم نمایند.

ماده۲ ـ استرداد در موارد ذیل قبول میشود.

الف ـ وقتی که امر راجع بمنتهی باشد مشروط بر آنکه مطابق قوانین هردو کشور جرم مستلزم مجازاتی گردد که حد اکثر آن کمتر از یکسال حبس نباشد.

ب ـ وقتیکه امر راجع بکسی باشد کـه قطعاً محکوم شده است مشروط بر آنکه محکومیت اوبرای جرمی باشد که مطابق قوانین هردو کشورمستلزم‌مجازاتی است که حد اکثر آن کمتر از یکسال حبس نبوده و حکم صادره نیز لااقل برای شش ماه حبس بوده باشد.

ماده۳ ـ در موارد ذیل استرداد قبول نخواهد شد.

الف ـ اگر جرمی که موجب تقاضای استرداد شده است جرم سیاسی‌بوده‌ویا عملی است که مرتبط بیك جرم سیاسی باشد.

معذلك جرم های ذیل به جرم سیاسی محسوب میشود و نه عمل مرتبط بآن

۱ ـ هر جرمی که بر علیه شخص رئیس کشور و یـا بر علیه یکی از اعضاء خانواده او ارتکاب یافته و یا شروع باجراء و یا معاونت بچنین جرم محسوب شود.

۲ ـ قتل شخص رئیس حکومت یا شروع باجراء و یا معاونت بچنین قتل .

ب ـ اگر جرمیکه موجب تقاضای استرداد میشود منحصراً جرم آرتشی بوده و قابل مجازات نباشد مگر بموجب قوانین آرتش .

مسلم است که در موارد مذکور فوق حق اتخاذ تصمیم نسبت بتعیین نوع جرم منحصر بمقامات کشوری است که تقاضای استرداد از آن میشود .

ج ـ هر گاه جرم در خاك کشوری ارتکاب یافته باشد که تقاضای استرداد از آن میشود و اگر در خارج هم ارتکاب یافته رسیدگی بآن از صلاحیت محاکم کشور مزبور باشد .

د ـ هر گاه بر طبق قانون یکی از طرفین نسبت بتعقیب مجرم و یا نسبت باجرای مجازات مرور زمان حاصلشده باشد و یا بعلل قضائی دیگر تعقیب امر قابل قبول نباشد مثل مورد نبودن شکایت خصوصی .

ه ـ هر گاه کسیکه تقاضای استرداد او میشود در کشور ثالثی بعلت عملی که موجب تقاضای استرداد است تبرئه و یا محکوم شده باشد و در صورت محکومیت مجازات او اجراء و یا صرف نظر از اجراء آن شده باشد .

ماده۴ ـ کسی را که استرداد او قبول شده است نمیتوان بعلت جرمی که سابق بر استرداد بوده و تقاضا نگردیده است تعقیب و یا محکوم نمود مگر کشوری که استرداد را قبول کرده است نظر باسناد مثبته نامبرده درماده ۹ رضایت خود را بدهد .

هر گاه کسیکه استرداد شده است در ظرف سی روز از تاریخ آزادی قطعی از حق خود برای خروج از خاك کشوری که بآن تسلیم شده بود استفاده ننماید و یا پس از خروج بخاك کشور مزبور بر گردد دیگر استثنای مزبور فوق شامل او نخواهد بود

ماده۵ - هرگاه متهم در خاك کشوری که تقاضای استرداد از او شده تعقیب و یا محکوم گشته و بعلت جرم دیگری استرداد او تقاضا گردد استرداد وقتی‌بعمل میآید که تعقیب تمام شده و در صورت محکومیت مجازات اجراءِ و یا بعلت مرور زمان یا عفو و یا عضو عمومی از بین رفته باشد.

معذلك باید نسبت بتقاضای استرداد فوراً تصمیم اتخاذ شود.

ماده٦ - وقتیکه استرداد یکنفر هم از طرف یکی از متعاهدین‌وهم‌ازطرف دولت ثالثی تقاضا گردد بتقاضای‌دولتی ترجیح داده خواهد شدکه جرم برعلیه‌منافع او ارتکاب یافته و یا بتقاضای دولتی که جرم در خاك او واقعشده است.

این مقررات‌بتعهداتی که یکی ازطرفین‌سابقاً درقبال دول دیگربعهده‌گرفته باشد خللی وارد نخواهد آورد.

ماده۷ - مخارج ناشیه از استرداد و همچنین مخارج اعزام شخص موردتقاضاتا سرحد بعهده دولت تقاضا کننده است.

ماده۸ - کلیه اشیاء و اوراق و پول و غیره که در تصرف و یا تحت حفاظت شخص مورد تقاضا بوده و یا بتوسط او مخفی و یا بتحت حفاظت دیگری گذاشته شده باشد بدون تقاضا توقیف خواهد شد.

هرگاه این اشیاءِ در تحقیقات جزائی بتواند وسیله و یا دلیل اثبات گردد باید حتی‌الامکان با شخص مورد تقاضا بطرفیکه تقاضای استرداد کرده است تسلیم شود مگر اینکه مقامات‌صلاحیت‌دار مانعی برای‌آن‌ببینند واگر اشخاص‌ثالثی‌نسبت به آن اشیاءِ ادعای حقی‌نمایند اشیاءِ مزبورباید‌برحسب درخواست دولتی‌که‌تقاضای استرداد از آن شده بود و پس ازآنکه دیگربعنوان‌دلیل‌جرم‌مورد احتیاج‌نمیباشد بدولت مزبور برای رساندن به ذوی‌الحقوق تسلیم گردد. وهمچنین‌اشیاءِ مزبورباید با حفظ حقوق اشخاص ثالث درصورتی بطرف تقاضا کننده تسلیم شود که دلیل جرم

نبوده ولی مرتبط باجرم باشد .

تسلیم اشیاءِ در تحت همان شرایط باید بعمل آید گرچه استرداد بواسطه فوت ویا فرار شخص مورد تقاضا نتواند واقع گردد .

ماده۹ ـ تقاضای استرداد از مجرای سیاسی بعمل آمده وباید اسناد ذیل بتقاضا نامه ضمیمه شود .

الف ـ حکم محکومیت یا قرار احاله بمحکمه جزاء یا قرار توقیف یا سندی که معادل اسناد فوق باشد .

ب ـ بیان نوع جرم و تاریخ آن

ج ـ رونوشت نص قانونی که در کشور تقاضا کننده جرم مشمول آن میشود

هـ ـ هرقسم اسناد واطلاعات که برای تعیین هویت شخص مورد تقاضا لازم است ازقبیل علائم ومشخصات وعکس اگر باشد وجای انگشت او .

اسناد نامبرده بطریقی که قانون دولت تقاضا کننده مقرر میدارد تنظیم میشود به اسناد مزبور باید ترجمه بزبان دولتی که تقاضای استرداد از آن میشود ویا بزبان فرانسه ضمیمه گردد و ترجمه مزبور را باید نماینده سیاسی دول تقاضا کننده و یا یك نفر مترجم رسمی کشور مزبور و یا دولتی که تقاضا از آن میشود تصدیق کند .

استرداد برطبق قوانین و نظامات کشوری بعمل خواهد آمد که تقاضا از آن شده است .

شخص مورد تقاضای استرداد را میتوان موقتاً وقبل از آنکه تقاضای استرداد بعمل آمده باشد توقیف نمود مشروط بر اینکه دولت تقاضا کننده با اشعار بوجود یکی از اسناد نامبرده در فقره الف این ماده توقیف او را خواستار و جرم او را نیز

بطور روشن معین کرده و نسبت به ارسال تقاضا نامه استرداد نیز اطمینان دهد ـ توقیف فوراً بدولت تقاضا کننده اطلاع داده خواهد شد .

هر گاه تقاضای استرداد با اسناد مثبته نامبرده فوق درظرف دو ماه از تاریخ توقیف بعمل نیاید شخص توقیف شده آزاد میگردد .

ماده ۱۰ ـ هر گاه بنظردولتی که تقاضای استرداد از آن شده است تقاضانامه موافق‌مقررات ماده نهم این‌عهد نامه نباشد دولت مزبورمیتواند ازدولت تقاضا کننده بخواهد که اطلاعات را تکمیل نماید .

فصل دوم

تعاون متقابل مقامات قضائي درامور جزائي

ماده ۱۱ ـ طرفین متعاهدین متعهد میشوند که علاوه بر موارد استرداد در هر امرجزائی هم که نزد مقامات قضائی‌یکی از آنها درجریان باشد درصورت تقاضا متقابلا با یکدیگرمعاونت نمایند .

ماده ۱۲ ـ مکاتبه مقامات قضائی‌طرفین متعاهدین نسبت به هرامریکه راجع بابلاغ اوراق ویاارسال اسناد نیابت قضائی‌درامور جزائی باشد ازمجرای سیاسی بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۳ ـ ترجمه اوراقی که باید ابلاغ شودوهمچنین‌ترجمه سند نیابت قضائی بزبان کشوری که تقاضا از آن میشود و یا بزبان فرانسه باید ضمیمه اوراق واسناد مزبور گردد . این ترجمه راباید نماینده سیاسی کشورتقاضا کننده ویا یکنفرمترجم رسمی کشور مزبور و یا کشوری که از آن تقاضا میشود تصدیق کند .

ماده ۱۴ ـ انجام ابلاغ واحضار و اجرای نیابت قضائی باید بر طبق قوانین کشوری بعمل آید که تقاضا از آن شده است .

دولت مزبور اسناد حاکی از انجام ابلاغ و یا از اجرای نیابت قضائی و یا اسنادی را که متضمن علل عدم اقدام است ازمجرای سیاسی بدولت تقاضا کننده ارسال خواهد داشت .

ماده ١٥ ـ اجرای یك ابلاغ و یا یك نیابت قضائی رد نخواهد شد مگر در موارد ذیل :

١ ـ هر گاه رسمیت سند ثابت نباشد .

٢ ـ هر گاه در کشوری که تقاضا از آن شده است اجرای ابلاغ و یا نیابت قضائی داخل در صلاحیت قوه قضائیه نباشد .

٣ ـ هر گاه دولتی که اجراء بایستی در خاك آن بعمل آید آنرا مخالف نظم عمومی و یا مخالف حقوق عمومی داخلی خود تشخیص دهد .

٤ ـ هر گاه امر راجع بتعقیب تبعه کشوری باشد که تقاضا از آن شده است و آن شخص در خاك دولت تقاضا کننده نباشد .

٥ ـ اگر جرمی که موجب تعقیب گردیده در کشوری که تقاضا از آن شده است قابل مجازات نباشد و یا آن جرم از نوع جرم سیاسی و یا منحصراً آرتشی‌بوده و یا جرمی باشد که نسبت بآن تقاضای استرداد پذیرفته نمی شود .

٦ ـ اگر حکم محکومیتی که باید ابلاغ گردد برعلیه تبعه دولتی صادرشده باشد که تقاضای ابلاغ از آن می شود .

٧ ـ هر گاه احضاریه که باید ابلاغ شود متهم را درصورت عدم حضور تهدید بصدور قرار توقیف و یا جلب کند و یا احضارنامه بیکنفر شاهد و یا خبره نتیجه قانونی عدم حضور را که عبارت از تعیین یك مجازات و یا تحمیل مخارج و یا صدور قرار جلب یا توقیف باشد پیش بینی نماید .

در صورت عدم صلاحیت مقامی که تقاضا از آن شده است مقام مزبور رأساً سند نیابت قضائی را طبق قوانین کشور خود بمقام قضائی صلاحیت‌دار ارسال خواهد داشت .

ماده ۱۶ ـ تعاون قضائی نامبرده درماده (۱۱) شامل ابلاغ هرقسم‌اوراقی‌است که مربوط بتحقیقات و یا محاکمه بوده و همچنین شامل اجرای نیابت های قضائی است که راجع باستماع متهمین و یا شهود و یا خبره و یا راجع بمعاینه محلی باشد .

ونیز تعاون مزبور شامل تصمیماتی است‌که برحسب تقاضاباید محکمه کشوری که تقاضا از آن می‌شود اتخاذ نماید تا در خاك کشور مزبور به بازرسی شخصی یا بازرسی منزل یا ضبط آلات و ادوات جرم و یا دلائل مثبته آن اقدام گردد .

و نیز تعاون مزبور متضمن آنست که دولتی که تقاضا از آن‌می‌شودبرحسب تقاضا دلائل مثبته و یا اسنادی‌را که درتصرف مقامات خود دارد بدولت تقاضا کننده بدهد با قید التزام دولت اخیر به رد آن در اقل مدتی که ممکن باشد .

استعانت‌های مذکور با رعایت قیود ماده دوم مورد قبول خواهند یافت مگر اینکه ملاحظات مخصوصه مانع آن باشد .

ماده ۱۷ ـ هرگاه در مورد محاکمه جزائی حضورشخص شاهدویاخبره‌لازم آید احضارنامه صادر از مقام قضائی ازمجرای سیاسی ارسال وبوسیله دولتی که‌تقاضا از آن میشود ابلاغ خواهد شد مگر آنکه ملاحظات‌مخصوصه مانع آن‌باشدمقامات دولت مزبور از کسیکه احضار شده است خواهند پرسید آیا حاضر است‌تصمیمی‌را که نسبت باو گرفته شده است رعایت نماید یا خیر .

در احضارنامه باید معین شود که چه مبلغ بعنوان مخارج‌مسافرت‌واقامت‌داده خواهد شد و همچنین چه مبلغی دولتی که تقاضا از آن شده است میتواند از مبلغ

کل بعنوان مساعده بشاهد یا خبره بدهد تا بعد از دولت تقاضا کننده دریافت کند

شاهد یا خبره را قطع نظر از تابعیت او که حضور در نزد مقامات قضائی دولت تقاضا کننده را قبول میکند در تمام مدتیکه برای ادای شهادت یا انجام خبرویت و عودت بکشوریکه از آنجا آمده است لازم میباشد نمیتوان برای امور یا محکومیت‌های قبلی او تعقیب ویا توقیف نمود و نه بهیچ عنوان راجع‌بشرکت او در اموری که موضوع محاکمه بوده و او را برای اداء شهادت یا انجام خبرویت در آن امر احضار کرده‌اند .

اگر شخصیکه حضور او تقاضا شده است در کشور متعاهد دیگر توقیف‌باشد از کشور مزبور میتوان تسلیم موقتی او را تقاضا نمود با قید عودت دادن او در نزدیك‌ترین وقتیکه ممکن باشد در اینصورت نیز هر گاه شخص مزبور تبعه کشور تقاضا کننده نباشد رضایت او لازم خواهد بود .

ماده ۱۸ ـ مخارج مربوط بتعاون و همچنین مخارج مراجعت اشخاص‌و اشیائیکه موقتاً تسلیم میشوند بعهده کشوری خواهد بود که تقاضا از آن شده‌است تا حدیکه مخارج مزبور در خاك آن کشور تولید گردد .

مخارج ناشی از انجام خبرویت و وجوهیکه طبق ماده (۱۷) بشهوددادهمیشود بعهده دولت تقاضا کننده است .

ماده ۱۹ ـ هر گاه تبعه یکی از دو دولت متعاهد در خاك دولت دیگربعلت ارتکاب جنحه بمجازات سالب آزادی شخصی محکوم شده باشد دولت مزبور متعهد میشود در ظرف شش ماه از تاریخ قطعیت حکم رونوشت آنرا بمقامات قضائی کشوریکه محکوم تبعه آنست ارسال دارد .

ماده ۲۰ ـ این عهدنامه تصویب و مراتب بوسیله یادداشتی به طرف متعاهد

دیگر ابلاغ خواهد گردید قرارداد مزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذاشته شده و برای مدت پنجسال معتبر خواهد بود .

بعد از انقضای مدت مزبور قرارداد تا وقتیکه یکی از طرفین آنرا فسخ نکرده است باعتبار خود باقی خواهد ماند و فسخ قرارداد فقط شش ماه بعد از تاریخ اعلام آن مؤثر خواهد شد .

مبادله اسناد مصوب در اسرع اوقات ممکنه در آنکارا بعمل خواهد آمد .

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نموده‌اند .

در دو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد . چهاردهم مارس ۱۹۳۷

☆☆☆

موافقت نامه بین دولت شاهنشاهي ایران و دولت جمهوري ترکیه برای تنظیم طرز عمل دفاتر گمرکات ایران و ترکیه که در سرحد دائر خواهد شد

دولت شاهنشاهی ایران‌ودولت جمهوری ترکیه که هردو مایل هستندموجبات تسریع اجرای مراسم و عملیات گمرکی لازم را بوسیله دوائر مربوطه خود نسبت بمال‌التجاره‌ها و مسافرین و وسائط نقلیه هنگام عبور آنها از سرحد فراهم کنند بعقد موافقت‌نامه‌ای برای تنظیم طرز عمل دفاتر گمرکی ایران و ترك که درنقطهٔاز سرحد بین عـلامت نمرهٔ (٤٥ و A ٤٥) در روی راه بـازرگان گرجی بلاغ دائر خواهد شد تصمیم گرفته و نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل معین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امورخارجه وجناب آقای محمودبدر کفیل وزارت مالیه .

حضرت رئیس جمهوری ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق . نماینده درمجلس کبیر ترکیه و نماینده سابق دائم ترکیه در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار .

نمایندگان مختار مزبور پس از مبادله اختیارنامه های خود که دارای صحت واعتبار بود درمقررات ذیل موافقت کردند :

ماده۱ ـ دولت متعاهد موافقت دارند که دفاتر گمرکی خودرا در روی خط سرحد در نقطهٔ واقعه بین علامت (۴۵ و A ۴۵) نزدیك گرجی بلاغ و بازرگان دائر کنند .

دفاتر گمرکی طرفین‌واطاق مشترکی که‌مخصوص بازرسی مأمورین گمرکی وشهربانی‌است دریك ساختمان ومطابق نقشه‌ایکه باموافقت‌نظرطرفین طرح خواهد شد بناء میگردد .

ابنیه و اماکن مخصوص سرویسهای هریك از طرفین باید در خاك همان طرف ساخته شود .

ماده۲ ـ بازرسی مسافرین واسباب سفرآنها ومال‌التجاره و همچنین عملیات گمرکی مربوطه به آن بوسیلهٔ مأمورین دفاتر گمرکی دو کشور در اطاق یا محل مشترکی که برای این منظور تخصیص داده شده‌است صورت خواهد گرفت .

رسیدگی معمولی گذرنامه‌ها و همچنین اوراقی که قائم‌مقام گذرنامه است در محل های فوق بوسیلهٔ مأمورین مجاز صورت میگیرد .

ادارات گمرکی دو کشور سعی خواهند کرد که در حدود امکان موجبات تسریع معاینه مقرر را فراهم کنند بطوریکه انتظار وسائط نقلیه به کمترین مدت تقلیل داده شود .

ماده۳ ـ مخارج ساختمان بنائی که در ماده اول پیش‌بینی شد متساویاً بوسیلهٔ ادارات گمرکی دو کشور باید کارسازی شود.

همچنین مخارج نگاهداری ـ تعمیرساختمان مذکور ومخارج روشنائی نظافت و گرم کـردن محلهای مشترك بازرسی مأمورین گمرك و مأمورین شهربانی بعهده ادارات مربوطه با نسبت مذکور درفوق میباشد.

ولی مخارج روشنائی نظافت و گرم کردن اماکن مخصوصیکه از یکطرف متعلق باداره گمرکات ایران و از طرف دیگر متعلق باداره گمرکات ترکیه میباشد بعهده هریك از ادارات نامبرده خواهد بود.

ماده۴ ـ بعلاوه‌طرفین متعاهدین تعهد میکنند که هریك درخاك خود هرچه زودتر اماکنی بشرح ذیل بسازند:

۱ ـ برای سکونت اعضاء اداره گمرك واداره شهربانی وخانوادهٔ آنها.

۲ ـ برای انبار مال‌التجاره.

۳ ـ برای جادادن وسائط نقلیه.

ماده۵ ـ وظائف واختیارات دفاتر گمرکی ایران وترکیه بوسیله نظاماتی که ازطرف ادارات مربوطه هریك وضع شده باشد تعیین خواهدشد.

ادارات نام برده بایستی با موافقت‌نظر یکدیگر نظامنامه خاصی برای تعیین شرائط همکاری دو دفتر گمرکی وشرائط مساعدتی که درصورت لزوم باید دو دفتر نام برده نسبت بیکدیگر بنمایند تدوین خواهند کرد.

ساعات بازشدن و بسته شدن دفاتر واطاق معاینه مشترك با موافقت‌نظرطرفین معین خواهد شد.

ماده۶ ـ بـرای تسهیل امر ترانزیت طرفین متعاهدین با موافقت نظر

یکدیگر جهت تسهیل مراسم وعملیات گمرکی که باید درباره مال‌التجاره ومسافرین چه در ورود و چه در خروج صورت گیرد تدابیر لازمه اتخاذ خواهند نمود .

ماده ٧ ـ اطاق مشترك معاینه مأمورین گمرکی وشهربانی تحت نظارت مصادر امور گمرکی و شهربانی طرفین خواهد بود ولی با رعایت حق بازرسی دفاتر گمرکی طرفین نبایستی برای جریان عادی رفت وآمد وحمل ونقل وسائط نقلیه ومال‌التجاره بین دو کشور هیچگونه مزاحمتی فراهم شود .

ماده ٨ ـ رؤسای دفتر گمرکی مشترك میتوانند اطلاعات مربوط بحمل ونقل مال‌التجاره ورفت وآمد مسافرینی‌را که‌ازاین دفتر گمرکی‌ازایران بترکیه وبالعکس رفت وآمد میکنند بیکدیگر بدهند .

همچنین عمال گمرکی دو کشور فقط برای دادن اطلاعات بیکدیگر میتوانند برحسب تقاضای رئیس خودشان وبااجازه قبلی رئیس دفتر گمرکی طرف دیگرانبار و مخزن های آنطرف را معاینه کنند .

هریك از ادارات مربوطه حق بازرسی دفاترواوراق اداری راجعه بحمل ونقل مال‌التجاره را منحصراً برای مأمورین خود محفوظ میدارند .

ماده ٩ ـ ارزاق محل احتیاج مستخدمین و عمال گمرکی دو کشور که در گمرکخانه‌های ایران وترکیه انجام وظیفه‌میکنند وهمچنین سوخت مصرف شخصی آنها در دو طرف ازتأدیه رسوم گمرکی معاف خواهد بود مشروط باینکه در موقع ورود بخاك یکی از طرفین مورد بازرسی گمرکی مقرر واقع گردد ارزاق و سوخت نامبرده درفوق منحصراً برای‌مصرف مستخدمین وعمال گمرکی وشهربانی وهمچنین خانواده آنها خواهد بود .

ماده ١٠ ـ این موافقت نامه بتصویب خواهد رسید و تصویب آن بوسیله

یادداشت بطرف متعاهد دیگر اعلام خواهد شد . و پانزده روز پس از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده میشود و مدت اعتبار آن ٥ سال خواهد بود . پس از انقضاء مدت مذکور وتا زمانی که بوسیله یکی ازطرفین متعاهدین فسخ نشده باشد این موافقت نامه بقوت خود باقی خواهد ماند و بفسخ مذکور ٦ ماه پس از تاریخ اعلام آن ترتیب اثر داده میشود .

اسناد تصویب هرچه زودتر در آنکارا مبادله خواهد شد .

نظر بمراتب مسطور نمایندگان مختار دولتین متعاهدین موافقت نامه حاضر را امضاء نمودند .

در دو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد بتاریخ ١٤ مارس ١٩٣٧

☆☆☆

موافقت نامه مخصوص راجع بدائر نمودن پاره خطوط تلگرافی وتلفونی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوري تركيه

اعلیحضرت همایون شاهنشاهی ایران از یکطرف

و

حضرت رئیس جمهور ترکیه از طرف دیگر

نظر باینکه مایلند ارتباطات تلگرافی و تلفونی را بین دو کشور توسعه دهند تصمیم بانعقاد موافقت‌نامه مخصوص راجع بدائرنمودن پاره خطوط تلگرافی وتلفونی وبهبودی خطوط موجوده نموده واختیارداران خودرا برای انجام این‌مقصود بطریق ذیل معین نمودند .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه و جناب آقای محمد حکیمی

معاون وزارت پست و تلگراف و تلفون .

حضرت رئیس جمهور ترکیه .

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق . نماینده در مجلس کبیر ترکیه و نماینده دائمی سابق در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار .

نمایندگان مختار مزبور پس از مبادله اختیار نامه‌های خود که واجد شرایط صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل کردند :

ماده ۱ ـ دولتین ایران و ترکیه متعهد میشوند که هر یك درخاك خود درظرف سال ۱۹۳۷ خط تلگرافی موجوده بین ماکو و بایزید را اصلاح و یك خط ثانوی احتیاطی بآن علاوه نمایند . تلگرافخانه های تبریز و بایزید یا ارض روم مجهز بتمام آلات و ادوات جدید که لازم باشد خواهند بود .

ماده ۲ ـ دفاتر تلگرافی و پستی سرحدی در محلی دائر خواهد بود که در موافقت نامهٔ گمرکات مختلط سرحدی که درطهران در تاریخ ۱۴ مارس ۱۹۳۷ امضاء شده پیش بینی گردیده است .

دفاتر مزبور باید دارای اسباب و ادوات تلگرافی و مستخدمین کافی که برای حسن جریان امور آن لازم است باشند بطوریکه خط تلگرافی تبریز ـ بایزید ـ و سرویس پستی مرتباً برای مبادلات بین دو کشور مورد استفاده قرار گیرند .

ماده ۳ ـ دو کشور برای اتصال خط تلگرافی ایران بخط تلگرافی ترك بین قطور و وان نیز موافقت دارند .

ادارات پست و تلگراف و تلفون دو کشور متفقاً ترتیبات اجرای مقررات این ماده را تعیین خواهند نمود .

ماده ۴ ـ دولتین موافقت دارند به اینکه برای اتصال خطوط تلگرافی خود

منتهی تا آخر سنه ۱۹۳۹ تدابیر لازمه اتخاذ نمایند . دولتین برطبق نتایج حاصله از مطالعاتی که در این بـاب از طرف ادارات پست و تلگراف و تلفون دو کشور بعمل خواهد آمد نقطه سرحدی و تـاریخ قطعی عملی شدن این اتصال را معین خواهند کرد .

ماده۵ ـ هریك از دولتین برای ترانزیت مخابرات بی‌سیم بمقصد کشور هائی که با ایستگاه های بی‌سیم آن کشور ها ارتباط مستقیم ندارند ایستگاه های بی‌سیم طرف مقابل را ترجیح خواهند داد مشروط براینکه ایستگاههای مزبور با تساوی شرایط بتوانند چه از لحاظ فنی و چه از حیث تعرفه جانشین ایستگاههای بی سیم واسطه که فعلاً مورد استفاده میباشد قرار گیرند .

ترتیب اجرای مقررات این ماده متفقاً از طرف ادارات مربوطه دولتین تعیین خواهد گردید .

ماده٦ ـ نسبت باین موافقت نامه مراسمی که طبق قوانین اساسی هریك از طرفین متعاهدین مقرراست بعمل خواهدآمد وانجام مراسم مزبور بوسیله یادداشت بطرف دیگر اشعار خواهد گردید .

موافقت نامه مزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

بنابراین نمایندگان مختار طرفین این موافقت‌نامه را امضاء نمودند .

در طهران در دو نسخه بفرانسه نگاشته شد ١٤ مارس ۱۹۳۷

عهدنامه تجارت ودریانوردی بین دولت شاهنشاهي ایران و دولت جمهوری ترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف .

و

حضرت رئیس جمهوری ترکیه از طرف دیگر .

نظر باینکه مایل هستند روابط تجارتی بین تر کیه وایران را تقویت نموده وتوسعه دهندتصمیم بعقد عهدنامه تجارتی ودریانوردی نموده واختیار داران خودرا دراین باب بقرار ذیل تعیین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه و آقای صادق وثیقی کفیل اداره کل تجارت .

وحضرت رئیس جمهوری تر کیه .

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق . نماینده در مجلس کبیر تر کیه‌و نماینده سابق دائم در جامعه ملل وجناب آقای کمال کپرولو وزیرمختار .

نمایندگان مختـار مزبور بعدازمبادله اختیار نامه‌های خود که‌در کمال‌صحت واعتبار بود درمقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده۱ ـ از محصولات طبیعی یاصنعتی تولید شده در خاك یکی از طرفین متعاهدین که بخاك طرف متعاهد دیگر وارد میشود حقوق و کونفیسیان وعوارض وعوارض فوق العـاده ویامالیات های گمر کی از هرقبیل جز یابیش از آنچه کـه از محصولات متشابه دولت کاملة الوداد اخذ میشود و یا خواهد شد دریافت نخواهد گردید .

اصل معامله دولت کاملة الوداد نسبت بحقوق صادراتی و مالیات های دیگر راجع بمحصولات طبیعی یا صنعتی نیز که از خاك یکی از طرفین متعاهدین بخاك طرف متعاهد دیگر صادر میشود شامل خواهد گردید .

مسلم است که معامله دولت‌کاملة الوداد در مورد اجرای مقررات گمر کی ومعامله گمر کی وترتیب امتحان وتجزیه مال‌التجاره‌های وارده وشرایطتأدیه‌حقوق

وعوارض گمرکی نیز معمول میگردد .

ماده۲ ـ معامله مذکور در ماده اول این عهدنامه شامل موارد ذیل نخواهد گردید :

۱ ـ مساعدت هائی که‌ازطرف یکی ازطرفین‌متعاهدین در معاملات‌سرحدی با کشورهای همجوار بعمل میآید ویاممکن است بعداً معمول گردد .

۲ ـ مساعدتهای مخصوص ناشیه ازیك اتحاد گمرکی .

۳ ـ مزایا ومساعدت های مخصوصی که درمورد معاملات گمرکی‌بین ترکیه وکشور هائی که از امپراطوری عثمانی در۱۹۲۳ مجزی شده‌اند فعلا معمول است یا درآتیه معمول خواهد شد .

ماده۳ ـ محصولات طبیعی ویاصنعتی یکی از طرفین متعاهدین که‌بخاك طرف‌متعاهددیگر وارد میشود درآنجا ازحیث عوارض‌داخلی‌ازهرقبیل که باشد از معامله‌ئ که نسبت بهمان محصولات دولت کاملةالوداد میشود بهرمند خواهند شد .

ماده۴ ـ هریك از طرفین متعاهدین میتواند برای تعیین کشور مبدء کالای وارده ارائه تصدیق نامه مبدأ را مشعر برآن که آن کالا ها محصولات طبیعی یا صنعتی کشور مزبور هستند ویا در نتیجه تغییر شکلی که در آنجا پیدا کرده اند مثل کالای آن کشور باید محسوب شوند مطالبه نماید کلمه «تغییرشکل» مندرجه در فقره‌اول این ماده‌عبارت ازاین است که لااقل پنجاه‌درصد بقیمت‌اصلی کالائیکه مبدأ آن خارجی‌است درنتیجه‌عملیاتی که بعداز ورودبخاك یکی‌ازطرفین‌متعاهدین درآنصورت‌میگیرد افزوده شده‌باشد .

تصدیق نامه‌های مبدأ درترکیه ازطرف اطاق‌تجارت وصنایع ویا هر مؤسسه دیگری که ازطرف دولت ترکیه تعیین شود ودر ایران از طرف دفاتر گمرکی ویا

مؤسسه دیگریکه از طرف دولت ایران تعیین شود صادر خواهد گردید مرسولات نامبرده در ذیل بشرطیکـه مطابق نظامات داخلی هریك ازطرفین متعاهدین جنبهٔ تجارتی نداشته‌باشد ازتصدیقنامهٔ مبدأ معاف خواهند بود .

١ ـ مرسولاتیکه قیمت آنها ازپنجاه لیره‌ترك یاپـانصد ریال‌تجاوز نکنند .

٢ ـ بسته های پستی .

٣ ـ مرسولاتی که ازراه هوائی ارسال شده وازه کیلو تجاوز نکنند .

ماده ٥ ـ طرفین متعاهدین‌متقبل میشوند که‌متقابلا‌در حدود قوانین‌و نظامات خود معامله دولت کاملة‌الوداد را ازحیث ترانزیت اشخاص ولوازم مسافرت و کالاها وهرقبیل اشیاء همچنین کلیه وسائط نقلیه بیکدیگر اعطاء نمایند .

ماده ٦ ـ کشتیها وجهازات دارای بیرق یکی ازطرفین متعاهدین که‌خالی یا بابار داخل آبها وبنادر طرف متعاهد دیگر شده ویا ازبنادر مزبور خارج میشوند‌از هر کجا که حرکت‌کرده باشند ومقصد آنها هرجا باشد از هرلحاظ از معامله دولت کاملة‌الوداد در آنجا بهره‌مند خواهندشد .

ماده ٧ ـ این عهدنامه تصویب شده‌وتصویب آن‌بوسیله یادداشت‌بطرف‌متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید .

عهدنامه مزبور پانزده روز بعداز تسلیم آخرین یادداشت بموقع‌اجرا گذارده شده ومدت یکسال دارای اعتبار خواهد بود .

بعداز انقضای مدت مزبور تاوقتیکه یکی ازطرفین متعاهدین‌آنرا فسخ‌نکند در اعتبار خود باقی خواهد ماند وبفسخ مزبور فقط سه ماه بعد از تاریخ اشعار آن ترتیب اثر داده می‌شود مبادله اسناد تصویب هرچه‌زودتر درآنکارا بعمل‌خواهدآمد

بنا براین نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضاء نمودند .

دردو نسخه درطهران درتاریخ ١٤ مارس ١٩٣٧ نگاشته شد .

پروتکل

طرفین متعاهدین موافقت دارند که بعداً نقاط سرحدی مناسبی رابرای عبور اشخاص و کالاها تعیین نموده و در آنجا ادارات گمرکی دارای اختیارات و وظائف لازم دائر سازند.

این پروتکل جزءلا یتجزای عهدنامهٔ تجارت و دریانوردی که بتاریخ امروز امضاءشده میباشد و توأماً باعهدنامه مزبور بموقع اجرا گذارده خواهدشد. طهران ۱۴ مارس ۱۹۳۷

***

قرارداد هواپیمائي بین دولت شاهنشاهي ایران ودولت جمهوری ترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

و

حضرت رئیس جمهور ترکیه ازطرف دیگر

کـه هردو مـایل هستند شرایط هوا نوردی بین دو کشور را تحت نظـم درآورند تصمیم بعقد قراردادی نموده وبرای این منظور نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل معین نمودند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه

حضرت رئیس جمهور ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق. نماینده در مجلس کبیر ترکیه ونماینده سابق دائم ترکیه درجامعه ملل وجناب آقای کمال کپرولو وزیر مختار

نمایندگان مختار مزبور پس از مبادله اختیار نامه های خود کـه دارای

صحت واعتبار بود در مقررات ذیل موافقت کردند :

ماده۱ ـ این قرارداد منحصراً نسبت بطیارات کشوری متعلق بادارات دولتی طرفین متعاهدین یا بمؤسسات دولتی که بوسیله دولتین متعاهدیـن ایجاد شده و مأمور تأمین سرویس هواپیمائی بین دو کشور میباشند اجراء میشود .

ماده۲ ـ اگر بهره برداری خط هوائی که در ماده (۱۷) این قرارداد پیش‌بینی شده است بوسیله یك شرکت ملی بعمل آید باید بین دولتین متعاهدیـن موضوع مورد موافقت خاصی قرار گیرد .

ماده۳ ـ هر یك ازطرفین متعاهدین بشرط معامله متقابله کامل متعهدمیشوند که در حال صلح به هواپیماهای طرف دیگر که در ماده اول معین شده است آزادی عبور بی‌ضرر از فـراز خاك خود و تا نقاطیکه مطابق ماده (۱۷) معین خواهد شد بدهد مشروط براینکه مقررات مندرجه در این قرارداد رعایت شده باشد .

ماده۴ ـ منظور از هواپیما در اصطلاح این قرارداد دستگاههای دارای آلت محرکه است که برای هوانوردی بکار میرود .

ماده۵ ـ هر یك ازطرفین متعاهدین نقاطیرا که‌بین آن نقاط ازفرازسرحدات میتوان عبور نمود معین میکنند .

عبور از سرحد بر طبق مقررات قرارداد تأمین حدود امضاء شده بین دولتین صورت خواهد گرفت . هواپیما ها در پرواز از فراز خاك یکی از طرفین باید خط سیر هوائی راکه‌آن دولت مقرر نموده است پیروی نمایند . هر گاه هواپیما بواسطه فرس ماژور ـ مه غلیظ ـ رعد و برق ـ طوفان برفی ـ کار نکردن موتور از خط سیر خود منحرف شود با هواپیما و خلبانها طبق مقررات قانونی معموله در آن کشور رفتار خواهد شد .

ماده۶ ـ طرفین متعاهدین قسمتهای‌خاك خود را که پرواز ازفرازآنهاممنوع است بیکدیگر اطلاع خواهند داد .

ماده۷ ـ هر یك از طرفین متعاهدین این حق را برای‌خود محفوظ میدارند که در موارد استثنائی پرواز هواپیماها را از فراز خاك ملی خود محدود کرده یا آنرا کلاً یا بعضاً قدغن نماید وباین تصمیم خود ترتیب اثر فوری بدهند .

ماده۸ ـ هر هواپیمائی که بواسطه کیفیات خارج از اراده خلبان که بمنزله فرس‌ماژور تلقی میشود مثل مه غلیظ ـ رعد و برق ـ طوفان برفی ـ کار نکردن موتور ـ داخل فضای منطقه ممنوعه یکی از طرفین متعاهدین شده باشد باید فوراً نشانهٔ خطر راکه مطابق مقررات هواپیمائی آن کشور معین شده است بدهد وبدون تأخیر در نزدیك‌ترین فرودگاه خارج از منطقه ممنوعه فرود آید .

خلبان موظف است مطابق مندرجات مقرره در فقره ۲ ماده ۱۸ رفتار کند در این موارد با هواپیما و خلبانهایش طبق مقررات قانونی همان کشور رفتار خواهد شد .

ماده۹ ـ هواپیماهای هر یك از طرفین متعاهدین ـ عملجات ـ مسافرین ـ ومحمولات‌آنها در خاك طرف دیگر تابع الزامات ناشیه ازمقررات جاریه‌در کشور مزبور خواهند بود و مخصوصاً تابع نظاماتی که بطور کلی برای هواپیمائی مقرر است و مقررات مربوطه با اجازه نامه ها و بعلاوه مقررات مربوط بگمرك و سایر عوارض و ممنوعیت‌های صادراتی و وارداتی ونقل و انتقال اشخاص و کالا و مقررات مربوطهٔ بنظم و امنیت عمومی وهمچنین‌مقررات صحی ومقررات مربوطه‌بگذرنامه آن دولت میباشد .

همچنین هواپیماهای مزبور تابع سایر الزامات ناشیه از قوانین عمومی آن دولت نیز خواهند بود .

ماده ۱۰ ـ سوختی که درهواپیما های یکی ازطرفین متعاهدین هنگام ورود بخاك طرف دیگر موجود است از حقوق گمرکی وعوارض معاف خواهد بود بدون اینکه بتوان هیچ مقداری از آنرا بدون تأدیه حقوق گمرکی از هواپیما خارج کرد بهمچنین اسبابهای یدکی متعلق بهواپیماهای مزبور ازپرداخت رسوم گمرکی معاف خواهند بود .

ماده ۱۱ ـ هر هواپیمائی که از سرحد طرف متعاهد دیگر عبور میکند مجبور است در فرودگاه گمرکی آن دولت که بر طبق ماده ۱۷ معین خواهد شد فرود آید .

ماده ۱۲ ـ هواپیما های یکی از طرفین متعاهدین هنگام پروازازفراز خاك طرف دیگر میبایستی یك دفتر هواپیما جواز رانندگی که مأمورین مربوطه دولتی که هواپیمای مزبور تابعیت آنرا دارد و همچنین اسناد ثبت لازمه راهمراه داشته باشند .

هواپیما های مزبور باید علائم مشخصه واضحی داشته باشند که بتوان درحال پرواز هویت آنهارا تشخیص داد .

ماده ۱۳ ـ اشخاصی که عملجات هواپیما را تشکیل میدهند باحفظ مقررات فقره ۲ ماده ۲۰ این قرار داد بایستی تابعیت یکی از طرفین متعاهدین را داشته و اوراق لازمه برای پرواز راکه درکشورمتبوع طیاره لازم است دارا باشند .

طرفین متعاهدین اوراقی راکه درخاك هریك ازآنها برای هوانوردی ضرورت دارد بیکدیگر ابلاغ خواهند کرد .

اشخاصی که عملجات هواپیما را تشکیل میدهند باید بعلاوه دارای اوراقی باشند که مثبت ملیت وهویت آنها بوده باشد . وهمچنین درصورت لزوم گذرنامه‌نیز داشته باشند .

مسافرین هواپیما بایستی دارای کلیه اسناد هویت و گذرنامه که بموجب قوانین و نظامات جاریه مورد لزوم است باشند .

ماده ۱۴ ـ هواپیماهائی که از یك کشور به کشور دیگر اشخاص یا کالا حمل میکنند باید دارای اسناد ذیل باشند :

۱ ـ فهرست اسامی مسافرین .

۲ ـ صورت اموال (بارنامه) کالا و ارزاقی که هواپیما حامل است و همچنین اظهارنامه های تفصیلی فرستندگان اجناس . تمام این محمولات تابع مقررات جاریه خواهند بود .

طرفین متعاهدین آذوقهٔ را که هنگام مسافرت محتاج الیه عملجات هواپیمائی است از حقوق گمرکی معاف خواهند کرد . بشرط اینکه درموقع فرود هواپیما در فرودگاه گمرکی معاینه و بازرسی گمرکی لازمه درباره آنها بعمل بیاید .

ماده ۱۵ ـ مصادر صلاحیت‌دار طرفین متعاهدین در موقع عزیمت و فرود هواپیما حق‌خواهد داشت که هرطیاره را بازرسی کرده‌واسنادی را که باید آن‌طیاره داشته باشد معاینه نمایند .

ماده ۱٦ ـ حمل مرسولات پستی مستقیماً بین ادارات پست طرفین‌متعاهدین بوسیله مقاوله نامه های مخصوصی صورت خواهد گرفت .

ماده ۱۷ ـ فرودگاههای گمرکی ـ فرودگاههای بین راه ـ فرودگاه های انتهای خط ـ خط‌السیرها ونقاط ارتباطی‌باموافقت بین دوائر صالحه طرفین متعاهدین منتهی تاسه ماه پس از اجرای این قرارداد تعیین خواهد شد .

بعلاوه دو اداره صالحه طرفین میتوانند هر وقت مورد پیدا کنند فرودگاه های گمرکی و فرودگاههای بین راه و فرودگاههای انتهای خط و خط سیر ها

و نقاط ارتباطی نامبرده را با توافق نظر یکدیگر تغییر دهند .

هر وقت که امکان استفاده از هریك ازاین فرود گاهها ولو موقتاً تحدید گردد باید بلافاصله بطرف متعاهد دیگر اطلاع داده شود .

ماده ۱۸ ـ فرود هر هواپیمای یکی از طرفین متعاهدین در خاك طرف دیگر خارج از فرود گاههائی که با موافقت نامبرده در مادهٔ ۱۷ معین خواهد شد ممنوع است .

هنگام فروداجباری درخارج ازاین فرودگاهها خلبان بایدبلافاصله نزدیکترین مأمورین محالی را مطلع نموده وتا حضورمأمورین نامبرده بمسئولیت خود ازعزیمت عملجات و مسافرین طیاره و برداشتن محمولات آن ممانعت نماید .

هواپیما های دولتین هنگام فرود اجباری یا اختیاری بهمان مساعدتهائی که دربارهٔ هواپیما های ملی بعمل میآید ذیحق خواهند بود .

ماده ۱۹ ـ طیارات هر یك از طرفین متعاهدین مطابق نظامات جاریه میتوانند از سرویس های فرود گاه هائی که در آنجا مجاز بفرود آمدن هستند استفاده نمایند .

رسوم احتمالی (رسوم فرود آمدن و توقف و غیره) و آنچه که مربوط بحسن جریان سرویس هوائی است لدی‌الاقتضاء باموافقت مشترك ادارات ذیعلاقه دو کشور تنظیم خواهد شد .

ماده ۲۰ ـ پروانه رانندگی و تصدیق و اجازه‌نامه که به هواپیما و عملجاتش برای پرواز از فرازخاك یکی از طرفین متعاهدین داده میشود درخاك طرف متعاهد دیگر اعتبار همان اوراقی را خواهد داشت که در آن کشور برای این مقصود داده میشود .

هر یك از طرفین حق دارد برای عبور و مرور در حدود و فراز خاك خود تصدیق صلاحیت و جواز هائی را که جهت یکی از اتباع خود از طرف دولت دیگر اعطاء شده باشد معتبر نشناسند .

ماده ۲۱ ـ هر گونه باراندازی و پرتاب محمولات در عرض راه ممنوعست .

ماده ۲۲ ـ استعمال دستگاههای مخابراتی بی سیم در هواپیما بر فراز خاك هریك از طرفین متعاهدین تابع مقرراتی است که از طرف مصادر صلاحیت‌دار آن دولت برای این منظور وضع شده باشد بعلاوه دستگاههای مزبور فقط بوسیله عملجات طیارهٔ که دارای پروانه مخصوص دولت متبوعه خود باشند ممکن است استعمال شود .

ماده ۲۳ ـ حمل اسلحه و مهمات جنگی و گاز خفه کننده و مواد محترقه و کبوتر های نامه‌بر برای هواپیما و عملجات آنها و مسافرین آن ممنوع است .

حمل دستگاههای عکاسی و سینماتوگرافی درحدود خاك طرف متعاهد دیگر که هواپیمادارای ملیت آن‌نمیباشند جز برطبق نظاماتیکه ممکن‌است دراین موضوع درآن کشور مجری باشد صورت نخواهد گرفت .

ماده ۲۴ ـ طرفین متعاهدین قوانین و نظامات مربوطه بهوانوردی در خاك خودشانرا بیکدیگر اطلاع خواهند داد .

ماده ۲۵ ـ طرفین متعاهدین درآخرهرماه فهرست های ثبت دردفتروخارج کردن از دفتر که درماه قبل در خط سیر منظوره دراین قرارداد صورت گرفته است با یکدیگر مبادله خواهند کرد .

ماده ۲۶ ـ هریك‌ازطرفین‌متعاهدین میتوانند حق‌حمل تجاری اشخاص و کالا را بین دو نقطه خاك خود برای هواپیمای ملی خود محفوظ دارد .

ماده ۳۷ ـ این قرارداد بتصویب رسیده وتصویب آن بوسیله یادداشت بطرف متعاهد دیگر اعلام خواهد شد. وپانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده خواهد شد و مدت پنج سال اعتبار خواهد داشت.

پس ازانقضای مدت نامبرده تاوقتی که قراردادبوسیله یکی ازطرفین متعاهدین فسخ نشده است باعتبار خود باقی خواهد ماند. بفسخ مزبور سه ماه پس از تاریخ اعلام آن بطرف متعاهد دیگر ترتیب اثر داده خواهد شد.

اسناد تصویب هرچه زودتر درآنکارا مبادله خواهد شد.

نظر بمراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین این قرارداد را امضاء نموده‌اند.

در طهران در دو نسخه بفرانسه نگاشته شد. مورخه بیستم آوریل ۱۹۳۷

موافقت‌نامه مربوط به تسهیل و ازدیاد ترانزیت و حمل و نقل کالا و مسافر از طریق طهران ـ تبریز ـ طرابوزان و یا بالعکس

دولت شاهنشاهی ایران از یك طرف

و

دولت جمهوری ترکیه از طرف دیگر

نظر باینکه هردومایل هستند موجبات تسهیل وازدیاد ترانزیت وحمل ونقل کالا ومسافر را ازطریق طهران ـ تبریز ـ طرابوزان و بالعکس فراهم نمایند تصمیم به عقد موافقت‌نامه گرفته و برای این مقصود نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل معین نمودند.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه

از طرف دولت جمهوری ترکیه

جناب آقای جمال حسنو تارای وزیر سابق . نماینده درمجلس کبیر ترکیه و نماینده دائمی سابق در جامعه ملل و جناب آقای کمال کپرلو وزیر مختار

نمایندگان مختار نامبرده پس از مبادله اختیارنامه های خود که واجد شرایط صحت و اعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل کردند :

ماده۱ ـ دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه متعهد میشوند که هریك در خاك خود راهی را که ازطهران به تبریز و طرابوزان میرود ساخته و تعمیر کرده ونگاهداری کنند بطوریکه وسائل نقلیه بتوانند منظماً وبا کمال سهولت در آن راه رفت و آمد نمایند .

ماده۲ ـ هریك از طرفین متعاهدین در خاك خود حمل و نقل منظم مسافر و کالا را درراه تبریز ـ طرابوزان ولدی‌الاقتضاء درراه تبریز ـ طهران بوسیله سرویس مناسبی که دارای عده کافی وسایط نقلیه موتوری وواجد شرایط لازمه جهة حوائج حمل و نقل باشد تأمین خواهد نمود .

ماده۳ ـ سرویسهائی که ازطرف دولتین‌متعاهدین عهده‌دارتأمین حمل ونقل منظم مسافر و کالا در راه مزبور در ماده ۲ خواهند شد با موافقت نظر یکدیگر در کلیه مسائل مربوطه بحسن جریان حمل ونقل و مخصوصاً در مسائل مربوطه بساعات حرکت و ارتباط و تردد و عبور از سرحد و همچنین امکان ادامه سیر وسائل نقلیه آنها در داخل خاك طرف دیگر در راه پیش بینی شده در مـاده اول تبادل نظر خواهند نمود .

ماده۴ ـ برای تسهیل و ازدیاد حمل ونقل کالا ومسافردرراه مذکور در ماده اول هریك‌ازطرفین‌متعاهدین تعهدمیکنند که‌بنسبت ازدیادحمل ونقل‌دراینراه درخاك

خود ودر نقاط مناسب راه مزبور موجبات برقراری میهمانخانه‌و گاراژ و کارخانجات تعمیر را تأمین نمایند .

ماده ۵ ـ طرفین متعاهدین تعهد می کنند که تا حد امکان خواه بوسیله الغاء یا تقلیل پاره حقوق خواه بوسیله هر اقدام مناسب دیگری مخارج مربوط به حمل و نقل مسافر و کالا را که در راه منظور دراین موافقت‌نامه صورت می‌گیرد تقلیل دهند .

ماده ۶ ـ برات تسهیل حمل‌ونقل درراه طهران ـ طرابوزان طرفین متعاهدین جهت ساده کردن مراسم و ترتیبات اداری و مخصوصاً مراسم مربوطه به معاینه گمرکی وبازرسی گذرنامه که درمورد حمل ونقل مسافر و کالا بعمل‌میآیداقدامات لازمه خواهند نمود .

ماده ۷ ـ دولتین با موافقت نظر یکدیگر و منتهی در ظرف چهار ماه پس‌از تاریخ امضاء این موافقت‌نامه برنامه برای انجام سریع مسائل مذکور در مواد ۱ و۲ و ۴و۶ تنظیم خواهند نمود دولتین در مدت‌های معینه در برنامه مزبور تصمیمات متخذه را بموقع اجرا خواهند گذارد .

ماده ۸ ـ این موافقت نامه بر حسب مقررات قانون اساسی هر یك از طرفین متعاهدین بتصویب خواهد رسید و انجام مراسم آن بوسیله یاد داشت بطرف دیگر ابلاغ خواهد گردید .

موافقت نامه از تاریخ تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده خواهد شد و تا زمانیکه بوسیله یکی از طرفین متعاهدین فسخ نشده به اعتبار خود باقی خواهد ماند .

فسخ مزبور قبل از اول ژانویه ۱۹۴۱ صورت نخواهد گرفت و یك سال پس از ابلاغ بطرف دیگر ترتیب اثر بآن داده خواهد شد معهذا چنانچه از ابتدای

سال دوم اجرای برنامه نامبرده در ماده ٧ این موافقت نامه مقدار کالائـی که از دفتر مشترك گمرکی مقرره در قرارداد چهاردهم مارس ١٩٣٧ عبور می کندسالیانه به ٦٠٠٠ تن در حد اقل بالغ نگردد هر یك از طرفـین متعاهدین در هر موقع میتوانند با اخطار قبلی ششماهه خود را ازتعهدات والزامات‌ناشیه ازاین‌موافقت‌نامه بری دارند .

اسناد مثبته انجام مراسم‌مقرره درقانون اساسی هر یك از دولتین‌هرچه‌زودتر درآنکارا مبادله خواهد شد .

نظر بمراتب مسطور نمایندگان‌مختارطرفین موافقت‌نامه‌حاضررا امضاءنمودند در طهران بدونسخه بزبان فرانسه نگاشته شد ـ بیستم آوریل ١٩٣٧

قرارداد دام پزشکی بین‌ایران وترکیه

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

و

حضرت رئیس جمهوری ترکیه ازطرف دیگر

نظر باینکه مایلند تجارت اغنام و احشام و محصول حیوانی را بین ایـران و ترکیه تسهیل نموده و بوسیله همکاری متقابل خساراتی را کـه از امراض مسریه حیوانی بدو کشور متوجـه میشود مرتفع ساخته و متقابلاً هر یك در خاك‌خود تدابیر لازمه را برای مبارزه بر علیه امراض مسریـه حیوانی و برای ایجاد نظارت دام پزشکی راجع بحیوانات اهلی و محصول خام حیوانیکه از یك کشور بکشور دیگر واردمیگردد اتخاذنمایندتصمیم بانعقاد قرارداد دام‌پزشکی‌بقصد تنظیم‌تجارت اغنام واحشام وطیور و محصول حیوانی خام وغذائی و تعیین یکمنطقه دام‌پزشکی نموده واختیارداران خود را بقرار ذیل معین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عنایت‌الله سمیعی وزیر امور خارجه وجناب آقای مصطفی بیات رئیس اداره کل فلاحت .

حضرت رئیس جمهوری ترکیه .

جناب آقای جمال حسنوتارای وزیر سابق . نماینده در مجلس کبیر ترکیه و نماینده سابق دائم درجامعه ملل و جناب آقای کمال کپرولو وزیرمختار .

نمایندگان مختار مزبور بعداز مبادله اختیارنامه‌های خود که در کمال‌صحت واعتبار بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند .

تجارت حیوانات ومحصول حیوانی

ماده۱ ـ ورود حیوانات (دارای یك سم ونشخوار کننده خوك‌وطیور)ومواد ومحصول خام وغذائی‌حیوانی واشیائیکه ممکن‌است‌وسیله انتقال برای انتشارامراض حیوانی گردد ازخاك یکی از طرفین متعاهدین بخاك طرف متعاهد دیگر محدود بنقاط عبوو سرحدی نامبرده ذیل و تابع بازرسی دام پزشکی از طرف دولتی است که واردات درخاك‌آن صورت میگیرد .

از طرف ایران : بازرکان

از طرف ترکیه : گرجی بلاغ

در صورت لزوم ممکن است در نقاط عبور سرحدی تغییراتی داده شده و یابا موافقت طرفین‌بعده‌آنها افزوده‌شود طرفین‌متعاهدین‌پستهای قرنطینه‌درمدت‌منتهی یکسال خواهند ساخت .

ماده۲ ـ نسبت بحیواناتی که برای‌صادرات بوده و ممکن است برحسب‌جنس خود امراض نامبرده ذیل را بگیرند .

طاعون گاوی و تب برفکی و آبله گوسفند در تصدیقنامه بهداشت باید تصدیق گردد که حیوانات سالم بوده و نه در محل اصلی و نه در یك شعاع بیست کیلومتر دورا دور آن (این شعاع چهل کیلومتر برای طاعون گاوی و تب برفکی میباشد) امراض فوق‌الذکر اقلاً از شصت روز باینطرف بروز نکرده است.

نسبت بامراض مسریه وعفونی دیگر مطابق نظامات بهداشتی طرفین متعاهدین معمول خواهد گردید.

چنانچه حیوانی در دهکدهٔ مبتلا بجرب شده باشد در مدت شیوع مرض در آن دهکده برای همجنس حیوان مبتلا بجرب نباید تصدیق نامه بهداشت صادر گردد.

ماده ۳ ـ بحیوانات همچنین بمحصول خام و غذائی حیوانی که برای وارد کردن بخاك یکی از طرفین متعاهدین اختصاص دارد باید علامتی زده شده و دارای تصدیق نامه بهداشتی باشند که از طرف دامپزشك دولتی و یا دام پزشکی که از طرف دولت مجاز در این امر است صادر شده باشد تصدیقنامهٔ مبدأ که از طرف مقامات مربوطه داده میشود مبنای تصدیق نامه بهداشت نامبرده فوق خواهد بود.

ماده ۴ ـ تصدیق نامه بهداشت حیوانات باید مطابق نمونه ضمیمه نمره ۱ تنظیم گردد.

هر گاه موقع عبور از سرحد عده حیوانات یا عده که در تصدیق نامه بهداشت درج شده وفق ندهد دام پزشك پست سرحدی کشور وارد کننده حق خواهد داشت عبور حیوانات مزبوره را تا وقتیکه رسماً از طرف دام پزشك کشور صادر کننده تصدیق شود که نقصان مربوطه بمرض مسری یا عفونی نیست قدغن نماید.

ماده ۵ ـ راجع به اسب تصدیق نامه بهداشت دام پزشکی مزبور باید برای هر سر علیحده صادر شود.

تصدیق نامه‌های مربوطه بجنس گاو و شتر و گاومیش و گاو کوهان‌دارو گوسفند و بز و خوك و طیور ممکن‌است جمعی‌بوده و برای هر جنس یك‌تصدیقنامه صادر شود تصدیق نـامه بهداشت باید از طرف دام پزشك دولتی در عرض پانزده روز قبل از ورود حیوانات بسرحد ویزا شود حیواناتی کـه صاحب آنهـا این مراسم را رعایت ننماید تابع قرنطینه خواهند شد .

ماده۶ ـ بازرسی حیوانات از طرف دام پزشك کشور صادر کننده در خـاك آن با حضور دام پزشك دولت وارد کننده صورت گرفته و فقط درصورتی از حمل آنها خودداری میشود که تشخیص و یا ظن از وجود امراض مسریه‌ویاعفونی‌حاصل شود گله‌هائی که میان آنها امراض مسریه و عفونی بروز میکند برطبق مقررات ماده ۲ مجاز بعبور از سرحد نخواهد شد .

راجع بحیواناتی که مشکوك بداشتن یك مرض عفونی یا مسری هستندگله درخاك کشور صادرکننده بقرنطینه گذارده شده و نسبت بآن نظامـات پلیس صحی آن کشور مجری خواهد گردید .

ماده۷ ـ در مورد کلیه جنس‌هـای گاو که وارد گردیده و اختصاص برای تخم‌گیری دارند تصدیق نامه بهداشت دام پزشکی صادر میگردد مشعر بـر اینکه جنسهای مزبوره منتهی از شش ماه باین طرف از حیث عمل مورد معاینه واقع‌شده و متعلق به آغل‌هائی هستندکه آلوده بمرض سل نبوده‌اند .

ماده۸ ـ امتحان حیوانات سم‌دار برای مرض مشمشه متضمن مراتب ذیل میباشد :

دام‌پزشکهای دولتین بعد از امتحان طبی بین دو پرده‌پلك‌بوسیله‌تزریق‌مالئین اسبها و قاطرها را مورد معاینه قرار داده و حیواناتی که نتیجه امتحان درآنهامثبت

است برای واردات قبول نخواهند شد.

راجع بمرض دورین بموجب تصدیق‌نامه بهداشت باید تصدیق شود که در موقع صادرات حیوانات دارای یك سم سالم بوده نه در محل اصلی و نه دریك شعاع بیست کیلومتر دورا دور اثری از مرض مزبور اقلا از چهل روز باینطرف مشاهده نشده است.

ماده۹ ــ حمل‌محصول خام‌حیوانی فقط بوسیله پست‌های قرنطینه‌دامپزشکی که معین شده بشرط ارائه تصدیقنامه بهداشت از طرف صاحب محصول مزبور مطابق نمونه نمره ۲ که ضمیمه این قرارداد است مجاز میباشد.

ماده ۱۰ ــ ادارات‌دامپزشکی‌طرفین متعاهدین‌موافقت‌دارندمتقابلاً یکدیگر را از کلیه گزارشات به جریان و توسعه امراض مسریه حیوانی در خاك هر یك از آنها مسبوق سازند همچنین ادارات مزبوره متقابلا تدابیری را که برای جلوگیری امراض نامبرده اتخاذ میکنند بیکدیگر اطلاع‌خواهند داد و برای این‌مقصودطرفین متعاهدین هر ماهه اطلاعات راجعه بجریان امراض حیوانی همچنین گذارش های سالیانه و اطلاعات دیگر راجع باوضاع بهداشت‌دامپزشکی طرفین متعاهدین رابین خود مبادله خواهند نمود.

راجع به طاعون گاوی ادارات‌مرکزی‌دامپزشکی دولتین بروز آنراتلگرافاً بیکدیگر اطلاع خواهند داد.

ابلاغیه‌های رسمی راجع به اطلاعات نامبرده بزبان کشور و به فرانسه تنظیم خواهد شد.

ماده ۱۱ ــ منطقهٔ هم‌جوار سرحد که در آنجا بازرسی بهداشت دامپزشکی مخصوصی بعمل میآید بعمق پانزده کیلومتر ازهر طرف خط سرحد خواهد بودهر- گاه در منطقه سرحدی امراض مسریه و عفونی میان حیوانات بروز نماید بازرسی

بهداشت دامپزشکی هریك ازطرفین متعاهدین بایدفوراً طرف دیگررابوسیلهٔمصادر امور سرحدی از این اتفاق مسبوق سازد .

راجع بــه طاعون گاوی مقامات مزبوره تلگرافاً یکدیگر را از بروز آن مستحضر خواهند ساخت .

ماده ۱۲ ــ طرفین متعاهدین متقبل‌میشوند که متقابلاًفهرست‌شهرهاوبلوکی را که در منطقه سرحدی نامبرده در ماده ۱۱ واقع هستند بیکدیگر ابلاغ نمایند

ماده ۱۳ ــ طرفین متعاهدین متقبل میشوند که متقابلا برای تسهیل حمل و ترانزیت حیوانات درخاك خود بیکدیگر کمك نمایند مقامات‌دامپزشکی که‌تصدیق نامه بهداشت صادر می کنند موظف هستند که نسبت بحیواناتی که بطور ترانزیت باید حمل شوند علائم مخصوصی بر طبق نمونه‌هائی که باید بین‌دومقام مربوطه‌مبادله گردد استعمال نمایند .

ماده ۱۴ ــ حمل حیوانات کــه از خاك یکی از طرفین متعاهدین صورت میگیرد تابع قوانین ونظامات ودستورهای طرف مزبور خواهد گردید .

ماده ۱۵ ــ درصورت اختلاف بین دامپزشك های منطقه سرحدی طرفین متعاهدین اختلاف ازطرف‌مدیرهای دامپزشکی ایالاتی که دامپزشك‌های‌مزبورتابع آنها میباشند تسویه خواهد گردید .

ماده ۱۶ ــ این قرارداد بتصویب رسیده و مـراتب بوسیله یادداشتی بطرف متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید قرارداد مزبور پانزده روز بعد از تسلیم‌آخرین یادداشت بموقع اجرا گذارده شده و برای مدت پنجسال معتبر خواهد بود .

بعد از انقضاءِ مــدت مزبور قرارداد تا وقتی که یکی از طرفین آن را فسخ نکرده است باعتبار خود باقی خواهد ماند و فسخ قرارداد فقط ششماه بعد از تاریخ

اعلام آن مؤثر واقع خواهد شد .

مبادله اسناد مصوبه در اسرع اوقات ممکنه در آنکارا بعمل خواهد آمد .

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نمودند .

در دو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد .

بیستم آوریل ۱۹۳۷

نمونهٔ نمره یك

تصدیقنامه بهداری دامپزشکي برای حیوانات

سال ماه روز

محل صدور تصدیقنامه

صادر کننده (نام ـ نام خانوادگی ـ نام مؤسسه)

آدرس صادر کننده

نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بز ـ اسب ـ الاغ ـ قاطر و غیره)

تعداد اغنام و احشام (بتمام حروف)

علائم

محل مبداء و منشاءِ حیوانات

نقطه عبور از سرحد .

محل و نقطه مقصد

اطلاعات متفرقه

امضاء کننده ذیل دام پزشك دولتی تصدیق مینماید :

اولاً ـ که حیوانات نامبرده در فوق سالم بوده و از محلی میایند که طاعون

گاوی و برفك و آبله گوسفند (Clavelée) لااقل در مدت شصت روز (دریك شعاع بیست کیلو متری برای آبله گوسفند و چهل کیلو متری برای طاعون گاوی و برفك) قبل از صدور حیوانات بروز نکرده و در محل مبداء و منشاء حیوانات هیچ نوع مرض دیگر مسری و عفونی قابل انتقال نسبت به نوع حیوانات مورد صدور وجود نداشته است .

ثانیاً ـ گاوهائیکه برای نتاج اختصاص داده شده است ازمحلهائی میایند که از مرض سل مصون بوده و بحیوانات نام برده لااقل شش ماه قبل سرم ضد سل تزریق شده است .

ثالثاً ـ که نژاد اسبها سالم و نه درمحل مبدأ و نه دریك شعاع بیست کیلومتری لااقل ازچهل روز قبل مرض دورین (Dourine) دیده نشده است .

نمونه نمره دو

تصدیقنامه بهداری دام پزشکي برای محصولات حیوانی

سال   ماه   روز

محل صدور تصدیقنامه

صادر کننده

نام (نام خانوادگی نام مؤسسه)

آدرس صادر کننده

نوع وقسم محصولات

قسم (مطابق تهیه)

باربندی

تعداد

وزن غیر خالص

علائم

محل مبدأ ومنشأ محصولات

محل ارسال محصولات

نقطه عبور ازسرحد

مقصد

اطلاعات متفرقه

امضاء کننده ذیل دام پزشك دولتی تصدیق مینماید که محصولات نامبرده فوق از منطقهٔ صادر شده است که در آنجا طاعون گاوی و برفك و سیاه زخم (شاربون) و آبله گوسفندی وامراض دیگر مسری وعفونی حیوانی از سه ماه قبل باین طرف بروز نکرده وباربندی برطبق مقتضیات صحی صورت گرفته است .

ده فقره قراردادها وعهدنامه‌ها وموافقت نامه‌های منعقده بین دولت‌شاهنشاهی ایران ودولت جمهوری ترکیه بشرح مندرجه دراین جزوه در جلسه پانزدهم خرداد ماه ۱۳۱٦ تصویب شده است .

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

تصویب موافقت نامه راجع باصلاح خط سرحدی بین ایران و ترکیه

مصوب ۲۰ خرداد ماه ۱۳۱٦

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی موافقت نامه راجع باصلاح خط سرحدی بین ایران وترکیه راکه در تاریخ ۵ خرداد ماه ۱۳۱٦ مطابق ۲٦مه ۱۹۳۷ بامضاء رسیده است تصویب مینماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده و متن موافقت نامه است در جلسه بیستم خرداد ماه یکهزار وسیصد وشانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای ملّی

مرتضی بیات ـ دکترطاهری

☆☆☆

موافقت نامه راجع باصلاح خط سرحدی بین ایران و ترکیه

نظر باینکه شرح خط سرحدی مقرره در موافقت نامه تعیین خط سرحدی ایران و ترکیه امضاء شده در ۲۳ ژانویه ۱۹۲۲ در طهران در ناحیه که نقاط الی وپاکی درآن واقع شده و درناحیه ماربیشو با نقشه که برای تعیین خط مذکور بکار رفته است مطابقت نداشت لذا برای تصحیح اشتباه حاصله نمایندگان مختار طرفین .

جناب آقای سمیعی وزیرامورخارجه ایران

جناب آقای انیس اکایکن سفیرکبیر ترکیه درطهران

که دارای اختیارنامه های صحیح دز این باب بودند درمراتب ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده ۱ ـ بند هشتم ماده یك موافقت نامه سرحدی مورخ ۲۳ ژانویه۱۹۳۲ که بشرح ذیل است :

« خط سرحدی از کتول داغ درارتفاع ۲۸٦۹ شروع شده وازخط رأس‌الجبال بطرف جنوب شرقی تا نقطهٔ که در کنار رودخانه برادوست در ۱٦۰۰ متری شرقی باجرگه واقع است ممتد شده ورأس‌الجبال راکه دنباله ارتفاع ۱۸۹۰ بطرف جنوب

میباشد درخاك ایران قرار میدهد (بنابر این خط سرحدی از دره عبور میکنند) و از آنجا بطرف جنوب شرقی رفته و از تپه علائم سرحدی ۱۴۸ و ۱۴۷ گذشته و بعد بطرف مشرق جنوب شرقی تا رودخانه اکمالوك واقعه در ۴۵۰ متری تپه منحرف گردیده و دره اکمالوك را تا ارتفاع واقعه در ۸۰۰ متری جنوب تپه ۲۳۰۰ متری بالا رفته و از آنجا خط رأس الجبال را تا تپه ۲۵۳۰ متری تعقیب مینماید و بعد خط سرحدی رأس‌الجبال را در امتداد جنوب غربی تا ۲۵۰۰ متر طی می کند تا نقطه واقعه در ۱۵۰۰ متری غربی الوزان و این نقطه درخاك ایران قرار میگیرد و ازآنجا خط رأس‌الجبال را در امتداد جنوب تا خم رأس‌الجبال مذکور که تقریباً ۲۵۰۰ متر ازآن فاصله دارد تعقیب نموده و بعد بطرف مشرق میپیچد و همواره رأس الجبال را متابعت نموده تا الا در داغ میرود و بعد خط سرحد از رأس الجبال به طرف جنوب شرقی میرود تا قله واقعه در ۲۴۰۰ متری شمال ملتقای نهر پاکی تا بردرش چای وازآنجا بطرف جنوب تا ملتقای مزبور پائین‌آمده و از تالوك بردرش چای تا ملتقای آن با نهری که از ۱۰۰۰ متری غربی قریه شین داغ جاری میشود سیر مینماید خط سرحدی تالوك آب مزبور را بطرف جنوب ۱۶۰۰متر سیر نموده و بعد برأس‌الجبال بالا میرود که بطرف جنوب شرقی تا قله غربی قره شین داغ ممتد میشود نقاط الی و پاکی درخاك ترکیه ومار بیشو درخاك ایران قرار میگیرد بقرار ذیل تغییر مییابد .

خط سرحدی از کتول داغ در ارتفاع ۲۸۶۹ شروع شده و از خط رأس الجبال بطرف جنوب شرقی تا نقطه که در کنار رودخانه برا دوست در ۱۶۰۰ متری شرقی با جرگه واقع است ممتد شده و رأس الجبال را که دنباله ارتفاع ۱۸۹۰ بطرف جنوب میباشد درخاك ایران‌قرارمیدهد (بنابراین خط سرحدی ازدره عبور

میکند) واز آنجا بطرف جنوب شرقی رفته و از تپه علائم سرحدی ١٤٨ و ١٤٧ گذشته و بعد بطرف مشرق جنوب شرقی تا رودخانه اکمالوك واقعه در ٤٥٠ متری تپه منحرف گردیده ودره اکمالوك را تا ارتفاع واقعه در ٨٠٠ متری جنوب تپه ٢٣٠٠ متری بالا رفته واز آنجا خط رأس الجبال را تا تپه ٢٥٣٠ متری طی مینماید وبعد خط سرحدی رأس الجبال را در امتداد جنوب غربی ٢٥٠٠ متری طی میکند تا نقطه واقعه در ١٥٠٠ متری غربی الوزان واین نقطه در خاك ایران قرار میگیرد واز آنجا خط رأس الجبال را در امتداد جنوب تا خم رأس الجبال مذکور که تقریباً ٢٥٠٠ متر از آن فاصله دارد تعقیب نموده وبعد بطرف مشرق میپیچدو همواره رأس الجبال را متابعت نموده تا الا در داغ میرود بعد خط سرحد از رأس الجبال بطرف جنوب شرقی تاقله تپه خوشاب بارتفاع ٢٨٠٠ متر که در آنجا علامت شماره ٤٧٦ نصب گردیده است سرازیر شده و از تپه خوشاب به خط مستقیم تا رودی که از پاکی میآید پائین آمده و در نقطه (ط) که روی نقشه ضمیمه که طرفین آنرا امضاء کرده اند تعیین گردیده وتقریباً در ٥٠٠ متری شمال غربی ماربیشو واقع است به رود مزبور اتصال پیدا میکند و از این نقطه خط سرحد تا لوك رود مزبور را تا ملتقای آن بارود بردرش چای تعقیب میکند بعد خط سرحدی تالوك بردرش چای تاملتقای آن بانهری که ازهزار متری غربی قره شین داغ جاری میشودسیر مینمایدخط سرحدی تالوك آب مزبوررابطرف جنوب در یك مسافت ١٦٠٠ متر سیر نموده وبعد برأس‌الجبال بالا میرود که‌بطرف جنوب شرقی تا قله غربی قره شین داغ ممتد میشود نقاط الی و پاکی درخاك ترکیه و قسمت نقطهٔ ماربیشو واقعه در مشرق رودی که از پاکی میآید درخاك ایران قرار میگیرد .

ماده ۳ ـ این موافقت نامه که جزو لایتجزای موافقت نامه راجع به تعیین خط سرحدی بین ایران و ترکیه که در طهران بتاریخ ۲۳ ژانویه ۱۹۳۲ امضاء شده است میباشد بتصویب رسیده و مبادله اسناد مصوبه آن دراسرع اوقات ممکنه در طهران بعمل خواهد آمد.

موافقت نامه مزبور فوراً بعد از مبادله اسناد تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

بناء علیهذا نمایندگان مختار مزبور این موافقت نامه را امضاء کردند.

در دو نسخه درطهران درماه آوریل ۱۹۳۷ نگاشته شد.

موافقت‌نامه راجع بخط‌سرحدی بین‌ایران وترکیه بشرح فوق درجلسه بیستم خردادماه ۱۳۱۶ تصویب شده‌است.

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ــ دکتر طاهری

فهرست

قسمت چهارم - کنتراتها

قسمت چهارم - کنتراتها

قسمت چهارم - کنتراتها

قسمت چهارم
کنتراتهای مستخدمین خارجی

قانون

اجازه استخدام آقای اتوموزر تبعهٔ آلمان برای مدیریت فنی چاپخانه مجلس

مصوب ۵ آذرماه ۱۳۱۵

ماده اول ـ کارپردازی مجلس شورای ملی مجاز است آقای اتوموزر تبعهٔ آلمان را از آغاز آبان ماه یکهزارو سیصدوپانزده بمدت سه سال شمسی برای مدیریت فنی چاپخانه مجلس استخدام نماید.

ماده دوم ـ حقوق سه ساله او مبلغ یکصدو شصت و دوهزار ریال خواهد بود که درآخر هرماه شمسی مبلغ چهارهزار وپانصد ریال (۴۵۰۰) ریال پرداخته شود.

ماده سوم ـ برای هزینه آمدن او بطهران سه هزار ریال وبرای باز گشتش چهارهزار ریال منظور خواهد شد.

ماده چهارم ـ آقای اتوموزر در هرسال یکماه مرخصی بااستفاده حقوق خواهد داشت.

ماده پنجم ـ کارپردازی مجلس مجاز است مطابق ماده دوم قانون کنترات

مستخدمین خارجی مصوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط را تعیین وقرارداد آقای اتوموزر را امضاء نماید.

این قانون که مشتمل بر پنج ماده‌است در جلسه پنجم آذرماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام هاری هاکلین مهندس راه آهن تبعه سوئد

مصوب ۲۰ شهریورماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ وزارت طرق مجاز است هاری هاکلین مهندس راه آهن تبعه سوئد را باشرایط ذیل استخدام نماید:

۱ ـ حقوق آقای هاکلین از قرار یکصدو پنجاه و سه‌لیره (۱۵۳) لیره در ماه نصف باسعار ونصف بریال پرداخته خواهد شد.

۲ ـ مدت استخدام مشارالیه دوسال است که از تاریخ ۲٤ مرداد ماه ۱۳۱٤ شروع میشود ودرصورت توافق طرفین برای یکسال دیگرقابل تمدید خواهد بود.

۳ ـ برای هریکسال خدمت یکماه مرخصی بااستفاده حقوق اعطاءخواهدشد ودر صورتیکه درهمان سال استفاده نشود در سالهای بعد جمعاً اعطاء میشود.

٤ ـ در موقع خاتمه خدمت یکصد و نوزده لیره (۱۱۹) لیره برای خرج معاودت از ایران بمشارالیه پرداخت خواهد شد.

۵ ـ وزارت مالیه مجاز است حقوق و خرج سفر معاودت هاری هاکلین را از محل عایدات قند وشکر وچای بپردازد.

۶ - سایر شرایط استخدام آقای هاری هاکلین برطبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین خواهد شد .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه بیستم شهریورماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام آلبرت کنیدت مهندس بندر تبعه دولت دانمارك

مصوب ۲۰ شهریورماه ۱۳۱٤

ماده واحده - وزارت طرق مجازاست آقای آلبرت کنیدت مهندس‌بندر تبعه دولت دانمارك را برای خدمت در تشکیلات و ساختمان بنادر با شرایط ذیل استخدام نماید :

۱ - حقوق آقای آلبرت کنیدت ازقرار ماهی یکصدوسی وشش لیره (۱۳۶) لیره درماه نصف باسعار ونصف بریال پرداخته خواهد شد .

۲ - مدت استخدام مشارالیه یکسال است که ازتاریخ ۲۶ اردیبهشت‌ماه ۳۱٤ شروع میشوددرصورت توافق‌طرفین برای مدت دوسال دیگرقابل تمدیدخواهدبود .

۳ - برای هریك سال خدمت یکماه مرخصی با استفاده حقوق اعطاء خواهد شد درصورتیکه درهمان سال استفاده نشودممکن است درسالهای بعد جمعاً اعطاء شود .

٤- بمهندسین مزبورمبلغ ۱۱۹لیره درموقع‌خاتمه خدمت برای خرج‌معاودت از ایران پرداخته خواهد شد .

۵ - وزارت مالیه مجازاست حقوق وخرج سفرمعاودت مهندس‌آلبرت کنیدت

را از محل عایدات حاصله ازعوارض بندری بپردازد .

۶ ـ سایر شرایط استخدام مهندس کنیدت بـر طبق **قانون ۲۳** عقرب ۱۳۰۱ تعیین خواهد شد .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه بیستم شهریورماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام براولوف بکزلیوس وژنس کریستا فواسکیو نیلسون

مصوب ۵ مهرماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ وزارت طرق مجازاست آقایان براولوف بکزلیوس تابع سوئد وژنس کریستا فواسکیو نیلسون تابع نروژ را باشرایط ذیل استخدام نماید :

۱ ـ مدت استخدام یك سال ودرصورت توافق نظر طرفین برای دوسال‌دیگر قابل تمدید خواهد بود .

۲ ـ حقوق هر یك ماهیانه شصت لیره کاغذ انگلیسی خواهد بود که نصف آن درهرماه بنرخ رسمی مبادلات روزموعد پرداخت بریال تسعیروتأدیه خواهدشد .

۳ ـ مهندسین مزبور برای یکسال خدمت حق استفاده از یك ماه مرخصی با حقوق خواهند داشت واین مدت بتناسب خدمت نیز قابل استفاده است وچنانچه در مدت خدمت مبتلابکسالت مزاجی بشوند که بیش ازپانزده روزبطول انجامد حقوق پانزده روز ازمدت کسالت به مشارالیهما پرداخته خواهد شد .

٤ـ در صورتیکه درانقضاء موعد استخدام‌بخواهند بکشورخود عودت‌نمایند مبلغ شصت لیره کاغذ انگلیسی مقطوعاً بهریك بابت خرج سفرمراجعت داده خواهد

شد ودرمواقعی که برای انجام مأموریت درداخله مسافرت نمایند حق دریافت‌روزی چهل ریال فوق‌العاده اعاشه خواهند داشت .

٥ ـ وزارت مالیه مجاز است حقوق و فوق‌العاده اعاشه و خرج سفر مهندسین فوق‌الذکر را از اعتبارات عوائد انحصار قندوشکر وچای بپردازد .

٦ ـ سایر شرایط استخدام برطبق قانون ۲۳عقرب ۱۳۰۱ تعیین خواهد شد .

این قانون که مشتمل بریك ماده‌است درجلسه پنجم مهرماه یکهزاروسیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام سه نفر استاد از اتباع دولت آلمان برای تدریس در دانشگاه طهران

مصوب ٦ آذر ماه ١٣١٤

ماده واحده ـ الف ـ وزارت معارف واوقاف مجازاست سه‌نفر آقایان هرمان کروسمان وهولداك وفردریك کوفتر تبعه دولت آلمان را برای تدریس دردانشگاه طهران ازتاریخ ورود بمرکز برای مدت سه سال استخدام نماید .

ب ـ حقوق سالیانه هریك ازاستادان مذکور به ترتیب ذیل میباشد :

حقوق سالیانه هریك از دو نفر آقایان استاد کروسمان و استاد هولداك مبلغ ٤٢٠٠٠ ریال بعلاوه ٣٣٦ پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه پرداخته میشود حقوق سالیانه آقای فردریك کوفترمبلغ ٤٢٠٠٠ ریال و سیصد پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که

باقساط ماهیانه پرداخته میشود .

ج ـ در موقع عزیمت بایران بهریك ازسه نفراستادان مذکور مبلغ شصت پهلوی طلا (یا معادل آن باسعار خارجه) و درانقضاء مدت قرارداد چنانچه کنترات استادان مذکورتجدید نگردد بهریك مبلغ شصت پهلوی طلا بعنوان مخارج معاودت پرداخته میشود .

د ـ هریك از آقایان استادان مذکور سالی یك ماه در موقع تعطیل تابستان حق مرخصی بااستفاده ازحقوق خواهندداشت لیکن ترتیب اعطاء آن باوزارت معارف بوده و میتوانند پس ازچند سال یکمرتبه از جمع مرخصی های قانونی خود فقط در موقع تعطیل تابستان استفاده نمایند .

ه ـ محل خدمت وساعات تدریس استادان مذکورازطرف وزارت معارف معین خواهد شد .

و ـ وزارت معارف و یا هر یك از استادان مذکور در آخر هر سال تحصیلی میتوانند با اخطارقبلی سه ماه کنترات را لغونماید ودرصورتیکه وزارت معارف این عمل را بنماید خرج معاودت مذکور در قسمت ج پرداخته میشود .

ز ـ چنانکه مطابق فقره (و) این لایحه یابنحوی ازانحاء بخدمت این استادان خاتمه داده شود وزارت معارف مجازاست که ازمحل اعتبارحقوق آنها معلمین ایرانی استخدام نماید .

ح ـ وزارت معارف مجازاست سایرشرایط استخدام استادان خارجی مذکوررا برطبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد مشارالیهم را امضاء و مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسهٔ ششم آذرماه یك هزاروسیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازهٔ استخدام دکتر ریمون فورن تبعهٔ دولت فرانسه برای مدت سه سال

مصوب ۶ آذر ماده ۱۳۱٤

ماده واحده ـ الفـ وزارت معارف واوقاف مجازاست آقای دکتر ریمون فورن تبعه دولت فرانسه استاد زمین شناسی و معدن شناسی را برای تدریس در دانشگاه طهران از تاریخ ورود بمرکز برای مدت سه سال استخدام نماید.

ب ـ حقوق سالیانه آقای دکتر ریموند فورن مبلغ ۳۳۰۰۰ ریـال و ٥٤٠ پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که به اقساط ماهیانه پرداخته میشود.

ج ـ درموقع عزیمت بایران مبلغ شصت پهلوی طلا و یا معادل آن به اسعار خارجه بآقای دکتر ریمون فورن بعنوان خرج مسافرت پرداخته میشود ودر انقضاء مدت قرارداد چنانچه کنترات استاد مذکور تجدید نگردد مبلغ شصت پهلوی طلا بعنوان مخارج معاودت نیز پرداخته خواهد شد.

د ـ آقای دکتر ریمون فورن سالی یکماه در موقع تعطیل تابستان حق مرخصی با استفاده از حقوق خواهد داشت لیکن ترتیب اعطاء آن با وزارت معارف بوده ومیتواند یکمرتبه ازجمع مرخصیهای قانونی‌خود فقط درموقع تعطیل تابستان استفاده نماید.

هـ ـ محل خدمت وساعات تدریس استاد مذکورازطرف وزارت معارف معین خواهد شد.

و ـ وزارت معارف و یا استاد مذکور در آخر هرسال تحصیلی می‌توانند با اخطار قبلی سه ماه کنترات را لغو نمایند و درصورتیکه وزارت معارف این عمل را

بنمایند خرج معاودت مذکور در قسمت (ج) پرداخته میشود .

ز - چنانکه مطابق فقره (و) این لایحه بنحوی از انحاء بخدمت این استاد خاتمه داده شود وزارت معارف مجاز است که از محل اعتبار حقوق او معلمین ایرانی استخدام نماید .

ح - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدامی آقای دکتر ریموند فورن را طبق قانون مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد مشارالیه را امضاء و مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بر یکماده است درجلسه ششم آذرماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تجدید کنترات یك نفراستاد خارجی دانش‌سرای عالی ودونفر دبیر از اتباع دولت فرانسه .

مصوب ٦ آذر ماه ١٣١٤

ماده واحده - الف - وزارت معارف واوقاف مجازاست برای اصلاح وتکمیل مدارس عالیه و متوسطه استخدام یکنفر از استادان خارجی دانش سرای عالی را که بموجب قانون مصوب ۵ مهرماه ۱۳۱۱ و دونفر ازدبیران خارجی دبیرستانهای مرکز را که بموجب قانون مصوب مورخ ۲۲ شهریور ماه ۱۳۱۱ استخدام شده‌اند (یکنفر استاد را از تاریخ اول مهرماه ١٤ و دو نفر دبیر را ازتاریخ ١٦ شهریور ١٤) هرکدام برای مدت سه سال تجدید و تمدید نماید .

ب ـ حقوق سالیانه هر یك از معلمین مزبور بترتیب ذیل میباشد :

حقوق سالیانه یکنفر استاد برای تدریس ریاضیات عالی دانش سرای عالی مبلغ ۳۰۰۰۰ ریال بعلاوه ۴۹۲ پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه پرداخته میشود وحقوق سالیانه هریك از دونفر دبیران زبان فرانسه دبیرستانهای مرکز مبلغ ۱۶۸۰۰ ریال بعلاوه ۲۸۰ پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه پرداخته میشود .

ج ـ درانقضاء مدت قرارداد چنانچه کنترات معلمین مذکور تجدیدنگردد بهر یك مبلغ شصت پهلوی بعنوان مخارج معاودت پرداخته میشود .

د ـ آقایان دکتر لك تبلیانز وژولین لافوند وادوارملیناری سالی یکماه درموقع تعطیل تابستان حق مرخصی با استفاده از حقوق خواهند داشت لیکن ترتیب اعطاء آن با وزارت معارف بوده ومیتوانند پس از چند سال یکمرتبه ازجمع مرخصی های قانونی خود فقط در موقع تعطیل تابستان استفاده نمایند .

هـ ـ وزارت معارف ویا هر یك از معلمین مذکور درآخر هر سال تحصیلی میتوانند با اخطار قبلی سه ماه کنترات را لغو نمایند ودر صورتیکه وزارت معارف این عمل را بنماید خرج معاودت مذکور در قسمت (ج) پرداخته میشود .

و ـ وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام معلمین مذکور را برطبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین وقرارداد مشارالیهم را امضاء نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه ششم آذرماه یکهزاروسیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام ما کزیم سیرو تبعه فرانسه برای خدمت‌ در دانشگاه طهران

مصوب ۱۰ اسفند ماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ الف ـ وزارت معارف و اوقاف مجاز است آقای ما کزیم‌سیرو تبعه دولت جمهوری فرانسه را از تاریخ اول بهمن ماه۱۴ بمدت سه سال برای‌خدمت در دانشگاه طهران استخدام نماید .

ب ـ حقوق سالیانه آقای ما کزیم سیرو مبلغ ۴۲۰۰۰ ریال و سیصد پهلوی طلا و یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه پرداخت می‌شود .

ج ـ در موقع انقضاء مدت قرار داد چنانچه کنترات اسناد مذکور تجدید نگردد مبلغ شصت پهلوی طلا بعنوان مخارج معاودت پرداخته میشود .

د ـ آقای ما کزیم سیرو سالی یکماه در موقع تعطیل تابستان حق‌مرخصی با استفاده از حقوق خواهد داشت لیکن ترتیب اعطاء آن با وزارت معارف بوده و میتواند پس از چند سال یکمرتبه از جمع مرخصی‌های قانونی خود فقط در موقع تعطیل تابستان استفاده نماید .

هـ ـ محل خدمت و ساعات تدریس استاد مذکور از طرف وزارت معارت معین خواهد شد .

و ـ وزارت معارف و یا استاد مذکور در آخر هر سال تحصیلی میتوانند با اخطارقبلی سه ماه کنترات را لغو نمایند ودر صورتیکه وزارت معارف این عمل را بنماید خرج معاودت مذ کور در قسمت ج پرداخته میشود .

ز ـ چنانکه مطابق فقره (و) این لایحه بنحوی از انحاء بخدمت این‌استاد خاتمه داده شود وزارت معارف مجاز است که ازمحل اعتبار حقوق اواز معلمین‌ایرانی استخدام نماید .

ح ـ وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام آقای ماکزیم سیرو را طبق مقررات قانون مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد مشارالیه را امضاء و مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه دهم اسفند یکهزاروسیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری .

قانون

تجدید استخدام آقای ژان فونتانا استاد دانشکده حقوق وسیاسی

مصوب ۱۰ شهریور ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ الف ـ وزارت معارف و اوقاف مجاز است قرار داد آقای ژان فونتانا تبعه دولت جمهوری فرانسه استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی را برای تدریس دردانشگاه طهران از تاریخ اول تیرماه ۱۳۱۵ برای مدت سه سال تجدید و استخدام نماید .

ب ـ حقوق سالیانه آقای ژان فونتانا مبلغ پنجاه و چهار هزار ریال بعلاوه پانصدو چهل پهلوی طلا یا معادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه دریافت خواهد داشت .

ج ـ چنانچه پس از انقضاه مدت مزبور قرارداد آقای ژان فونتانا تجدید نشود مبلغ شصت پهلوی به عنوان مخارج معاودت پرداخته خواهد شد .

د ـ آقای ژان فونتانا سالی یك ماه موقع تعطیل تابستان حق مرخصی با استفاده ازحقوق خواهد داشت .

لیکن ترتیب اعطاء آن با وزارت معارف بوده و میتواند یك مرتبه از جمع مرخصی های قانونی خود فقط در موقع تعطیل تابستان استفاده نمایند .

هـ ـ محل خدمت و ساعات تدریس استاد مذکور از طرف وزارت معارف معین خواهد شد .

و ـ وزارت معارف و یا استاد مذکور در آخر هر سال تحصیلی میتوانند با اخطار قبلی سه ماه کنترات را لغو نمایند و درصورتیکه وزارت معارف این عمل را بنماید خرج معاودت مذکور درقسمت ج پرداخته می شود .

ز ـ چنانچه مطابق فقره (و) این لایحه بنحوی ازانحاء بخدمت این استاد خاتمه داده شود وزارت معارف مجازاست که از محل اعتبار حقوق او معلمین ایرانی استخدام نماید .

ح ـ وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدامی آقای ژان فونتانا را طبق مقررات قانون مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد مشارالیه را امضاء و مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه پانزدهم شهریور ماه یکهزارو سیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام آقای دکتر کوخ تبعه آلمان برای تدریس دردانشگاه طهران

مصوب ۵ آذر ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ الف ـ وزارت معارف و اوقاف مجاز است آقای دکتر کوخ

تبعهٔ دولت آلمان رابرای تدریس دردانشگاه‌طهران ازتاریخ ورود بمرکز تاپانزدهم شهریور ۱۳۱۸ استخدام نماید .

ب ـ حقوق سالیانه آقای دکترکوخ مبلغ ۴۲۰۰۰ ریال بعلاوه سیصدو سی وشش پهلوی طلا یامعادل آن باسعار خارجه خواهد بود که باقساط ماهیانه دریافت خواهد داشت .

ج ـ در موقع‌ورود بایران‌مبلغ شصت‌پهلوی طلابعنوان‌خرج سفربمشارالیه تأدیه خواهد شد و چنانچه پس از انقضاء مدت مزبور قرار داد آقـای دکتر کوخ تجدید نشود مبلغ شصت پهلوی بعنوان مخارج معاودت پرداخته خواهد شد

د ـ آقای دکتر کوخ سالی یکماه درموقع تعطیل تابستان حق مرخصی با استفاده از حقوق خواهد داشت لیکن ترتیب اعطاء آن بـا وزارت معارف بوده و میتواند یك مرتبه از جمع مرخصی های قانونی خود فقط در موقع تعطیل تابستان استفاده نماید .

ه ـ محل خدمت وساعات تدریس استاد مذکور از طرف وزارت معارف‌معین خواهد شد .

و ـ وزارت معارف ویا استاد مذکور درآخر هرسال تحصیلی میتوانند بـا اخطار قبلی سه ماه قرارداد را لغو نمایند در صورتیکه وزارت معارف این عمل را بنماید خرج معاودت مذکور درقسمت (ج) پرداخته میشود .

ز ـ چنانچه مطابق فقره (و) این لایحه بنحوی از انحـاء بخدمت این استاد خاتمه داده شود وزارت معارف مجاز است که از محل اعتبار حقوق او معلمین ایرانی استخدام نماید .

ح ـ وزارت معارف مجاز است سایر شرائط استخدامی آقای دکتر کوخ را

طبق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرار داد مشار الیه را امضاء و مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسه پنجم آذر ماه یکهزار و سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام یکنفر میکروب شناس وشش نفر بیطار برای تفتیش صحي حیوانات

مصوب ۲۹ آذرماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ اداره کل فلاحت مجاز است یکنفر بیطار متخصص درمیکروب شناسی را برای تهیه سرم وواکسن وشش نفر بیطار برای تفتیش صحی حیوانات از اتباع دولت فرانسه وآلمان و اطریش و مجارستان باحقوق سالیانه (٤۷۵۰) پهلوی طلا برای مدت سه سال استخدام نماید شرایط استخدامی متخصصین مزبور ازحیث تاریخ ابتدای استخدام ومرخصی با استفاده حقوق و تأدیه فوق العاده اعاشه و خرج مسافرت از اروپا بایران ومراجعت باروپا وهمچنین درداخله ایران و تعهد پرداخت حقوق آنها به پولهای مختلف وتهیه منزل برای هریك از متخصصین علاوه‌برحقوق وخرج سفر مذکور در فوق برطبق پیشنهاد اداره کل فلاحت وتصویب هیئت‌وزراء خواهد بود .

حقوق مدتی‌را که در سال جاری متخصصین مزبور خدمت مینمایند با سایر مخارج فوق از محل بودجه اداره کل فلاحت‌ویك ملیون ریال اعتبار اضافی‌موضوع

قانون شانزدهم شهریور ماه ۱۳۱٤ تأدیه ونسبت به بقیه مدت خدمت از محل بودجه سالهای بعد اداره مزبوره پرداخت خواهد شد.

تبصره ـ چنانچه در ظرف سه سال بخدمت یک یا چند نفر از متخصصین مذکور خاتمه داده شود اداره کل فلاحت میتواند دیگری را با رعایت شرایط فوق برای بقیه مدت سه سال استخدام نماید.

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسه بیست‌و نهم آذرماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای‌ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام آقاي اروني گوبا تبعه اطریش برای تدریس در دانشکده فلاحت

مصوب ۵ اسفندماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ اداره کل فلاحت مجاز است آقای ارونی گوبا تابع دولت اطریش را برای تدریس در دانشکده‌فلاحت وباغ نباتات ومطالعات‌در گیاه شناسی‌از تاریخ دهم فروردین ماه ۱۳۱۵ الی مدت سه‌سال شمسی‌باشرایط ذیل‌استخدام‌نماید

۱ ـ درمقابل خدماتی که انجام میدهد ماهی شصت پهلوی طلا بعنوان‌حقوق نصف بااسعار خارجی ونصف دیگر بنرخ روزریال دریافت دارد.

۲ ـ برای مراجعت بـه اطریش بیست و پنج پهلوی طلا به متخصص مزبور تأدیه شود.

۳ ـ برای مسافرت های ایشان در داخله ایران علاوه بر وسائل نقلیه روزی

بیست ریال بعنوان فوق‌العاده یومیه بمشار الیه تأدیه میشود .

٤ ـ یکمنزل باختیار متخصص مزبور گذارده شود .

٥ ـ در تمام مدت‌استخدام سالی یکماه مرخصی بااستفاده ازحقوق بمشارالیه داده شود ودر صورت عدم استفاده میتواند نسبت بمدت خدمتی که انجام داده است مجموع آن را استفاده نماید .

٦ ـ شرایط بـا رعایت قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع باستخدام مستخدمین خارجی ازطرف اداره کل فلاحت تعیین خواهد شد .

این‌قانون که‌مشتمل بریك‌ماده است درجلسه‌پنجم اسفندماه یکهزاروسیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام آقای‌ویلهلم برانت تبعه آلمان برای کارخانه ضرابخانه

مصوب ۲۹ آذرماه ۱۳۱٤

ماده اول ـ وزارت مالیه مجازاست آقای ویلهلم برانت تبعه آلمان را برای کارخانه ضرابخانه ازتاریخ۲۱ خردادماه ۱۳۱٤ برای مدت‌دوسال استخدام نماید .

ماده دوم ـ حقوق آقای برانت ماهی سه هزار ریال و یکصدو ده‌دولار طلا است که در آخر هرماه شمسی تأدیه خواهد شد .

ماده‌سوم ـ در انقضـاء مدت دوسال مذکور در ماده اول در صورتیکه به موجب قانون جدیدی ادامه خدمت او تصویب نشود و بطور قطع از ایران خارج شود مبلغ‌دویست‌و پنجاه‌دولار طلابعنوان خرج‌سفر مراجعت بآلمان‌تأدیه‌خواهدشد چنانچه مشارالیه مأموریت‌پیدا کندکه در داخله ایران مسافرت نماید خرج سفراو

مطابق نظامنامه‌های مربوطه بمخارج مسافرت پرداخت خواهد شد .

ماده چهارم ـ آقای برانت هر یکسال یکماه مرخصی بااستفاده حقوق خواهد داشت و ممکن است ازمرخصی مزبور یکجا استفاده نماید .

ماده پنجم ـ در صورتیکه دولت ایران قرارداد استخدام اورا قبل از انقضای مدت فسخ نماید علاوه برخرج سفر مذکور در ماده سوم معادل سه ماه حقوق باو خواهد پرداخت ولی هرگاه الغاء قرارداد در نتیجه دخالت او در امور سیاسی و یا عدم رعایت قوانین مملکت ونظامات اداری باشد خرج سفر معاودت وحقوق سه‌ماهه مزبور داده نخواهد شد .

ماده ششم ـ چنانچه آقای برانت در مدت استخدام خود مریض شودوپس از مدتی که از سه ماه تجاوز نکند ومعالجه مفید نگردد ومطابق تصدیق طبیبی که از طرف وزارت مالیه معین میگردد معلوم شود ادامه خدمت او دیگر مقدور نخواهد بود آن وقت وزارت مالیه بخدمت او خاتمه خواهد داد در این صورت حقوق تاروز الغاء قرارداد بانضمام مخارج معاودت مذکور درماده سوم باو داده خواهد شد .

ماده هفتم ـ در صورت فوت آنچه بابت حقوق و مرخصی سالیانه و مخارج معاودت طلبکار باشد بخانواده او داده خواهد شد .

ماده هشتم ـ سایر شرایط قرار داد مستخدم مزبور مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ بوده ووزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد .

این قانون که مشتمل برهشت ماده است در جلسه بیست و نهم آذرماه ۱۳۱٤ بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تجدید استخدام ویلهلم برانت متخصص ضرابخانه

مصوب ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۱۶

ماده واحده ـ وزارت مالیه مجاز است مدت خدمت آقای ویلهلم برانت تبعه آلمان را از تاریخ ۲۱ خردادماه ۱۳۰۶ برای مدت یکسال شمسی با همان حقوق و شرایط قانون سابق مصوب ۲۹ آذرماه ۱۳۱٤ تمدید نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه بیست و ششم اردی بهشت ماه یکهزارو سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای ملی مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

اجازهٔ استخدام آقای ویلیام ما کنزی تبعه انگلیس

بعنوان محاسب متخصص

مصوب ۱۳ اردیبهشت ۱۳۱۵

ماده اول ـ وزارت مالیه مجاز است آقای ویلیام ما کنزی تبعه انگلیس را بعنوان محاسب متخصص از تاریخ ۲۶ مهر ماه ۱۳۱٤ تاریخ حرکت از لندن برای مدت سه‌سال استخدام نماید .

ماده دوم ـ حقوق آقای ویلیام ما کنزی ازقرار ماهی یکصدلیره‌استرلینگ روز ۱۵ هرماه شمسی ایرانی تأدیه خواهد شد هر گاه موقع پرداخت حقوق قیمت لیره استرلینگ بپول رایج ایران تنزل یابد و کمتر از (۵۰ ریال) درهر لیره بشود نصف حقوق مزبور باختیار آقای ما کنزی بپول رایج ایران ازقرار نرخ ثابت (۵۰ ریال)

در هر لیره پرداخت خواهد شد و مالیات بر عایدات کـه از حقوق کسر میشود باو مسترد خواهد گردید .

ماده‌سوم ـ پنجاه لیره نیز بعنوان فوق‌العاده اثاثیه دریك‌وهله بآقای‌ماکنزی تأدیه خواهد شد .

ماده چهارم ـ تهیه منزل واثاثیه عمده وآب‌وروشنائی درتمام مدت‌استخدام آقای ماکنزی برعهده دولت خواهد بود .

ماده‌پنجم ـ مخارج مسافرت آقای ماکنزی‌وزنش ایاباً وذهاباً ازلندن‌بطهران وبالعکس ومخارج مسافرت ماکنزی درایران درمدت مأموریت بنحوی‌که‌درقرارداد استخدام او پیش‌بینی میشود برعهده دولت خواهد بود .

ماده‌ششم ـ آقای ماکنزی در مدت استخدامش بششماه مرخصی بـا حقوق بشرایطی کـه در قرار داد استخدام او از طـرف دولت مقرر میشود استحقاق خواهد داشت .

ماده‌هفتم ـ دولت حق دارد بدون اقامه هیچگونه دلیلی درهرموقع بوسیلهٔ اخطار کتبی بآقای ماکنزی کنترات اورا خاتمه دهد و درآن صورت سه‌ماه حقوق علاوه برحقوق بقیه مدت مرخصی که مشارالیه درحدود مقررات ماده۶ این قـانون بآن محق‌است وهمچنین خرج سفر خودوخانمش بانگلستان برطبق ماده۵پرداخت خواهد شد .

ماده‌هشتم ـ سایرشرایط قراردادمستخدم‌مزبورمطابق قانون ۲۳عقرب۱۳۰۱ بوده ووزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد .

اینقانون که مشتمل برهشت ماده‌است درجلسه سیزدهم اردیبهشت‌ماه‌یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازهٔ تمدید قرارداد استخدام آقای داریوس دریس معاون خزانه داری کل

مصوب ۱۳ اردیبهشت ۱۳۱۵

ماده واحده ـ وزارت مالیه مجاز است قرارداد استخدام آقای داریوس دریس معاون خزانه‌داری کل را برای مدت دوسال دیگر از بیستم تیرماه ۱۳۱۵ بقرارسالی یکهزار و دویست (۱۲۰۰) پهلوی طلا حقوق تجدید نماید . نصف حقوق مستخدم مذکور باسعار خارجی ونصف دیگر بریال بنرخ روز تأدیه خواهدشد وسایرشرایط استخدام مشارالیه برطبق قانون مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ وقانون ۲۳ خردادماه ۱۳۱۰ وقرارداد سابق خواهد بود .

این قانون که مشتمل بریکماده است درجلسه سیزدهم اردیبهشت ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام سه نفر متخصص فنی تابعین آلمان برای مدت یکسال

مصوت ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵

ماده اول ـ وزارت مالیه مجاز است آقای دکتر هنریش آهرنس وآقا هربرت لانکر و آقای آرتولد گرونبرك تابعین آلمان را بعنوان عضو متخصص فنی برای مدت یکسال ازتاریخ های ذیل استخدام نماید که در تحت تعلیمات وزارت مالیه

انجام وظیفه نمایند .

الف - دکتر آهرنس از تاریخ ۹ آبان ۱۳۱۴ الی ۸ آبان ۱۳۱۵

ب - آقای لانکر ازتاریخ ۲۳ آبان ۱۳۱۴ الی ۲۲ آبان ۱۳۱۵

ج - آقای گرونبرك « « « « « « « « « «

ماده دوم - حقوق متخصصین مزبور ازقرار ذیل خواهد بود :

الف - حقوق دکتر آهرنس سالیانه پنجاه هزار مارك طلا است که ده درصد آن بریال درایران وبقیه نود درصد آن برایش مارك در برلن تأدیه خواهد گردید .

ب - حقوق آقای لانکر سالیانه نه هزارمارك طلا است که دوثلث آن برایش مارك دربرلن ویك ثلث آن بریال درایران تأدیه خواهد شد .

ج - حقوق آقای گرونبرك سالیانه شش‌هزارمارك طلا است که شصت درصد آن برایشمارك در برلن و چهل درصد بقیه بریال درایران تأدیه خواهد شد .

د - یك مارك مذکور در بند های (الف - ب - ج) مساوی است بـا یك دوهزار وهفتصد ونودم کیلوطلا .

ه - قسمت ریالی حقوق متخصصین مزبور مطابق نرخ روز که ازطرف بانك ملی ایران تعیین میگردد تأدیه خواهد شد .

و - سایر شرایط وترتیب پرداخت حقوق های فوق مطابق مقرراتی‌است که درقرارداد استخدام آنها پیش‌بینی میشود .

ماده سوم - مخارج مسافرت متخصصین مزبور از برلن تا طهران و مخارج معاودت از طهران به برلن و همچنین مخارج مسافرت آنها درمدت خدمت چه در ایران و چه در خارجه درصورتیکه برطبق تعلیمات وزارت مالیه بعمل آید برعهده دولت خواهد بود .

ماده چهارم - علاوه بر کرایه راه که شامل مخارج حمل اسباب ولوازم شخصی

متخصصین مزبور میباشد در طول مدت مسافرت از برلن بطهران و مراجعت روزی دولیره بهریك تأدیه خواهد شد .

ماده‌پنجم ـ فقط آقایان لانکر و گرونبرك هر يك پانصد مارك برای مخارج اثاثیه شخصی دریافت خواهد داشت و ۷۰۴ مارك و ۶۰ فنیك نیز بهر دو آنها بابت بیمه پرداخت میشود .

ماده‌ششم ـ اسباب ولوازم شخصی متخصصین مزبور درموقع ورود ومعاودت از ایران از تأدیه حقوق گمرکی و کلیه عوارض دولتی معاف خواهد بود .

ماده‌هفتم ـ دکتر اهرنس قبل‌ازعزیمت از برلن بخرج دولت اسباب وآلات لازمه عملیاتی راکه متخصصین برعهده دارند خریداری مینماید و مخارج مسافرتی که مشارالیه در آلمان برای خرید لوازم مزبور مینماید ازطرف دولت تأدیه خواهد شد .

ماده هشتم ـ درصورتیکه بدون بروز خطائی از طرف متخصصین‌مزبورقبل ازانقضاء مدت مذکوردرماده اول این قانون دولت قرارداد استخدام هريك ازآنهارا لغو نماید بقیه حقوق مدت استخدام آن ها از طرف دولت در آلمان پرداخته خواهد شد .

ماده نهم ـ سایرشرایط قرارداد مستخدمین مزبور مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ بوده ووزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد .

این‌قانون که مشتمل برنه ماده‌است درجلسه سیزدهم اردی‌بهشت ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام چهارنفر متخصص فني معدن تابعين آلمان

مصوب ۱۵ شهریور ماه ۱۳۱۵

ماده اول ـ وزارت‌مالیه مجاز است آقای هلموت کوهلرت و آقای‌پاول کلیبه و آقای پاول هنیك و آقای ارهار دوایگمان تابعین آلمان را بعنوان عضو متخصص فنی برای مدت های ذیل استخدام نماید که تحت تعلیمات وزارت مالیه انجام وظیفه کنند.

الف ـ آقای کوهلرت ـ یکسال از تاریخ ۱۰ دیماه ۱۳۱٤ تا ۱۰ دیماه ۱۳۱۵

ب ـ آقای کلیبه ـ » » » »

ج ـ آقای‌هینك ـ هشت‌ماه ازتاریخ ۱۰ اسفندماه ۱۳۱٤ تا ۱۰ آبان ۱۳۱۵

د ـ آقای‌وایگمان ـ » » » »

مادۀ دوم ـ حقوق متخصصین مزبور ازقرار ذیل خواهد بود :

الف ـ حقوق آقای کوهلرت سالیانه ۹۰۰۰ مارك طلا خواهد بود که ۶۶٫۶۶ درصد آن به رایشمارك و ۳۳٫۳۳ درصد آن بریال ایران ماهیانه تأدیه خواهد شد .

ب ـ حقوق آقای کلیبه سالیانه ٤۸۰۰ مارك طلا خواهد بود که ۵۰ درصد آن به رایشمارك و ۵۰ درصد آن بریال ایران ماهیانه تأدیه خواهد شد .

ج ـ حقوق آقای هنیك ماهیانه ٤۵۰ مارك طلا خواهد بود که در اول هرماه از قرار ۵۰ درصد به رایشمارك و ۵۰ درصد بریال ایران تأدیه خواهد شد .

د ـ حقوق آقای وایگمان ماهیانه ٤٥٠ مارك طلا خواهد بود که در اول هرماه از قرار ٥٠ درصد به رایشمارك و ٥٠ درصد بریال ایران تأدیه خواهد شد .

هـ ـ يك مارك مذکور دربند های الف ـ ب ـ ج ـ د ـ مساوی است با $\frac{۱}{۲۷۹۰}$ کیلو طلا .

و ـ قسمت ریالی حقوق متخصصین مزبور مطابق نرخ روز که از طرف بانك ملی ایران تعیین میگردد تأدیه خواهد شد .

ز ـ سایر شرایط وترتیب پرداخت حقوق های فوق مطابق مقرراتی است که در قرارداد استخدام آنها پیش بینی میشود .

ماده سوم ـ مخارج مسافرت متخصصین مزبور از برلن تا طهران و مخارج معاودت از طهران به برلن و همچنین مخارج مسافرت آنها در مدت خدمت چه در ایران وچه در خارجه در صورتیکه برطبق تعلیمات وزارت مالیه بعمل آید برعهده دولت خواهد بود .

ماده چهارم ـ علاوه بر کرایه راه که شامل مخارج حمل اسباب ولوازم شخصی متخصصین مزبور نیز میباشد بهریك از متخصصین مزبور در طول مدت مسافرت از برلن بطهران و مراجعت از طهران به برلن روزی $۱\frac{۱}{۲}$ لیره انگلیسی تأدیه خواهد شد .

ماده پنجم ـ متخصصین مزبور مبالغ ذیل را نیز دریافت خواهند نمود :

الف ـ هر يك از چهار نفر مزبور مبلغ ٥٠٠ رایشمارك برای مخارج اثاثیه شخصی خود فقط برای یکمرتبه

ب ـ علاوه برفقره فوق آقایان کوهلرت وکلیبه هريك مبلغ ٣٠٠ رایشمارك برای بیمه زندگانی خود .

ماده ششم ـ اسباب و لوازم شخصی متخصصین مزبور در موقع ورود و معاودت از ایران از تأدیه گمرکی و کلیه عوارض دولتی معاف خواهند بود .

ماده هفتم ـ در صورتیکه بدون بروزخطائی از طرف متخصصین مزبورقبل از انقضای مدت مذکور در ماده اول این قانون دولت قرار داد استخدام هر یك از آنها را لغو نماید بقیه حقوق مدت استخدام آنها از طرف دولت در آلمان پرداخت خواهد شد .

ماده هشتم ـ سایر شرایطقرار داد مستخدمین مزبورمطابق قانون ۲۳عقرب ۱۳۰۱ بوده و وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد .

این قانون که مشتمل بر هشتماده استدرجلسه پانزدهم شهریورماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام دکترهارلدبلگواد تبعه دانمارك متخصص ماهي‌شناسی

مصوب ۱٤ اردیبهشت ۱۳۱٦

ماده اول ـ وزارت مالیه مجاز است آقای دکتر هارلد بلگواد تبعه دانمارك را بعنوان متخصص ماهی شناس از تاریخ حرکت از دانمارك برای مدت دو سال که در هر سال فقط ششماه (فصل‌ماهیگیری) مشغول خدمت بوده وحقوق‌همان شش‌ماه را نیز دریافت خواهدنمود استخدام نماید .

ماده دوم ـ حقوق آقای دکتربلگواد از قرار ماهی سیصدلیره استرلینگ در آخرین روز هر ماه شمسی ایرانی درهردو دوره ششماهه اشتغال بخدمت‌بطریق

ذیل تأدیه خواهد شد:

یك ثلث حقوق ماهیانه مزبور (یکصدلیره استرلینگ) بریال ایرانی مطابق نرخ بانك ملی در روز پرداخت و دوثلث دیگر (دویست لیره استرلینگ) به لیره استرلینگ.

ماده‌سوم ـ تهیه منزل مسکونی مناسب با اثاثیه بر عهده دولت خواهدبود.

ماده چهارم ـ هزینه مسافرت آقای دکتر بلگواد از دانمارك به ایران وبالعکس در هر دو دوره ششماه اشتغال بخدمت که جمعاً چهار بار میشود وهمچنین هزینه مسافرت او در ایران در مدت مأموریت بنحوی که در قرارداد او پیش بینی میشود برعهده دولت خواهد بود.

ماده‌پنجم ـ دولت حق دارد بدون‌اقامه هیچگونه دلیلی در هرموقع بوسیله اخطار کتبی به‌آقای دکتر بلگواد باین قرارداد خاتمه دهد و در آنصورت دو ماه حقوق علاوه برهزینه مسافرت او بدانمارك بمشارالیه پرداخت خواهد شد.

ماده ششم ـ سایر شرایط قرار داد مستخدم مزبور مطابق قانون ۲۹ عقرب ۱۳۰۱ بوده و وزارت مالیه مأمور اجرای اینقانون میباشد.

اینقانون که مشتمل‌برششماده است‌درجلسه چهاردهم اردیبهشت‌ماه یکهزارو سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نواب ریاست مجلس شورای ملی
مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

قانون

اجازه استخدام‌مهندس‌هلموت‌روش تبعه آلمان بوسیله اداره کل‌صناعت‌ومعادن

مصوب ۲۹ شهریور ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ اداره کل صناعت ومعادن‌مجازاست آقای مهندس‌هلموت‌روش

تبعه دولت آلمان را باحقوق ماهیانه چهار هزار ریال و ماهی چهارصد ریال کرایه منزل از ۱۵ مرداد ۱۳۱۵ برای مدت دوسال استخدام نماید و در صورتیکه پس از انقضای مدت دو سال استخدام مشارالیه تجدید نشود مخارج معاودت او را به آلمان با نرخ درجه دوم تأدیه کند.

سایر شرایط طبق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه بیست و نهم شهریور ماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تمدید قرارداد استخدامی سه نفرهنر آموز اتباع دولت آلمان

مصوب ۱۷ آبانماه ۱۳۱۵

ماده واحده ــ اداره کل صناعت ومعادن مجاز است قرارداد استخدامی آقایان فردریکسن تئودر هنسل ویلهلم کره مر ــ اتباع دولت آلمان را ازتاریخ انقضای قرارداد استخدامی آنها که بموجب قانون ۱۲ آذر ۱۳۱۲ منعقد گردیده تا آخر خرداد ۱۳۱۸ با شرایط ذیل تجدید نماید.

۱ ــ حقوق هنر آموزان مزبور بشرح ذیل خواهد بود که باقساط ماهیانه بمشارالیهم تأدیه خواهد شد:

فردریکسن	سالیانه	٦٧٢٠٠ ریال
تئودر هنسل	«	۳٦۰۰۰ ریال
ویلهلم کره مر	«	٤۰۸۰۰ ریال

۲ ــ هنرآموزان فوق‌الذکر میتوانند طبق مقررات‌قانون اسعارتامعادل نصف

حقوق خود را بوسیله صندوق تهاتر بمارك دریافت دارند و در صورت موافقت کمیسیون اسعار میتوانند معادل سالی پنجاه پهلوی از مبلغی که جهت خرید مارك منظور گردیده است اسعار دیگری خریداری نمایند .

۳ ـ اداره کل صناعت و معادن مجاز است بهنرآموزانی که جهت ریاست و هنرآموزی هنرستانهای ولایات اعزام میدارد مادام که هر دو شغل را عهده دار میباشند ماهیانه مبلغ پانصد ریال علاوه بر حقوق ثابت آنها بعنوان ریاست هنرستانهای مزبور تأدیه نموده و منزلی که کرایه آن از سیصد ریال تجاوز نکند در اختیار مشارالیهم بگذارد .

٤ ـ در موقع ختم قرارداد چنانچه کنترات هنرآموزان مزبور تجدید نشود درصورت معاودت بخارجه معادل پنجاه پهلوی بعنوان خرج سفر معاودت بآنها تأدیه خواهد شد و در صورتیکه هر یك از مشارالیهم شخصاً کنترات خود را فسخ نماید حق اخذ مخارج سفر برای معاودت بآلمان را نخواهد داشت .

۵ ـ سایر شرایط طبق مقررات قانون **۲۳** عقرب **۱۳۰۱** خواهد بود .

اینقانون که مشتمل بر یکماده است درجلسهٔ هفدهم آبانماه یکهزاروسیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه تجدید قرارداد استخدامی آقای ویلهلم مایر تبعه دولت آلمان

مصوب ۱۷ آبانماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ اداره کل صناعت ومعادن مجاز است قرارداد استخدامی سابق آقای ویلهلم مایر تبعه دولت آلمان را لغو و قرارداد جدیدی با مشارالیه از تاریخ

لغو قرارداد سابق تاآخر خرداد ۱۳۱۸ باشرایط ذیل منعقدنماید :

۱ ـ حقوق هنرآموز مزبورسالیانه بالغ‌برچهل‌و نه هزارو دویست(۴۹۲۰۰) ریال خواهد بود که باقساط ماهیانه به مشارالیه تأدیه خواهد شد .

۲ ـ هنرآموز فوق الذکر میتواند طبق مقررات قانون اسعار تا معادل نصف حقوق خود را بوسیلـهٔ صندوق تهـاتر بمارک دریافت دارد و در صورت موافقت کمیسیون اسعار میتواند معادل سالی (۵۰) پهلوی از مبلغی که جهت خرید مارک منظور گردیده است اسعار دیگری خریداری نماید .

۳ ـ اداره کل صناعت ومعادن مجازاست مادام که مشارالیه در ریاست وهنر آموزی هنرستانهای ولایات باقی است وهردو شغل را عهده‌دار میباشد ماهیانه‌مبلغ پانصد ریال (۵۰۰ ریال) علاوه برحقوق ثابت‌بعنوان ریاست هنرستان بمشارالیه‌تأدیه نموده ومنزلی که کرایه ماهیانه آن ازسیصد ریال (۳۰۰ریال) تجاوز نکندداختیار او بگذارد .

۴ ـ در موقع ختم قرارداد چنانچه کنترات هنر آموز مزبور تجدید نشود در صورت معاودت بخارجه معادل پنجاه پهلوی بعنوان خرج‌سفر معاودت‌بمشارالیه تأدیه خواهد شد ودر صورتیکـه آقای ویلهلم مایر شخصاً کنترات خود را فسخ نماید حق اخذ مخارج سفر برای معاودت بآلمان را نخواهد داشت .

۵ ـ سایر شرایط طبق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

این قانون که مشتمل بریک ماده است در جلسه هفدهم آبان ماه یکهزار و سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

قانون

اجازه استخدام هنرآموزان اتباع آلمان

مصوب ۹ خرداد ۱۳۱۶

مادهٔ واحده ـ اداره کل صناعت ومعادن مجاز است هنرآموزان ذیلرا که از اتباع دولت آلمان میباشند باشرایط ذیل و بسمتهای مصرحه استخدام و قرارداد آنانرا امضاء ومبادله نماید .

۱ ـ آقای پریستر جهت هنرآموزی آهنگری آموزشگاه صنایع باحقوق ماهیانه ۳۲۰۰ ریال .

آقای ژوگر جهت مدیریت فنی کارخانه آهنگری آموزشگاه صنایع باحقوق ماهیانه ۳۷۰۰ ریال .

آقای کلینگک هنرآموز نجاری آموزشگاه صنایع ومسئول کارخانهٔ نجاری باحقوق ماهیانه ۳۲۰۰ ریال .

آقای گابر جهت هنرآموزی فلزکاری باحقوق ماهیانه ۲۷۵۰ ریال .

آقای وولف جهت مدیریت فنی هنرستان شیراز باحقوق ماهیانه ۳۷۰۰ ریال.

آقای آلبرت هونمان متخصص طراحی ونقاشی با حقوق ماهیانه ۳۵۰۰ «

۲ ـ مدت خدمت هنر آموزان فوق باستثنای آلبرت هونمان از تاریخ اول آبان ۱۳۱۵ برای مدت ۳۵ ماه خواهد بود .

۳ ـ مـدت خدمت آلبرت هونمان از ۱۰ فروردین لغایت اسفند ۱۳۱۶ خواهد بود .

٤ ـ اداره کل صناعت ومعادن به هنر آموزان مذکور درفوق وهمچنین سایر هنرآموزان خارجی که سابقاً در آموزشگاه صنایع منزل داشته وبعداً باموافقت

اداره کل صناعت و معادن تخلیه نموده اند از تاریخ تخلیه ماهیانه معادل مبلغی که از ۴۰۰ ریال تجاوز نکند بعنوان کرایه منزل بهریك از آنها تأدیه خواهد نمود و در صورتیکه در آموزشگاه صنایع یا هنرستان محل سکونتی بآنها داده شود کرایه منزل بآنها داده نخواهد شد .

۵ – هزینه ایاب و ذهاب مشارالیهم از آلمان بایران و بالعکس از قرار هر نفری ۴۰۰۰ فرانك فرانسه تأدیه می گردد ولی تأدیه مخارج مراجعت در صورتی است که قرار داد آنها تجدید نشود و ضمناً در صورتیکه هریك از آنها عیال خود را بایران بیاورند هزینه سفر عیال آنها نیز معادل مبلغی که بخود آنان پرداخته شده تأدیه خواهد شد .

۶ – هنرآموزان مذکور در فوق میتوانند تاحدود نصف حقوق ثابت خودرا بمارك دریافت نمایند ودرصورت موافقت وزارت مالیه نیز حق خواهند داشت معادل سالی ۵۰ پهلوی ازمبلغی که جهت خرید مارك منظور شده اسعار دیگری خریداری نمایند

۷ – سایر شرایط طبق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه نهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات – دکتر طاهری

قانون

اجازه استخدام ژرژ دوولف تبعه بلژیك برای کارخانجات ذوب آهن

مصوب ۹ خرداد ماه ۱۳۱۶

ماده اول – اداره کل صناعت و معادن مجاز است آقای ژرژ دو ولف تبعه

بلژیك را برای کارخانجات ذوب آهن کشور باحقوق ماهی ۲۵۰ لیره انگلیسی که نصف آن باسعار آزاد و نصف دیگر آن بریال بنرخ روز پرداخته شود استخدام نماید .

ماده دوم ـ مدت استخدام متخصص مزبور از تاریخ حرکت از بلژیك تادو سال خواهد بود .

ماده سوم ـ هزینه سفر مشارالیه که پنجهزار ریال برای آمدن بایران وهمین مبلغ برای هزینه مراجعت باسعار آزاد پرداخته خواهد شد .

ماده چهارم ـ سایر شرایط مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

اینقانون که مشتمل برچهار ماده است در جلسه نهم خرداد ماه یکهزار و سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نواب ریاست مجلس شورای ملی
مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

فهرست

قسمت پنجم ـ تصویبات مالی

قسمت پنجم ـ تصویبات مالی

قسمت پنجم

تصویبات مالی

الف - بودجه ها

قانون

تفریغ بودجه یکساله ۱۳۱۳ مجلس شورای ملی

مصوب ۲۶ بهمن ماه ۱۳۱۴

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی ازبابت دوازده ماهه سال ۱۳۱۳ موافق قسمت ۱ و ۲ ضمیمه برطبق بودجه مصوبه مبلغ شش میلیون وششصدو نود ویکهزار ویکصدو سی و نه ریال وسی و پنج دینار تصویب میشود .

ماده دوم - عوائد مطبعه مجلس وباغ بهارستان وصورت مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۱۳ موافق قسمت ۳ ضمیمه بمبلغ یك میلیون و دویست و هشتاد و دو هزار ودویست و هشت ریال و ده دینار برطبق قانون بودجهٔ سال ۱۳۱۳ مجلس مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۱۲ بطریق ذیل تصویب میشود :

از بابت مصارف سال ۱۳۱۳ مطبعه مجلس وصورت مذاکرات مجلس عاید خزانه مملکتی شده است	۵۴۷۵۷۵٫۲۰ ریال
برای رفع نواقص و تکمیل اثاثیه و ساختمان مطبعه مجلس بمصرف رسیده وخواهد رسید	۷۳۴۶۳۲٫۹۰ »
	۱۲۸۲۲۰۸٫۱۰ ریال

این قانون که مشتمل بردو ماده وصورت ضمیمه است در جلسهٔ بیست و ششم بهمن ماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

فقرات	گزارش	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		د	ریال	د	ریال
	ماده اول				
	قسمت اول				
۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم وتفاوت مقرری ریاست معظم مجلس		۴۱۵۸۱۰۰		
۲	حقوق اعضاء واجزاء تقنینیه واعتبار خصوصی		۴۹۶۲۴۸		
۳	حقوق اعضاء ومستخدمین مباشرت	۳۵	۶۰۹۳۰۵		
۴	مصارف ماهانه وسالانه		۶۴۰۳۱۳		
تبصره ماده اول	خریداثاثیه سال ۱۳۱۳ وپرداخت قرضه بنائی سال ۱۳۱۲مجلس ازمحل صرفه‌جوئی ماده‌اول بودجه مجلس سال ۱۳۱۳	۱۵	۲۵۶۸۶۴	۵۰	۶۱۶۰۸۳۰
	قسمت دوم				
۱	حقوق کارکنان مطبعه مجلس	۳۵	۳۹۱۷۳۰		
۲	مصارف مطبعه مجلس	۵۰	۱۳۸۵۷۸	۸۵	۵۳۰۳۰۸
	جمع کل مصارف سال ۱۳۱۳ مجلس و مطبعه			۳۵	۶۶۹۱۱۳۹
	ماده دوم				
	قسمت سوم				
	عایدات مطبعه مجلس	۱۵	۱۲۶۷۳۲۶		
	عایدات صورت مذاکرات مجلس	۵۰	۱۲۸۰۱		
	عایدات باغ بهارستان	۴۵	۲۰۸۰	۱۰	۱۲۸۲۲۰۸

صورت فوق ضمیمه قانون تفریغ بودجه سال ۱۳۱۳ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تفریغ بودجه سال یکهزار وسیصد وچهارده مجلس شورای ملی

مصوب دوم اسفند ماه ۱۳۱۵

ماده اول ـ هزینه مجلس شورای ملی ازبابت دوازده ماهه سال ۱۳۱٤ موافق قسمت (۱) و(۲) ضمیمه برطبق بودجه مصوبه مبلغ (٦٧٤٠٧٢٨٫٥٥ ریال) شش ملیون و هفتصد وچهل هزار وهفتصد و بیست و هشت ریال وپنجاه و پنج دینار تصویب میشود .

ماده دوم ـ درآمد چاپخانه مجلس و صورت مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۱٤موافق قسمت ۳ضمیمه بمبلغ یك ملیون وهشتصد وچهل وشش هزاروهفتصد و پنج ریال و چهل دینار (۱۸٤٦۷۰۵٫٤۰ ریال) برطبق قانون بودجه سال ۱۳۱٤ مجلس مصوب ۲۸ اسفندماه ۱۳۱۳ بطریق ذیل تصویب میشود .

از بابت هزینه سال ۱۳۱٤ چاپخانــه مجلس و صورت مذاکرات مجلس عایـد خزانه مملکتی شده‌است .	۷٦۰٤٦۱٫۲۵
برای رفع نواقص وتکمیل اثاثیه وساختمان چاپخانه مجلس بمصرف رسیده وخواهد رسید .	۱۰۸٦۲٤٤٫۱۵
	۱۸٤٦۷۰۵٫٤۰

این قانون که مشتمل بردوماده وصورت ضمیمه است درجلسه دوم اسفند ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن‌اسفندیاری

نمره	گزارش	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		ریال	د	ریال	د
	ماده اول				
	قسمت اول				
۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم و تفاوت مقرری ریاست معظم مجلس	۳۹۳۰۲۰۰			
۲	حقوق کارکنان تقنینیه و اعتبار خصوصی	۵۳۶۰۹۸	۵۰		
۳	حقوق کارکنان کارپردازی	۶۳۵۶۵۷	۶۵		
٤	هزینه ماهانه وسالانه	۸۹۵۷۵۳	۶۰	۵۹۹۷۷۰۹	۷۵
	قسمت دوم				
۱	حقوق کارکنان چاپخانه مجلس	۵۳۶۵۲٤	۱۰		
۲	هزینه چاپخانهٔ مجلس	۲۰۶٤۹٤	۷۰	۷٤۳۰۱۸	۸۰
	جمع کل هزینه سال ۱۳۱٤ مجلس و چاپخانه			۶۷٤۰۷۲۸	۵۵
	ماده دوم				
	قسمت سوم				
	درآمد چاپخانه مجلس	۱۸۲۹۶۱۷	۸۵		
	درآمد صورت مذاکرات مجلس	۱۷۰۸۷	۵۵		
	درآمد باغ بهارستان	—		۱۸٤۶۷۰۵	٤۰

صورت فوق ضمیمه قانون تفریغ بودجه سال ۱۳۱٤ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تمدید مهلت تقدیم بودجه هاي تفصيلي ۱۳۱۴

مصوب ۲۹ تیرماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی مهلت تقدیم بودجه های تفصیلی ۱۳۱۴ را تا آخرمرداد ۱۳۱۴ تمدید مینماید ووزارت مالیه مجازاست تا تاریخ مذکورمخارج وزارتخانه‌ها وادارانی را که بودجه آنها بمجلس تقدیم نشده باشد برطبق بودجه‌های تفصیلی ۱۳۱۳ تا حدی که اعتبارات مصوبه در بودجه های مزبور ضمن بودجه های ۱۳۱۴ نیز منظور باشد بپردازد .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه بیست ونهم تیرماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

بودجه سال ۱۳۱۵ کشوری

مصوب ۱۹ اسفند ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بودجـه سال ۱۳۱۵ کشور را (باستثنای عایداتی که بابت حق الامتیاز نفت وصول و بحساب ذخیره مملکتی منظور میشود) مطابق صورت ضمیمه که ازحیث عایدات بمبلغ یك میلیارد و شانزده هزار وهفتصد و چهل ریـال (۱۰۰۰۰۱۶۷۴۰ ریال) و از حیث مخارج بـه یك میلیارد و هشت هزار و چهار صد و هشتاد و چهـار ریال (۱۰۰۰۰۰۸۴۸۴ ریال) بـالغ میباشد تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج عمومی کشور را اعم از حقوق و

مصارف درسال ۱۳۱۵ در حدود اعتبارات مصوب در صورت ضمیمه و مطابق بودجه های تفصیلی سال ۱۳۱۴ تاحدی که اعتبارات مصوبه دربودجه‌های مزبور ضمن بودجه های ۱۳۱۵ نیز منظور شده باشد بپردازد تاوقتیکه بودجه‌های تفصیلی ۱۳۱۵ که باید تا اول خردادماه ۱۳۱۵ بمجلس شورای ملی تقدیم گردد بکمیسیون بودجه مجلس ارجاع شود ومادام که بودجه‌های تفصیلی ازتصویب کمیسیون بودجه نگذشته مخارج مزبور رامطابق بودجه‌های پیشنهادی وپس ازتصویب کمیسیون برطبق آنچه که تصویب شده است بپردازد . پرداخت مخارج مزبوره از اول تیر ماه ۱۳۱۵ موکول بتقدیم بودجه های تفصیلی بمجلس شورای ملی خواهد بود .

این قانون کـه مشتمل بر یك ماده و صورت ضمیمه است در جلسهٔ نوزدهم اسفند ماه یکهزار وسیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

صورت ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۵ کشوری

باب اول ـ عایدات

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	وزارت مالیه		
	مالیات مستقیم		
۱	مالیات برعایدات وحق تمبر	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	
۲	بقایای مالیات املاك مزروعی	۱٤۰۰۰۰۰۰	
۳	بازخرید منال خالصجات انتقالی	۲۰۰۰۰۰۰	
	مالیات غیرمستقیم		
٤	مالیات صدی سه	٤٥۰۰۰۰۰۰	
٥	مالیات نفت وبنزین	٥٥۰۰۰۰۰۰	
٦	مالیات رسومات	۳٦۰۰۰۰۰۰	
۷	ذبایح	۸۰۰۰۰۰۰	
۸	حق‌الثبت درشکه وکالسکه	۷۲۰۰۰۰۰	
۹	جنگل‌ها	۲۸٥۲٥۰۳	
۱۰	متفرقهٔ غیرمستقیم بانضمام عواید مالیات لاتاروحراج	٦٥۰۰۰۰	
۱۱	بقایای مالیات حق‌الثبت	۲۰۰۰۰۰	
	گمرکات		
۱۲	حقوق گمرکی قند وچای	۱٥۰۰۰۰۰۰۰	
۱۳	حقوق واردات و صادرات گمرکی سایر اجناس وعوائدشانسلری وسرب ومهروانبار ومتفرقهٔ گمرك	۱٥۰۰۰۰۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	انحصارها		
۱۴	انحصار دخانیات	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	
۱۵	انحصار تریاك	۷۵۰۰۰۰۰۰	
۱۶	انحصار قماش	٦۰۰۰۰۰۰۰	
۱۷	انحصار کبریت	٤۸۰۰۰۰۰	
	امتیازات		
۱۸	حق الامتیاز تلفن	۱۵۰۰۰۰	
۱۹	» وعایدات دولت از کمپانی شیلات بانضمام بقایای آن	۸۹۰۰۰۰۰	
۲۰	عواید متفرقهٔ امتیازات	۸۲۵۰۰۰	
۲۱	بقایای امتیازات	٤۵۰۰۰۰۰	
۲۲	حقوق نمایندگی دولت درنفت جنوب	۲۰۰۰۰۰	
	منافع سهام دولتی		
۲۳	منافع سهام بانك ملی	۳۰۰۰۰۰۰۰	
۲٤	« » شرکت قماش	۳۵۰۰۰۰۰	
۲۵	« « نفت جنوب	۱۳۷۰۰۰۰۰	
۲٦	» » بانك صنعتی وفلاحتی	۱۰۰۰۰۰۰	
۲۷	» » شرکت بیمه	۸۰۰۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	خالصجات ومعادن وشیلات داخلی		
۲۸	خالصجات	۱۷۰۰۰۰۰۰	
۲۹	معادن وخاك سرخ	۱۱۰۰۰۰۰۰	
۳۰	شیلات داخلی	۵۰۰۰۰	
	عوایدانتقالی ازوجوه مخصوصه		
۳۱	صدیسه مخارج وصول مالیات راه وانحصار قند وچای	۶۸۶۰۰۰۰	
۳۲	سهم معارف ازمالیات راه	۲۶۰۶۶۰۷	
۳۳	» صحیه » »	۷۲۴۱۳۰	
۳۴	» » ازعایدات بندری	۴۴۰۰۰۰	
۳۵	» » بابت عایدات پوست بره	۱۵۰۰۰۰۰	
	مطالبات دولت		
۳۶	کارخانهٔ نخریسی مرحوم صنیع الدوله	۳۰۰۰۰	
۳۷	مطالبات متفرقهٔ دولت	۴۰۰۰۰۰۰	
	مجلس شورای ملی		
۳۸	عواید مطبعه وباغ بهارستان	۷۰۰۰۰۰	
	وزارت عدلیه		
۳۹	عواید محاکم	۴۰۰۰۰۰۰	
۴۰	مأمورین صلح ونمایندگی پارکه‌ها	۱۰۰۰۰۰	جمعاً رخرجاًمنظوراست

نمره	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
۴۱	ثبت اسناد واملاك	۹۴۶۵۰۰۰	
۴۲	عواید صدی بیست وپنج ثبت اسناد واملاك	۲۳۰۰۰۰۰	
۴۳	عواید حق نسبی ازحق‌الاجرای ثبت‌اسناد بموجب مادهٔ ۱۳۱ قانون ثبت‌اسناد واملاك مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰	۵۰۰۰۰	جمعاً وخرجاًمنظوراست
۴۴	حق‌السهم صاحبان محاضررسمی	۱۲۶۰۰۰۰	» » »
۴۵	عایدات فروش اوراق ودفاتر	۴۲۰۰۰۰	
	وزارت داخله		
۴۶	عواید شهربانی	۱۰۰۰۰	
۴۷	گذرنامه واقامت اتباع خارجه	۲۵۰۰۰۰	
۴۸	صحیه	۲۲۵۰۰۰	
۴۹	عواید حاصله ازمعاینهٔ صحی کشتیها وقرانطینه‌ها	۱۰۰۰۰	» « »
۵۰	عواید ثبت‌احوال	۱۴۰۰۰۰	۱۰۰هزارریال ازاین‌قلم جمعاً وخرجاًمنظوراست
	وزارت امورخارجه		
۵۱	عواید شانسلری	۴۴۰۰۰	
	وزارت پست وتلگراف		
۵۲	عوائد پست	۷۵۸۰۰۰۰	
۵۳	عوائد تلگراف وتلگراف بی‌سیم	۱۲۷۸۵۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
۵۴	وجهی که شرکت تلفن برای مخارج نظارت وزارت پست وتلگراف میپردازد	۴۰۰۰۰	
	وزارت معارف		
۵۵	عواید شهریهٔ مدارس غیرابتدائی	۶۰۰۰۰۰	
۵۶	عواید تمبر جواز وتصدیقنامه وغیره	۳۵۰۰۰۰	
۵۷	عواید فروش کتب وسالنامه وبرنامهها	۳۰۰۰۰	
	اداره کل تجارت		
۵۸	عواید تمبر	۲۵۰۰	
۵۹	ازبابت فروش اوزان وبقایای اجناس ممنوعه	۴۰۰۰۰۰	
	اداره کل صناعت		
۶۰	عایدات هنرستانها	۳۵۰۰۰	
۶۱	عایدات کارخانهٔ سیمان	۱۲۶۰۰۰۰۰	
۶۲	عایدات کارخانهٔ قیراندود کردن واشباع	۹۳۰۰۰۰۰	
	اداره کل فلاحت		
۶۳	عایدات مزارع امتحانیه وغیره	۱۹۲۰۰۰	
	گذرنامه		
۶۴	عایدات گذرنامه	۲۰۰۰۰۰۰	
	عواید متفرقه وغیرمتفرقه		
۶۵	عوایدمتفرقهٔ کشوری که درسایرموادمنظور نشده	۱۵۰۰۰۰۰۰	
	جمع	۹۸۰۰۱۶۷۴۰	
۶۶	انتقالی بحساب ۱۳۱۵ بابت عواید مربوطه بسال ۱۳۱۴	۲۰۰۰۰۰۰۰	
	جمع	۱۰۰۰۰۱۶۷۴۰	

باب دوم ـ مخارج

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
۱	وزارت دربار و دفتر مخصوص شاهنشاهی	۵۱۷۱۸۴۰	
۲	مجلس شورای ملی	۷۵۶۰۰۰	
۳	اعتبار تکمیل ساختمان مجلس به انضمام مخارجی که از بابت ساختمان در ۱۳۱۴ شده است	۲۰۰۰۰۰۰	
۴	ریاست وزراء	۶۹۸۰۰۰	
۵	**وزارت جنگ و امنیه**		
	وزارت جنگ بانضمام خرج سفر و خرج تحصیل محصلین وزارت جنگ و نیروی دریائی وحقوق ومخارج مستخدمین خارجی ارتش ونیروی دریائی	۲۴۳۷۲۹۹۸۰	
	ادارهٔ امنیه	۲۵۶۷۸۴۰۰	
۶	**وزارت داخله**		
	وزارت داخله	۸۱۷۴۰۰۰	
	اعتبار برای تکمیل ساختمان عمارت مرکز وزارت داخله و خرید یا ساختمان ادارات حکومتی	۱۵۲۶۰۰۰	
	ادارهٔ کل شهربانی	۲۷۵۷۹۱۲۶	
	اعتبار ساختمان وتعمیر زندانها وتوقیفگاهها	۸۷۰۰۰۰	
	اعتبار برای تکمیل ساختمان عمارت شهربانی مرکز	۱۰۰۰۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	اعتبار برای توقیفگاه ها	۴۸۰۰۰۰	
	« ساختمان و تکمیل		
	ساختمان وتعمیر شهربانی های ولایات	۷۵۰۰۰۰	
	صحیه کل	۱۷۰۰۰۰۰۰	
	اعتبارات فوق العاده مأمورین صحی جهت معاینه صحی دربنادر وقرنطینه ها (درحدود عایدات جمعا وخرجا منظور است)	۱۰۰۰۰	
	اعتبار جهت خریدن زمین وبنای بیمارستان های ولایات وسایر مؤسسات صحی	۲۱۶۰۰۰۰	
	اعتبار برای ساختمان بیمارستانهای طهران	۲۰۰۰۰۰۰	
	احصائیه و ثبت احوال	۸۰۰۰۰۰۰	
	مخارج طبع اوراق و سایرمخارج معینه در تبصره قانون مصوب ۲۳ اردیبهشت ۱۳۱۳ (درحدود عایدات)	۱۰۰۰۰۰	
	نظام وظیفه	۴۰۰۰۰۰	
۷	**وزارت عدلیه**		
	وزارت عدلیه	۱۴۵ ۰۰۰۰	
	اعتبار برای خرید زمین و ساختمان عمارت محاکم	۱۰ ۰۰۰۰	
	اعتبار برای تکمیل محل عدلیه خرم آباد و خرید زمین و ساختمان محل عدلیه در گنبد قابوس	۴۰۰۰۰	

نمره ترتیبی	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	ثبت اسناد و املاك	۱۲۳۰۰۰۰۰	
	اعتبار تکمیل ساختمان عمارت ثبت اسناد مرکز	۳۰۰۰۰۰	
	حق مأمورین صلح و نمایندگی پارکه ها درحدود عایدات	۱۰۰۰۰۰	
۸	**وزارت امور خارجه**		
	وزارت امورخارجه	۲۱٦۳۱۸۰۸	
	کمیسرهای سرحدی	۱۳۰۰۰۰۰	
	اعتبار جهت تکمیل ساختمان عمارت جدید مرکز وزارت امورخارجه	۲۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار جهت ساختمان عمارت سفارتخانه در بغداد وخرید زمین وساختمان ژنرال قونسولگری هرات	۱۰۰۰۰۰۰	
۹	**وزارت پست و تلگراف**		
	وزارت پست و تلگراف	۳۰۸۱٦۱۱۰	
	اعتبار سیم کشی های جدید	۲۳۰۰۰۰۰	
	ساختمانهای جدید برای تلگراف خانه‌های ولایات	۵۰۰۰۰۰	
۱۰	**وزارت معارف**		
	وزارت معارف	٤۱٦۰۸۲۵۰	
	اعتبار مخارج مربوط باجرای قانون اعزام محصلین بخارجه	۱۳۳۵۰۰۰۰	
	اعتبار برای تکمیل ساختمان دانشگاه وخرید زمین و بنا و ساختمان و تکمیل ساختمان دبیرستانها و دبستانها و دانش سرا های مقدماتی و تعمیر ابنیه معارفی و تکمیل ساختمان موزه و دستگاه حرارت مرکزی	۱۲۰۰۰۰۰۰	

نمره فصل	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	اثاثیه موزه	۵۰۰۰۰۰	
۱۱	**وزارت طرق و شوارع**		
	وزارت طرق وشوارع	۱۰۵۰۰۰۰	
	اعتبار برای کمك بساختمان طرق	۲۰۰۰۰۰۰۰	
	کمك بساختمان راه آهن	۱۵۰۰۰۰۰۰۰	
۱۲	**اداره کل تجارت**		
	اداره کل تجارت	۲۸۰۵۰۰۰	
۱۳	**اداره کل صناعت و معادن**		
	اداره صناعت	۴۰۸۹۷۱۰	
	اعتبار برای تکمیل و بهره برداری کارخانه سیمان	۱۷۵۰۰۰۰۰	
	مخارج تأسیس کارخانه چیت سازی	۲۳۰۰۰۰۰۰	
	مخارج تکمیل و بهره برداری کارخانجات قیراندود کردن و اشباع	۱۴۱۰۰۰۰۰	
	اداره معادن	۱۲۱۵۸۱۰۰	
	سرمایه بهره برداری معادن ذغال سنگ شمشك و زیراب (دلیلم) مشهد	۲۵۰۰۰۰۰	
۱۴	**اداره کل فلاحت**		
	اداره فلاحت	۲۲۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار برای ساختمان های اداری و خرید بنا وزمین برای احتیاجات اداری و منازل مأمورین و ساختمان دستگاه های مختلفه و انبار جهت اثاثیه و طویله	۱۹۷۴۱۴۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	اعتبار برای خشکانیدن باتلاقها	۱۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار دفع ملخ	۱۴۰۰۰۰۰	
	اعتبار دفع سن	۵۰۰۰۰۰	
	ساختمان بند شاهوزر درخوزستان	۱۳۵۰۰۰۰	
۱۵	**وزارت مالیه**		
	وزارت مالیه بانضمام گمرکات و محصلین مالیه و دیوان محاسبات و مخارج مربوط باجرای قانون انحصار تجارت	۳۹۹۳۴۶۲۰	
	حقوق و مخارج مستخدمین خارجی مالیه	۱۸۴۱۳۵۰	
	انحصار دولتی تریاك	۴۶۵۰۰۰۰	
	انحصار دولتی دخانیات	۳۹۷۰۰۰۰	
	مستحفظین سرحدی	۶۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار مخارج تحصیل عواید تجارتی قند و کبریت	۷۲۰۰۸۰	
	اعتبار اداری ضرابخانه	۳۰۰۰۰۰	
	اعتبار شهریه و عوض بهره ومصارف بقاع متبرکه	۳۵۰۰۰۰۰	
	اعتبار حقوق انتظار خدمت	۲۴۰۰۰۰۰	
	مخارج نگاهداری و ساختمان مسلخ ها و مخارج مربوط به تفتیش صحی روده	۲۴۵۰۰۰۰	
	فرع و حق‌العمل بانکها و مخارج انتقال وجوه دولتی	۱۵۰۰۰۰۰	
	سهم شیر و خورشید سرخ مشهد مقدس و تبریز	۵۱۹۰۵۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	مخارج مربوط بمحاکمات دولتی وکلیه اعتراضات ثبتی و مخارج ثبتی و قضائی و محکومیت های ناشیه ازاعمال تصدی دولت و حق الحکمیه وتصفیه محکومیت هائی که دولت دارد یا ممکن است پیش بیاید و سایر مخارج مربوط باین قبیل امور	۶۶۰۰۰۰	
	اعتبار نگاهداری قرق وباغات سلطنتی	۱۲۷۹۲۰	
	حقوق مفتش بانك ملی و مخارج تفتیش	۶۰۰۰۰	
	کمك بمخارج عمومی بانك فلاحتی	۲۴۰۰۰۰	
	حقوق نمایندگی دولت شاهنشاهی در نفط جنوب	۲۰۰۰۰۰	
	مخارج انتفاعی کشوری	۹۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار برای حقوق و مصارف پاسبانهای وزارتخانه‌ها	۱۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار خرید و ساختمان ابنیه گمرکی و دوایر تابعه وزارت مالیه	۵۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار ساختمان و پرداخت بابت اقساط کارخانه سیگار پیچی	۱۵۰۰۰۰۰۰	
	اعتبار دولت		
	الف - مخارج مترقبه و غیر مترقبه ۱۵۰۰۰۰۰ **ب** - مخارج سری ۲۰۰۰۰۰ **ج** - اعتبار انعام ۱۰۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	اعتبار مستمر وغیر مستمر عمومی		
	دیون خارجی دولت	۶۸۷۵۰۰۰	
	هیئت تفتیشیه کشوری	۳۵۰۰۰۰	
	اعتبار کمیسیون های سرحدی بانضمام (مخارج مربوطه به آبهای سرحدی)	۱۵۰۰۰۰۰	
	اعتبار عمران واسکان عشایر وتبدیل املاک :		
	الف - اعتبار عمران و اسکان عشایر ۱۸۲۰۰۰۰ **ب**-اعتبارمصارف مربوط بتبدیل املاك وعلاقه اشخاص باملاك دولتی ۱۸۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	
	دیون داخلی وتعهدات دولت	۶۰۰۰۰۰	
	اعتبار سرمایه بانك فلاحتی	۱۰۰۰۰۰۰۰	
	تعمیر ابنیه دولتی وخرید زمین یابناء برای دولت	۹۰۰۰۰۰	
	بابت خرید سهام شرکت قماش	۱۰۰۰۰۰۰	
	تکمیل سرمایه شرکت تثبیت نرخ غله	۳۰۰۰۰۰۰۰	
	خرید کشتی سلطنتی	۵۳۰۰۰۰۰	
	اعتبار پذیرائیهای رسمی که ممکن است پیش بیاید بانضمام مخارجیکه درسال ۱۳۱۴ از بابت پذیرائی علاوه براعتبارمربوطه پیش آمده	۴۰۰۰۰۰	
	مخارج مربوط باعزام مامورین و کمیسیونها و تقسیم اراضی وتعویض املاك دراجرای قوانین راجع بتقسیم اراضی وسایر مخارج پیش بینی نشده کشوری	۲۰۴۰۰۰۰	

نمره ترتیب	شرح	پیش بینی برای بودجه دوره عمل ۱۳۱۵ بریال	ملاحظات
	اعتبار برای تأسیسات اقتصادی عام المنفعه که بموجب قوانین مخصوص تصویب خواهد شد	۳۰۰۰۰۰۰۰	
	خرید کشتی شن کش	٦٤٠٠٠٠٠	
	کمك ببلدیه های ولایات	۳۰۰۰۰۰۰	
	انتقالی بحساب ۱۳۱۵ بابت اعتبارات مربوط بسال ۱۳۱٤ که در نه ماهه آخر سال ۱۳۱۵ تادیه خواهد شد	۱۵۰۰۰۰۰	
	خلاصه		
	عایدات پیش بینی شده سال ۱۳۱۵	۱۰۰۰۰۱٦۷٤۰	
	مخارج پیش بینی شده سال ۱۳۱۵	۱۰۰۰۰۰۸٤۸٤	
	تفاضل عایدات نسبت بمخارج	۸۲۵٦	

صورت فوق ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۵ کشوری بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون
متمم بودجه سال ۱۳۱۵ کشوري

مصوب ۲۰ اسفندماه ۱۳۱۵

ماده۱ ـ وزارت مالیه مجازاست علاوه بریکصدو پنجاه ملیون ریالی که‌جزء بودجه عمومی منظور گردیده مبالغ ذیل را برای مخارج مربوط بساختمان‌راه‌آهن بوزارت طرق بپردازد.

الف ـ از عایدات انحصار قندوشکر یکصدو پنجاه میلیون (۱۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال.

ب ـ ازمحل ذخیره‌کشور یك میلیون لیره.

ماده۲ ـ وزارت مالیه مجاز است مبالغ ذیل را ازمحل ذخیره کشور پرداخت نماید.

الف ـ بوزارت جنگ دومیلیون لیره.

ب ـ باداره‌ٔ کل صناعت برای قسط کارخانه های قند ۸۰۰۰۰ لیره.

استفاده از اعتبارات فوق وهمچنین از اعتباراتی که بموجب قانون بودجه ۱۳۱۴ تصویب شده محدود به یك سال مالی‌نیست.

ماده۳ ـ اداره کل صناعت مجاز است برای احتیاجات سال ۱۳۱۵ کارخانه های قند وجوه لازمه را در حدود بودجهٔ که بتصویب هیئت وزراء رسیده باشد از بانك ملی استقراض کند.

ماده۴ ـ میزان وجه متحرك مذکور در قانون مصوب ۳۰ مرداد ۱۳۰۹ به نود میلیون ریال ترقی داده میشود.

ماده ۵ - درمورد مالیات برعایدات هرگاه اداره مالیه مالیات اظهار شده را صحیح نداند نظرخود را باذکر دلائل کتباً بمؤدی ابلاغ و اخطار میکند تا اگر اعتراضی دارد در ظرف بیست روز اعتراض خود را با ذکر دلایل توسط مالیه به کمیسیون تشخیص بدهد در صورت تسلیم صریح مؤدی به تشخیص مالیه یا عدم اعتراض در مدت مقرر میزان مالیاتی که باو ابلاغ شده قطعی و وصول خواهد شد مگر اینکه مسلم گردد اشتباه درمحاسبه شده است .

ماده ٦ - از اول فروردین ۱۳۱۵ کلیه اجناس دخانیه مشمول مقررات ماده ۱۵ قانون متمم بودجه ۱۳۱٤ خواهند بود .

ماده ۷ - دولت مجاز است طبق پیشنهاد وزارت مالیه مقرراتی برای اداره امور مالی و محاسباتی کارخانجات و مؤسسات بهره برداری دولتی و خالصجات و ساختمان های دولتی و سیم کشی وزارت پست و تلگراف بجای مقررات ماده ۲۸ قانون متمم بودجه ۱۳۱۳ و سایر قوانین محاسباتی و مالی وضع نموده و پس‌ازشش ماه آزمایش بکمیسیون قوانین مالیه مجلس پیشنهاد نماید .

ماده ۸ - وزارت مالیه مجاز است حقوق ماه اول مستخدمین جزء (سرپائی) را که کمتر از یکسال درخدمت بوده و معاف یا فوت میشوند از صندوق تقاعد رد نماید .

ماده ۹ - دولت مجازاست از اول فروردین ۱۳۱۵ نسبت بمصرف قند وشکر و بنزین و نفت هیئت سیاسی خارجه دردربار شاهنشاهی برطبق مقررات بین‌المللی عمل نماید .

ترتیب اجرای این ماده بموجب نظامنامهٔ خواهد بود که باموافقت وزارتین امورخارجه و مالیه داده میشود .

ماده ۱۰ - درمورد اشخاصی که ملزم بپرداخت حقوق دولت اعم از این که

حقوق مزبور از بابت مالیات یا عوارض یا جرائم (غیر از جرائم قاچاق که بموجب ماده هفت قانون مجازات مرتکبین قاچاق باید رفتار شود) یا حقوق انحصاری ویا عواید حاصله ازمعادن وامتیازات ویابقایای حق‌الثبت وسائط نقلیه یاهر گونه بدهی هائی که برطبق احکام محاکم عمومی یا دیوان محاکمات مالیه یا دیوان محاسبات و یا اسناد رسمی باشد مطابق نظامنامه که براساس مقررات راجع به اجرای اسناد ثبت شده تنظیم خواهد شد رفتار میشود احکامیکه از محاکم عمومی راجع بجزای نقدی صادر میشود مشمول این ماده نیست .

ماده ۱۱ ـ قاعدهٔ که بموجب ماده (۳٤) اصلاحی ثبت اسناد واملاك مصوب ۱۵ اسفند ۱۳۱۲ راجع به بانکها مقرر است شامل شرکت سهامی بیمه ایران نیز خواهد بود .

ماده ۱۲ ـ وزارت امور خارجه مجاز است درسال **۱۳۱۵** ازاعضاء شاغل ویا منتظر خدمت خود از اشخاصی که مقتضی بداند بشرط اینکه یا مدت خدمت آنها اعم از متوالی و یا متناوب ازبیست سال بیشتر و یا سن آنها از پنجاه و پنج تجاوز کرده باشد متقاعد نماید .

میزان حقوق تقاعدی این‌اشخاص‌مشروط براینکه ازحقوق فعلی‌آنها تجاوز ننماید برای رتبه های یك ودو وسه و چهار وپنج یك چهلم آخرین‌مقرری خدمت ضرب در سنوات خدمت وبرای رتبه‌های شش و هفت و هشت و نه یك چهل و پنجم آخرین مقرری خدمت ضرب درسنوات خدمت خواهد بود .

مبلغی که باین ترتیب بیش از حد مقرر در قانون استخدام به متقاعدین پرداخته میشود دربودجه های تفصیلی وزارت امور خارجه منظور خواهد شد .

ماده ۱۳ ـ مقدار اسعاری که ازمحل اعتبارات ریالی منظوردربودجه ۱۳۱۵

مورد احتیاج است باید تا اول فروردین ماه ۱۳۱۵ باموافقت وزارت مالیه معین‌شود والا آن اعتبار بهیچ صورت قابل پرداخت نخواهد بود .

میزان اسعاری که به ترتیب فوق تعیین میشود در ظرف سال ۱۳۱۵ به هیچ قسم قابل تغییر نیست ودرمحاسبه اعتبارات ریالی نرخ اسعارمطابق نرخ بودجه سال ۱۳۱۴ محسوب خواهد شد .

ماده ۱۴ ـ وجوهیکه مالیه درسال ۱۳۱۴ برای مخارج ضروری بوزارتخانه‌ها و ادارات مستقل از وجه متحرك خود پرداخته از اعتباراتیکه برای وزارت خانه ها وادارات فوق‌الذکر در بودجه کل ۱۳۱۵ منظورشده است باید مسترد شود .

ماده ۱۵ ـ مفاد مواد ۲۰ ـ ۲۱ ـ ۲۴ ـ ۲۵ ـ ۲۶ ـ ۲۷ قانون متمم بودجه ۱۳۱۴ درسال ۱۳۱۵ نیزمجزا خواهد بود .

ماده ۱۵ متمم بودجه ۱۳۱۲ و تبصره آن وماده ۲۰ متمم بودجه ۱۳۱۲ و ماده ۲۱ متمم بودجه ۱۳۱۰ از مفاد ماده ۲۷ متمم بودجه ۱۳۱۴ مستثنی میشود ماده ۱۹ و تبصره ۱ ماده ۲۳ قانون مالیات بر عایدات مصوب ۲۹ آبان ۱۳۱۲ حذف میشود .

این قانون که مشتمل برپانزده ماده است درجلسه بیستم اسفند ماه یك هزارو سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

بموجب ماده ۱۳ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۶ مواد ٤ ـ ۷ ـ ۱۳ (مهلت مقرر در ماده ۱۳ تا آخر اردیبهشت ماه ۱۳۱۶ تمدید میشود) این قانون در سال ۱۳۱۶ بقوت خود باقی هستند و بموجب ماده ۱٤ قانون‌متمم بودجه سال ۱۳۱۶ مادام که مواد ۵ ـ ٦ ـ ۹ ـ ۱۰ ـ ۱۱ و قسمت اخیر ماده ۱۵ این قانون ملغی نشده است بقوت خود باقی هستند .

قانون

بودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای ملی

مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱٤

ماده اول ـ برای مخارج دوازده ماهه سال هزاروسیصد وپانزده مجلس شورای ملی مبلغ شش میلیون ونهصد وسی و دوهزار و هفتصد و بیست ریال موافق فقره (۱) الی (٤) ضمیمه اعتبار بمباشرت مجلس داده میشود .

ماده دوم ـ برای حقوق ومخارج دوازده ماهه مطبعه مجلس هشتصد وبیست و هفت هزار و دویست و هشتاد ریال موافق فقره (۱) و (۲) ضمیمه اعتبار بمباشرت مجلس داده میشود .

ماده سوم ـ مجلس شورای ملی بمباشرت مجلس اجازه میدهد که مبلغ یك میلیون وچهارصد هزارریال ازوزارت مالیه قرض کرده و بمصرف خرید ماشین آلات جدید مطبعه برساند و قرض مزبور از محل عوائد سال های ۱۳۱۵ و ۱۳۱۶ مطبعه مجلس دو ساله بپردازد .

ماده چهارم ـ مباشرت مجلس مجاز است که تتمه عوائد سال ۱۳۱۵ مطبعه مجلس و باغ بهارستان ومجله مذاکرات مجلس را بعد ازاستهلاك قسط قرضه فوق بخزانه مملکت عاید دارد .

ماده پنجم ـ قوانین موضوعه استخدامی مربوطه بوزارت خانه ها و ادارات مستقله که تاکنون بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و نظامنامه‌های مربوطه بآن شامل اعضاءِ اداری مجلس (بجز مواردی که درخود قوانین و قانون استخدام اعضاء اداری مجلس صراحت تامه دارد) نبوده و نیست و مواد ۱۵ ـ ۱۷ ـ ۲۶ ـ ۲۹ قانون استخدام کشوری نیز شامل اعضاء اداری مجلس بوده و

تبصره مادهٔ ۱ قانون استخدام اعضاء اداری مجلس مصوب ۲۱ بهمن ۱۳۰٤ وماده واحده مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸ وماده ٤ قانون بودجه سال ۱۳۱۳ مجلس شورای ملی مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۱۲ ملغی است.

ماده ششم ـ هیئت رئیسه مجلس هر اصلاح و تغییریکه مقتضی بدانند در نظامنامهٔ قانونی مستخدمین جزءِ مجلس که بموجب ماده چهارم قانون استخدام اعضاءِ اداری مجلس تدوین شده است داده وبموقع اجراءِ گذارند و نظامنامهٔ مزبور کماکان درحکم قانون است.

ماده هفتم ـ مجلس شورای ملی بهیئت رئیسه اجازه میدهد که درظرف مدت ششماه از تاریخ این قانون بسوابق استخدامی اعضاءِ اداری و مستخدمین جزءِ مجلس رسیدگی نموده هریك از آنها را که مستحق ترفیع ودریافت اضافه حقوق تشخیص دهند طبق مقررات مواد فوق وقانون استخدام اعضاءِ اداری مجلس شورای ملی رفتار نموده تفاوت حقوق ترفیعی و اضافه آنهـا را از محل اعتباری که جهت ترفیعات و اضافات دربودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای ملی پیش بینی‌شده ازاول سال مزبور تأدیه نمایند.

این قانون که مشتمل برهفت ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و ششم اسفند ماه یکهزار وسیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

صورت ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای‌ملی

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
تفصیل ماده اول					
فقره (۱)					
مقرری آقایان نمایندگان وتفاوت مقرری ریاست مجلس	۱۳۱	—	۴۷۵۲۰۰۰	۴۷۵۲۰۰۰	
فقره ۲					
تقنینیه					
معاونت اداری ریاست مجلس	۱	۸	۲۹۶۴۰		
منشی و مترجم	۱	۶	۱۴۸۸۰		
دائره کابینه					
مدیر	۱	۷	۱۹۶۸۰		
معاون	۱	۶	۱۶۰۸۰		
عضو	۴	۵	۴۹۶۸۰		
عضو	۲	۴	۱۸۳۶۰		
دایره ضبط جاری و راکد					
مدیر	۱	۷	۲۱۲۴۰		
معاون وعضو	۲	۵	۲۳۸۸۰		
عضو	۱	۴	۹۴۸۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
عضو	۱	۳	٦٧٢٠		
دائره تند نویسی و تحریر صورت مجلس					
مدیر	۱	۷	۲۱۲٤٠		
معاون و تند نویس	٥	٥	٦٠٨٤٠		
تند نویس	٦	٤	٥٤٤٨٠		
تند نویس	۲	۳	۱۳٤٤٠		
دائره قوانین ومطبوعات					
مدیر	۱	۷	۲۱۲٤٠		
معاون وعضو	٤	٥	٤٨٧٢٠		
عضو	۱	۳	٦٢٤٠		
عضو	۲	۲	۱۰۰۸۰		
شعبه کمیسیونها					
مدیر	۱	٥	۱٦٠٨٠		
معاون	۱	٦	۱۲۰۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
عضو	۱	٤	۹٤۸۰		
دائره ارسال مراسلات					
مدیر	۱	۵	۱۲۸٤۰		
عضو	۱	۳	٦۲٤۰		
اعتبار خصوصی			٦۰۰۰	۵۰۸۵٦۰	
فقره (۳)					
مباشرت					
معاونت اداری مباشرت	۱	۸	۲۹٦٤۰		
منشی	۱	۵	۱۲۸٤۰		
اداره محاسبات کل					
رئیس	۱	۸	۲۹٦٤۰		
معاون	۱	۵	۱۲۸٤۰		
منشی	۱	٤	۸۸۸۰		
محاسب	۳	۳	۱۹٦۸۰		
ضباط	۱	۲	۵۰٤۰		
شعبه صندوق					
مدیر	۱	٦	۱٦۰۸۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
عضو	۱	۳	۶۲۴۰		
دائره کتابخانه					
مدیر	۱	۷	۲۲۹۲۰		
معاون	۱	۳	۶۲۴۰		
عضو	۲	۳	۱۲۴۸۰		
شعبهٔ پرسنل					
مدیر	۱	۵	۱۲۸۴۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
عضو	۱	۱	۳۸۴۰		
شعبهٔ ملزومات					
مدیر	۱	۵	۱۲۸۴۰		
عضو	۱	۳	۶۲۴۰		
دائره مجله مذاکرات مجلس و توزیع لوایح					
مدیر	۱	۷	۲۲۹۲۰		
عضو	۱	کنتراتی	۱۲۰۰۰		
عضو	۱	۵	۱۲۸۴۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
عضو	۱	٤	۹٤۸۰		
عضو	۲	۳	۱۳٤٤۰		
دائره تفتیش					
مدیر	۱	۷	۲۱۲٤۰		
معاون	۱	٤	۹٤۸۰		
عضو	۲	۳	۱۲۹٦۰		
مستخدمین جزء					
مأمور متفرقه وناظر	۲		۱۰۳۲۰		
دربان باشی و دربان	۵		۲۵۳۲۰		
مسئول اموربرقی ومکانیکی باعضو	۲		۸۸۸۰		
تلفونچی	۲		۷۲۰۰		
پیشخدمت باشی و پیشخدمت	۲۵		۹٦۳٦۰		
سرایدارباشی وسرایدار	۲۰		۷۱۸۸۰		
آبدار وسقا	٦		۲۲٤٤۰		
فراش باشی وفراش	۱٤		٤۳٤٤۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
باغبان باشی و گل کار و باغبان	۱۱		۳۵۲۸۰		دو نفر باغبان زیاد شده است
فوق‌العاده مأمورین کشیک تلگراف و پست و یکنفر نامه رسان	۳		۶۲۴۰		
شهریهٔ ورثهٔ نعمت‌الله پیشخدمت و عبدالله فراش	۲		۲۵۲۰		
اعتبار برای اضافات و ترفیعات فقرات ۲ و ۳ از مادهٔ اول از آغاز سال ۱۳۱۵			۷۲۰۰۰	۷۴۱۷۲۰	

فقره ۴ ـ مصارف

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
روشنائی			۱۲۰۰۰		
آبدارخانه			۳۶۰۰۰		
تنظیف			۹۰۰۰		
ملزومات دفتری			۲۳۰۰۰		
طبع لوایح			۱۸۰۰۰		
صورت مذاکرات مجلس			۲۴۰۰۰		
اعتبار کتابخانه برای خرید کتب و آبونهٔ جرائد			۱۲۰۰۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
مخارج ارسال مراسلات و مخابره					
تلگراف و آبونه تلفن			٨٠٠٠		
فوق‌العاده پاسبانان مجلس			١٦٠٠٠		
ملبوس مستخدمین جزء سالی نفری					
دو دست	٨٧	١٧٤ دست	٢٦١٠٠		
سوخت زمستانی			٢٣٠٠٠		
مخارج جشن ها			٢٥٠٠٠		
اعتبار مخارج پیش بینی نشده			٣٩٣٤٠		
ساختمان و تعمیرات ابنیه			٢٩٠٠٠٠		قرضهٔ بنائی سال ١٣١٤ مجلس از این محل پرداخته میشود
حق بیمه			١٥٠٠٠		
خرید فرش واثاثیه وتعمیراثاثیه سابق			١٦٠٠٠٠		قرضهٔ خرید فرش سال ١٣١٤ از این محل تأمین و پرداخته میشود
عیدی نوروز کارکنان مجلس			٨٦٠٠٠	٩٣٠٤٤٠	
جمع کل ماده اول بودجه مجلس				٦٩٣٢٧٢٠	

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
تفصیل ماده (۲) **مطبعه مجلس** **فقره (۱)**					
مدیر	۱	۶	۱۴۸۸۰		
معاون و مسئول تصحیح	۱	۳	۷۲۰۰		
رئیس تفتیش	۱	۴	۸۸۸۰		
معاون	۱	۳	۶۲۴۰		
مسئول محاسبات	۱	۵	۱۱۰۴۰		
محاسب	۱	۳	۶۲۴۰		
محاسب	۲	۱	۷۶۸۰		
مسئول ملزومات وصندوق	۱	۴	۹۴۸۰		
منشی وضباط	۱	۲	۵۰۴۰		
مصحح	۱	۱	۳۸۴۰		
مدیر گراورسازی	۱	۵	۱۲۰۰۰		
معاون گراورسازی	۱	۴	۹۴۸۰		
نقاش و رتوشه گر	۱	۳	۶۲۴۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
مستخدمین جزء					
تحصیلدار	١		٤٤٤٠		
ناظر	١		٤٤٤٠		
کمك انبار و پیشخدمت و آبدار و فراش	٨		٢٠١٦٠		
قسمت فنی					
نقاش	١	کنتراتی	٧٢٠٠		
گراورساز	٧		١٧٤٦٠		
مسئول الکتریك	١		٩٦٠٠		
عضو الکتریك	٣		٨١٦٠		
مسئول ماشین‌خانه	١		٨٥٢٠		
عضو ماشیخانه	٢٦		٥٤٨٤٠		
مسئول اشتروتیپی	١		٣٣٦٠		
عضو اشتروتیپی	٤		٦٦٠٠		
مسئول حروفچینی	١		٦٣٦٠		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
حروف چین	۱۹		۳۸۰۴۰		
مسئول فرم بندی	۱		۴۶۸۰		
فرم بند	۱۴		۳۰۶۰۰		
مسئول صحافی	۱		۵۱۶۰		
صحاف	۱۷		۳۱۶۸۰		
مسئول صحافی اوراق بهادار	۱		۴۵۶۰		
صحاف اوراق بهادار	۲۵		۳۳۳۰۰		
مسئول افست و چاپ سنگی	۱		۸۴۰۰		
عضو افست وچاپ سنگی	۵		۱۲۰۰۰		
مسئول‌حروف ریزی وتیپوگراف	۱		۹۶۰۰		
عضو حروف ریزی وتیپو گراف	۲		۵۸۸۰		
اعتبار اضافه کاری کلیه قسمتهای فنی وکارهای کنتراتی			۵۰۰۰۰		
متخصص فنی مطبعه			۹۰۰۰۰		حقوق مشارالیه بمارك خواهد بود وبه‌نرخ‌روز تسعیر وتأدیه خواهدشد

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	مبلغ کل ریال	ملاحظات
اعتبار برای ترفیعات و اضافه حقوق مستخدمین رسمی و کنتراتی و کارگران فنی مطبعه مجلس از آغاز سال ۱۳۱۵			۳۶۰۰۰	۶۱۹۲۸۰	
فقرهٔ (۲) ـ مصارف					
مصارف			۱۵۰۰۰۰		
سوخت زمستانی			۱۸۰۰۰		
اعتبار فوق العاده			۱۳۰۰۰		
ملبوس مستخدمین جزء سالی نفری ۲ دست [۲۰]	۱۰		۳۰۰۰		
عیدی نوروز کارکنان مطبعه			۲۴۰۰۰	۲۰۸۰۰۰	
جمع ماده دوم				۸۲۷۲۸۰	
جمع کل ماده اول و ماده دوم بودجه مجلس شورای ملی و مطبعه				۷۷۶۰۰۰۰	

صورت فوق ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اصلاح ماده هفتم بودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای ملی

مصوب ۵ مهر ماه ۱۳۱۵

مجلس شورای ملی بمباشرت مجلس اجازه میدهد که اضافات و ترفیعات منظوره مستخدمین اداری مجلس را در ششماهه آخر سال ۱۳۱۵ و اضافات و تفاوت حقوق مستخدمین جزءِ را در نه ماهه آخر سال ۱۳۱۵ از محل اعتبار مخصوص مصوبه در بودجه ۱۳۱۵ مجلس بطوریکه هیئت رئیسه مجلس تصویب کرده است پرداخت نمایند و درصورت کسر ازمحل اعتبار خصوصی تقنینیه تأمین کنند.

قانون اصلاح ماده هفتم بودجه سال ۱۳۱۵ مجلس شورای ملی درجلسه پنجم مهرماه یکهزاروسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

بودجه کل ۱۳۱۶ کشور

مصوب ۲۳ اسفند ماه ۱۳۱۶

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۶ کشور را (باستثناءِ درآمدی که بابت حق الامتیاز نفت وصول و بحساب ذخیره کشوری منظور میشود) مطابق صورت ضمیمه که ازحیث درآمد بمبلغ یکهزار ودویست و پنجاه ملیون ودو هزار ونهصد و یازده ریال (۱۲۵۰۰۰۲۹۱۱ ریال) و از حیث هزینه یکهزار و دویست و چهل وهشت ملیون و سی وهفت هزار وسیصد و هفتاد وهفت ریال (۱۲۴۸۰۳۷۳۷۷ ریال)

بالغ میباشد تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که هزینه عمومی کشور را اعم ازحقوق و مصارف درسال ۱۳۱۶ درحدود اعتبارات مصوب درصورت ضمیمه مطابق بودجه های تفصیلی سال ۱۳۱۵ تا حدیکه اعتبارات مصوبه در بودجه های مزبور ضمن بودجه های ۱۳۱۶ نیزمنظورشده باشد بپردازد تاوقتی که بودجه های تفصیلی سال ۱۳۱۶ که باید تا آخر اردیبهشت ۱۳۱۶ بمجلس شورای ملی تقدیم گردد بکمیسیون مجلس ارجاع شود ومادام که بودجه های تفصیلی از تصویب کمیسیون بودجه نگذشته هزینه مزبوررا مطابق بودجههای پیشنهادی وپس ازتصویب کمیسیون برطبق آنچه که تصویب شده است بپردازد .

این قانون که مشتمل بریك ماده وصورت ضمیمه است درجلسه بیست وسوم اسفند ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ حسن اسفندیاری

صورت ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۶ کشور

باب اول ـ درآمد

ماده	درآمد ها	پیش بینی ۱۳۱۶ بریال	ملاحظات
	مالیات مستقیم		
۱	مالیات بردرآمد وحق تمبروچك وسایر اوراق انتقال وجه	۱۳۰۰۰۰۰۰۰	
۲	بقایای مالیات املاك مزروعی	۱۰۰۰۰۰۰۰	
۳	بازخرید منال خالصجات انتقالی	۲۰۰۰۰۰۰	
	مالیات غیرمستقیم		
٤	مالیات صدی‌سه	۵۵۰۰۰۰۰۰	
۵	مالیات نفت وبنزین	۷۰۰۰۰۰۰۰	
٦	مالیات رسومات	۳٦۰۰۰۰۰۰	
۷	مالیات ذبایح	۱۰۰۰۰۰۰۰	
۸	حق‌الثبت وسائل نقلیهٔ غیرموتوری	۱۷۲۰۰۰۰	
۹	درآمد جنگل‌ها	۳۵۰۰۰۰۰	
۱۰	درآمد متفرقه غیر مستقیم بانضمام درآمد مالیات لاتار و حراج	۳۱۵۰۰۰۰	
۱۱	بقایای مالیات حق‌الثبت	۲۰۰۰۰۰	
	گمرکات		
۱۲	حقوق گمرکی قند وچای	۱٦۰۰۰۰۰۰۰	
۱۳	حقوق واردات و صادرات گمرکی سایراجناس و درآمد شانسلری وسرب ومهروانبارومتفرقهٔ گمرك	۲۰۲۰۰۰۰۰	

ماده	درآمد ها	پیش بینی ۱۳۱۶ بریال	ملاحظات
	انحصارها		
١٤	درآمد انحصاردخانیات	١٣٠٠٠٠٠٠٠	
١٥	درآمد انحصار تریاك	٨٥٠٠٠٠٠٠	
١٦	درآمد انحصارقماش	٧٠٠٠٠٠٠٠	
٧	درآمد انحصار کبریت	٤٨٠٠٠٠٠	
	امتیازات		
١٨	حق‌الامتیازتلفن	١٥٠٠٠٠	
١٩	حق‌الامتیازودرآمد دولت ازشرکت شیلات با بقایای آن	١١٢٠٠٠٠٠	
٢٠	درآمد سایرامتیازات	٨٢٥٠٠٠	
٢١	بقایای امتیازات	٨٠٠٠٠	
٢٢	حقوق نمایندگی دولت درنفت جنوب	٢٠٠٠٠٠	
	منافع سهام دولتی		
٢٣	منافع سهام بانك‌ملی	٤٠٠٠٠٠٠٠	
٢٤	« « شرکت قماش	٣٥٠٠٠٠٠	
٢٥	« « نفت جنوب	٣٩٩٨٦٧٤	
٢٦	« « بانك صنعتی وفلاحتی	٢٠٠٠٠٠٠	
٢٧	« « شرکت بیمهٔ ایران	٨٠٠٠٠٠	

ماده	درآمد ها	پیش بینی ۱۳۱۶ بریال	ملاحظات
	خالصجات و معادن و شیلات داخلی		
۲۸	درآمد خالصجات	۱۵۰۰۰۰۰۰	
۲۹	درآمد معادن و خاك سرخ و عشریه معادن سطح‌الارضی	۲۶۰۰۰۰۰۰	
۳۰	شیلات داخلی	۷۵۰۰۰۰	
	درآمد انتقالی از وجوه مخصوصه		
۳۱	صدی سه مالیات راه و درآمد انحصاری قند و چای برای مصارف وصول	۶۸۶۰۰۰۰	
۳۲	سهم معارف از مالیات راه بموجب بند (ب) از ماده ٦ اصلاح قانون مالیات راه مصوب ۸ شهریور ۱۳۱۱	۲۶۰۶۶۰۷	
۳۳	سهم بهداری از مالیات راه بموجب بند (ج) ازماده فوق	۷۲۴۱۳۰	
۳٤	» » از درآمد بندری طبق ماده ٤ قانون اجازه اخذ عوارض بندری ازقرار هرسیصد کیلو بار پنجاه دینار	٤٤۰۰۰۰	
۳۵	صدی چهار قیمت پوست بره صدوری موضوع ماده (۲) قانون ۱٤ تیر ۱۳۰٤	۱۵۰۰۰۰۰	
	مطالبات دولت		
۳٦	مطالبات	۲۰۰۰۰۰۰	
	مجلس شورای ملی		
۳۷	درآمد چاپخانه و باغ بهارستان	۱۷۰۰۰۰۰	
	وزارت عدلیه		
۳۸	درآمد محاکم	٤۰۰۰۰۰۰	

ماده	در آمد ها	پیش بینی ۱۳۱۶ بریال	ملاحظات
۳۹	درآمد مأمورین صلح ونمایندگی پارکه‌ها موضوع قانون ۲٤ تیر ۱۳۰۹	۱۰۰۰۰۰	
٤۰	درآمد ثبت اسناد و املاك	۱۲۰۰۰۰۰۰	
٤۱	صدی بیست وپنج درآمد ثبت اسناد واملاك	۳۰۰۰۰۰۰	
٤۲	درآمد حق نسبی ازحق‌الاجرای ثبت‌اسناد موضوع ماده ۱۳۱ قانون ثبت‌اسنادواملاك مصوب۲٦ اسفندماه۱۳۱۰	۵۰۰۰۰	
٤۳	حق السهم صاحبان محاضر رسمی	۱۳۹۰۰۰۰	
٤٤	درآمد فروش اوراق و دفاتر	٦۰۰۰۰۰	
	وزارت داخله		
٤۵	درآمد شهربانی	۱۵۰۰۰	
٤٦	درآمد گذرنامه و اقامت اتباع خارجه	۱٦۰۰۰۰	
٤۷	درآمد بهداری از قبیل درآمد ادویه مخدره وغیره	۲٦۵۰۰۰	
٤۸	درآمد حاصله از معاینه بهداری کشتیها و قرنطینه ها	۱۰۰۰۰	
٤۹	درآمد ثبت احوال	۵۰۰۰۰۰	
	وزارت امور خارجه		
۵۰	شانسلری	۷۳۰۰۰	
	وزارت پست و تلگراف		
۵۱	پست	۱۰۰۰۰۰۰۰	
۵۲	درآمد تلگراف بی‌سیم و با سیم	۱٦۰۰۰۰۰۰	

ملاحظات	پیش بینی ۱۳۱۶ بریال	درآمد ها	ماده
		وجهی که شرکت تلفن برای هزینه نظارت وزارت پست	۵۳
	۴۰۰۰۰	و تلگراف میپردازد	
		وزارت معارف	
	۸۰۰۰۰۰	درآمد شهریه آموزشگاههای غیر ابتدائی	۵۴
	۵۰۰۰۰۰	درآمد تمبر جواز وتصدیقنامه وغیره	۵۵
	۸۰۰۰	درآمد فروش کتب سالیانه وبرنامه ها	۵۶
		اداره کل تجارت	
	۲۵۰۰	درآمد تمبر ازقبیل تمبر درخواست پروانه تجارت	۵۷
	۴۵۰۰۰۰	درآمد فروش اوزان و تتمه قیمت اجناس ممنوعه	۵۸
		اداره کل صناعت	
	۳۵۰۰۰	درآمد هنرستانها	۵۹
	۶۰۰۰۰۰۰	درآمد کارخانهٔ سیمان	۶۰
	۱۴۳۰۰۰۰۰	درآمد کارخانه قیراندود واشباع تراورس	۶۱
		اداره کل فلاحت	
	۲۰۰۰۰۰	درآمد مزارع امتحانیه	۶۲
		گذرنامه	
	۱۸۰۰۰۰۰	درآمد گذرنامه	۶۳
	۱۵۰۰۰۰۰۰	درآمد متفرقه ومترقبه	۶۴
	۱۵۰۰۰۰۰۰	انتقالی بحساب ۱۳۱۶ بابت درآمد مربوطه بسال ۱۳۱۵	۶۵
	۱۲۵۰۰۰۲۹۱۱	**جمع**	

باب دوم - هزینه

ماده	شرح	بودجه ۱۳۱۶	ملاحظات
۱	وزارت دربار ودفتر مخصوص شاهنشاهی	۵۱۷۷۴۸۰	
۲	مجلس شورای ملی	۸۹۶۰۰۰۰	
۳	ریاست وزراء	۷۸۶۰۰۰	
۴	وزارت جنك بانضمام هزینه سفر و هزینه تحصیل محصلین وزارت جنك ونیروی دریائی وحقوق و هزینه مستخدمین خارجی ارتش ونیروی دریائی	۲۸۳۷۲۹۹۸۰	
۵	ادارهٔ امنیه	۲۵۶۷۸۴۰۰	
۶	**وزارت داخله**	۹۷۰۰۰۰۰	
۷	اداره کل شهربانی	۳۰۶۷۹۱۲۶	
۸	اداره کل بهداری	۲۴۲۷۰۰۴۰	
۹	مؤسسهٔ پاستور	۱۸۸۹۹۶۰	
۱۰	اعتبار فوق العاده مأمورین صحی جهت معاینه صحی در بنادر و قرنطینه‌ها	۱۰۰۰۰	
۱۱	بیمارستان جدید طهران	۵۰۰۰۰۰۰	
۱۲	اداره کل آمار وثبت احوال	۱۱۰۰۰۰۰۰	
۱۳	هزینه طبع اوراق و سایر هزینه معینه در تبصره قانون مصوب ۲۳ اردیبهشت ۱۳۱۳	۱۰۰۰۰۰	
۱۴	نظام وظیفه	۴۰۰۰۰۰	
۱۵	**وزارت عدلیه**	۱۹۵۴۰۰۰۰	
۱۶	ثبت‌اسناد واملاك	۱۳۱۰۰۰۰۰	

ماده	شرح	بودجه ۱۳۱۶	ملاحظات
۱۷	حق مامورین صلح ونمایندگی پارکه ها	۱۰۰۰۰۰	
۱۸	**وزارت امور خارجه**	۲۳۶۳۱۸۰۸	
۱۹	کلانتران مرز	۱۳۰۰۰۰۰	
۲۰	**وزارت پست و تلگراف**	۳۶۶۱۶۱۱۰	
۲۱	**وزارت معارف**	۵۸۱۰۸۲۵۰	
۲۲	اعتبار هزینه مربوطه بمحصلین اعزامی بخارجه	۱۳۳۵۰۰۰۰	
۲۳	**وزارت طرق**	۱۰۵۰۰۰۰	
۲۴	کمك باعتبارراه‌سازی‌در۱۳۱۶ بضمیمه کسر اعتبار۱۳۱۵	٤۰۰۰۰۰۰۰	
۲۵	کمك باعتبار ساختمان‌راه‌آهن بضمیمه کسراعتبار ۱۳۱۵	۲۰۰۰۰۰۰۰۰	
۲۶	مصارف ساختمان بندر شاهپور	۵۰۰۰۰۰۰	
۲۷	**اداره کل تجارت**	۳۳۰۵۰۰۰	
۲۸	**اداره کل صناعت ومعادن**	٦۰۸۹۷۱۰	
۲۹	اعتبار تکمیل وبهره‌برداری کارخانه سیمان	۱۸۰۰۰۰۰۰	
۳۰	مصارف مربوطه بکارخانه چیت‌سازی	۱۸۰۰۰۰۰۰	
۳۱	مخارج تکمیل وبهره برداری کارخانه های اشباع وقیراندود	۱۳۲۰۳۰٦۰	
۳۲	اداره معادن	۳٤۰٤٦۸۲۵	
۳۳	سرمایه بهره‌برداری معادن ذغال سنگ	۱۲۵۰۰۰۰۰	
۳٤	کمك بهزینه کارخانجات قندسازی	۳۳۵۰۰۰۰۰	
۳۵	هزینه تاسیس کارخانه گلسیرین و صابون سازی	۱۰۰۰۰۰۰۰	

ماده	شرح	بودجه ١٣١٦	ملاحظات
٣٦	تاسیس کارخانه ماسك ضد گاز	٩٠٠٠٠٠٠	
٣٧	**اداره کل فلاحت**	٣٠٣٢٤١٤٠	
٣٨	مصارف خشکانیدن باتلاقها	١٠٠٠٠٠٠	
٣٩	اعتبار دفع ملخ	١٧٥٠٠٠٠	
٤٠	اعتبار دفع سن	٥٠٠٠٠٠	
٤١	وزارت مالیه بانضمام گمرکات و محصلین مالیه ودیوان محاسبات وهزینه مربوط باجرای قانون انحصار تجارت	٤٤٧٩٨٣٢٠	
٤٢	حقوق وهزینه مستخدمین خارجی مالیه	١٨٤١٣٥٠	
٤٣	انحصار دولتی تریاك	٤٦٥٠٠٠٠	
٤٤	انحصار دولتی دخانیات	٣٩٧٠٠٠٠	
٤٥	اعتبار هزینه تحصیل عواید تجارتی قند و کبریت	٧٣٠٠٨٠	
٤٦	اعتبار اداری ضرابخانه	٣٠٠٠٠٠	
٤٧	شهریه ووظیفه هائیکه بموجب بند سوم قانون ٢٦ اسفند ٣١٠ برقرار میشود ومصارف بقاع‌متبرکه و عوض بهره	٣٥٠٠٠٠٠	
٤٨	اعتبار حقوق انتظار خدمت	٢٤٠٠٠٠٠	
٤٩	هزینه نگاهداری وساختمان کشتارگاه ها و هزینه‌مربوط به بازرسی بهداری روده	٣٠٠٠٠٠٠	
٥٠	فرع و حق‌العمل بانکها وهزینه انتقال وجوه دولتی	١٥٠٠٠٠٠	
٥١	سهم شیر وخورشید سرخ مشهد مقدس وتبریز	٥١٩٠٥٠	

ماده	شرح	بودجه ۱۳۱۶	ملاحظات
۵۲	هزینه مربوط به محاکمات دولتی و کلیه اعتراضات ثبتی و هزینه ثبتی و قضائی و محکومیت های ناشیه از اعمال تصدی دولت وحق‌الحکمیه‌وتصفیه محکومیت هائیکه دولت دارد یا ممکنست پیش بیاید و سایر هزینه های مربوط باین قبیل امور	٦٦٠٠٠٠	
۵۳	اعتبار نگاهداری قرق وباغات سلطنتی	١٣٠٩٢٠	
۵۴	حقوق مفتش بانک‌ملی وهزینه بازرسی	٦٠٠٠٠	
۵۵	حقوق نمایندگی دولت شاهنشاهی درنفت جنوب	٢٠٠٠٠٠	
۵۶	هیئت نظارت شرکتها بانضمام مصارف ۱۳۱۵	١٤٩٥٨٧٦	
۵۷	هزینه انتفاعی کشوری	٩٠٠٠٠٠٠	
۵۸	حقوق ومصارف پاسبانهای دوایر دولتی	١٠٠٠٠٠٠	
۵۹	خرید وساختمان ابنیه گمرکی ودوایر تابعه وزارت مالیه	٥٠٠٠٠٠٠	
٦۰	ساختمان و پرداخت اقساط کارخانه سیگار پیچی و هزینه بهره برداری وسایر مصارف مربوطه بآن	٢٢٦٣٠٢٠٠	
٦۱	تاسیس صیدماهی در آبهای جنوب	٢١٣٣٠٠٠	
٦۲	مصارف ساختمان هفت انبارغله (سیلو)	٤٠٠٠٠٠٠٠	
٦۳	ازدیاد سهم دولت درسرمایه شرکت شیلات	١٥٠٠٠٠٠	
٦٤	بقیه مصارف طبع وحمل اسکناس	٢٨٤٨٥٨	
٦۵	اعتبار دولت بانضمام کسر اعتبار ۱۳۱۵ { انعام بانضمام کسر اعتبار ۳۱۵ – ٤٨٩٢٥٦ اعتبار سری ٢٠٠٠٠٠ اعتبار هزینهٔ متفرقه وغیرمترقبه بانضمام کسر اعتبار ۳۱۵ – ١٩٦٣٦٧٨	٢٦٥٢٩٣٤	

ماده	شرح	بودجه ۱۳۱۶	ملاحظات
	اعتبار مستمر و غیر مستمر عمومی		
۶۶	دیون خارجی دولت	۶۸۷۵۰۰۰	
۶۷	هیئت بازرسی کشوری	۳۵۰۰۰۰	
۶۸	کمیسیونهای سرحدی بانضمام هزینه مربوط بآبهای سرحدی	۱۵۰۰۰۰۰	
۶۹	اعتبار عمران واسکان	۳۰۰۰۰۰۰	
۷	دیون داخلی و تعهدات دولت	۶۰۰۰۰۰	
۷۱	تعمیرابنیه دولتی وخرید زمین برای دولت	۹۰۰۰۰۰	
۷۲	اعتبار تثبیت نرخ غله	۳۰۰۰۰۰۰۰	
۷۳	اعتبار پذیرائیهای رسمی که ممکن است پیش آید بانضمام کسر هزینه مربوط بسال ۱۳۱۵	۸۰۰۰۰۰	
۷۴	مصارف مربوط باعزام مامورین و کمیسیون های تقسیم اراضی و تعویض املاك و اجرای قوانین مربوطه باین هزینه وسایر مصارف پیش‌بینی نشده کشور	۲۰۴۰۰۰۰	
۷۵	اعتبار عام‌المنفعه اقتصادی	۷۰۰۰۰۰۰	
۷۶	خرید کشتی شن کش	۷۴۶۴۸۰۰	
۷۷	کمك باعتبار شهرداری های ولایات بانضمام طلب خزانه	۴۶۴۰۰۰۰	
۷۸	اقساط سدسازی تبریزموضوع قانون بهمن ۱۳۱۴	۲۴۰۰۰۰۰	
۷۹	انتخابات دوره ۱۱ مجلس شورای‌ملی	۱۱۱۵۱۰۰	
۸۰	انتقالی بحساب ۱۳۱۶ بابت اعتبارات مربوط بسال ۱۳۱۵ که درنه ماهه آخرسال ۱۳۱۶ تادیه خواهد شد	۱۵۰۰۰۰۰۰	
	جمع	۱۲۴۸۰۳۷۳۷۷	

صورت فوق ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۶ کشور بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

متمم بودجهٔ کل سال ۱۳۱۶ کشور

مصوب ۲۱ فروردین ماه ۱۳۱۶

ماده۱ ـ حقوق ماهیانه درجه اول استاد یکهزارو یکصد ریال است .

ماده۲ ـ وزارت مالیه مجاز است طلب مسلم و رسیدگی و تصدیق شده اشخاص را از دولت که در حدود اعتبارات مصوب سنه مربوطه باشد در مقابل بدهی همان اشخاص احتساب ودر بودجه درآمد ها و هزینه های سال ۱۳۱۶ جمع و خرج نماید .

ماده۳ ـ اختیاری که بموجب ماده ۳۳ متمم قانون بودجه ۱۳۱۲ در مورد پرداخت علاوه بر حد اقل حقوق دبیر ها به وزارت معارف داده شده است در مورد هنر آموزهای هنرستان های تابعه اداره صناعت برئیس آن اداره داده میشود .

ماده۴ ـ وزارت مالیه مجاز است علاوه برمبلغی که در بودجه سال ۱۳۱۶ کشور برای کمك به شهرداریهای ولایات پیش‌بینی شده ازصرفه‌جوئی های بودجه کشور نیز معادل ۵۸۵۰۰۰۰ ریال به شهرداریهای مذکور کمك نماید .

ماده۵ ـ قانون‌مصوب ۲۸ مهرماه ۱۳۱۱راجع بمعاوضه خالصجات ازانقضای مدتیکه در ماده ۲۳ قانون متمم بودجه ۱۳۱٤ مقرر بوده باتبصره ماده مذکور تا دوسال دیگر بقوت خود باقی خواهد بود .

ماده٦ ـ وزارت مالیه مجاز است علاوه از ۲۰۰ ملیون ریال اعتبار مصوب در بودجه ۱۳۱٦ کشور کسر مصارف سال ۱۳۱٦ ساختمان راه آهن را از محلهای‌ذیل تأمین نماید :

۱ ـ ازمحل ذخیره کشور ۱۰۰۰۰۰۰ لیره

۲ ـ از محل قرضه از بانك ملی ایران ۹۰۰۰۰۰۰۰ ریال

۳ ـ عوائد انحصار قند و شکر و چای ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال

ماده۷ ـ تبصره ماده ۱۹ قـانون مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۲ ملغی میشود .

ماده۸ ـ هزینه مقدماتی ثبت املاك و مستغلات دولتی فقط معادل مصرف واقعی آن تأدیه خواهد گردید .

ماده۹ ـ ماده ۳ از قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۰ اردیبهشت ۱۳۱۱ لغو میشود ونسبت بامور قاچاقی اجنـاس مشمول عوارض شهرداری نیزطبق مقررات فصل اول و ماده ۷ از قانون مجازات مرتکبین قاچـاق مصوب اسفند ۱۳۱۲ رفتـار خواهد شد .

ماده ۱۰ ـ مجـازات دارندگان آلات وادوات تقطیر مشروبات و مواد اولیه تخمیر شده موضوع ماده ۱٦ قانون متمم بودجه ۱۳۱٤ از حیث تعقیب واجرا تابع مقررات ماده ۷ قـانون مجـازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۲ خواهد بود .

ماده ۱۱ ـ اداره کل فلاحت مجاز است بااطلاع وزارتمالیه تامیزاندوملیون ریال از یکی ازبانکها بعنوان قرضه برای مصارف بهره برداری درخوزستان وغیره دریافتوازمحل سود ویژه مؤسسات بهرهبرداری مزبور اصلوفرع آنرا مستردنماید

در صورت عدم تکافوی سود ویژه مؤسسات مزبور میزان کسری را از محل اعتباریکه برای این منظور در بودجه اداره کل فلاحت پیشبینی خواهدشدجبران ومسترد نماید .

ماده ۱۲ ـ وزارت مالیه مجاز است از لحاظ تثبیت نرخ غله درنقاطی کـه

مقتضی بداند دوائری تأسیس ومصارف مربوطه بآن رااز محل درآمد معاملات خرید وفروش غله بپردازد .

ماده ۱۳ ـ مواد ذیل در سال ۱۳۱۶ بقوت خود باقی هستند .

الف ـ مواد ٤ ـ ۷ ـ ۱۳ قانون متمم بودجه ۱۳۱۵ (مهلت مقرر درماده ۱۳) تاآخر اردیبهشت ماه تمدید میشود .

ب ـ مواد ۲٤ ـ ۲۵ وقسمتی از جمله اول ماده ۲۷ متمم قانون بودجه ۱۳۱٤ که مربوط بمستخدمین فنی انحصار دولتی دخانیات است .

ج ـ مواد ۲ـ٤ـ٦ـ۲٤ـ۲۸ متمم قانون بودجه ۱۳۱۳

د ـ ماده ٤ متمم بودجه ۱۳۱۲

ماده ۱۴ ـ مادامی که مواد ۵ ـ ٦ ـ ۹ـ۱۰ ـ ۱۱ وقسمت اخیر ماده ۱۵ متمم قانون بودجه ۱۳۱۵ (راجع بحذف ماده ۱۹ وتبصره ۱ ماده ۲۳ قانون مالیات بر عایدات) ملغی نشده اند بقوت خود باقی هستند .

این قانون که مشتمل برچهارده مادهاست درجلسه بیست ویکم فروردین ماه یکهزارو سیصدو شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

بودجه سال یکهزارو سیصدو شانزده مجلس شورای ملی

مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۱۵

ماده اول ـ برای هزینه دوازده ماهه سال یکهزارو سیصد و شانزده مجلس

شورای ملی مبلغ شش ملیون و نهصد و شصت و چهار هزار و یکصدو شصت ریال (۶۹۶۴۱۶۰ ریال) موافق فقره۱ تا۴ ضمیمه اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود .

ماده دوم - برای حقوق و هزینه دوازده ماههٔ چاپخانهٔ مجلس مبلغ یک میلیون و نهصدو نودو پنج‌هزارو هشتصدو چهل ریال (۱۹۹۵۸۴۰ ریال) موافق فقره ۱ و۲ ضمیمه اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود .

ماده‌سوم - مجلس شورای ملی بکار پردازی مجلس اجازه میدهد درآمد چاپخانه مجلس و باغ بهارستان را جزو جمع محاسبات مجلس محسوب دارد .

این قانون که مشتمل برسه ماده وصورت ضمیمه است در جلسهٔ بیست‌و هفتم اسفندماه یکهزارو سیصدو پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای ملی - حسن اسفندیاری

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
تفصیل ماده اول					
فقره (۱)					
مقرری آقایان نمایندگان وتفاوت مقرری ریاست مجلس	۱۳۱	—	۴۷۵۲۰۰۰	۴۷۵۲۰۰۰	اعتباری که درمتن برای مقرری آقایان نمایندگان معین شده است در هر ماه در حدود اعتبارنامه های مصوبه مجلس اعم از اینکه از ۱۳۱ نفر کمتر یا زیادتر باشد منظور خواهد شد
فقره ۲					
تقنینیه					
معاونت اداری ریاست مجلس	۱	۹	۳۲۱۶۰		
منشی و مترجم	۱	۶	۱۶۰۸۰		
دائرهٔ دبیرخانه					
مدیر	۱	۷	۲۱۲۴۰		
معاون	۱	۶	۱۷۲۸۰		
عضو	۲	۶	۲۹۷۶۰		
عضو	۳	۵	۳۶۷۲۰		
عضو	۱	۴	۹۴۸۰		
دایرهٔ بایگانی جاری و راکد					
مدیر	۱	۷	۲۲۹۲۰		
معاون	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۲	۵	۲۳۰۴۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
دائره تند نویسی و تحریر صورت مجلس					
مدیر	۱	۸	۲۵۴۴۰		
معاون	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۶	۵	۷۱۶۴۰		
عضو	۳	۴	۲۸۴۴۰		
عضو	۲	۳	۱۴۴۰۰		
عضو (کنتراتی)	۱	—	۱۲۰۰۰		
دائره قوانین ومطبوعات					
مدیر	۱	۷	۲۲۹۲۰		
معاون	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۲	۵	۲۴۸۴۰		
عضو	۲	۳	۱۴۴۰۰		
عضو	۱	۲	۵۸۸۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
دائره کمیسیونها					
مدیر	۱	۶	۱۷۲۸۰		
معاون	۱	۵	۱۲۸۴۰		
عضو	۱	۵	۱۱۰۴۰		
دائره ارسال مراسلات					
مدیر	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
اعتبار خصوصی تقنینیه			۶۰۰۰	۵۶۴۶۰۰	
فقره (۳)					
کارپردازی					
معاونت اداری	۱	۹	۳۲۱۶۰		
منشی	۱	۶	۱۴۸۸۰		
اداره محاسبات کل					
رئیس	۱	۹	۳۲۱۶۰		
معاون	۱	۶	۱۴۸۸۰		
منشی	۱	۵	۱۱۰۴۰		
محاسب	۲	۴	۱۶۳۲۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
محاسب	۲	۳	۱۳۴۴۰		
دائره صندوق					
مدیر	۱	۶	۱۷۲۸۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
دائره کتابخانه					
مدیر	۱	۸	۲۵۴۴۰		
معاون	۱	۳	۷۲۰۰		
عضو	۲	۳	۱۴۴۰۰		
دائره کارگزینی					
مدیر	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
عضو	۱	۲	۵۰۴۰		
دائره ملزومات					
مدیر	۱	۶	۱۴۸۸۰		
عضو	۱	۳	۶۲۴۰		
عضو	۱	۱	۳۸۴۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
دائره مجله مذاکرات مجلس و توزیع لوایح					
مدیر	۱	٦	۱۷۲۸۰		
عضو	۱	٦	۱٤۸۸۰		
عضو	۲	٥	۲۳۸۸۰		
عضو	۱	٤	۸۱٦۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
دائره بازرسی					
مدیر	۱	۷	۲۲۹۲۰		
عضو	۱	٤	۸۱٦۰		
عضو	۱	۳	۷۲۰۰		
عضو	۱	۱	۳۸٤۰		
مستخدمین جزء					
ناظر	۱		۷۹۲۰		
دربان باشی	۱		٦٤۸۰		
دربان	٤		۱۸۲٤۰		
مسئول امور برقی ومکانیکی	۱		٦۳٦۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
کمك میکانیك	۱		۴۳۲۰		
تلفونچی	۱		۶۴۸۰		
پیشخدمت باشی	۱		۷۹۲۰		
پیشخدمت	۲۴		۱۰۲۹۶۰		
سرایدار باشی	۱		۷۹۲۰		
سرایدار	۱۹		۶۳۶۰۰		
آبدار وسقا	۶		۲۳۱۶۰		
فراش باشی	۱		۷۹۲۰		
فراش و موزع	۱۳		۴۰۲۰۰		
باغبان باشی	۱		۵۷۶۰		
باغبان و گل کار	۱۰		۳۰۸۴۰		
فوق‌العاده مأمورین کشیك تلگراف وپست و یکنفر نامه رسان	۳		۶۲۴۰		
شهریهٔ ورثهٔ نعمت‌الله پیشخدمت و عبدالله‌فراش‌وتفاوت حقوق متقاعدین و وظیفهٔ وراث مستخدمین جزء			۲۰۰۰۰	۷۳۸۳۲۰	
فقره ۴ هزینه					
روشنائی			۱۰۰۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
آبدارخانه			۳۶۰۰۰		
تنظیف			۸۰۰۰		
ملزومات دفتری			۲۰۰۰۰		
چاپ لوایح			۱۴۰۰۰		
صورت مذاکرات مجلس			۱۷۰۰۰		
اعتبار کتابخانه برای خرید کتب و آبونهٔ جرائد			۱۲۰۰۰۰		
هزینه پست و تلگراف وتلفن			۸۰۰۰		
فوق‌العاده پاسبانان مجلس			۱۶۰۰۰		
ملبوس مستخدمین جزء سالی نفری دو دست (۱۷۲ دست)	۸۶		۲۵۸۰۰		
سوخت زمستانی			۲۳۰۰۰		
هزینه جشن‌ها			۳۲۰۰۰		
اعتبار هزینه پیش بینی نشده			۳۷۸۴۰		
ساختمان وتعمیرات ابنیه			۲۹۰۰۰۰		قرضه بنائی سال ۱۳۱۵ از این محل پرداخت و محسوب میگردد .
اثاثیه و خرید قالی			۱۴۸۶۰۰		
حق بیمه			۱۴۰۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
عیدی نوروز کارکنان مجلس			۸۹۰۰۰	۹۰۹۲۴۰	
جمع ماده اول بودجه مجلس				۶۹۶۴۱۶۰	
تفصیل ماده (۲)					
چاپخانه مجلس					
فقره (۱)					
مدیر	۱	۶	۱۶۰۸۰		
معاون ومسئول تصحیح	۱	٤	۸۱۶۰		
رئیس بازرسی	۱	۵	۱۱۰٤۰		
معاون بازرسی	۱	۳	۷۲۰۰		
مسئول محاسبات	۱	۵	۱۲۰۰۰		
محاسب	۱	۳	۷۲۰۰		
محاسب	۳	۱	۱۲۷۲۰		
مسئول ملزومات وصندوق	۱	۵	۱۱۰٤۰		
منشی و دفترنویس	۱	۲	۵۸۸۰		
بایگان	۱	۱	۳۸٤۰		
مصحح	۱	۱	٤٤٤۰		
مدیر گراورسازی	۱	۶	۱٤۸۸۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
معاون	۱	۵	۱۱۰۴۰		
نقاش و رتوشه گر	۱	۳	۷۲۰۰		
ناظر	۱	۱	۳۸۴۰		
مستخدمین جزء					
تحصیلدار	۱		۵۴۰۰		
کمك انبار و کاغذ شمار	۲		۷۳۲۰		
پیشخدمت و آبدار و فراش	۸		۲۱۹۶۰		
قسمت فنی					
نقاش (کنتراتی)	۱		۷۲۰۰		
گراورساز	۹		۲۸۵۰۰		
مسئول اشتروتیپی	۱		۴۸۰۰		
عضو	۵		۹۹۶۰		
مسئول ماشینخانه	۱		۱۳۲۰۰		
عضو	۲۹		۸۵۴۴۰		
مسئول افست	۱		۱۳۲۰۰		
عضو	۶		۱۷۱۰۰		
مسئول موتورخانه و الکتریك	۱		۱۰۸۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
عضو	۳		۶۹۶۰		
مسئول حروفچینی	۱		۷۶۸۰		
عضو	۱۶		۴۴۴۰۰		
مسئول فرم بندی	۱		۵۴۰۰		
عضو	۱۴		۳۹۰۰۰		
مسئول صحافی	۱		۶۷۲۰		
عضو	۲۱		۵۰۸۸۰		
مسئول صحافی اوراق بهادار	۲		۷۵۰		
عضو	۳۵		۷۴۶۴۰		
مسئول حروفریزی وتیپو گراف	۱		۴۴۴۰		
عضو	۵		۱۲۴۸۰		
اعتبار اضافه کاری			۸۰۰۰۰		
متخصص فنی چاپخانه	۱		۵۴۰۰۰		
مترجم و ماشین نویس	۱		۱۲۰۰۰	۷۶۷۵۴۰	
فقرهٔ ۲					
اعتبار خرید ماشین آلات جدید برای چاپخانهٔ مجلس			۱۰۰۰۰۰۰		

گزارش	تعداد نفرات	رتبه	مبلغ سالیانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
هزینهٔ چاپخانه			۱۶۰۰۰۰		
سوخت زمستانی			۱۸۰۰۰		
اعتبار فوق‌العاده			۱۳۰۰۰		
ملبوس مستخدمین جزءِ سالی نفری ۲ دست (۲۲ دست)	۱۱		۳۳۰۰		
عیدی نوروز کارکنان چاپخانه مجلس			۳۴۰۰۰	۱۲۲۸۳۰۰	
جمع ماده دوم بودجهٔ چاپخانه				۱۹۹۵۸۴۰	
جمع کل ماده اول و دوم بودجه مجلس شورای ملی و چاپخانه				۸۹۶۰۰۰۰	

صورت فوق ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۱۶ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

ب - اعتبارات

قانون

اجازه پرداخت دویست هزار لیره جهت مخارج مربوطه براه آهن

مصوب ۱۲ مرداد ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ وزارت مالیه مجاز است دویست هزار لیره از ذخیره مملکتی جهت ساختمان راه آهن و خرید لوازم مربوطه براه آهن که بعداً باید مسترد شود بوزارت طرق بپردازد.

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه دوازدهم امرداد ماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

تبدیل میزان اعتبار مخارج اسعاری وزارت امور خارجه منظوره ضمن بودجه سال ۱۳۱٤ مملکتی

مصوب ۲۹ تیر ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ مبلغی که ازاعتبار بودجه ۱۳۱٤ وزارت امورخارجه محدود به تهیه وخرید اسعارخارجی است بمبلغ ۱٥٤۰۳۱۷۰ر٤٥ ریال معادل ۱۰۲٦۸۷-۸۰-۳۰ پهلوی تنزل داده میشود.

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

راجع باعتبار ساختمانهاي مدرسه کرج وعمارات حکومتي مازندران و گرگان

مصوب ۸ تیرماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی سه فقره اضافه اعتبار بشرح ذیل تصویب مینماید :

اعتبار برای ساختمانهای مدرسه فلاحتی کرج	۱۰۰۰۰۰۰	ریال
« « ساختمان عمارت حکومتی مازندران	۲۰۰۰۰۰	«
« « « « « « گرگان	۱۵۰۰۰۰	«
جمع	۱۳۵۰۰۰۰	ریال

که از اعتبار جزء ۱۲ قسمت ۱۸ بودجه ۱۳۱٤ مملکتی تأدیه شود .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است درجلسه هشتم تیر ماه یکهزار وسیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه پرداخت پنج میلیون و نهصد و بیست هزارریال برای مخارج اضافي.

مصوب ۱٦ شهریور ماه ۱۳۱٤

ماده واحده ـ الف ـ وزارت مالیه مجاز است مبلغ پنج ملیون و نهصد و

بیست هزار ریال برای مخارج مشروحه ذیل ازاعتبار جزء (۱۲) قسمت (۱۸) بودجه ۱۳۱٤ مملکتی بپردارد .

برای بودجه مأمورین امنیه اجرائیات مالیه درهشت ماهه آخر ۱۳۱٤ .	۱۰۰۰۰۰۰ ریال
۲ ـ برای تکمیل ساختمان نظمیه .	۵۰۰۰۰۰ «
۳ ـ برای توسعه توقیفگاه	۲۵۰۰۰۰ «
٤ ـ برای خرید مستغلات مورد احتیاج وزارت داخله و تکمیل ساختمان عمارت مرکزی وزارت داخله .	٦۷۰۰۰۰ ریال
۵ ـ برای ساختمانهای گمرکی	۱۰۰۰۰۰۰ ریال
٦ ـ برای ساختمان عمارت حکومتی مکران	۱۰۰۰۰۰ «
۷ ـ برای پرداخت قسط اول کشتی برای بحرخزر	۱٤۰۰۰۰۰ «
۸ ـ برای تکمیل اعتبار دفع آفات حیوانی و خرید ادوات فنی ولابراتوار و تکمیل بنا و اثاثیه حصارك	۱۰۰۰۰۰۰ «
جمع	۵۹۲۰۰۰۰ ریال

ب ـ عنوان اعتبار مندرج در جزء ۷ بودجه ۱۳۱٤ مملکتی بشرح ذیل اصلاح میشود :

(اعتباربرای خرید زمین وساختمان وتکمیل ساختمان مریضخانه‌ها درطهران)

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه شانزدهم شهریورماه یکهزار وسیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

چهارصد وپنجاه هزارریال اعتبار اضافی جهت مؤسسه پاستور

مصوب اول شهریور ماه ۱۳۱۵

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از مبلغ دو میلیون ریالی که برای ساختمان بیمارستان های طهران دربودجه کل ۱۳۱۵ تصویب شده چهار صد هزار ریال آن را برای مطالعه در راه جلوگیری از امراض مالاریا - هاری - محرقه مطبقه - خناق - کزاز و غیره که توسط مؤسسه پاستور انجام میشود اختصاص داده و پنجاه هزار ریال هم برماده ٤٤ بودجه ۱۳۱۵ اداره کل صحیه اعتبار برای کلیه مخارج مؤسسه پاستور علاوه نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده‌است درجلسه اول‌شهریورماه یکهزار وسیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

تعیین اعتبار برای خریداری سهام بختیاری ها درشرکت نفت انگلیس و ایران

مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۱۵

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود از مبلغ (۲۷۷۵۷۹۹۳٫٦۰) ریال قیمت سهام بختیاری ها در شرکت استخراج اولی (ازشرکت های تابعه نفت انگلیس و ایران) انتقالی بدولت هر مبلغ که درسال ۱۳۱۵ تأدیه شده بپای اعتبار تأسیسات اقتصادی عام‌المنفعه منظوره دربودجه ۱۳۱۵ محسوب و اعتبار بقیه را در

بودجه سال ۱۳۱۶ تأمین نماید .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه بیست وهفتم اسفند ماه یکهزار وسیصد وپانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استقراض سیصد و پنجاه هزار ریال به بلدیه بندرگز

مصوب شهریور ماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که مبلغ سیصد و پنجاه هزار ریال بمدت سه سال برای بلدیه بندرگز از بانك ملی استقراض نموده که هر سال یك قسمت آن بافرع قرضه ازمحل سه میلیون ریال مالیات را که به بلدیه ها اختصاص دارد مستهلك گردد .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه بیستم شهریور ماه یکهزارو سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استقراض دومیلیون ریال به بلدیه های اهواز ـ شیراز کرمان ـ زنجان

مصوب شهریور ماه ۱۳۱۴

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که مبلغ دو میلیون ریال بشرح ذیل بمدت پنجسال برای نقاط مفصله:

اهواز	٨٠٠٠٠٠	ریال
شیراز	٥٠٠٠٠٠	«
کرمان	٥٠٠٠٠٠	«
زنجان	٢٠٠٠٠٠	«

از بانك ملی استقراض نموده که هرسال یك خمس آن از محل سه میلیون ریال مالیات راه که به بلدیه ها اختصاص دارد مستهلك گردد ـ فرع قرضه مزبوره بعهده بلدیه های نقاط فوق است که هریك نسبت بمبلغ استقراض از بودجه خود پرداخت نمایند.

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه بیستم شهریور ماه یکهزارو سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری.

قانون

اجازه استقراض یکمیلیون و هشتصد وپنجاه هزار ریال از بانك ملی برای بلدیه ها

مصوب ٢٩ آبان ١٣١٤

ماده واحده ـ وزارت داخله مجاز است بشرح ذیل برای بلدیه های مفصله از بانك ملی استقراض نماید:

١ ـ بلدیه های رضائیه ـ خوی ـ ساوجبلاغ مکری یکمیلیون ریال (رضائیه ٦٠٠٠٠٠ـ خوی ٢٥٠٠٠٠ـ ساوجبلاغ ١٥٠٠٠٠ریال) بمدت پنجسال که اصلا وفرعاً هرسال یك خمس آن ازعایدات بلدیه های مزبور به بانك پرداخته شود.

٢ ـ بلدیه های سنندج وماکو هشتصد وپنجاه‌هزارریال (سنندج ٦٠٠٠٠٠ـ

ماکو ٢٥٠٠٠٠ ریال) بمدت پنجسال که سالی یك خمس آن اصلا وفرعاً از اعتبار سه میلیون ریال ساختمانی بلدیه های ولایات مسترد گردد .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه بیست ونهم آبان ماه یکهزار وسیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استقراض چهار میلیون ریال برای سد سازی تبریز از بانك ملی

مصوب ١٢ بهمن ماه ١٣١٤

ماده واحده ـ وزارت داخله مجاز است مبلغ چهار میلیون ریال برای بقیه سد سازی تبریز از بانك ملی بمدت دوسال استقراض نموده و وزارت مالیه در سال ١٣١٥ و١٣١٦ سالی یك میلیون و دویست هزار ریال که جمعاً دومیلیون وچهارصد هزار ریال میشود از بودجه عمومی دولت بپردازد و سالی هشتصد هزار ریال که دو ساله یك میلیون و ششصد هزار ریال میشود با فرع آن از اعتبارات بلدیه تبریز مسترد شود .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه دوازدهم بهمن ماه یکهزارو سیصد وچهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

قانون

اجازه استقراض دومیلیون ریال از بانك ملي برای تکمیل ساختمان سد تبریز

مصوب ٢٠ خرداد ماه ١٣١٦

ماده واحده ـ وزارت مالیه مجازاست برای تکمیل ساختمان سد تبریز مبلغ

دومیلیون ریال از بانك ملی ایران استقراض نماید که درظرف سه سال قرضه مزبور را از محل درآمد شهرداری تبریز اصلا وفرعاً درسه قسط متساوی تأدیه نماید

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه بیستم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید

نواب ریاست مجلس شورای ملی مرتضی بیات ـ دکترطاهری

قانون

اجازه استقراض دو میلیون ریال از بانك ملي برای شهرداري رشت .

مصوب یازدهم امرداد ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ وزارت داخله مجاز است مبلغ دو میلیون ریال برای مخارج ساختمان پل زرچوب و پل عراق شهر رشت از بانك ملی بمدت پنج سال استقراض نموده و ازسال **۱۳۱۶** سالی چهارصد هزارریال با فرع آن ازمحل اعتبارات شهرداری رشت مسترد نماید .

این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه یازدهم امرداد ماه یکهزار وسیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری .

قانون

برقراری وظیفه درباره آقای دلکرد مستخدم سابق وزارت مالیه .

مصوب ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵

ماده واحده ـ بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از تاریخ چهارم شهریور **۱۳۱۵** وظیفه ای معادل یکهزار و هفتصد و پنجاه (**۱۷۵۰**) ریال در ماه مادام العمر

درحق آقای رائول اوگوست اویل دلکرد تبعه بلژیك مستخدم سابق وزارت مالیه ازمحل اعتبار شهریه ومستمریات پرداخت نماید .

این قانون کـه مشتمل بر یك ماده است در جلسه سیزدهـم اردیبهشت ماه یکهزار وسیصد و پانزده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری .

فهرست

قسمت ششم - تصمیمات متفرقه

قسمت ششم - تصمیمات متفرقه

قسمت ششم
تصمیمات متفرقه

تصمیم

مجلس شورای ملی دائر بابراز اعتماد نسبت بکابینه آقای فروغی

مصوب ۲۷ خرداد ماه ۱۳۱٤

مجلس شورای ملی در جلسه ۲۷ خرداد ماه ۱۳۱٤ نسبت بکابینهٔ آقای میرزا محمد علیخان فروغی رئیس‌الوزراء باتفاق آراء عده حاضر (۱۲٤ نفر) رای اعتماد داده است.

تصمیم فوق در جلسه بیست و هفتم خرداد ماه یکهزارو سیصد و چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

آقایان وزرائی که درجلسه ۲۷ خرداد ماه بوسیله آقای فروغی رئیس‌الوزرا، معرفی‌شدند عبارتند از: آقای محمود جم (وزیر داخله) ـ آقای علی اکبر داور (وزیر مالیه) ـ آقای علی منصور (وزیر طرق) ـ آقای باقر کاظمی (وزیر امور خارجه) ـ آقای محسن صدر (وزیر عدلیه) آقای نظام الدین حکمت (وزیر پست و تلگراف) ـ آقای علی اصغرحکمت (وزیر معارف) آقای سرلشکر نخجوان (کفیل وزارت جنگ) ـ آقای مظفر اعلم (رئیس اداره کل تجارت) آقای مصطفی قلی بیات (رئیس اداره کل فلاحت) ـ آقای امین (رئیس اداره کل صناعت) آقای همایون سیاح (معاون وزارت داخله) و آقای علی سهیلی (معاون وزارت خارجه) در جلسه اول مهر ماه ۱۳۱٤ بوسیله آقای رئیس‌الوزراء معرفی شدند

آقای دکتر احمد متین دفتری (معاون وزیر عدلیه) درجلسه ۸ آبان ۱۳۱٤ بوسیله آقای وزیر عدلیه معرفی شده اند.

آقای ابوالقاسم فروهر (معاون وزارت مالیه) درجلسه ۸ آبان ۱۳۱٤ بوسیله آقای وزیر مالیه معرفی شده اند.

آقای عباس آریا (معاون وزارت طرق) در جلسه ٦ آذر ماه ۱۳۱٤ بوسیله آقای وزیر طرق معرفی شده اند.

تصمیم مجلس شوراي ملی دائر بابراز رأی اعتماد نسبت بکابینه آقاي جم
مصوب ۱۳ آذرماه ۱۳۱۴

مجلس شورای ملی در جلسهٔ ۱۳ آذرماه ۱۳۱۴ نسبت بکابینهٔ آقای محمودجم رئیس الوزراءِ باتفاق آراء عده حاضر ۱۱۴ نفر رأی اعتماد داده است .

تصمیم فوق در جلسهٔ سیزدهم آذرماه یکهزارو سیصدو چهارده بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

آقایان وزرائی که در جلسه ۱۳ آذر ماه ۱۳۱۴ بوسیله آقای محمود جم رئیس الوزراء و وزیر داخله معرفی شده اند عبارتند از :

آقای علی اکبر داور (وزیر مالیه) ـ آقای علی منصور (وزیر طرق) ـ آقای باقر کاظمی (وزیر امور خارجه) ـ آقای محسن صدر (وزیر عدلیه) ـ آقای نظام الدین حکمت (وزیر پست ـ وتلگراف) ـ آقای علی اصغر حکمت (وزیر معارف و اوقاف) ـ آقای سر لشکر نخجوان (کفیل وزارت جنگ) ـ آقای مصطفیقلی بیات (رئیس کل فلاحت)ـ آقای مظفراعلم (رئیس کل تجارت) ـ آقای امین (رئیس کل صناعت ومعادن) ـ آقای علی سهیلی (معاون وزارت امورخارجه)

آقای مجید آهی در جلسه ۲۸ دی ماه ۱۳۱۴ (بوزارت طرق) بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شدند .

آقای محمد حکیمی (معاون پست و تلگراف) در جلسه ۲۶ بهمن ۱۳۱۴ بوسیله آقای وزیر پست و تلگراف معرفی شدند .

آقای سرلشکر امان‌الله جهانبانی (رئیس کل اداره صناعت) درجلسه ۵ اسفند ماه ۱۳۱۴ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

آقای عنایت الله سمیعی (وزیر خارجه) و آقای سرلشکر امیر فضلی کفیل وزارت جنگ درجلسه ۲۵ فروردین ۱۳۱۵ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

آقای محمود بدر بسمت معاونت وزارت مالیه در جلسه ۱۳ اردی بهشت ۱۳۱۵ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

آقای صادق وثیقی بسمت کفالت اداره کل تجارت در جلسه ۱۵ امرداد ۱۳۱۵ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند

آقای دکتر محمد سجادی بسمت معاونت وزارت طرق درجلسه ۲۹ شهریرر ۱۳۱۵ بوسیله آقای وزیر طرق معرفی شدند .

آقای دکتراحمد متین دفتری بسمت وزارت عدلیه درجلسه ۱۹ مهر ۱۳۱۵ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

آقای مخمود بدر بسمت کفالت وزارت مالیه درجلسه ۲۵ بهمن ۱۳۱۵ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

آقای حسین علاء بسمت ریاست اداره کل تجارت وامور اقتصادی درجلسه ۱۵ خرداد ۱۳۱۶ بوسیله آقای رئیس الوزراء معرفی شده اند .

تصمیم

قانونی دائر بسلب مصونیت از آقای احتشامزاده

مصوب ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵

مجلس شورای ملی از آقای علیرضا احتشامزاده نماینده مجلس سلب‌مصونیت نموده بدولت اجازه میدهد که ایشانرا مورد تعقیب جزائی قرار دهد.

تصمیم فوق درجلسه سیزدهم اردیبهشت ماه یکهزارو سیصدو پانزده‌بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

تصمیم

راجع به انتخاب سی و شش نفر اعضاء دیوان محاسبات

منتخبه ٤ بهمن ۱۳۱۵

آقایان ذیل طبق ماده سوم و ماده پنجم الحاقیه قانون دیوان محاسبات برای مدت سه سال بسمت عضویت شعب چهارگانه دیوان محاسبات در جلسهٔ ٤ بهمن ماه ۱۳۱۵ انتخاب شده‌اند:

۱ ـ آقای شمس‌الدین جلالی
۲ ـ آقای محمد مهدی محوی
۳ ـ « احمد اشتری
٤ ـ « محمد مفتاح
٥ ـ « حسن ناصر
٦ ـ « ابوالقاسم همایون‌فر
۷ ـ « مصطفی کاظمی
۸ ـ « نصرالله صبا
۹ ـ « تقی بینش
۱۰ ـ « ابوالحسن مستوفی

۱۱ ـ آقای محمد علی گرگانی	۱۲ ـ آقای حسین الهی
۱۳ ـ « حسن کوثر	۱۴ ـ « محسن قریب
۱۵ ـ « فرخ صبا	۱۶ ـ « عزت‌الله اردلان
۱۷ ـ « جواد سینکی	۱۸ ـ « ابراهیم کاردار
۱۹ ـ « حسین عمید	۲۰ ـ « محمود کاظمی
۲۱ ـ « محمد پرورش	۲۲ ـ « محمد برزین
۲۳ ـ « محمد علی وارسته	۲۴ ـ « مهدی همایون‌فر

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

فهرست

قسمت هفتم - نظامنامه ها

قسمت هفتم - نظامنامه ها

قسمت هفتم

نظامنامه‌های مصوب کمیسونهای پارلمانی

مواد الحاقیه بقانون دیوان محاسبات

مصوب کمیسیون قوانین مالیه

ماده اول ــ صورت حساب ازاول فروودین ماه ۱۳۱٤ بلدیه‌هاجهت‌رسیدگی بدیوان محاسبات تسلیم وقانون دیوان مزبورباستثنای مواد مربوطه‌به‌تسجیل‌تعهدات و معاملات درباره حسابهای بلدیه‌ها نیز مجری و دیوان محاسبات در عایدات‌ومخارج و اموال بلدی هم نظارت و تفتیش مینماید .

ماده‌دوم ــ بر شعب فعلی دیوای‌محاسبات یك‌شعبه اضافه و تعداد شعب آن چهار شعبه خواهد بود .

ماده‌سوم ــ مواد ۳۹ ــ ٤۰ ــ ٤۱ قانون محاسبات عمومی مصوب دهم اسفند ماه ۱۳۱۲ در مورد معاملات بلدیه‌ها نیز مجری خواهد بود .

تبصره ــ اختیاراتیکه در ماده ۳۹ قـانون محاسبات عمومی بوزارت مالیه و وزیر مالیه داده شده نسبت بمعاملات بلدیه‌هـا بوزارت داخله و وزیر داخله اعطاء میگردد .

ماده چهارم ــ وزیرمالیه مجازاست سه‌نفراعضاء شعبه جدید واعضاء قائم‌مقام آنها و هم‌چنین کسری اعضاء قائم مقام سایرشعب را برای بقیه دوره سه‌ساله انتخاب

و اسامی آنها را در موقع تجدید پیشنهاد اعضاء دوره سه ساله بعد تقدیم نماید .

ماده پنجم ـ در بند الف ازماده سوم قانون دیوان محاسبات بجای ۲۷نفر ۳۶ نفر گذاشته میشود .

مواد الحاقیه بقانون‌دیوان محاسبات مشتمل برپنج ماده بشرح فوق درتاریخ نوزدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و چهارده بتصویب کمیسیون قوانین‌مالیه مجلس شورای ملی رسیده و بموجب اختیارات حاصله ازقانون ۲۷ شهریور ماه ۱۳۱۳قابل اجرا است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

اصلاح ماده ششم قانون دیوان محاسبات

مصوب کمیسیون قوانین مالیه

ماده‌ششم ـ دیوان محاسبات عایدات و مخارج و اموال دولت را در تمام تشکیلات و مؤسسات دولتی موافق با قوانین و نظامات مالی و محاسباتی مربوطه و در وزارت جنگ و اداره امنیه موافق بـا نظامات موضوعه از طرف وزارت جنگ نظارت و تفتیش مینماید .

اصلاح ماده ششم قانون دیوان محاسبات بشرح فوق در تاریخ نوزدهم‌خرداد ماه یکهزاروسیصدوشانزده بتصویب‌کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای‌ملی‌رسیده و بموجب اختیارات حاصله از قانون ۲۷ شهریور ماه ۱۳۱۳ قابل اجرا است .

نواب ریاست مجلس شورای ملی

مرتضی بیات ـ دکتر طاهری

متمم

نظامنامه‌های کمك خرج محصلین بي بضاعت و مدارس

مصوب کمیسیون معارف

ماده واحده ـ وزارت معارف و اوقاف مجاز است از سال **۱۳۱۵** ببعد معادل مبلغ ششصد و بیست هزار ریال (۶۲۰۰۰۰) سالیانه که سابقاً ازمحل عوایدموقوفات مجهول و متعذرالمصرف و مطلق بریه برای اعانه بمدارس ملی و کمك خرج محصلین در بودجه مدارس میپرداخته است بدون رعایت مقررات نظامنامه مورخ ۳ آذر ۱۳۱۳ و نظامنامه مورخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۱۰ از محل اعتبارات دولتی کما فی السابق کارسازی دارد .

ماده فوق بعنوان متمم نظامنامه‌های کمك خرج محصلین بی‌بضاعت ومدارس ملی در تاریخ دهم شهریور ماه یکهزارو سیصد و پانزده بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسیده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ حسن اسفندیاری

فهرست تاریخی

قوانین موضوعه و مصوبات

دوره دهم قانونگزاری